

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Summula clarissimi iurisconsultis||simiq[ue] viri
Raymu[n]di demu[m] reuisa|| ac castigatissime correcta
breuissimo|| compendio sacramento[rum] alta
com||plectens mysteria De sortilegijs sy||monia: ...**

Raimundus <de Pennaforti>

[Metz], [zwischen 1508 und 1515]

Summula clarissimi iurisconsultissimique viri raymundi demum revisa ac
castigatissime correcta brevissimo compendio sacramentorum alta
complectens mysteria [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-305369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305369)

Raymundus de Pennafort

Summula clarissimi iurisconsulti
simiqz viri Raymūdi demū reuīsa
ac castigatissime correcta breuissimo
compendio sacramentoz alta com-
plectens mysteria De sortilegijs sy-
mona: furto: rapina: vsura: atqz va-
rijs casib⁹: que in plurimis iuris co-
dicum voluminibus confusa: indi-
stinctaqz multiplicatione dispergū-
tur: resolutiones abunde tradēs pa-
storibus: sacerdotibus: omnibusqz
personis: diuino caractere insignitis
summe necessaria.

[um 1500]

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Partial view of text on the adjacent page, starting with a large initial letter 'C'.

Q'rcumitium summule Ray

mundi de summa. Omnia scientia et doctrina sacra scriptura transcendit: verum predicat: et ad celestem patriam inuolat. Istam propositionem scribit sanctus gregorius in moralibus suis. In qua proponit tria tanguntur. Primo tangit quod ipsa sacra scriptura transcendit omnes alias scientias in dignitate. Secundo tangit quod ipsa sacra scriptura predicat vera. Tercio quod ipsa sacra scriptura reducit et inuolat ad celestem patriam. Primum patet in verbis predictis cum dicitur (sacra scriptura scientiam et doctrinam transcendit) Secundo tangitur cum dicitur (verbum predicat) Tercium tangitur cum dicitur (et ad celestem patriam inuolat) Modo licet illa tria iam dicta de se sunt nota et manifesta: tamen propter partem auctoritatis et rationibus. Primum videlicet quod sacra scriptura excellit et transcendit omnes alias scientias: patet: ut sic: quia illa scientia est nobilior aliis scientiis et doctrinis que est de nobilitate et delectabiliori subiecto: sed sacra scriptura est homini: gratia. Maior rationis patet primo de anima: ubi dicitur: quod una scientia est nobilior alia: eo quod est de nobiliori subiecto. Sed minor ratio patet: quia subiectum sacre scripture est ipse deus: et nihil est excellentius deo: ut dicit Aristoteles in primo metaphysice ubi dicitur. Deus est optimum corpus que in natura sunt. Secundo patet hoc idem sic. Illa scientia transcendit omnes alias scientias cuius auctoritas transcendit humanum intellectum: sed auctoritas sacre scripture est homini: gratia. Maior illius rationis patet: quia transcendit humanum intellectum. Similiter quod commentator ait: secundo metaphysice loquens de rebus immaterialibus ubi dicitur. Comprehensio veritatis est nobis impossibilis in multis rebus. Sed minor ratio patet per auctoritatem beati augustini super genesim ubi dicitur. Maior est sacre scripture auctoritas quam totius humani generis intellectus perspicuitas. Tercio patet hoc idem sic. Illa scientia est dignior et excellentior alia que magis desideratur et est dulcior in intellectu: sed sacra scriptura est homini: gratia. ergo. Maior rationis est nota: eo quod obiectum appetitus est bonum: ut habetur in ethicorum: et quanto aliquid magis desideratur: tanto magis est bonum vel apparatus bonum. ideo in quanto aliquid maxime desideratur: in tantum maxime est bonum per regulam topicalam. 2. topicorum: sicut se habet ad se: vel ad simpliciter ad simpliciter: sic se habet maxime ad maximum: et minime ad minimum. Sed minor patet per Augustinum in libro primo de anima ubi dicitur. De quanto aliquid sentitur dulcius: de tanto avidius sumitur: et cum maiori desiderio: sed nihil magis mentem ab amore mundi separatur: nihil eandem magis corroborat: nichil etiam tamen homines ad dilectionem dei excitat: et ad opus celeste adiuuat quam studium sacre scripture: quod excellit omnes alias. Secunda conclusio prefate propositionis: videlicet quod sacra scriptura predicat verum: probatur sic. Illa scientia predicat verum in qua nihil docetur nisi veritas: sed in sacra scriptura nihil docetur nisi veritas. ergo. Maior patet ex terminis. Sed minor patet per Augustinum primo de anima ubi dicitur. Nuncquid docetur in sacra scriptura est nisi veritas: quicquid percipitur est nisi bonitas: et deo

*De sacra
scriptura et
sua excellencia*

Prologus.

qd pmltit e felicitas. Scdo illa pclusio sic pbat. Illa scia pdicat verus
cut⁹ subiectu e ipa veritas: s3 subiectu sacre scripture e hm ot: g z c. Ma
lor: p3 qd ois scia h3 denoiatione a suo subiecto: vtp3. j. postero. Sed mi
no: p3 p huguione i lib. palligato dicete. Subiectu sacre scripture e de
mo de⁹ e ipa veritas: videlz sine fallacia: bonitas sine malicia: felicitas
sine miseria z tristitia. ¶ Tercia pclusio q tacta e i pefata ppositioe vi
delicet q sacra scriptura inuitat nos ad celeste patriã: pbat sic. Illud in
uitat hoiem ad celeste patriã. cuius inueto siue possessio reddit eñ bñm
sed inueto siue possessio sacre scripture reddit hoiem bñm: g z c. pñta z
Mator: p3 p Boetiu. 3. de solatioe vbi dr. Britudo est status bonorum
oim aggregatioe pfectus: sed hoc no est intelligedu pfectissime nisi in ce
lo: ibi e stat⁹ oim bonoz. Mino: p3 p Alanu i pabolis vbi dr. Nulla alia
sapietia meref dici sapia nisi pñta sacra. Et sapieo loqns de sapia dicit.
Prover. iij. Bñs ho q inuenit sapiam z q affluit pudetia: melio: est ac
quisitio ei⁹ negotiatioe. i. lucratioe aurt et argeti purissimi: fructus ho
eius pctioz cuctis opibus: et oia q desideratur no valet huic coparari.
Scdo pbat hoc idẽ. puerbio. viij. sic. Illa scia inuitat nos ad celeste pa
triam in qua tanq in speculo videmus bona nostra in qbus pfcimus: z
mala in qbus deficiamus: sed sacra scriptura est hm ot: ergo z c. Mator pa
ter: quia p bona opa nostra nos appropinquamus celesti patrie. sed per
mala opera elongamur ab ipa. Sed mino: pat et p bñm Gregorium i se
cundo moralium vbi dicit. Sacra scriptura tanq speculum mentis nre
opponitur oculis: vt ibi eterna scientia videatur. Ibi em fetida id est ma
la nostra prospicimus: et bona vbertus consideramus. Quare dicit san
ctus Augustinus in sermone quem fecit de laude sacre scripture (cul sub
ordinatur ius canonicu) qui primo sic incipit. Hodie decet frs charissi
mi sacras paginas laudare. Et subdit. rogo vos: discite sacra scripturaz
z sepe legite eam: que dulcioz est melle: fortio: vno: suauio: oleo: sublimi
o: auro. papue em deu inuocat: diligetes inuitat: corda illuminat: fides
corroborat. lingua rectificat. v3 abolu reijct: pctã spernit. aias frigidã
lumine scientie calefacit. tenebras ignorãtie expellit. tristitias seculi expi
guit. letitiam scisps ascẽdit. somnolentos excitat. oculos increpat: q
obrem qui hanc diligit et legem eius diligenter adimplere curauerit: i
regno celozum maximus vocabitur. Cum ergo sit tãta dignitas et sacre
scripture auctoritas. ergo audius est super eam differendum.

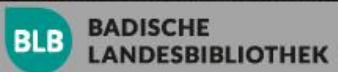
¶ Alterius sciendũ: ex quo iste liber (que pze manibus habemus) sum
ma Raymundi intulatur. in quo ptractatur ius canonicu et ea que pñ
nent ad presbyteru: que oia sacre scripture subijciuntur. Nam hic agit
de missa et de septẽ sacris: vt plenarie videbitur in pcessu. Ergo ad que
dam generalia accedamus sine quibus prelibatis non possumus scire ea
que in isto libro traduntur. Primũ qd requiritur ad psbyteru est scientia
vt scilicet seipsum cognoscat: et vt suos subditos debite valeat in bonis
operibus informare z instruere. Quadruplex aut scia est necessaria cui

Nota

bet sacerdoti. Prima e scia grammatikal: vt hba sacre scripture possint de
 ne intellige z i ppiis sensib⁹ pparare. Secda scia e musica: qz illa e ei nes
 cessaria ad decantadu laude dei. Tercia scia e copur⁹ ad distinctione tpm
 faciendā. Quarta scia e ius canonicū: qz illa e ei necessaria ad subditos bñz
 ronabilr regēdos et iformādos: z hec qtuor habent p bñm aug⁹. de ciul.
 dei. Etā uenient i his metris hñf. Clerus i ecclesia sibi qtuor eē tenen
 da. Grammatica: neuma: ius. canonis atqz kalēdas. Scdm qd requit ad
 sacerdotē e debita eloqntia. s. qz int suos subditos valeat rite z bñ expu
 mere z declarare ea q i sacra scriptura ptinent. Tertiu pncipale qd oia
 alta min⁹ pncipalia ad se trahit e bona vita. s. qz subditis pbeat bonū exē
 plū morū z frutū. Et iō pbyter dī a pbeo es ere: qz pbere debz vīa suis
 subditis eterne salutē. vñ scdm bñm augusti. vīa eterne salutis pñsistit in
 dei charitate. in primi dilectōe i mādatoy dei erequitiōe et in errātū
 coirectione. Scdo plibant qtuor cause scie hñf⁹ libri: qz fm pōm. s. pbi
 scioy z. i. posterioy. Scire e rē p causam cognoscere: vō pprie loquēdo
 tm due sunt cause scie hñf⁹ libri. Prima est causa efficiēs pncipal: z e de
 us q oim e pductor: vt dī B. h. i. Dia p tpm facta sunt. Sz cā efficiēs ml
 nus pncipal e Raymūdus frat ordis pdicatory: q v. dēs ipertoy clerico
 rū paupertatē intm q nō poterant eis libros emere in iure canonico i quo
 studere poterant. hanc summulā pplauit. in qua sub breuibz pñerur
 plura oibus sacerdotibus scire necessaria. Sed altq alij dicūt qz raymū
 dus hanc summulā nō fecit: sed fecit quandam magnā summā pñay cam
 ex qua quidā pñicator hanc summulā extraxit: volens sub breuib⁹ com
 pñchendere ea q ibi ad lōgū ptinent: qz ppter arrogantiā euitandam
 nomen suū expmcre noluit: qz fm dictū Senecę de causā efficiente nō
 est multū curandū. q hic nō sit aliqua difficultas vel mē. io fatiēda e cā
 efficiente. Secda cā final dī. et est duplex. s. finis itra et finis extra. Finis
 intra est cognitio seprē sacroy. Sed finis extra est i: se deus ois et glo
 riosus: ad quē oēs alie scie ordinant. Sz iproprie pōr assignari cā formal
 q etiam e duplex. s. forma tractatus z forma tractandi. Forma tractat⁹
 pñsistit in diuisione. Sed forma tractandi pñsistit in modo agendi: q in hoc
 libro est quadruplex. s. definitiuus: diuisiuus: demonstratiuus: et exposi
 tiuus. Sed causa materialis iproprie loquendo est subiectū huius libri:
 qd est ius canonicū a doctoyb⁹ z scis patribz institutū: de quo ampli⁹
 postea patebit. Tertio plibat titulus: vñ pmo iste liber sic intitulat. In
 capit summa Raymundi. Et summa dī ois liber q extractus est v alto li
 bro: vt summa dī: tandi que extracta est a magnis libris rhetorical scie.
 Sic sili mō dī de ista summa Raymūdi: qz Raymūdus i alio ope posuit
 magnū et lōgū pcessum pñay cū a q iste liber est extract⁹. Alit etiā iste
 liber in titulat fm aliqs. s. summa paupum: qz paupes clerici nō valētes
 sibi libros magnos pparare z pñhos: vt decreta z decretalia z hmōi de
 bē emere pñic libū z eū studere cū diligētia z c. ¶ Post qd dicitū est de
 quibusdam generalibus: que debitus ordo procedendi in libris erigit:

Grammatica
et de Musica
et de Iure Canonico
et de Astrologia

Raymūdi

Prologus

scz de declaratiōe thematꝝ i p̄ncipio libri d̄ causis z titulo h̄c s̄r p̄p̄
maiorē euidētiā z declaratiōe i s̄criptoz allq̄ s̄t p̄notāda. Vñ ex quo
p̄is liber ē de sacris: q̄ aliq̄ de sacris i generali vidēda z p̄mittēda sunt.
Et p̄mo q̄d sit sac̄m. Sec̄do d̄ diuisiōe sac̄i. Terc̄o accedēdum est spe
cialiter ad ip̄a sac̄a: z de vnoquoq̄ terminare p̄ se. Quarto dicēdū ē de
omamētis sacerdotū mystice exponēdis. Quantū q̄ ad p̄imū r̄idēt q̄
sac̄m p̄ maḡm. ius. s̄niarū sic definit. Sac̄m est visibil̄ forma inuisibil̄
gr̄e aie collata. q̄ i oibus sac̄is forma d̄tatur est visibil̄: vt in sac̄o bas
p̄sint forma aq̄ solūmō ē visibil̄: s̄ gr̄a illi⁹ sac̄i est inuisibil̄. vidēz ab
luto pct̄i. Sili mō dici p̄t de sac̄o eucharistie. Nā ibi solū videmus fet
mam panis: s̄ gr̄a hui⁹ sac̄i inuisibil̄ ē. s̄ ip̄e d̄ns n̄r Iesus x̄ps: q̄ sua gra
cia reficit aliam purgat z letificat. Itē etiā sac̄m a solo deo gl̄ioso institū
est. q̄ sac̄m ē signū rei sac̄e. s̄ signū ab hōie positū ē fallibile: sed sac̄a
d̄t cē firma z infallibilia. q̄ sac̄a a solo d̄no sunt instituta. Et d̄ sac̄m q̄
si sac̄ans mentē vel sacrificās aiam. vel quasi signū sac̄e rei. z sic man
feste p̄ definitio sac̄i. Quātū ad sc̄dm. s̄. de diuisiōe sac̄i. r̄idēt q̄ septē
sunt sac̄a. vidēz or̄do. matrimonū. baptisim⁹. p̄firmatiō. vinctio. euchar
istia z p̄fessio vñ sunt tales d̄sus. Ordinar: adiūḡt: baptisim⁹: confirmatiō: et
vngit. Pct̄m plangit: z in altari sac̄a tangit. Et istis septē sacramētis
assimilant̄ septē v̄tutes. quaz tres sunt theologicē z quatuor politicē siue
formales. Tres v̄tutes theologicē sunt fides: spes: z charitas. Vñ sac̄a
mento baptisimi coaptat̄ fides. q̄ i baptismo excitat̄ fides x̄pi. S̄z sac̄o
p̄firmatiōis coaptat̄ spes: q̄ ibi spes roborat̄ in futuro. Sed sac̄amento
eucharistie coaptat̄ charitas. q̄ eucharistia est signū maxime charitatis z
v̄nitatis inter deum gl̄oriosum: ecclesiam et sanctam fidē catholicā. Sed
quattuor v̄tutes politicē siue cardinales sunt. prudentia. temperantia.
fortitudo et iusticia. Iste quattuor v̄tutes coaptantur quattuor sac̄amē
tis predictis. Nam sac̄amento or̄dinis coaptatur prudentia. q̄ illi qui de
bent ordinari ad aliquos or̄dines tenent̄ esse prudentes. Et sac̄amento ma
trimoniꝝ coaptatur temperantia. quia vt dicit apostolus. Quilibet licet acci
pere propriam uxorem p̄pter fornicationem cultandam. Et sac̄amento ex
treme v̄nitatis coaptatur fortitudo. q̄ per sac̄am v̄nctionē infirmi for
tificantur z roborant̄. Sed sac̄amento p̄nie coaptatur iusticia. quia iustū
est: vt quicunq̄ peccata commiserit q̄ ille debite peniteat. Item aduer
tendum est: q̄ inter septē sacramēta quinq̄ sunt necessaria et generalia:
duo t̄m volūtaria z particularia. P̄imū sacramētū necessarium et gene
rale est baptisimus: p̄ quod tanq̄ p̄ portam v̄nitatem ecclesie intramus: et
ideo baptisimus dicitur sacramētū intrantium. Secundum est p̄firmatiō
que fit per impositionem manus in qua datur gratia ad resistendūz hosti
scz dyabolo. quare illud sacramētū dicitur pugnantium q̄d necessarium
est magis v̄tū quā mortis. Ideo stultissime et insipienter agunt homi
nes qui vsq̄ ad tempus mortis expectant anteq̄ confirmentur. Tercū
sacramētum necessarium est sacramētum candentium in pugna: vidēz

Nota

Nota p̄ 113 sunt
sacramēta

Nota

Nota

est sacramentum penitentie. Nam sicut corpus in pugna vulneratum curatur medicina. sic anima peccatrix sacramento penitentie curatur. Sed quantum est sacramentum proficientium videlicet eucharistia quod interpresatur quasi bona gratia. Sed quantum sacramentum necessarium est dicitur dentium a vita ista et morientium. s. f. sacra unctio infirmorum. Hec enim quinque preterita sacramenta sunt omnibus christifidelibus ad salutem necessaria. Duo autem sunt sacramenta preter preterita: videlicet ordo et conjugium que dicuntur sacramenta particularia et voluntaria quia nemo absque consensu et iudicio romane ecclesie est cogendus et compellendus ad ea. Et stant sub proprio arbitrio in usum usque. **¶** Ex istis ulterius est sciendum: quod inter ista preterita septem sacramenta ecclesiastica aliqua sunt reiterabilia: et aliqua non sunt reiterabilia. Sacramenta reiterabilia sunt: sicut penitentia que reiterari debet dummodo edo reiteratur peccatum. Etiam sacramentum eucharistie reiteratur: quia quilibet bonus et devotus christifidelis potest ad minus si confessus et contritus fuerit semel in anno sumere corpus domini ihesu christi: vel omni die dominico. Etiam confitendo iterat quod homo potest continue confiteri: quia si novit se oppressum peccatis. Similiter etiam iterari potest sacramentum matrimonii: cum alter conjugum et vita decesserit. Etiam sacramentum extreme unctionis: ut latius patet in sequentibus. Sed sacra reiterabilia sunt (ut dicitur in q. i. q. 8. qd. 1. qd. 2.) baptismus: confirmatio et ordo: quia nullus debet his baptizari: ordinari: vel confirmari. Unde si aliquo casu contingeret quod aliquis postposita christiana religione heresim inderet: et postea heresi postposita fide pristina intraret: vel si moreretur et resurgeret: non esset talis rebaptizandus nec reordinandus. Et ratio huius est: quia ut dicitur in magistro in 2. libro. dist. 17. q. 2. p. illa tria preterita sacramenta imprimuntur ipsi anime character indelibilis: quare non reiterantur. **¶** Quare tunc ad tercium articulum respondetur: quod ex quo sacramenta specialiter pagantur in missa: tunc primo videamus de corpore domini ihesu christi. Nam (ut dicitur Alexander) nihil in sacramento manens esse potest corpus et sanguis ihesu christi: nec aliqua oblatio potest esse dignior: maior et melior: quare debemus eam precipue venerari: quia omnia alia sacramenta dependent ab ipsa. Unde dicitur Richardus quod illud sacramentum omnibus aliis sacramentis est efficacius: et ab ipso sacramento omnia alia sacramenta dependent: quia ordo fit in missa: quia aliquis ordinatur. Similiter quando consecratur baptismus etiam fit in missa: et sic de aliis sacramentis: ita quod omnia fiunt in missa: ergo de illo sacramento debemus principaliter scire quod hoc est prefiguratum in veteri lege multipliciter. Primo prefiguratum est: quando melchisedech sacerdos summus obtulit panem et vinum. Secundo prefiguratum fuit hoc sacramentum quando filii israel mactabant agnum paschalem. Tertio prefiguratum fuit quod filii israel pluebat manna de celo. Quarto in virga tonarum. Quinto per aquam per Ezechiellem. Primo dicitur quod hoc sacramentum est prefiguratum per melchisedech qui obtulit panem et vinum: ubi exprimitur sensus sacri: quia dicitur in decretis: nullum dubium est quin sub specie panis et vini verum corpus christi:

*De sacramentis
Eucharistia per
figuratum est
Melchisedech in
veteri lege*

Prologus

et sanguis ptinet vñ figuratū est p panē z vinū ad refectionē: qz sibi su
mit corp⁹ xpi sub specie panis: z sanguis xpi sub specie vini: qz bñ pfigu
ratū est: qz sicut panis z vinū sūt nutrimenta corpis hūani: sic etiā corpus
z sanguis iesu xpi sunt nutrimenta aie. Nā panis cor hois pfortat. z vinū
cor hois letificat. Per q̄ dñs itelligit q̄ sicut panis z vinū sunt nutrimenta
z refectiones corpis hūani: ita corp⁹ xpi z sanguis ei⁹ sūt nutrimenta et re
fectiones aie: vñ dī. puer. ix. Venite comedite panē meū. Secūdo illud sacē
mētū pfiguratū fuit in esu agni paschal: vt habetur Exodi. xij. Et ratio est
quā in esu agni paschalis fuit institutum q̄ iudei illum comedebant ac
cinctis remb⁹: calciatis pedib⁹: baculos hñtes in manib⁹: cū lactucis ag
gressibus: festināter comedēdo. Sic pariformit est de sacro eucharistie
qd nos suscipere debemus tanq̄ agnū paschalē. Nā ad spm accedendū ē:
(accinctis remb⁹) hoc ē p puritāre mētis: vñ dī i euāgel. Luce. xij. Sit
libi vñ p̄cincti. i. renes. Sz p scdm videlz (calciatis pedib⁹) designatur
deuotionis affect⁹ z desiderū. vñ i canticis. vij. ca. dī: spulcra eo i calca
mētis tuis filia ierlm Sed p tertū: videlz (baculos in manibus hñtes)
intelligit passōis memoria dñi nri iesu xpi: vñ in Genesi dī. In baculo
meo iordanē transiui. Sed p q̄rtū videlz (cū lactucis aggressibus) comedē
do) amaritudo correptionis designat. Vñ ps. Libauit eos i panē lachry
marū. Sed p quitū videlz (q̄ comedebant festināter) p̄cipitudo bonē vo
luntatis z virtuose opationis intelligitur: Vñ in proverbis dicit. Vlti
hoiem velocē in opibus suis corā regibus stare. Secūda rō est: naz esus ag
ni paschal fuit institutus ppter refectionē israeliticoꝝ. quando fuerit re
dempti a captiuitate pharaōis: z preperit ad mare rubiū: et sic ad reue
rentiam huius transitus celebrauerit pascha: quia pascha grece idem est
qd transitus latine: ita etiam nos p agnū ab infernali captiuitate libe
rati sumus. Johannis. j. Ecce agnus dei: quia sicut agnus est mundus
et purus: sic corpus dñi nostri iesu xpi mundū est z purum: quare merito
p agnū fuit figuratum. Tercia ratio est: quia sicut agnus edebatur ab he
breis quando transferit p mare rubiū: ita xps verum agnū instituit z co
medit quando exiit de hoc mundo ad patrem. Tercio fuit figuratum p
manna quod pluebat de celo: de quo dicit sacra scriptura. Panem celi p
stitisti eis. Unde postq̄ abierunt mare rubrum sicis pedibus: et pharaō
cum oibus suis equis z curribus fuit submersus. tunc cecidit pluebat man
na de celo: et sicut mare rubrum filij israel transierunt sicis pedibus: sic
nos qñ sumus submersi per baptisimum. tunc suscipimus corpus chusti:
qz qui nō est baptizatus nō sumet illud. Alia ratio: quia sicut pluebat mā
na de celo: ita corp⁹ xpi porrigit nobis sub specie panis. vñ. Ego sum pa
nis viuus q̄ de celo descendit. Jo. v. Alia ratio est. qz sicut manna qd plu
ebat de celo habuit suauē sapore z dulcē: sic corp⁹ xpi hz oēm virtutem z
dulcedinē aie. Alia rō: qz sicut ill q̄ dicit pluebat manna de celo: ita q̄ dicit
ber colligeret in q̄rtū sibi sufficeret p diem: sic in chustiantate quolibet
die sacer dotes sumunt corpus xpi ad nutrimentū anime cuiuslibet fidelis

Nota h

Alia similitudo: quod pluebat eis manna de celo cum transierunt per terram: et transiit fuit eis viaticum: ita corpus christi est nobis viaticum ad terram promissionis de hoc mundo ad regnum celeste: ut possimus viriliter resistere aduersariis nostris.

Quarto corpus christi fuit figuratum in herba tonathe mellica. Et per hoc designatur refectio huius sacri et deuota oblatio: et ideo figura sanguis christi est ut nunc ad designandum refectio: vnde in canticis. i. ca. Introduxit me rex in cellaria sua. **Quinto** figuratum est per aquam: nam aqua designat oblationem. vnde ezechiel. Audi aqua egredietur de templo. Et ideo per has figuras alie in scripturis preterant multae. tamen hee nunc breuiter sufficiant per generalia introductioe. Quatum ad quatuor deus. quod sacerdos volens hoc sacramentum celebrare primo induit humerale super per caput suum ad denotandum diuinitatem esse circumdatam humanitate. Sed alba et cingulum christi castitatem et sue misericordie puritatem demonstrant. Stola circa collum obediencia christi designat. Casula officium diuini cum castitate designat esse pagendum. Sed per manipulum in manu leua humilitas christi designatur. Introitus prophetarum exclamatio: christi aduentum designat hieremias sonus misericordiae dei figurat. **Stha** in excelsis canticum angelicum in nativitate designat. Sed epistola Iohannis predicacionem et magorum apparitionem designat. Graduale cum alia uersione discipulorum ad christum designat. Euangelium christi predicacionem demonstrat. Credo fide christianam et robur christiane fidei sciat. Caput nudum sacerdotis misericordiam veritatem christi demonstrat. sed per ferretum sciat quod sicut christus se obtulit pro nobis in ara crucis: ita et nos corpus nostrum ad patiendum pro christo offeramus: et non solum corpus sed animam dei imagine insignitam offeramus in odorem suauitatis quod significat nummus quem offerimus qui imagine est insignitus: que ymago numeri ymaginem nostre anime significat quod deo pro sacrificio quod in hac vita offerri potest maxime est acceptabile. Silentium post offertorium: christi passionem et tunc traditionem designat. Elevatione crucis elevationem respicit. Silentium post elevationem christi mortem et depositionem christi a cruce designat. Percussio pectoris: indulgentiam et deum nostri iesu christi clamorem in cruce clamantis: ely ely et cetera designat. Per gaudium resurrectionis pronunciat. Comunitio discipulorum de resurrectione designat. Oraciones ultime designant oraciones christi in terra pro nobis factas. Ite missa est: benedictionem in die iudicii prefiguratur: videlicet Venite benedicti in regnum patris mei. Matthei. xxv.

Queritur. An septem sint sacra in numero. Quia expeditis pro quibus generalibus nunc ad quasdam questiones generales et ad dubia generalia inuestigatio nostra est vertenda. Et quia hic determinatur de sacramentis: ideoque questio predicta prouenit hic est mouenda. Et videtur primo quod non. quia tot sunt sacra quot sunt vasa gratie susceptia: sed vas susceptuum gratie est tamen vnum: ergo erit tamen vnum sacramentum. Maior patet per magistrum Iniaz. Minor patet: quia sola eucharistia est vas gratie: cum ipsa includit totum christum doctorem et auctorem omnium rerum. Secundo sic: tot sunt sacramenta quot sunt effectus sacramenti: sed effectus sacramenti sunt solum duo ergo sacra erunt tamen duo. Maior est nota in iure vbi agitur de sacramentis.

*Nota septem
sunt sacramenta*

Summula Raymundi.

tis. s3 minor p3 ex. iij. sniaz: s3 q sunt solū duo effect⁹ p3 q3 sacra ordina
 ta sunt ppter dilectionē culpe et pene: mō culpa z pena tm̄ sunt duo esse
 ctus: ḡ zc. Tercio af: pla sūt sacra q̄ septē igit̄ zc. ahs pbat: q3 missa ord
 z elemosyna sūt sacra: z nō sūt erudrata in pdicta septē: ḡ s3 pla: ahs p
 pia pte p3: q3 illd̄ qd̄ liberat a penis z a culpis hoc ē sacm̄: s3 missa ord
 z elemosyna sūt hm̄ōi: ḡ zc. Maior p3 ex. iij. sniaz: etiā minor: q3 elemo
 sya extinguit pctm̄ sicut aq̄ ignē. In oppositū ē Raymūd⁹ i lfa: z mḡ l
 iij. sniaz q̄ ponit̄ eē septē sacra dūtaxat: qd̄ etiā rōne pbat̄ sic. Tot sūt
 sacra q̄ sūt pctā capitalia: s3 septē sūt pctā capitalia: ḡ septē erūt sacra.
 Maior p3 ex. iij. sniaz. Minor p3 p̄ fidē ecclie: q3 d̄t q̄ ptra pcti vuln⁹ do
 minus remedia instituit. s3 septē sūt pcti vulnera q̄ patēr i hac dictiōe: sal
 gra Jcu⁹ dōm̄s q̄libz lfa designat vnū d̄ septē pctis capitalib⁹: vñ dicit
 merrisa: Et tibi sit vira sp̄ salugia vita. Quo euidentiā q̄stōis r̄ memo
 randū ē qd̄ sit sacm̄: vñ sacm̄ put supra patuit p̄ mḡm i snijs sic defini
 tur. Sacm̄ est sacre rei signū. z scdo ibidē d̄ sic. Sacm̄ est signū sacre
 rei gr̄e invisibil. Sed ptra illas definitiōes istas sic: nā si pia eēt bona seq̄
 ree q̄ y magines serōy depicte essent sacra: qd̄ ē falsum fm̄ oēs doctores
 sacre scripture: s3 p̄na t3: q3 sunt signa sacrarū rez. Cōtra scdaz definitiō
 nē sic instat: si eēt bona sequeret q̄ eucharistia nō esset sacm̄: qd̄ ē falsum
 cū sit primū sacm̄ in ordine dignitat̄: ex q̄rto sniaz: pbat̄ tñ seq̄ia: q3 eu
 charistia ē visibil̄ res: q3 obiectū v̄sus. Quo solutiōe primū est notandū:
 q3 triplex est sacm̄. Nā qd̄dā est scattūū tm̄: aliud est effectūū tm̄: s3 ter
 ciū significatūū z effectūū sil. tūc ad ppositū d̄: q3 primo descriptio que
 nō est definitio sed nois interpretatio: intelligit̄ de sacro primo mō: nā tū
 li mō res sacra z cetera imagines serōy p̄nt appellari sacra: sed tñ si sunt
 sacra effectiue: sed sacra scdo mō dicta in veteri lege habebant i cerimon
 ijs: videlz añ tps̄ xpi et gr̄e. S3 tercio mō sacm̄ sumit̄ strictissime. sic
 caput i pposito. Ad rōne aut̄ ptra scdam definitiōē habitā negat̄ p̄na:
 videlz q3 eucharistia ē visibil̄ res q̄ ad effectū: q3 als̄ ibi sensus nō decepe
 ret circa suū obiectū qd̄ ē falsum: z d̄ tali sacro ppue habem⁹ fidē. Istis
 notatis sit conclusio ista. q3 sacra i sacrosctā m̄se ecclia nō sūt pla q̄ septē
 pbat̄ illa conclusio pio sic: q3 tot sūt sacra q̄ sunt v̄tra eis oppo sita: s3 ta
 lia v̄tra sunt septē: ḡ septē erūt sacra: maior nota ex primo topicoz: sed
 minor pbat̄: q3 oē sacm̄ vel est ordinatū ptra pctm̄ culpe vel ptra pctm̄
 pene: si ptra pctm̄ culpe: hoc ē tripl̄ fm̄ q3 triplex est culpa: scz original:
 moral̄ z actual. Cōtra primā culpā ordinat̄ baptism⁹: q3 sicut pctm̄ ori
 ginale est pctm̄ oim̄ pctōy iceptiue: sic baptismū ipm̄ deies ē t̄nitū oim̄
 sacroy. Cōtra scdam culpā. s. pctm̄ mortale ordinat̄ p̄fessio ois: sed ptra
 tertlā sacra v̄ictio. si aut̄ est ptra pctm̄ pene hoc est qd̄rupl̄. q3 talia pec
 cata sunt quadruplicia. scilz infirmitas: ignorantia: malitia: z p̄cupiscen
 tia. Cōtra primū ordinat̄ sacm̄ p̄firmatiōis qd̄ ē stabilitas xpiane fidei
 Cōtra ignorantā ordinat̄ ordo sacralis in q̄ p̄ferē gra z scia: s3 ptra ma
 litā ordinat̄ eucharistia: in q̄ plenitudo gr̄e et malitie expulsiō: sed ptra

Nota q̄c An
 sicut sacra am
 p̄ negat̄ m̄s

Nota

pceptis ordinat in simoniu qd est sacm illicitas pceptis expel
 les et licitas pmittes. Secdo pbat illa conclusio sic: tot sunt sacra qd sunt si
 malter dntes q p ea inducunt: sed tales dntes sunt septē: q̄ septē erunt
 sacra. Maior est nota: q̄ sufficientia sacroz est sumenda fm fines ipoz
 Minor sic probatur: bapismus ordinatur in fide. extrema vinctio i spem
 eucharistia in charitate: ordo in prudentiam: matrimonium in tpantiam
 pfectio est penitētia in iusticiā: et pfirmatio in fortitudinē. ¶ Iuxta ma
 teriam p̄sentem alia ontur dubitatio: videlicet vtrum corpus xpi sit no
 bilissimū sacm. Et arguit q̄ nō: q̄ ois causa nobilitoz est suo effectu: sed
 ita est q̄ sacm ordinis est cā corpis xpi: q̄ est melius et nobilius sacm.
 Maior pz q̄ causa dat pfectionē suo effectui. Minor pbat: q̄ null⁹ nō
 ordinatur p̄ p̄ficere corpus xpi. In oppositū arguit: q̄ vt volūt oēs do
 ctiores theologice et habetur in iure q̄ nihil in sacris maius esse pōt q̄
 corpus xpi: q̄ ibi p̄tinetur deus et hō. Deinde tūc arguit q̄ sacm bapif
 mi sit nobilissimū: et hoc sic: illud sacm est nobilius sine quo nullus hō
 minū potest saluari: sed sacramētū bapifmi est h̄mōi. tgit̄ z c. Maior pz
 et terminis. Sed minor pbat: q̄ nullus hō potest intrare in regnū celo
 rū sine bapifmate: s̄ tñ sine corpe xpi p̄t aliqui intrare in regnū celo
 rū vt pueri qui mouunt Isra septimū annū vel adhuc citra: videlicet interz q̄
 nō sunt p̄ticipes rōnis. Itē vidē q̄ sacm p̄nīe qd p̄tinet in se cordis cō
 tritionē: ois p̄fessionē: et reatus satisfactōnē sit nobilius bapifmate: q̄
 illud qd delet p̄ctm actuale ē melius q̄ illud qd delet p̄ctm originale: s̄
 p̄nīa delet p̄ctm actuale: z bapifmus originale: q̄ sacm p̄nīe sacramēto
 bapifmi est nobilius. Itē arguit q̄ sacm p̄firmationis sit dignissimum
 quia illud est dignissimum sacramētū qd p̄fertur a digno ministro: s̄
 sacramētū p̄firmationis est huiusmodi: tgitur z c. Minor patet: q̄ dig
 nitas sacramenti dependet a dignitate ministri. Minor pbat: quia sa
 cramentū p̄firmatōis p̄fert ab epō: q̄ simplex sacerdos nō pōt p̄firmare
 ¶ Pro solutione argumentoz diligenter est notanda vna distinctō bōa
 de dignitate sacramentoz: vñ vnū sacm dī nobilitas et dignitas alio ses
 ptem modis. Primo q̄tū ad rem et ad effectum: z sic bapifmus est di
 gnus sacm: q̄ delet oēm culpā et penaz qd nō facit aliud sacm. Secū
 do sacramētū dī esse dignius q̄tū ad ministrū: et q̄tū ad cōem materiā
 z sic p̄firmatio est sacm dignissimū: q̄ solus p̄sul pōt p̄ficere h̄z illud: z
 materia est nobilissima. videlicet balsamus z oleū oliuē. Tercio sacm dī
 dignius in q̄tū p̄stituit a gradu digno et ex pte p̄tenti: et sic sacm eu
 charistic est dignius: vñ dī i iure nihil i sacris maius nisi in q̄ p̄tinet de
 us et hō. Quarto sacm dī dignius in q̄tū p̄tūm offensum diuine mates
 tatis magi placat: et sic p̄nīa est dignius et nobilius sacm: q̄ in fintra
 p̄ctā mortalia vel enī p̄ p̄nīam et nō p̄ aliud sacm. Quinto in q̄tū causat
 vnionem in mente et in corde ratione signati vel signi: z sic matrimoni
 um est nobilissimum et dignissimum oīm sacramentoz: q̄ nobilissima si
 gnificat: vñ ois inī spōsū z spōsam fecit vnionē hūane nature cum xpo

v
 p̄tū corpus
 p̄tū nobilitas
 vñ p̄firmatio

v
 Rūo vñ vñ
 sacramētū p̄tū
 nobilitas dignitas
 alio septem modis

Prologus

Etia significat vntone christi cu ecclia: quia sicut masculus vnif femine sic spousus xps vnif sue ecclie: etia fecat vntone aie bre cu deo i eterna bea-
titudine: s; nullu aliud sacm talia fecat: q est nobilissimu. Sexto vnu sa-
crametu d: nobilitus et dignus rone preti vel rone pmissiois patre ce-
lestis: et sic extrema vinctio e nobilissimu: q; relear: ifirmitate mentis et
corps: na legif i scriptura q apli vngebant ifirmos sacro oleo et curaba-
tur vndiq; etia corpale. Septimo vnu sacm d: digno alio qru ad puid-
tiam mistri: et sic ordo e nobilissimu sacm: q; solu puidetes et sapientes
sunt ordinadi. ¶ Per hoc ad rones principales. Ad puma traseat maior
sed negat minor: ad pbatione d: s; eucharistia ptimeat totu xpm eenti
alter: tñ no ptimeat ipm causale: q; adhuc i alijs sacris p infusionem gr e
pot causal: et sic quodamō sunt plura vasa formale gr e susceptua: ideo
etiam plura erunt sacra. ¶ Ad scdam d: q effectus sacro; triplicat ca-
puit. Anomō generalissime: et sic sunt tñ duo. s. delere culpaz et delere
penam. Secdo capiunt inesse subalterno: et sic sunt septē. Tercio capiunt
in esse specialissimo: et sic sunt multiplices. Et hec est distinctio lecti
Thome sup quartu sntay. Et p hoc rñdet ad rone: q si maior intelligat
de effectibus primo mō tūc cōcedit minor. Si aut intelligatur de effecti-
bus scdo mō: tūc pceditur maior et negat minor. Si aut tercio modo sic
totū est falsum. ¶ Ad terciā rone d: q; s; mīse orōnes et elemofne de
leant nra pctā rone meriti et humilitatis: tñ cū nō sint altius gr e colla-
tue: tūc nō erūt sacrameta. Sed diceret quis: tūc humilitas et deuotio
essent etiā sacrameta. Rñdet q; nō. q; nō sunt visibiles forme: et sic non
conuenit eis definitio sacramenti. Et tñ de puma questione.

Querit scdo. Utrū ius canonicū a lege et ab euāgelio et a
sctis patribus institutū sit hic subiectū. ¶ Et
arguit primo q; nō. q; illud qd subijctur i decretis hoc nō est subiectum
hui? scie s; ius canonicū est hmōi: igit rē. Maior patz: q; districte scie re-
quirūt distincta subiecta: vt pz. iij. de aia: sed minor patet in decretalibus.
¶ Secdo illud qd nō pdicatur de oibus in aliquo libro contentis hoc nō
est subiectū illi? libi: sed ius canonicū nō pdicatur de oibus contentis
in isto libro: q; nō est hic subiectū. Maior est de se nota. Minor autē pba-
tur: q; hic tractatur de vris furtis et rapinis: de quibus ius canonicū
nō pdicatur. ¶ Tercio at subiectū altcui? libi est eternū: s; ius cano-
nicū nō ē eternū: q; nō est subiectū. Maior declaraf. s. posterioz: s; minor
pbat: q; iura canonica p romanos pōtiffes sunt instituta: s; tales nō fu-
erūt ab eterno igit rē. ¶ Pro euidentia qstiois ē notādū q; duplex ē sub-
iectū qru hic sufficit. s. subiectū pdicationis: et qd pdicaf de oib? pside-
ris i aliq scia. Aliud ē subiectū attributionis: et illud ad qd oia pside-
nta illa scia hnt attributionē. Illis notatis sit hec conclusio. Ius canonicū nō ē
hic subiectū pdicationis: q; si sic: sequeret q; officii mīse rapina et furtū
nō essent de esse libi. Quēsequēs est falsum: pbat tñ pntia: q; ius cano-
nicum nō potest vere et affirmatiue de pdictis pdicari: vt patet de se

*Ut ad quod rone
nō sit sic ful-
citur ius b. l. l.*

Seda conclusio .i. us canonicū .ē hīc subiectū attributiōis : pbat illud :
 ad qd ordinatū r cui oīa attribuit p̄cipalī i ali q̄ libro tradita : hoc ē suble
 crū attributiōis : s̄ tus canonicū ē h̄mōi . ḡ r ē . Maior est nota de se . Ma
 nor pbat sic : q̄ i hoc libro p̄siderat qdā regle i iure : q̄ ius canonicū d̄i a
 canon i greco qd ē regula i latino . eo q̄ dan̄ h̄ nobis r̄le de vita clerici . et
 qd sit f̄ . c̄iēdū de rapina et furto . **P**er hoc ad rōnes Ad p̄mā cōcedit
 maior : sed minor est falsa : q̄ ius canonicū hīc p̄siderat p̄ modū introdu
 ctiōis et sub cōpendio . in decretis et decretalibus p̄siderat adeq̄te . Ad
 scdā par et solutio ex distinctiōe . Ad terciā p̄cedit maior : r negat mior
 Ad p̄batōne d̄i q̄ ius canonicū cōsiderat dupl̄r . Uno mō quo ad se et q̄
 ad maḡos iusticiā statuentes Aliomō p̄siderat quo ad veritatem in eū
 getto expressam : tūc d̄i q̄ p̄mo mō dependet a papa : r sic non est eternū
 Scdo mō ē h̄ subiectū r etiā talit̄ ē eternū . Et hec de q̄stōe et alijs q̄ p̄
 us proposita fuerit circa declaratiōne thēmat̄is hui⁹ libri modo sufficiat .

S . i. parvus liber sup. psalca illius mgf. i. venit . f. sūmula
 .i. nō ex ḡul seu difficult. i. facti . i. p̄ponim⁹ sup. scripta
 Non ex subtili sed vili scribimus ista

Eloquio placet hec locis: quia magna studendi
 .i. in r̄to sup. paup̄ibus clericis .i. scribendū
 .i. tenore .i. valet . f. sūmula .i. clericis .i. ardua volumina

Lura sibi non est: modus his valet ergo loquendi
 .i. multa intelligētēs .i. nō volumus sup. p̄tem

Inter doctores hunc nolimus ire libellum,
 iuvenib⁹ .i. obtulis sup. librum .i. p̄posuimus

Parus et rudibus quem tradimus esse legendum
 sup. studētēs sup. libello

Inuenient in eo quid quod inuat utilitatis.

sup. septē .i. i. p̄io tractatu p̄ hoc . f. d̄ his que
 huius sumule . p̄tinet ad missam.

Da sacramentis primo tractatur: et inde,
 et de eius effectu tali sacro tali p̄cō

Hic de baptismo: de conugio: symonia,
 de istis oibus habet in sequentibus tractatibus

Furtis: et spoliis: vsuris: atq; rapinis
 .i. sup. titulis sup. iste

Sortilegis: vitis carnis tractatus habetur

b

Summula Raymundi.

post hoc huius libri
Hinc sequitur finis confessorum simul actus
sup. breuia. i. plongauit .i. nō ignorant sup. longa
Quedam longauit non inscius et breuiauit;
.i. pfectius .i. sententia .i. pateat

Ut melius metro sensus tibi luceat isto

Cetero liber: cuius subiectū ē: ius canonicū a sc̄lis p̄tib⁹ institutū: p̄ia sub
antidō diuidit̄ i duos p̄tes. s. in p̄te p̄mialē z p̄te exequutiua. Pars eto
quarta ibi. In sumis festis. Prima ps adhuc diuiditur i tres p̄tes. Nam
prima p̄te autor p̄mittit̄ int̄tū suū. In sc̄da p̄te oñdit facultatē h⁹ libri: in
tercia p̄te oñdit ea q̄ dicēda sūt p̄ ordīnē. Sc̄da ps erit ibi. Int̄ doctores
Tercia tbi. Hic de baptismo. Intendit q̄ dicere: hec summula p̄cedit de
summa p̄tica Raymundi. z scripta ē cū h̄b̄tis facilitatis z leuit̄ intelligib̄
libris: z iste modus loq̄ndi seu p̄cedēdi i summula p̄fici placet z valz usq̄
fot̄is supple clericoz z studētib⁹ q̄ nolūt seu ex paup̄tatē, opp̄ssioe non p̄t
magna studere: s; tbi. Int̄ doctores: oñdit autor: ex q̄ iste liber facilē z les
ui stilo cōp̄tatus nō dz cōputari int̄ altos libros doctoz sacre scripture:
sed dz legi et quis z rudib⁹: qz inueniūt in isto libello qd̄ utilitatē ecclesie:
sticus ordo p̄tineat z inueniēt etiā lectores i isto libro quō fiat clerical
debeat regere dina siue ecclesiastica officia: s; tbi. Hic d̄ baptismo oñdit au
tor: p̄ter q̄ i hoc libro determinabit̄ de baptismo: plugio: s; mona: furto
z sic de alijs. S; tbi (Quedā lōgauit) Intēdit autor: p̄r dicere: q̄ i hoc li
bro aliq̄ plōgant̄ sciēt q̄ in magna suma sub breuib⁹ p̄tinent: z aliqua
hic abbreviant̄: vt fiat sensus lucidior et metru lucidius et delectabil⁹.
Ceterū circa istam q̄ missa h; m̄tra p̄rogatiua. Primo q̄ celebrat̄ solū
a ieiunis. Sc̄do q̄ solū i ecclesia celebratur z sup̄ altare: ita qd̄ sp̄ i loc̄ cō
secratis celebrari debeat: nisi q̄siq̄ fieret ex sp̄ali gra z dispensatiōe pape
p̄p̄ reuerēt̄ā magnoz d̄noz z p̄ncipū: s; tñ ad minus optet qd̄ tal̄ cele
bratio fiat sub tentorio. Tertio optet celebrantē esse sacerdotē. Quarto
optet sacerdotē esse sacris vestib⁹ idutū. Quinto qd̄ t̄m̄dō celebratur in
die accessō lumīne: etiā si mille soles lucerēt sup̄ terrā adhuc de necessita
te ad missē officiū pagēdū lumē incēsum requiritur. Sexto qd̄ tbi solēt so
nare bonaz dina s̄ba cū carat̄ p̄r n̄r. z s̄ba angelica cū caratur: ḡta in ex
cellis: z humana s̄ba vt in collect̄ et in seq̄nt̄is. Septimo tbi audiūtur
tria bonz et nobilit̄ima ydiomata q̄ mūdus h; .s. hebraicū: vt p; tbi. saba
oth z osama: z alleluia. Sicut̄ cū d; kyrieleyson. Latinū audiūtur in ois
bus alijs d̄cōnib⁹ z ordīnib⁹. Octauo qd̄ missa ē cōpleta tot mistertis q̄t
mare guttis firmamētū stell: sol athomis z celū empyr̄reū angel: z terra
arenis. Nono qd̄ sacerdos i solēnib⁹ z maiorib⁹ ecclesijs i missa habz
p̄tes mistros. s. dyaconū: subdyaconū: z acoltrū. Decimo qz angelū: tbi dē
exultētes h̄mōi officio nō sufficerēt nisi i p̄tina t̄te maiestatis eēt vnus

*Missā habet
inter p̄rogatiua*

¶ duo adiutores fuerunt missas. s. scholares vsq; illi facti: et rō ē: qz ibi ē
 deo: et dñs ois m rex creator. s. celi et terre etc. Unde dicit qz aie i purga-
 toio purgāde ex missa remissione et venia sequit. Et sacrosctā mat ec-
 clesia sup addit duodecimū. s. qz quibz catholicus et bonus xpianus ad mlti-
 die dñico teneat audire vnam integram missam. nisi aliq singulari necessi-
 tate pōtius fuerit: puta infirmitate vel aliquo hōi. ¶ Itē posset aliq
 dubitare: in q lingua prima psecrat io corporis xpi fuit celebrata. Rñ qz idi-
 oma seu lingua ē triple. s. hebraica greca et latina: mō dico qz pñā cōsecra-
 tio fuit celebrata i lingua hebraica: et rō huius est: qz xps fuit primus sacer-
 dos: et i cena dñi psecrauit hoc sacm: et dedit suis discipulis: et qz prunc-
 erāt inf iudeos: id vtebat hebraico idiomate. Secdo dicit qz illa psecratio se-
 cūdo celebrata fuit in lingua greca: vtz actus. vs. ca. vbi dicit. Factus est
 murmur grecoz aduersus hebreos et altercabātur mutuo: i. litigabāt ad-
 muticem. Tercio dicit qz tertia celebratio fuit facta in lingua latina qñ scūs
 petrus fuit electus i apm. Ad aut hys tribus linguis solū corpus dñi the-
 su xpi pñā patet ex titulo crucis qz erat scriptus tribus idiomatibus. s.
 hebraice: grece: et latine: videlicet. Iesus nazarenus rex iudeorum.

¶ Itē notandū ē: qz i hoc sacro eucharistie qd i missa celebrat ex stute
 pboz qz a sacerdote pferit est vtz corp⁹ xpi. qz pba psecrationis faciunt
 mētionē d xpo et sanguie ei⁹. s. sanguis ē ibi ex qdā pcomitātia necessari⁹
 qz corp⁹ viuū et atātū nō ē sine sanguie Et nullo mō pcedēdū est qz i hostia
 psecrata nō sit ver⁹ sanguis xpi: qz aks atātū corp⁹ staret sine sanguie qd
 ē impossibile d atato rōnali. An dicit sacra scriptura. Ania ei⁹ i sanguine suo.
 Itē ibi ē aia xpi: ex qdā pcomitātia: qz impossibile ē corpus xpi pñā nisi sit
 dispositū et organizatū. qz sine aia nullū corpus viuet pōt. Itē ibi est del-
 tas ex quadā pcomitātia: qz vnitāte remota corpus et deltas sunt dispa-
 rata entia. Ad aut ista oia sunt manifeste: pbat bñs Johannes. vs. cap.
 sic dicit. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. In qbus pbis omia
 ea que dicta sunt tangunt. Nam panis tangit cū dicit. Ego sum panis viu⁹
 et sic etiā corpus xpi ē ibi et aia cū sanguine: nam aia viuificat corpus me-
 diante sanguine. Itē p hoc qd dicit. Qui de celo descendi: tangit ipsa del-
 tas xpi circūdata humanitate. ¶ Itē eucharistia definitur sic. Eucharis-
 tia est sensibilis species panis et vini post psecrationem facta a sacerdos-
 te sub certa et debita forma verbor: prolata cum intentione debita et
 cumficiendū: ex insti tute diuina significans veraciter corpus et sanguis-
 nem benedictum sub illis speciebus realiter contineri. In pñā des-
 criptione quatuor: occurrunt que habent hoc sacm integrare. Primū est cā
 material: qz p panē et vini materia huius sacramenti datur intelligi: et
 vnum istoz non sufficit qz se in missa celebratione: sed ambo simul concu-
 runt. Causa efficiens est duplex. s. principalis et instrumentalis. Pñā
 pñā est deus gloriofus. Instrumentalis vero est quilibet sacerdos rite
 et debite ordinatus. Causa formalis in debita prolata orationis consi-
 stit. Causa autem finalis est intentio consecrantis.

Itē notandū ē: qz i hoc sacro eucharistie qd i missa celebrat ex stute pboz qz a sacerdote pferit est vtz corp⁹ xpi. qz pba psecrationis faciunt mētionē d xpo et sanguie ei⁹. s. sanguis ē ibi ex qdā pcomitātia necessari⁹ qz corp⁹ viuū et atātū nō ē sine sanguie Et nullo mō pcedēdū est qz i hostia psecrata nō sit ver⁹ sanguis xpi: qz aks atātū corp⁹ staret sine sanguie qd ē impossibile d atato rōnali. An dicit sacra scriptura. Ania ei⁹ i sanguine suo. Itē ibi ē aia xpi: ex qdā pcomitātia: qz impossibile ē corpus xpi pñā nisi sit dispositū et organizatū. qz sine aia nullū corpus viuet pōt. Itē ibi est deltas ex quadā pcomitātia: qz vnitāte remota corpus et deltas sunt dispa- rata entia. Ad aut ista oia sunt manifeste: pbat bñs Johannes. vs. cap. sic dicit. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. In qbus pbis omia ea que dicta sunt tangunt. Nam panis tangit cū dicit. Ego sum panis viu⁹ et sic etiā corpus xpi ē ibi et aia cū sanguine: nam aia viuificat corpus me- diante sanguine. Itē p hoc qd dicit. Qui de celo descendi: tangit ipsa del- tas xpi circūdata humanitate. ¶ Itē eucharistia definitur sic. Eucharis- tia est sensibilis species panis et vini post psecrationem facta a sacerdos- te sub certa et debita forma verbor: prolata cum intentione debita et cumficiendū: ex insti tute diuina significans veraciter corpus et sanguis- nem benedictum sub illis speciebus realiter contineri. In pñā des- criptione quatuor: occurrunt que habent hoc sacm integrare. Primū est cā material: qz p panē et vini materia huius sacramenti datur intelligi: et vnum istoz non sufficit qz se in missa celebratione: sed ambo simul concu- runt. Causa efficiens est duplex. s. principalis et instrumentalis. Pñā pñā est deus gloriofus. Instrumentalis vero est quilibet sacerdos rite et debite ordinatus. Causa formalis in debita prolata orationis consi- stit. Causa autem finalis est intentio consecrantis.

Summula Raymundi.

Ultimo est notandum de quibusdam casibus. Primus est: vt in hostia
psecrata sit aliud qd cernit z aliud qd credit. Ad hoc rñr qd vey corpus
xpi nō vidē: s3 sola spēs panis vidē: z rō ē. qz si nō: tūc nō decepti qnos
sensus circa illd facim qd ē falsū: z qd vt brūs grego. aliū ē qd cernit: z a
liud ē qd credit. S3 dicēs circa casuz qd ē rō qd nō videm vey corpus xpi
ibi rñr qd nullū corp⁹ vidē: nisi qd h3 accētia sibi i existētia z nisi sit color
ratū: vt p3 d partete: s3 color alb⁹ i hostia nō ē corp⁹ xpi nec inest ei: s3 ac
cidētia stāt ibi sine subiecto: p tanto corp⁹ xpi nō vidē: neq3 sanguis. Se
cūdus casus: an isti hoies dicētes se vidisse corp⁹ xpi i manib⁹ sacerdot⁹
errēt vñ male loquant. Rñr qd nō errāt: qz null⁹ errat cul⁹ pba i sacra scri
ptura verificant: s3 ea qd habent d visioe corp⁹ xpi i sacra scriptura veri
ficant. qd sunt pba. Mino: p3 i genesi z apoc. vbi d: qd hoies mltōtēs vidē
rūr angelos nō inqstū spūs: s3 inqstū assumpt⁹ corp⁹ aerēū i hoc repñ
tauerūt deū: qd dixerūt vidim⁹ deū: z sacra scriptura i hoc nō errat. Hic
soluēdo istū casū d: qd sicut hoies dixerūt se vidisse angelos z nō errā
rūt: sic z nos corp⁹ xpi videm⁹ et nō erram⁹: s3 tñ videre capē ibi valde
spopitē: qz nihil ppie vidē: nisi coloratū seu color vt p3. s3. d. aia mō cor
pus xpi nō est coloratū. Tert⁹ casus est vtz aliq ps sanguis xpi qd effu
sus fuit remansit i terra. Hic rñdēt aliq docto. sacre scriptū. qd nō qz xps
iesus i resurrectioe totū sanguinē assumpsit que pus in amara passioe d
misit: s3 xps i sua passioe totū sanguinē effudit: qd i sua resurrectioe totū
sanguinē resūpsit. Alii autē doctores dicūt qd sanguis effusus d venerabi
ll corpe xpi fuit calidus: z p p ditionē caloris remāsit a i q humiditas i
terra: vt manifeste ostēdit i peplō virginis marie: cū sub cruce steterat sa
guis filij totū amictū albū ei⁹ irrigauit et rubicauit. Hoc idē alit er pba
tur sic: oē corruptibile pl⁹ indiget d sanguine qd icorruptibile: s3 chulius
an passioe erat corruptibilis: et post resurrectioe sua incorruptibilis qd
an passioe plus indiget d sanguine: qz p nutrimentū sanguinis corpus
augmentat. sed imortale nō indiget de tali nutrimento. qd nō est necesse:
qd xps reassumpsit totū sanguinē que p nobis effudit. Quartus casus
ponatur qd aliqd remāsit d sanguine corp⁹ xpi post suā resurrectioem
hic in terra vt cernitur manifeste in peplō brē marie sgnis. Tūc dubita
tur vtz talis sanguis qd fluxerat de corpe xpi in ara crucis debeat habere
et in tali et tanta reuerentia: sicut iste sanguis qd a sacerdote in calice cōse
cratur. Rñdēt qd non. qz ponatur in casu qd totus sanguis xpi effusus d
corpe eius ponatur in vna pte altaris: z ex alia pte sanguis psecrat⁹: tūc
d: qd sanguis psecratus est magis venerādus. Ratio est. qz vsq3 i triduo
anima chulsi fuit sepata a corpe z sanguine: qz corpus xpi i sepulcro fuit
aia nō apud ptes i ly mbo. Etia dētras fuit sepata a sanguine: qz non pōt
dici fili⁹ dēl effusus ē i terrā: idē sanguis psecrat⁹ ē magis venerād⁹: qd
ibi ē vera dētras. Itē ibi integer ē xps imortal⁹ z spassibil⁹: s3 vt pepēdit i
ara crucis: ibi erat passibil⁹ z mortal⁹: idē sanguis xpi psecrat⁹ est magis ve
nerādus. Quintus casus ē: quare quoridie misse celebrantur: cū tamē

Nota

Nota

xps nisi sel passus est. et tñ illud factm ē memoriale dñice passiois. Ibi
 rñdeur q̄ q̄tuor sunt cause illius s̄m innocentiū. Prima ē: q̄ op̄ter s̄ pa
 rā: i ē medicina p̄ra p̄ra quotidiana: vñ extra i de p̄sec. di. ij. ca. vi x
 figura. Iteraturq̄ q̄ridie oblatio: i xps sel passus sit. q̄ quotidie p̄cca
 mus: sine q̄bus mortal' infirmitas vivere nō p̄r: iō q̄ q̄ridie labimur in
 p̄ra quot' die p̄ nobis xps mystice imolat. Sec̄da cā: quot' sc̄i q̄ corp'
 xpi sumit h̄: memoria passiois xpi: vñ quotienscūq̄ feceritis hoc in meā
 facite cōmemoratiōe: ḡ vt habeat memoria passiois xpi quotidie misse
 celebrant p̄ viuis et mortuis. Terc̄ta cā est: vt nobis xps quot' die vñtaf
 fact' alit' et nos et sp̄iāfr. Quarta cā: vt vero agno loco typici vñtaf: quē
 iudet ad vespas p̄uertēdo cōsuerūt: s̄m illud p̄s. Cōuertent ad vespas et
 famen patient' vt canes: nā vbi veritas venit figura. i. vet' testm' (q̄d su
 ut figura noui testi) cessauit. ¶ Ali' casus. ponat q̄ calix cū vino p̄ crato
 sine sanguine xpi fuisse leuat' i triduo mortis: tuc dubitat vñtaf fuisse ad
 orandus: Ibi tñ q̄ triplex est adoratiō. s. latra. h̄y p̄dulia. et dulia. Latra
 est honor soli deo exhibēdus: s. dulia vñ futū ip̄sum creature: s. h̄y p̄
 dulia vñ futū us q̄ ē supra dulia: et hec xpi h̄ūanitat' debet. Et q̄ illa h̄
 stia fuisse adorāda dulia adoratiōe et nō latra: q̄a detras fuit legata a s̄
 guine. Ali' aut' dicit q̄ corp' vñ sanguis et' h̄n poruissz p̄ crari p̄ triduo
 um mortis et adorari adoratiōe latra: q̄a et x̄ h̄oꝝ detras fuit vñta cum
 corpe et sanguine. ¶ Alio dubitaret q̄s vñ duob' sacerdotib': quoz vnus si
 mularet se celebrare et nō celebraret p̄pter p̄sciam mortal' p̄ri: aliter h̄o
 celebraret cū p̄scia mortal' p̄ri p̄pter timorē dñi sui: tūc q̄nt q̄s eoz maḡ
 peccat et grau'. H̄nt q̄ ille q̄ simularet se celebrare: q̄a p̄ hoc circūstātes
 p̄mitteret p̄ dolariā ex eo q̄ adoraret creaturā. s. hostiā nō p̄secratā. Et
 p̄ nocētius: cū plura obijciēda rem dñā q̄ veris dānis sūt ḡuoa: p̄cul
 dubio videt maḡ offendere q̄ fraudulētā p̄sumere: sic ille q̄ se simularet
 celebrare et nō celebraret plus peccaret illo q̄ celebraret et nō simularet

De collectarum fimbis et principiis earundem.

i. in solennitatib' .i. in celebratione misse
In summis festis ad nullam dicitur vna

vñ: sup. aliqua collecta addita sup. altari' sc̄i

Tñ collecta: nisi sit conuincta diei

¶ Ista est ps executiua: et diuidit in q̄tuor p̄tes p̄ncipales. In p̄ria de
 terminat de diuino officio: videlz de missa et de corpe xpi. de sacra vñta
 one et baptisate. In secunda p̄te p̄ncipali determinat de matrimonio
 et de ei' effectu: et de his que p̄nt impedire matrimoniu. In tertia dete
 minatur de vita et honestate clericoz: et de eoz impedimentis. s. de rap
 nis furtis et de alijs. In quarta determinatur de indulgentijs: vbi que
 libet ps incipit patebit. Dicit ergo magister sic p̄ prima p̄te d̄ sacre d̄
 ecclesiasticus ordo hoc extitit q̄ in summis festiuitatibus solū vna collecta

*De collectarum
 fimbis*

Summula Raymundi.

ds dicit i pulpito misse an eplaz: sic p'st'r t'm vna colla e' dicēda i fine misse p' cōionē: q' vna alteri cōiūdere d'z. Et subdit ponēdo exceptionē dicens: nisi in festo cadat festū alicui' sc'i: tūc due collecte p'nt eligi sub vna p'clone: vt i festo oim sc'roz: z sic de alijs. ¶ Notādū circa istoz l'ra d'r. In summis festis ad vnam cōiū festoz. Pro q' sc'edū q' festa sunt tripl'cta. Aliq' sūt summa sicut illa q' tuoz festa. nat'ras xpi: pascha: p'et' h'colle: et asumptio b'te marie. d' q' b' h' extra d' pe. z remil. z dicit illa q' tuoz summa festa: q' pagūf cū magna solēnitate: z illa festa sūt duplicta. q'dā p'pue d' cra vt sūt illa imēdiate narrata: z i ist' q' tuoz festis ob reuerētā dei nō sep'ant corp' mortuoz. p'p' luctū hoim. s'z alta sūt festa summa cōiter d'ca sicut sūt oia festa b'te h'gis. z festū oim sc'roz z patronoz siue patronariū q' v' q' trā p'uertebāt. In his oib' t'm vna d' colla. nisi (vt dicitū ē) in festo cadat festū alicui' sc'i: q' tūc due sub vna p'clōne legi p'nt. ¶ Rem' vt i festo natiuitat' xpi. nā p'currit festū anastasiē: s'z ē i festo oim sc'roz: tūc nā festū sc'i cesarij pagūf: z q' tūc due colle sub vna p'clōne dicitū: s'z dices q're sc'tus cesari' nō cōp'hēdit sub nūero oim sc'roz: s'z est festū tūc sp'āp' agūf. Ad hoc rūr q' hoc ē id: q' p' i'itutōne festi oim sc'roz sc'tus cesari' lēnitate. tr. l'cōm: vt festa oim ap'loz Michael' sc'i nicolai: katherie. se nā inuētōis sc'e cruce. Festū rēpl' vt ē i dedicatōe. Alta sunt festa simp'cia: vt sūt oia alta festa cōia q' p'currit i eccl'a dei: vt festū elizabet' d'oz: p'p'ee: z sic d' alijs: z festa p'fessor: doctoz m'f'm z h'ginū. Et ista adhuc sūt duplicta: q'dā simp' nō celebra vt festū sc'i frācis: egldis: anthoni: et sic d' alijs. Alta celebrānt an' p'adū: s'z post p'p'ō nō p'hibet ab ope mecha nico: vt ē festū marci: augustini: gregori: z sic de alijs. Et q' d'r mag' in summis festis ad vnam illoz simp'cium festozum et mediocrium.

¶ Itē notādū d'r vlt' i textu (ad missam) vñ missa d'r vno mō a verbo mittor ertis: z illo mō pōt eē p'cipū vel nomē adiectiui: sic dicitur: iste ē missus. i. legat'. z sic nō caput b'. Alio mō caput vt ē nomē substantiui: tunc d'finit sic. Missa ē d'ni officii ad salūē fidelū. z ad p'secratōē corpis xpi a sc'is p'ib'. s'z a sc'ō petro z ab alijs i'stutū. q'z ibi p'secrat' corpus et sanguis xpi: illo mō etiā pōt dici a x'bo mittor terz: q'z ibi sūt dei m'it' i altari. S'z d'o q'z ibi p'ces sacerdot' p' man' angeli mittūt ad deū. ¶ Itē d'r notant i l'ra (collecta) Pro q' sc'edū q' colla vno mō ē adiectiui: z venit a x'bo colligo is ere: z sic nō sumit b'. Alio mō est nomē substantiui z d'finit sic. Collecta est ois i q' deo loq'mur z ei i loq'ndo vnt'mur ad impetrā dū d'ni auxilū z grām d'ni nā ille q' orat deo loq'itur. z p' hoc d'o vnt'.

¶ Itē notādū q' nō d'libz ap' e' ad celebrādū missam: s'z sol' sacerdos. Pro q' sc'edū q' sacerdos a sc'is patrib' d'finit sic. Sacerdos est hō ma sc'ulus p'secrat' d'ni mōte z corp'e nūd': nulla occasiōe p'pedit: vnt' vt p'ib' cōt'at' vel cōt'at' q' ad vices z q' ad t'p's d'finitatū debite ordinat' s'zue tangit multa q' requirunt ad sacerdotē q' d'ni officii misse debz celebrare. Primo requirit q' sit hō: q' angelus non pōt esse sacerdos: nec

pōt celebrare missam. Per hoc qđ dicitur (masculus) excludit femella: sicut et
 in omni alio: p hoc qđ dicitur: consecratus: remouetur vna opinio hereticorum qđ di-
 xerūt qđ quibet xpianus deuotus possit celebrare missam: p hoc qđ dicitur
 (religiosus) tangitur qđ sacerdos volens celebrare missam debet tetinere
 a media nocte vsq; post celebrationē. et ad hoc requiritur qđ dormiat. nā
 maxime requiritur i tali officio qđ cibus corporalis sit digestus: et talis
 digestio maxime fit in somno: vt ex naturalibus manifeste habet. Et er-
 go si sacerdos nō dormierit a media nocte sic qđ mediam noctē vigilaret
 incaute possit celebrare sequenti die: nisi hoc esset qđ non possit dormire
 p totam noctē ppter aliquā certam infirmitatē que non impediret som-
 num: tunc bñ admittitur qđ in sequenti die celebrat: vñ modo sit facta dige-
 stio. Per hoc autem qđ dicitur (mente et corpe mundus) vult qđ sacerdos vol-
 lens celebrare debet esse mundus ab oi pctō ne labijs immūdis tēgat et
 osculet filiiū virginis. Vñ dicit beatus Bernardus. Qđ clerice quō labijs
 oscularis filiiū virginis quibus pauloante osculatus es labia meretricis vt
 deas ne osculo filiiū virginis tradaas. Per hoc qđ dicitur (nulla occasiōe ppedi-
 tus) vult qđ talis sacerdos nō sit irregularis neq; excoicatus. Per hoc qđ
 dicitur (vñ vel pluribus coniunctus vel cōmunicatus) vñ modo intelligit
 qđ debet habere vñū vel plures adiutores. Vñ modo intelligitur qđ si nō
 sint plures adiutores: tñ adhuc p nobis debet orare in comuni. Naz li-
 cer ibi sit nisi vnus minister: sufficit tamen qđ ibi sint plures assistentes: et
 ergo dicit. orate p me peccatore. Sed p hoc qđ dicitur (quo ad vices) vult qđ
 sacerdos nō debet celebrare missam nisi in ecclesijs et locis psecratis. et si
 fiat alibi qđ hoc fiat cum consensu et licentia episcopi. Sed p hoc qđ dicitur
 (et quo ad tēpus determinatū) vult qđ celebratio nō fiat nisi in die et ante
 meridies: nisi in festo natiuitatis dñi: tunc vna missa celebratur in nocte
 Etiam dicitur (et debite ordinatus) quia sacerdos volens celebrare debet
 esse sacris vestibus indutus et calciatus que requiruntur ad missam. qđ
 nullus discalciatus potest celebrare missam. Aliter autem hoc sic intelli-
 gitur. i. qđ non sit per saltum p̄morus ad sacros ordines: vt si post ordi-
 nem subdiaconatus vel acolitatus cepisset ordinem presbyteratus.

C Hęc sciendū sū aliquos qđ sex sunt virtutes missę. Prima est: qđ si ali-
 quis daret pauperibus oia qđ haberet: et cū hoc peregrinando p̄transiret omnia
 spacia terre tantū ei nō p̄desset sicut si vigne audiret vnam missam et hoc
 cum tota mentis sue deuotione in statu gratie abiq; peccatis mortalibus
 Secunda virtus est: qđ infra audicionem in iuste anime consanguineorū non
 patiunt penam in purgatorio. Tertia virtus: qđ infra audicionem missę
 homo nō efficitur senex nec infirmabit. Quarta virtus: quia post audic-
 tionem missę omnia que sumunt magis auentunt nature qđ antea. Quinta
 virtus est: qđ missa plus petit coram diuina maiestate qđ omnes oratio-
 nes que fiunt in toto mundo: qđ est orō ecclie: ergo est oratio capital. La-
 pitulis em oratio p̄ualet omnibus orationibus. Igitur etc. Sexta virtus ē
 qđ vna missa cum deuotione audita in vita plus valet quam centum post

Summula Raymundi

vitam. Et hoc quo ad tria. scilicet primo quo ad remissionem culpe. secundo quo ad diminutionem pene. tertio quo ad augmentacionem gracie. **U**ltio nota est de casibus. **P**rimus est: ut sacerdos excommunicatus potest officium corpus christi. **R**espondeo quod ipse sacerdos excommunicatus conficere corpus christi intelligitur dupliciter: uno modo de iure: alio modo de facto. **M**odus de iure: quod sacerdos excommunicatus de facto non conficit corpus christi: sed non de iure. **R**espondeo: quod nulla pena iuris posita potest tollere illud quod datur de iure: quod si iure non tollit superius: sed excommunicatio est pena posita ipsius iuris: preterea non conficitur corpus christi: sed datur a deo vel a lege divina: ergo excommunicatus potest officium corpus christi de facto: sed non de iure: quod de iure exclusus est ab ecclesia. **S**ecundus casus est: ut sacerdos irregularis potest officium corpus christi. **R**espondeo: quod potest officium de facto. non autem de iure. **N**am ille potest officium corpus christi quod habet illud in quo consistit sacramentum et effectus huiusmodi: sed quilibet sacerdos irregularis est inordinatus: et inordinatus potest officium de facto: sed non de iure: quod sacerdos irregularis prohibetur esse ab ecclesia. **T**ercius casus est: ut angelus potest celebrare missam dato quod habet formam et materiam sacerdotis. **R**espondeo: quod non quod nulli angelorum dicitur hoc: quod si fecerit. **I**n quibus verbis ipse Christus dedit hominibus auctoritatem officii corpus suum. **I**tem dicit apostolus ad Hebræos. **A**ltare autem habemus de quo non habet potestatem edere nisi qui rabet nactu seruitur: id est sacerdos. **E**tiam angeli non habent characterem sacerdotale: ideo officium non possunt corpus christi: quia ad hoc quod alius officium corpus christi requiritur auctoritas sacerdotalis. **E**x quo sequitur quod homo est dignior angelo in isto seruitio: quia non legitur in scripturis quod angelus sacerdotem fuit ordinatus. **E**tiam homines sunt maioris auctoritatis quam angeli in isto: et ideo sunt ipsis angelis digniores. **Q**uartus casus: ponitur quod aliquis sacerdos sit mortuus: et post longum tempus cum diuina potentia resuscitetur a mortuis: nunquid ille potest officium corpus christi et celebrare diuinum officium missæ sine nouo ordine consecrationis. **R**espondeo: quod in tali casu ipse resurgens a mortuis habet adque omnia requisita ad consecrationem: et talis character non tollitur per mortem. **E**t ratio: quia talis character est signum impressum ipsi anime per receptionem sacramenti: ut patet. **S**ed quod quidam: ergo potest conficere. **Q**uintus casus est: utrum concubinari potest celebrare missam et officium corpus christi. **R**espondeo: quod sic: imo de iure et de facto nisi manifeste esset abiectus ab ecclesia. **S**extus casus: utrum sacerdos scismaticus potest officium: dato quod habet debitam materiam et formam. **R**espondeo: quod magister sententiarum quod non: **R**espondeo: quod non est ista: quod quilibet alius potest officium corpus christi: tunc deus et angelus assistunt conficenti: sed deus et angelus non assistunt scismatico sacerdoti: igitur non. **E**tiam scismaticus sacerdos non potest absolueret: nec officium. **I**n isto articulo recedunt doctores sacre scripture: et magister sententiarum dicentes: quod scismaticus sacerdos de iure non potest officium corpus christi: potest tamen de facto conficere corpus christi. **E**t ratio theologorum est: quia habet characterem indelibilem qui ab eo non potest tolli: igitur potest officium. **N**am rationes rursus ad primam quod dicitur de

q̄ angeli nō sint p̄ites q̄ ad meritū p̄ficiēti: tñ sūt vlt̄ q̄ ibi q̄ ad meritū e
 effectū facti. Ad sc̄daz r̄r q̄ n̄ ē s̄le v̄ p̄tate absoluēdi z p̄ficiēdi. Septi
 mus casus ē. vtz sacerdos degradat⁹ p̄t p̄ficere corp⁹ x̄pi r̄r p̄ magim
 sniaz q̄ nō: z cū eo p̄cordat̄ oēs iur̄s: s̄ docto. sacre scrip. ab eo recedūt
 qz debem⁹ mag⁹ p̄te q̄ crude z ip̄te loq̄ cū theologi. q̄ degradatus p̄s̄
 p̄t p̄ficere corp⁹ x̄pi dūm d̄ h̄eat debitā m̄m z formā p̄boz. Et dicat p̄
 p̄ter iustitias. q̄ sacerdos degradat⁹ p̄t ad min⁹ p̄ficē corp⁹ x̄pi de facto: i
 casu nō p̄t v̄ iure. Octau⁹ casus ē: vtz sacerdos portat in mōstrantia
 speciē panis vel corpus x̄pi. Ibi r̄r q̄ sacerdos portat solū speciē panis:
 sed x̄ps ibi s̄s̄m portat mouet et leuat. Et ratio est: qz indiuisibile z sup
 naturale pp̄ue nō p̄t portari: moueri vel leuari ab altero. Ex isto sequit̄
 q̄ sacerdos in altari eleuat pp̄rie spectem panis solum.

.i. in celebratiōe p̄ defunctis sup. vnam legere
In defunctorum collectam dicere missa

de sancto sup. collecta. i. dz legi añ vltimā
De sanctis poteris: tamen hec p̄nultima fiet
 tu sacerdos scz missam

Sic e conuerso dum pro viuus celebras fac

C In ista p̄te autor det erminat v̄ collect̄ dicēdis i missis defunctoz: et
 diuidit i duo: primo facit hoc qd̄ dicit̄ ē. sc̄do det erminat de collectis d̄
 cēdis i missis viuoz: sc̄da ibi (Sit et cōuerso) Quo ad primā p̄tē sic:
 quicūqz celebras missam p̄ defunctis tu potes dicere vnā collectā v̄ sc̄is
 sic tñ q̄ illa sit p̄nla. i. vlt̄a sine vna: et hoc sic sub hac forma q̄ sacerdos
 p̄lo h̄eat collectā v̄ mortuis quā rostr̄ dz p̄cludere: z p̄ h̄ac iterū vnam
 v̄ mortuis: z vnā de sc̄tis z demū vltimā p̄ defunctis: sic cōuerso qñ cele
 bras missa p̄ viuus: tūc p̄t interponi vna collecta p̄ mortuis: ita tñ q̄ ef
 fit p̄nla. **C** Horandū ex quo hic facit mētionē de missa defunctor: dubi
 rat q̄ d̄s vtz misse de sc̄tis celebrare p̄sunt ip̄is mortuis int̄m acti misse
 legerent p̄ defunctis. R̄n̄ q̄ q̄stū ad oblationē facit: tūc eq̄ valet missa v̄
 sc̄tis ip̄is defunctis sicut missa p̄ defunctis. S̄z q̄stū ad oia alia tūc plus
 valet missa defunctor v̄ ip̄is defunctis q̄ missa v̄ sc̄tis. In his tñ p̄senda
 est deuotio sacerdot̄ celebrant̄. **C** P̄tē q̄. vtz missa vel bona opa p̄ de
 functis valeant aiab⁹ q̄ sunt i celo vel i terra vel i inferno. Et vid̄ q̄ nō va
 lent aliq̄b⁹ illaz. **D** v̄ nō istis q̄ sunt i celo p̄: qz aie i celo existētes nō in
 digēt suffragio: ex quo sunt i p̄fecto gaudio sine oī pena. vñ in iurias facit
 sc̄tis q̄ orat p̄t̄s: vt d̄ extra d̄ cele. mis. qz aie i celo existētes nō id̄gēt
 aliq̄b⁹ remedijs: qz sunt sine oī p̄tō: z cū hoc i maxima saturitate delecta
 tionis p̄sistūt. Nec illa suffragia valē: his aiabus q̄ sunt in inferno: qz ta
 les nō habent aliq̄m sp̄m redēptiōis: eo q̄ in inferno nulla est redēptō:
 Nec illa suffragia valent aiabus q̄ sunt in terra siue in purgatorio: quia
 nulli in theologia expressum est z approbatū q̄ aliq̄d sit purgatorium.
 Sed i oppositū illi⁹ est ordinatio sc̄re matris ecclesie: q̄ ordinauit q̄ quo

Summula Raymundi

*Nota remanebat
subid*

et die fierent suffragia istis defunctis in salutē. d quo hē. ij. machabe. xij.
Scia z salubris est cogitatio p defunctos exorare. ¶ Pro q notadi q nō
ti heretici existimāt solū esse duas vias post hanc vitā: vidēz ad celū vel
ad infernū. sic q quicūq; aliqs moreret q tūc imediate aīa ei? vel ascēn-
deret i celū: vel descēderet ad infernū: et terciā viam vidēz purgatorij ne-
gabāt. Dicebant em̄ q talia suffragia mortuo z sacerdores p̄t lūc imē-
nissent. Et si d: eis q hoc sit approbatū p docto. sacros. tūc ipsi dicūt: q
tales docto. q posuerit purgatorij fuerit sacerdotes. z tō suspecti sūt i hae
pre. Sed tñ oppositū ē tota dispositio scēe m̄ts eccie q pcedit terciā viā
vidēz purgatorij. Et hoc pōt psuaderi tali rōne: q si nō esse purgatorij
dō esset iniustus iudex: q̄s ē falsum. Sz q hoc seq̄ret p̄bas sic: z ponat
talis casus: q sint duo hoies quoz vn? sit bon? z sine oi pctō: z alius ma-
lus z occisoi p totū t̄ps vite sue: z q idē mal? hō in extremo termino sue
vite p̄fiteret oīa pctā sua. Et tūc vitēus ponat q ambo moriantur tūc q
ritur an aīa istius mali hoīs transit ad celū vel ad infernū. Nō pōt dīa q
transit ad celū: q tūc seq̄ret q de? eēt iniustus iudex: q iste q fuerat bon?
p totā vitā suā: s̄t ille q malus fuit p totā vitā: h̄t em̄ s̄tē meritū: qd ef-
fer intusū. Nec pōt dici q aīa istius mali hoīs transiret ad infernū: q dō
fessus fuit pctā et? ḡssima z penituit z p̄rituit d oibus fore factis atq;
delectis: sed satisfactionē p hīs nōdū fecit. Et q̄ relinquit q vitēz est vas
re medij. p qd sit satisfactio p pctis mortalibus oblit: z p omibus alijs
pctis h̄c p̄fessis z cōtritis p quibus tamē nō est adhuc satisfactum. Et
illud medij fm sanctam matrem ecclesiam est purgatorij in quo pur-
gantur anime postq̄ decedunt que h̄c p peccatis non satisfecerūt. H̄az
rationem heretici subtiliter solvunt. Nam quando arguitur q sic. seq̄ret
retur q deus esset iniustus iudex: ipsi heretici negant p̄sequentiā. Ad p-
bationē: vt si ponat q sint duo homines z c. vt supra: qui similiter tran-
eunt ad celum: dicūt q lz transeant ambo ad celū: p̄pterea tamen de? nō
est iniustus iudex: quia tales nō habent equalem gratiam eo q non h̄nt
equale meritū: et sic heretici dicūt vltē? q iste sint rōnes sophistice q̄s
nō curant: et ideo p̄pter tales hereticos summe necessariū est omnes sa-
cerdotes esse logicos: q̄ als multū facilliter deciperent ad hereticos. vñ
p̄sbyteri habēt q̄ gratia nulli debetur nisi qui sua peccata deplānt. ad
vita satisfactōe. Et ergo si p aliquem hoīem sit sola confessio z peccato-
rum p̄ritio: et ille tūc moritur adhuc gratia vel huiusmodi non debetur
nisi etiam cū hoc sit satisfactio: modo illa satisfactio post recessum in vitā
vniuerse carnis nō pōt fieri in celo: nec etiam in inferno: ergo oportet q
vitiq; sit ibi medij p qd talis satisfactio pōt fieri: et illud est purgatorij
¶ Hā fundamentum hereticorum est. q purgatorij non est approbatum
in sacra scriptura: sed tamen hoc est falsum. ¶ An ad hoc q purgatorij sit
ponendum multipliciter adducitur scriptura. Primo patet autoritate va-
teris testamenti: vt legitur in libro secundo Machabeorum. xij. vbi dicit
Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis suis

*De purgatorij
ut ponandū
multipliciter adducit
scriptura sacra*

uantur: sed notū est q̄ tales orationes nō subueniunt aīabus beatis que sunt in celo: q̄ ille sunt in sempiterna requie: nec etiā subueniūt aīabus q̄ sunt in inferno. nam tales redemptionē nō sperant aliquā. Relinquit̄ ḡ q̄ orationes p̄ defunctis facte piunt animabus in purgatorio existētibz. Et patet hoc idem autoritate sancti Augustini Gregorij Eusebij & aliorum doctorum qui p̄ multa mirabilia miracula declarant esse purgatorium. Unde dicit beatus Gregorius in libro dialogorum q̄ purgatorium superat omnem penam corporalem. quia nulla pena est maior purgatorij pena: ergo manifeste concluditur q̄ purgatorium est ponendum.

Citē dubitatur in quo loco est purgatorium. Ad hoc r̄sident doct. sacre scripture distinguēdo quatuor habitacula et mansiones. Prima mansio ē in fernus simpliciter. s. in centro terre in quo p̄currūt omnes putredines totius mundi: que quidē mansio infernus nuncupat̄ in qua mansio detinentur aīe peccatrices decedētēs in pctis mortalibus. et iste eternaliter sunt damnate & p̄petuis cruciatibus dedite: q̄ ibi inhabitat horroz sempiternus. Secūda mansio est supra infernū in qua habitāt seu detinent̄ punit nō baptizati moventes in pctō originali: et isti nō puniunt̄ aliq̄ pena seu sibi: s̄ coz̄ pena est solū illa: q̄ eternalit̄ carent v̄sūe dei. Tercia mansio est purgatorij in q̄ mansioe sunt illi q̄ moriunt̄ seu decedūt in peccatis venialibus vel in pctis mortalibus oblitis: vel p̄ oībus pctis comissis et p̄fessis p̄niam nō cōpleuerunt & si cōpleuer̄ nō s̄n satis deuote et cōtite & isti h̄nt spem redemptionis: et isti sunt p̄ quibus celebrant̄ missē. et p̄ quibus fiunt suffragia: elemosyne et communes semp̄ in ecclesie orationes. Quarta mansio est alio beator. et dicitur sinus abrahe: et ad istam venerunt aīe legem nouam patres antiqui moventes sine pctō mortali. q̄ qua dicit dñs i euangelio de diuite et lazaro Luce. xvj. Factum est autē q̄ vt moreretur mendicus: et portatus est ab angelis in sinu abrahe. Sed tamen illa mansio destructa est p̄ christum: q̄ christus post suam resurrectionem illam mansionem destruxit et omnes animas ibi deprehensas i vitam eternam p̄dūit. **C**itē ex quo hic fit mentio de suffragiis mortuorum: tunc dubitaret quis que tamen sunt illa suffragia que animabus p̄desse possunt. Respondet beatus Gregorius: quot sunt quatuor: videlicet preces: missē: elemosyne et ieiunia. Per ista em̄ quatuor minuunt̄ peccata in purgatorio. vnde versus. Missa. preces. dona. ieiunia quatuor ista Absoluunt animas quas ardens detinet ignis.

Citē dubitatur v̄z pena purgatorij sit eōs pene infernali. R̄s̄r q̄ sic q̄stū ad formētā: s̄ tñ illa est dīa: q̄ pena purgatorij est temporalis & trāsitoria: infernalis vero eterna. Etiam iste in purgatorio habent p̄solationem p̄pter spem redemptionis. iste autē aīe que sunt in inferno nullā habent consolationem. quia sciunt se esse eternaliter damnatas.

Citē querit̄: v̄z pena in purgatorio sit maior pena totius mundi. R̄s̄dē cōtiter loquēdo: tūc pena purgatorij est maior & crudelior omni pena huius mundi: sed tñ pōt esse minor: quandoq̄ iuxta q̄ritatem criminis.

*hic manent
in quo loco sit
purgatorium*

*Sp̄s a
pena v̄z
Cōsolat̄*

IX Summula Raymundi

Circa. vtz ignis purgatorij sit corpus vel spiritus: rñr fm bñm grego. q in purgatorio e ignis corpus q e idē ignis i spē cū igne infernali. Sz dicitur qd: int agēs z panēs dz cē pportio. i. d. gñatōe: sz int corpale z spiritale si est pportio: g aia nō punit i igne corpali. rñr: nātr hoc bñ cēt vtz qd oclū dñi p argm: sz aie patunt ibi ex vna admissiōe z ordinatiōe z nō nātr.

Circa. qd. vtz purgatorij maneat p nouissimū diē. rñr simpfr q non gā dā z nā nihil faciūt frustra. i. celi. sz p nouissimū diē nulla erit pena trāsi toia: sz ois aia aut salua aut danā: si salua tūc ascēdit in altitudine sū me deitas z ve beatitudis: si danā tūc descēdit i pfunditate inferni. igit p tūc ponret frustra purgatorij.

Circa. qd. vtz celebrare missam p aia vna tuet oēs alias aias: Rñr q celebratio p vna spāl aia gñāl pdest oib aiaib exñtib i purgatorio q ad liberationē: sz tñ illi aie spāl pdest q ad honorē. Item: sic cā tela ponit añ pūcipē ad ei honorē: tñ oib aillib tūc lucr. Circa. qd. vtz pcor exstēs i mortali pctō bonā opatiōē p defuncti faciēdo possit aias absolue a pena purgatorij. Rñr. alquē facē bo na opa p defuncti itelligit duplr. vno mō fm se z absolute. Alio mō mōz tā ē missa ecclie. Primo mō si pctō exstēs i pctō mortali facit aliq bo na opa p defuncti fm se z pprio nutu z motu z nō i dñtute ecclie: tūc illa suffragia nō psunt aiaibus i purgatorio exstētib: vt dī scrips thomas de aquino. Si vō illa opatio p hñmōt hōiem fieret inqñtū est missa ecclie et est i numero fidelitū: tūc eis suffragia psunt aie.

Circa. qd. vtz purgatorij sit ps inferni. Rñdē q purgatorij est duplex. f. speciale z pūua tū. Et tūc vltē dicatur q purgatorij speciale est diuincū ipsi inferno: et ad illud mittunt aie q de cōi lege sunt puniēde. Et illud pz p beatum grego. in l. bio dialogoz: vbi dicit q cum eodem igne purgant. Sz purgatorij pūuati fm bñm Grego. est in diuersis ptibus mundi: nā qdā aie puniunt in glacie: quedā in aere: quedā in siluis: qdā i deserto: qdā in sterquilinis. z sic d alijs ptibus hui mundi.

Circa. qd. vtz querit qre xps descēdit ad inferna. Rñr scñs thomas de aquino dicens: q sicut xps ver hō factus venit in hūc mundū: vt p pñiam corpalem esset lumen mundi: sic ad infernum venit p diuinitatis maiestātē vt esset lumen sanctorum patrum i ly mbo inferni exstētū: qz xps defunctus fm humanitatē iuit ad inferna potēt: z redemit oēs q in hoc mūdo nō ppua volūtatē: sz hñam tatis fragilitate ceciderūt i pctā. sicut erāt scñi patres z pphete z pñles

Circa. qd. vtz querit qñ xps descēdit ad inferna an tunc defuit angelis i celo: et g vult sanctus Aug. q xps descendit ad inferna tali claritate et potentia quali corā angel fulgebat i celesti hierarchia.

Circa. qd. vtz hñ q nō cōplēt satisfactiōē i vita pñt et cū hoc mōz iuit: an iuste pena purgatorij puniā tur. Rñdē q illi q nō cōplēt pñiam in pñt vita et i mouentur iuste puniētur pena purgatorij: quia dicit magister in sententijs. Purgā dus est igne purgatiōis q in aliud seculum detulit fructū pñssōis. De illo igne

V.

Purgatorij

Speciale

Pūuati

purgatorij de bris aug. q ignis purgatorij si no sit etnae mro tm mo g
 us e: supat em. oem pena qua ho vna pass' e vl pati pr i hac vita: sic em
 depict' ignis ad igne reale se hz: sic sifr ignis pnt' secl' ifernali coparat
 De carcere ifernali etne da nartiois di i qda smone. Carcer penal est hol
 vn manib' z pedib' viculat: sz penator: qn tenebus pntius icludif: pena
 lissim' tm qn pntue stent' z detru stridorib' angustiat. Tal' erit carcer in
 fernal: d q di math. xxij. Ligat' manib' z pedib' mittite eu i tenebas ex
 teriores: ubi erit sicut' z stridor detru. In isto igne etno diversi sut tortores
 vn merice di. Snt tbi tortores spetib' homidiores. Deformes nigri: sz
 no ad dbera pigri. Nugs lassant sz sp ad hec renouat. De tali et igne nul
 la e redeptio absolute loqndo: sz bn d igne purgatois: vt supra dictu est
 ¶ Itē q' qre sacerdos an collecta saluat pplm dicēdo: dñs vobiscū: et
 ppl's mēdēt. z cū spū tuo. Ad hoc ē dñm q' hec saluatio (dñs vobiscū) sū
 pra ē e: libro Ruth ca. ij. vbi legit q' boos saluauit messoris suos: et est
 snia ill'. dñs vobiscū. i. petitiōib' bonū tribuat affectū: vt i vob' mēat
 fces vras exaudiat. grām pferat: z pnta tribuat. Et chor' rīdet. Et cū
 spū tuo. i. dñs sit i te q' spm tuū inouet q' sit i viscerib' tuis: q: nō exaudī
 un' fces ill' q' nō hz spm sctm rectū: q' chor' z ppl's dicāt: tu nobis hoc
 opas dicēdo: dñs vobiscū: nō nos dicim': z cū spū tuo sit dñs vt valeas
 nobis hoc iperare: vl pōt dici q' p hoc qd' ē chor': z cū spū tuo: dat itel
 ligit q' sacerdos d'z eē tor' spūal: vt sit sensus. z cū spū tuo. i. dñs q' ē i oie
 tuo sit etiā i corde tuo z i mēte tua. Deinde sacerdos d'. dñm. in signū
 q' rps i hōto fuit trist' z merēs paritēq' rogauit vt auferret a se calicem
 passiois amarissime quē bibit' erat qn z dixit discipul' suis: orate ne in
 tretis i tentationē vt hī mathel. xxvj. ca. ¶ Itē q' qre colla sedē h' r' tele
 yson: z gl'ia i excelsis cū legit missa. Dicēdū q' rō ordis illi' ē ista. qm nū
 quā fieri pōt recta aut vera petitiō ad dñm deū nisi mens pēantis fuerit
 humiliata z p'sus ab omni supbia atq' vana cogitatioe alienata: qm hu
 militatū cor de' nō spernit: sz exaudit: iuxta illud ps. Cor pntū et humi
 llatū deus nō despicias. Sz h'mōt hūiliatio fcat cū canit aut legit h' r' te
 leyson qd' interpret' dñe miserere. Scdo d'z fieri qdā eleuatio mēt' petē
 tis in deū vt tota ei' cogitatio in deū flectat: qd' significat cū legit aut ca
 nitur: gloria in excelsis: qd' est laus angeloz p quā laudē mens hois ele
 uatur z in deū totaliter tendit: z tūc sequit' petitiō que fit in collecta.

*De memoria in
 faciat etne
 Summarum
 dñs q' quod fuit*

De collectio dñm

est sup. aliqua. i. i diuinis .i. postea
Si collecta patrem prenominat: vt tamen infra
 .i. memoria .i. filij .i. collecte. i. pcludas dñz nrm lesam zc.
Mentio sit prolis: in fine legas per eundem
 memoria filij sup. nostrū .i. pclude
Mentio si nulla sit prolis: per dominum dic
 .i. ponitur sup. collecta .i. filij .i. sine mētiōe facta de pfe
Si precedit in hac nomen nati: sine patre

c

Summula Raymundi.

sup. et regnas etc. finitur sup. collecta

Qui cum patre deo vivis concluditur ista

.i. spūscī deo. i. pcludas. i. si mentio fit despūscō

Eiusdem dicas si spiritus intus habetur:

In hac pre raymūd^o determinat de collectis dicēdis etiā i alijs festi-
tibus: et dividit i duas ptes. In p̄ia determinat de fine collay. In sc̄da deter-
minat de p̄cipijs collectay: sc̄da ibi (oibus orem^o) Quasi ad primā p̄-
tē ex ista elicitur q̄r̄o: r̄e. **Q**uay p̄ia tal̄ ē: si aliq̄ colla fit mēto de patre et i
ea fit mēto de p̄sona filij. tūc d̄z pcludi p̄ illud relatiū: p̄ eū dē: dicēdo.
p̄ eū dē d̄z n̄m iesus xpm̄ etc. **S**c̄da ista si i aliq̄ colla fit mēto de solo p̄re
et nō de filio: tūc i fine illi^o colle d̄z legi p̄ d̄z n̄m: vt p̄z i oib^o collectio
v̄sc̄alib^o et feriatib^o: sic i p̄ce d̄ne p̄ce p̄cis etc̄ta. **T**ertia regula est: si in
aliq̄ collecta mēto fit de solo filio et nō de p̄re: tūc talis collecta d̄z sic con-
cludi. q̄ cū deo p̄re vivis et regnas. vt p̄z ibi. **D**e^o q̄ crucē sc̄tām ascēdit: ibi
soli fit mēto de filio: q̄ filij ascēdit crucē: q̄ d̄z sic cōcludi sicut de ista
Quarta regula. q̄ncūq̄ fit mēto de spūscō: tūc i fine illi^o collecte d̄z po-
ni illud relatiū eiusdē: vt i hac collecta. **D**e^o q̄ condā fidelitū. **I**bi namq̄
fit mēto de spūscō. q̄ d̄z sic pcludi. **P**er d̄m n̄m iesum cristū filiū unū
q̄ tecū vivit et reḡt i v̄itate eiusdē spūscī etc̄. **N**otandū q̄ v̄tra illas
regulas i ista politas ponit̄ alie r̄e. **Q**uay p̄ia est ista: q̄n i p̄cipio col-
lecte fit mēto de p̄re: et i fine de filio et de spūscō: tūc talis collecta d̄z cō-
cludi p̄ eū dē quo ad filiū: et d̄z addi eiusdē q̄ ad spūsc̄m: vt sic. p̄ eū dē do-
minū n̄m iesum cristū filiū unū: sic q̄ i fine addat̄ eiusdē spūscī etc̄. vt p̄z
ibi. **D**e p̄o semp̄t̄ne de^o et c. **S**c̄da regula est: q̄ncūq̄ i aliq̄ collecta fit men-
tio de filio et de spūscō. tūc talis collecta d̄z pcludi p̄ eū dē quo ad filiū: et
debet addi eiusdē q̄ ad spūsc̄m. v̄n^o. **P**er d̄m dicat cū p̄rem p̄sb̄ orat̄
Cū cristū memorat p̄ eū dē dicere debz. **F**illo si loq̄it̄ q̄ vivis dicere de-
bet. **Q**uay tecū si fit collecta finis in illo. **S**i spūsc̄ alius eiusdē dicere de-
bet. **A**lia regula in quacūq̄ collecta ponitur illa dictio: verbum redē-
ptor vel v̄ngentus: tunc semper talis collecta debet concludi per eū dē
et ratio illius est ista: quia illa mentionem faciunt de filio. **T**rem notā-
dum q̄ omnes collecte simul concluduntur per illam clausulam p̄ domi-
num nostrum. **E**t ratio est quia omnis oratio nostra debet fieri in nomie
filij ad patrem: vt in euangelio Johannis. xvi. dicit dominus. Si qd̄ pe-
tueritis patrem in nomine meo dabit vobis. **T**rem notandum: collecta
p̄p̄e dicitur eo vocabulo: quia antiquitus quādo romani voluerit trā-
sire cum reliq̄ uis: tunc ipsi venientibus super populum collectum talis
collecta dicebatur: sicut verba orationū dicebatur. que verba postmodū
dicta collecta a populo appellabantur. ideo dicitur collecta: quia ipse sa-
cerdos collegit omnes orationes christifidelium. et petiit pro omnibus
christifidelibus in fide catholica existentibus: et sic ratione illius petito-
nis in conclusione dicitur collecta.

nom

Item ex quo hic fit mentio de collis dicendis in missa tunc necessarium est ut sciatur numerus collectarum in diuino officio dicendarum ne aliquis ex ignorantia huiusmodi numeri in errorem incidat qui sumope in tam summo diuino officio precauendus est. Pro quo sciendum quod numerus collectarum in diuino officio misse dicendarum semper debet esse impar sic quod nunquam dicatur due collecte quatuor vel sex: sed una vel tres vel quinque vel septem: una propter unitatem ecclesie sed tres propter reuerentiam trinitatis: sed quinque propter quinque vulnera iesu christi: et septem propter septem petitiones: quas christus docuit: et illum numerum nullus excedere debet ne astantes attendant. Si tamen beatus Gregorius facit exceptionem dicens: si in summo festo occurrit aliquod festum. tunc possunt legi due collecte sub una conclusionem: sicut in die stephani primomartyris: ubi prima collecta legitur sancto: secunda de natiuitate christi: similiter in die Innocentium leguntur quatuor collecte: prima de Innocentibus: secunda de natiuitate christi: tertia de sancto Johanne. quarta de sancto stephano.

Item notandum: sacerdos dicens aliquam collectam discoopto capite dicere debet: et similiter presul sine episcopi insula deponere debet et debet tenere vultum versus orientem et stans eleuatis manibus. Et primo quod debet stare discoopto capite in signum illius quod mundus debet esse ab omni peccato: et debet habere veram intentionem ad ipsum deum: et specialiter propter illum quod in deum et sacerdotem nulli dicit esse mediu: sed debent esse uniti in celebratione tantum diuini officii: ideo in signum huiusmodi discooptus esse debet. Item debet tenere vultum versus orientem in signum ortus ipsius filii dei: quia prout in dominis non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio suo: ad aduerentiam suam: et natiuitatis: tunc omnes orationes in diuino officio misse sunt versus orientem. Item debet stare extensis manibus: quia sicut quia moyses orabat contra aduersarios suos Exod. vii. Tunc duo tenuerunt et brachia: et sic adhuc in Romana ecclesia cum dominus apostolicus celebrat tunc duo sustinent et manus in signum huiusmodi quod christus filius dei pendebat in cruce extensis manibus.

Item notandum quod in fine cuiuslibet collecte dicitur per omnia secula seculorum quod multis modis exponitur. Uno modo sequitur: ut per omnia secula seculorum. id est per omnes generationes nunc et in futuro: quia filius dei semper regnat cum patre suo in quolibet generatione. Alio modo sic exponitur: per omnia secula seculorum: quod fiat tibi anthonomasia. id est excellentia: ut dicimus cantica canticorum: secula seculorum. Tertio modo exponitur: per omnia etc. id est sicut filius regnat ab eterno cum patre: sic adhuc regnat per omnia secula seculorum. id est in eternum et ultra. Et tunc chorus responderet Amen. Et hoc uno modo exponitur dupliciter: Uno modo prout respicit ipsam orationem: et tunc est sensus sicut vos optatis in oratione petendo: sic etiam opto quod fiat. Alio modo exponitur prout respicit conclusionem orationis: et tunc est signum confirmationis. ut amen. vix est quod tu dicit: videlicet quod filius in eternum regnat cum patre. Sed diceret. quare hoc addit in collectis. Respondetur quod hoc addit propter aliquos viles hereticos qui dicunt quod lucifer qui detentus est in profundo inferni adhuc sit regnator et quod le

Summula Raymundi.

uari debeat ad astra et regere in secula seculorum: modo propter illam heresim destruedam addidit illa clausula collectis in quibus concluditur quod christus cum patre sit regatur in secula seculorum. **Ultio est notandum de casibus.** Primum casus est iste: si sacerdos infra canonem propter aliquam magnam debilitatem corporis recederet de altari versus alter sacerdos poterit pro ipso missam perficere: Rursus si dubium est an talis hostia sit consecrata a tali sacerdote an non: et si in casu est consecrata: tunc ipsa debet reservari in loco consecrato sic quod tunc alter sacerdos poterit recipere de nouo missam: et perficere alteram cum prius propter dubium immouendum: ratio est: quia unum sacrificium debet perfici ab uno sacerdote vel ministro: et sicut eodem modo dicitur de sanguine christi. **Secundus casus est iste:** si sacerdos perficeret corpus christi et si eum iuaderet magis infirmitas: ita quod moreretur circa altare tunc dubium esset versus alter sacerdos possit accedere completendo partem missae: Ad hoc respondet antiquum quod non est necesse in tali casu missam a principio ichoari. Si autem aliquis sine necessitate absque periculo mortis non perficeret et missam inceptam tunc talis peccat mortaliter: et deberet excommunicari. **Aliter respondet ad casum et melius quod si sacerdos moreretur post consecrationem tunc talis hostia debet conseruari in loco consecrato: et tunc alter sacerdos poterit accedere et incipere missam de nouo.** Et quo sequitur quod si sacerdos ante elevationem hostie interficeretur tunc talis hostia debet reservari in loco consecrato: et non deberet alter accedere ad perficiendum istam missam. **Tercius casus:** si aliquid brutum ingereret hostiam consecratam et comederet ipsam: versus tale aliquid comederet versus corpus christi. Rursus secundum beatus Innocentium quod non: quia quicquid o mus vel aliquid aliquid brutum comederet: tunc amplius desinit esse corpus christi. **Abi nota quod quicumque non bene custodiret sacrificium talis debet penitere quod viginti diebus.** Sed quoniam tale sacrificium perdidit: tunc debet penitere ultra: versus est in decretis. **Quintus casus:** si sacerdos leuaret corpus christi et veiret colubam vel aliam auiem et reciperet corpus christi de manibus sacerdotis: versus talis auiem esset excommunicanda: et videtur quod sic: quia omne committens sacrilegium est excommunicandus: sed illa auiem est hominis: ergo. Ad hoc respondetur quod illa auiem non sit excommunicanda: et ratio est: quia sola animalia rationalia sunt excommunicanda: sed hec auiem non est hominis. **Sextus casus est iste:** versus aliquid sunt impedimenta que possunt impedire sacerdotem nec corpus christi digne perficeret. Rursus quod duplex est impedimentum. Primum impedimentum ouit ex pena: secundum autem ex culpa. **Modo pena est duplex.** scilicet canonica et naturalis: nam pena canonica debet excommunicatio. scilicet ecclesie prohibicio et officij suspensio: sed pena naturalis illa fundatur super defectum naturales ipsius corporis. sicut est careria brachij: et cecitas visus. Sed culpa etiam est duplex: nam quodammodo est culpa mortaliter et quodammodo venialis: modo secundum hoc respondetur ad casum predictum quod culpa mortalis impedit sacerdotem quod non poterit digne celebrare. Nam si celebraret in culpa mortali: tunc ipse se duplicaret peccatum mortale. nam unum peccatum mortale committeret in sumendo: et aliud committeret in perficiendo. Sed culpa venialis non impedit. Sed de primo impedimento dicitur est prius in casibus quo ad primum partem: sed de altera nota est de se. **Sextus casus versus vitiat vel mutilatus in una manu potest celebrare.** respondetur quod si talis mutilatio sit notabilis: tunc non potest celebrare nisi papa secum dispensauerit. Si autem illa mutilatio non est notabilis sic quod poterit stare sine scandalo populi: tunc poterit celebrare missam. **Et respondetur si illa mutilatio est in pollice: tunc ille non debet celebrare: et**

Illud h̄f plen⁹ e⁹ v̄ corpe viciato. ca. ḡlificat o: vbi legit v̄ q̄dā abbate qui
 fuit puar⁹ officio suo p̄ defectū man⁹. **Sep̄tim⁹ casus:** v̄x mutilatio
 digitorū impediat celebrationē. R̄s̄ q̄ nō sicut p̄ e⁹ e corpe viciato: p̄
 s̄p̄ter. Nā ibidē d̄ q̄ si aliq̄s caret pollice v̄ l̄dice q̄ nō poss̄ celebrare:
 q̄ nō poss̄ fieri sine sc̄dalo p̄p̄t: s̄ carētia alto p̄digitorū siue mutatio
 nō obstat. **Octauus casus:** v̄x carēs testicul sine virilib⁹ p̄ abscessionem
 p̄t celebrare missam. R̄s̄ videtur q̄ aliq̄s caret virilibus dupliciter. Uno
 mō p̄pter medicinam: videlz v̄t poss̄t euadere leprā vel aliam infirmita
 tem: ita q̄ testicul et sunt abscessi gr̄a necessitatis: tunc p̄t celebrare mis
 sam. Alio modo aliquis caret virilibus sine necessitate: ita q̄ priuatus ē
 eis p̄pter euitare fornicationē siue acrus meretricarios: tūc talis d̄ licē
 tiari ab officio z dignitate sacerdotali: v̄t h̄f extra v̄ corpe viciato: p̄s
 s̄p̄ter. **Nonus casus:** v̄x macula oculi vel claudicatio pedū impeditat
 celebrationē. Ad hoc r̄s̄ videtur q̄ si talis claudicatio pedū esset valde nos
 tabilis: videlz q̄ nō poss̄ b̄ stare s̄p̄t sine baculo circa altare tunc ip̄e
 d̄t celebrationē. Si aut̄ claudicatio ei⁹ nō eēt notabil̄ nec eēt sc̄dalum
 p̄p̄o: tūc nō ip̄edit. S̄l̄t̄ d̄ si macula i oculū ē notabil̄: ita q̄ ip̄e sacerdos
 nō p̄t discernere l̄fas: tūc ip̄edit celebrationē. Si aut̄ illa macula nō ē
 notabilis: tūc etiā nō ip̄edit celebrationē missae. **Y. ē** ex quo dicitur in sym
 bolo: qualis pater talis filius: talis spiritus sanctus: et paulopost. Om̄n̄s
 potens pater. omnipotens filius. omnipotens spiritus sanctus. Quare er
 go aliqua oratio non dirigitur spiritui sancto: ita b̄n̄ sicut patri z filio. Re
 spondetur q̄ spiritus sanctus donū dicitur. Unde illud donum p̄mittēs:
 christus discipulis d̄xit. Si paracletus idest spiritus sanctus que pater
 mittet i nomine meo: mō a dono nō petis sed a largitorū donū: quare zē:
Citē diceret q̄s. qualiter sacerdos se habere debeat legēs collectā i mis
 sa. R̄s̄ videtur q̄ debz eam legere in dextera parte altaris. **Lut⁹ rō** est: q̄
 p̄ dexterā bona et̄na: z p̄ sinistra bona t̄p̄alia designant. **U**t designet er
 go q̄ et̄na z sp̄tialia dona petere debem⁹: iuxta illud p̄mū querite re
 gnū dei. ideo d̄t in dextera p̄te: vel etiā ideo: q̄ o: d̄nes in noīe christi s̄nt
 qui sedet ad dexterā dei: v̄t habetur p̄ b̄m̄ Matheū: ideo in dextera parte
 debet dici. **E**tiam ad partē orientālē eleuatis manibus et capite denuda
 to v̄t dictū est. **E**t q̄ debet dici versus partē orientālē: hoc fit p̄pter multas
 causas. **P**rimo p̄pter illuminationē: v̄t significemus q̄ illuminatio men
 tis nostrē est a deo: sicut lumen venit ab oriente. **S**ec̄do q̄ oriens est nobi
 lioz pars orbis. **T**ertio p̄pter opera nobilitoza: que magis apparēt in ori
 ente: q̄ ibi motus celi incipit. **A**lter dicitur s̄m̄ damascenū: q̄ oriam⁹ ver
 sus orientē t̄t̄p̄lic de causa. **P**rimo v̄t terrā nostrā. s̄. paradysū terrestrē
 vbi positus fuit p̄m⁹ hō nos effectare denotemus q̄ est in partē orientālē
Sec̄do v̄t r̄p̄m crucifixum qui fuit stans in cruce versus orientem attēda
 mus. **T**ertio: ip̄m venientē ad iudiciū. ibi expectare intendamus. de q̄
 d̄. a sc̄dit sup̄ celū ad orientē. z ab illa p̄te d̄t deus venire ad extremū iu
 diciū. iuxta illud. Veniet quemadmodū vidistis eum.

Summula Raymundi.

sup. dicere

inhibemus

*De principio
collectarum*

Omnibus oramus exorcistis prohibemus

sup. collecte

sup. nrm. l. nō admittit

**His ego non finem concludere per dominū do
Sed per eum qui venturus est iudicare per ignem
Per dominum prima finita quattuor addas**

sup. collectas sub vna p̄clusiōe

summā

Sive duas nulle collectas si tibi festum

collectas supple in summis festis

Decurrit: nullas ut supra diximus addas

C In ista pte magi determinat de p̄cipis collectarū: & dividit ista i duas ptes. I prima facit qd̄ dictū ē. i scda pte determinat de collectis communib⁹ dicendis in cōmūbus festitatib⁹. Scda p̄o tibi (p̄ d̄m̄ p̄ia & c) Et legit ista s̄: vult ḡ autor primo inhibere s̄m̄ qd̄ d̄: i decretis: & i iure q̄ nlls exorcista d̄z dicere i p̄cipio collecte: oram⁹: nec i fine d̄z dicere. p̄ d̄m̄ nrm̄: is i fine collecte d̄z dicere p̄ eū q̄ vētur⁹ ē iudicare viuos & mortuos & s̄lm̄ p̄ ignē. D̄ctū magi subdit d̄ collectis dicēdis i cōib⁹ festitatib⁹: d̄cēs qd̄ p̄s̄b̄ i cōib⁹ festitatib⁹ tuit p̄iaz collas ad quā sibi r̄isuz ē. Si tūc q̄ruor aut duas vult legere collectas: hoc d̄z fieri sub vna p̄clōne: & hoc nunq̄ d̄z fieri i summis festis: q̄ tibi t̄m̄ vna colla debz dici: vt supra dictū est.

*De ordinibus
minoribus*

C Circa istas norādū ordines sunt duplices: nā qdā vocāf ordines minores: & reliq̄ vocant ordines maiores. Ordines minores sūt q̄ruor. Quorū p̄m⁹ vocaf ostiari⁹: & ille h̄z nomē suū ab hostio siue a ianua. & officiū illoꝝ est qd̄ d̄nt ostiū ecclie custodire ne heretici: excoicati & iudei p̄ illā intrēt. vel etiā aialia irrōnalia cultū dei impediant. Et hūc ordinē xp̄s instituit qn̄ etecit emētes & v̄dētes d̄ t̄plo. Scda ordo minor vocaf lectoria: h̄is nomē a lectiōe: & officiū illoꝝ ē qd̄ d̄nt legere lectiōes & p̄phetias. & illū ordinē xp̄s instituit qn̄ ip̄s sc̄tis p̄phetis p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ sapiam̄ inspi raut. Tercius ordo minor d̄: exorcista⁹. Exorcisto grece idē ē qd̄ depel lere vel piurare h̄ne: & illoꝝ officiū ē qd̄ d̄nt depellere siue piurare demo nes ab obsessis. & illū ordinē instituit xp̄s qn̄ piures demones expulit ab obsessis. & nō distiguit s̄m̄ aliq̄s ille ordo a sequit. Quart⁹ ordo d̄: accolle tatus: qd̄ in: m̄ valet sicut ceroserari⁹: & d̄: q̄si ponās cerā vel candelaz: et hūc ordinē instituit xp̄s cū dixit: ego sū lux mūdi. Johis. ix. Et dicit̄ istī q̄ruor ordines minores id̄: q̄ nō ligāt aliq̄ē h̄nt̄ eos: q̄ ille q̄ eos h̄z ad huc p̄t vtorari siue se i m̄m̄oniū trāsserre. Sed ordines maiores etiā sunt q̄ruor: quorū p̄m⁹ vocaf subdiaconat⁹: & hūc xp̄s instituit qn̄ p̄cl̄n̄ r̄ se i iustico. & officiū illoꝝ ē legere epl̄as Johis. xi. ca. Scda ordo maior d̄: diaconat⁹: & officiū illoꝝ ē qd̄ d̄nt legere euāgelia: & hūc ordinē d̄ns instituit qn̄ autoritatē apl̄is i p̄dicando donavit. Marc. vi. Tercius vocaf

*De ordinibus
maioribus*

habetur: et officium illorum est quod potest consecrare corpus domini: et hinc christus instituit cum pane et vino benedixit: et suis discipulis ad manducandum porrexit. mat. xxvi. Quartus vocat episcopus: et hinc christus instituit quod se per redemptionem humani generis offereret in ara crucis. Marci. xv. Et officium illorum est offerre christum. Sed dicitur quod non: quia habet consecrare corpus domini et officere sicut simplex sacerdos: sed hinc dignitas que est sibi superaddita illa est distincta: sed non sit specialis ordo. Et dicuntur maiores pro tanto: quia non possunt retrocedere: itaque aliquis hinc unum ex ipsis non potest exorari. Et inter omnes illos exoratus solummodo inhibetur quod non debent dicere: oramus: in principio collectionum. Et per exoratas intelligimus quatuor ordines minores.

Cultimo notandum de calibus. Dum est iste: ut sacerdos faciens pollutionem nocturnam die sequenti possit celebrare missam. Ad hoc videtur cum distinctio. Nam illa pollutio quod puenit ex superabundantia materie non potest retineri in vasis seminalibus propter debilitatem virtutis retentive et quod talis pollutio sic causatur: tunc non prohibet celebrationem missae. Alio modo puenit talis pollutio ex crapula et ex superflua comestione: et illa causa peccatum mortale: prohibet celebrationem missae nisi solennitates ex necessitate occurrerent. Tertio puenit talis pollutio ex precedenti cogitatione et illa pollutio tantum peccatum quod puenit precedens cogitatio pmeruit. Nam si precedens cogitatio fuit peccatum veniale: tunc talis pollutio erit etiam peccatum veniale: et tunc illa pollutio etiam non prohibet celebrationem missae. Si autem precedens cogitatio fuit peccatum mortale: tunc talis pollutio etiam erit peccatum mortale: et tunc illa pollutio prohibet celebrationem missae. Secundus casus est: utrum sacerdos curatus peccat denegando corpus christi deuote petenti. Ad hoc responderetur quod sic: et ratio illius talis est. Nam qui retinet rem alterius sine voluntate eius: ille dicitur esse fur et peccat: sed petens corpus christi: ille petit rem suam propriam: et talis sacerdos sic denegando corpus christi fur reputatur. Minor probatur: quia qui deuote petit corpus christi ille petit salutem propriam: ergo si sacerdos sit: denegauerit: tunc grande committit peccatum. Sed si deuotus penitens singulis diebus peteret corpus christi: utrum esset sibi prebendum vel non. Responderetur quod licite potest ei abnegare: quia dicit beatus Augustinus: quod singulis diebus sumere corpus christi non laudo nec vitupero. Sed quilibet christianus existens deuotus et sine peccatis moralibus singulis diebus dominicis potest sumere corpus christi. Tertius casus est iste: utrum corpus dominicum possit denegari petenti existenti in peccato mortali. Ibi responderetur cum distinctione. Nam si hoc peccatum mortale sit publicum: tunc potest illi denegari corpus dominicum alias non. Et hoc patet sic: quia christus in cena dedit corpus suum iude. Mat. xxvi. Quem iudam immediate deabolus intravit: sic etiam esset de alio homine qui illud venerabile corpus suuere in peccatis moralibus. Si autem tale peccatum est occultum

*utrum sacerdos
faciens pollutio
nocturnam
sic sequitur post
celebrare*

Summula Raymundi.

tum: tunc non debet illi denegari corpus christi. et ratio est: quia scilicet in ecclesia non indicat
 occulte: sed tamen debet manifeste. Alij sic rident per formam ad eam vel talis est in
 peccato mortali occulte vel manifeste: si manifeste tunc debet sibi denegari corpus
 dicitur: quia alio faceret irreuerentiam tali sacro. si autem fuerit occulte in tali peccato
 mortali: tunc non debet illi denegari. **Quartus casus** est iste. sacerdos videns
 usurarium in multitudinem populi accedere ad altare timens scandalum in populo abne-
 gando sibi corpus christi: recipit duas hostias non consecratas: et tunc illas dat unum
 grossum huic usurario: qui recedens ab altari percipit grossum in ore: incipit
 penitere et flere pro peccatis suis: putans corpus christi esse transmutatum in grossum
 propter peccata sua: et sic incipit se convertere ad christum: omnia sua bona
 distribuens pauperibus faciendo emendationem: tunc quod videtur sacerdos ille sit de gradibus
 vel ab officio deponendus. Et videtur quod non: quia convertendo peccator: maximam gan-
 diam deo et angelis preparat: et ille sacerdos potest esse colendus quam deponendus ab
 officio et excommunicandus. **Respondeo** quod talis sacerdos est suspensus ab officio suo: quia
 hostias non consecratas tradidit comediandi idolatriam committendo. nam homines assa-
 tes adoraverunt istas hostias tamen consecratas. et talis sacerdos maxime peccat
 ut: et ipse tenet prestare: penam autem completa christi sui misericorditer pro seculo dispensare
Quintus casus est iste: videtur sacerdos non letum in aliquibus casibus possit cele-
 brare. **Respondeo** quod sic. et sunt tres casus in numero: quorum primus est iste: si sacerdos
 lavaret os suum facie suam et eo nesciente deglutiret tres guttas vel quatuor
 oritur: tunc pro hoc celebrare possit: sed facit facere non debet. **Secundus** est quando sacerdos
 gustat vinum et si immediate expueret adhuc posset celebrare. **Tertius** si sacer-
 dos careret hostiis: et pro praedictum deberet ire ad infirmos sive ad aliquem ago-
 nizantem tunc posset celebrare et etiam consecrare. et ratio habet ista: quia licet talis sacerdos
 debilis est ad rationem divinum officium exercendum et idcirco possit tamen utique melius est in in-
 gere statutum inferiorum quam superiorum. Nam preceptum est celebrare ieiunio stomacho:
 et hoc institutum est a sede apostolica. sed preceptum superiorum est sibi infirmis salutem et in-
 tidotum. id est remedium quod est verum corpus christi. **Sextus casus** videtur sacerdos incidens in
 palam in manibus vel in alia parte infirmitate: sic quod hostiam non possit elevare:
 an hinc sibi esset peccatum. **Respondeo** quod non: quia elevatio hostie consecrate sine deo est inania
 illius facti. Sed si quis temerarie obmittit: ille mortaliter peccat: quia infringit
 formam sacre missae ecclesie a sede romana instituta. Si diceret quod sacerdos
 qui incidit in paralysim in manibus: ita quod non potest elevare hostiam consecratam debet se
 habere: an debet sumere corpus christi: cum tamen manus non possit movere. **Respondeo** breviter quod
 debet sumere eum lingua. **Septimus casus** est iste. virum sacerdos veniens ad me-
 ditatem missae vel usque ad canonem: et si tunc propter minister ab eo recederet:
 an tunc ulterius possit missam celebrare. **Respondeo** quod sic: videlicet quod licite revertens
 possit celebrare: quia maior est utilitas perficiendi missam quam respectu ad minister
 qui recessit. Et si modo est dicendum si fuerit incendium alicuius edificij
 sub tali conditione si iste minister recederet ab eo ipse ulterius potest ce-
 lebrare missam. **Octavus casus** videtur sacerdos tenet singulis diebus ce-
 lebrare missam. Respondetur sub tali conditione: quod si sacerdotes sint con-
 ducti pro primo ad celebrandam missam: tunc non quod die celebrare. nam faciendo

tes nemine dicit defraudare: si aut sacerdos e curat? tunc dicit qd sp dz celebrae
nisi obstarer notabile impedimentu. na i sac script. dicit. omis viues d altari dz
fuire altari: s; tal sacerdos viuit d altari tolles primontu xpi z laute vlt
ues d altari: s; etiã dz fuire altari z missaz qd die celebrare: vtz e; d cele.
Non? casus est iste: si sacerdos incideret psecrare sex hostias: z eo nescie
te postea inueniret septē vel octo: tūc q; vtz oēs illas hostias psecrauit
vt i m ser. Bñr fm aliq; doct. q; qlibz sacerdotū p ecclesiastica doctrina dz
fuare q; i psecrōe hostiaz nūq; dz se limitare ad aliquē certū nū ex ppe
tale dubiū r mouēdū: s; sua ltrō dz eē illa q; oēs hostias ibi positas vult
psecrare. Alij dicūt q; tales hostie dnt sumt cū p dūe. s. sic dicēdo. si nō
es corp? xpi te vt panē māduco. Si p es corp? xpi pscias i vitā eternā

De consecratione corporis et sanguinis xpi.

.i. tu sacerdos paras clarius. f. calicē
Quando paras calicem tunc vinum purius illi.

.i. quā guttā de aqua .i. non fetida

Infundas: et aque modicum q; et illa recens sit

.i. pura .i. hostia psecrāda sup. incēso celebres

Munda sit oblata: nunq; sine lumine cantes

.i. oblata psecranda sacerdotes sup. hostiam

Hostia sit modica sic presbyteri faciant hanc

.i. munda expositio huius lfe clarius patet in punctis

Landida: triticea: tenuis: non magna rotunda

.i. carens fermento sup. consecranda

Expers fermenti: non salsa sit hostia christi

Spernitur oblata duplex: vel a terra leuata

Facta: vel inflata: vel discolor: aut maculata

Quomodo auctor determinauit d missis z istis q; pntet ad missaz quo ad nūerū
collectaz: hāc determinat d istis q; pntet ad psecratiōez corpis z sanguinis
xpi: z pōit qtuor rlas: q; pūa tal e: qñ tu paras seu disponis calicē ad pfi
ciēdū sanguinē xpi: tūc pū? infūdas clari? vinū qd potes rep tre: z tūc sup
addes modicū d aq; q; recēs e z mūda. Scda rla talis e. qd oblata dz esse
mūda z figurata q; dz psecrati: s; sacerdos volēs celebrare missam dz est
gere oblata purā z mūda n fractā: z talis oblata dz eē d tritico z nō de si
ligine nec alto frumto. Tertia regula e talis: q; ipse psof dz facē z pisere
oblata: q; rta rla q; ipse sacerdos nūq; dz celebrare vinū officii missē sine
lumie. Notādū circa istaz q; ista dicit. (Qñ pas calicē) vñ hoc nomē calix hz
plura scata: vtz i equoc: omillis quo ad pns oib? altis scas hoc nomen
calix sumit h duplci: vno mō capif p passōe xpi: vñ i passōe hf Math.

*De consecra
tione corporis
et sanguinis xpi*

Summula Raymundi.

xxvj. **P**r si fieri p̄t trāscat a me calix iste zc. **I**te alibi in sacra scriptu. **P**o
tēst̄ bibere calicē quē ego bibit̄: sū: tibi fecit passioz: alio mō calix acci
pit̄. p̄ isto vase i quo p̄ficiū corp⁹ z sanguis xp̄i: z sic capis hic. **S**ec̄do notā
dū q̄ talis calix s̄m de f̄mationē romane ecclie dz i se h̄c mām q̄ ē auz
z argētū: z nō dz i se h̄c e mām lignēā. i. qd̄ tal̄ nō dz eē facr⁹ d̄ ligno: z hoc
pp̄t porositatē ligni: qz als sanguis xp̄i p̄ poros trāit̄: qz mā ligna ē po
rosa z aerea: q̄ calix nō dz eē lignē⁹ ne sanguis xp̄i subintrāo illos poros
lateat tibi z putrefeat: vt fuit tpe bonifacij: nec etiā calix dz eē d̄ v̄inis p̄
pter ei⁹ fragilitatē: vt fuit tpe seuerini: etiā calix nō dz eē lapide⁹. p̄pter
grossiciē z iepritudinē illi⁹. materie. **N**ec etiā dz eē d̄ plūbo vel d̄ aurical
co vel de cupro pp̄t putrefactioz illoz metalloz: qz illa metalla s̄t fetida:
z mali odori: q̄ ex eis nō dz fieri calix: ne sacerdos puocet ad vomitū: sed
dz eē d̄ argēto: auro: vt viban⁹ iſtituit. **L**igna bonifacij: vt tpe seuerini
h̄bat. **P**ost hoc viban⁹ argētea vasa tenēbat: s̄ si paupertas ecclie iur̄m in
aliq̄ regide dilateret ita qz nec h̄ret auz: nec argētū: tūc ex d̄ p̄f̄andē ip
sū pape calix p̄t fieri d̄ stagno vel auricalco. **I**z i multis regidib⁹ calices
sūt d̄ cupro: qd̄ i3 b̄i: s̄ tū adhuc req̄rit qz sint deaurati. **T**ercio notādū
q̄re in p̄secratioē sanguis mixtio fit vni cū aq̄: d̄ q̄ p̄t alliḡi q̄tuo cause
q̄rū p̄ia ē: qz xp̄s hoc iſtituit i cena q̄n iſtituebat corp⁹ z sanguinē: q̄ vt
s̄m iſtitemur tūc vniū om̄iſceſ aq̄ i p̄secratioē sanguis xp̄i: **S**ed cā qz
hoc fit pp̄t v̄ionē xp̄iantas cū xp̄o vel pp̄t hoc qz p̄ iſta om̄iſione lig
nificat v̄io xp̄i cū ecclia. **N**ā tūc p̄ v̄inū itelligit̄ corp⁹ xp̄i p̄ aquā at̄ q̄ ad
d̄ itelligit̄ ecclia. i. xp̄iantas. **T**ertia cā ē iſta: qz hoc fit pp̄t m̄corā cor̄p̄i
xp̄i q̄ d̄ venerabil̄ suo corp̄e. p̄ salūc h̄ūant̄ ḡnis emanauit sanguis z aq̄
Quarta ē iſta: qz t̄bi deſiḡt v̄io deitas cū h̄ūanitate q̄ s̄t p̄mixta in d̄o
Nā p̄ v̄inū itelligit̄ deitas: p̄ aquā aut̄ h̄ūant̄as q̄vere sūt t̄bi: qz sic v̄inū
in ſua nā ē vigoros⁹ z fort⁹ aq̄. ita etiā deitas ē fortis: h̄ūanitate. **Q**uar
to notādū: qd̄ p̄ d̄ v̄ino adm̄iſceſ q̄ d̄ aq̄: qd̄ fit triplici d̄ cā. **P**rimā qz p̄
modicū aq̄ itelligit̄ h̄ūant̄as s̄z p̄ v̄inū itelligit̄ deitas: mō deitas ē mul
to maior: h̄ūanitate vigorosior z dignior: q̄ etiā multū addit̄ d̄ v̄ino z mo
dicū d̄ aq̄. **S**ed cā p̄ v̄inū itelligit̄ sanguis xp̄i z p̄ aquā itelligit̄ p̄p̄t̄
d̄ siue ecclia: mō modicū aq̄ dz i fundi z multū v̄ini p̄ eo qz v̄inū trāsmi
rat aquā i se sic etiā deitas p̄uertit ad se h̄ūanitatē z nō ec̄uerſor̄ mō mul
tū d̄ v̄ino z modicū d̄ aq̄ i fundi. **T**ertia cā qz si multū i fundereſ d̄ aq̄ z
modicū d̄ v̄ino tūc ſubſt̄antia v̄ini mutareſ i ſubſt̄antia aq̄: z tūc nō fieret iā
guis xp̄i s̄m iſtitutionē xp̄i: v̄n̄ d̄ innocēt̄: v̄inū inq̄tū vigoros⁹ z fortis
int̄arū etiā meli⁹ ē ad p̄ficiēdū sanguinē xp̄i. **N**ūc dubit̄ adū ē qz t̄bi: ſit ve
rū corp⁹ z ver⁹ sanguis d̄ni n̄i i teſu xp̄i: ita qz t̄bi panis trāsmutat̄ i corp⁹
xp̄i: z v̄inū i sanguinē xp̄i: qz ſi q̄s dubitaret eēt re⁹ corpus z sanguis d̄ni:
z eſſet d̄nādus: v̄n̄ d̄ qd̄a ſubtilis m̄triſta. **C**ōſtat i altari carne d̄ pane
creari. **I**lla caro d̄s ē q̄ dubitat reus ē. **Q**uinto notādū: auro d̄ iſta qd̄
v̄inū dz eē clay z pur. **D**ubitat̄ circa hoc v̄n̄ cū aggreſſa aliq̄ poſſet ce
lebrare vel cū ſucco p̄ſo d̄ botry. **N**ūc qz nō: qz aggreſſa ſine ſucc⁹ nō h̄z

*Calix de qua
vna d̄t eff
z in romano calix*

purā substantiā vini & consecratio sanguis xpi dicitur fieri per verum & purum vinum: quare
se dicitur non potest fieri in succo nec in aggregata. Item magis sanguis dicitur esse verum vinum
purum & eisdem speciebus: sed aggregata non est pars ipsius vini: igitur & c. Dicitur quoque: quod
est aggregata & vinum dicitur. Sed sic plerumque & scilicet plerumque: vel dicitur sicut magis & mi-
nus: sed talia diversificat spiritum. & officium cum his speciebus: quoniam in peccato. Du-
bitaretur quod: quod dicitur de festo facti sunt: cum tibi celebretur sanguis christi cum succo p[er]
so de horis. Et dicit Innocentius papa quod illud non est factus caturus: sed t[er]ti[us] in regionibus ca-
lidis in quibus succo vino cito maturescit tibi potest consecrari corpus christi & sanguis me-
diante succo depresso: quod talis succo magis assimilatur vino in istis regionibus: cal-
dis quod in partibus frigidis. Alii tamen etiam dicit Innocentius: quod forte illud non admittit:
propter festum facti sunt: sed magis propter figuracionem domini quod spiritus agit illo die. vñ &
ipsi de Mat. xxvi. Amen amen dico vobis amen non bibam hoc genimine v[est]ro
tibi fuit in eorum v[est]ro: sic forte propter hoc in istis partibus siue regionibus calidis ad-
mittit quod sanguis celebratur cum succo depresso. Sed loquendo quod ad alias regio-
nes potest videri secundum Innocentium quod potest fieri: hoc t[em]p[or]e necessitas: & alio si-
cilitate si aliquid quereret: an cum musto possit fieri consecratio sanguis eo quod adhuc
non habet complexionem vini. T[er]ti[us] t[em]p[or]e aliquid dicitur quod si verum vinum non habet: tunc talis co-
secratio sanguis potest fieri cum musto. Sexto notandum: an consecratio sanguis
christi possit fieri cum pura aqua siue cum puro vino: tibi t[em]p[or]e quod non est eo quod si aliquid quod
magis videtur inesse non inest: ergo nec illud quod minus. sed magis vi-
detur inesse quod cum aceto possit consecrari: et illud secundum mandata romane ecclesie
non dicitur fieri: & magis minus dicitur fieri cum sola aqua vel cum solo vino. V[er]o dicitur
quod loci maioris: sed minor pars: quod acetum non potest transformari in sanguinem christi
nā ex aceto non fit vinum: sed bene e contra ex vino fit acetum. Septimo notandum
si sacerdos officium corpus christi volens sumere sanguinem christi in calice iue-
niat purā aquā: tunc dubitat an ipse sacerdos debet sumere aquas aut audeat
reinfundere vinum cum aqua & intendant consecrari: ut quod ista occasio fit ex qua-
dam negligentia. Et videtur quod non de nouo debeat consecrari nec infunde-
re vinum cum aqua: cum corpus et sanguis christi dicitur sumi a laicis: modo si pri-
sumpsit aquam & postea de nouo vellet consecrari: tunc ipse non sumeret cor-
pus et sanguinem christi teunus: quod t[em]p[or]e de terminatum est a sede apostolica
sicut hoc patet in naritate christi quoniam sacerdos primam lotionem sumpsit: tunc non su-
mit ultimam propter hoc quod possit iterato celebrare. Ad hoc videtur quod doctrina
in theologia & dicitur quod sine omni dubio reuerenda est consecratio vini & aque. Et
hoc probat sic: quod multo plus ligat preceptum superius quam inferioris. sed pre-
ceptum superioris videlicet christi est quod sacerdos debeat consecrari corpus christi et san-
guinem: quod non debet sanguis dividere a corpore. sed preceptum inferioris scilicet
apostolici est quod ipse sacerdos debet sumere corpus christi teunus: & me-
lius est quod iterato officiat quod dividere corpus et sanguinem christi. Sed pe-
nitentia eius secundum eundem est quod debet se abstinere a celebracione missae per
vnum annum. Alia de isto facto parebunt infra in casibus. Ultimo no-
tandum de casibus. Quorum primus est. Item sacerdos mittens vnam gut-
tam aquam in magnam vas vel in magnam dolum plenum vino vtrumque possit conse-

*Sicut Sicut
a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v x y z*

Summula Raymundi

erare sanguinē xpi: ibi rñdet. s. tho. q. semoto oi dubio tal' sacerdos p̄t cō
secrare sanguinē xpi: q. illa modica aq̄ p̄uertit i substān̄ vini qñ saltē est
forma p̄boz suata z recta intētiōe: tūc fit p̄secratio sanguis xpi. Scd̄s
casus ē: sacerdos non habens vinū vix possz celebrare cū multo. z vidē
q. nō. q. mustū nō hz nām cōpletā vini: q. nō ē purz neqz clarz. Desup̄ v̄
qdā m̄gr̄ i expōne misse. q. si ecēt aliq̄ terra i q̄ nō h̄t vet̄ vini tē ip̄e sacer
dos p̄t celebrare cū multo z als neqz. Tercius casus est: an sacerdos
possz celebrare sine vino v̄l i sola aq̄ i ra i intelligēdo q. tal' p̄secratio nō pos
set fieri sine vino. Ad hoc p̄dicit: nō obstat: rñdet qdā doctor subnl qd
pp̄ carētiā vini nō ē abstinēdū a missa: z hoc cū sit cū licētia sedis ap̄li
ce: q. i corp̄e xpi ē sanguis ex qdā cōcomitantia: q. qñ p̄fici corpus dñi
nri iesu xpi ex pane triticeo: tūc tbi ē v̄x corp̄e xpi z etiā sanguis xpi. ex
q̄ ibi ē corp̄e xpi sicut erat i vtero s̄gis marie: z sicut etiā p nobis pepen
dit i ara crucis: s̄m q. fide credim̄: mō tale corp̄e nō est sine sanguine: ex eo
q. ē vinū: q. sacerdos nō p̄t celebrare missā sine vino. Quart' casus ē: po
nat q. sint duo sacerdotes qz vn' q̄tidie celebrat cū deuotiōe z ali' absti
neat se qñqz pp̄ timorē a tali celebratiōe: tūc q. qd illoz salubritus op̄et
Ad hoc rñdet theologū z oēs doctores theologie p tres bonas p̄sone s.
Quar' p̄ma tal' ē. q. v̄ facto q̄tidie p se celebrare z deuote ē laudabile: rō
ē: q. hoc fit p remedio hūani gñis. Scd̄a p̄sone tal' ē: q. qñqz abstinē pp̄
metū z nō celebrare ē laudabile rō ē: q. fit pp̄ reuerētiā sacri z idisposi
tionē celebrātis. Tertia p̄sone tal' ē: q. q̄tidie ex amore dilectiōe z deuotiōe pura
celebrat ē melior eo q. pp̄ metū abstinēt: z p̄ia p̄sone sic p̄bat: vidēz q. v̄
facto z q̄tidie p se celebrare ex deuotiōe ē laudabile. Na sicut ē v̄ nutr̄i si
to corp̄ali: sic etiā ē v̄ nutr̄imēto sp̄iali: s. sic ē v̄ nutr̄imēto corp̄ali q. ip̄e
q̄tidie hēm̄ idigētā ad restauratiōē vite nre: q. etiā ita ē v̄ nutr̄imēto
sp̄iali. s. v̄ nutr̄imēto aie: z tale nutr̄imēto aie nō ē aliud h̄ i p̄posito et in
sc̄tā m̄se ecclia nisi celebratiō misse quotidiana. igit̄ z c. Scd̄a p̄sone sic p̄
bat. s. q. aliqñ abstinere pp̄ metū z nō celebrare ē laudabile: nā ill' ē lau
dabile qd̄ facti aliqñ laudabilē cū reuerētia: s. aliqñ abstinere pp̄ timorē
a celebratiōe misse ē h̄mōt igit̄ z c. S. z tertia p̄sone p̄bat sic. s. q. q̄tidie
ex amore z deuotiōe pura celebrat ē melior eo q. pp̄ metū abstinēt: nam
oē bonū p se ē melius p̄fecti' z dign' qz bonū p accēs: sed quotidie ce
lebrare ē bonū p se: z aliqñ abstinē ē bonū p accēs: q. z c. Quint' casus est
iste: v̄rrū in vna siue in botris p̄t cōfici sanguis xpi si integre ponētur
vne ad calicē. Ad hoc rñdetur q. nō. q. cōsecratio sanguinis nō debet esse
edibilis: sed tm̄ potabilis. quia xps post cōsecrationem sanguinis dicit.
Accipite et bibite ex hoc oēs: et nō dixit comedite: s. integre vne nō sūt
potabiles s. edibiles igit̄ z c. Sextus casus: q̄re hoc est q. sanguis xpi nō
habet speciē veri sanguis: nec corpus xpi habet speciēz carnis. Sup̄ hoc
magister s̄marū assignat tres rationes. Quarū prima est q. hoc fit v̄o ne
fiat nausea z horror ipsi hominibus ad sumendū sanguinē vel ad sumen
dum carnem crudā: q. hō naturaliter abhorret sanguinē bibere et come

*no p̄m̄ta
v̄i pulchra loq̄*

vere carne hūanā & crudā. Scda rō ē: ne nra xōiana fides derideat a sar-
 racenis iudicis & hereticis q̄ dicent q̄ sumerem⁹ carne crudā & crudū sagui-
 nē. Tercia rō ē ista: vt fides nra hret aliq̄ meritū l' p̄spectū dīne matēria-
 tis. An si crederem⁹ hoc q̄ nobis apperet ad fcsū ex hoc nullū meritum
 hērem⁹: s; si hoc credim⁹ q̄ n̄ vidē: vt vey vīnū trāsmutat' l' vey sangui-
 nē xpi. & vey panē i verā cr' carnē: tūc ex illo augmētat' meritū nrm: q; Et
 brūs S. iego. Fides nō hz meritū vbi rō hūana p̄bet expmētū. Septim⁹
 casus ē iste: si sacerdos heretic⁹ leuaret vīnū n̄ p̄secratū & hostiā nō p̄sec-
 ratā: ita q̄ p̄pls circūstās adoraz illa xē q̄ vey tal' p̄pls p̄mittat idolatri-
 am. Ad hoc rñdet inocē q̄ tal' sacdos malefact' & iniq̄ opat': & p̄pls circū-
 stās dīnū officiū misse sp̄ d; sic orare. Adoro te iesu xpe q̄ amara tua pas-
 sioe mūdū redemisti: ex hoc tūc p̄pls nō p̄mittit idolatriā: s; ibi sit sol⁹
 p̄as tñ n̄ adorāt hostiā: s; adorāt illū q̄ redemit mūdū: hoc ē tesum xpm.
 Octim⁹ casus ē iste: si miraculose p̄tīgēt q̄ cōicās videret sp̄m iuuenis
 l' hostiā p̄secratā & i specie vīni vey sanguinē: vel videret hostiā p̄secratā
 eē mutatā i verā carnē vt scō S. iego. sel' p̄tīgēbat: tūc q̄ n̄ ille cōicās
 d; sumere v̄l nō. Ad hoc rñdēt cōit' oēs docto. sacre scrip' q̄ nō: s; d; expe-
 ctare donec trāsmutet' & si nollet trāsmutari sic videt' q̄ illa apparitio si
 desineret: tunc corp⁹ dñicū in loco p̄secrato firmū d; p̄seruari ad p̄firma-
 tionē xpianae fidei. Notādū q̄ aliq̄ text⁹ h̄nt hūc x̄sus loco duoz vltioz.
 Hec & triticea: sol⁹ p̄sbr' faciat h̄c. vbi vult q̄ nlls d; facere oblatas n̄
 si p̄sbr': & hoc ē itelligēdū q̄ sic erat p̄sbr' m̄grī i cōp̄tlatōe hui' lib' p̄ l'
 istā cām: ne aliq̄ negligētia ex tali factōe p̄rigat videm⁹ tñ oppositū fieri
 nūc etiā p̄mittit q̄ p̄gēs religiose & custodes ecclyaz q̄ q̄is sunt acollit
 q̄is vrotati faciāt oblatas: & vñ p̄nt dūmō tñ fūit mūde. Itē textus v̄t
 (cādida triticea rē) vñ i talib⁹ p̄sbr' inuūf' q̄dā p̄ditōes req̄site ad hostiā
 p̄secratā q̄s hō d; h̄re sp̄ualr volēs corp⁹ xpi digne māducare. Primo est
 hostia d; eē mūda et candida: hoc ē pure alba: ad designādū q̄ xpi ver⁹
 corp⁹ i hostia p̄sctā q̄ nat⁹ ē d; x̄gie pura & immaculata: sic volēs digne ac-
 cedere ad hoc sacm d; eē cādida & pur⁹. s. mūdū cordis: & bone p̄scie p̄ pe-
 nitētiā & p̄essione purgat⁹: q; p̄ cādōe desiḡt castitas q̄ oppōit luxurie.
 Scda hostia d; eē d; puro tritico: q; triticū ē dulcē alijs frumētis v̄l q; trit-
 icū ē nobilitissimū ḡno & fructuosissimū: cū hoc suaue sit: sic xps etiā oñ
 debat nobis dulcedinē fruct⁹ & grāz: q̄ hō accēs ad hoc sacm etiā d; esse
 dulcē oēm rācōe & oē odiū p̄ponēdo: & d; hostia eē triticea p̄ h̄mōi desiḡ-
 tur māfuerudo opposita iudic. Tertio hostia d; eē tenuis ad designādū
 magnā xpi hūilitatē: nā seipm̄ extināuit formā sui accipiēs fact⁹ p̄ nos
 bis obediēs vsq; ad mortē: sic etiā hō volēs digne accedere d; eē tenuis
 .i. sobri⁹ n̄ solū a cib⁹ corp'alib⁹: s; et ab oib⁹ p̄ctis mortalib⁹: vñ i Seo d; f'
 n̄ h; p̄tātē edēd' agnū paschalē q̄ fuit tabernaclo. i. volūtarib⁹ mūdū: &
 p̄ hostiā tenuē desiḡt abstīnētia opposita gula. Quarto hostia d; eē pua
 sic hō accēs ad cor⁹ xpi d; eē pu⁹. i. hūiltis hūilt' imitando exēpl' cristi
 An̄ dñs i euā. Mat. xj. d; d; Discite a me q; mit' sū & hūilt' corde. Per hoc
 q̄ hostia nō d; eē magna hūilitas desiḡt opposita superbie. Quinto hostia

Summula Raymundi.

dy ee rotunda. vii de rotundū facit ē mobile l' volubile. sic hō accis ad cō-
pus xpi dy ee facti mobil' z velubil' d' vno bono ope i alt' d'. Etia sic rotū-
ditas siue circūl' rotūd' caret p'ncipio z fine. sic etiā i deitare nō pōt dō-
ri p'ncipiū neq' sinte. Etia h' ex mathematica q' figura rotūda ē oiz alt'
arū p'fectissima. sic et d's ē p'fectissimū ens oiz z p' figurā rotūdā it' eligit'
velocitas hōis i fuitio di q' oppōit' accid'e. Sexto dy ee sine fermēto hoc
ē sine amaritudine q' fecat supbia: q' hō accis dy ee sine supbia. Septimo
hostia si dy ee falsa: sal emi d' q'nto p' cōcedit' d' t'āto p' puocar' liri: z p' sal
auaritia intelligit': q' q'nto mag' aliq's ihsit auaricie tāt' op' desiderat ei i
sistere: sicut q' hostia si dy ee falsa: sic hō accedēs ad mēsa vni si dy ee sal'
. i. auar'. s' dy totā mētē z cogit' d' em' erigē i dei. Itē d' d'at ee oblatā
z q' dy reuici z spū i p'fectionē p' hoc i mēt' s' subleq'ntib'. vii d' d'at
oblatā duplex d' terra leuata. Fracta vel i'flata vel d'fcoloz aut maculata
Per hos em' s'ius inuit' q' sacerdos volēs p'fecrare dy resp'cē oblatā ne-
lit duplex. i. due oblate p'depēdeāt: nā tal' oblatā nō dy p'fecrare: etiā obla-
ta obiecta ad terrā si dy scilicet p'fecrare: etiā oblatā fracta i circūferentia
nec i'flata nec maculata sic q' h'z eleuatiōes i sup'ficiēb' suis nec d'fcoloz
rata. Diceret q's. vtz i solo pane triticeo z i alio p'ficiat' corp' xpi. Ad hoc
rūder' antiq' doc. z. f. tho. z alij mlti dicēs q' si q's i sacro vteret' d' p'cel-
teri' granū dēp't' g'nis tritici tal' nō p'fecrare corp' xpi. sicut nec p'fecrare
sanguinē q' nō hō haberet: aqm i calice: q' sicut d'ficerz debita nā p'ficiat'
di s'agutinē xpi. sic et d'ficeret debita mā p'ficiat' corp'. Ad p'ncipiū illoz
doctoz ē: q' xps vtz p. f. iohes cōpauit se g'no tritici: vñ d' sc'pō loq'ns at
Eianū tritici cadēs i trā nisi mortuū fuerit ipm solū manet. q' d' vñ tra-
ctās b. aug'. sup iohes d' tū sint mlti g'na frugū nulli se cōpauit xps nō
si g'no tritici. vñ mos ecclie cepit ortū d' hoc solo g'no p'ficere. Dicit em' s'
nā q' p'sultū ē q' i p'fecrādo corp' xpi sacerdos vtz illo pane quē mlti
doctores reputāt p'ueri i corp' xpi. dicit' s' h'is p'fecrādo ab ipō sacerdote
q' q' illo pane vtz quē mlti docto. si reputāt p'ueri i corp' xpi. Dicit' q'
an ex pane fermēto possit p'fici corp' xpi. D' d' m' ē q' sic: s' sacerdos q' hoc
facit g'nt' peccat p'na p'suetudinē ecclie. q' fm. f. Tho. panis azim' ē p'ue-
niēs p' tanto: q' xps panē azimū p'fecrauit: nā p' panē azimū simplicitas
z sinceritas et paup'tas xpi scant. vñ brūs Paulus. Epulemur i azimis
z c. Alia multa dubia de p'nto vel materia i sequentibus patebunt.
. i. cū duob' p'ntis lineis mensa dei rectum

*De mappis
altarium*

Si binis mappis altare tuum coopertum

sup. altare .i. femine p' vel .i. virgines

Nolo tegant illud mulieres siue puelle

.i. vba tu presbyter .i. nimis velocit' v' p' saltū p'ferāt

Canonis eloquia recites nec precipitantur

sup. tñ .i. p'etuitas aliq' d' v'bis canonis cōmitteres

Nec fiteris ea. quia crimen grande creares

sacerdoti .i. valde diu .i. legēdo .i. dures sup. s̄bis cononis
Hinc tibi: nec nimium recitando moreris in illis
.i. murmuratōes nō p̄mittas sup. ipso sup. canone

Murmura non facias in canone dum legis illum

¶ Postq̄ auto: posuit quāsdā r̄sas obſeruandas ad p̄ficiēdū corpus xp̄i e sanguine. Itē ic mō pōit quāsdā r̄sas obſeruandas circa altare. Et diuidit illa p̄s i duas p̄tes. In p̄ma auto: factū q̄ dicitū ē: in sc̄da auto: ponit quāsdā regulas obſeruandas circa canone. sc̄da ibi (Canonis eloq̄a). Et stat de p̄se in q̄nq̄ regulis. **Quar** p̄ia talis est: q̄ altare in quo corp⁹ dicitū ē p̄ficiendū d̄ esse cooptūz siue sectū ad minus cū duabus mappis. i. cū duobus pannis līnētis. Sc̄da regula q̄ illud altare nō d̄it regere mulieres siue puelle sed d̄z regi ab hōibus qui sunt de sexu masculino: hoc ē solū ab ip̄is viris. Tercia regula est q̄ verba canonis debent ordinate et debite p̄nunciari: ita q̄ nihil subtrahatur seu diminiatur z cū hoc nihil apponatur: q̄ si hoc faceret sacerdos tūc cōmitteret grande p̄ctm̄. **Quarta** regula q̄ s̄ba canonis nō d̄it nimis tarde nec nimis velociter p̄ferri: sed d̄it esse integra et indiuisa ne sensus p̄uertatur. **Quinta** regula q̄ verba canonis non d̄it murmurari nec alta voce p̄ferri: sed debent dici sub silentio ita q̄ nullus audiat ea aliis a sacerdote. ¶ **Circa** istam est p̄imo notandum a quo ritus altaris p̄ncipaliter est inuentus. Ad hoc t̄ndet: q̄ p̄im⁹ ritus altaris humanitus loquēdo fuit inuentus ab ip̄o Noe: q̄a noe edificauit altare d̄no. vt h̄r Gen. viii. Sc̄ds ritus altaris est inuērus ab ip̄o Iacob et ab ip̄o abraham et ab ip̄o Moysē: vñ erexit iacob lapidēz ē. z hoc totū fuit in antiquo testamento. ¶ **Secundo** est notandū q̄ altare d̄z q̄i alta res: q̄ in altari p̄secraf. s̄ corpus z sanguis d̄ni nostri Iesu xp̄isti q̄d est sac̄m̄ altissimū: vt dicit altare quasi alta res quo ad ascensum: q̄ est eleuātū super terram. Vel dicitur ara idē ob ardore: vt dicit Innocētī. q̄ sup altare antiq̄tus vituli cōburebant ad reuerētā d̄i. ¶ **Tertio** notandū de materia altaris q̄ sit. R̄ndet Innocen. q̄ ip̄suz altare debet fieri de materia lapidū p̄pter tres causas. P̄mo p̄pter debilitatem: quia res que fit de lapidibus diutius durat q̄ que fit de lignis. **Secūda** ratio: q̄ altare consecratur: mō ne p̄secratio semp̄ reiteret: tunc altare debet fieri de lapidibus z nō de lignis: q̄ lignū cito putrescit: ideo tunc opteret semp̄ reiterari cōsecrationem. **Tercia** ratio est sp̄ūalis. q̄ altare sp̄itualiter designatur xp̄s qui dicitur lapis. iuxta illud psalm̄ Lapidem quē reprobauerunt iudei z c̄. ¶ **Quarto** notandū de figura altaris qualis sit. R̄ndet q̄ altare debet esse quadrangulatis figure. Et r̄ō illius est duplex. P̄ma q̄ altare debet esse quadratum: q̄ illud quod est quadratū magis est immobile z inuolubile: sed in altari conficitur ex pane deus z sic in q̄tū d̄s ē immobile altare d̄z esse immobile: q̄ p̄im⁹ motor ē in mobilis z inuolubilis vt p̄z. vii. p̄hiscoz. Et ibi p̄ p̄imū motorem merito quo ad p̄ns possimus intelligere ip̄m xp̄m per quē oīa facta sunt: Job p̄im⁹: et sic per consequens altare habet quadratā figurā p̄pter ei⁹ imobi-

*Quo ita al
no fit inuērus*

*Altare d̄z ē
de materia lapidū*

De figura altaris

Summula Raymundi.

Itate quā dicitur hīc ad reuerētiā facti xpi: dicitur xps inq̄sū dō in utabīlī ē. Et hīc
hostia p̄secrata ibi eleuet: n̄ p̄ hoc dō nō mouet q̄ mouē ē d̄ termino a q̄
ad finitū ad quē alī se hīc: et hoc pp̄t nō p̄petit dō. Sc̄da rō ē q̄ altare
ē q̄dratū i signū d̄nice passiōis: q̄ q̄n xps fuit oblat̄ p̄ salute hūana i cru
ce: tūc illa crux hūit q̄tuor cornua: et i signū illū altare est quadratum
Quinto notandū q̄ ipm altare sit pp̄ter tria sicut etiaz fuit antiq̄r i ve
terī testō: Primo sit pp̄ sacrificia offerēda: q̄ antiq̄ offerēbant sua sacri
ficia sup altaria et nō sup aliū locū. Sc̄do sit altare pp̄ nomē dei inuocā
dū: q̄ ibi xps pl̄ iuocat q̄ i aliq̄ alto loco. Tercio sit altare pp̄ cōtores
q̄ cantores offerūt melodiā deo oipotētī. Sexto notandū q̄n altare p̄sec
tur tūc septies cū aq̄ b̄ndicta abstergit. Cui rō fm̄ Innocē. est: q̄ xps se
p̄ies emisit suū sanguinē p̄ nobis: et pp̄ hoc septē vicib⁹ altare cū aq̄ b̄n
dicta aspgit. Nā xps p̄tio emisit suū sanguinē in circūctiōe. Sc̄do ipe
passiōis i ei⁹ orōne q̄ fm̄ aliq̄s erat sudor ei⁹. Tercio i sp̄i⁹ ardētia flagella
tiōe. Quarto i ei⁹ coronatiōe. Quinto i sp̄i⁹ manuū p̄foratiōe. Sexto i sp̄i
uū pedū aptiōne. Septimo in ipsius lateris lanceatiōe. Et in signū illū
altare in eius consecratiōe septē vicib⁹ aspgitur cū aqua benedicta.
Septimo notandū si diceret q̄s. q̄ est rō q̄ altare debet esse tectū cū du
abus mappis. N̄r q̄ hoc est in signū antiq̄ legis: q̄ sicut vna mappa tes
ta ē sub alta i altari: sic antiq̄ lex recta ē sub noua. S̄z alī assignant altari
rōnē et dicit: q̄ q̄nq̄ p̄tigit ex casu q̄ sacerdos ip̄onidus effundit de ca
lice sanguinē xpi: iō altare d̄z tegi duplici mappa: sic q̄ iste gutte imedi
ate nō cadant super altare: s̄z q̄ cadāt sup mappas ex qb⁹ p̄nt extrahi. vñ
Innocē. d̄r. Altare debet esse duplici mappa tectū: et hoc sp̄ est vñ. nisi
i die parascueus: tūc denudant altaria pp̄ reuerētiā xpi et mēōnā eius
menta mea et ē. Quare merito i ecclesijs xp̄idelitū altare isto denudat.
In signū hui⁹ q̄ ip̄e christus iesus in ara crucis fuit denudatus. ¶ Item
notandū: quare mulieres non d̄nt tegere altaria neq̄ puelle. N̄r q̄ hoc
sit ob reuerētiā illius sacri i tali altari officēdi: videlz q̄ mulieres q̄n
q̄ patiunt menstrū et sunt valde immūde. Vel hoc sit pp̄ter speciale efs
fluxum sanguinis ipsarū: et q̄n h̄nt illū effluxū tunc inibi te sunt ab ingres
su ecclē: et si nō d̄nt hīc ingressum ecclē eo minus debent adesse sp̄ara
tioni altariū: nisi in claustris monialiū vbi bene potest fieri. ¶ Notandū
lia d̄r. (Canonis eloquia) vñ canon in greco idem ē q̄ r̄a i lino: N̄r d̄r
uat canonē: et d̄r a canon. i. r̄a et ycos custos q̄n custos regularū siue cu
stos regularū. q̄ canonic⁹ d̄z ē regularis et ob̄uator suarū regularū et eas
nō excedere. vñ illa p̄ba dicunt canon: q̄ regularis canon d̄z p̄ferri et si
ne alta voce. Lutus ratio est: quia si sacerdos p̄ferret alta voce tūc laici
circumstantes ex continua auditiōe possent addiscere et p̄ferre illa p̄
ba in comestionibus ipsorum: sic q̄ tunc fierent in aliquo inconueniētia:
sicut legitur q̄ temp̄ beati Gregorij pape quidam sacerdos erat q̄ semp̄
per alta voce canonem p̄ferēbat: ita q̄ circumstantes addiscēbant talia
verba canonis: et postea in eorū comestionibus q̄n comedebat p̄ferēbant:

*Quare altaria
tagit ad duabus
mappis sunt*

*Quare altaria
tagit ad duabus
mappis sunt*

*De isto sacramento
legit. aliq̄d inueni*

Hab canonis: ita miraculose panis uertebat in carne ita qd illi ex fracura
 dia dei fuerit psumpti p igne gehene. Sicut hab canonis no dnt nimis taro
 pferri: ita duplex e ro. Dia e pfiguratio antiq legi i qe mndatu come
 dese agni paschale festinant. Scda ro e: na si nis tarde legeret cano tuc
 dyabol' mille artifex posset iducere sacerdoti malas cogitantes: z g sa
 cerdos dz ee cautus i legedo canone. sic q medio mo se heat et ordinate
 legat sic qd no nimis cito legat: nec etiā nimis diu in eodem moreretur
¶ Alio notadu d casib: qz pm' e iste: si sacerdos psecraret oblarā fa
 ctā de tritico mixtā cū siligine missam totalit' pfiendo: sic dubitaf vtruz
 sit crededu illā hostiā ee psecratā. rñr. hostiā de tritico psecrari z siligie
 itelligit tripf. Primo mo qz ibi pl' e de siligine qz de tritico: tuc d: qz ta
 lis panis no pot psecrari. Scdo qd intm sit de siligie qz de tritico: ita
 qz sint eqit mēsurā: tuc d: qz itez tal panis no pot psecrari. Tercio qz pl'
 hz d tritico z min' d siligine: ita qz siligo no pot iudicari i pane: tuc pt cō
 fici a sacerdote z psecrari: s; tñ eo sciēte ipe sacerdos peccat mortāl' z eū
 optet penitere z tenez psereri z puiam agē. Scds casus e iste. ex q corp'
 z sanguis xpi apparēt sub specieb' cert' sensibilib'. vt corp' sub spē pās
 z sanguis sub spē vini: tuc dubitaf vtz fractio z ille son' ibi fiat i corpe
 xpi vel i pane vel i accntib'. Ad i corpe xpi: qz illud e iduisibile: na i qlibz
 pre hostie psecrate e iteger z tor' xps sicut p nobis pepedit i ara crucis
 imo si i ptes mille diuideret tal hostia: tuc i qlibz pre xps e iteger sicut i
 tora hostia: g son' no causaf i corpe xpi: sicut nec fractio: nec etiā i pane cū
 panis sit trāsmutat' i verū corp' xpi: nec i accntib': qz accntia de se non
 faciūt sonū. Ad hoc rñdet docto. sacre scry. qz fractio seu son' e in accnt
 bus. Tūc ad rōnē i oppositū qñ d: tñ accntia p se no faciūt sonū nisi cum
 eoz subiect'. Ita rñdet qz hoc nār e vtz vbi accntia inhesiue sūt i subie
 ctis. S; e sec' i hostia psecrata: qz i tali hostia psecrata accntia supnatu
 ralt' stant sine subiect'. **¶** Tert' casus e: vtz sacerdos possit satiari z in
 ebuari ex corpe z sanguie xpi. Rñr qz no: qz iam panis trāsmutatus est i
 corp' xpi z vinū i sanguinē: z hoc no iebuat nec satiari cū sit spūale qddā
 S; tñ si fieret inebuarto tuc hoc eēt ex accntib' z ex solo sapore panis z
 vini: z no eēt de substātia panis z vini qz sūt trāsmutata i corp' z sangui
 nē xpi. Quart' casus. vtz sacerdos diuidēs hostiā psecratā an ibi corp'
 xpi diuidit i accntia. Ad corp' xpi: qz e iduisibile z incorruptibile: z etiā
 no accntia qz talia stāt sine subiecto supnatural'. Rñr qz corp' xpi diu
 dit: s; no diuisiōe reali: qz tal' apud xpm glouficatū e ipossibilis. Sed vt
 uidit' diuisiōe qz quasi int'lectui humano e supuentēs: na tñ qlibz pre ho
 stie psecrate e integrū corp' xpi. Et istud pot etiā ex naturalib' psuade
 ri: qz videmus ad sensum qz si frangat speculū i plures ptes tuc i qlibet
 speculū manet integra imago: no speculū diuidit' no imago: sic accntia no
 corpus xpi diuiditur. S; eode mo i diuisiōe hostie manet integrū corp'
 xpi: vñ sumit vn' sumit mille et tantū isti qzrū ille nec sumpt' absumit.
¶ Quint' casus e: vtz corpus xpi psumit' dū a multis accipit. Rñr qz xps

Summula Raymundi.

nō sumit s; man; iteger. s; sola spēs panis sumit nec xpi diminuit q; mltitudine psonar; recipiētū. Pmo declaratōe ista; pōt sic sumi ex m; vt si icēdat vna cādela z viteri; mte alte eādēle icēdant ab eadē cādela: tūc illa cādela nō diminuit: g; a fortiori sic fit i corp; xpi. Serius casus: quō corp; xpi sumit; a bōis z a mal; cū tū xps i se ē bon;. nū q; corp; xpi sumit; a bōis ad salutē: a mal; sumit; ad etnā dānatōz. s; dicēt q; sic opoll te cause erūt i vna z eadē re. Bñr q; hoc nō vid; eē icōueniēs q; oppositē cause sint i vna z eadē re: vt pz i nātib;. z p̄cipat; pz i flore q; p̄bet apib; succū q; ad p̄ductionē mell; z p̄bet aranee iuccū q; ad ḡnatiōē venem; et sic i vna z eadē re s; oppositē cause: s; h; hoc pz i igne q; dissoluit z p̄gregat; siue p̄glutinat; quānis dissoluit plūbū. z p̄gregat; siue p̄glutinat; lucū: sed hoc fit respectū diuersor; obiectoz; z cū ist; fit i naturalib;: g; multomagis pōt fieri i sup̄naturalib;: vt pz. ij. d; ḡnatiōē: vel dōm q; h; nō ē ex pte cor; poris xpi s; ex pte sumētū alit; z alit; dispositoz;. Septim; casus q̄re sa: cerdos h; spāles gestus qū vult p̄secrare hostiā: sic q; tē fac; plura s;: v; delz eleuādo eā. s; h; z calicē ubi d; inocēt; sup; expōnē missē: q; facta p̄le cratiē ip̄e sacerdos eleuat corp; xpi i signū ill; q; corp; xpi fuit eleuatū i ara cruc;. Cū etiā d; inocēt; tēc; spēs fuit extēsus i colūna vt q̄cūq; itueret illū spētē liberaret; a moisu spētino. t. a diabolo. Sic xps fuit extēsus i ara cruc; vt q̄cūq; itueret eū liberaret; a morte spētino. t. a dyabolo. vñ subdit inocē. caucdū ē ne sacerdos eleuet corp; xpi alte z signat; hostiā: nisi p̄ fuerit p̄secrata: q; si antea eleuaret tūc ppl; adorare possēt; z ibi p̄mittere ydolatriā q; ibi adhuc nō ē p̄secratū corp; xpi. Octau; casus ē iste an sacerdoti dubitāt; quō possit fieri trāsmutatio panis i corp; z trāsmutatio vini i sanguinē xpi possit aliq; p̄uasio dari. Bñr aliq; p̄uasio pōt illi dari quō panis trāsmutat; i corp; xpi z vinū i sanguinē xpi: z hoc sic. q; q; pōt h; ifertor; hoc etiā pōt h; supior; vt d; autor; tibi causa rū: s; h; ifertor; pōt q; mutat; vnā spēm i aliā. q; mutat; nutrimentū panis i carnē z nutrimentū vini i sanguinē. g; p̄culdubio multomag; pōt h; supior; facere q; ē ip̄i autor;. Ultim; casus ē. quō pōt fieri q; nō ad sensus vide mus trāsmutationē vini nec realit; sentim;. cū tñ visus nō decipiat; circa pp̄iū suū obiectū. P̄i tñ q; sensus decipit; mltiplicat; circa pp̄iū suū obiectū. Nā videm; ip̄m solē matōz eē d; mane z d; vespe q; i meridie: q; tñ sit etnā dē magnitudis: sic etiā illi h̄striones z icātaroz; decipiūt; vñbz qū facti s; ex calamo spētē sic pz d; mag; pharao; q; hoc nō ouert; est; vñbz gas i spētēs. z idē apparet; i baculo q; stat; i aq;: s; i se rect; tñ apparet; esse curu;. Cū g; facit; hoc creatura ifertor;: g; multomag; de hoc facere pōt; z sic est; hic finali t; dicēdū q; nō est; icōueniēs q; aliud videm; q; est; q; vidē mus albedinē: z tñ est; ibi verū corpus dñi nri i cū xpi. quare dicit; sacra scriptura. A dño factū est; illud; z est; mirabile in oculis nostris.

¶ De variis piculis incidentibus circa officium missę

^{.i. tpatum}
Vinum conditum vel commixtum speciebus
^{.i. celebrationē divini officij}

^{sup. aromaticis.}
Ad domini mensam non accipias; nec acetum
^{.i. vinum acetosum}
^{venenosus .i. aliquid hmoi}

Si erinis vermis vel tale quid in calicem sit
^{.i. cecidit sup. tūc tu sacerdos sup. et ego raymundus}

Lapsum: sepe laues. que dico lotio tū
^{sacerdote} ^{ut est mu'ca vel aranea}

Et te sumatur: et non substantia rerum
^{.i. substantiā} ^{ego raymundus} ^{sup. ardentem}

Hanc in piscinam volo proicias vel in ignem.
^{.i. narravit ex casu. i. faceres.}

Si deglutires que dixi forte creares
^{nauseam} ^{.i. altam infirmitatē}

Indebite tibi vomitum: vel quod te ledere possit
^{.i. officium misse} ^{aliquo tpe}

Non celebres missam sine libro canonis unq̄
^{sup. sacerdos} ^{.i. vinū i calice cōsecratū} ^{madefacta}

Si super altare fundas calicem: fuge t. ncta
^{sup. suze} ^{sup. madefactas}

Linthea vel mappas sacras: quas sepe lanabis
^{.i. in calice} ^{sup. lintheis vel mappis madefactis}

In calicis vase: quod ab his fluit hoc bibe totum
^{.i. ptes mappē} ^{sup. tu sacerdos} ^{.i. p̄ndisti}

Frustra reservare debes ea que maduisti
^{sup. frustra} ^{.i. in loco p̄secrato absconde}

Ac ea perpetua sub claue reconde. sed illud
^{ego raymūdus} ^{sup. missam} ^{sup. de tali crimine}

Consulo ne celebres donec facias satis inde

C In hac pte autor ponit alias regulas observandas circa p̄secrationez
 coꝑioꝝ sanguis xpi. Et dividit illa p̄ i duas ptes. In primo facit hoc
 qd̄ dictū ē. In scda pte ponit aliq̄s r̄las v̄ celebrari de missay. scda t̄bi. Ad
 celebres. Et stat r̄tus s̄c̄e s̄c̄e in q̄nos regulis. Quaȳ prima est talis. Sa
 cerdos volēs celebrare nō debz celebrare cū vino cōdito. i. cū vino mixto

*De variis
 periculis in
 v̄bis circa officium
 misse s̄c̄e*

Summula Raymundi

Spedeb⁹ nec cū vino acetoso: s; d; sp; recipe vinū purū existēs i sua nā s; a
Scōa r̄sa tal' ē si crinis altq; vel arena vel aliq; ali⁹ s; mis venenos⁹ iue
nret i vino p̄secrato: tūc ip̄e sacerdos d; lauare calicē z hūc s; mē vel cri
nē p̄ficer i piscinā siue i aquā fluminalē vel i ignē: z capiat siue bibat solū
lottonē z nō crinē vel s; mē: q; ex hoc icidēt i nauasā vomitū faciēdo z sic
tē fieret mai⁹ scādaliū: vl' crinis d; p̄burl cū lūme altar̄s: z ex l̄raz d; pont
i loco p̄secrato z resuari p̄ reliquijs. Tercia r̄sa ē tal': q; sacerdos nunq;
d; celebrare missā cū libro i q; n̄ h̄t s; b̄a canonis: posito et illo q; sacerdos
sciat canonē cordeten⁹ seu exteri⁹: z rō ē: q; sacerdos ex cogitatioe mētis
rūp̄t z agitaf ita q; nō p̄t ordiare dicē illa s; b̄a: p̄t illd scādaliū euitādū
tūc sacerdos d; h̄re missale. Alia rō ē: q; dyabol⁹ q; ē mille artifice iduct
diuerfas cogitatioes sacerdoti faciēs eū errare: s; sacerdos d; h̄re libru
Quarta r̄sa ē tal': si sacerdos ex negligētia effūderet sanguinē xp̄i sup li
theamina altar̄s: tūc ip̄e sacerdos d; illā p̄tē mappē sugere z m̄stionē la
uare p̄tes madesactas: z illā lottonē d; ebibere: z p̄ hoc p̄tēctas mappē
d; abscidere z i loco p̄secrato resuare. Quinta r̄sa ē tal': q; sacerdos q; pa
git illā negligētiā nō d; celebrare nisi pu⁹ peniteat z satisfactiā p̄ tali ne
gligētia. Circa l̄raz p̄rio ē notādū. q; docto. sacre scriptu. tractates illā
mām circa. iij. s; n̄az dicūt q; mā hmōi facti q; ē p̄uertēda i sanguinē xp̄i:
ē naturale vinū vitis: z illa p̄cio p̄bat sic: q; cū vino xp̄s hoc sacm p̄secrā
do instituit: vt h̄t Mat. xxvj. z. j. ad Lhof. xj. agit hmōi vinū d; obseruari
i celebratioe missaz. Et q; seq̄t correlatiōe q; d; vino pomoz vel p̄roz nō
d; fieri p̄secratio hui⁹ facti: z rō est: q; n̄ ē naturale vinū. Scōdo correlatiōe
seq̄t q; de vino vere acetoso n̄ d; fieri p̄secratio h⁹ facti: q; vinū vere ace
tosum nō ē vinū: iō nō ē naturale vinū: s; ex p̄nti cū eo nō d; fieri celebra
tio missē. Dictū ē notant⁹ vere) q; si vinū eēt aliq; mō stipticū siue p̄dulo
sum z nō totāl' eēt acetosum: tūc tpe necessitat' cū eo licitū est celebrare
Tercio correlatiōe seq̄t q; cū agresta nō d; fieri cōsecratio sanguis xp̄i
Hoc correlatiū p̄bat sic: q; agresta solū ē i viridi vino z de facto nō est
vinū: ideo nō debet fieri celebratio missē cū agresta: q; agresta nōdū ma
turescit. Et illa materia ē doctoꝝ circa. iij. s; n̄az. Scōdo est notādum q;
hmōi natural' vino d; modicū d; aq; adm̄icēri. z rō s; m̄ aliq; docto. ē: q; a
dñs iesus xp̄s credit hoc sacm ita p̄secrasse: s; Damasco. Et q; hec ē rō:
q; cōis p̄suetudo terre sc̄e ē nō bibere vinū nisi liphatū p̄t ei⁹ fortitudi
nē excellēte: z iō dñs i cenā qñ hoc sacm instituit fecit s; m̄ vsq; regiois
l̄sa q; dedit discipul' suis vinū liphatū: z iō eandē formā quā dñs instituit
etia tenemur seruare. Tercio notādum ē. q; si crinis vel venenis veneno
sus (sicut aranea vel musca) iueniret i calice p̄secrato hoc s; m̄ sc̄m L. ho.
p̄tigit dupl'r: vl' añ p̄secrationē vl' p̄: si añ p̄secrationē tē illd vinū effūdū
tur z aliū vinū accipit z d; nouo celebrat: sic tñ q; sacerdos pu⁹ d; missa
re suū calicē vaide diligent' z bn̄. Si at hoc p̄tingit p̄ p̄secratioes tūc sa
cerdos d; facere s; m̄ q; autoꝝ l̄sa docet. s. q; d; p̄burere illū s; m̄en vl' ad
aquā fluxibile p̄ficere z solā lottonē d; sumere: s; tñ si sic eēt q; sacerdos

*Quid dicit
Sacerdos h̄re
ad celebrand*

eēt tā grosse p̄plexiōis ita q̄ nō timēt vomitū tūc pōt sumere subll̄ artā il-
 loz s̄mū: q̄ d̄ miraculose q̄ quidā sacerdos i p̄secratiōe deglutit ara-
 neā: postea p̄ multos dies i minutōe sanguis aranea eruit̄ d̄vulnē: s̄z n̄
 sacerdos nō ē grosse cōplexiōis ita q̄ t̄t̄ nauſcā tūc nō d̄z sumere subll̄
 itā coz: s̄z lotiōez vt s̄ d̄m̄e. Quarto ē notādū: si sacerdos inuent̄ ve-
 nenū i calice: tūc ibi dubiū eēt qd̄ eēt faciēdū. Ad hoc r̄id̄z. s̄ tho. q̄ sacer-
 dos nullo mō d̄z sumere tale venenū s̄z d̄z fundere i f̄sculū z valde cau-
 te reſuare z ad locū sacz reponere: z d̄z valde bñ calicē mūdare: z calice
 mūdato d̄ nouo iſudat̄ vinū z p̄secret̄ z postea aſſumat̄. S̄z tñ aliq̄ docto-
 dicūt q̄ ip̄e sacerdos deberet sumere illud venenū. In oppositū āt̄ ē san-
 ctus tho. p̄p̄ hūane nature fragilitatē. Quinto ē notādū: si sacerdoti ex
 negligētia acciderit q̄ effuderet̄ vinū p̄secratū p̄ duas mappas: qd̄ d̄cat̄
 facere. R̄s̄ q̄ ip̄e sacerdos ptes mappę medefactas d̄z sept̄ lauare sup
 calicē z d̄z illā lotiōne sumere ad se: z illā negligētiaz d̄z p̄t̄ p̄nter̄ z nō
 celebrat̄ nisi p̄t̄ factat̄ p̄t̄edo: ā āt̄ sit̄ p̄nia p̄t̄ebit̄. i. Sexto notādū
 ad qd̄ valeat̄ missa ip̄is hōib⁹ deuote z sine pctō mortali ad missaz veniē-
 tib⁹. R̄s̄ q̄ ip̄s sp̄ali t̄ decc̄ ḡf̄e i ferū: q̄z p̄ma talis est. q̄ pctā eis ibi
 dimittit̄. s̄ca q̄ ibi sp̄sctō replebūt̄: tertia q̄ ip̄oz coz̄ corā dei pietate
 exaudit̄: q̄ta q̄ oratio ip̄ius sacerdot̄z p̄ eis exaudit̄. q̄nta q̄ ip̄i i picu-
 lo mort̄z securioes est̄ illd̄ attēdo: sexta q̄ purgatorū illoz hōim m̄-
 norat̄: septio q̄ angeli cū his hōimib⁹ h̄itare solēt̄: octaua q̄ frutes illoz
 hōim augm̄tānt̄: nona q̄ isti hōies i fide catholica roborant̄: decia q̄ ma-
 gnū gaudū corā deo eis iherabūt̄. Septio notādū. Iſa d̄t̄ (fundas) vñ
 effusio calic̄ sit̄ mul̄z mōis. Uno mō q̄ effudit̄ i t̄ra cōstitare q̄ stillat̄ su-
 per tabulā altar̄: vel effudit̄ i modica cōstitare q̄ nō stillat̄ sup tabulā altar̄:
 ris: ā p̄lo mō: tūc tabule altar̄ d̄nt̄ l̄gū: z postmodū d̄nt̄ radi cū cultello
 z p̄ hoc cineres illi⁹ abscisiōis vel abscisiōis d̄nt̄ i loco reliq̄az reſeruati
 Et sic eodē mō ē faciēdū d̄ corpe xpi si sup terrā ceciderit. Si āt̄ stillat̄ i
 modica cōstitare: ita q̄ nō p̄trāseat nisi p̄ vnā mappā: tūc sacerdos sic ne-
 gligēs d̄z penitere tres dies i pane z aq̄: z d̄z se abſtinere a celebratiōe
 missaz donec peniteat. Si āt̄ p̄trāseat duas mappas tūc ip̄e sacerdos d̄z
 ieiunare z penitere sex dies i pane z aq̄: z itez se abſtinere a celebratiōe
 missaz donec sat̄ fecit̄ d̄ crimine p̄petrato. si āt̄ p̄ tres mappas tē ip̄e sa-
 cerdos d̄z ieiunare z penitere nouē dies i pane z aq̄: z se itez abſtinere a
 celebratiōe missaz: si āt̄ s̄gūis xpi stillauerit p̄ quoz mappas xl̄ p̄ p̄ſes
 ita q̄ attingit̄ tabulā altar̄. tē ip̄e sacerdos d̄z ieiunare i pane z aq̄. xxx.
 dies: z se itez abſtinere a celebratiōe missaz donec peiteat. Si āt̄ s̄gūis
 xpi ceciderit sup frā. tē ip̄e sacerdos d̄z ieiunare i pane z aq̄. xl̄. dieb⁹: z se
 abſtinere a diuino officio missę donec peniteat. Si aut̄ corpe xpi caderet̄ su-
 per terrā. tē itez ip̄e sacerdos d̄z penitere p̄. xl̄. dies z ieiunare i pane et
 aq̄ z abſtinere se ab officio missę donec peniteat. z hoc ē d̄iſt̄iōe innocēt̄
 ¶ Itē notādū. dubitaret̄ q̄: vñ i trāsmutatiōe vini i sanguinē vinū to-
 talit̄ annihilat̄: s̄z i trāsmutatiōe panis i carnē. Ad hoc r̄s̄ q̄ s̄z vinū de-
 ſinit̄ eē: nō tñ annihilat̄ i trāsmutatiōe totalit̄: q̄ i tali trāsmutatiōe t̄m-

ne opto

23

?

2

2

Summula Raymundi.

rmo trāsmutatiois ē ens: qz corp⁹ ⁊ sanguis xpi. s; i naturali trāsmutatō
 ne termin⁹ trāsmutatiois ē simplr nō ene. S; dices: oē q; desinit esse
 hoc annihilat: s; vinū desinit eē. ḡ ꝛ. Rñr q; aliqd desiner eē intelligit
 duplr: vel i se vel i ordine ad altud: mō d; q; i annihilatiōe siue trāsmuta-
 tiōe i se hñ vez ē: s; i trāsmutatōe vini i sanguis vinū desinit eē in ordine
 ad altud. q; i ordine ad corp⁹ xpi. ⁊ pbat hoc i sili: ponat q; d; s; faciat hanc
 dispōne cū hūana nā: q; q̄cto hō moriat̄ icpiat creati angel⁹ ⁊ tūc hōis
 destructio ē angeli creatio: ⁊ sic tunc illa destructio nō ē pprie annihila-
 tio: qz ē i creat urā: eo q; succedit hōi: ⁊ sic etiā fit i trāsmutatōe vini ⁊ pa-
 nis. **Alitio notādū d; casib⁹.** Prim⁹ est iste: an angel⁹ possit mouere corp⁹
 dñi localit⁹: ⁊ vid; q; sic: q; q̄qd pōt h̄t⁹ inferior hoc multo mag; pōt h̄t⁹
 superior: s; h̄t⁹ inferior pōt mouere cor. xpi localit⁹. s. hō: ḡ m̄tomag; pōt h̄t⁹
 superior. s. angel⁹: s; i oppositiū arguit: q̄qd nō h̄t⁹ h̄t⁹ officii corp⁹ xpi:
 hoc nō pōt mouere corp⁹ xpi: s; angel⁹ ē h̄mōi: ḡt̄ h̄t⁹ pōt mouere cor. xpi
 Maior ē nota: s; minor: pbat: q; angel⁹ n̄ pōt p̄ficere corp⁹ xpi. vñ d; d; h̄t⁹
 ḡ neq; pōt mouere localit⁹. **Intellige q; nō mouer motu p̄fectiōis siue p̄-
 creatiōis: tñ pōt mouere alit̄ sicut ⁊ reliq; corpa: sicut mouet celū ⁊ p̄tā in
 ipso: q; h̄t⁹ nō creatur. Ad rōne p̄cedit maior ⁊ negat minor. s. q; hō mouet
 corp⁹ xpi: s; hñ mouet sp̄z p̄tis ⁊ n̄ corp⁹ xpi. cū ipse d; sit imobil: vñ s.
 physicoz. Et ex illo tūc p; q; nō vez ē dicere q; ipse hō eleuat corp⁹ xpi: s;
 eleuat ip̄m sub q; cōphendit vez corp⁹ xpi. **Secus casus ē iste: an aīa xpi
 possit mouere corp⁹ xpi. Ad hoc breuit̄ r̄t̄ q; nō q; aīa xpi est ens natu-
 rale. corpus autem ch̄i sit est supernaturalē: modo ens naturale nō potest
 mouere ens supernaturalē. Quod autem naturale non potest mouere su-
 pernatūrale ⁊ p; ex dict; philosophi i variis philosophiē passib⁹ q; int̄ agēs
 et paties d; ē p̄positio: que int̄ ista nō reperit. Tertius casus ē iste: si vna
 hostia esset tecta sub mappa ⁊ sacerdos desup p̄secrat duas vel tres: tunc
 dubitatur vtrum illa hostia tecta sub mappa etiā esset p̄secrata: Ad hoc
 respondet q; non: qz p̄secratio nō habet effectū nisi ad int̄tōne p̄secran-
 tis: sed ad illā hostiā ibi tectam sub mappa consecrans non habuit inten-
 tionem: ideo nec cōsecratur. Et ideo quando greci consecrant tunc accipi-
 unt panē quem cauant seu p̄forant in medio: et quicquid in circulo conti-
 netur hoc reputant p̄ corp⁹ xpi: et hoc dant p̄ se tanq̄ panes b̄dictos
 ⁊ si aliqd extra circulū inueniret: tunc illud corā eis nō est panis b̄dict⁹
Quartus casus. vñ si sacerdos pōt cōsecrare vnam guttam vel duas in
 calice ⁊ alias non. Similiter an possit consecrare vnam ptem hostie ⁊ a-
 litam nō. Ibi est magna dubitatio siue difficultas ratione confluxibilita-
 tis vini et ratione compactiōis panis. Et tñ in veritate: si sacerdos in-
 tendat consecrare solum vnam guttam: tunc consecrat vnas solam guttā
 s̄t̄ si int̄dit p̄secrare solā vnā pte in hostia tūc p̄secrat solā vnā partem.
 Sed dices: qñq; tñ ibi ptes in vnū p̄stunt. Rñr q; hoc nō impedit: qz
 adhuc deo glorioso p̄stat que p̄ sit p̄secrata et que nō. **Quintus casus**
 si aliq; sacerdos ex negligētia effunderet sanguinē ch̄i ad palliū pau-
 penis vel ventus flaret hostiam cōsecratā in palliū paupis. tūc ex h̄a h̄t̄****

in aīa
 possit mouere
 corp⁹ xpi

Nota

q loca facta dnt radi. 7 in locū reliquiaz reponit: tūc dubitat an sacerdos
 tenet paup pfoluere palliū: vel illi p illo aliquid facere. Rñdet q paup
 si nollit carere palliō 7 ipō sacerdote aliqd hñte: tunc sacerdos tenet pau
 peri persoluere vel illi p illo sacrificare. Si autē sacerdos esset non hñs
 et tñ ipse paup nollit carere palliō: tunc ipi cristifideles facientes rñme
 dia an marū dñt palliū paup pfoluere. Sextus casus. si sacerdos testis
 stomacho in cellario alicuius cuius crñs indutus habitu sacerdotali tege
 ret vinū cū mappis 7 modicū d aqua infunderet in plenum vas vini et le
 geret missam et consecraret vas vini: tunc dubitat quid sit faciendū d vi
 no: 7 vtrum tale vas vinū sit cōsecratū. Rñdetur q si ipse sacerdos debite
 plationē verboy seruauerit: 7 intētiōē cōsecrandi habuerit: tunc illud
 vinū totaliter est consecratū in vase: sed illud vas debet q presbytē rñ et
 suos parrochiales cōparari 7 in cōmuniōē cristifidelū ministrari. Et ci
 utō nō debet vendere vinū psecratū: q tūc cōmitteret sy moniā ex eo qd
 res sacras vēderet. Septimus casus est: si sacerdos indutus vestimen
 tis glorie siue ecclesie intrans forum vbi panes vendūtur: et incipiat lo
 qui verba tanonis bñdictiones faciendo super panes. tunc dubitatur an
 isti panes sint psecrati. Rñdetur ad hoc q si ipse debite plationē verboy
 et intētiōē psecrandi habuerit: tunc isti panes cōs sunt cōsecrati. S
 diceres an pñt tunc pistores illos panes vendere. Respondet q non: sed
 x pñfideles debent cōparare illos panes cum plebano 7 sacerdotes pñt nu
 triri ex eisdem panibus. Octauus casus est: si sacerdos volens bñdicere
 placentas: et incipiat et consecrēt cōs placentas in corpus cristi: tūc du
 bitatur vtrū teneatur soluere placentas. Ad hoc rñdetur q sic: si ipse sa
 cerdos est habens: si vero non habet: tunc ipi cristifideles debent pfol
 uere: vt supra dictum est. Sed omnes tales grauissime peccant. Vltim^{us}
 casus: vtrum sacerdos cecus possit celebrare missam dummodo debite 7
 complectē sciat officium suum extertus. Rñdetur fm plures q sic: sed ta
 men ipse debet habere sacerdotē videntem et assistentē sibi qui dirigat 7
 regat ipsum adiungendo ei hostiam et calicem vt debite valeat eleuare:
 et alia que dñoscantur diuinum officium perficere.

not

Xari

Nota

placentas

In sacerdos

arg possit

celebrare

De laona
manu rñda

sup. tu sacerdos sup. vñi .i. sacrificatum
Quando leuas calicem post corpus sanctificatum.

sup. in tali calice .i. regis cōuenientius
Si vinum vel aquam non inuenis: aptius illa

.i. cito in celebrando .i. pfectudo
Protinus infundas et procedas velut est mos

.i. resumendo .i. secundo
Quā super oblatau textum recitando secundo

sup. ex tali negligentia
Canonis inspicias: ne plebi scandala fiant

Summula Raymundi

Canonis ad finem si venisti: duo dicta
^{.f. vini & aqua}
Infundas, dimitte cruce panis, calicis non
^{.f. benedictiones sup. dimittas}
^{sup. ego raymundus} ^{.f. consecratu}
Nolo leues corpus domini nisi sit benedictum
^{.f. in altu mandat sup. ecclie. f. seruari}
Aut calicem sursum: sic precipit ordo teneri
^{sup. tu sacerdos tale vas sacri} ^{.f. secundario}
Quando lauas calicem si vis celebrare secundo
^{sup. de tali lotio} ^{sup. tuos} ^{.f. sugendo}
Non sumas quicq; digitos nec in ore lauabis
^{.f. no ad scdam missam} ^{sup. misse}
Non ad opus reliquum seruetur lotio prime
^{sup. prima} ^{sup. xpiano}
Lotio nam talis dabitur cuiusq; fidelis
^{.f. festa dies} ^{.f. bina vice} ^{.f. celebrare}
Officiata dies vult te bis dicere missam
^{corp^o mortuu sup. sit} ^{sup. funus sit} ^{sup. missa}
Si funus presens: si nullum sufficit vna

Hic autor ponit alias regulas siue p^ouasides circa sacm eucharistie ob
seruandas: & diuidit ista ps i duas: na i prima autor facit qd dicuntur est
In scda autor ponit aliquas r^oas de elevatione corpis xpi. Scda ps ibi.
(Nolo leues) prima pars adhuc i duas. Na p^oio ponit quada p^ouasio:
nes circa sacm eucharistie. In scda pte ponit quada doctrina q seruan
da e i celebratione missay. Scda ibi (Officiata dies) Et stat frus lre in
quor regulis. Prima ibi (Noli leuas calice) est talis. Quicq; leuas ca
licem post corpus xpi p^osecratu ofidendo ipi p^olo fm q mos e: si tunc no
inuenias vinu vel aqm in calice tuc repete & secrete des infundere vinu
& aqua: & debes resumere verba canonis q spectant ad p^osecratione vini:
& hoc fiat secrete ne scandala fiant i p^olo: & tuc ulterius des signa & cha
racteres facere q spectat ad calice: s; illa sig q spectant ad hostiaz debes
obmittere. Scda regula tangit ibi (Nolo leuas &c.) q est talis. Aliq; de
bes leuare hostia nisi p^osecrata: nec calice nisi sit p^osecratu. Ad huius est
q: si leuares an p^osecratione: tuc hoies astates adoraret illu panem tanqm
deu: & sic edmitteret p^odolatriam: & si hoies stantes pntes in diuino offi
cio misse suspicionem hrent v altq sacerdote pctore q no p^osecraret corpus
xpi: illi deberent sic orare. Adoro te tesu xpe q redemisti mundu que cre
do latere sub specie panis quam video &c. Tercia regula tangitur ibi.

*Q^o no inua
nat vinct
aquar calic
qd facit p^o*

(Quia lauas calicē) q̄ ē tal. Si laueris calicē post cōtionē ⁊ vis adhuc i eadē die seſ celebrare: tūc nō dēs ſumere lotionē vltimā: nec dēs fugē digitoſ ſz da ſolari miſtrāti. Ad hui⁹ ē: qz ſacerdos dz letuno ſtomacho celebra re: ⁊ ſi tūc ſumeret illā lotionē vbi ē vinū incōſecratū nō maneret letun⁹. Quarta rſa tangit ibi (ſufficiat dies) q̄ talis eſt q̄ ipſe ſacerdos i die of ſiciata. ſicut ē i feſto brē katherine ſeti. Aſcolat ⁊ ceteris. ſi aliq̄d ſunus eſt p̄his pōt duas miſſas celebrare: vnā de ſciis ⁊ aliā p̄ defunctis. et caute ſe regat: ita q̄ abluſionē pume miſſe nō ſumat. ¶ Circa ſſam ē notādum: q̄ poſtq̄ ſacerdos eleuauit corpus xpi: tūc ſtat i altari cū duob⁹ digitis cōiū ctis. ſ. cū pollice ⁊ indice. Et h⁹ aſſignat multi plex rō. Quaz p̄ia talis ē n̄ ſi aliq̄ p̄icula corpis xpi adhuc adhereret digitis q̄ tūc ſacerdos cauti⁹ ⁊ ſecuri⁹ referuaret illā p̄iculā cū digitis p̄ictis. Secūda rō. ob reuerētiam teſu xpi: eo q̄ nihil tāgat aſi lotionē niſi corp⁹ xpi: ex q̄ eſt nobiliſſimū. Ter cia rō ē: qz p̄ indicē q̄ lōgior ē pollice itelligit deitas: ⁊ p̄ pollicē itelligitur ipſa humanitas: ſz illa duo ibi p̄iūgū: nō ſi ſignū vlt⁹ ſit p̄iūctio illoz duo rū digitorū. Quarta rō eſt: qz p̄ indicē itelligit fili⁹ dei: et p̄ pollicē in telligit p̄: modo pater coniungit filio: ⁊ ec̄uerſo filius patri: qz fili⁹ fuit obediens patri vſqz ad mortē philippe ij. Quinta ratio ē ſp̄ial: nā p̄ cō functionē illoz duoz digitorū itelligit q̄ anima cuiuſlibet xpiſidelis in ſepabiliter eſt cōiuncta charitati dei ⁊ c̄. Secūdo norandū q̄ ipſi ſacerdotes h̄nt diuerſas p̄uerſudines i eleuando calicē. nam aliqui eleuāt eū coepet rū ⁊ aliq̄ eleuāt eū diſcoopertū. Diceret q̄ aliquis: vñ p̄ſurgit illa diuer ſitas. Adēdetur q̄ illi ſacerdotes qui eleuāt calicē: p̄imo mō faciunt hōc in ſignū hui⁹: qz qñ chriſtus inſtituit illud ſac̄m iſi cena: tūc iſte ſan guis nō iuit viſibili: ita q̄ adhuc eius ſanguis latuit iſi corpore ſuo: et q̄ aliqui memorantes hōc eleuāt calicē coopertū. Sed poſt cenam vt iſi die paraſceues tūc ille ſanguis patuit ad oculū: et q̄ aliqui ſacerdotes mēo rantes hōc eleuāt calicē diſcoopertū: iſi ſignū hui⁹ q̄ ſanguis xpi i die pa raſceues patuit et reſplenduit cunctis hominibus. Tertio norandū: qd̄ vinū fundere i calicē (vt ſupra dictū eſt i prima regula) itelligitur multipliciter. P̄imo q̄ nihil inueniat i calice: el q̄ t̄m inueniat aquam vel q̄ t̄m inueniat vinū. Si ipſe ſacerdos nihil inueniat i calice: tūc ipſe dz iſi fundere vinū cū aq̄. Si t̄m inueniat vinū: hōc eſt dupl̄: vñ aſi ſumpti onē corpis xpi: vel poſt ſumptionē. Si inueniat t̄m vinū aſi ſumptionem corpis xpi: tunc ipſe ſacerdos debet iſi fundere aquā: dicere v̄ba cano nis q̄ p̄tinet ad p̄ſecrationē ſanguis. Si aſi poſt ſumptionē corpis xpi inueniat t̄m vinū: tūc nō eſt neceſſariū: vt iſi fundat aquā: qz ibi adhuc eſt corpus ⁊ ſanguis xpi: nā ipſm vinū maxime facit ad p̄ſecrationē ſanguis: nis: aqua aſi nō h̄z tantam neceſſitatē. Si aſi inueniat ſolam aquā ante ſumptionē corpis xpi: tūc ipſe ſacerdos dz iſi fundere vinū ne illud ſac̄m diſi fundat qz i ſola aqua ſacerdos nō pōt p̄ſecrare ſanguinē xpi. Si autez ſumpſit de illa aq̄ quā inuenit eſſe ſolam: tunc nō debet apponere v̄num nec a principio p̄ſecrare: qz hōc ſac̄m ſolum a letuno eſt ſumēdū. Quar to norandū q̄ ipſe ſacerdos nunq̄ pōt complete celebrare tres miſſas i

Quia lauas calicē
ſufficiat dies
ipſe ſacerdos
poſt q̄d dicit
miſſas

ſacerdos

Summula Raymundi.

vno die nisi i naritate cristi: z hoc e ppr certā cam: qz pila missa q cantat
illa die desigt tps legi: z tps legi e illd tps qd fuerat: a nqz xps fuit narus
sine icarnat: qz tuc ipsi hoies absolute vixerit: hinc legē: z gra nō dabatur
eis: cū oēs ad ymbū iferni venerit: qz nlls potuit itare i gnū celoz: z iō
illa missa cātaf itenebas. i. i media nocte. Scda missa q cātaf i diluculo
sive i ortu diei respicit tps gfe: qz diluculū ē mediū noctis: z diei: z sic ipm
tps gfe ē mediū saluatōis z dānatōis: qz possum⁹ declinare ad diē vī ad
noctē. i. ad saluatōez vel dānatōē: iteri q sum⁹ i tpe gfe: z i illo tpe su
mus tā: qz dē brūs iohes i apoca. Vidit angelū vnū pedē i celo z aliū i ter
ra hntē: z iuravit p celū z p terrā z p oia q i eis sūt q p⁹ illud tps nō esset
tps gfe. Apoc. x. Et iā illa missa cātaf i ortu diei: qz desigt eccliam mi
litāte: qz debem⁹ hic militare vt ambulem⁹ i tenebris ad lucē. vel sic. Il
la missa iō desigt eccliam mi litāte: qz tps gfe ē nobilit⁹ efficiat⁹ qz tps legi
nō fuit nisi figura respectu tps gfe. Et i tali tpe gfe dēm⁹ fortit militare
z pugre ptra antiquū hostē. i. diabolū: vt p⁹ tps gfe ad tps gfe puenire
mereamur: z q scda missa cātaf i ortu diei ppr tēp⁹ gfe: z tal missa dicitur
matou solēnitare celebrari qz pma aut salte cū tāta. Tertia missa fit tps
gfe z eccliam trīūphātē i celesti pfa. Et qz ibi ē sūma claritas: adeo illa
missa dicitur cātaf i meridie z cū maria solēnitare. Quinto norādū. qz ipse
sacerdos pōt duas missas celebrare i vno die i sex casib⁹. Pmo i die nati
uitatis xpi: tūc pōt celebrare tres missas: z nūqz i alio tpe. Scdo pōt ce
lebrare duas missas i dieb⁹ officiaz: vō qd⁹ dē pns sra. salte si fun⁹ est pns
z nō habuerit altū sacerdotē. tunc pōt celebrare duas missas. Tertio qz
aduentū hospiti: es. z si tūc sacerdos celebravit vnā missaz sine lotiōe ma
nuū pōt celebrare scdam missam cā hospitū. Quarto ppr ifirmos: vt si el
set aliqs ifirm⁹ quē sacerdos deberet cōicare z nō hfer hostias psecrataf
z si celebrasset vnā missaz: pōt tñ i eodē die celebrare scdaz ppr ifirmos: vt
psecraret hostias: z eos cōicare ne fieret negligētia i ppo. Quinto ppr pe
grinos: vt si venirēt pegrini tūc etiā pōt sacerdos pficere scdam missam.
Sexto pōt duas missas celebrare ppr nuptias: qz si sacerdos celebraflet
vnā missaz z aduentret spōsus cū spōsa z rogarēt p missa: tūc licitū est ipsi
sacerdoti missaz scdario p eis celebrare: vñ si tales xpus. Natali xpi: do
spes lāgnēs pegrin⁹. Habētes faciūt missas celebrare scdas: vñ scbz ali
os dant isti xpus. Mortu⁹: ifirm⁹: spōsus: pegrin⁹: z hospes. Ista sinit bē
nas celebrare dies dñi tres. Solū pbyter: i3 lotio supra scf sit. Septim⁹
casus supaddit: z ē cōis i scā mife ecclia. i. qz oēs illi sacerdotes pnt vno
die bis celebrare missam q duas ecclias seu villas gubernāt qñ sacerdos
tes alios hfer nō pnt. Octio norādū ē v certis casib⁹. Pim⁹ casus ē ille si
tpe hy emali origeret q sanguis xpi i calice pglaref ppr frig⁹ intē sum
quid eēt faciēdū. Rñdet Innocē. qz qñ sic euenerit tūc ipse sacerdos dicit
tingere man⁹ suas calici z mltū exalare cū flaru z anhelitu suo: ita qz ex
calore natura i dissoluaf glacies. Scds casus est ponat qz aliqs sacerdos
ifirmus celebraret: z p⁹ psecrationē intantū debilitet q vltim⁹ nō possit
celebrare: qd q faciēdū eēt. Rñt qz si eēt aliqs sacerdos cū cūstas ille dicit

Quid significat
omnis tunc
et in talibus

et in talibus

Sacerdos

Considerare puncta ubi dimisit et ubi debet incipere et adimplere missas. Si autem
 ibi non esset sacerdos: tunc corpus Christi debet seruari ipso infirmis et porrigi:
 quod est necessarium. Tertius casus ponatur quod sacerdos inueniat hostiam
 cruentantem propter miraculum aliquid: quod est ibi faciendum. R. Hider. s. Hieron.
 quod hostia sanguinolenta non est sumenda a sacerdote: sed in reliquas sanctas
 est retinenda et tanquam reliquie in sanctuario reuerentia habenda. Quartus ca-
 sus: si sacerdos volens consecrare corpus Christi dicat: hoc est corpus meum. di-
 mittens spiritum sanctum: tunc dubitatur an consecrat corpus Christi. R. Hider quod sic: quod spiritus sanctus non
 est de necessitate consecrationis: quod apostolus. I. ad Thimotheum. xj. non ponit. Et ratio est
 quod si de necessitate apponeretur: tunc ad appositionem illius dicitur: sacerdotes
 non vere consecrassent corpus Christi: sed hoc est hereticum dicere. Sed diceret al-
 quis. quod tunc facit spiritus sanctus inter illa verba consecrationis. R. Hider quod nihil aliud nisi
 quod ponit ibi propter verbum precedentium coniunctione dicitur: accipite et manducate
 ex hoc ovis: hoc enim est corpus meum. Et spiritus sanctus de necessitate non ponit inter
 verba consecrationis: nisi si aliquis obmitteret frivole et ex intentione peccaret
 mortaliter: quod faceret contra statuta romane ecclesie. Quintus casus est: qua-
 re sacerdos dicit: hoc enim est corpus meum. et non dicit: hoc enim sit corpus meum.
 R. Hider quod hoc verbum sit: importat quandam successionem seu transmutationem: sed hoc
 verbum est: importat permanentiam: sed in deo nulla est transmutatio nec ulla
 successio: sed pura permanentia. Ad quod magis sacerdos dicit: hoc enim est cor-
 pus meum: quam si diceret: hoc enim sit corpus meum. Sextus casus est: ponatur
 quod sacerdos leuando calicem cum sanguine consecrato incidat in magnam infirmi-
 tatem. sic quod calix cadat et tangat coronam capitis ipsius sacerdotis: utrum
 tunc corona sacerdotis et cutis corone debeat abraditur. Breve ponatur si euene-
 rit casualiter quod turbo vel alius ventus impetuosis in elevatione fugaret hos-
 tiam consecratam: sic quod partes hostie consecrate caderent super coronam sacerdotis:
 utrum esset corona ipsius abradenda an non. Ad primum respondetur: si talis sanguis
 siue calix tetigerit crines: tunc sunt descendendi et cremandi. Si vero teti-
 gerit coronam: tunc sumat lotionem cum vino et bibat. vel saltem lotionem ponat ad
 locum sanctuariorum. Aliud respondetur: si fiat huiusmodi negligentia ex parte corporis Christi:
 vel ex parte sanguinis Christi: tunc crines deberent abraditur: sed corona sacerdotis cre-
 berime debet lauari: et lotio illa sumenda esset a sacerdote: si tamen fortis nature
 esset quod non timeret nauseam. vel illa lotio firmiter custodienda est in locis con-
 secratis cum alijs reliquijs. Et si frater esset faciendum si sacerdos circa sumpti-
 onem sanguinis et circa elevationem calicis dormierit: ita quod calix cadat et su-
 per caput. Sic eodem modo debet de secundo. Septimus casus est: utrum sacer-
 dos faciens de spelta panes: possit de tali pane corpus Christi conficere et spel-
 ta secundum aliquos appellatur legumen ad modum tritici dispositum. et crescit de
 tritico propter ignobilitatem agri. Ad hoc quidam respondent quod cum ea potest
 celebrari: et ratio est: quod generatur de tritico: et panis tritici consecratur: ergo
 et panis spelte. Alij dicunt oppositum: et probant hoc sic: quod generas et
 generatur debent esse eiusdem speciei: sed spelta et triticum sunt diuersarum
 specierum: ideo vnum non generatur ex alio. Ad rationem cedat maior. Sed
 negatur minor: quia spelta generatur indirecte propter grossam nam ipsius

Summula Kaymundi.

terte vel agri. z p pñs relinquit qd cũ ea nõ pñt fieri pfectio corpis xpi.
Cõtrariũ tñtz Albert⁹ magn⁹ qd dicit qd spelta nõ differt a tritico specificie
Octau⁹ casus si aliq̄ verula fingit se sfirmã: z petet corp⁹ xpi: z sacerdos
 ei pberet: z postea illa verula corp⁹ dñi iudeis traderet vt vèdèt: tñc du-
 bitat qd huic verule seu mulieri eēt faciendũ. Rñr breuit⁹ qd tal̄ mulier est
 pcremãda: eo qd tal̄ mulier et⁹ creatorẽ z qd sanguinẽ suũ p ea effudit ad
 crucifigendũ scdario tradidit. **N**on⁹ casus e: si sacerdos eleuat corp⁹ xpi
 z i eleuãdo i duas pres diuidat: tñc dubiũ e qd sit ibi faciendũ. Rñr qd vnã
 medietatẽ circa agn⁹ dei i duas pres diuidat: z vnã medietatẽ i calcem
 ponat. **D**ecim⁹ casus e: si sacerdos eleuãdo calicẽ gladio pforat: z retro
 cadẽs sanguinẽ effuderit ad faciẽ homicide: z cũ hoc rãgeret man⁹ eius
 tñc dubitat qd sit ibi faciendũ. Rñr qd man⁹ ei⁹ z facies ei⁹ lauet z lotio a
 sacerdotib⁹ sumat vel ad locũ sanctuariorũ refuet. **U**ndecim⁹ cas⁹: sacer-
 dos leuãt calicẽ: z si quis stercozizat i calicẽ facta cõsecrãdo: tñc dubitat
 qd sacerdos vñ totũ sumere. Rñr si ipse sacerdos nõ abhorret tñc sumat
 i nose dñi. Si nõ abhorret ponat totũ ad locũ sanctuariorũ z vinũ z aquã i
 cipiat vñ nouo psecrare. **Q**uoddecim⁹ casus. ex qd i pcedenti snia z sñt pñt
 dicitũ e qd missa qd qre missa qd sit i die pasceus: nec hñ pñcipiũ nec finẽ:
 qd nec introit⁹ pñcipat: nec bñdicam⁹ finit. Rñr qd illud sit ad iuerãdũ qd
 ille qd e pñcipiũ z finis tñc a nobis recessit. **E**tia ex eo qd ille qd e i tribula-
 tiõẽ nõ idiget bñdicõẽ sñz ppassiõẽ. z iõ nõ dicit⁹ bñdicam⁹. **E**tia ista
 missa nõ hñ mediũ: qd hostia nõ psecrat. ex eo qd vera hostia tñc fuit imo-
 lata. vel pñt etiã dici qd talis missa nõ hñ pñcipiũ nec finẽ nec mediũ: qd
 ille tñc a nobis recessit qd est pñcipiũ a quo oia: z qd e mediũ p quẽ oia: et qd
 e finis ad quẽ oia fm aplm ad Rom. xj. **D**ecimustern⁹ casus e: qre i die
 pasceus altaria sunt denudata. Rñr: qd tñc xps suis vestib⁹ fuerat de-
 nudat⁹: hēbat em̄ tria genera vestimẽtoz. **P**rimũ gen⁹ fuit materiale seu
 vestes materiales qd vt alijs hoies ferebat: z illis vestib⁹ fuit denudatus
 vñ pñ Diuiserũt sibi vestimẽta mea. **S**cdo habuit vestimẽta ale. s. corp⁹
 pñcipiũ qd erat vestimẽtũ deitatis: isto vestimento anima xpi fuerat spo-
 liata z corpe suo denudata. **U**nde in passione Mathei. xxvij. dicit. **E**t in-
 clinato capite emisit spm̄. **T**ertio christus habuit vestes spirituales id e
 sanctos apostolos qui cum quodammodo vestiebant et ornabant istore
 stibus christus etiam fuerat denudatus: quia ab omnibus erat derelict⁹
Unde sacra scriptura. **E**cce venit hora vt omnes dispergim̄ vniũsquis
 qd in locum suum et me solum derelinquetis.

sup. xpi fideles scz mente .s. cristũ
Dignus homo purus et confessus sit vt illum
 sup. ad eternam saluationem
Digne suscipiat: qui dignos nos iubet esse
 sup. qdũqz pñt. s. subiectus mortali pctõ
Presbyter oppressus mortali crimine: missam

.i. si fecerit confessionē debitā

Non celebret nisi sit confessus crimina primum

sup. hēat intētionē nunq̄ incidendi pctm̄ mortale

Et sit contritus se nunq̄ velle redire

Postq̄ autor posuit documēta suāda tūc p̄secratiōez corp̄is xpi. i. hac p̄
te ofidit a qb̄ corp̄ xpi sit sumēdū. r̄ p̄io facit hoc. sc̄do ofidit qb̄ sit de
negādū. ibi. (Lū vomit i firm̄) p̄io d̄t sic. hō xp̄ian⁹ volēs suscipe corp̄
xpi d̄z eē mūd⁹ a pctis. r̄ d̄z eē p̄fess⁹ r̄ p̄trit⁹. Et reddidit cām q̄ e talis. vt
iste. i. q̄ reddidit nos dignos digne suscipiat a q̄libz. Subdit q̄ nlls p̄sbyr
d̄z celebrare missam nisi sit p̄fessus. r̄ hoc e v̄x si ip̄e e p̄siturus i pctō
mortali. r̄ d̄z h̄e p̄positū amō se a pctis abstinere. ¶ Sc̄dū p̄mo qd̄
rō l̄e pōt capi i sili. q̄cūq̄ eīm inuitat aliquē honestū hōiem ad hospitium
suū ille disponit hospitium suū q̄sto curati⁹ r̄ puri⁹ pōt. r̄ q̄ multomaḡ d̄z
hoc fieri tūc creatorē n̄m. s. q̄ hō ip̄m inuitat ad domū suā. i. i aīam suā
quā maxie d̄z purgare a pctis mortalib⁹ vt ip̄e creator celi r̄ terre digne
suscipiat. Et rō hui⁹ e: q̄ si illd̄ qd̄ m̄m̄ vid̄i inesse iest. q̄ illud qd̄ maḡ v̄l
detur inesse iest: s̄z maḡ vid̄i iesse q̄ hō debeat purgare suū hospitium ad
uersus suū creatorē q̄ primū suū. Sc̄do notādū autor d̄t i l̄ra. (D̄ is hō
pur⁹) q̄ hō etiā d̄z eē pur⁹ r̄ mūd⁹ i voluntate sua: sic q̄ ip̄e sit i firmo p̄po
sito dimittēdū: ampl⁹ pctā: q̄ i hō eēt p̄fessus sua pctā r̄ si p̄poneret ea
dimittere ip̄e idigne capet hoc venerabile sac̄m. Et iā ip̄e d̄z eē mūdus a
cibo corp̄ali: q̄ d̄z eē ietum⁹ r̄ sobu⁹ vt pur⁹ visus e: m̄ si hō eēt in maḡ infir
mitate positi⁹. Itē autor d̄t i l̄ra (r̄ p̄fessus sit) Rō q̄re hō d̄z cōfiteri pctā
sua volēs sumere corp̄ d̄t i l̄ra: q̄ fm̄ aplm̄. s. ad Cor. xi. Si q̄s corpus
d̄ni māducat r̄ sanguinē idigne bibit iudiciū sibi māducat r̄ bibit: s̄z hō
p̄situr⁹ i pctō mortali nō e dign⁹ sumere corp̄ xpi: r̄ q̄ si suscipit indigne
suscipit: r̄ p̄ p̄ns sumit eternā dānationē. Vñ notandū q̄ illud nō e iustu
tū: p̄pterea q̄ hoc venerabile sac̄m maculet: q̄ i malo hōie ita pur⁹ r̄ v̄x
rū e sac̄m sicut i bono hōie: hoc pōt declarari i hac similitudine: q̄ sol splen
det sup̄ oīa mūda r̄ imūda. i. sup̄ aur⁹ r̄ lapidē p̄ciōsū: r̄ etiā sup̄ lutū: r̄ tñ
sol nō maculat sup̄ lutū maḡ q̄ p̄pter aur⁹. Sic e d̄ recipiētib⁹ corp̄ d̄ni
idigne: de qb̄ cant̄ ecclia. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ ieq̄l̄ vite vel
interit⁹. Itē nota q̄ hōies accedūt ad hoc sac̄m trib⁹ mōis. Quidā acce
dūt digne: qdā idigne: qdā nec digne nec idigne. Illi accedūt digne q̄ abs
q̄ oi pctō accedūt i r̄iore r̄ reuerētia r̄ i amore: r̄ sūt illi q̄ satisfaciūt fm̄
p̄ritatē: r̄ illi augef̄ ḡra. Quidā accedūt nec digne nec idigne: r̄ sūt illi q̄ sa
tisfaciūt: s̄z n̄ cū tāta p̄tritōe q̄ta merito dicēt: r̄ illi n̄hil vel parū augef̄
ḡra. qdā accedūt idigne simplr: r̄ sūt illi q̄ nec satisfaciūt fm̄ veritatē em:
nec fm̄ pbabilitatē sicut dixit apls ad chor. loco p̄allegato. Probet autē
seipm̄ hō r̄ c. ¶ Dubitat̄ circa p̄dicta: q̄ vid̄i q̄ null⁹ digne pōt accedē
ad hoc venerabile sac̄m. vt h̄r. i. epl̄a Job. i. c. Si dixertm⁹ q̄ pctm̄ non
hēmus nosmetip̄os seducim⁹: t̄git̄ vid̄i q̄ null⁹ e sine eo pctō: q̄ null⁹ pōt
accedere digne: ex q̄ d̄z eē pur⁹ vt vult l̄ra. In oppositū est glosa sup̄ isto

Summula Raymundi.

¶ hō accipiēs iēsus: q: v̄t glosa. Felix ē ebrietaz: sattetaz: q: q̄to pl^o su
mif: rāto sobri^o fit. B̄n̄r q: pct̄m ē duplex. s. veniale: z mortale: mō. s. ioh̄a.
tāgit hoc qd̄ dcm̄ ē d̄ pct̄o veniali: q: d̄ isto nlls pōt se p̄caure: sed a pct̄o
mortali se pōt ql̄bz abstinere si vult. vel soluit sic q: p̄trito ē duplex: qd̄
ē certitudinalr: z ex ista p̄tritōe nlls p̄t agnoscere v̄t sit dign^o vel idig
nus. Alia ē p̄trito q̄ fit ex signis: z fm̄ illa ql̄bz pōt scire an sit dign^o v̄t
idign^o nō tñ certitudinalr. Pro q̄ notādū q: q̄tuor s̄t siḡ p̄ q̄ hō pōt scire
an sit dign^o ad sumēdū corp^o d̄n̄i p̄cturalr. Pr̄mū ē si libent̄ deuote si
ne t edio audit s̄bū dei: vt h̄r i ioh̄e. Qui ex deo ē s̄bū dei audit. Scdm̄
signū ē: si hō iuenit se p̄mptū ad oīa q̄ req̄rūt ad fuitū d̄i. s. adozare mis
sas audire: ieiunare: elemosynas dare: z sic d̄ alijs: iuḡ d̄ b. greḡ. Et h̄
bitio op̄is ē signū charitatis. Tertū signū ē: si hō ex toto corde z ex tota
aīa z ex oīb^o virib^o suis dolet d̄ pct̄is p̄missis. Quartū signū ē: si hō vult
se firmit̄ abstinere ab oīb^o pct̄is criminalib^o ne postea cadat in altq̄d pct̄m
saltē mortale. Itē nota q: auzoz tubz sacerdotē eē p̄trito z p̄fessuz: z hoc
nō sp̄ req̄rīt d̄ p̄fessōe op̄is: q: si deficit p̄fessor: sufficit q: sacerdos sit i fr
mo p̄posito p̄tēdi z satisfaciēdi p̄ pct̄is. z oīa pct̄a itēdit dimittere: sic
potent celebrare. Et ex illo qd̄ v̄t sacerdos exilēs sine pct̄o mortali pos
sit sine p̄fessōe celebrare missaz: z v̄t q: nō. q: dicit docto. q: null^o sacer
dos pōt eē tā sct̄us volēs celebrare missaz qn̄ optet q: p̄i^o p̄fessaz p̄t ma
torē cautela: z etiā ob reuerētā venerabil̄ facti: z p̄t eccl̄e infirmitoz
nlls cā necessitat̄. s. qn̄ possit h̄re p̄fessōe: z dato q: eēt i pct̄o mortali p̄si
tutus. z si maḡ necessitas postularet: adhuc possit talis sacerdos celebra
re missam sine p̄fessōe: z hoc ē v̄t si ip̄e nullo mō possit h̄re p̄fessōe. D̄
ḡ finalr q: tal̄ sacerdos possit celebrare i casib^o p̄ract̄: sup̄ m̄ scd̄iaz dei: s̄
tñ req̄rīt q: h̄eat firmū z bonū p̄positū postea p̄tēdi z satisfaciēdi p̄
bus pct̄is suis istā necessitatē deplāgēdo z p̄fessōe cā enarrādo. Itē q̄nt
accessione: q̄re eccl̄ia in trib^o dieb^o t̄pe p̄nie mortē z passionē xp̄i deplāgit
z q̄nt in tenebris. B̄ndēf q: hoc fit ad immendū q: triplex creatura mortē
tē iesu cr̄isti t̄pe passionis deplangebat. Pr̄mo corp̄alis. s. terra q̄ p̄remu
it: z sol q̄ obscurat^o fuit. Et sc̄do creatura spiritual̄: sicut angel^o. Vñ d̄
Isaie. Angeli pacis amare flebūt. Et tertio p̄posita: sicut hō. s. ap̄t et d̄
sc̄puli z sct̄e mulieres: z petre sc̄sse erant. Vel etiā ideo eccl̄ia trib^o die
bus mortē cr̄isti deplangit: q: cr̄istus vsq; ad tertū diē mortuu^o in sepul
chro quieuit. Itē querit̄: quare passionē cr̄isti pagimus cuz lamentatione
et passionē alioz sct̄oz celebramus cū gaudio. Respondet q: alijs sancti
passi sunt p̄pter se. s. vt p̄ suas passiones acquirerēt celestē gloriā: z iso
su passionibus eoz eis p̄gaudendū est: ex eo q: ad eternā beatitudinē p̄
uenerunt. Christus aut̄ non passus est p̄pter se: sc̄z vt gloriā acquireret
sed p̄pter pct̄ā nostrā delenda: et ideo tunc flere debemus. Sc̄da ratio est
q: a tali die sicut terra qn̄ contremuit: sicut sol qn̄ obscuratus fuit: fleve
runt et sancte mulieres. vnde dicit beatus lucas. xxij. ca. Filie iherusalez
nolite flere sup̄ me. Etiam fleuit Petrus apostolus. vñ habetur Mathei
xxvj. Fleuit ḡnare. Etiam fleuit Maria dolens gladio p̄forata. Fleuit z

*Quatuor s̄t signa
p̄ q̄ qd̄ p̄t scire
an sit dign^o vel
ad sumēdū corp^o d̄n̄i*

Christus: quia dixit. Tristis est anima mea usq; ad montes. Fleuerunt et an-
geli. Unde Isai. xxxij. Angeli pacis amare flebant. Et si possibile fuisset
fletuisset et deus pater cum vidit filium suum unigenitum tam irreue-
renter tractari. Inter tot ergo flentes nullus debet gaudere: ergo tunc a
semper pro peccatis debemus flere.

sup. hō pctōr: pte correctus sup. sacerdote
Eger vel sanus monitus si sepius a te

.i. pctā postponere.
Occultam culpamq; suam dimittere non vult.

occulta eius pctā .i. dimittit. s. pctōr:
Excessus proprios nec deserit ille latentes.

postulat affectuose sup. pctōrū
Et petit instanter domini des corpus eidem

.i. siliū da huc pctōrū sup. iste occultus pctōr:
Consule quod poteris: iudex suus ipse sibi sit

.i. abnegationē corpis dñi p pctis publicis.
Judicium legis da pro viciis manifestis

Hic autor ponit alias cautelas iuxta administrationē corpis xpi suadas.
Et dividit i tres p̄tulas fm q̄ tria ponit documēta. Scda ps ibi (Aut
cū iudeis zc.) Tertia ibi (Nō pueris annos zc. Dicens primo Si aliq̄s
peccator: qui nō vult desistere a pctō q̄uis tñ sepe a sacerdote monitus
sit vt desistat a tali peccato: et si tale pctm̄ occultū non erit z petierit a te
corpus xpi: tūc nō debes illud denegare: sed debes dicere q̄ iudicet seip-
sum z dare sibi p̄siliū bonū. Sz si pctm̄ fuerit manifestū tūc dēs sibi de-
negare corpus xpi: q̄ p̄ tali pctō fm̄ iustitūdes ecclie deberet grauit pu-
nitri. **Horandū** autor dē in lra q̄ corpus xpi nō sit denegādū istū q̄ p̄si-
tetur pctm̄ occultū. Contra hoc diceret q̄s. nulli indigno debet dari corp⁹
dñi: sed ille est indignus: q̄ sibi nō debet dari corpus dñi. **Ratio** habet
in canone vbi dī. Sacrificia hec dona sunt illibata et sine malo. **Minoz**
parat: q̄ habet occultū pctm̄: q̄ est indignus. **Risidet** q̄ corpus dñi nō est
sibi denegādū. quia si nō daret sibi. tunc ppli suspitionē incederet: q̄ po-
pulus forte diceret: iam apparet pctm̄ notozū in eo: quare ppter tale scā-
dalū euitandū non est sibi denegādū. **Uñ** scandalū sic definitur. est dis-
crū vel factū nō recte prebens alijs ruinam idest casum Respondetur ad
argumentum aliquem esse dignum corpore christi intelligitur dupliciter.
Unomō fm̄ veritatem. **Allo mō** fm̄ estimationem: modo licet talis non
est dignus fm̄ veritatem: est tamen dignus fm̄ estimationem: quia est
matur a plurib⁹ dign⁹. **Ex illo** soluit talis dubitatio: si aliquis vidisset sa-
cerdotē peccare mortalit: et post hoc cito legere missam: an debeat illam
spernere. **Solutio**. ista missa ppter hoc nō est spernenda. **Nō** huius est: q̄
talis sacerdos posset habere tantā deuotionē in aggressu altaris p̄ quam

*De admmissi-
zatione pctōrū*

Summula Kaymundi.

de? dimitteret sibi oia pctā. d pūo habem? exēmi xpo. xps em bñ scuit iudā eē eū traditū: illo tñ nō obstāte xps dedit sibi suū scitissimū corp? qz tale pctm erat occultū: ex eo q nlls scuit nisi sol? xps q iudas eēt eū traditū. Itē pctōub? nō exstib? i pposito pctā dimitteū pōt denegari corp? xpi ppter duas cās. Prima ē. qz p sacm eucharistie delect pctā venialia z mortalia oblita: s; si aliq pctā scient sunt ppetrata: tūc i cōcōto nihil delect: s; tal sumit eucharistiā ad mortē eternā: qz daf oib? vī vitā eternā vel i mortē eternā: vtz p hos xpus. Si vis i altari d xpo scificari. Corp? exterge z mūd? ad sacra pge. In dñi mēsa q sumus sedule pensa. Vivere vel mori pferit qd pcipis ore. Scda cā ē. exq sacm eucharistie ce tens sacris ē nobili? iō pūat idigne māducātes vita etna simplr: sicut facit bap̄tism? iō pctōub? publicis ē denegādū corp? xpi donec peniteāt. Itē nota auzor intelligit lram de raptōub? z vsurarijs publicis z quor dāmodo de oibus existētib? in pctis mortalibus publicis: rō est: qz ecclia nō iudicat de occultis: s; tm de manifestis: z iō si pctō: eēt occultus z confessus nō debet sibi denegari corpus dominicum.

hoies cū tali ppo reice sup. eos nō cōcōcādo

Qui cum iudeis habitant expelle foras hos

.i. nō cōfessis

.i. sacm corpus xpi

Non inconfessis des sanctum sumere pascha

.i. tales hoies ignoti.

Non nisi pro iusta peregrinus et advena causa

pastore

.i. eucharistiam

At te suscipiant corpus domini: caueas ne

sup. hoies qz forte denegat a ppo pastore ppter specialē delictum

Vicine ville veniant ad te fugientes

Hic auzor pōt scōz documētū: z hz tria mēbra. Primū mēbrū ē tale: qdū qz morāf cū iudeis ill: nō dēs dare corp? dñi: rō illi? ē: qz forte tales idu: cetēt a iudeis: ita q possint illd corp? dñi obfuare z iudeis p̄stare: z ipi postea cū isto sacro p̄nt nephas ppetrare: sic sept? exptū ē: z tē possz p̄n gi renouatio passiōis xpi a iudeis: z possz hoc nobilissimū corp? p iudōs treuerētiāl? tractari: qd ē euitādū. Subdit scōz mēbrū: cauedū ē ne aliq scōfess? z icōtriti vēiāt ad te p̄ bfm corp? xpi postulādo. Subdit trū mēbrū q pegrīs d alijs puiciāz p̄tib? veniētib? z aduent? et nō dz dari cor pus xpi: nisi hoc eēt ex iusta cā. Etā si victm alteri? veniēt ad te: nō dēs eis dē dare corp? xpi nisi ex iusta cā. Notādū. diceret qd: tu dics q ill nō dz dari corp? xpi q morāf cū iudeis: cur q hoc ē q iudei admittunt ab ec clesia. Rñr q hoc fit ppter qtuor cās. Prima cā est lex: qz lex fuit p̄us da ta iudeis. s. Moyfi. Scda causa ppter sanctos patres: et ex eo q chasti? nasci voluit ex iudeis. Tūc Johānis. iiii. Salus ex iudeis est. Tertia cau sa est: quia iudei sperant adhuc vnum fieri in fide. et habetur per beatam

*De visitatione
Judaorum*

Jobem. x. ca. Et fiat vnus pastor et vnus ouis. Quarta ca. e. q. ois xpianus si
 delis qm videtur iudeis dicit recordari d. passioe xpi. q. p. nobis ab eis pededit
 ligno crucis: et sua morte morte nra destruxit: et vitam resurgendo repauit
 sic h. i. p. fatioe. et hoc idem p. i. his metris. Lex: patres: extrema fides: mo-
 ratio xpi. Quatuor h. i. causis p. mittit iudei. It. d. i. l. f. a. q. xps no debet
 ministrari nisi p. fessis. Ro. e. q. p. fessio e. signu p. tritiois: vñ q. se h. i. l. l. t. ad co-
 fessionem signu e. maxie p. tritiois: vñ p. tritio sic diffinit. Est dolor: volu-
 ta rle sup. p. p. ctis cu p. p. l. t. o. p. t. i. t. e. d. i. z. o. l. a. p. e. t. a. d. i. m. i. t. t. e. d. i. z. h. o. c. d. e. s. i. g. n. u. e. i. s. t.
 Job. i. f. An. q. comeda suspiro. i. an. q. acceda ad hoc venerabile sacm. su-
 spiro. i. d. p. ctis meis p. missis p. tritioe facio. It. nota p. grinis no d. z. da-
 ri corp. xpi. Ro. e. q. forte eis fuit denegatu ab eoz p. bro: igit no debem⁹
 falcem mittere i messem alteri: vt h. i. euag. nisi hoc eet i articulo necessi-
 tatis: sic q. tal pegrin⁹ eet ifirm⁹: et ipe itatu distaret a suis p. t. b. q. possi-
 bile esset ipm moui an. q. ad p. tes et p. ueniret: tunc licite pot sibi dari cor-
 pus xpi. Pro q. notadu q. pegrinis pot dare corp. xpi. p. p. duas cas. Pri-
 ma si est aliq. pegrin⁹ volens se dare seu trāsferre vltra mare versus i. r. z.
 aut aliū locū: illi no d. z. denegari corp. xpi. Scda ca. e. si eet aliq. dñs vo-
 lens intre bellū iustu: illi d. z. dari corp. xpi. Pro q. n. c. r. a. n. d. u. q. aduentus de-
 bere dari corpus xpi. itelligit dupl. vno mō q. sint ifirmi sic d. z. eis dari
 corp. xpi. Scdo mō q. no sint ifirmi: sic d. z. eis denegari corp. xpi. It. tez
 nota autor d. i. l. f. a. i. l. i. c. i. n. alteri velle venire ad te z. velit audire mis-
 sam z. ibidē cōicare: no debes eū admittere: et hoc duobus modis: vel ip-
 se facit hoc causa deuotionis: vel ex p. t. e. p. t. u. p. p. i. s. plebani: si primo mō tūc
 d. z. admittere est in auditiōe misse. sed no in cōicatione: nisi hoc fiat ex spe-
 ciali licentia sui plebani. Si scdo mō tūc no d. z. admitti nec audire missā
 nec etiam cōicare eūdē: sed d. z. remitti ad suū p. p. u. i. plebanū. It. q. c. i. q. s.
 vult accedere ad hoc venerabile sacm. ad illū requirit triplex vnto. Pri-
 mo requiritur vnto natural: et est ista q. a. i. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. a. c. o. r. p. i. h. u. a. n. o. p. i. u. n. g. i. t.
 ex illa vnione fit hō aptus ad suscipiēdū hoc venerabile sacm. Scdo re-
 quirit vnto charitatis p. fidē: z. ista vnto facit hōiem digne sumere spūalr
 corpus xpi. Tercio requirit vnto p. tritioe: vt hō cognoscat p. fidem q.
 ibi sit corp. xpi: z. ista vnto facit ipm digne sumere corp. xpi. sacm. alter. et
 spūalr. Pro quo sciendū q. sumptō corporis xpi est q. d. r. u. p. l. e. x. Quidā
 sumunt hoc venerabile sacm. nec spūaliter nec sacramentalr: vt si aliq.
 infidel. velit accedere et no credit ibi esse verum corpus cristi: ille nec su-
 mit sacramentaliter nec impendit sibi honore nec timorem nec est cōfes-
 sus: igitur etiam no sumit spūaliter. Alii sunt qui sumunt sacramenta-
 liter z. tñ no spūalr: q. i. p. e. t. o. m. o. r. a. l. i. a. c. c. e. d. u. t. z. q. i. l. l. i. c. r. e. d. u. t. i. b. i. e. e. v. e. r. s. i.
 corpus xpi. q. suscipiūt sacralit. z. q. i. p. e. t. o. m. o. r. a. l. i. s. u. n. t. n. o. n. s. u. m. u. n. t. s. p. i. r. i. t. u. a. l. i. t. e. r.
 Alii sunt q. suscipiūt spūalr z. no sacramentalr: vt sunt boni ho-
 mines q. alant et audiūt missam: illi p. c. i. p. i. u. n. t. h. o. c. s. p. u. a. l. i. t. e. r. q. d. s. a. c. e. r. d. o. s.
 recipit sacraliter. Alii aut sunt qui suscipiunt sacramentalr et spūalr sif
 vt sunt boni hoies existentes sine pctō mortali: isti capiunt corpus cristi
 spūaliter z. sacramentaliter: et in illis augetur gratia.

Sacramentum
 p. p. u. i. p. l. e. b. a. n. i.

Summula Raymundi.

^{.i. iuuenib⁹ infra decē annos} ^{existentes}
Non pueris annos infra bis quinqz manentes

^{.i. eucharistiā} ^{tales pueri} ^{.i. mundi}
Des corpus domini quis sunt corpore puri
^{suscipiant} ^{nesciunt} ^{sup. eis}

Quid sumant tamen ignorant ergo prohibetur
^{sup. pueros} ^{punit}

Excipe quos urget sua mors, anni licet his sint
^{facitori} ^{notū est}

Octo: siue nouem vel septem cum tibi constat
^{sup. pueros} ^{.i. ordīe dñicā} ^{pueroz} ^{beneficia}

Scire pater noster: et eorum vitā probata
^{supflu⁹} ^{supfluitates ciboz} ^{hōmī} ^{vanitates}

Potus et crapule: ludi saltus inhihentur
^{sup. illi} ^{chusti} ^{nutriti}

Ne vomitum faciant qui sunt hoc corpore pasti
^{sup. pueri} ^{vomere} ^{non possunt}

Qui licet expuere christum nequeant: tamen illud
^{habitaclū} ^{.i. cū} ^{exclusiōe} ^{olm} ^{vanitatū}

Hospitium caste seruetur quo sunt intus

Hic ponit tertiu documētū: z ē tale: qz pueri infra .x. annos constituti nō bz
ministrari corp⁹ xpi: ne tales sumāt illd nesciētes qd ipm sit: lz tales pueri
sint mūdi a pctis: nisi hoc eēt i articulo mori: tūc pueri septē octo vel .ix.
annoz corp⁹ dñi tribui possz: tñ sub ista additiōe. si sciār ordīe dñicā. s. p^r
nr: z sint bone vite: tūc p^r ill ministrari corp⁹ xpi: illis iniūgēdo qz se abste
ant a potu supfluo z a crapula: etiā ne tales pueri exerceāt ludos z salt⁹
cū alijs ne faciāt vomitū: z lz si pnt expuere corp⁹ xpi: tñ adhuc necariū ē
qz hospitiiū corpis xpi mūde fuerit a vanitatib⁹ seculi. Sciēdū qz rō lre est
ista. Carēs vsu rōnis nō pōt cogscere cām z nobilitatē eucharistię: lz pue
ri infra .x. annos constituti carēt vsu rōnis: qz nō pnt cogscere qd sumūt. et si
sic tūc ipis hoc sacm merito denegaf: lz dicēs: si ista oīa eēt p^r a: tūc et si
corp⁹ xpi eēt dnegādū hoīb⁹ annoz: qz nemo viuūt qz p rōnē aliud iudicēz
i corpe xpi qz panē: ex qz qlibz sentit ibi accētia panti: qz saporē hz vt pās
z colorē vt panti. Etā d^r b. greg⁹. qz fides nō hz meritū vbi hūana rō p^r
bet experimētū. Rār negādo dñitā: qz lz sint hoīes annoz: nō tñ itelli gūt
mysteriū h⁹ sacri plene. p^r fidei argumētū: captiue tñ p rōnē fidei in ipis
firmē radicātā: z credūt pstant qz audūt in ecclia: z hoc nō est in pueris.
Morādū qz ill pueri sufficit oblatio sacri. quā fac sacerdos p viuētib⁹ qz
qlibz sacerdos oblatā diuidit i tres ptes: qz vna offert p defūctz: alia vo

209

tur supnis i celo: s; terra offert p fidelib⁹ vluētib⁹ vtz i his merris. Ticta
 dat viuis: s; ps n ricta supnis. Alta fidelib⁹ i libo pdest a lab⁹. Et ly mb⁹
 v; ille loq⁹ i q sci ptes fuerit deteti an passioz xpi. a q i die re iurrectioe e
 rat liberati. Itē notādū: qcuq; vult accede ad hoc venerabile sacfz: ad q
 lū nccarto reqrūt ma. Prio reqrūt diltctio corpis xpi. qz d; illd prio cog
 scere z discernere diltctioe ab alijs cibis: cr q corp⁹ xpi dat p fortitudie
 pta oēs aduersas tētatioes. vñ d helya d; . Et ambulabat i fortitudie il
 li⁹ cbi zē. Secdo reqrūt q hēat supsi⁹ p slderatiōez: vicz vt sciat vtz satz
 fecit d p rctis pmissis: ista p sctōdo cū nā p rctioe cordis. iux dictū apli. j.
 chof. xj. P; obet ar seipū hō zē. Tercio reqrūt q d; accedere i floze et re
 uerētia: q icōfessio nō dat corp⁹ xpi: qz ipli nō hnt p slderatiōez supsi⁹ z
 nō cog scūt illū abū nec hnt timorē nec debitā formā reuerētie. Qorādū
 h hī d potu: ludo: crapula: saltu z pcpue d oib⁹ opib⁹ carnalib⁹ imūdis:
 qz ista sūt vitāda p sūptōez corpis xpi: vñ legif i lib. Reg. d. D; sec q cuz
 tetigiss; archā dei obiit morte subitanea p p illd: qz ista nocte. cognouit
 yroē: z ista archa fuit solū figura illd sacri: q multo p⁹ debem⁹ mūde ac
 cedere ad hoc venerabile sacf: ne nobis ita ptingat. Et iā d romanis le
 gif i vita sci. S; egory q roman i tpe qdragesimali se abstineūt ab oī
 pctō: s; p festū palce imiscēbāt semetipos actib⁹ illicitis: tē d; plagauit
 eos peste iugutnaria. z qñ d; sternutabat: tūc obiit morte subitanea: et
 tūc iuctū fuit illud q qñ hō sternutat tūc d; . d; adiuuet te: v; te absoluat
 sūr qñ q; ossit aat: tūc obiit morte subitanea. q inuērum fuit illud q hō
 debeat se muntre signo scēe crucis qñ ossit aat: et q ne nobis ita ptingat. vt
 ptingebat romanis: debemus nos ab omni pctō abstinere a n festū z post
 Ultimo norandum q autor pphibet comunicatis ludos et crapulas. et
 ratio in ista est ista. quia tales cōmunicati qñuis per vomitum non possunt
 expuere cum se a talibus pseruant: tamen hospitium in quo corpus cri
 st i est sumprum: propter nobilitatem eius debet caste et caute teneri: z a
 vanitate bus sensuum referuari illas penitus secludendo.

tu christi. del. eucharistiā corpus cristi
Lum sumas: corpus domini: tunc dentibus illud.

.i. masticare .i. cibaria
Noli conterere velut escas: sed moderatum

.i. mollificare debes corpus dentium
Lingua mollifices et dentibus hoc: vt eorum

.i. scissura sup. dentium .i. retineat sup. aliq; de corpe cristi
Rimula concantitas ne seruent particulas: quas

.i. forte .i. p spurū eiseres .i. pntio
Forstian expueres: datur ergo cautio talis

.i. vomitū facit .i. egrotus eucharistie
Lum vomit infirmus non debet sumere corpus,

Summula Raymundi

sup. talis Ifirmus certitudinaliter sup. verū corpus xpi
Christi: si credit credendo fideliter edit
sup. egeremittit sup. corp^o post sumptionē
Si vomit hoc idem post sumptum corpus: in ignem
sup. tu sacerdos sup. hmoi .i. aqs
Projicies vomitum: fluuit fundas vel in vndas
.i. corpus christi sup. in tali vomitu
Si sacramenti species ibi cernitur vlla
.i. sacerdote. tal' spēs vel ab alio iusto
Aut sumatur aut a quocunq; fidelī
.i. in sanctuario sup. spectem
Sive loco sancto conseruari factas hanc
.i. ifirm^o. i. infirma^e .i. sumere corpus christi
Si dolcat tantū q̄ masticare nequit: tunc
sup. illud .i. intactam
Non nisi sumat aquam contactam corpore cristi
siue magnam siue paruam sup. cristi
Quantamcunq; tamen partem d̄ corpore dicto
susceperit sup. corpus christi
Sumperit infirmus totum sumpsisse probatur.
Ista ps̄ ptinuat ad pcedētē sic. Post q̄ autor determinauit modū p̄fectās
di corp^o xpi. z docuit q̄b^o sit mīstrādū z q̄b^o nō h̄ p̄r̄ d̄m̄iat d̄ mō sumi
di corp^o xpi. z illa ps̄ diuidit i duas pres. Nā p̄rio c̄ndit modū sumendi
corp^o xpi a sanis: sc̄o ab ifirmis: sc̄da tbi (Cū vomit ifirm^o) P̄tia ps̄ ad
huc i duas p̄rio facti h̄ q̄b^o d̄cm̄ ē. Sc̄o on̄dit quō d̄cat p̄fici corp^o xpi p̄
ifirmis. sc̄da ps̄ tbi (Luce d̄ ei z ē) Et stat p̄r̄ l̄fe i q̄tuor r̄tis: q̄z p̄la tāgl
tur tbi (Cū sumas corp^o) z ē tal'. Sc̄cūq; aliq̄s fidel' sumit corp^o xpi: tūc
d̄z lenit mō: l̄ficare illō cū sua lingua circa d̄tes asiriores: z nō hoc corp^o
terere circa d̄tes maxillares. z tō ē: q̄ d̄tes maxillares h̄nt multas ri-
mas z p̄cavitates: z si tbi p̄terēt corp^o xpi: tūc q̄n̄q; p̄r̄igeret q̄ pres cor-
por' xpi obfuarēnt i rimis d̄tū maxillar' : z sic tādē posset aliq̄s eas ex-
puere eo nesciēte: q̄b^o eēt ḡue z magnū pct̄m̄. ne q̄ hoc p̄r̄igat: iō mollifica-
tio corp^o cristi d̄z fieri i ant̄erion' p̄te cū lingua. Sc̄da r̄ta tāgl' tbi (Cū
vomit ifirm^o) z ē tal'. Si corp^o d̄nt d̄z dari ifirmo faciēt vomitū: tūc sacer-
dos illi on̄dere d̄z solūm d̄ corp^o xpi z d̄z d̄cere q̄ credat q̄ tbi sit v̄x cor-
pus cristi: q̄ d̄r b. aug^o. Rede z māducasti: q̄ q̄cūq; ifirm^o firm^o credit q̄
sub illa sp̄e panis corp^o d̄nt p̄tinet: alle corp^o d̄nt māducat. Tertia regla
tāgl' tbi (Si vomit hoc idē) z ē tal'. Si ex casu eueniat q̄ tpe ifirm^o sume-
ret corp^o cristi z postea expueret: tūc sacerdos d̄z p̄r̄icere illū vomitū iō

ignē vel i aquā fluētē: et hoc ē verz si nō appreat tibi spēs panis psecrati: si
 at spēs panis psecrati appetit: tūc illū dicit sacerdos sum. ē v. l. in loco psecrato
 firmū custodire. Et dicit qdā circa ter. q. sacerdos neq̄q̄ dicit sumē illaz
 spēm panis psecrati ne sibi generaret nauiea. Quarta r̄ta tāgīf tibi (si do
 leat tibi) et tal. Si ifirm⁹ eēt tāre dōbitat: q. nō possz deglutire corp⁹ xpi
 vel masticare: tūc l̄ra dicit cū b̄tō aug⁹. q. aq̄ porrigat illi ifirmo q̄ tāgī dicit cū
 illa p̄ricula ē p̄ua: tūc q̄tūcūq̄ p̄ua sit ip̄a p̄phēdit i se totū corp⁹ dñi. S̄z
 q̄re dicit fieri cū aq̄. r̄n̄ q. iō: q. aq̄ ē subtil̄ et fluxibil̄: et sic ifirm⁹ meli⁹ sumit
 p̄ aquā q̄ p̄ vinū. *Nota dū circa l̄raz. ex q̄ h̄ pagīf d̄ mō sumēdi corp⁹ xpi*
 possz aliq̄s dubitare q̄s tū effect⁹ seq̄t ex sūptiōe corpis xpi. r̄n̄ put aliq̄
 liter p̄t̄ hitū: q. mlti effect⁹ sequūt̄ et sūptiōe corpis xpi: s̄m⁹ ē de
 letio pctōz venialū: ita q. ifirm⁹ q̄ sumit corp⁹ dñi absoluunt ab oi pctō ve
 niali: sc̄b̄s effect⁹ est fm̄ sc̄m̄ tho. p̄uersio hoīs i corp⁹ xpi: et q̄ h̄ō cū aplo
 p̄t̄ dicere. *Aluo ego: nō ego i me: v̄iuit ar̄ i me xps: et alr̄ ē d̄ cibo corp̄is*
 et alr̄ d̄ cibo spūali vel d̄ corpe dñi. Nā cib⁹ corp̄is p̄uertit i carnē et i san
 guinē: cib⁹ at̄ spūal̄ seu corp⁹ dñi p̄uertit nos i se: et sic p̄z dicit tūc cibum
 corp̄alē et spūalē: etiā q. cib⁹ corp̄is p̄uertit passivē: s̄z spūal̄ p̄uertit acti
 ue: terti⁹ effect⁹ ē mēoria dñice passivē: q̄r̄t⁹ effect⁹ ē roboratio oim̄ virtū
 um. *Quit⁹ ē remotio suggestiōis diabolice: s̄z dicitur. nūqd̄ p̄ctā mortā*
 lia dēlent̄ p̄ sūptiōē corpis dñi sic venialia. et hoc r̄idet sc̄m̄ tho. q. p̄ctā
 mortalia nullo mō dēlent̄ p̄ sūptiōē corpis xpi: q. requir̄ q. ille q̄ accie
 pit corp⁹ dñi mōs sit ab oi pctō mortali: vt d̄t ap̄ls. i. ad cor. xj. Probet
 aut̄ seipm̄ h̄ō *Et r̄o h̄ut⁹ ē: q. si illd̄ sac̄m̄ dēleret p̄ctā mortalia: tūc seq̄re*
 tur q. iudas traditōr xpi eēt saluar⁹: q̄s ē falsum: q̄z aīis. Falsitas p̄nt̄
 p̄z p̄ oēs docto. sac̄re scrip. q̄ dicit̄ ip̄m̄ eternā: et d̄nātū: s̄z p̄nt̄ia p̄bal
 sc̄z q. hoc seq̄ret̄: q. xps̄ illi p̄uēxit suū corp⁹ sicut et alijs discipulis suis
 mō si corp⁹ dñi dēleret p̄ctā mortalia: tūc oia p̄ctā sua fuissent exticta: et
 p̄ p̄ns fuisset saluar⁹ qd̄ ē falsum. *Sec̄da r̄o sic format̄ sc̄b̄z sc̄m̄ tho. sicut*
 se h̄z alimētū corp̄ale ad corp⁹ mortuū: sic se h̄z alimētū aīe ad aīam mor
 tuā s̄z certū ē q. cib⁹ corp̄is nō reficit corp⁹ mortuū: sic nec alimētū aīe
 aīam mortuā. i. aīam tacētē i pctō mortali: q. tal̄ aīa corā deo d̄ esse mor
 tua. *Itē ex q̄ aīe tacēt̄ i pctō mortali nō p̄des̄ sūptio corp⁹ xpi ad deletio*
 nē pctōz mortaliū. Diceret q̄ aliq̄s: nūqd̄ p̄sūt et ad alia opa. R̄ndz mgf
 sn̄laz dicit̄ q. b̄ōa opa p̄desse ex̄nt̄ib⁹ i pctō mortali itelligit̄ dupl̄: vno
 mō vt p̄sūt aīab⁹ ad vitā eternā: et sic nō p̄sunt eis. Alio mō vt p̄sunt ad
 bona sp̄alia: et illo mō p̄sunt etiā ad sanitatē corp̄is: et ad affluētā diuitia
 rū etiā inuāt ad mutatiōē pene iformal̄: etiā inuāt ad hoc vt p̄ces cor̄ di
 tius exaudiant̄. et talia bona p̄cedūt̄ eis iō: q. nullū bonū irremuneratuz
 manet neq̄ vllū malū i punitū p̄rāsit: et iō ex̄nt̄es i pctō mortali a bonis
 opib⁹ dēlister nō dñt. *Nota dū sup̄ textū (Lū venit ifirm⁹) q. dupl̄ x̄ ē*
 sūptio corpis xpi q̄tū sufficit ad p̄positū. s. qdā sac̄ralis: et qdā spūal̄:
 vñ q̄libet firmū credēs corp⁹ dñi manducat spūal̄. *Uñ Innocē. Dēs ho*
 mines aīates circa sacerdotē q̄n sumit corp⁹ xpi i altari māducant sicut

*De mō sumēdi
 corp⁹ xpi*

Summula Raymundi.

ipse: et hoc spūalr: et hoc ē vey marie de his q̄ i pctō mortali non existunt
¶ Notādū circa q̄rtā r̄lam: q̄ aq̄ p̄tacta a corpe xpi si ē corp⁹ cristi s̄z do
cro. et q̄ nō d̄z adorari tāq̄ sanguis p̄p̄t ydolatriā euitādā: s̄z si ifirm⁹ s̄z
liter credit se sumere corp⁹ cristi: tūc sub tall sp̄e aq̄ spūalr sumit verum
corp⁹ cristi et vey sanguinē. An̄ oli fuit mox q̄ cū aliq̄s ifirm⁹ nō poruit
māducare corp⁹ dñi p̄ nūmāfirmitate: tūc sacdos idicauit illi corp⁹ dñi
istrūēs eū d̄ dignitate et efficacitā h̄? facti: et manū q̄ tetigit corp⁹ cristi sa-
cerdos i aq̄ lauit: et talē aquā ifirmo porrexit ad bibēdū: r̄n hoc nō ē v̄sta-
tū nec expediēs nec necariū: q̄ ifirm⁹ solū credēdo spūalr manducat cor-
pus dñi et effectū facti recipit. vñ brūs aug⁹. Quid purgas vētrē: qd pur-
gas vētes. crede et māducasti. ¶ Itē notādū q̄ q̄cūq̄ euomit corp⁹ cristi
ille peccat mortāl et d̄z penitere s̄m ei⁹ statū: vt docet decretū: q̄ si elicit
ep̄s: tūc ipse d̄z penitere p̄. xc. dies i pane et aq̄. Si āt ē simplex sacerdos
vel monach⁹: et vomit p̄ sūptionē corpis cristi: ille d̄z penitere p̄. xxx. di-
es i pane et aq̄. Si āt ē laic⁹: tūc d̄z penitere p̄. xxx. dies i pane et aq̄: s̄m a
aliq̄s docto. d̄creta. d̄z penitere p̄. xl. dies. Si āt aliq̄s ex ifirmitate magna
euomit corp⁹ dñi: tūc p̄ valescētā d̄z penitere p̄ seprē dies i pane et aq̄
¶ Itē sciēdū ex q̄ h̄ d̄z d̄ sūptōe corpis dñi: q̄ q̄cūq̄ xp̄fidelis vult sulci-
pere illud sacm̄ digne: ille d̄z eē pur⁹ et p̄fessus debita p̄ritōe p̄ntia: sic
q̄ digne suscipiat illū q̄ eū facit eē dignū: vt patuit ex p̄habitis metris s̄z
his h̄ pur⁹ et c. Rōnes istoz patēt circa textū. An̄ sciēdū ē et firmū cre-
dēdū: q̄ mal⁹ h̄o ita h̄i sumit illud venerabile sacm̄ sicut et bon⁹ h̄o: sic
en̄ q̄ illud sacm̄ tibi nō maculat pur̄ tē hoc declaratū ē i hac s̄stodie: q̄
ipse sol sp̄ledet sup̄ oīa i mūdo ex̄tia. i. sup̄ aur̄ argētū et lutū: sic tñ q̄ sol
nō maculat: sic etiā pariformit̄ ē d̄ his d̄ q̄ dicitū ē q̄ suscipiūt corp⁹ xpi
nō p̄fessi nec p̄riti. Alio notādū ē d̄ certis casib⁹: vt p̄ hostia nō p̄secrata
possit porrigi ipsi ifirmo perēt sacm̄. An̄ q̄ nō: q̄ nulla fictio d̄z eē in il-
lo factio: mō q̄n̄ talis hostia porrigeret ipsi ifirmo: tūc crederet et adora-
ret: et p̄ consequens talis committeret ydolatriam: ex eo q̄ ipse adoret
hostiam nō consecratam p̄ hostia p̄secrata. Secundus casus: si sacerdos
dicat: hoc est corpus cristi. et nō: hoc est corp⁹ meū. dubitat vt p̄ p̄secrat et
hostiam nō consecratam p̄ hostia p̄secrata. Secūsus casus: si sacerdos
dicat: hoc est corpus cristi. et nō: hoc est corp⁹ meū. dubitat vt p̄ p̄secrat et
corp⁹ cristi. An̄ q̄ nō: q̄ oīs christi actio n̄a est instructio: sed cristus
cū his v̄bis nō p̄secrauit: q̄ nec nos ipse em̄ sacerdos stat in p̄sona cristi
q̄n̄ p̄ficat: igitur sicut cristus p̄fecit dicendo: hoc est corpus meum: sic etiā
am̄ sacerdos in p̄sona christi volēs p̄ficere d̄z dicere: s̄z i si illa est iam for-
ma cōpleta: hoc em̄ est corpus meū. q̄ ecclia addit h̄ac dictionē em̄ p̄p̄-
ter p̄cedētū v̄boz p̄neione: vt supra declaratū est. ¶ Tertius casus
est. vt cristus eisdē verbis in die cone p̄fecit corpus suū quibus modo
nos cōficiamus. Ad hoc s̄m aliquos r̄ndēt q̄ nō: q̄ dñs sine v̄bis cōfecit
et post cenam tradidit formam discipulis suis. Et ratio ipsorū est: q̄ pat̄
oipotens virtutē et potentā suā nō alligauit verbis. S̄z hoc vidē eē h̄a-
sūm: q̄ cristus in institutiōe hui⁹ facti in istis verbis dedit exemplum su-
is discipulis de mō cōficiendi cū dixit: exēplū dedi vobis vt et vos ita fa-
ciatis: Alii q̄ dicit q̄ cristus in p̄secratione p̄tulit illa v̄ba caute et sub

*¶ Si quis autem
vomit post
p̄ se h̄o*

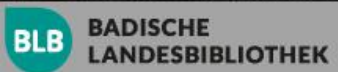
Nota bene

filēto. et postea alta voce expressit illa. Ad rōnē q̄ predictā n̄r q̄ sic n̄ al
 ligant. q̄ potuit alr̄ facere. n̄ bī gr̄a. aīa creat̄ i creatō corpi organizato
 infundit̄. et d̄s possit aīam nō infundere si ei placeret. Quartus casus ē
 sacerdos dicens hec yba: hoc em̄ est corpus meū. tūc ibi dubitat̄ vtrum
 hoc p̄nomen (hoc) p̄cat ibi verū corpus ch̄asti an nō. Si dicatur q̄ nō. tūc
 illa orō est falsa. hoc em̄ est corp⁹ meū. Si aut̄ dicat̄ q̄ sic. tunc illa verba
 non faciūt efficacitā quo ad p̄secrationē: q̄ hoc p̄nomen hoc sacerdoti de
 monstrat hoc qd̄ sentit̄ ibi: et illud nō est ver⁹ corpus. Ad hoc dicendū est
 q̄ quidam magistri rident in suis questionibus circa quartū sniarum. q̄
 hoc p̄nomen hoc: ibi nō facit demonstratōnē ad sensum: sed ad intellectus
 q̄ intellectus debet hoc apprehendere qd̄ sensus nō p̄t capere: et illa conse
 cratio corporis ch̄asti fit in oībus istis verbis simul captis: et ergo illa in
 p̄secratione d̄it̄ p̄fert sine pausa. Quintus casus est. Si sacerdos b̄ndi
 cendo panem precise diceret illa verba: hoc em̄ est corpus meū: dimitte enī
 do verba p̄cedentia: et tunc p̄ficiat. Ad hoc rident aliqui q̄ sic: q̄ qui
 libet sacerdos p̄t conficere sub illis verbis que sunt d̄ essentia forme cō
 secratōis: et talia sunt illa predicta: igitur et. Sed alii dicunt q̄ de neces
 sitate p̄requiruntur verba p̄cedentia vsq̄ ad finem dicendo: hoc em̄
 est corpus meū. Et ratio hui⁹ est: q̄ ad hoc q̄ verba p̄secratiōis habeāt
 efficaciam requirit̄ d̄ necessitate q̄ intelligāt̄ de p̄sona ch̄risti: sed illa ver
 ba nō bene possunt intelligi p̄termisissis verbis p̄cedentib⁹ d̄ p̄sona cri
 sti. Et sic p̄nter dicunt q̄ b̄n̄ ver⁹ est q̄ ista sunt yba q̄ que quilibet sacer
 dos potest p̄ficere. sed alia verba sunt causa sine qua non. Sextus casus
 circa oīa predicta dubitatur: q̄ videtur q̄ nullus homo digne potest acce
 dere ad hoc venerabile sacm̄: quia euangelicaveritas dicit prima Johā
 nis. i. ca. Si dixerimus q̄ peccatū non habemus et cetera. et ergo videt̄ qd̄
 nullus est sine peccato. et per consequens nullus potest etiam digne ac
 cedere ergo debet esse purus et sine peccatis. Respondetur p̄t̄ etiā su
 pia habitū est: q̄ peccatū est duplex. i. veniale et mortale modo dictū san
 cti Jo. intelligit̄ de pctō veniali: quia de illo nullus potest se p̄cauere: et
 illud p̄ sacramenti sumptionē penitus absorbetur. Sed a peccato mor
 tali p̄t se q̄libet hō abstinere et p̄cauere. Vel dicat̄ sic: q̄ contritio ē du
 plex: q̄daz est certitudinis et ex illa nullus hō p̄t se cognoscere an dign⁹
 sit vel indignus ad hoc sacm̄ suscipiendum. Alia est contritio q̄ fit ex lig
 nis. et s̄m̄ illam quilibet hō p̄t scire vtruz dignus vel indign⁹ sit ad hoc
 venerabile sacm̄. Quorū signorū sunt quatuor: primū est. libenter et de
 uote audire verbum dei: et sic de alijs que supra patuerunt.

Quibus non est dandum corpus christi.

furbivous stultus vel lufor hereticus
 Ebrius insanus erroneus et male credens
 carentib⁹ discretiōe eucharistiam sup. predicti
 Tum pueris domini corpus non suscipiant hi

*Quibus non est
 dandum corpus christi*

Summula Raymundi.

In euentu labiē ^{admiras corp⁹ cristi}
Si casu cadit in terram dum porrigis illud
^{infirmis} ^{sup. quā tetigit diligenter}
Egris vel sanis: terram debes studiose
^{deponere .i. l'as} ^{.i. in loco sanctuarior⁹}
Reddere: r'asuras ubi sunt loca sacra reponas
^{sup. corpus cristi} ^{eodē mō vt dictū est}
Si supra lignum cadit aut lapidem sacras sic
^{.i. post tres dies egrotans secure corpus xpi suscipiat}
Post triduum languens tute communicet eger.
^{.i. rōnis} ^{potens} ^{hic homo infirmus}
Dumq; sue mentis est compos confiteatur
^{in die dñico corpus} ^{egris} ^{pscra} ^{cristi}
Luce dic quod das infirmis confice corpus
^{.i. qñ est necessariū} ^{alijs diebus} ^{.i. corpus cōfici.}
Quando necesse est subest alijs fertis licet illud
^{corpus cristi} ^{.i. hoi} ^{.i. reuerential ter}
Hoc des leproso si deuote petit illud
^{ego raymundus} ^{q̄ pactē morbi caducū} ^{.i. apoplecticus}
Nolo q̄ accipiat epilepticus: aut similibus quis
^{eandē infirmitatē} ^{desistat}
Qui patiatur idem: nisi cesset lesio morbi

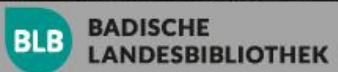
Postq; autor determinauit d̄ sūptōe corp⁹ xpi: hic itā ponit aliq̄ r'as d̄
ist; q̄b⁹ nō ē dādū corp⁹ xpi. Et stat x̄p̄ l're i d̄nq; r'as: q̄ p̄ia tal' ē q̄ in
san: ebrijs. erronei: stulti: frenctici: heretici: et sarraceni cū puer; carētib⁹
discrēdōe nō dñt sumē corp⁹ xpi. z rō ē ista: q̄ oēs isti abutūt rōne: s; hoc
facim⁹ d̄ sumi ab illis q̄ vtūt bona rōne: q̄re seq̄ q̄ ipi nō dñt sumē cor
pus xpi. Secūda r'as: si ex casu euenit q̄ ip̄e sacerdos deberet infirmis vel
sanis porrigere corp⁹ xpi: z ip̄e mitteret cadere sup terrā l' sup lapidē v' l'ig
nū iū rē ip̄e sacerdos d̄ ē idone⁹. .i. ita discret⁹ q̄ radat trā lapidē v' l'ig
nū z ponat i locū p̄secratū: z ibi firm⁹ custodiat: s; tūc tal' sacerdos d̄ te
tinare s̄m̄ decre. p. iij. d̄os i pane z aq̄. Tertia r'as tal' ē. q̄n aliq̄s sci. lit
l' infirmitatē: z illa infirmitas durat p̄ triduum: tūc tal' infirm⁹ tria die d̄ cō
care. Rō ē q̄ infirmitates i p̄ia die p̄uāt hoies a mēte. .i. a deuotiōe: ita
q̄ nulla p̄n: ip̄e deuotiōe: vñ be. aug⁹. Vbi rapit i cērio mēt; vbi stat vis
dolor; q̄ tal' hō d̄ cōicare t̄na die. Si ā: tal' infirmitas eēt val. se quis: sic
q̄ certū piculū moris immineret. tūc ip̄e d̄ cōicare p̄ia die. Quarta r'as
corp⁹ xpi q̄ porriget ip̄is infirmis illud debz p̄secrari in die dñico. Rano

*Raymundus
de triplici
corpore xpi*

est qz ille dies e dies dñi: z hoc p excellētā. Si at eēt necessitas tē posse
 psecrari alijs dieb⁹ fertilib⁹. s; tñ ob reuerētā corp⁹ xp̄i: tūc d; psecra
 ri dieb⁹ dñis. Quia r̄ta. leprosis porrigē corp⁹ xp̄i ē licitū. Rō ē: qz cor
 pus xp̄i nō ē cib⁹ corp⁹ s; ale: mō q̄uis leprosus sit imūd⁹ corpe: pōt
 tñ ēē mūd⁹ q̄ ad aīam. Sū r̄ nlls epileptic⁹. i. q̄ patit morbū caducū sumat
 corp⁹ xp̄i: q̄s diu durat illa ifirmitas: s; cessante ifirmitate pōt licite cōica
 re. ¶ Circa ifam p̄io ē notādū. qz duo sunt q̄ req̄runt ad sūptionē corp⁹
 xp̄i. Prīmū est actualis deuotio: scdm ē aīe mūdarto: s; illi i ifam enun e
 rati. s. ebri; infanti: et ronei: stulti: heretici: z saraceni nō hñt illa duo: q̄re
 sequit qz nō dñt sumere corp⁹ xp̄i. P̄tmo ebri; nō dñt sumere corp⁹ xp̄i
 s; nā s; s̄m dicitū Boenij de disciplina scolariū: vinū modice sumpunt
 acut ingenū: tñ imoderate sumpunt (vt idē refert) memoriā pfundit z ob
 litiōne iducit. mō vbi ē ebrietas tñ ē furor z nulla sapiā s; ifirmitā: q̄re
 seq̄ qz ebri; caret rōne: z p̄ dñs nō dñt sumere corp⁹ xp̄i. Itē infanti si de
 bent sumere corp⁹ xp̄i p̄ defectū rōnis: qz euidēt s; ulti zāt z natura
 liter. Itē stulti nō dñt sumere corp⁹ xp̄i p̄t ignoziā: qz nesciūt qd̄ fa
 ciūt. Itē ifideles nō dñt sumere corp⁹ xp̄i p̄t scādālū euitādū: qz tales
 forte sumerēt corp⁹ xp̄i sicut aliud nutrimentū vt panē: z indigne z irre
 uerentialit tractarēt. Itē ip̄is pueris idiscerēt nō d; porrigi corp⁹ xp̄i:
 Et rō hui⁹ ē ista: qz tales nō hñt discretione int̄ cibū corp̄alem z spūalem
 s; volēs recipe corp⁹ xp̄i d; esse discretus: sic qz cognoscat qz alio modo
 sumendus est cibus corp̄alis: z alio mō cibus spūalis. ¶ Secōdo notandum
 p̄ modū dubitatis cura fertū: nūquid aīalia bruta sicut mus et canis:
 z sic de alijs pñt recipe corpus xp̄i. Et arguit qz nō: qz si talia recipeēt
 corpus xp̄i: vel q̄ recipeāt ad saluatiōne vel ad damnatiōne: sed nullus
 illoz est dicendū: q̄ z ē. Dato: manifesta est p̄ sufficiēte diuisione. Sed
 minor pz: qz bruta aīalia nō sumunt corpus xp̄i ad vitā eternā: qz eozū
 aīe cū corp̄ibus mouētur. nec etiam sumūt ad dānatiōne ex eadē rōne
 Sed in oppositū arguit sic: quicquid recipit spēm sac̄i hoc etiaz recipit
 sac̄m: s; bruta aīalia sūt h̄mōi: agit z ē. Dato: pz ex vna maxia i theolo
 gia qz vbiq; ē spēs sac̄i tñ ē z sac̄m: s; qz bruta aīalia recipiūt spēc̄e
 sac̄i pz: qz si corp⁹ xp̄i poneret ad locū leuari ita qz mures p̄u: nitent z
 illud corroderēt: tūc sumerēt spēm sac̄i. q̄ etiā totum sac̄m. Ad hoc du
 biū r̄ndēt aliq; qz talia aīalia bruta bñ recipiūt sac̄m: nō aut̄ suscipiūt rē
 sac̄i. i. gratiā q̄ seq̄tur p̄ ip̄m sac̄m. S; nūc ad rōne qñ arguit: si recipi
 unt sac̄m vel q̄ ad dānatiōne vel ad saluatiōne. Rñt qz nullū illoz: qz ta
 lia aīalia bruta nō sunt capacia salutis z dānatiōis. S; sc̄tus Innocē
 d; qz aīalia bruta nō recipiūt sac̄m: qz qñ talia tangūt sac̄m tūc tñ non
 manet corpus xp̄i. sed de⁹ glonius ex sua cūctiporētia trāsmutat cor
 pus xp̄i in spēm panis ex p̄actu aīaliū brutoz: sicut p̄ ei⁹ potētā trāsl
 mutat spēm panis in corpus xp̄i: et sic ibidē nō est aliud nisi panis.
 Tertio notādū est p̄ modū dubitatis: z est casus singularis circa p̄i
 tem ifram: qz sacerdos nō haberet hostias psecratis sicut qñq; p̄tingit z
 ponat qz in eadē parrochia sit infirmus q̄ iacet in agone mortis. ita qz nō

*Qui non dicit
 accipe corpus xp̄i*

*Optimū dicitur
 quod possit
 panem facere*

Summula Raymundi.

pōt euadere mortē: z ponat q tal sacerdos sit p̄sus: tūc dubitat vtrūq
tal pleban⁹ p̄ p̄adū p̄ p̄ficere corp⁹ xp̄i. Ad hoc dubiū r̄ndz vna decre
tal q nō: z rō ē: qz sacerdos d̄z p̄ficere corp⁹ xp̄i sobri⁹: z ieiun⁹: s̄z tū ē alia
opio dicēs: q corp⁹ xp̄i d̄z p̄ficran i alia prochia si tbi ē sacerdos seba⁹
z ieiun⁹: vel si ē tbi corpus xp̄i p̄secratū tūc deberet p̄migi tunc ifirmo
Aliter r̄ndet vna alia op̄into dicēs. Int duo mala min⁹ malū eligēdū est
z mai⁹ malū ē euit adū. q̄ d̄r illa op̄imo q sacerdos i talis necitat⁹ articulo
d̄z p̄ficere corp⁹ xp̄i: q̄uis sit p̄sus: qz xp̄s instituit hoc facim. post cenā
s̄z si fiat ieiuno stomacho ē d̄ bñ cē: nā sic iſtituet i ſcri p̄fes. mō i necitat⁹
articulo meli⁹ ē fuare iſtitutiōez ſuptor⁹. i. del: q̄ iſerior⁹. i. pape: tñ ille
sacerdos q hoc ex negligētia facit peccat mortāl: qz facit p̄tra ſtatuta ro
mane eccie: s̄z tñ ne ille iſfirm⁹ moreret ſine corp⁹ xp̄i: z ne fieret ſcādali i
pplo: rē sacerdos p̄ p̄ficere corp⁹ xp̄i p̄ p̄adū vt p̄miſſū ē: ne aliq̄ dicat
ille ē mortu⁹ ſine cōione. et illd̄ ē factū ex negligētia sacerdotis. Quarto
notādū p̄ modū dubij. vtz sacerdos leproſus debeat celebrare miſſāz. n̄
deſ q sic. qz si leproſus p̄ ſumere corp⁹ xp̄i qd̄ ē qb⁹ aie: vt pu⁹ dicitū est
tūc sacerdos leproſus pōt etiā celebrare in q marie tractat d̄ ſūptiōe cor
por⁹ xp̄i. S̄z tñ qdā docto. dicit q nō debeat celebrare i manifeſto loco:
s̄z i occulto. n̄ ſi eēt ita corrupt⁹ q nō poſſet celebrare ſine piculo. tūc ipe
nec i occulto nec i manifeſto loco d̄z celebrare: s̄z d̄z i mittre ob reuerē
tiā corp⁹ xp̄i: s̄z i iure bñ pōt celebrare. **¶** Lio nota d̄ caſib⁹. Primus ca
ſus ē iſte. ponat q veniat hūſtrio vel iocularo: manifeſt⁹ ad iſm altare vo
lens ſumere corp⁹ xp̄i: tūc dubitat vtz sacerdos d̄z illi dare corp⁹ xp̄i an
nō. R̄r breuit q si ipe p̄miſerit ſe velle abſtinē a talib⁹ negotijs ita q n̄
vult venio reſterare: tūc sacerdos hūſit d̄z eū iſormare vt p̄ſteat z do
leat d̄ p̄tis p̄miſſis. tūc ſuis p̄tis p̄ſſis z p̄tis illi p̄migtat corp⁹ xp̄i i
noſe del. **¶** Scōs caſ⁹ ē iſte: vtz iudex accedēs ad altare ſit cōicad⁹. r̄r q
iudex ē duplex. ſ. i. i. i. qz ver⁹. mō d̄z iudici vo corp⁹ xp̄i ē p̄bēdū: ſz i. i. qz
iudici z oi familie ei⁹ corp⁹ xp̄i nō ē p̄migtadū: **¶** An notādū q ver⁹ iudex
ē duplex qz i tal iudex ē elect⁹ ex p̄uētōe l̄ ex electiōe: si ex p̄uētōe ita q
cōicat iudiciū p̄ lucro alijs detrahēdo: tūc illi iudici nō ē p̄migtadū corp⁹
xp̄i. Si at̄ ē elect⁹ ex cōi electiōe: z nō cā lucū: tūc corp⁹ xp̄i p̄migtat ſi
z oib⁹ ſuis familijs. **¶** Tert⁹ caſus: xp̄ian⁹ vel xp̄iana iudex ſuēs ad al
tare accedēs: p̄tēs corp⁹ xp̄i: tūc dubiū ē vtz eis debeat p̄migi corpus
xp̄i. R̄r q nō put ſup̄a hūſit eſt p̄p̄ ſcādali curādū: qz tales i d̄na mi
ſericordia d̄ſperauerit: z ſic d̄ eis ē tūc d̄ q velle viderē corp⁹ xp̄i: z q̄
p̄p̄ illud ſcādali curādū tūc eis nō d̄z p̄migi corp⁹ xp̄i. **¶** Quart⁹ caſus
an p̄ico ſeu bodellus pōt accedere ad altare z ſumere corp⁹ xp̄i an non
¶ **¶** Vel ſic an p̄ico i articulo necitat⁹ deat cōicari. R̄r. ſi exercebat offici
cū ſuū cā iſticia z nō p̄p̄ lucū: nec vt poſſet viuere ſine la⁹tib⁹: tūc ſi
bi pōt dare corpus xp̄i: qz tūc h̄z vūā meritōiā. Si aut̄ exercebat offici
um ſuū ſine iſticia z am̄p̄: p̄migtat sacerdoti velle deſistere et p̄niam a
gere de p̄miſſis: tūc ipe sacerdos d̄z illi dare corp⁹ xp̄i aſs nō. **¶** Quintus
caſus: ponat i caſu q sacerdos poſt diuſionē hōſte cadat in manū dolo

*Nota in h̄ſp̄rio
p̄lay b̄b*

retu dentis: ita qd nō pōt cōdicare: tūc dubitat qd ibi sit faciēdū. Ibi rīdet
 aliq̄ docto. sacre scriptu. qd talis sacerdos pōt hōc p̄tēlas distribuere cōt
 sū fidelibus z p̄fessis. Alij aut̄ doctores dicūt qd sacerdos i tali casu hōc
 p̄tēlas tenet p̄ sanguine p̄sumere. **Sextus casus:** ponat qd circa cōionē
 aliq̄s sacerdotū hēat memoriā de vno p̄cō mortalī: tūc dubitat vtrū tal
 sacerdos d̄ sumere corpus cristi in illo p̄cō mortalī an nō. Rīdet sub d̄
 stinctōe: qd vel talis sacerdos pōt h̄e p̄tētiā alteri sacerdotis v̄ nō. Si
 pōt h̄e aliū sacerdotē: tūc illū ad se vocet: et illi p̄tēat illud p̄tēti p̄ hoc
 tē corpus cristi capiat cū timore. Si aut̄ nullū aliū sacerdotē h̄e poterit:
 tunc sit int̄no illi sacerdotis qd q̄cō aliū sacerdotē h̄e poterit: qd hoc
 p̄tēti velt p̄tēri: z sic sumat corpus cristi in noie det: z nō d̄ missam d̄
 mutere ne fiat error in populo. **Septimus casus:** ponat qd aliq̄s sacerdos
 tū post d̄cōt̄ orōnem. s. pater n̄ recordet se obmisse siue p̄remisisse ali
 qua verba canonis. tunc dubitat vtrū debeat resumere p̄ba p̄secrationis.
 Rīdent ali q̄ qd ipse d̄ resumere. Sed tunc diceret aliquis: tūc ipse sacre
 dos scandalizaret i p̄pō: q̄ aliqui dicunt qd sufficit resumere solo p̄ba p̄se
 crationis: z nō d̄ resumere totū canonē: z postea d̄ agere p̄nam de p̄mis
 sis. **Octavus casus:** ponat qd calix sit scissus vel h̄et rimā sacerdote nes
 sciente: et post hoc infundat vinū z aquā z regat calicē et b̄ndicat calicē
 z p̄ elevatōne calicē i calice nihil iueniat: tūc dubitat vtrū vinū sūsz su
 per altare sit p̄secratū. Ad hoc rīdet ex quo sacerdos in c̄debat illā aquā
 cū vino quā credebatur in calice esse p̄secrare tūc mento est sanguis xp̄i: q̄
 re (vt supra dictū ē) sacerdos lingat z sugat mappas: et faciat vltimū: vt
 pius patuit. **Nonus casus:** ponat qd candela ponat supra corp̄ cristi cō
 sumens z denigrās aliq̄ p̄tē: vtrū tūc corp̄ cristi ibi p̄sumit vel denigrā
 Ad hoc rīdet qd sola accidentia ibi cōsumunt vel denigrant: et nō corp̄ cr̄
 si eo qd ibi accidentia stant sine subiecto. **Ultimo nota:** ex quo l̄a d̄r (ep̄
 lenticus) nota est inter apoplexiam et epilepsiam. Nam apoplexia est mor
 bus qui fit p̄ opilationē nervoz: ita qd sp̄s vitales p̄hibent̄ transire per
 membra. et p̄consequens p̄hibetur motus et sensus in homine pariente:
 vnde tales p̄ triduum sunt quasi mortui: tamen postea (natura eozum sup
 ante) resurgunt et vires suas recipiunt sicut ante. Sed epilepsia fit in tē
 pore breui: et illa induat morbum caducum: ita tamen qd mentem z sens
 sum impedit: sicut patet in hīs qui morbum caducuz ad duas vel tres ho
 nitate: et hoc littera intendit dicere.

infirmus excōdicatus accipe christi
Eger bannitus cupiens sibi sumere corpus
 excōdicatus a quacūqz cā excōdicatus
Hic absoluat̄ pro re quacūqz ligatus
 .i. fūente p̄da furtum huic cui ablatum est
Ext̄. terit: res aut ablatum restituatur

Summula Raymundi

sup. restitui poterit restitui ab excoꝛcãtõe raptor seu fur
Si poterit, si non: tamen absoluat: et idem
absolutiõs .i. ius sup. sacrũ instituẽt
Sub forma quam lex et euangelium statuere
a pctis infirmũ .f. eger .i. excoꝛcãtũ

Presbyter absoluat egrum: licet ille legatum
sup. esse: excoꝛcãtũ tutela sup. hoc fieri copiosa

Se dicat vel non: cautela requirit abundans
infirmi incolumes .i. desistant .i. publicis

Egri vel sani nisi cessent a manifestis
.i. pctis eucharistia pnuantur

Criminibus: pane celesti iure carebunt
sup. hoĩbus sup. patres instituerunt

Confessis vel contritis sancti statuerunt
chasti .i. in agone mortis nullatenus

Corpus in extremis nunq̃ debere negari
cõfessus et contrit⁹ pro peccato pmittit

Ille satisfacere si se pro crimine spondet
p̃ sanguinet eius deficiente auxiliatur infirmo

Proximitas sua se moriente subuenit illi
sup. infirmo porrigas requiras

Sacramenta dei des: et nil inde reposcas
postulanti aliquid recipe caute

Si nil poscenti tibi quid datur accipe tante
in mēse vna vice .f. laicus infirmus.

Non nisi mense semel aliquis communicet eger

Hec ẽ vltima ps d̃ sacro eucharistie: i q̃ autor ponit a k̃s r̃kas d̃ mō sumẽ
di corp⁹ xp̃i: 2 xp̃i l̃re p̃phẽdit i q̃ tuor r̃lis: q̃z p̃ia ẽ. q̃ ois i firm⁹ b̃ant⁹.
.i. excoꝛcãt⁹: cupiẽs sumẽ corp⁹ xp̃i p̃fessus a sacerdotẽ d̃z absolut a vicu
lo excoꝛcãtõs 2 illi porrigi d̃z corp⁹ xp̃i. Sc̃da r̃ka ẽ ista. si aliq̃s p̃fct̃ q̃
fecit furtũ ṽl spoliũ: isti nõ d̃z porrigi corp⁹ xp̃i nisi p̃ñ f̃stuat si p̃t h̃re
Si ẽr nõ p̃t h̃re tũc p̃mittat ip̃i sacerdoti: q̃ q̃i possit h̃re q̃ vult resti
tuere. ṽl b. Aug⁹. i. decre. suis. P̃ctm nõ dimittit nisi ablatũ restituat. Et
si h̃z i possessiõe tũc d̃z simplr̃ restituere. 2 illi nõ d̃z porrigi corp⁹: nisi il
lud pu⁹ restituat vel satisfaciãt p̃ illo. T̃ertia r̃ka ẽ ista. q̃ ois eger ṽl in
firm⁹ a vinculo excoꝛcãtõs absoluat. Si aut̃ eger nõ ṽt se ẽ excoꝛcãt⁹
tũc adhuc ipse sacerdos d̃z dicere excoꝛcãtõs absolutiõẽ: q̃ for̃ san tal

hō i grater icidebat excōicatonē ita q̄ locut⁹ fuisse cū excōicato. **Q**uar
 ta r̄sa ē: si aliq̄s ifirm⁹ vel san⁹ ē i p̄cō mo r̄alt māifeste z n̄ vult se abli
 nere ab illo p̄cō: tūc illi nō d̄z porrigi corp⁹ xpi cū nō velur abstinē a talī
 p̄cō māifesto nec vult imurari mēre sui p̄fessor. **Q**uia r̄ela q̄ sc̄ti p̄res
 (vt. f. greg⁹ z ali) iſtitueſt q̄ p̄fessio: z p̄rit: nūq̄ d̄z denegari corp⁹ xpi q̄
 uis sint magni p̄cōdes: z marie i agone mort⁹. si p̄mittit ſat⁹ facē q̄n̄ qua
 leſcār: si āt mortū tē d̄ſt p̄mi corp⁹ amoneri vt ſat⁹ faciār p̄ ſab⁹ corū
Serra r̄sa ē tal. q̄ q̄n̄ das ſac̄m ſano vel ifirmo: tē n̄ d̄s poſcere ab eo p̄
 nuū ſiue pecūā cape. rō ē: q̄ si poſceres ſeu poſtulares p̄mi: tūc tu ven
 deres ſac̄ra: z ſic p̄mitteres ſimontā: q̄d ē grāde p̄c̄m. vñ. **S**rat⁹ accipi
 ſus ḡs date. **T**ñ si n̄ poſet z ti porrigeret pecunia: tūc illā d̄s valde cau
 te recipere: z d̄s p̄ſiderare diligent cur⁹ facultat⁹ ſit iſte hō: nā si ſit pau
 tūc n̄ accipe: si āt ſit diues tē caute recipias. **S**eptia z vltia r̄sa ē talis q̄
 ipe ifirm⁹ n̄ ſi ſel d̄z cōicare i mēſe: hoc ē i q̄ uer⁹ ſcriptanis: z illō ē itelligē
 dū ſi lat⁹ ſz ſi ifirmis claſſralib⁹ n̄ ē itelligēdū: q̄ iſti oī die d̄ſico p̄ſico
 municare. **C**irca ſiaz ē notādū: q̄ ſoſa abſolutōis ipſi⁹ excōicatonē q̄
 ipe ſacerdos d̄z tenere ē tal. **E**go abſolute auctōita ap̄ſoz petri z pau
 li a viculo excōicatonis q̄ icidit: z reſtituo te ſac̄ris ſc̄e m̄ris ecclē i noīe
 p̄ris z filij z ſp̄ſſcri. **S**z tñ si ipſe p̄ſtes velle d̄cere q̄ n̄ eēt i vico excōi
 catōis: q̄re tē eū abſoluerz a viculo excōicatonis: ubi d̄z q̄ p̄i ato: q̄ forte
 tal p̄ſtes i gr̄at ē i viculo excōicatonis. ſ. q̄ forte locut⁹ ē cū ali q̄ excōicaro
Sed ē notādū: ſia d̄i q̄ ſan⁹ vel ifirm⁹ i p̄cō māiſteſt n̄ d̄z cōicare: p̄ q̄
 nota q̄ crimē p̄cōis ē duplex: vel ē māiſteſt vel occultū: ſi ē māiſteſtū tē
 nullo mō d̄z illi porrigi corp⁹ xpi: si āt ē occultū a q̄ n̄ vult deſiſtere hoc eſt
 dupliciſ: vel ei petit corp⁹ xpi i māiſteſto vel i occulto. **S**i i ſac̄e ecclē z i
 māiſteſto petit corp⁹ xpi: tūc n̄ d̄z illi denegari: rō ē: q̄ si ſacerdos d̄nega
 ret ei corp⁹ xpi: tūc eēt reuolator criminis z p̄duor⁹ p̄feſſōis: q̄ tē hoies cit
 cūſtates itelligeret eū cē grāde p̄cōis: z iō si petit i māiſteſto ſacerdos
 d̄z ei porrigere ſup ſua p̄ſiaz: si āt ipſe p̄cōis petit corp⁹ xpi i occulto: tē
 d̄z ei denegare. **T**ertio notādū ē p̄ modū dubitatonis: q̄re ſac̄m euchar
 ſtic p̄ſicū ſub duplici ſp̄e ſ. ſub ſp̄e p̄tis z ſub ſp̄e vini: cū tñ ſit ibi vni ſa
 crāmētū. tñ ad hoc ſim doct. ſac̄e ſcrip. q̄ iſtō ſit p̄p̄ tres cās **P**rimā po
 nit ſc̄is Innocē. ſup expōnē miſſe dic̄ q̄ iſtō r̄p̄s ſua paſſiōe reddēt hūa
 nā nām q̄ ad duo. ſ. q̄ ad corp⁹ z q̄ ad aīaz. z p̄ ſp̄em p̄tis itelligit corp⁹: p̄
 ſp̄z āt vni itelligit aīa: t̄git corp⁹ xpi p̄ſicū ſub duplici ſp̄e. **A**liā cām z
 ſc̄daz p̄ſit alerā di. q̄ illō ſac̄m p̄ſicū ſub duplici ſp̄e i memoriā paſſiōis
 xpi q̄ i amara paſſiōe iſu xpi: tot⁹ ſāguis ei⁹ fuit exct⁹ a corpe: q̄ vltim
 p̄ſicū corp⁹ xpi z ſāguis ſub duplici ſp̄e. ſ. p̄tis z vini: q̄ āt tot⁹ ſāguis fu
 it exct⁹ a corpe xpi z diuul⁹: hoc ſic p̄z: q̄ ſanguis ſubtilis inſcurane⁹. i. ſā
 guis q̄ ſaruit int cutē z carne fuit exct⁹ p̄ ſudorē: vñ erat ſudor ei⁹ z ē. **S**z
 ſanguis maz⁹ groſſ⁹ fuit extract⁹ a corpe xpi p̄ amarā ſagellanōez: ſz ſā
 guis neruoz fuit extract⁹ p̄ clauoz ipſionē. ſz ſāguis itriſec⁹. ſ. cordis fu
 it extract⁹ p̄ lāc. ā: z ita p̄z q̄ tot⁹ ſāguis fuit extract⁹ a corpe xpi: z q̄ i
 memoriā diuulſim d̄z p̄c̄t corp⁹ z ſāguis xpi ſub duplici ſp̄e. **T**ertū cāz

nota q̄d r̄sa

*Quia ſac̄m
eucharistia rō
ſub duplici
ſp̄e*

Summula Raymundi.

ponit. s. hicro. vi. q. p. tãto illis sacrm sub duplici spẽ pficit: ad denotãdum
q. ibi fiat plẽa refectio corpis z afe: q. sicut videm⁹ i altmto corpis q. ci
b⁹ sñ potu nõ e pleartũ seu totale nutritũ corpis: igit nec altmẽrũ spũ
ale: qd corrdet alimẽto corpali: g. sacrm eucharistie sub duplici spẽ. s. pa
nis z vini pficit. Quarto e notãdũ. si aliq. ifirm⁹ i vltia extremitate ca
ret vsu loqndi: z velle accipe corp⁹ xpi: sic tñ q. daret sig. pmitõio gemẽ
do z man⁹ ad celũ eleuãdo: tũc dubitat vtz illi dz porrigi corp⁹ xpi. Ad
hoc rñdẽt qdã docto. sacre scriptu. dñcẽtes cũ diffictõie: mã si ille q. est ifir
mus potuit hfe copiã sacerdotũ z nõ pferebat: tũc ipse eo mag⁹ peccat. si
ãr nõ potuit hfe: hoc e duplr: vel ipse p̄t euadere mortẽ vel nõ: si p̄t euadẽ
tũc ei nõ dz porrigi corp⁹ xpi. Si ãr nõ p̄t euadere mortẽ: tũc ei dz porri
gi corp⁹ xpi sub tali p̄ditõie q. pmitat qd si ex mĩa dei pualesceret: q. tẽ
mediate velit p̄ferri z petã sua deplãgere: z suã pniã adimplere. Ultio
notãdũ e casib⁹. P̄m⁹ e iste: sic legit i miracul bte barbare q. caput vni
us decollatũ loqbat̄ clamauit dñcẽs se ñ posse mori nisi pu⁹ fũsiss corp⁹
dñi: tũc ibi dubitat an tali capiti debuit dari corp⁹ dñi: z vtd: q. ñ: q. q. d. i
eo caput a corpore abscidit̄ tũc statĩ deficiũt sesus: s. sic fuit ibi g. zc. Ad b⁹
rñr q. si caput fuerit vnitũ corp⁹: tũc ipse sacerdos p̄t miracũm p̄t illi p̄be
re corp⁹ xpi: sicut ibidẽ dñ: vt illi h̄ i passionali bte barbare. q. postq. por
rauit corp⁹ dñi: tũc caput illi⁹ fuit vnitũ corp⁹ z ita p̄buit ei corp⁹ xpi: s.
si caput ei ñ fũsiss vnitũ corp⁹: tũc ñ debuiss ei dedisse corp⁹ dñi: z sic ad
huc hõdte dz fieri si h̄mõĩ miracula euentrẽt. Scd̄s casus p̄at q. aliq. p̄
sbyl cõbunt̄: z p̄ p̄bustõez illi⁹ iucnret sp̄s panis: tũc dubitat an sit ve
rũ corp⁹ dñi an nõ: posito e q. eodẽ die celebrauit. Ad hoc rñdz subtil do
cto: cũ itẽrõie bti greg. q. ñ. cũ em mãduco corp⁹ xpi cũ sua spẽ z p̄ cõio
nẽ sesus corp̄al i p̄cipiẽdo deficit. tũc apli⁹ ibi nõ e q̄reda pniã corp⁹ xpi.
Tert⁹ cas⁹. ponat q. fil⁹ iudi fũiat xpianis: z cõtomis accedat ad altare
cũ alijs xp̄fidelib⁹: z p̄at vltẽr⁹ q. sub sp̄ panis appeat sibi formos⁹ pu
er: z cũ hoc recipiat: tũc dubitat vtz ille fil⁹ iudei bñ fecit an nõ: vtz il
le bñ recepit ad salutẽ vel ad dãnatiõez. z vtd: q. recipit ad dãnatiõẽ: q.
recepit corp⁹ xpi i pctis originalib⁹: cũ nõ fuit baptizat⁹. Ad hoc rñr q. ip
se recepit sibi ad salutẽ. tũc ad rõnẽ qñ arguit: ipse recepit i pctis original
bus. g. ad dãnatiõẽ: ibi rñr q. nõ recepit in pctis originalib⁹: s. illa pctã
fuerit deleta: cũ tal puer credidit z formosũ puez vidit sub sp̄ panis la
titare. Et illiõ legit i miracul q. qndã erat fil⁹ vni⁹ iudei adhuc puer: q. cũ
alijs puer xpianis tpe cõcatõis ad altare accessit: z ei sub sp̄ panis ap
paruit puer formosus: z hũc recepit: qd reuelatũ erat p̄f i suo p̄r ãr audi
ens illiõ miraculũ Inrogauit a filio vtz hoc fũsiss factũ: q. rñdit q. sic: vl
delz q. ipse se dixit cõdidisse puez cũ xpianis. p̄r ãr hoc a filio audiẽs gran
de irascebat: ita q. hũc puez ad fornacẽ calidã posuit: vbi ille puer ille⁹
pmãsit: donec turba p̄sboz veniebat. tũc ille puer d fornacẽ descẽdebat
p̄r nõ audiẽs hoc: misit se baptizari: z ad fidẽ catholicã puer⁹ erat: g. se
quit m̄ifeste q. ille puer recepit corp⁹ xpi ad salutẽ etnã. Quart⁹ casus
an mulierib⁹ corp⁹ xpi sit p̄bedũ: z p̄bat q. nõ: q. glõsa p̄go maria q. fuit

Nota optio

Nota bñ

denudata ab ol crine: et mltē alle ff qb^o tñ xps i cena corp^o suū nō sicut:
 et cū scepū supior sit tenēdū mag^o q̄ iserlor: et xps si dāt puell nec mu-
 lierib^o suū corp^o: ḡ mln^o sacerdos q̄ ē mltier dz dare corp^o xpi mulierib^o
 Ad hoc rñr q̄ xps nō dedit mīi suc nec alijs mlierib^o i cena corp^o suū: s̄
 solū discipul. ad designādū q̄ ipse mulieres nō dñt p̄fere corp^o dñicū: q̄a
 ipse xps tbi instituit sacrm eucharistie: dās exēplū suis discipul q̄ hoc face-
 rēt i suā cōmemoratiōis: ḡ sol discipul dedit autoritatē p̄secrādi: et q̄re no-
 tur matrē suā intesse: ad designādū q̄ ipse mulieres n̄ hñt autoritatē cōse-
 crādi: s̄ solū vtri. Illo tñ nō obstāre ip̄is mulierib^o et puell corp^o xpi ē dā-
 dū. s̄ ab ip̄is nō ē p̄bēdū. **Quit^o cas^o** p̄dāf i casu q̄ aliq̄s larro venerit ad
 ecciam tpe cōicariōis: trāsierit ad altare vel aliq̄ alta p̄sona suspecta: tūc
 dubitaf vtz sacerdos dz sibi dāt corp^o dñi. Ad hoc rñr q̄ p̄sona suspecte
 s̄ duplices. nā aliq̄ sūt icerte suspitōis: et ist^o nō denegat corp^o xpi si ad al-
 tare venerit: s̄ alie sūt p̄sona d̄ qb^o h̄f certa suspitio et talib^o dz denegat
 corp^o corp^o xpi: et sic ē d̄ larrone. **Sext^o casus** ponāf in casu q̄ sit aliq̄s h̄o
 mal^o d̄ q̄ nobis later vtz eēt p̄fess^o vel n̄: et recipit corp^o dñi ad altare trā-
 siēs: et postq̄ corp^o xpi degluriret caderet ad trā et vomeret: ita q̄ ibi ap-
 pareret aliq̄ sp̄s sacri: tūc q̄ qd sit faciēdū. **Sept^o cas^o** si tbi sentit sp̄s sacri
 tūc ponāf ad locū sanctuarior: et fra tradet vt pu^o ē det̄minatū: et nō ē cu-
 randū si cruetat: s̄ h̄us tñ ip̄i rustici p̄hibēt q̄ nlls h̄o p̄io die cōicatio-
 nis dz cruetare siue sāguinē emittere neq̄ sp̄nere sup trā. **Septim^o cas^o**
 sacerdos bñdicēs hostiā dicēs: hoc ē ei corp^o: dimittēs meū: et iapies er-
 rare cogitās quō tbi pōt eē corp^o xpi: tūc dubitaf an ipse i illo errore vbe
 at vltē: p̄ficere missā vel cessare a celebratiōe missē. **Ad hoc rñr** q̄ ipse dz ad se
 vocare aliū d̄ sibi h̄c errorē declarer: si at nō h̄cet aliū p̄fess^o m̄: tē errorē
 dz p̄ponere et vltē: missā p̄ficere i noi e xpi. **Alter^o** notādū q̄ ipse sacer-
 dos qñ d̄t (hoc em̄ ē corp^o meū) stat i p̄sona xpi: et id̄ p̄fert h̄c v̄ba: hoc ei
 ē corp^o meū i p̄sona xpi: et hoc p̄nomē (hoc) nō demōstraf ibi corp^o cristi
 et̄is: q̄ adhuc nō ē tbi: s̄ qñ tota bñdictio adimplet: vñ q̄zuts d̄ illa dubita-
 tiōe qd p̄ hoc p̄nomē hoc in foza v̄boz p̄secratiōis demōstraf sint varie
 opinōes: n̄ abiect^o oib^o optinōib^o qdā nig^o solēns p̄cludit q̄ p̄ illō p̄no-
 mē hoc demōstraf et designat corp^o xpi i ordie ad totā p̄pōnē h̄o ordis:
 hoc em̄ ē corp^o meū: nō q̄ plaro solū illo p̄noie hoc: ibi sit corp^o xpi: s̄ p̄-
 lara tota foza v̄boz a cristo instituta. **Octau^o cas^o**: sacerdos cogitās corp^o
 cristi itegrū sub sp̄e panis forte sicut fuit i vtero brē aginis marie: iap̄t
 at dubitare quō sub tāta p̄ricula corp^o cristi q̄ erat magne q̄zitat^o: possit
 tbi p̄tineri: tūc dubitaf vtz ille deat missā p̄ficere. Ad hoc rñdetur q̄ sic
 s̄ finita missā tūc ille solutiōis dubitatiōis dz inestigare. **Nonus casus**
 est iste: ponāf q̄ sacerdos tpe necessitat^o nō h̄cat hostiā nec farinaz tri-
 tici: et vltē: ponāf q̄ si aliq̄s infirmus de cuius morte est timendū: tunc
 dubitaf vtrū ipse sacerdos hostiā factā de hoideo possit dare tali infirmo
 ne sine cōmunicatiōe morat. Ad hoc rñdetur q̄ non debet fieri: sed in ta-
 li casu ipse sacerdos debet infirmū instruere vt firmiter credat. et illi p̄-
 ponere art̄iculos fidei. vñ Aug^o. Crede et manducasti.

Summula Raymundi

Capitulū scđm De vinctioe extrema.

scđm iherimus .i. vno .i. vngi debet

Ic idem solo non bis vngatur in anno
vel citra sup. homo habere debet

Octo decemq; tamen annos vngendus habebit

.i. vngendi sup. psona fruuntur sup. personis

Ordine claustrales alio potiuntur in egris

sup. hō .i. vngi debet .i. nisi cū desiderio appetit

Sullus inungatur nisi qui preposulat ante

.i. voluntate bona .i. cū varijs demonstratiōibus

Rutibus aut verbis aut signis iudicijs de

.i. demonstrans .i. hō .i. catholice .i. signa .i. eucharistiā

Distendens mutus fidei vestigia corpus

.i. crismatur .i. articulo mortis posit⁹

Christi suscipiat: at vngatur moriturus

.i. talis mutus pñiam agat .i. a pctō mortali .i. cessans

Dummodo peniteat mortali labe recedens

.i. mutus vel infirmus .i. pñitiōis vere pñie

Inuentantur in his manifeste signa doloris

.i. mēbra .i. crismanda sup. loca

Que sunt vngenda loca vel que membra laentur

.i. scđule .i. egrum .i. tu sacerdos .i. pctā sua .i. pñteri

Sepius infirmum moueas sua probra fateri

.i. egrū .i. tu sacerdos portare infirmitates

Huic hortare dei patienter ferre flagella

.i. serotina .i. p pctis penitētia .i. es

Despertina tibi contritio si datur: et sis,

.i. fideliter sup. tua .i. dimittit

Pure confessus peccata deus miseretur

.i. infirmū .i. in fronte sup. tu sacerdos

Hunc non in capite si confirmatus inungas

sup. homine illa ps capis sup. dñt vngi illa loca

In confirmato non frons: sed tempora debent

.i. episcopi .i. vngent tales parres faciel

Vngi: pontifices crismabunt crismate frontes

*Vir loquitur
de vinctioe
extrema*

post hoc

illas ptes

Hinc oculos: aures: nares: loca post labiorum

.i. ultimo

Pectus vtr' aq; manus vngas. postremo pedesq;

.i. tu p' b' t' crismas illas ptes

Non vngas scapulas quia mysterio caruerunt

.i. sacerdotis .i. man' .i. interior .i. exterior sup. tu sacerdos

Presbyteri palmas non intus: sed foris vngas

.i. asserit sup. sacre scripture. .i. man' sacerdotis .i. licitū

Dicunt doctores q' eas non vngere phas sit

sup. man' .i. crismavit. .i. eps. .i. dū ordinabat

Quas vnxit presul cum presbyterum faciebat

crismate .i. infirmū .i. eps crismavit

Vngere non debes egrum quem presul munxit

.i. eger

.i. crismata

Si facit infirmus cresum tunc vincta laucntur.

sup. illud

.i. p'ictaē siue i aquā fluētē

Membra: quod inde lauas totum iaciatur in ignem

.i. pena mortalis

sup. septē

Si trahit vngendum dolor extremus: sine psalmis.

.i. egrū. .i. tu sacerdos. .i. subito sup. infirmus .i. nō crismatus

Hunc vngas citius vt non moriatur inunctus

Capitulum scđz hui' rōti' i q' autoz vult deſignare de ſacſo vinctōis p' q' in pcedēti determinauit de ſacſo eucharſtic. Et diuidit illa ps i duas ptes. Nā i p'ia pre autoz ponit aliq's r'as z decumēta d' illo quō sacerdos d' se h'ie circa loca vngēda. In scđa pre pōit qdā icidēta. Scđa ps ibi. (Intomeamēt) Quātū ad primā pte' h'ie stat i. xj. regul. P'ia ē tal' q' ipse eger seu infirm' nō d'z bis i vno anno vngi: s'z tū' sel. z hoc ē v'z si ipse man' i vna infirmitate: s'z si ipse vadit d' vna infirmitate i aliā: tūc ipse p' bis vngi. Et q' sacerdos qn' vult aliqū infirmū vngere tūc d'z req'rere vt z sit vinct' i illo anno. Tūc autoz i ista addit q' alit' ē d' p'sonis claustralib' z spūalib': q' iste p'one pluries p'nt vngi q' p'one ſeculares. z iō sacerdos caute d'z se regere circa vngēdos: q' tenet ſc're an vngēdi ſint ſpūales z etiā ſeculares: z tenet introgare an infirm' infirmabat p' totū annū an non z ſm' hoc se regat. Scđa r'la q' ille q' d'z vngi d'z eē decē z octo annoz an ti qu'. Et rōnē aſſi'gt. ſ. tho z dr. q' ipse vngēd' d'z h'ie rōnē z voluntatē cōplētā z p'fectā. z iō pueri nō v'ctes rōnē nō d'nt vngi: s'z si aliq's puer eēt p'ius. annoz vel circa cū bona rōnē z discret' tōe tal' poſſz vngi: vt p'z d' ml' tis puer' vbi v'nt' mag' v'nt' rōnē q' alit'. Tercia regula q' nullus d'z vn-

Summula Raymundi.

gl nisi pñ cū deuotōe illā vnctōne desiderauerit ⁊ postulauerit. Sꝫ
 ita debet eēt qꝫ nō pñ facim vnctōis postulare: tē suffic qꝫ signū faciat cū
 ocul vel cū manibꝫ illō facim desiderando: ⁊ hā sig sūt illa vt cū o. ul' la
 chrymes ⁊ vt manꝫ suas ad celū eleuet: ⁊ et qꝫ suspiret i suo corde. Quar
 ta r̄sa ē: qꝫ ipse mutꝫ si dꝫ sumē corpꝫ xp̄i. nec dꝫ vngt nisi postulaueit cū
 certis signis. ⁊ cū hoc si ē catholicꝫ sū xp̄ianꝫ verꝫ. Quinta r̄sa est tal qꝫ lo
 ca vngēda ⁊ mēbra dñit lauari ⁊ lotto i igne. p̄tict. ⁊ sacerdes dꝫ ipm infir
 mū septꝫ monere qꝫ oia pctā sua p̄tictat: ⁊ patient sustineat cōpūctōne p
 suis pctis. Sexta r̄sa. qꝫ si aliqꝫ ē p̄firmatꝫ: tē sacerdos nō dꝫ ipꝫ vngere
 i frōre: ⁊ rō ē: qꝫ ep̄s cū eū p̄firmatꝫ: tūc vngit eū i frōre: ⁊ iō nō ē vngen
 dus i frōre post. Septia r̄sa ē tal: qꝫ oculi aures nares manꝫ ⁊ pctꝫ neci
 ⁊ pedes oia hec sūt vngēda. sꝫ scapule nō dñt vngi: ⁊ rō illꝫ pꝫ i lra: ⁊ sca
 pule carēt m̄sterto dino: qꝫ nō faciūt ad dñū officiū sicut alta mēbra. Oc
 taua r̄sa ē. qꝫ p̄sbi aliē vngēdꝫ qꝫ laicꝫ. Et rō ē: qꝫ manꝫ p̄sbi i r̄nter: si
 dñt vngi: qꝫ ab ep̄o vnctā sūt illa loca qñ gēdū sacerdotū p̄donat: sꝫ ma
 nus p̄sbi dñt vngi ex. erꝫ. Nona r̄sa: si aliqꝫ p̄sul iunxit al quē i firmū
 tūc simplex sacerdos nō dꝫ vngere eū: ⁊ hoc ē vep i vna ⁊ eadē ifirmate
 Decima r̄sa. si ifirmꝫ vnctꝫ facit cresim. a. trāsitū de infirmitate ad sant
 tate: tunc loca vnctā dñt lauari: ⁊ lotto illa p̄tictat i igne vel i aquā hū
 entē. Vñ dicit exp̄positores hic circa textū qꝫ cresim est mutatio huiꝫ mor
 bi siue ifirmatꝫ ad santatē. Ultima regula ē tal: si aliqꝫ ifirmꝫ eē dñi
 narꝫ ad agonē mortꝫ: tūc sacerdos hec cognoscēs dꝫ omittre septē psal
 mos. et dꝫ agonizātē vngere: ⁊ postea septē psalmos legere ne aliqꝫ sū
 vnctōe mouat: et sic substantia sacri carēs etiā careret effectū sacri.
 Notandū est circa istam. qꝫ cōter in passu p̄sentꝫ textꝫ hꝫ tempora: nō est
 hoc opinādū eē d̄ inuētōe auctōrꝫ: sꝫ p̄p̄t antiqꝫ q̄sda ⁊ positos grāmatꝫ
 cos. Pro q̄ scādū ē qꝫ qdā antiqꝫ grāmatꝫ dixerūt qꝫ hoc nomē t̄ps hꝫ et
 duo scata: nā qñ scribere p̄ e. qꝫ tūc scarz q̄ndā dimēsiōne p̄tinet ad qñ
 Sꝫ qñ scaret p̄tes hois tūc deberet scribi p̄ i: dūcēdo t̄mpꝫ. Et fm illaz
 d̄stinctiōne antiquoz i lra stabit tempora. Sꝫ tñ i v̄itate illa d̄stict d̄ mi
 nus valz: nā illō duplex scatū hꝫ p̄ hoc nomē t̄ps sub vna platōe. Hāz qꝫ
 t̄ps scat dimēsiōne rep̄ d̄ se pꝫ. sꝫ qꝫ t̄ps sub eadē platōe: etiam scat par
 tes facit pꝫ p̄ psalmistā d̄ cētē. Et redem t̄psibus m̄ctis: vbi ponit t̄ps:
 Et illud clarē declarat S̄crista dicens. Pertinet ad qñ t̄ps dimēsiō textū.
 Signat p̄ idē ps̄ p̄terita facit. Hāc p̄ p̄te t̄p̄ p̄sumūt dicere qdā. Tipus
 qd̄ tanqꝫ dicitur puerile refuto. Et sic pꝫ qꝫ fm rei veritatē dicit dꝫ t̄ps: sed
 si i textualibus hꝫ tempora hoc est fm vsum antiquoz positioꝫ q̄ sic sūt
 loquuti p̄pter hꝫ d̄iam iter hec duo scata. Secdo notādū i lra: qꝫ eger
 nō debet vngi nisi semel i anno. Et hoc lra elicit qꝫ infirmus solū vngen
 dus est i fine vite qñ nō est spes vite amplius. Pro quo dubitat vtrum
 quilibet postulans vnctōne sacra sit vngēdus. Ad hoc r̄ndet scrius thō
 mas. qꝫ nullꝫ hō sit vngēdus nisi infirmus ⁊ positus i articulo mortis: de
 quo nō est spes euadēdi mortē. Per hoc qꝫ d̄ infirmus excludit sanꝫ: im
 mo si isti statim peterent non sūnt vngendi. Per hoc qd̄ d̄ positus i arti

culo mortis: excludit illos infirmos qui nō timent mortē: nā tales nō sūt
 vngēdi. Sed p hoc qd̄ d̄r in textu qd̄ d̄r postulare vncionē: excludit illos
 qui nō postulat cū debita rōne sacralē vncionē: vt sunt frenetici qui con-
 tinue sunt furibundi: qz tales sunt sine rōne. Tertio qd̄ scribit Jacobus in
 canonica sua dicit. Si quis vestrū infirmas vngat oleo sc̄tificato: et si q̄s
 est in pctis p̄sbyteri orient p̄ eo vt remittantur ei pctā. Ex q̄bus s̄bis no-
 tatur triplex effectus vncionis. Primus est qd̄ vncio augmentat gr̄as z
 deuotionem. Sc̄ds effectus qd̄ p vncionē alleviat morib⁹: nā si infernus
 esset euasur⁹ mortē: tūc citius euaderet q̄ si eēt vinctus. Et hoc ē p̄ria il-
 los q̄ credūt qd̄ qn̄ aliq̄s vngat qd̄ ille nō p̄t euadere mortē. Tertius effe-
 ctus ē qn̄ vncio delet ventalia. vñ d̄r metrista. Angor in extremis vt sit
 mihi gr̄a maior. Et morbus lentor: ac mea culpa minor. Itē nota qd̄ in ip-
 sa vncione duo sunt. s. materia et forma. Materia vncionis ē oleū oliue
 p̄secratū ab ep̄o: s. forma vncionis est duplex quā instituit Greg⁹. z ē de
 precatiua z ē ista. Per istā sacrā vncionē deleat tibi deus q̄cqd̄ deliquisti
 p̄ visum auditū gustū tactū. z sic d̄ alijs. Alia ē quā instituit be. Hiero. et
 est indicatiua. z est ista.ANGO oculos tuos oleo sc̄tificato in nomine patris et filij
 z sp̄s sancti. amen. Sed aliqui moderni presbyteri faciūt vnā aliā for-
 mam mixtam ex illis duabus dicētes. ANGO oculos oleo sc̄tificato in no-
 mine patris z filij et sp̄s sancti. Et subiūgūt. z p̄ istā sc̄rām vncionē deleat tibi
 deus q̄cqd̄ deliquisti p̄ visum: auditū gustū z tactū: et sic de alijs. Itē
 nota. d̄r in vna regula qd̄ mēbra vngēda prius d̄nt lavari: hoc em̄ fit dupl̄
 ci de causa. Prima cā est. p̄pter reuerentiā facti. videlz ne sac̄m ad locū
 immūdū ponatur. Sc̄da causa est in signū hui⁹ qd̄ nra p̄scia debet eē lo-
 ca ab oibus peccatis. Sed d̄r viterius in regula qd̄ infirmus nō debz vngi
 in fronte: et ratio huius est: qz x̄ps frontem vncit in p̄firmatōe: mō pote-
 stas sup̄ioris non puenit inferiori. Itē nota in vna regula d̄r qd̄ sacerdos
 debet inducere infirmū vt cōfiteat̄ z p̄niam agat. Dubitatur q̄ vtrū peni-
 tentia serotina vel contritio sit vera penitentia. Dicūt aliq̄ docto. qd̄ nō
 quia omnis penitētia d̄z fieri ex amore et nō ex timore: sed p̄nia vesp̄tia
 vel serotina nō fit p̄pter amorē: s. magis p̄pter timorē: ergo p̄nia seroti-
 na vel vesp̄tina nō est vera p̄nia. Maior patet p̄ mḡm s̄n̄az dicentem
 qd̄ directa penitentia debz esse charitatiua: sed minor p̄batur: quia illa pe-
 nitentia que fit in agone mortis ista fit ex timore: quia ipse infirmus pe-
 nitet p̄pter metum mortis: qz si nō timeret mortē et sc̄iret se euadere nū-
 q̄ penitēret. quare sequit̄ qd̄ tarda p̄nia siue serotina fit ex timore: z p̄ cō-
 sequens nō est p̄nia. Ad hoc dubiū respondent doctores vniuersim̄ qd̄ pe-
 nitentia serotina dummodo penitentia fiat ex tota cordis cōtritione p̄a
 est. Et hoc patet de latrone qui pendeat in cruce cum ch̄usto i latere de-
 xtro. quia ille latro penituit in agone mortis dicens. Memento mei dñe:
 dū veneris in regnū tuū. Sed tñ sup̄ hoc nemo debet se remittere vt su-
 am penitentiam tardare velit vsq̄ ad vltimam extremitatē vite sue. Haz
 dicunt doctores qd̄ nō tñ contritio siue penitentia saluant istum latronē
 in cruce: sed sua magna fides quā habuit in ch̄stum: magis em̄ creditis

Summula Kaymundi.

Quod scilicet et sancti martyres: et hoc ex tactu sille sanguis xpi sup ipm sille
 q erant infirmitate ad soluendum vincula peccatorum. et hoc dicitur Apoc. i. Et rursus la
 uit nos a peccatis nostris in suo sanguine. Nam hoc quod fideles membra crediderunt hoc
 vidit ad oculum. Etiam eorum fides confirmata fuit per signa et miracula. Iste autem la
 tro vidit christum pedetere in cruce et dicitur tamen malefactorum: nihilominus tamen ip
 sum filium dei esse credebat. et hec maxime fuit causa sue saluationis. Et dicitur be.
 Aug. Omnia secula raro est vera. Nam ut frequenter non ex amore et verba cordis contri
 tione: sed ex timore procedit. Alterius est notandum. Item dicitur quod illa membra. scilicet oculi et
 manus dicitur vngi. Et huius est duplex ratio. Prima quod per ista membra principaliter ex
 ercet cultus dei: et quod vinctio est quedam confirmatio spiritualis: et ut ista membra con
 fortarentur vngi dicitur. Secunda ratio: illa membra vngi dicitur per quod delictorum et peccatorum
 minus: sed visu auditu tactu: et sic de alijs peccatorum. et illa membra tamen principaliter
 paliora vngenda sunt. Tertio est notandum de casibus. Primum dubitatur utrum vesanus
 freneticus in extremis sit vngendus. Rursus sub distinctione: quod vel tales sunt contra
 nature sibi dicitur absque ipsis in cruce. vel aliquando et aliquando non. Ad ad dubium
 dicitur: quod si continue sunt sibi dicitur non sunt vngendi. Ad hoc est: quod omnis vngendus debet
 habere rationem et voluntatem et desiderium vinctiois: sed tales frenetici non desiderant
 vinctioem. Si autem isti frenetici et vesani aliquando sunt sibi dicitur: tunc si perit
 vinctioem quam visum rationis habent: tunc dicitur vngi aliter non. Secunda causa an sit ves
 rus quod ipsi infirmi dicitur an morte ipsis apparere ipsum angelum vel dyabolum
 et videre iudicium diuinum. Ad hoc respondet beatus Aug. quod sic anima potest scire iud
 dicitur particulare: ut maneat in purgatorio vel in locovbi peccavit: non tamen hoc
 per se ipsis animabus. Sed anima non potest scire iudicium vniuersale: quod tale iud
 cium tamen apparet in die nouissimo quando dicitur bonis: venite benedicti et malis
 ite maledicti. Mat. xxv. An si bona fecerunt in presenti vita tunc ipsis erunt an
 geli presentes animam custodientes: per oppositum autem: si mala fecerunt in presenti vita: tunc
 ipsis erunt dyaboli presentes animam expectantes. Alij autem sic respondet quod dicitur
 vtrum ipsi infirmi verum dicitur quando dicitur se vidisse angelum vel dyabolum circa
 se in infirmitate: dicitur quod hoc est possibile quando ex divina providentia permittit
 et sine contrarietate dei fieri non potest: quod illi sunt spiritus qui non possunt videri: cum ni
 hil videatur nisi coloratum: ut dicitur Aristoteles in II. de anima: sed ipsi non sunt colorati
 quare se quis quod non possunt videri nisi spiritualiter procedat ex gratia dei. Tertius
 casus. an verum sit quod plures homines dicitur se vidisse deum in agone mortis. Ad
 hoc respondet beatus Hieronymus. quod sic: quod filius dei tantam misericordiam habet ad ipsum hominem
 quod in fine vite cuiuslibet hominis se manifestat: nam mori pro nobis voluit. Et il
 lud idem confirmat in euangelio ubi dicitur. Et iteque venit ad vos: et ideo apparet ipsi
 homini in fine mortis. Quartus casus ponatur quod aliquis homo sit seel vinctus in vna in
 firmitate. et diu manet in eadem infirmitate: sed non sub equali transitu: tunc
 dubitatur utrum postea articulo mortis imminente possit iterum vngi. Responde
 tur quod illa medicina non solum respicit morbum: sed etiam infirmitatis longitudi
 nem: et non obstante prima vinctio in articulo mortis facta: si euaserit et diu in
 ista infirmitate perseverauerit sub iudicio transitu potest iterum vngi: quod medio tempore
 potest homo veniale peccare: quod illud tunc iterum debet per vinctioem. Quintus casus
 aliquis inter se delinquit tunc se infirmitate vel etiam iudicat fideliter peccata vinctioem.

Franciscus et
 beatus xv
 vngimus

nota

dubitat an debet. *nglvei n. Rñdet q' n: q' sol' ifirm' e' ynged'. talis aut n' e' h' mōi' igit' c. **C** Serr' cas' e' iste. v' p' gnan' 2 pigmeiz tales pñfessio' s' fūr yngēdi. Rñdet q' n. q' isti q' debēt yngi debēt eē alialta pfecta bona rōs nertētia. s' sic nē d' pigmeis 2 qñq' d' gnants. Si em' v' rōntis bone l' gna no reptret sec' eēt. **C** Septim' cas'. ponat i casu q' aliq's ifirm' dicat ad sacerdotē: dñe dicte mlti' v'ia p quā valcovēre ad rgnū celoz. tūc dubita tur quā v'ia sac'dos d'bet ei mlti' stare. 2 quō ipz istruē d'bet v' pueiat ad regnū celoz. Ad hoc rñdet sc'tus Augustin'. q' ipse sacerdos d'bet iqrere ab ifirmo. 2 si affirmatiue rñdet ad ea q' q'rit ab eo: tūc talis pculdubio se cure mouit. Pimū q' q're d'bet ab ipō ifirmo an credit i articlōs fidei q' sūt traditi i ecclia del. Si ifirm' dicit q' sic: tūc sacerdos d'bet rñde. hoc ē bonū signū q' ad salutē aie tue. Scdo sac'dos q'rat. an gaudet mori i fide ca tholica. si rñdet q' sic: tūc sacerdos dicat: hoc ē bonū signū 2 c. Tertio sa cerdos q'rat. v' p' doleat v' nō p' r'p'z offēdisse ei' cr' estoriē. si rñdz q' sic. tūc sa cerdos dicat hoc ē bonū signū. Quarto q'rat. v' p' doleat d' p'ctis pmissis. si rñdet q' sic: tūc sacerdos dicat. hoc ē bonū signū. Quinto q'rat. si euasertt morē v' p' velit pctā d'plangēt āph' n' peccare. 2 cū hoc sua pctā velit emē dare. si rñdet q' sic. tūc sacerdos dicat. hoc ē bonū signū. Sexto 2 vltio q' rat sacerdos. an credat pueire ad regnū dei nō meritis suis: s' p' merita te su xpi 2 p' et' amarissimā passiōē. 2 si ipse ifirm' oib' ist' firmit' adhēt pñtē dor credēdo. tūc ipse sacerdos dicat sibi eū p' solādo. Si aduersarij tui ad te vēiāt i exitu aie tue fcozdat xpi passiōē: 2 eis secur' d'vita c'na. **C** Oc tau' cas'. ponat q' sit aliq's mal' q' p' maliciā irrat ifi. miratē ita q' mir' e' s' ficat. sicut legi d' illis q' solēt sc'tōs i crepare 2 vitupare. tūc dubitat v' p' ta les morte iminēte d'beat yngi. Ad hoc rñdet q' ipse sacerdos p' aliq' signa manifesta: sicut p' gemutū vel cleuatōē manūū i celū vel suspiratiōē co gnoscit illū ifirmū sacramētū vinctōis d'siderare: tūc tenet ipz yngē. si ist' signis remotis nō factis trāseat vinctio a talib' multuolis. **C** Vltimus casus ē iste. ex q' i iure p'hibet q' hō hñs parūū caput vt mus nō d'bet yngi tūc dubitat an e' hō nimis magnū caput hñs nō d'z yngi. Rñdet q' inter oia aialta quedā sunt mōstruosaz impfecta. siue talis d'fectus venit ex su perabundantia siue ex defectu. ita q' habent rōnē valde imperfecte: h'mōi' non sunt yngenda. quia omē aial q' debet yngi debet habere perfectā rō nem et d'cr: tionem.*

na optia

.i. in hastiludis .i. occis' .i. parua
In torneamentis lesus si dixerit horam
sup. hora sup. exstēs .i. peccata

In qua contritus: sua crimina confiteatur
.i. eucharistia sup. in loco sacrato

Corpus ei domini datur: vngitur: nec sepelitur
sup. vel aliq's nobilito sup. torneamenta

Ne miles pronus sit ad ista: negat et isti

Summula Raymundi

Ecclēastica cumulatio blasphematur sup. lecti

Sancta sepultura: corpus confunditur eius

sup. Iesus .i. moritur sup. iura ecclesiastica

Qui sic decedit: sed cetera nulla negantur

sup. iura sup. ad salutē .i. remouetur

Que prosunt anime: sic iste restringitur inde

sup. cā iusticie intranti hōt sup. ecclesiasticū

In bello iusto ius omne datur morienti

.i. discussor criminū

Confessor licite sis furibus et sceleratis

sup. fures aut alios consimiles .i. iusta

His: quos damnant sententia iudicis equa

.i. cum talibus impedimētis .i. custodia ciuitatis .i. ligant

Et quos compedibus custodia publica vinxit

.i. homicidia .i. mortē furū &c.

Patronum mortem, furum suspendia: clades

.i. q̄ iacunas sup. tu sacerdos

Qualescunq; caue ne conspicias: quia iure

tale officium d. uinum

Quādam cantandi tibi tollitur inde potestas

.i. aliq̄ signū sup. fur .i. piculū .i. incrare.

Non facias quicq; quo casum mortis mire

aliquis .i. sine .i. mortis desiderio .i. c. paratis furt

Possit: et absq; necis consensu condoleas huic

sup. nec raymūdis visionis mortis deponibilis .i. iste casus

Dicimus articulus q̄ dispensabilis hic est

homo .i. iste

Mortuus inuentus vbicunq; sit: hic sepelitur

.i. in cimiterio incognita inue. ti

Nobilis: dubia sit mortis causa sit eius

.i. nota inuēt .i. nō d̄ sepeliri in cimiterio

Si manifesta mali sit causa: foris sepelitur

Clātic maḡ ponit incidētia q̄ incidūt ex p̄dictis. Et diuiditur illa p̄
tot pres quot ponit incidētia. pres patebūt. **P**rimū incidēs siue p̄ia regu
la ē. si aliq̄s lefus fuerit i torneamentis vel p̄cussus vsq; ad articulū mor
tis & ille sup̄uixerit ad modicā horā ita q̄ sua crimina p̄ p̄terit: tunc ille ē

cōfessio: vng. d. s. d. carē ecclesiastica sepultura: vtz d. romeamētis p̄so r. el
 timo. Rō ē: q. tūc alij nobiles si efficiūt ita p̄nt ad h̄mōi romeamētia siue
 ludos. r. sic vt alij restrigāt a tali ludo nō dnt sepeliri i eccia siue i cimites
 rio: s. i cāpo p̄ aspectū altor. vt alij cesset a tali ludo: s. r̄i oīa alia ecclesiasti
 ca iura q̄ p̄sūt saluti aīe siue si v̄sit d̄negari tali. Scōz icidēs qd̄ ex illo ori
 tur ē. si aliq̄s irrat bellū iustū: tūc oīa iura sacra p̄nt illi porrigi. r. hoc ē
 v̄z si cā iusticie vel cā defēdēt cōe bonū vel patriā defendēdā irtrauerit
 bellū. Et ac cā spoliandis: vel p̄p̄t altā cām sibi filijs irtrauerit bellū: tunc
 illa iura sacra r. ecclesiastica si porrigēt et. T̄ertū icidēs siue r̄la q̄ licitū
 ē audire p̄fessionē ab ip̄io furib⁹ r. latronib⁹: r. si cōtīgēt q̄ aliq̄s sacerdos
 debēt eos audire: tūc disponat q̄ tale s. fures r. latrōes sint soluti a vicul
 q̄ si n̄ eēt soluti s. ligati cū pedib⁹: tūc si d̄z eos audire. r. hoc ē p̄p̄t reues
 rētiā sacri siue d̄ h̄i eēt illi sacri. s. p̄fessio: s. si d̄ iure: q̄ cōfessio liberat a
 pctō. s. d̄z eēt soluti a vicul corp̄is quēadmodū petr⁹. Act. ix. Quarta r̄la
 q̄ q̄cūq̄ h̄z v̄olūtate clericali: ille d̄z se caue ne v̄ncq̄ videat mortē malor
 hoīm: vt suspēdū: p̄bustionē r. q̄ tal factū irrat irregularitatē p̄ quā tol
 lit officiū celebrādū missaz: vt si ip̄e letariet d̄ morte ip̄or. vel cōsile op⁹ ex
 p̄traēt. Quinta r̄la: n̄līe sacerdotū loq̄t q̄cūq̄ d̄ his malefactorib⁹: ita q̄ n̄
 h̄i d̄z facē nec dicē d̄ his maleficis. r. hoc nec signis nec nutib⁹: nec v̄bis nec
 ope ne irrat irregularitatē. Sexta r̄la. si aliq̄s mortū iustū fuerit in aliq̄
 loco siue sit i aq̄ siue i cāpo sūi i silua: ille ē sepeliēd⁹ nobiscū. i. i cimiterio
 r. hoc ē v̄z si cā mortū illi sit dubia: tūc s̄m hoc d̄z opari. Si at sit nota r.
 manifestā: tūc itez s̄m hoc d̄z opari: puta si cā mortū ē homicidii v̄l aliq̄d
 h̄mōi: tūc n̄ ē sepeliēd⁹ i cimiterio: s. i cāpo. Eodē mō d̄z si aliq̄s suspēsus
 iuentiē i cāpo quē scitret eē suspēsus: ille nō ē sepeliēdus i cimiterio.

Circa istaz p̄mo ē notādū. ex q̄ romeamētū d̄z esse lud⁹ siue exercitiū vbi
 plures armati p̄sūt sū puentūt vt v̄elit iure bellū: tūc sciēdū q̄ aliq̄s p̄
 strare bellū cū romeamētis dupl̄r. Vno mō p̄p̄t vanā gloriā. s. p̄p̄t multaz
 siue v̄gnū cōplacētā. r. si tal sic mortū siue iusticiā: tūc ip̄e n̄ d̄z sepeliri i
 cimiterio r. i loco sc̄d. H̄i mō aliq̄s p̄ irrare romeamētū siue bellū cau
 sa exercitij vt postea possit eē abilitoz i vero p̄lo. r. mēbra sua abilitē r. ab
 stia si. aut ad defēdēdū patriā. I ad defēdēdū cōe bonū: vel ad defēdēdū
 orphanos viduas: r. si tal mortū i bello tūc ei d̄z ecclesiastica sepulsa. Se
 cūdo nota q̄ h̄us aliq̄d corp⁹ sepelir̄ eēt cimiteriū p̄p̄t hoc si ē cr̄. dēdū q̄ iste
 h̄i sit d̄nat⁹ ex eo q̄ sepelitur eēt cimiteriū: r. rō ē: q̄ loc⁹ nō sc̄ficat corp⁹
 s. corp⁹ sc̄ficat locū: q̄ sc̄tm corp⁹ ad quēcūq̄ locū p̄t̄tur illū locū sc̄fificat:
 cat: vt istd̄ d̄z p̄ multa corpa sc̄d̄z q̄ sc̄fificauerit loca. r. q̄ si ē credēdū q̄ aīe
 illoz hoīm sepulcor. extra cimiteriū. p̄p̄ta p̄uabūtur gl̄ta celesti. T̄ertio
 notādū. sic h̄i eēt lib. v. d̄ romeamētis: romeamētra s̄ p̄hibita i q̄b⁹ p̄ueniūt
 milites ad offitiationē audacte ex q̄b⁹ aīab⁹ multa picula sepi⁹ p̄ueniunt
 nam si q̄s ibidē interfec⁹ fuerit ecclesiastica carebit sepultura: s. si q̄s ad rom
 neamenta venit nō oīno p̄p̄t laudē: s. p̄p̄t aliam causaz honestā: videlz
 vt requirat debita sua a creditore: si tunc interfec⁹ fuerit potest in cimi
 terio sepeliri. Sicut legitur extra de romeamētis loco p̄uallegato.

Summula Raymundi.

¶ Quarto notādū, si furcs v^l latrones i furādo v^l p^luādo occidāf nō est
orādū p^l eis. vt habet ca. d^l furcs q^luo s^lre furib^l i ecclia nō dāf sepulsa. s^l
tū cū fuerit p^lesit^l p^ltr. n^l l^lz coz cria sine manifesta: tūc ip^lo pōt dari coz
pus d^lti. s^l sepulsa n^l nisi eoz p^lsanguinei satisfacc p^l eis p^lmittāt. vt p^l ex
tra d^l rap. ouib^l ca. vbi s^l. **¶** Quinto notādū d^l casib^l. **¶** P^lum^l ē iste. ponaf q^l
aliq^ls sacerdos staret circa mortē malefactor^l gaudēs d^l morte ip^li. nūqd
effici^l irregular^l. R^lir q^l nō ē p^luentēs sacerdotib^l z cleric^l audif. vidē. aut
iudicaf mortē malefactor^l: q^l facilt^l p^lit icurrē irregularitatē. **¶** Ali^l sacer
dos p^lmonēs aliq^lē d^lbo v^l facto. z si d^llectaf z dāf p^lsentū aliq^lis ad mortē
ip^li v^l el coaduuat: vel si n^lrib^l v^l el signis ip^lm p^lmouet ad mortē est irre
gular^l: s^l si ex casu p^ltigit q^l p^lstet mortē ip^li: tūc debet ei p^lolē d^lbo v^l
oge. **¶** Et ille articul^l d^l p^lesand^l ēz excusabilis. Sic s^lir si gaud^l d^l morte
ip^li z tū nō p^lmouet ip^lz ad mortē. iste articl^l stey ē d^lp^lsabil^l. s^l hoc solū
a sede ap^llica. **¶** Sc^lds cas^l. ponaf q^l iudex cluittar^l dat licēciā aliq^lē su
spensū vel rotatu sepeliri. z amici ei^l portāt eū ad eccl^lz. tūc dubitaf an
p^lstet debēt cū admittē ad sepulturā eccl^lsticā R^lidēf si tal^l fur tuent cō
fessus p^lrit z cōicat: tūc pōt sepeliri i cimitio. z hoc cū licēciā ep^li z p^les
bani. z tū simpl^l sepeliri n^l debet nisi amici p^lmittāt satisfacc p^l eo p^l q^l iste
fur ē mortu^l. S^l d^lceres. nūqd ecclia debet admittē q^l corpa suspensoz
sepeliat i ecclia: z q^l oblatioēs z misse stāt p^l eis. R^lidēf q^l si tal^l suspensū
de oib^l p^lctis suis purā p^lfessioēz fecerat z digne penituit: z s^lm p^lstituo
nē eccl^lsticā i sine p^lmunione suscepit. tūc i^l d^lture cōi sibi sepulsa ecclia
stica denegaf tāq^l malefactori publico. tū ex grā pōt sibi indulgeri sic q^l
ad eccl^lsticā sepulturā admittaf. z ex p^lsequet et iā admittunt suffragia
talū mortuoz: v^l oblatioēs z misse. **¶** Tert^l casus. ponaf q^l aliq^l s^lo
dos sit in castro alicui^l p^lncipis q^l scribit l^lras p^lvidicta sanguinis. tūc du
bitatur an efficitur irregularis. R^lidēf q^l cleric^las p^lhibet st^lrice ne aliq^ls
dicat vel scribar l^lras p^lvidicta sanguis. s^l laic^l p^lmitti debet. z nullo mō
subdiaconus diaconus vel sacerdos tale officū exerceat ne ad occasionē
aliq^lē inducat per tale officū. q^l efficeret irregularis. z hoc habet i des
cretalib^l extra de cleric^l. **¶** Quart^l casus. ponaf si aliq^l ventēs ad eccl^l
siā vidēs calicē quēdā m^ln^l caute dimissū. z ip^lm recipiat: logo tpe detine
at. tunc dubitaturum talis possit p^lmoueri ad sacros ordines. R^lidēf q^l
si ille volūtate fuerit cōfessus: satisfecerit ecclie cui^l calicē fuerat. nec de
hoc ē nota vel manifesta suspitio. tūc talis p^lniām factā d^lsimō idoneus
cognoscatur pōt p^lmoueri ad sacros ordines. **¶** Quintus casus. ponaf q^l
si aliq^l cā necessitatis: videlicet cā nuditati s^l vel famis aliqd^l furctur tūc
dubitatur v^ltrū tene^l restitūē. R^lidēf q^l nō. nam ois q^l cibaria vel vestē v^l
potū rectperet ex vera necessitate non tene^l simplic^l loquendo restituere.
q^l in necessitate oia debēt eē cōmunia. sicut fuit in p^lmitti in ecclia tpe
ap^loz: vt legitur in ac^lrib^l ap^loz. **¶** Et erāt illi soia cōia. **¶** Vel alto mō r^lide
tur p^lhabilit^l ad dubiū q^l nō. nā ois q^l cibaria vestē vel potū recipet causa
nuditat^l s^l vel famis. ille tene^l d^l his penitere p^l aliq^l h^lbdomadā. z hoc
extrema necessitate cogente. si aut redderet eccl^lz nō tene^l penitere. licz

Mata

ista nō hāt d iure. **Ser** cas? pōat q aliq̄s p̄iceps p̄mittat icēdiū ecclē
 z ponat q̄ egritudine p̄uet? p̄iteat suo capellano q̄ ip̄m absoluit a vicko
 anathemat? tūc dubitat an iste d̄z h̄re ecclēsticā sepulturā **H̄r** q̄ sic qz
 heredes ei? p̄ellēti sūt vt his q̄b? iste p̄iceps p̄ icēdiū vel alio mō dam
 nū fecerit iuxta facultates suas digne satisfaciāt: z vt sic aia illi? p̄icipis
 a p̄cis p̄t liberari. **Ultim?** cas? ē: ponat q̄ aliq̄s icēdiari? vel malefactor
 ecclīaz a sacerdote cōphēdat: z ab eo interficiat: tūc dubitat an iste cleri
 cus interficiēs eū sit irregularis. **H̄r** sub difficultate. nā si ille malefactor
 ei nocere noluerat: s̄z solū spoliare voluit ecclīaz: tūc si interficeret a clerico
 clericus ē irregularis. **Si** aut clericū voluiss̄ interficere: z cleric? alio mō si
 potuiss̄ euadere nisi ip̄m interficiss̄: tūc ē irregularis si talē malefactorē
 interficeret: sed valde facilliter posset secū dispensari. **Sed** alij doctores
 dicunt q̄ simpliciter non efficeret irregularis: cū inter duo mala minus
 malum est eligendum: modo minus videtur inesse periculositas q̄ p̄sby
 ter interficeret illū cū aliter euadere non potuit q̄ econuerfo.

Capitulum tertium de baptismo.

tu sacerdos .i. accipias

Baptismo

C Om cathexiz as puerum tunc tres tibi sumas

patrinos sup. tres p̄sone

Personas: et non plures: quia sufficiunt he

sup. patris sup. catholicam

His iunge fidem puerum debere docere

illā orōnē d̄nicā .i. d̄i venerit ad annos discretiōis

Atq; pater noster: maturos dum tenet annos

C Istud ē tertiu caplm i q̄ autor determinat d̄ tertio sac̄o: qz autor sup̄
 determinat d̄ duob? .s. eucharistia z sacra vnctiōe q̄ sūt sac̄a reiterabilia
 h̄ic tā determinat de sac̄o irriterabili .s. de baptismo. **Et** diuidit illa ps
 i duo. nā primo determinat de sac̄o baptis̄m. Sc̄do determinat d̄ negit
 gētis p̄tingētib? c̄ica baptis̄m. sc̄da ibi (Infans infancē) Prima ps ad
 huc diuidit i duo. nā p̄mo determinat d̄ p̄sonis req̄s̄ ad baptis̄m. Se
 c̄do remouet q̄dā dubia. sc̄da ps ibi (Mortis agēs) Quātū ad primū d̄
 sic: Quicūq; cathexizas puez: tūc sume solū tres p̄sonas: z hi tres v̄l ille
 tres p̄sona sufficiūt. ad q̄s tres p̄sonas d̄s dicere q̄ q̄n ille puer venerit
 ad annos discretiōis q̄ tūc eū iformant **P̄** n̄ z fidē catholicā. **C** Circa
 istam ē notandū: q̄ cathexizo ē vna dictio greca: z valet t̄m i lat̄no quātū
 puerū b̄ndicere an̄ baptis̄m: et h̄z fieri in facie ecclē. Cathexizo plura si
 ḡnificat. v̄l. Est cathexizo p̄firmo vel istruo sac̄a. Iubeo vel doceo t̄go
 redarguo sperno. Sc̄do notādū q̄ baptis̄m? differt a d̄. ob? sac̄is p̄edi
 ctis tā q̄ reiterabile z irriterabile: qz duo p̄cedētia sunt reiterabilia: q̄
 nō inducūt effectū eternū: vt eucharistia z sacra vnctiō: z id̄ d̄cūf reite
 rabilla: qz p̄sa p̄nt i eodē hoīe reiterari. s̄z baptis̄m? p̄firmatio et ordo d̄

Summula Kaymundi.

omnif treit erabilia: id est quod inducitur effectum eternum. An baptismus sic de finit.
Baptismus est caracter id est ibi a se ipse: per quem baptizati dicitur a non bap-
tizatis. An baptismus in greco id est est quod sortio in latino: quod sicut aqua mundat
corpore exteri: visibiliter: sic baptismus invisibiliter et supernaturaliter mundat animam
interius. An beatus Augustinus. Ad quod corpus tingit et meret abluit. Tertio nota
duo quod triplex est baptismus secundum quod habet in decretis. scilicet baptismus fluminis: fluminis et
sanguinis. Baptismus fluminis est principaliter baptismus: quod fit cum aqua fontis ex gratia
spus sancti. Sed baptismus fluminis est quod fit igne spus sancti cum gratia spus sancti. Et illo
baptismo beata Virgo maria baptizata est. Et albertus dicit quod non baptismate sicut
apostoli baptizata est: quod ipsa non legit esse baptizata in aqua fontis: sed fuit bap-
tizata in gratia spus sancti. Sed baptismus sanguinis est: quod propter fidem christiana san-
guis effunditur. Et sic facti martyres qui sanguine pro christo fuderunt. et pueri ino-
centes per tale baptismum fuerunt baptizati. Quarto notandum quod factum bap-
tismi est institutum quadrupliter secundum quod quatuor sunt gratia causarum. scilicet genitricis: matris: matris:
finale efficiens et formale. Nam quod ad causam materiam tunc baptismus est institutus
in aqua quod est corpus et genitricis oibus. Ad hoc est: quod sicut legitur: christus in iordane est baptizatus
in aqua quod est corpus oibus. Et id est magister Iulianus. Inquit. quod baptismus non dicitur fieri in vino
nec in lacte nec in aqua turbida nisi tempore magne necessitatis: sed secundum causam forma-
lem tunc baptismus est institutus a christo qui dixit. Marcus ultimus. Ite baptizates in
noie patris et filii et spus sancti. Et hec forma dicitur suam a quibus baptizante. Et
ideo si aliquid baptizaret puerum sic diceret. Ego baptizo te in noie patris: filii
et spus sancti et in noie sancti Nicolai. illa forma non valeret. Et tunc talis puer co-
ra deo oportet baptizari: non esset: id est quod ibi dimitteret formam institutam et
aliquid supadderet: quod tunc forme nihil est supaddendum. Et tunc mulieres bap-
tizantes pueros tempore necessitatis: quibus negligunt pueros aliquid addentes ad ve-
ram formam dicentes. Ego baptizo te in noie patris et filii et spus sancti et in noie virgi-
nis marie et beati nicolai. Et iste sic facientes gravissime peccant. et creden-
dum est puerum tale si suputerit esse rebaptizandum. Causa efficiens baptismi
fuit christus: sed effectus baptismi est ablutio in fine et promptitudo ad bonum
et tarditas ad malum. Sed finis baptismi est ablutio peccati originalis et
transitus regni celestis si innocenter baptizatus custodiat. Item nota est
causa efficiens. quod christus baptismum instituit ut quidam doctores dicunt: cum
de latere suo sanguinem et aquam voluit emanare: et postea aquam sanctificavit
dicens. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit regnum coe-
lorum Johannis 3. Item baptizandus cum primo ad ecclesiam venerit tunc primo in-
terrogatur utrum abrenunciet diabolo. Et respondet patrum abrenuncio. Et iterum
quod vult credere in patrem et filium et spiritum sanctum. Et iterum patrum respondet: credo.
et per hoc baptizandus instruitur de vita et fide. Nam de vita docet abrenun-
ciare diabolo: sed de fide docet credere in sanctam trinitatem. Et tunc interrogatur
si credit in ecclesiam catholicam: scilicet dicitur comunione: remissione peccatorum
Respondet patrum: credo. Post istam interrogationem et responsionem parvulus per
sacerdotem in faciem sufficitur: per hoc exhortatur ad ministerium dei: ut expellatur
ab eo de potestate potestatis: secundum beatum Augustinum. hec omnia sunt et im-
perio saluatoris qui dixit discipulis suis. Ite docete omnes gentes bap-

*fluminis
baptis fluminis
Sanguinis*

magister Iulianus

tizantes eas in noie patris et filii et spiritus sancti. **I**tem nota s^m Alber-
 tū: sicut sunt septe dona spū sancti: sic etiam septe sunt dona ipsi⁹ baptis-
 mū: sicut est salis collatio. vñ dicit venerabilis beda. Sal benedictum da-
 tur in os baptizandi: vt capiat doctrinam vere fidei. **S**ecūm donum ē: an-
 rium et nariū cum spūto linitio: qđ sit exemplo christi: qui lutū cum spūto
 faciens murū et surdū sanauit. **J**ohā. ix. Et oculos ceci nati linit. **T**er-
 cū donū ē signatio p^{er} oas cū oleo et custodiat cor suū inunctū: **Q**uartū
 donū est: signatio in ter scapulas cū oleo. p quā fortitudo et armatura con-
 tra diabolū denotat. **Q**uintū donū ipā imersio aque. **U**bi nota qđ trina
 imersio fit in fonte: p qđ designat triduaa sepultura xpi: qui trib⁹ die-
 bus et noctibus fuit in sepulcro. **C**irca id addit vna cautela que est talis:
Nam si puer sit ita debilis qđ nō possit ter immergi fonti: tunc sola trina
 aspersio aque sufficeret. **S**extum donū est vnctio facta in vertice cū cris-
 mate. **S**eptimū donū est crismatio facta in fronte quod significat effectū
 contemplationis diuine et cognitionis eterne. **I**tem nota qđ puer debz
 solum tres patrilinos habere. hoc est in signum sancte trinitatis: vel ideo
 qđ omne verū testimonū stat in ore duoz vel trium. **S**i autē essent p^{er}es
 ppter paupertatem parentum: vel si esset vnus tpe necessitatis non impe-
 dierit sacramentum baptisimi. ita qđ ex hoc sacm baptisimi nō h^{er}et effectū
Item nota duo sunt que pcedunt hoc sacm. s. exorcismus et cathezi-
 mus. **C**athezismus pcedit nō ad eius instructionē: sed quo ad fidei sus-
 ceptionē: professionem et sponzionem quā facit paruulus nō in p^{ro}pria p-
 sona. sed p vicariū. s. p patrilinos. **E**xorcismus etiam pcedit. baptisimus
 id est adiuratio contra malos spūs et suggestiones eorundē vt depella-
 t^{er} p^{er}as dyaboli: ita qđ minuitur ne possit saluē i paruulis impedire sicut an-
 tea potuit. **E**t de tali incidit tale dubium: si aliquis moreretur post exor-
 cismum et cathezismū et nō baptizaret: vtrū talis sine baptisimo aliquez
 haberet effectū saluandū. **E**t videt qđ nō: qđ baptisimus est ianua scē ma-
 tris ecclesie: et sine baptisimo nullus liberatur a dānatiōe. **R**espondeo ad du-
 bium: qđ exorcismus et cathezismus nō pnt aliquem liberare a pena vt qđ-
 dam doctores volūt: sed quidā docto. dicūt qđ cathezismus aliquo mō ab-
 soluit ipm hōiem a pena. **E**t p illo scēdū qđ pena est multiplex. **N**ā qđaz
 pena dānt et sensus: et istā penā sustinet ale in inferno ex hōies: et vñ pēa
 dānt qđ carēt visione dei: sed vñ pēa sensus: qđ patiunt in aia: et post diē
 iudicij tā i aia qđ in corpe patient: qđ tūc ibi erunt sensus: et p^{er} de diuite e-
 pulone **L**uce. xvi. dicente. **T**ructio in hac flamma. **A**ltqđ hō aie nec habēt
 penā dānt nec sensus: vt fuerūt scēi p^{er}es olim in limbo. **A**lia ē pena sen-
 sus et nō dānt: et talis pena est aiaz i purgatorio ex hōitū qđ licet habent pe-
 nam sensus et patiunt i aia: tñ nō hnt penā dānt: qđ spant qđ dicit h^{er} ex isto
 nē dei. **Q**uare hō hnt penā dānt et nō sensus: vt pueri qđ mor. ūt sine bap-
 tismate. illi em̄ penā dānt hnt: qđ carēt visione scēe trinitatis: et nō hnt pe-
 nā sensus: qđ nō patiunt i aia. **E**t dicit doctores sacre scripture qđ gaudi-
 um eoz vel delectatio est maior: qđ alicui⁹ hōis in hoc mūdo qnta pōt has-
 bert ex naturali rez cognitōe. **L**ūc igit ad dubitationē rñditur qđ si tal-

Septem sunt dona
 baptisimi etc.

Summula Raymundi

puer nō fuerit baptizatus: tunc nō fructū dīna vīsiōe. z qñ tūc af: q̄ cathēcīsmus z exorcīsm⁹ nulli⁹ s̄ effect⁹. Añ q̄ alleuā̄r eis penā: s̄ tñ fructū dīne vīsiōis carēt. **Alia nota.** dubitaret q̄s v̄x possit fieri dīlatio p̄ exorcīsm⁹ z cathēcīsm⁹ ad tres v̄l ad quatuor ānes. Vbi tñ q̄ securi⁹ z mel⁹ ē q̄ statī p̄ exorcīsm⁹ baptizet p̄p̄ tres cās. P̄na ē vt morbo pueniēs re mediū exhibeat: q̄ si differret aliq̄s exhibitōem remediū: tē qñq̄ morb⁹ i puero fieri icurabil: vt videm⁹ illd̄ i ext̄ioib⁹ qñ medela nimis tarda ē: tē morb⁹ sic icurabil: vt q̄ morbo statī pueniēs imediū p̄stet: tūc puer statim d̄z baptizari ne morb⁹ i puero fiat icurabil: vñ ap̄ls. **Q̄s n̄ nascimur filij ire.** Ep̄he. ij. P̄io q̄ sciēdū q̄ duplex ē gñatio: q̄dā ē i v̄to: z ē illa qñ aīa ifundit̄ corpi. Alia ē gñatio ex v̄to: z ē qñ puer i natūre gñat: mō statim qñ aīa ifundit̄ ip̄i corpi: tūc t̄i ē morb⁹: z qñ ex v̄to gñat: tūc imediū are morb⁹ d̄z curari: z p̄ p̄ns d̄z statī baptizari. **Secūda cā ē** ne puer morte pueniat: q̄ nec exorcīsm⁹ nec cathēcīsm⁹ curat̄ puez: s̄ solū baptīsm⁹: et ne fiat piculū: tūc puer statī est baptizād⁹. **Tertīa cā ē** ne puer a diabolo opprimat̄: q̄ diabol⁹ p̄t puerū opprimere añ baptīsm⁹ ex p̄mīssiōe dīna tō immedīate puer ē baptizand⁹ p̄ exorcīsm⁹ z cathēcīsm⁹ p̄p̄ tres cās .i. q̄ iclīnatus ē ad mortē .i. ex v̄tero sue m̄is .i. dicitas

Mortis agens puer officium dum nascitur ille

sup. hoīe .i. illud sac̄m .i. aliquid

Quocunq; potest baptismum sumere nec quā

.i. in quacūq; linea p̄ sanguineitatis

Personam reūct quocunq; modo sibi iunctam

z hoc ē verū .i. baptizandi .i. a tali p̄sona .i. ego baptisote z t̄.

Dummodo mergendi seruetur debita forma

.i. talī fāns .i. decedit .i. oleo sc̄rificato

Si tunc non moritur crismetur crismate sacro.

.i. nō esse necesse .i. ad hūc puez. i. vocare. s̄. i. testimoniū

Non opus est aliquos hunc accersire paternos

Hic mḡ remouet dubiū. z ē illd̄: si aliq̄s puer eēt var⁹ z ad mortē iclīnatus quō h̄mōi puer ē baptizād⁹. Ad hoc dubiū r̄ndet l̄ra sic: qñcūq; puer ē agēs officii mortis. i. qñcūq; puer ē iclīnatus ad mortē i p̄icipio sue natiuitatis: tūc ille puer d̄z baptizari a q̄cūq; siue a muliere siue a viro: z nō d̄nt sp̄nere p̄sonas q̄cūq; mō tales p̄sonae sūt sibi iūctae: z ille baptizās d̄z ob̄seruare debitā formā q̄ tal. **Ego** baptisote i noīe p̄ris z filij z sp̄s̄s̄c̄ri. Et si ille puer nō morit̄: tūc postmodū d̄z crismari sacro crismate. i. oleo sc̄rificato. Et i tali casu nō ē necēariū p̄inos vocari ad baptīsm⁹: nec d̄z cathēzari. **Circa** l̄ram primo est sciēdū q̄ si mulier i tali necitate baptizaret puez suū: si eēt iō a viro suo sepanda: z sic p̄s̄s̄t̄ iclīgēdū ē d̄ viro z d̄ patre z d̄ alijs p̄sanguinets. **Secūda nota.** q̄ circa sac̄m baptīsmi tria p̄curat̄: tūc sic circa alia sac̄ra. s̄. sac̄m tm̄. res sac̄ri z sac̄m z res sac̄ramenti s̄

Nota

Nā sacm̄ baptis̄m̄ ē fōs ⁊ aq̄ bñdicta illi⁹ fōs: s; res sacri ē gr̄a spūal̄
 data ⁊ spāl̄ p̄ quā hō ī fide cōfirmat. ⁊ ḡ p̄ tāto aliq̄s baptisat vt sibi gr̄a
 augmētē. ⁊ vt ī fide cōfirmet: s; res sacri ⁊ sacm̄ sil ē caracter idelibilis
 aie ipsius. Tertio notādū q̄ sacm̄ baptisat; adhuc aīr notificatur. et
 hoc sic. Sacm̄ baptisat; ē p̄cipiū vite spūal̄. nā ip̄e baptis̄m̄ ē tanua
 regni celest̄ p̄ quā op̄tēt vniūquēq; fidelē ītrare ad eternā vitā p̄cipiēdā
 ⁊ sic merito baptis̄m̄ d̄: p̄cipiū vite spūal̄: q; dispōit nos ad vitā eternā
 Job. ij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ c. Secūdo d̄: p̄ qd̄ sit sigillū: ⁊ hoc sicut
 d̄nate: q; sicut p̄ sigillū vna l̄ra discernit ab alia siue cogit̄ sic īra ep̄i
 vt p̄sulū p̄ sigillū imp̄sulū cogit̄ d̄ferre a l̄ra milit̄ vel comit̄ vel baro
 nis: sic nos xp̄ian̄ p̄ hoc sacm̄ baptis̄m̄ ⁊ sigillū distinguit̄ ab alijs hoib⁹
 .s. a gētilib⁹ ⁊ a iudeis. ⁊ sic d̄ alijs. Tertio d̄: ⁊ custōdia) q; ibi ē caract
 idelibil̄ ip̄ess⁹ aie eternā vt n̄ caract sic diffinit. Et q̄ltas aie disponēs
 potias et⁹ ad p̄ndū maiorē gr̄az. Quarto d̄: (mēt̄ illūinatio) q; p̄ baptis̄
 mū fides ītroduc̄: ⁊ mēs .i. aia illūinat. Itē nota q̄ cā efficiēs h⁹ sacri
 ē duplex. s. p̄cipal̄ ⁊ īst̄fal̄. Cā efficiēs p̄cipal̄ h⁹ sacri ē ip̄e xp̄s. S; cā
 efficiēs īst̄fal̄ hui⁹ sacri ē sacerdos vel mīster. Itē cā final̄ p̄cipal̄
 loq̄ndo hui⁹ sacri ē deletio oīm pctōz ⁊ oīm pena. Et ḡ ip̄e baptis̄m̄ ē
 dignior oib⁹ sacris ī efficac̄. Nā sciēdū q̄ pena ē duplex q̄ ad p̄ns. s. eter
 nalis ⁊ tp̄alis. Nā pena tp̄alis ē q̄ nobis hic īsignit̄: sicut ē s̄ris ⁊ famez:
 ⁊ illā penā nō delet baptis̄m̄. S; pena eternal̄ ē q̄ assumpta ē a p̄imo ho
 mine ex pctō. ⁊ istā delet baptis̄m̄. ⁊ ex hoc dicto soluit̄ vna dubitatio q̄
 talis ē: vt p̄ baptis̄m̄ delere pōt pctā iadulto. ⁊ d̄: q; sic: q; baptis̄m̄ ē tal̄
 efficac̄ q̄ delet oīa pctā: actuale et originale. Istō sic st̄ate ponat̄ casus
 possibil̄: si ēēt aliq̄s iudeus ⁊ ferret sniam iustā corā iudice ī aliquē homi
 nē malū: ex hoc tūc erit irregularis: ⁊ ī hoc nō peccat: mō si tūc tal̄ bap
 tisaret: tūc q̄rit vt p̄ ibi irregularitas d̄p̄setur. Ad hoc r̄fir̄ fm̄ aliq̄s q̄
 nō: q; baptis̄m̄ delet pctā: s; istud nō ē pctm̄ īgīt ⁊ c. Sed alij dicūt q̄ etl
 am baptis̄mus auferet irregularitatē: et arguūt sic: si aufert maius etiā
 aufert minus. sed maius est pctm̄ q̄ irregularitas: qm̄ p̄pter pctm̄ aliq̄s
 dānatur: nō aut̄ p̄pter irregularitatē. Itē sciēdū q̄ puer tali mō baptiza
 tus vt docet litera: ob̄uata debita forma h̄boz vt p̄dictū est: d; postea
 ī eccl̄ia crismari: vt d̄t magis ī litera. Et tē hui⁹ ē: q; als nō ēēt p̄fecte
 baptisatus: q; nō haberet dona q̄ p̄serunt ī baptis̄mo de q̄b⁹ p̄i⁹ dictū ē.
 Itē debita forma (vt s̄ patuit) est. ego baptizo te ī noīe patris ⁊ filij et spū
 scti. Et ī illud p̄nomē ego determinate intelligit̄ ī illo h̄bo p̄ime p̄so
 ne. s. baptiso. tū requirit̄ vt̄q; q̄ exp̄sse ponat̄. Itē illa h̄ba tā plata debēt
 esse oīno silia ī sc̄ariōe ī theutonico et ī eodē ordine. q; als laic⁹ nō pos
 set baptizare: qd̄ ē p̄tra int̄tōnē literē. Itē sciēdū. talia h̄ba d̄nt p̄ter
 ri sine alioz alioz h̄boz īt̄positiōe: q; si caderet trabs vel aliq̄d ali
 ud cuent̄ret ex ip̄oūso ⁊ terreret baptisante: et si tūc diceret p̄sbyter sic
 baptisans. Ego baptizo te. aliqd̄ est ibi. ī noīe patris ⁊ filij ⁊ spū scti: ta
 lis puer n̄ ē baptisat⁹: q; illa h̄ba aliqd̄ ē ibi: nō s̄t d̄ forma h̄boz baptis̄m̄
 Itē si aliq̄s nō itelligēs latinū diceret hec h̄ba. Ego baptizo te ī noīe pa
 .h.

Summula Raymundi.

tris et filij et spiritus sancti. qd est sba baptismi et si sciret qd p ista sba notaretur
ipse si p ea baptizaretur. cu ad baptizare requirit intentio baptizandi: et hoc
requirit qd intelligat qd sba p cernit a forma baptismi sciat siue respiciant.
Item sciendum si i cau necessitas puer ad fore teneret cu debita forma non esset
esset baptizatus. et ex illo p q i cau necessitas sola a p sio ad sufficere ad baptismum
Ite mgt vt q i cau necessitas nlla psona abiciat s baptismum: diceret q qd
vt p iude q e baptizatus vt pagan vt sarracen possit aliquid e baptizare. n p
q sic: dnm hret iterone baptizandi: et sciret debita forma p oz illud vrb
patere ex hoc: q btus iohes xpm i iordane baptizauit: et tñ ipmet si iur
baptizatus. Et ex illo manifeste p vltim q null dicitur baptismum: et h
eraplū e q i xps a iohes baptista voluit baptizari: nisi aliqs spāt p bonā le
tationē baptizaret. q i sra dicit ibi. Jude⁹ curres p rti⁹ et. Quidam
sra dr. q ltbz hō p baptizate. circa hoc dubitat vtz hoc sit vez. et arguit q
nō i q hoc e solū pmissus successorib⁹ aploz. i. iplis sacerdotib⁹: igit si ois
hō p baptizate. p nā t. s. a n s phat p dictū Marc. xvi. vbi xps dixit su
is discipul⁹ et eoz successorib⁹ sacerdotib⁹. Eūtes docete oēs gētes bapti
zantes eas i noie pa. et. Sz i oppositū e sra pns. q a qd qz puer pōt bap
tizari. igit et. Ibi nō q aliquē baptizari intelligit duplici. Uno mō ex of
ficio: sic solū sacerdos baptizat. Alio mō ex articulo necessitatis: et sic qlibet
psona pōt baptizate: et sic intelligit sra: s i illo pto dicit intelligit dictū
Marc: et nō pns sra. Tūc ad ronē qñ d. tñ hoc solū est cōmūm succes
soribus aploz. i. iplis sacerdotib⁹. Ibi rfidetur q hoc est intelligi: dū e offi
cio: sic solū successorib⁹ apoloz e pcessum ex officio baptizate: nō ar ex
articulo necessitatis. Ite nota dubitaret qd vtz puul⁹ pōt baptizari. et
vel q nō: q vt hō p brm marcu loco allegato: tūc talis q crediderit et bap
tizatus fuerit salu⁹ erit: mō puius adhuc nō credit. id nō pōt baptizari.
Mat. 23: q i q nō habuerit fidē nō crediderit non potest baptizari: s i ille
puul⁹ non hz fidē: igit si p baptizari. Ad hoc nō q fides pōt hē sufficere
e duplex. nā qdā est fides p p a: quedā e fides aliena. mō qz puer non
hz fidē p p a: hz tñ fidē alienā. Sz diceret qd: sub q q fide baptizaf puer
cū fidē p p a: adhuc nō hz. Ad illud e dnm q puer baptizaf i fide patrioz
Sed p rra hoc arguitur sic: stat qñq qz parunt sunt male fidei. videlicet qz
forte sunt heretici. et sic de alijs. et sic tūc stare q puer baptizatur in mala
fide. Ad illud nō p brm Aug. q triplex est fides. s. seminata: germinans
et matura. Fides seminata est qñ puer est baptizatus: qz tūc statim i eo fi
des xpiana seminata e a spūctō. et ideo tūc i fide ecclie baptizatur: et sic
sunt non obstat q qñq parunt sunt male fidei. vel etiā ipse sacerdos bap
tizans. qz p p terea puer nihilominus baptizatur: qz ei imputatur sacm
baptismi in fide ecclie. Sz fides germinans est qñ talis puer creuit in
adulescentia. et si tūc puer floret i d ruti⁹ xpianis tūc hz fidē germinantē
Sed fides matura. qñ puer puenit ad annos discretōis scies discernere
bonū a malo: et ecouerso: tūc hz fidē maturā. et p hoc tunc dī q vbi patri
ni erant heretici vt male fidei: tūc ille puer nō baptizatur in fide malo: qz
baptizatur i fide apoloz et in fide sacri. et sic fides magna ipsoz paruntō

Nota

Summula
fides germinata
matura

nō succedit i puulū ex eo q̄ ibi acq̄rit rē sacri. Tercio nota. q̄ dubitaret
 q̄s. v̄z p̄ puero gr̄a p̄fertur i baptismo. Et vid̄ q̄ sic. nā illi p̄fert gr̄a q̄ d̄s
 gnus ē vita eterna. sed ipse puer baptisatus dignus est vita eterna. Igit
 ei p̄fertur gr̄a. Ratio ē nota. minor p̄ de se. S̄z i oppositū arguitur sic:
 ad oēm gr̄am sequit̄ iustificatio: s̄z i puero nō ē iustificatio: igitur r̄c. p̄na
 p̄batur p̄ dictū b̄ti auḡ. q̄ d̄t. Qui creauit te sine te: nō iustificabit te s̄i
 se: sed puer nō h̄z p̄sensum q̄ requiritur i iustificatōe. Ad illud r̄r q̄ gr̄a
 p̄fertur tripliciter. Pr̄io ex merito passionis xpi: q̄ homo ex his i valle m̄
 serie p̄ntis vite nō potuit liberari p̄ hoīem nec angelū. s̄z solū d̄s r̄ hō ip̄z
 liberauit sua amara passione q̄ sum̄ redēpti oēs. Sec̄da gr̄a p̄fertur p̄rute
 aliene i d̄i: q̄ sicut nos sum̄ baptisati ab aliēis: sic nos subleuēmur ab
 aliēis: sed p̄rute aliēna sum̄ lapsi. q̄ ex virtute p̄thoplasti. i. p̄mi hoīs
 sic etiā ipse hō ex p̄rute aliēna subleuaf. s. ex p̄rute dei. Tercio gr̄a p̄fert
 aliēi rōne sacri: q̄ hoc sacri ē delecto oīm pctōz culpaz q̄ culpa r̄ gr̄a
 nolūt se p̄patt: q̄ cū gr̄a idocurur: culpa remittitur. tūc ad rōne d̄i. Itz ipse
 puer nō h̄z iustificationē p̄pūā: h̄z tū iustificationē aliēnā q̄ sufficit sibi.

De sacra confirmatione.

De confirmatōe

.i. i susceptōne sacre p̄firmatōnis. i. necessarii
In confirmando non est opus esse patrinos.

f. patrin̄. i. requiritur. i. sol̄ patrin̄. s. ep̄o. s. p̄firmandū
Unus erit tm̄ qui presentabit eundem

f. p̄firmandus. i. b̄ndictionem
Iste cathexisimū non suscipiat prohibemus

In ista pte autor determinat de sacra p̄firmatōne: r̄ d̄t sic. q̄si aliq̄s des
 bet p̄firmari tūc nō ē op̄ ibi ēē tres p̄sonas vel patrinos. s̄z sufficit vna
 p̄sona vel vn̄ patrin̄ q̄ cū p̄ntat ep̄o. Et ille q̄ d̄z p̄firmari nō debet ca
 thexizari sed extra lrām ille q̄ est patrin̄ i p̄firmatōne cū illo cui ē patri
 nus n̄ d̄z cōicare nec p̄icipare i affinitate: q̄ i p̄firmatōe p̄trabit cōḡtio
 sp̄al̄s q̄ ipedit m̄rimonū: q̄ aliqua r̄ cōḡtio d̄t. Et si aliq̄s d̄ct puellaz
 an̄ ep̄m ad hoc vt suscipiat p̄firmatōne: matrimonū cū ip̄o p̄trahere n̄ p̄t
 q̄ ē filia sp̄ual̄. Circa lrām ē notādū q̄ ad ip̄am p̄firmatōne d̄nq̄s requir̄
 tur. Pr̄mo requir̄ m̄ā. v̄n̄ m̄ā p̄firmatōnis ē crisma q̄ p̄ficur ex duob̄
 .s. ex oleo r̄ balsamo. r̄ p̄ oleū designatur noua gr̄a q̄ i confirmatōne cō
 fertur non gr̄a q̄ datur in baptismo. q̄ gr̄a baptis̄m̄ datur i remissōne
 peccatōz. Sed gr̄a confirmatōnis datur in confirmatōne: vt hō sit fir
 mus et fort̄ ad resistēdū diabolice pugne. Sed p̄ balsamū designatur odo
 r bōe fame r̄ bōe opatōis. sc̄do i hoc sacro ē fofa. r̄ tal̄. S̄z te siḡ sc̄e cru
 cis i nūgo te crismate salut̄ i noie p̄ris r̄c. Et illa forma q̄libet ep̄o ē ser
 uanda. Tercio requiritur loc̄. s. frons: q̄ hoc ē vna ps maḡ apparens r̄
 manifesta. r̄ p̄ hoc designatur q̄ illd̄ sacri datur p̄p̄ pugnā: videlicet vt pu
 blice vel it̄ nomen xpi confiteri corā oib̄ hoīb̄. Quarto requiritur p̄sona
 q̄ 2.

Dummula Kaymundi.

firmas vt ē eps. vñ ē sciēdū q̄ duo sacra a solo ep̄o p̄ferūt. s. sacm̄ ordi
z sacm̄ p̄firmatiōis. Rōne illi⁹ d̄t m̄ḡ. iij. s̄niaz: q̄ p̄ ista duo sacra con
feri pleirudo ḡre: z iō p̄ferūt a p̄sona q̄ h̄z plētudinē p̄tāt. s. ab ep̄o. q̄n
to req̄rit itēto: z hec exp̄umit p̄ h̄ba q̄n d̄t ep̄s signo te zē. vñ ad illa q̄n
q̄ adhuc duo p̄currūt. s. puḡ z noua ḡra. Puḡ iō q̄ d̄m̄ publice nomen
x̄pi p̄fert: s̄z noua ḡra vt no efficiamur tā p̄mpti ad peccādū. vñ. S̄rōs
p̄firmat̄ p̄sul itēto h̄ba. S̄ra donat̄ p̄stās ad bella p̄af. S̄z d̄cēs. q̄ ē iō
ordis q̄re p̄ bap̄tismū h̄ d̄terminat d̄ p̄firmatōe. n̄r q̄ iō facit: p̄io q̄ iō cō
firmatiōe d̄af ḡra ad roborandū bap̄tismū. s. q̄ h̄o audact̄ z sine tione p̄fi
teat̄ nomē x̄pi corā īfidelib⁹. S̄cdo iō facit: q̄ ista duo sacra. s. bap̄tism⁹ z
p̄firmatio imediate sc̄quūt. q̄ null⁹ p̄t p̄cedere ad sacros ordines nisi cō
matus sit z bap̄tizat⁹. S̄z q̄n q̄ritur: q̄re nō fecit sp̄alē tractatū de confir
firmatiōe sicut d̄ bap̄tismo. R̄n̄r q̄ iō: q̄ circa p̄firmatiōnē n̄ h̄ntur aliq̄
casus diff̄ciles sic circa bap̄tismū z alia sacra iō p̄ modū doctrīne z no
tabil̄ i cap̄lo d̄ bap̄tismo d̄terminat d̄ p̄firmatiōe. S̄cdo notādū. i p̄firma
tione tria s̄t notāda. p̄io q̄re d̄s inūgatur: s̄cdo q̄re in signū sc̄e cruc̄ in
ungatur: t̄to q̄re i facie p̄cutitur. De p̄io ē sciēdū q̄ q̄tuor vicib⁹ inūgit̄.
videlz ter i bap̄tismo. z s̄c̄l i p̄firmatiōe. P̄io ungitur i p̄ctore: p̄ hoc
desiḡtur q̄ d̄z suscip̄e sc̄iam z sc̄titatē z reiscere oē malū. S̄cdo ungitur
in sc̄ap̄las ad desiḡndū q̄ oēm p̄griciā reiciat z suscip̄iat op̄atiōnē bo
nā. Et his duob⁹ modis ungit̄ oleo p̄sc̄ro. S̄c̄l z t̄rcio ungitur i fr̄ce
cū crismate. z p̄ hoc desiḡt q̄ s̄p̄ d̄z eē par⁹ reddē rōnē d̄ fide. Quarto in
p̄firmatiōe ungit̄ d̄recte i fr̄ce. p̄ hoc desiḡt auḡm̄tū ḡre z act⁹ strenuū
exercēdi i sine: vt si aliq̄s vellz p̄radicere fidei: t̄c d̄z strenue z publice p̄fi
teri nomē x̄pi: s̄cdo q̄ hoc vicz q̄re i signū cruc̄ p̄firmat̄. rō ē: q̄ oia sacra
vident̄ sumere efficacā a passiōe x̄pi q̄n p̄ redēp̄tōe h̄uani ḡnis i ara cru
cis sustinuit: q̄ aduersa p̄tās sup̄atur p̄ crucē. ḡ i signū cruc̄ q̄libz p̄firma
tur. T̄rcio q̄. q̄re d̄s i facie p̄cutitur. n̄r q̄ hoc ē q̄druplici rōne. P̄ia ē.
vt illd̄ mel⁹ m̄oite ip̄umatur: ḡ d̄t ep̄s: recordare. z ē rō: q̄ p̄firmatio est
sac̄m̄ irriterabile. z ḡ necē ē vt m̄oite ip̄riatur ne iteretur: s̄cdo rō ē: vt
diabolica p̄tās exp̄ellatur: ē ei signū patie z h̄ūilitat̄ p̄ q̄ d̄ diabol⁹ exp̄el
litur sic legitur d̄ quodā obfesso q̄ dedit alapā cuidā monacho: quā mona
chus patient̄ sustinuit p̄bēs ei aliā maxillā tuē p̄siliū saluator̄: diabolus
āt pariam illi⁹ monachi nō potuit tolerare. iō illū obfessū rel̄q̄t z euasit z
sic iste liberat⁹ erat. T̄rcia rō ē: vt homo cōfirmat⁹ sit for̄z in fide vbiq̄
nomē x̄pi p̄f̄tēdo: q̄ p̄firmatio d̄af bap̄tizato p̄p̄t p̄f̄tātā fidei. sic q̄ h̄o sit
at ita for̄z i fide q̄ nūq̄ erubescat̄ nomē dei p̄f̄teri. Quarta rō ē ista. ad
rep̄nitatiōnē p̄firmatiōis ap̄loz: q̄ apli p̄firmauer̄t p̄ ip̄ositionē man⁹ z
istā p̄firmatiōnē fecat p̄cussio ep̄i i facie hois p̄firmati. T̄rcio notādū p̄
modū dubitatiōis. vtz n̄ p̄firmat⁹ possz p̄firmare. Et vidē q̄ non p̄firma
tus possit p̄firmare aliū. q̄ d̄ p̄batur. q̄ non bap̄tizat⁹ p̄t bap̄tizare. ḡ non
p̄firmat⁹ p̄t p̄firmare. p̄na t̄z ex similitudine. S̄z aīns p̄baf̄ ex sn̄ia p̄cedenti
vbi dicebatur q̄ a quocūq̄ bap̄tizat⁹ p̄t sumi. Et p̄batur rōne tali: pura q̄
nō bap̄tizat⁹ p̄t bap̄tizare. q̄: iudeus p̄t bap̄tizare si h̄z int̄tētiōnē bonam. z

nota

Nota

p̄ his vidē q̄ nō p̄firmat̄ h̄z cōfirmare. Ad hoc r̄r̄ q̄ nō cōfirmat̄ nō p̄firmare. q̄ p̄ q̄ d̄z eē patr̄n̄ allic̄ cōfirmat̄ d̄z eē p̄firmatus. Sed ad rōnē d̄r̄ q̄ nō baptizat̄ p̄t̄ baptizare. q̄ nō p̄firmat̄ p̄t̄ p̄firmare: megāda ē p̄ntia. Et q̄ p̄bat̄ ex s̄ilitudie: q̄ illa s̄ilitudo nō valet q̄ aīr̄ ē de sacro baptis̄mi q̄ d̄ sacro cōfirmatōis q̄ sic p̄z: q̄ sac̄m̄ baptis̄mi ē sac̄m̄ necitatis: q̄ sine eo n̄ll̄s p̄t̄ saluari: sed sic nō ē de sacro cōfirmatōis: q̄ sine cōfirmatōe homo saluari p̄t̄ est. **¶** Quarto notandū: v̄tz simplex sacerdos poss̄t p̄firmare: vel an simplex sacerdos poss̄t porrigere p̄firmationē. v̄tz q̄ sic: nā si simplex sacerdos h̄z porrigere maḡtus sac̄m̄ etiā p̄t̄ porrigē min̄: s̄ simplex sacerdos h̄z porrigē corp̄ c̄ris̄ti q̄ d̄ sac̄m̄ maī: q̄ r̄. Si oppositū ē illud q̄ d̄icr̄ū est s̄. f. q̄ ep̄s t̄m̄ h̄z p̄ferre p̄firmationē p̄t̄ r̄r̄ q̄ n̄ll̄s h̄z p̄ferre p̄firmationē nisi sol̄ ep̄s. S̄z t̄nc ad rōnē d̄r̄ q̄ v̄nū sac̄m̄ esse dignū: alto itelligit̄ q̄ d̄rupl̄r̄ q̄tū ad p̄positū sufficit. P̄mo rōnē efficacit̄: s̄ sic baptis̄m̄ ē dignū sac̄m̄. Sec̄do rōnē dignitat̄: s̄ excellēt̄. s̄ sic eucharistia ē dignū sac̄m̄. Tertio rōnē significatōis: s̄ sic m̄rimoniū ē dignū sac̄m̄. Quarto rōnē p̄ferēt̄: s̄ sic sac̄ramētū p̄firmatōis ē nobilit̄: q̄ a nobilit̄ p̄fer̄t. v̄t̄ d̄z ab ep̄o. Per hoc d̄r̄ ad rōnē. s̄ eucharistia ē dignū sac̄m̄ s̄m̄ excellēt̄: si t̄m̄ rōnē cōferēt̄. **¶** Quinto notādū p̄ modū dubij v̄tz noua gr̄a p̄ferat̄ i p̄firmatōe. v̄tz q̄ sic. P̄mo q̄ nota q̄ gr̄a ē duplex. q̄dā ē gr̄a grat̄ data. v̄t̄ ista dat̄ p̄t̄ ab̄ de q̄ nihil ad p̄positū. Alia ē gr̄a gratū faciēs. v̄t̄ illa p̄ quā hō deo reconciliat̄. Et tal̄ est duplex q̄dā est de nō gr̄ato gratū faciēs. Alia nō est de maḡs gr̄ato maḡs gratū faciēs. prima dat̄ v̄tz p̄firmat̄ in baptis̄mo. s̄ gr̄a de maḡs gr̄ato maḡs gratū faciēs dat̄ in cōfirmatōe. v̄tz sic p̄z q̄ maior dat̄ in p̄firmatōe q̄ in baptis̄mo. **¶** Ultio notādū. dubitat̄ v̄tz p̄firmatō sit sac̄m̄ necessariū. ubi r̄r̄ p̄ d̄iunctōnē. nā aliqd̄ eē necessariū intelligit̄ dupl̄r̄. Uno mō simpl̄r̄. v̄t̄ illo mō p̄firmatō nō est necessariū sacramē discrete. i. femine sup. aliquos tū: q̄ sine cōfirmatione hō saluari p̄t̄. Alio mō si necessarium p̄t̄ capi p̄ v̄till̄. v̄tz sic cōfirmatō est necessaria. i. v̄t̄: q̄ si hō d̄z resistet̄ pugne diaboli: ce seu resistere mal̄ siue infidelit̄ b̄nccānū est si b̄v̄r̄ h̄cat sac̄m̄ cōfirmationis.

Sunt permittite mulieres dū pueros sic baptizant: q̄ p̄feruent formā memoratā
 retineāt sup. baptizandi
 sup. formā iterdū stupefacte
Hanc p̄termittūt q̄nq; nimis pauefacte.
 sup. pueri mulieres
Hi baptizant̄ in sum sic confiteantur
 .i. q̄ ē tal̄. ego baptizo te i noīe p̄ris v̄ filij v̄ sp̄s̄s̄c̄i
Baptis̄mi formā predictā nō tenuisse
 .i. emendari debet sup. q̄ est sac̄m̄ ir̄reterabile.
Corrigitur sic baptis̄mus: s̄z nō iteratur
 v̄t̄ sic m̄gr̄ reuerēdo se sup. baptis̄mū: cū prius aliqd̄ dixit de cōfirmatione ponit̄ q̄dā notabilia: seu q̄dā p̄nāsiōes v̄t̄iles circa baptis̄mū. Et diuidit̄

b 3

primo minoris. s; baptisus est filius primus persone. s; i eo intelligit certus nris
 et p dno si erit necesse tu exprime illud p nomen in forma baptisimi. Ad hoc rñ
 detur p distinctione: q; qda sunt de necessitate baptisandi. et qda sur de ne
 cessitate baptisantis. et qda de necessitate forme baptisandi. Ad hoc dicitur
 bñ rñdetur q; hoc p nomen ego nō ē de necessitate baptisandi. nec etiā ē de nes
 cessitate forme baptisimi. s; de necessitate baptisantis. Et rō huius ē ista
 q; p hoc p nomen ego exprimit intentio baptisandi. et ipse baptisandus velit face
 illa que facti ecclesie. ergo illud p nomen ego non debet omitti.

¶ Tertio notandū. dubitaret quis. utz i oi lingua aliquis pōt baptizare.
 Ad hoc dubiū rñdetur q; sic q; quilibet pōt baptizare i sua lingua vulgari
 vulgarit: et sic: recus i sua lingua pōt baptizare. et sic bohemus. s; clausus. po
 lonus. dacus. et sic d' alius: et hoc rpe necessitatis. s; ipse sacerdos cuiuscunq;
 idcomas fuerit ip debet baptizare puez in lingua latina.

¶ Quarto notandū. vñ hēc bñ baptisus pōt omitti: sic q; loco ei pona
 tur hoc vñb. mergo. Ad hoc rñdetur q; nō. q; illud vñb mergo h; i se pl^o q;
 ly baptisus ex eo q; mergo et baptisus nō sunt synonyma. q; ois baptisatus
 ē merus. et nō everso ois merus ē baptisatus. ergo mergo et baptisus nō
 sunt synonyma: et eo q; differit sicut magis eē et min^o eē. iō loco illius
 quod est (baptisus) nō pōt poni mergo. vt dicēdo. ego mergo te in noie pa
 tris et filij et spūs sancti. Sed debet dici. ego baptisus te et c

¶ Quinto notandū. dubitaret aliq; utz loco illi^o pnois te posset poni no
 me ppatū vt sic dicēdo. ego baptisus hēncū i noie ptris et filij et spūs sancti.
 Ad hoc rñdetur q; nō. et rō ē ista. q; p nomen noia sub diuersis conceptib^o in
 ppositiōib^o significat confuse. sed p nomen significat certe. Et cū in
 baptisimo intentio baptisantis debet dirigī in certum et nomen suppositū
 iduisibile. igitur prop^o hāc ē talē certitudine debet exprimi hoc p nomen
 te. et loco illius pnois te non debet poni nomen proprium.

¶ Sexto dubitaret q; utz sic possit poni forma baptisimi. ego baptisus
 te in noibus patris et filij et spūs sancti. ex quo tres sunt psonę diuersa
 habentes noia. s; pater et filius et spūs sanctus. Bō videtur q; debet dici. ego
 baptisus te in noib^o p. et. et. Ad hoc rñdetur q; nō d; d; i noib^o i plurali
 numero. s; debet dici in noie in numero singulari. Et ratio huius est ista:
 q; vnus est baptisimus. vnus ē deus. et vna est fides. et vna est ecclesia extra
 quā nullus saluatur: vt p; inde sur vna trinitate et fide catholica. Firmis
 credimus. et sicut p; ficemur oēs. nō illas nitas essentie signatur p istum ab
 latiuū singularis numeri. s; noie et ergo debet dici in noie et non in noibus
 ¶ Septimo notandū. dubitaret q; utz intentio baptisantis sit necessaria
 ad baptisimū. Et videtur q; sic. q; sicut beatus Augustinus. bona intentio requiritur
 ad bonū op^o. s; etiā si ēto necessario requiritur ad baptisimū: q; ibi exerce
 tur op^o optimū. S; in ppositū ē beatus Augustinus. in qda omelia sup Johānē
 vbi dicit. Accedat vñb ad elementum et sit sacramentū. vbi vult q; ibi nō
 sit necessaria intentio: sed solum vñb prolatio. Ad hoc dubitū respon
 detur q; intentio requiritur prop^o reuerentiā sacramenti. An est sciendum q;
 intentio ē duplex. s; generalis. et specialis. Intentio gñalis quando ipse

*Quia dubia
 rō baptisimū
 et p nomen*

Summula Raymundi

baptifans itēdit facē illud qđ ecclia facit. licet nō credit eē verū qđ ecclia credit. Et ex hoc p̄t̄z qđ infidelis: vt iudeus vel hereticus pōt baptifare dū hēat intētionē gñalē. et ista intētio gñal̄ sp̄ ext̄git̄ et requirit̄ ad baptizantē. Alia ē intētio sp̄al̄ et ista. qđ q̄libet credat qđ baptifans h̄t̄ intētiōē delēdi p̄t̄ā et ista nō sp̄ requirit̄. et sic ad autoritatē b̄ti auḡusti. d̄i. qđ h̄z nō exp̄mit̄ intētiōē gñalē: tū ibi eq̄ b̄ti vult illā. Et sic hoc argūti nō valet. Aug⁹ nō exp̄mit̄ intētiōē gñalē: qđ nō requirit̄ intētiōē gñalē ad baptifmū: qđ ibi arguitur ab autoritate negatiue: qđ p̄ntia nō valet. Octauo dubitat̄ et ponat̄ talē casus qđ sint duo pueri sil̄ q̄ iuuentū i certo loco: et vn⁹ illoz ē baptifatus: et al̄ nō sic qđ dubiū ē qđ illoz sit baptifatus. Tūc q̄r̄ vt̄z ambo d̄nt̄ baptizari aut̄ n̄ fieri s̄m̄ p̄t̄ dicta: qđ null⁹ d̄z bis baptizari ex eo qđ illō facim̄ ē tr̄terat̄ibile. In oppositū aut̄ sic. si null⁹ eoz baptizaret̄ tūc vn⁹ eoz maneret̄ h̄ baptifatus. et p̄ p̄ns aīa istī⁹ eternal̄ d̄nariē. p̄t̄ carētiā baptifmī qđ tū ma p̄t̄mē eēt̄ incōueniēs et absurdū. Ad hoc ē d̄m̄ qđ istī pueri sic sil̄ iuēn̄ ambo debeāt baptizari. p̄t̄ incōueniēs qđ ex hoc poss̄z seq̄ si vn⁹ eoz nō baptizaret̄. puta qđ aīa ei⁹ poss̄z eternalit̄ d̄nari. qđ tūc ē i p̄m̄ hoīes bis baptizari qđ eternalit̄ d̄nari siue fidē xp̄ianā ignorare. qđ ad remouēdū talē incertitudinē: tūc ambo d̄nt̄ baptizari. et si p̄t̄ eē al̄q̄ d̄icretō int̄ p̄ueros. tūc ip̄e baptifans nullo mō d̄z baptizare al̄quē bis p̄t̄ rōnē p̄us factā. S̄z al̄ qđ sic r̄idēt̄ qđ istī pueri sic inuēri ambo d̄ant̄ baptizari. et hoc d̄z fieri sub cō d̄itōe. vt sic d̄go: Si nō es baptifatus tūc ego baptizo te. i. noīe p̄ris et filij et sp̄s̄s̄ci. Et hoc fit̄ p̄t̄ securitatē. qđ tūc ē hoīes baptizari bis qđ si fieri cōst̄t̄ianū. ¶ Ultio ē notādū. dubitaret̄ qđ vt̄z baptifm⁹ sit meli⁹ a sacerdote bono vel malo. Ad hoc d̄m̄. qđ baptifm⁹ neqz melioz̄at̄ p̄ bonū sacerdotē neqz peioz̄at̄ p̄ malū sacerdotē s̄z tū tutioz̄ et securioz̄ ē baptifm⁹ a bono sacerdotē qđ a malo: qđ d̄s exaudit citi⁹ p̄ces bonoz̄ qđ maloz̄. Et tūc vlt̄erius d̄i qđ baptifatus nec melioz̄at̄ nec peioz̄at̄ p̄ baptifantē d̄m̄ō formā h̄boz̄ obf̄uat̄ qđ efficacit̄a baptifmī p̄s̄istit̄ i sacro h̄ i baptifantē suū i sacrodotē .i. nullus puer sup. sc̄tō baptifm̄ate

Nullus abortiuus: null⁹ nisi fōte renat⁹

in cimiterio

.i. testatur

Infra sancta loca sepeliri debz vt ait lex

.i. puez nō mortuū gignit

.i. puer

Uxor abortiuū tua si parit ille licet sit

.i. parit t̄pis

in puerperio

Tempus erigui: legē seruabit eandem

sup. legē

sup. puerū

genuisset

Quā conseruaret si maturum peperisset

baptifatus: tūc talis non debet sepeliri in cimiterio quia sicut lex et ius canonicum dicunt tūc nullus debet sepeliri i cimiterio nisi fuerit baptifatus

¶ Hic autoz̄ ponit sc̄dam caute lam circa baptifmū ofidēs qđ d̄z fieri circa p̄uos abortiuos i baptifando. hoc per modū doct̄rine: qđ talis est. si al̄ quis puer abortiuus mouit nō

Nota h̄

*pulca dubia
non baptizatus*

fatus. Deñ subdit mgr ponēdo aliud documētū circa baptisimū offēdēs q̄
liter p̄one imp̄gnate se debeāt regē p̄pti: z d̄t q̄ si aliq̄ mulier ḡnat pu
erū abortiuū: ita q̄ añ matuz t̄ps puer d̄ matrice exiuit: t̄nc ista mulier cu
stodiat t̄ps puerperij. xl. dieb⁹ ac puez matuz generassz. Notan
dū p̄io circa istam: q̄ abortiu⁹ ē puer q̄ nōdū p̄pleuit t̄ps nāle sue ḡnatōis
et si ḡnaret aliq̄s puer z nōdū t̄ps nāle p̄pleuissz: ille puer dicit̄ abor
tiuus. Uñ t̄ps nāle ḡnatōis: vt cōt̄ ff. ix. mēses: mō si puer ḡnat⁹ z seprio
vel octauo mēse: t̄nc ḡnatio d̄t repētina z puer ḡnat⁹ d̄t abortiu⁹: z tal pu
er abortiu⁹ nō d̄t sepeliri i cimiterio si mortu⁹ ē postq̄ abscidit̄ ab vtero
materno. Si at̄ viuit z postea baptisat⁹: t̄nc p̄ hoc mort⁹: t̄nc i cimiterio
ē sepeliēdus. Scdo notādū q̄ qñ abortiu⁹ ḡnat hoc ē duplr: vel em̄ ille ē
aiat⁹ vel nō: si nō ē aiat⁹: t̄nc nō d̄t sepeliri i cimiterio. rō ē: q̄ null⁹ ē sepe
liēdus i cimiterio nisi hō: s̄z ille nō ē hō: ḡ etiā nō ē sepeliēdus i cimiterio
Si at̄ tal abortiu⁹ ē aiat⁹: hoc ē duplr. vel em̄ ille ē baptizat⁹ vel nō: si est
baptizat⁹ t̄nc sepeliri i cimiterio: si nō ē baptizat⁹: nō sepeliri i cimiterio
Tertio notandū. diceret quis. si mulier moritur in partu antequam pu
er erit vterum maternum: quid ibi est faciendum an fructus cum matre
d̄t sepeliri aut nō. Ad hoc r̄r q̄ tal mulier d̄t diuidi: z fruct⁹ viu⁹ d̄t ere
mi: ita q̄ saluabit i vita. z p̄ hoc t̄nc fruct⁹ d̄t baptizari: m̄ at̄ d̄t i cimit
terio sepeliri. Quarto notādū. vñ hoc ē q̄ pueri nō baptisati nō d̄nt in cō
misterio sepeliri: s̄z ex cimiteriū. Rō ē. q̄ nō iit̄at regnū celoz nō d̄nt in cō
misterio sepeliri. q̄ i fidelū nō erit p̄m̄terio: sed ase talū pueroz non
p̄ueniūt ad regnū celoz: q̄ dixit x̄ps ad Nicodemū. Nisi q̄s renat⁹ fuerit
ex aq̄ z sp̄scto nō iit̄abit regnū celoz: id nō d̄nt colari in cōm̄p̄a fidelūz
defuctorz. Ex illo correlative seq̄t̄: si puer mort⁹ añq̄ baptisans p̄ficiat for
mā h̄boz: dato q̄ i cepisset adhuc aia i illo pueri nō saluabit⁹: q̄ nō ēt mer
sus ter in aq̄: nec etiā baptisat⁹ p̄ formā cōpletā req̄sitā ad sacm̄ baptis
mi. Sed diceret. q̄ ē rō pueri nō debet denegari baptisim⁹. p̄p̄ manifestū
p̄ctm̄ pentū. R̄nt q̄ rō ē ista: q̄ i iudicio dei z eccle puer nō portabit in t̄q̄
fatē p̄ris nec ec̄uerso. vñ ap̄s. Q̄pa em̄ illoz sequunt̄ illos Et d̄: notat̄
i iudicio dei: q̄ i iudicio tp̄ali q̄nq̄ tenet̄ oppositū: z q̄ sacerdos baptisat⁹
puerū cū p̄cubitis nō debet nimīū indagare q̄ r̄ q̄les sunt p̄ntes eius. q̄a
als sacerdos i baptisando male p̄cederet. Ex illo manifeste p̄cludit̄ q̄ sa
cramētū baptisimi nulli est denegādū: z rō est ista. q̄ illud sacm̄ est d̄:
gnitissimū q̄ ad magnā necessitatē. ex q̄ ē tanua oim̄ alioz sacram̄toz ad v̄
tā etiā z magis necessariū: licet em̄ sacm̄ eucharistie sit digni⁹ quo ad sc̄tī
tatē: q̄m̄ p̄ oib⁹ sacris icludit̄. z sacm̄ confirmatiōis quo ad p̄sonā a q̄ p̄ce
dit: q̄ confirmatiō sit a sol̄ ep̄is. z sic d̄ alijs sacris vt d̄cm̄ ē: t̄n̄ sacm̄ baptis
mi ad oia sacra ē pl⁹ necessariū: q̄ nisi ip̄o n̄ls p̄t saluari. Quiso notādū. du
bitabit q̄s vtz ne forma baptisimi possit viciari. Ad hoc r̄r q̄ forma bap
tisimi p̄t viciari sex modis. p̄io q̄rū ad mutatiōnē: sc̄do q̄rū ad corrupti
ōnē: t̄uo q̄rū ad additiōem: q̄rto q̄rū ad subtractiōem. q̄nto q̄rū ad inf
positiōnē: sexto q̄rū ad trāsp̄ositōnē. nā p̄io viciat̄ q̄rū ad mutatiōnes
plurib⁹ modis. P̄io q̄ si aliq̄s baptisaret sic: ego baptiso te i noie genito

Summula Raymundi.

ris et gentili pcedens ab utroque tunc talis puer non est baptisatus. et ratio est: quia talis
baptisatus non habet formam a christo illustratam quod est hoc. Ego baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti. Sicut docet ecclesia generalis. et cetera. secundo vicia sunt quatuor ad mutandem
sic: ut si aliquid baptisat sic dicitur. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti et be-
nignus dicitur: tunc talis puer est si est baptisatus: et ratio est ista. quia talis non habet baptismum in nomine
trium personarum: sicut patet per opus filii: et per opus. et sicut spiritus sanctus: ut habet in simbolo
lo archanas ubi dicitur. Quod per opus filii: opus. f. Et sicut patet per sapiens: sic filius et
spiritus sanctus: sicut patet est benignus: sic filius. et cetera. Tercio vicia sunt quatuor ad muta-
tionem sic: ut si aliquid baptisaret sic dicitur. Ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti
et filii et cetera. tunc talis non est baptisatus: quia illa forma non est ab ecclesia illustrata
Secundo baptismus vicia sunt quatuor ad corruptionem: et talis est duplex: vel cum mutatur
sensus vel non: si mutatur sensus: tunc talis puer non est baptisatus: ut sic dicitur. ego
baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti. et cetera. et vix si hoc non fit ex simplicitate
te: quia si ex simplicitate ita diceret et non pntenderet errorem: tunc puer est bap-
tisatus. si autem non mutatur sensus: ut si aliquid est balbutiens et ipeditur in lingua et ba-
ptisaret puer: ita quod non possit verba exprimere: tunc talis puer est baptisatus.
Tercio baptismus vicia sunt quatuor ad additionem. et talis est duplex: quodammodo mutat in mel-
lectum: et quodammodo non. modo si aliquid baptisaret sic dicitur. ego baptizo te in nomine patris et filii
et spiritus sancti et cetera. si autem non credit et facit hoc ex pura simplicitate: tunc puer est baptisatus.
Quarto vicia sunt quatuor ad subtractionem: ut quoniam aliquid subtrahit de forma baptismi
non est baptisatus. Quinto vicia sunt quatuor ad impositionem: et talis impositio est du-
plex: nam quodammodo est necessaria et quodammodo non. per primam non variatur baptismus. sed per secundam
emplum de prima: ut si aliquid baptisaret sic dicitur. ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti: tunc ad huc
puer est baptisatus. Exem de secunda: ut si aliquid diceret: ego baptizo te in nomine
patris et filii et spiritus sancti et cetera. faceret tunc impositionem et diceret ad ministrum suum. porrigere mihi li-
brum vel aquam calidam: et postea submergeret et diceret: et spiritus sancti: tunc talis puer
non est baptisatus. et ratio est: quia illa forma baptismi est fracta. Sexto vicia
sunt quatuor ad transpositionem: ut si aliquid sic baptisaret in nomine patris et
filii et spiritus sancti ego baptizo te: et si aliquid hoc faceret ex simplicitate et devo-
tione: tunc talis puer creditur esse baptisatus: si autem non faceret ex simplicitate: sed pro-
pter hoc quod velit inducere errorem: tunc talis puer non est baptisatus: sed contra. nota iter
ba transposita idem fecit: quod videtur quod talis puer sit baptisatus. Ad hoc rursus quod illud
dictum Aristotele. si per hermeneas habet et ita est in lege de propositionibus. non autem in rheolo-
gia: quia theologia non restringit per istas res. **C**um nota ad circa formam bap-
tismi: si diceret aliquid sic baptisando puer: ego baptizo te in nomine christi: tunc
dubitatur utrum sit baptisatus aut non. et videtur quod sic. quia ita baptizaverunt discipuli in pri-
mitiva ecclesia. scilicet in nomine christi. Quorum successores sunt sacerdotes: quod videtur quod talis
puer sit baptisatus. Ad hoc dubium rursus quod talis puer non est baptisatus. Et ad rationem
quod illud fuit necesse in primitiva ecclesia: quia quodammodo postebat hoc nomen christi: ille
baptisabat a discipulis: sic autem non est nunc: quia iam debet tenei forma ipsi ecclesie

*indubio archiepiscopi
baptisatus non*

De huiusmodi dicitur. Alii autem sic dicunt: quod talis puer non sit baptizatus. Et rationem assignant: quod ille sic baptizans peccat contra formam baptismi institutam a sanctis patribus. Circa hoc notandum: diceret aliquis sic baptizans: ego baptizo te in nomine trinitatis vel in nomine trinitatis personarum: tunc dubitatur verum talis puer sit baptizatus vel non. Respondetur quod talis puer non esset baptizatus. Et ratio est ista: quia illa non est forma quam Iesus Christus instituit. ut habet Mathaei ultimum. Eunt ergo docete omnes gentes etc. Sed tamen sancta trinitas ita bene implicite potest invocari.

.i. infantē .i. sacro tribus vicibus

Si puerum mergis in fonte ter: et nihil addas

.i. forme baptismi .i. non baptizatus

Verborum forme: manet illothus puer iste

p. licet .i. alter .i. baptismi

Quāvis assistat qui verborum sermōem dat

In ista parte magister ponit quartum documentum de isto baptismo dicens. Si aliquis baptizaret puerum et mergeret ipsum tribus vicibus et omitteret formam huiusmodi: ille puer non esset baptizatus: et quod plus est si unus assisteret qui profiteretur formam verborum: adhuc puer non esset baptizatus. Et ratio littere ista: quod si alter diceret verba: tunc illa verba non proficerent: nec aliquem effectum inducerent: quod dicit beatus Augustinus. Appone verbum ad elementum: tunc erit factum. Et sic ille baptizans si omitteret huiusmodi maneret solus aqua. Circa istam notandum: autor dicit ista: Si puer immergitur et verba non proficiunt: tunc talis permaneret non baptizatus sive illorum. Pro quo sciendum primo: quod tria requiruntur circa baptismum. Primum est debita verborum platio. Secundum est ipsius infantis immersio vel aque superfusio. Tertium est intentio scilicet ut ipse baptizans intendat facere id quod facit ipsa ecclesia. Et si unum illorum defuerit: tunc baptismus viciatur. id est quod ipse puer manet in baptizatus. Notandum secundo per modum dubij et ponatur casus quod sint duo homines: quorum unus immergat puerum: et alter proferat verba et ponatur alterius casus possibilis: quod hoc sit tunc necessitate ita quod sint duo sacerdotes: quorum unus est factus mutus: et ille immergat puerum: et alter sit carus manibus: et ille formam verborum profert: tunc dubitatur verum talis puer sit baptizatus an non. Et videtur quod talis puer sit baptizatus: quod si in isto sacro nullus potest saluari. ut patet ex dicto evangelio: primo allegato. Respondeatur ad hoc dubium secundum Richardum in. iij. de lege cordi: quod talis puer non est baptizatus: quia ad baptizantem tria requiruntur. Primum quod ibi sit debita huiusmodi platio. Secundo quod immergat. Tertio quod intendat facere hoc quod ecclesia facit modo cum unum illorum defuerit: tunc puer non est baptizatus: sed in presenti casu unum illorum deest. scilicet debita huiusmodi platio: sicut in mutis: ergo talis puer manet non baptizatus. Alii autem doctores respondent quod talis puer manet in baptizatus: quia immersio et platio verborum debent fieri ab uno: sed sic non fit hic: ergo etc. Tertio notandum: ponatur quod duo circa fontem proferant huiusmodi: sic quod ambo dicant: ego baptizo te in nomine patris et filij et ipsius: et unus solus immergat: tunc

Summula Raymundi

dubitat utrum talis puer est baptisatus. Et videtur quod non sit baptisatus quod vel illi dicitur nos baptisamus te in nomine patris et filii et spiritus sancti. Ego baptisamus te in nomine patris et filii et spiritus sancti. Si pater modo tenet non habet debita forma baptismi quam christus instituit. Si secundo modo tenet puer bis baptisatus. et quod baptismus est sacramentum irriterabile: ergo videtur quod talis puer non sit baptisatus. Ad hoc dubium respondetur quod talis puer est baptisatus. scilicet tunc ad rationem dicitur quod dicitur: vel dicitur nos vel ego. respondetur quod non dicitur nos: sed quibus illorum dicitur: ego baptisamus te. Et sic iste vicium perferens verba et cum hoc immergens baptisatus. Sed tamen habet quodammodo sub cautela sic: quod si videtur dicitur diceret: ego baptisamus te quod alter: tunc ab illo quod dicitur diceret talis puer est baptisatus: et si ab alio quod sacramentum baptismi est irriterabile: sed hoc non bene valet: quod si aliter diceret dicitur us illa verba et non immergeret: tunc ipse puer non baptisaretur: sed solum immergeretur. Quarto notandum: videtur iudeus vel infidelis potest baptizare. et videtur quod non: nam quoniam est peccatus ab ecclesia: ille non potest baptizare: sed iudeus est hereticus: ergo ratio est se. sicut et maior. Sed minor patet dicitur prophetam videtur dicitur. Nolite scribere casus: sed in oppositum est autem: patet per illud quod patet dicitur: a quibus potest sumere patris. Ad illud dubium respondetur: quod ipse iudeus potest baptizare: quod eodem modo valet baptismus collatum per malum sicut per bonum et baptismus non est minister perferens: sed ipse: et hoc est verum si ipse intendit facere hoc quod intendit ecclesia facere: et cum hoc perferret debitam rationem verborum et immergeret puerum: tamen quod hoc operatur ab ecclesia ipse necessitas: siue causa necessitas: quod sine isto sacramento non potest salvari: sed ipse iudeus potest baptizare ex officio et ex autoritate: ut probatur argumentum: sed tunc ad rationem autoris hic infra dicitur quod autoritas est intelligitur de articulo mortis: sed non quod ad autoritatem vel quod ad officium. Alii autem aliter respondet ad rationem: quod aliquando esse peccatus ab ecclesia intelligitur dupliciter. Uno modo quo ad vinculum charitatis: sic ipse iudeus peccatus est ab ecclesia romana. Alio modo quo ad vinculum vel unionem baptismi: et sic ipse iudeus non est peccatus ab ecclesia. Ultimo notandum per modum dubitationis: videtur quod diabolus possit baptizare aliter. Et arguitur quod sic: quod quoniam debite profert verba et alia requisita bene facit ille potest baptizare: sed diabolus potest omnia ista facere: cum ipse vocat mille artifices: ergo potest baptizare. Ad hoc dubium respondetur quod diabolus non potest baptizare: et hoc probatur aliquando rationibus sic. Prima est: quoniam debite baptisatus ille intendit bonum: et habet debitam formam verborum: et omnia necessaria requisita ad tale officium: sed diabolus non est hereticus. et ratio. Alia ratio: nullus potest baptizare nisi homo: nam dominus dixit in evangelio. Breve docete oves greges. et illa verba dixit discipulis suis et successoribus discipulorum: sed diabolus non potest debite formam verborum: tamen in hac forma non intendit bonum. Ergo non baptisatus: sed dicitur quod homo baptisatus et non diabolus. Respondetur quod ratio: sicut homo fuit causa mortis: vel sicut homo mortificatus fuit per hominem: ita dicitur vivificari et reconciliari per hominem non per diabolum seu per spiritum malignum. Ergo baptisatus homo et non diabolus. Alia ratio: sicut homo est causa generationis realis: sic etiam dicitur causa generationis spiritualis. scilicet christus principaliter a quo facta sunt creature: cuius minister est homo sacerdos. Ergo homo baptisatus et non diabolus. Sed tunc ad rationem quod dicitur: quod profert verba et omnia que requiruntur

Nota per

ad baptismum. ille baptizat. s; diabolus potest huiusmodi. ergo et c. Maior est neganda. quia ibi maxime requiritur intentio bona. modo notum est quod diabolus non intendit illud quod ecclesia intendit. ergo non potest baptizare.

1. puer sup. baptismatis .i. effunde. sup. baptismatis

Infans in fontem si stercozat eice fontem

sup. infans sup. fontem .i. non est facienda effusio

Si dimittit in hunc vinam: questio non est

In ista parte determinat de negligentia recuperanda circa fontem baptismi ut dividit illa pars in duas. In prima facit hoc quod dictum est. In secunda docet specialiter quomodo pueri sint baptizandi. Secunda pars ibi (Inuenio puero) prima pars adhuc in duas. nam primo facit auctor quod dictum est. Secundo ponit tres caueas circa negligentiam baptismi obsequandas. ibi (Si puer egredit) Quam ad primum auctor vult: si aliquis puer contingerit in fontem baptismatis stercoza mittere: tunc talis aqua est effundenda. S; si aliquis puer in hanc aquam baptismatis urinat non est necessarium ipsam effundere.

Circa istas primo notandum. quod ista dicit notantur aqua baptismatis debet effundi: et hoc est intelligendum de casu predicto. puta cum ipse puer emittit stercoza in fontem ipsius baptismatis. Et huiusmodi ratio est. quia puer baptizandus non baptizari in munda aqua. ut habet ex dictis. Etzech. xxxvi. ubi dicit. Et effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus iniquitatibus. S; si puer stercozat in aqua tunc non est munda. et ideo talis aqua non effunditur nisi alij pueri in aqua illa baptizantur.

Secundo notandum quod huiusmodi doctores dicunt quod tota aqua non est effundenda in casu predicto. s; tamen hoc stercoza cum modica aqua. s; hoc non videtur esse de intentione auctoris. et ideo aqua totaliter debet effundi et secrete de nouo alia consecrari in festo. S; diceret alij. tamen solum in festo pasche et penthecostes debet fieri consecratio baptismatis. ut illud patet ad naturam experientiam: quia videmus solum hoc fieri annuatim in ecclesia dei per illa festa. Et videtur quod non solum in festo pasche et penthecostes potest consecrari baptismus. s; etiam in quocumque alio tempore. s; tamen hoc debet fieri secrete ne orietur scandalum in populo.

Tertio notandum. in euangelio dicitur. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum dei. Et isto dicto colligitur quod nemo potest saluari absque isto sacramento scilicet baptismatis. Ibi alij possent dubitare utrum possint sine baptismate saluari. Et videtur quod non. ut patet ex dicto euangelij tamen per allegato ubi dicitur. Nisi quis renatus fuerit etc. S; in oppositum arguitur sic. scilicet in octidies non fuerunt baptizati in aliquo liquore aqueo et tamen saluati sunt. ergo etc. Item ex alio grammatici et rhetores quos peruertit beata virgo katherina non sunt baptizati in aliquo liquore. et tamen saluati sunt. Item beata virgo maria non est baptizata in aliquo liquore. et tamen salua facta est. ideo illud dicitur euangelicum fuit aliquid legatum apparet falsum. Ad hoc dubium respondendo dicitur quod baptismus est triplex de quo prius dictum est. scilicet fluminis. fluminis. et sanguinis. ut habet de preceptis. dist. lxxij. baptismi vice. Et hoc dicitur patet quod sancti innocentes sunt baptizati in sanguine. non loquendo sed moriendo precesserunt sunt et fide catholica doctorum: cum qua vitam eternam meruerunt. S; virgo maria fuit baptizata in spiritu

Summula Raymundi

scd. q. p. i. euāgelio Luc. ii. vbi dicit. Spūs scūs sup ueriet i te. Sz rhetores
z doct. qd scā katheria puerit sunt baptizati igne z sanguine. Et i auēte
euāgelica tā pallegara l. y. (et) debet glosari p. vel. ut dicēdo sic. nisi qd re-
natus fuerit ex aq. et. i. v. spūscō: nō pōt intrare regnū celoz. vel itellige
q. hoc fit solū tpe oportuno. sz tpe necessitatē solū. h. p. spūscō sanctū.

Nota
Tertio notādū p. modū dubitātōis. vix qd seipm possit baptizare. Et
videt q. sic. nā dicit de qdā iudeo q. ipse seipm baptizauit tpe necessitatis et
saluus factus ē. igit videt manifeste q. aliqd pōt seipm baptizare. Bñt q. nul-
lus pōt seipm baptizare. vt p. extra d. bap. z. et. esse. debitū. q. iste q. seipm
baptizat nō pōt suare debitā formā. q. necessario requirit dicitas psonaz
sic q. i. h. sūt plures psonae. q. p. p. ma itelligit i illo p. noie (ego) et scdā i illo
p. noie (te) Et hoc manifeste dicitur in sil. Nā sicut i gñatiōe reali est:
partitio nō est i gñatiōe spūali. sicut gñatiōe reali hō nō pōt seipm gñare
igit i gñatiōe spūali nullus hō pōt seipm baptizare. Maior nō ē nota p.
sufficientē similitudinē. Sz minor: p. de te. q. si sic tūc idē eēt generatō ge-
neratōis: causa z causatū. z esset aliqd aliqd fieret. z sic idē gñaret seipm:
ē falsum z p. extra d. op. p. os. Sz tūc ad rōne q. dicit d. i. u. r. d. q. seipm baptizans
rūdet q. hoc nō fuit p. baptizans hūmānis. sz p. p. bap. ismū flammis q. ipse
habuit tantā cōtinentiā: q. deus remisit et omnia peccata sua.

.i. infans ex. t. dispositus ad mortē

Si puer egreditur ventrem matris moriturus

nō pōt gñari .i. totalit

Et nequeat nasci totus: pars corporis illa

sup tale mēbrū pueri

psuetudo

Si caput est: ter aqua baptizetur velut est mos

sup. in partu

sup. mare

Si mater moritur puer excidatur ab illa

debilis .i. puer si debuit tpe nat^o

.i. aqua

Infirmus vel abortiuus: baptismatis vnda

.i. aspgatur

.i. nō baptizans

Ter perfundatur: ne non mersus moriatur

.i. gelata sup. aq. scz q. puer aspgat trib^o v. scab^o cū aq. os

Si glaciata sit hec forma teneas modo dictam

Nota
Tercio notādū p. modū dubitātōis. in q. docet negligentia quādam rō-
cupere circa baptismū. z vult tantū. Si puer vel infans qui debet nasci
egreditur de ventre siue de v. o. matris morte p. uentus z nō pōt tot^o nas-
ci. quid tūc est faciendū q. ille puer non asser. beref. dñationi. Ad h. c.
dicit autor in l. fa. q. ps. illius pueri q. est egressa. f. caput z non pes vel aliqd
mēbrū tūc tale caput z non aliud mēbrū debet trib^o guttis aque aspgi. q. p.
posita debita. v. boz. forma ad baptismū redita: tūc erit baptizans. Quod
autē dicitur aspgi z non aliud mēbrū rō ē ista. q. in capite puenit quos

sensus huius et tota huius v. get in capite. et sic caput tanquam membrum dignum de
 aspergi tribus guttis aquae et non totaliter perfundi. ne per tantam fortitudinem aquae et effu-
 sione illius puer decederet. quia si sic. tunc ille qui puerum baptizat. et fieret homicida
 da. et eo quod forte talis puer videretur. quem ut sic ex nimia infirmitate perfusio
 Dei in auro subdit aliud documentum dicens. quod si mulier impregnata mouerit ita quod
 pueri in partu. tunc ille puer de exitu ab ipsa et de aspergi tribus guttis aquae ne
 mouerit nisi in baptismo. habitum debita formae ad baptismum requiritur.
 Ratio huius est. quia talis puer non est valde fortis. si ergo totum mergere in aquam tunc
 posset eam mortis iure. et sic illud quod est in remedium iuentum pueriteri in supplicium
 Deinde auro: itez subdit aliud documentum dicens. si sacerdos fuerit glacialis
 et congelatus. tunc ad baptizandum puerum debet teneri forma praedicta.
 scilicet quod talis puer aspergatur tribus guttis aquae. et baptizans dicat. ego baptizo
 te in nomine patris et filii et spiritus sancti. et hoc pro rationem prius dictam
 scilicet ne hoc quod est in remedium inuentum pueriteri in supplicium.

Circa istam notandum. nam sicut in ista habetur de egressu pueri ex utero
 materno partialiter. ita quod debeat aspergi et baptizari statim si debilis est.
 Et hoc tunc dubitatur. utrum puer in utero materno possit baptizari. Et videtur
 quod sic. quia aliquis sanctificatur in utero. et etiam potest aliquis baptizari in utero. Tenet
 prima pro locum a maioribus. quia si illud quod minus videtur inesse inest. et illud quod ma-
 gis videtur inesse inest. scilicet maior est gratia sanctificationis quam gratia baptismatis. et
 ergo. et hinc probatur. quia sanctus Iohannes in utero matris fuit sanctificatus. Luc. 1. et
 videtur quod nullus in utero potest baptizari. Unde est sciendum quod generatio
 est duplex. quedam est in utero. et quedam ex utero. Generatio ex utero est
 quando aliquis nascitur in natiuitate. siue quando aliquis liberatur ex diabólica praesente. et hoc
 fit in baptismo. Quia aliquis in utero nascitur tunc adhuc filius ire est. et ergo
 statim cum nascitur ex utero debet baptizari et non in utero. Ad est ista. quia secundum
 euangelicam venturum prius debet in utero nasci. et post renasci in baptismo. Et pro
 hoc ad rationem quod aliquis sanctificatur in utero hoc est ex lege spirituali. scilicet quod aliquis
 baptizatur hoc est ex lege civilis. Et tunc generatio est in utero quando ipsa anima inuaditur.
 et hoc ex eo quod sacramenta vim sacrificandi non habent nisi per tractum qui non fit
 ad puulum in utero existente. et requiritur operatio ministri ut infra patebit.

Secundo notandum. ex ista habet de parte egressa. ex hoc dubitatur utrum
 puer in parte potest baptizari. et posito quod sic tunc utrum dubitatur. utrum ille
 puer in parte principali baptizatus potest totaliter generari itez debeat baptiza-
 ri: vel utrum ille baptismus sibi sufficit. Ad hoc respondetur. si non totus puer
 est egressus. sed solummodo pars principalis sicut caput: tunc talis puer debet
 baptizari et hoc cum debita forma formae baptismi. et hoc in capite. Sed dices
 quod solummodo caput debet baptizari. Ad hoc respondetur ut dictum est. quod hoc est idem. quia in
 ista parte sunt omnes sensus tam exteriores quam interiores. Sensus enim exte-
 res sunt quibus. scilicet visus. auditus et sicut. ibi sunt sensus interiores. scilicet sensus
 cordis. phantasia. et sic de alijs. et tunc infans plus tenetur baptizari in capite
 quam in alijs partibus corporis. Et sic finaliter respondetur ad questionem. scilicet quod queritur
 utrum puer baptizatus in parte postea debeat baptizari in toto. et dicatur
 quod sic. scilicet quod postea in toto est baptizandus. tamen sub tali cautela formae scilicet
 uij.

Summula Raymundi.

nō es baptisatus ego baptiso te in noīe patris z filij z spūs sancti zc.

Tertio notandū. auctor dicit i lra q̄ puer debet excidi a matre. ex hoc dubitat. vtz puer debet extmi a p̄uēte. vel agonizante. vel mouente. Rūdef si mater vltit puer nō dz excidi ab ea. qz nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona. s3 si mal mortua ē z p̄cipit q̄ pueri vtero matris adhuc vltit: tūc obstetricib⁹ daf talis cautela. s. q̄ matre mortua imēdiate apertaf ei violēt os ne puer moriat: qz ex q̄ puer vltit in vfo maīno idiger i spira tōe z respiratiōe. iō os mris dz apiri donec puer ex vfo excidit. Quarto notādū. nā ex lra etiā habet q̄ si puer sit i firm⁹ vel debil⁹ seu abortiuus tūc nō dz mergi i fontē. s3 dz aq̄ fontis aspgi ne sacm salutis fieret p̄clita tōis. qz p̄ talē imersionē forte puer moreret. ne q̄ hoc p̄tigar daf illa cautio. sc3 q̄ tal puer aspgat trib⁹ gutt⁹ aq̄ sacri fontis. Ex q̄ tūc seq̄ correla tōe q̄ imersio aq̄ n̄ ē necessaria: ex eo qd̄ puer abortiuus vel ali⁹ puer infirmus p̄t aspgi cū aq̄. Cū sciēdū q̄ tal imersio siue aspsio h3 fieri trib⁹ modis. Primo q̄ tal puer baptisat i noīe trinitatis ad v̄signādū q̄ tres sunt p̄sonae vna p̄a essentia. Scdo t̄o imergit ter. qz baptism⁹ dicit oē p̄ctm. mō peccati v̄l p̄mittit cogitatiōe. v̄l loquutiōe. vel ope. t̄o i signū ill⁹ puer trib⁹ vicib⁹ i fontē imergit v̄l trib⁹ gutt⁹ aspgit. Tertio iō imergit ter p̄t trāsgressiōe3 triplicis legis sc3 legis nate. legis moysaice. z legis euāgelice. Quarto notādū. q̄ tria dant i baptisimo. s. character idelibilis. restitutio innocentie dant p̄ib⁹ cōllet. s3 tertiu sc3 gra daf ineq̄iter. qz gra duo facit. nā delet peccata z p̄fert hūilitatē. z vni plus delet iquātū parētes eius plus in pctō oī ginati sunt p̄uoluti. z sic tūc etiā p̄t disponit vni ad hūilitatē q̄ reliquā p̄m qd̄ subiectū recipientes sit d̄positū. **U**ltimo notandū q̄ modū dubit. vtz vnus p̄t baptisare duos simul. Et videt q̄ sic. qz si duo hoīes essent simul p̄neri z haberēt duo capita z q̄tuor manus. z cū hoc haberēt d̄spo sitōe3 duoz corporoz tunc illi essent simul baptisandi. z tū nō eēt ibi vnus hō q̄uis in corpore videt vni specialis hō eēt. q̄re seq̄tur q̄ rōne illius p̄ne rionis sunt simul baptisandi. In oppositū arguit sic. si duo simul baptisarent tūc forma baptismi infringeret. qz diceret. ego baptiso vos: s3 hoc nō debet fieri. ergo nec duo simul sunt baptisandi. Pro isto dubio est facta t̄ela: qz t̄e sacerdos dicat sic. Si vnus es hō baptiso te in noīe patris et filij z spūs sancti. s3 si sunt duo hoīes dices. ego baptiso vos in noīe patris z filij z spūs sancti. De isto dubio latius dicitur infra.

.i. repto ill⁹ sacri .i. fauo:

Inuenio puero baptismi gratia detur
sup. baptismi sup. baptisandi

Si data nescitur: verborum forma sit ista
sup. forma sup. verba

Qua pueros omnes baptizas: attamen ista

Nota

Nota

Inuenio puero
baptisando

preponere

Si non es baptizatus premittere debes

sup. sequentia

plocare

i. doctores

Ista volunt aliqui premittere verba magistri

sup. infantem

Non te baptizo: sed si non es baptizatus

sup. ego sacerdos

Tunc te baptizo in nomine. p. et. f. et. ff.

Hic autor docet sp̄s quōd pueri suēt dñt baptizari v̄ d̄b̄ dubiū est v̄tū
sint baptizati vel n̄. 7 p̄t̄ tripl̄cē formā. Prima forma ē talis vt dicit̄ q̄dam
maḡs q̄ tales pueri dñt baptizari sub ista forma q̄ pueri cōs baptizant. s. ego
baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c. Et h̄ rō ē q̄ dubiū ē v̄tū talis puer sit bapti-
zatus vel n̄. 7 q̄ dubiū sp̄ certior 7 melior mod⁹ ē te nēdus. q̄ meli⁹ ē pu-
erū bis baptizare q̄ ip̄m xp̄ianū ignorare. Secūda forma ē tal. vt si dicat. si
nō es baptizatus. tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c. Ad h̄ rō ē. q̄ si n̄ p̄po-
neres illa v̄ba. s. si n̄ es baptizatus. tūc si p̄us cēt baptizatus. mō itē p̄ bapti-
zatus sic i eo baptizatus reterat̄ q̄d ē p̄bitū i iure. 7 q̄cūq̄ hoc faceret
stodiosē p̄ h̄rico cēt h̄ndus. Tertia forma ē. q̄ si dicat. ego nō baptizo te si
tu es baptizatus. s. si nō es baptizatus tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 fi. 7c.
Et p̄ declaratiōe hui⁹ s̄e mouet̄ tale dubiū. Ponat̄ q̄ inueniunt̄ duo pue-
ri quoz vn⁹ baptizatus ē. al̄ nō tūc q̄d ē faciendū i tali cāu. q̄ si ambo ba-
ptizarent. tūc vnus illoz bis baptizaretur. si aut̄ sol⁹ vn⁹ tūc forte cōtin-
geret q̄ puer baptizatus rebaptizaret̄ 7 nō baptizatus maneret sine baptis-
mo. Ad illud dubiū r̄t̄ quēadmodū s̄ r̄sum est. s. q̄ dñt ambo baptizari
sub h̄c forma quā docet̄ hic autor in l̄ra. videlz si es baptizatus tūc ego nō
baptizo te. si aut̄ nō es baptizatus tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 filij 7 sp̄s
sci. Et ponatur q̄ sint duo gemelli generati q̄ cōbinat̄ 7 cōadiunant̄
s̄binutē mutuo. tūc dubitat̄ q̄d sit faciendū. s. v̄tū sint baptizandi sicut vn⁹
puer vel sicut duo. v̄tū q̄ sint baptizandi nō sicut duo. q̄a ibi ē vnū cōp̄
q̄ dñt baptizari sicut vn⁹ hō q̄ vnū cōp̄ id̄ gētia h̄ vn⁹ baptizatus. s. i.
q̄ tm̄ sel̄ baptizetur. Si i oppositū v̄tū q̄ isti gemelli nō sint baptizandi
sicut vn⁹ hō. s. sicut duo. q̄ si talis hō h̄z plures pedes q̄ duos. 7 plura ca-
pita q̄ vnū nō est baptizand⁹ sicut vn⁹. s. sicut duo. sic ē hic. q̄ r̄. Ad istū
dubiū r̄t̄ sub distinctiōe. q̄ vel i talib⁹ gemellis discernit̄ duplex aīa v̄tū
Si ibi discernit̄ duplex aīa. tūc dñt baptizari sicut duo fuerit. hoc cogno-
scit̄ si ibi sit distinctiō mēbrōnū in capitib⁹ pedib⁹ 7 māib⁹. 7 ex hoc scitur
q̄ ibi sint due aīe. 7 tūc ē seruāda doctrina autor̄ i textu declarata. s. q̄ p̄-
mus baptizet̄ absolute. sc̄s aut̄ sub ista distinctiōe ē baptizandus. q̄ si n̄
es baptizatus. tūc ego baptizo te i noie p̄ris 7 filij 7 sp̄s sci. Si aut̄ ibi n̄
est distinctiō mēbrōnū. tūc v̄tū baptizari sicut vnus hō. Itē notandū q̄ se-
mentū baptismi nō v̄tū reterari p̄pter multas causas. Prima cā est q̄ non
stat error siue iniuria tali facio. nā i n̄ baptismo ip̄sum character indebit̄.

Summula Kaymundi

mō si reteraret vlt̄ ḡ t̄lic duo caract̄ et os ip̄am r̄etur: vel s̄m̄ deleteretur. s̄
q̄d̄ibz illoz ē icōuentēs. ḡ ne tal̄ icōuentētia seq̄ret̄ caudū ē ne hoc fac̄: s̄
reteret. **Sec̄da cā ē:** q̄ illud sac̄m nō d̄z̄ s̄: erari ne def̄ alicui occasio pec
candi q̄: forte possit aliq̄s dicē volum⁹ adhuc expectare: ⁊ postea mit̄
nos baptizare: q̄ sac̄m baptis̄mi delet oē pet̄m: ⁊ p̄t̄ hoc sac̄m baptis
mi nō est reterādū. **Terc̄ta cā est ista:** q̄ hoc sac̄m h̄z̄ originē ex merito
passiōis d̄cti n̄si iesu xp̄i ⁊ resurrectiōe ei⁹: ⁊ q̄ xp̄s s̄l̄ passus est ⁊ s̄m̄l̄ re
surrexit. ḡ t̄m̄ semel dādū ē illud sac̄m et nō plures. **I** t̄ē notādū p̄ mo
dū d̄cti: q̄ q̄rere possit aliq̄s vtrū caract̄ idelibil̄ i baptis̄mo xp̄i f̄uēt
xp̄o imp̄ssus. Ad hoc r̄r̄ q̄ nō: q̄ caract̄ idelibil̄ disponit ad gr̄am re
cipiendā: s̄ d̄ns n̄r iesus xp̄s i instanti sue ḡnatiōis habuit p̄c̄nariā gr̄am
lō n̄ fuit necārū q̄ ip̄e sumplisset caract̄ē idelibilē. **E**t̄iā tal̄ ē ip̄oz rena
sc̄r̄tiū: s̄ xp̄s nūq̄ renat⁹ fuerat: nō caract̄ ei nō fuerat ip̄ssus. p̄t̄ d̄ctū
est pius. **A**lt̄io notādū: sup̄rad̄ctū ē q̄ iude⁹ vel sarracē⁹ p̄t̄ baptiza
ri: n̄ dubitat̄ ibi q̄ fide h̄i baptizant: q̄ nō i fide baptizant̄: q̄ sunt infide
les: nec etiā baptizāt in fide parētū: q̄ forte etiā sunt infideles: ḡ nescit in
qua fide h̄i baptizant. **A**ñ q̄ fides ē triplex vt d̄ctū ē sup̄ra. **N**ā quodā ē
fides seminata. ⁊ ē fides eccl̄ie ⁊ ap̄loz q̄ ē disp̄sa p̄ totū mūdū: ⁊ i hac f̄id̄
baptizat̄ h̄eticus ⁊ iudeus si int̄d̄it facere q̄d̄ eccl̄ia int̄d̄it. **A**lia est fides
germinans. ⁊ est q̄i p̄ueri baptizant̄ in fide i uoz parētū: ⁊ sic iude⁹ vel h̄e
reticus nō baptizat̄. **T**erc̄ta fides est marura: q̄ est bonis optibus cor̄o bo
rata. mō iudei vel heretici solum baptizant in fide prima. s̄. in fide eccl̄ie.
et hoc si intendunt facere quod eccl̄ia intendit.

festinās

l. ad ianuā eccl̄ie

Iudeus currens contritus ad ostia templi

sup. iudeo

baptis̄mi

Si sibi defuerit aqua: presbyter: et moriatur

fiducialiter

confidēs

sup. iudeus

Firmiter in christum credens: saluabitur ille

interfectū .i. p̄pter xp̄m

.i. baptis̄mus sanguinis

Decisum christi pro nomine sanguis vnda

mūdat sup. originali q̄i baptizat⁹ cēt aq̄ fontis sup. interfectus

Abluit a scelere: quasi fonte renascitur ille

Superius auctor determinauit de baptis̄mo fluminis: hic p̄s̄r determinat
de baptis̄mo fluminis ⁊ sanguinis ⁊ diuiditur illa ps̄ in duas p̄tes. **F**lam
in p̄ma p̄te determinat de baptis̄mo fluminis ⁊ sanguinis. **I**n sc̄da deter
minat de baptis̄mo fluminis. ibi (Baptizare volēs) **Q**uantū ad primam
p̄tem vult auctor q̄ si aliq̄s iudeus vel pagan⁹ aut sarracē⁹ q̄ est contritus
p̄ p̄cc̄is suis: currens ad ostiū tēpli volēs baptizari. ⁊ defuerit ibi aq̄ ⁊ pre
sbyter. ⁊ cū hoc talis firmit̄ credat in xp̄m ⁊ moriatur ille añ baptis̄mum:
tūc talis sine dubio saluatur. **D**einde auctor subdit baptis̄mū sanguis

Nota

tens. si aliq̄s iudeus vel pagan⁹ infidelis currit ad ecclesiā credēs firmi
 ter in deo cupiens baptizari. & si talis in via interficitur cū gladio v̄l alio
 infirō quocunq̄ p̄ noie xp̄i. tunc talis est baptizatus in sanguine suo: & p̄
 p̄ter suam bonam voluntatem sine dubio saluabit. Circa istam p̄mo notā
 dum: q̄ iudei sunt inconstantes & ecclesiam dei maxie p̄sequites. & q̄nq̄ ip̄s
 sine baptizate ec̄duerſo intrant iudaismū spernendo fidē xp̄ianam. id̄ consul
 tum est q̄ iudei debent p̄bati p̄ octo menses volentes baptizari: ad p̄scru
 tandū vt ip̄s h̄eant integrā volūtate & verā fidei charitatē ad d̄m iesū
 chr̄stū. & vt ip̄s errorem iudaicū velint dimittere. et istis exptis post octauū
 mensem d̄nt baptizari: sed si haberent infirmitatē magram sic p̄tendū
 esset de eorum morte. tunc ipsis credentibus cit⁹ debent baptizari abs
 q̄ magna p̄batiōe. Et rō h̄aus est. q̄ maxime difficile est ipsis iudeis pe
 cuniam attractam seu usurariam d̄mutere: et sic necessarium est vt prius
 p̄bentur añ. p̄ baptizentur: p̄cipue q̄n sunt sani. Sec̄do notandū. q̄ baptis
 mus est multiplex. s. baptismus fluminis. fluminis. sanguinis. et peniten
 tie. mō de baptismo fluminis fluminis et sanguinis prius dictū est. Sed
 baptism⁹ p̄nie fit i articulo mortis. vt si aliq̄s ec̄t positus i articulo mortis
 & nō possit h̄e cop̄tā aq̄ & si h̄uerit p̄nitentiā: tūc talis sine dubio saluabitur
 & effect⁹ illi⁹ baptismi ē delere culpā et nō penā: q̄ pena seruat ad futurū
 Sed tñ cōtrito possit esse tanta q̄ deleat oēm penā & culpā. Et hoc ē ve
 rū cū talis doler̄ intimo corde de pct̄is cōmissis. Et itaq̄ talis p̄nitio
 d̄let tñ penā & nō culpā. vt quidā doctores volunt. Tertio notandū. et q̄
 vt hic itaq̄ dictū est: baptismus est multiplex. s. fluminis. fluminis. i. agut
 nis. & p̄nie: tūc et hoc possit aliq̄s sic instare. Hoc vid̄ ē cōtra aplm ad
 E. h. ij. vbi dicit q̄ vn⁹ est baptismus vna fides. & vn⁹ deus. & si tñ vn⁹
 est baptismus. sequit̄ q̄ baptismus nō sit quadruplex. cōtra est nota de
 se: s̄ añs pater auctoritate apli. Ad hoc r̄siderur q̄ baptismus capitur du
 pliciter. vno mō p̄pue. alio mō impropue. Propue baptismus requirit duo
 scz verba et elementa. talis baptismus solum est vnus. et cōsistit in aqua
 & sp̄sc̄tō. Et de tali intelligit̄ dictū apli: vbi dicit: q̄ vnus est baptismus.
 Sed baptismus impropue est q̄ delet pct̄m originale cum alijs si sunt: s̄
 nō sit in aqua: & de tali baptismō loquitur p̄s lra. Item dubitatur. vt r̄
 illa tria baptismata. vidēz sanguis fluminis & p̄nie p̄nt sufficere ad vitam
 eternā. Et vid̄ q̄ nō. sicut h̄s Iohannis. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄
 & r̄. nō tales baptizati sunt baptismo sanguinis & penitentie: & nō sunt re
 nati ex aqua et sp̄sc̄tō. igitur non intrabunt regnum dei. Ad hoc r̄side: f̄
 q̄ nō solū aliq̄s renascit̄ ex aq̄: sed etiam renascit̄ alto mō. q̄ aliq̄s renascit̄
 tur baptismo sanguinis. aliquis p̄ renascit̄ baptismo penitentie: et simili
 ter aliq̄s p̄ renascit̄ baptismo fluminis: sed nō illo mō: vt h̄s in euangello
 Iohannis. ergo dictum beati Iohannis non est vniuersale: sed est indi
 cum. Et sic manifeste patet q̄ si baptismus fluminis non pot̄ est haberi q̄
 tūc illa tria baptismata sufficiunt ad vitam eternā: sed si baptism⁹ fluminis
 p̄r haberi tunc alijs non sufficiunt. Item dubitatur vtr̄ illa tria bap
 mata imp̄tant caracterē. Et vid̄ q̄ sic. q̄ baptism⁹ sanguinis imp̄mit gras

Baptismus
 penitentie

Summula Raymundi

etiam igitur character. Anus notum est simulis scilicet quod saluati sunt per effusionem sanguinis
 Sed prima probatur quod si illud quod minus videtur inesse iest: quod illud quod magis videtur
 inesse iest. Sed maior est gratia quam character: quod character ipse iest propter gratiam. Ad hoc
 ratio quod solus in baptismo sumis impunit character. et hoc fit ex vi bonorum et electio
 totum. Sed tunc ad rationem dicitur quod character in parte dignior est gratia. quod character idelibilis
 est: sed gratia adesse vel abesse potest. etiam gratia characteris perpetua est sed gratia absolute
 non. Item dubitatur quod tunc baptismus sit maior: vel sumis vel sanguis. Ad
 hoc ratio per distinctionem quod baptismus habet duplicem effectum. Primus effectus est a ma-
 lo liberare. Secundus effectus est ad bonum ordinare existitque quod ad istos effectus ba-
 ptismus sumis est maior: vel melior: baptismo sanguis. Sed est ista. quod plures
 liberet a malo. et etiam plures saluatur baptismo sumis quam sanguis: quia
 ubi unum mouit baptizat in sanguine ibi mille mouit quod baptizatur in sumis.
 Secundo baptismus sumis est melior: baptismo sanguis: quia liberat hominem ab om-
 nibus peccatis. scilicet venialibus mortalibus et originalibus. Etiam per baptismum sumis
 datur aureola. id est essentiale summum et eternale si in macularis custodit-
 tur. et cum hoc impunitur character idelibilis. Sed per baptismum sanguis. ubi datur au-
 reola: sed si impunitur character idelibilis. et sic patet quod baptismus sumis maior est
 gmo: est baptismo sanguis. quia liberat plures a malo: et etiam ad maius bonum or-
 dinat: sed tunc sine baptismus sanguis est maior quam baptismus sumis. quia ba-
 ptismus sanguis liberat a malo tamen secundum actum quam secundum penam. baptizatus autem in sumis
 solus liberat a malo secundum actum et non secundum penam. quia homo post baptismum sumis
 iterum potest peccare: sed post baptismum sanguis non. Sicut quoque ad idem effectum
 baptismus sanguis est maior: baptismo sumis. in quo ad ordinationem ho-
 minis ad bonum immediate: quia immediate facit animam volare in regnum dei.
 sup. a. aqua

Baptizare volens mulier puerum: nec aqua sit

.i. cum que sup. puerum eterna gloria

Qua baptizat eum: celesti luce carcebit

sup. puer puero

Fortius iste: fides nec ei prodest mulieris

fides mulieris sup. puer discretioris

Que sibi prodesset cum peruisset ad annos

existens in utero matris renascitur per baptismum

Non puer iunatus in christo nascitur: ut si

modo mulierem .i. impugnatam existere

Iam baptizares iudeam parturientem

taliter taliter taliter liquor sup. ab istis

Non oleum: vinum: ceruisia: nec liquor vllus

proficit sacrum istis tribus proficitur baptismus

Supplet baptismum: nisi sanguis. spiritus vnda

Nota

Summa Raymundi

In ista pte auctor regrediſ ſup baptiſmū ſumīs ponēs qdā documēta
ſiue notabilia dicēs. ſi mulier vellet baptizare aliquē puer q cēt i articulo
necitat: poſit: vitz mox: z n poſſet hſe aquā: ſi tūc iſte puer moritur abſ
q baptiſmo nō ſaluabitur. z ſi dicēs: vtz fides mulieris pdeſſz puero. Ad
hoc rōdz i ſra q nō: q: fides mulieris nō amat eū: nec coopatur iſi q ad ſa
lūtē: z tūc iuſſz cū ſi puentiſz ad annos diſcretōis. z ſi vitz p mālſiſz: tūc
fides mulieris bñ ſaluatiſz iſm. Deñ ſubdit aliud documētū dicēs. q puer
nō nat⁹ ex vſo n pē ſnaſc i xpō. l. baptizari: l. m⁹ iſtus baptizetur. *no*
Uñ l. z baptizaretur iudea exiſtēs impūgnata: non tñ ob hoc baptizatur puer eius
Landē ſubdit aliud documētū dicēs: q null⁹ liquor videlz neq oleū neq
ceruiſia neq vinū neq medo ſupplet baptiſmū niſi ſola aq. *Uñ ſubdit*
vñā additiōne dicēs: q baptiſm⁹ ē triplex. ſ. ſanguis. ſpūs et aque. *Uñ*
ca ſam nota dubiū ē q ſit cauſa q illud venerabile ſacim baptiſmi d. ſi
ri in mūda aqua. Ad hoc rōdz q cauſa hui⁹ eſt multiplex. Prima cauſa eſt
talit: q: aq ē pur⁹ elemētū z ſimplex: z cū dō gluoſus ē ſimplex ſubſtātia
l. ſi trū⁹ i pſonis: dō ad deſignādū hoc tūc ois q baptizat i noſe ſctē trinit
tatis d. z baptizari i liquore ſimplici. ſ. aq. z nō in alto liquore. qd alij liquo
res qdāmō ſt mixti. qd ſic declaraf: q: iſta ceruiſia ē mixta ex aq. z ſarina
hō: dēt ſeu altoz frumētōz. medo aut ex melle z aq: oleū aut cōpūmē ex
ouē ſiſ ſemib⁹ terre. ſ. ex canapo: ex papauer: ex nucib⁹. z ſic d alij. vñ
nū aut ex borris. z ſic tūc p q hñōi liqres nō ſunt ita ſimplices z puri ſi
cū aq: qre ſeqf q baptiſm⁹ d. ſi fieri i pura aq. z nō i alio liqre. Alia cā eſt
taf: q: aq eſt magis cōmunis q alij liqre. iō ne alij qd hñet ſe excuſare de ba
pſimo. ita q dicit ſic: vñ nū fuerat nimis pſoſū: ſer ceruiſiā nō potuit habē
tō puer mō ſit in baptizat⁹. Ne g illa occaſio mala z abſurda alleget: tē ba
pſim⁹ ſit i cōi liqre. ſ. in aq. Alia cā videlz tertia ē iſta q: baptiſmus fue
rat inſtitut⁹ tpe paſſiōis xpī: qñ miſit emanare ſanguinē z aquā de ei⁹ ve
nerabilī corpē: vt p. z i ca. Cū man hē. d. cele. miſ. Et iō i ſignū hui⁹: tūc bap
tiſmus adhuc ſit i pura aq. Quarta cā z vltia eſt rōne efficacitē: q: aq habz
ſtūtē purgatiuā z ſtūtē caloris rephēſiuā: z ſtūtē tranſparētē: z ſtūtē m
ymaginis ſuſc: ptiuā: z ſtūtē ignis extictiuā. Nam iſta aq pmo hz ſtūtē
p: rgatiuā: z hoc ſic declaraf: q: cō illd qd cū alt⁹ liqre alto maculatur illd
cū aq abluatur. z p aquā mūdat: vt p. d. ſingul. Et ſic p pſtūtē purgati
uam q purgat imūditias: tūc baptiſm⁹ d. ſi fieri i pura aq: qd recte ſicut p
aquā delet imūditia: ſic etiā p baptiſmū deletur pctm: qd ſonat imūdici
am mortale. Secūdo aq hz ſtūtē rephēſiuā ſeu rephēſiuam caloris: qd ſic des
claratur: q: frigiditas eſt p pua qūtas aq: z g ſicut p aquaz rephēſitur ca
lor. ſic p baptiſmū ſiue p aquā baptiſmatis rephēſitur oē pctm: qd cupie quod
pctm multū abūdat i calore. Tertio aq hz ſtūtē tranſparētē: qd ſic decla
ratur. q: ſicut radij ſolares penetrār aquā: ſic gfa dīna p baptiſmū pene
trat corp⁹ z aiām. vel ſic: q: ſicut aq ē qdā corp⁹ dīaphanū z trāſparens
ſic dīna gfa nos circūdat et illuſtrat. Quarto aq hz ſtūtē imagis ſuſcep
tiuā: q: aq impūmūt ymaginē vt apparet ad ſenſum z ſic illa ym ago q eſt
deſo: rnis p pctm ouginalē. hęc imago reformatur vel renouaf p baptiſ

cauſa baptiſm
q: ſi
mūda

Summula Raymundi

mū z mūdāf ab ol pctō. Quito z vltio: aq̄ h̄z v̄tūe ignis extinctiōem: q̄d sic declarat: q̄ sicut aq̄ extinguit ignē: sic h̄r bap̄tismus extinguit oē pecc̄m. Secō notandū. dubitāf v̄t al̄q̄s possit bap̄tizari in terra. Et vidē q̄ sic q̄a in illo possit aliq̄s bap̄tizari in q̄ x̄ps̄ testis: edēptō: z saluare: n̄ fuit sepultus: z x̄ps̄ fuit sepultus i terra. q̄ v̄d̄ etiā q̄ aliq̄s b̄n̄ z licite possit bap̄tizari in terra. Ad hoc dubiū n̄r q̄ nullus p̄t bap̄tizari in terra: q̄d sic declarat: q̄a terra nō est materia bap̄tismi: sed aqua pura z recens: nā terra est fer oim elementōz: vt dicit naturales phi. Etā ex alto p̄z q̄ ip̄a terra nō h̄z v̄tūe purgatiuā. sed magis maculatiuā: q̄z terra nō pot̄ esse materia bap̄tismi: z p̄ d̄ne sed̄r ar q̄ aliq̄s nō p̄t bap̄tizari i terra. Sed ad rōnē n̄r: q̄ b̄n̄ q̄ ad q̄ndā similitudinē aliq̄s p̄t bap̄tizari in terra: q̄d sic declarat: q̄a sicut x̄ps̄ fuit sepultus t̄rib⁹ diebus in terra: sic etiā puer ter debet immergi vel aspgi cū aqua bap̄tismatis.

Tertio notandū q̄ dubitatur vtrum aliquis p̄t bap̄tizari in sanguine. Et videtur q̄ sic quia in illo potest aliquis bap̄tizari in quo aliqua latuatur a peccatis: sed aliq̄s lauatur in sanguine a peccatis. q̄ zc. Ad hoc dubiū r̄ndetur. licet aliq̄s rōnabiliter et b̄n̄ p̄t bap̄tizari in sanguine sicut fuerūt sc̄i innocentes bap̄tizati z q̄ plures alij martyres: n̄ illud non dy fieri p̄pter certas causas. Primo rōne necessitate: q̄ sanguis nō pot̄ sp̄ h̄ri. Secō q̄ si sic tunc multi excusarent se de illo sacro dicentes se n̄ h̄re sanguine: ne q̄ hoc p̄tingat ideo bap̄tismus p̄ponitur nobis in aq̄ z nō in sanguine. Tertio rōne efficacie: q̄ sanguis nō h̄z purgare: sed magis maculare: q̄ bap̄tismus p̄ponitur nobis in aqua pura z recenti q̄ h̄z virtutes purgatiuam et nō in sanguine q̄ habet v̄tūe maculatiuā. Quarto notandum. dubitāf v̄t al̄q̄s p̄t bap̄tizari in oleo. Et videt q̄ sic: q̄ p̄ oleus de signatur ḡra sp̄s̄ sancti: q̄ etiā aliq̄s in oleo p̄t bap̄tizari. N̄r q̄ null⁹ debet bap̄tizari in oleo. z rō est ista: q̄a oleū nō habet virtutē clarificatiuā sed magis roboratiuam: vt p̄us visum est. q̄ sc̄quit q̄ in oleo nō potest aliquis bap̄tizari: cū illud i q̄ aliq̄s bap̄tizari v̄z: v̄ necessitate debz h̄re v̄tūe clarificatiuā: et iō: q̄ oleū nō est materia bap̄tismatis: q̄a oleū nō habz v̄tūe purgatiuam. ideo aliq̄s nō p̄t bap̄tizari in oleo sed in aqua. O l̄io notandum v̄t aqua sumpta in bona q̄ritate: et alius liquor similiter: an tūc aliquis in isto cōmixto possit bap̄tizari. Ad hoc r̄ndet cum distinctiōe. vel q̄ aqua ibi sup̄abundat in sapore vel non. si p̄mū tunc bap̄tismus valet: si scō tunc valet. Et illo tūc vltērius dubitāf: v̄t al̄q̄s possit bap̄tizari in aere. Ad q̄d r̄ndetur q̄ nō. z ratio est ista: q̄a a er z aq̄ h̄nt cōtrarias q̄l̄itates. Ad sic declarat: q̄a aer est calidus. aqua aut̄ frigida: tō bap̄tismus nō valet in aere. Etā ex alio bap̄tismus nō valet in aere: q̄a aer nō habet v̄tūe imp̄ssiuam. T̄ rē specialiter circa hanc s̄fam (Nā puer in matris) dubitāf an puer in vtero matris existens possit bap̄tizari. N̄r tunc intentionē s̄e p̄ talem cōclusionē. q̄ fm cōem legem del z fm legē scriptorariū nobis traditarū nō pot̄ puer in vtero matris clausus bap̄tizari. Ad sic p̄batur: q̄a p̄ bap̄tismū regenerat sp̄ū aliter in x̄po iste q̄ bap̄tizatur. s̄ nullus puer totaliter regenerari: sp̄ialiter potest nisi p̄uosit natus corpa

nota

Uterq; nō pōt puer i vtero materno clausus baptizari. Hec ē intētio eius
 mgi. in. iij. s. iij. vbi ad hoc allegat Iulios. dicentē. qd̄ qm̄ in vtero
 sunt. ideo baptizari nō possunt: q̄a ille q̄ natus adhuc s̄m̄ Adam nō est s̄m̄
 sp̄m̄ non potest renasci: neq; in eum regeneratio duci potest in quo gene
 ratio non p̄cessit. Ad illud etiam allegat beatus paulus in ep̄la quadam de
 centem. Nō p̄t q̄s̄q; renasci anteq̄ natus est. Hec etiam est sententia tho
 me p̄te viti. Hec idē etiā dicit Bonaventura. sup. iij. s. iij. assignans rōne
 predictę conclusiōis. qd̄ rō quare q̄s nō purificatur nec baptizatur in vtero est
 diuina institutio: que sic instituit. Ad aut̄ institutio diuine pōt esse congrua
 tas et non necessitas: q̄a si deus vellet posset vtiq; alter fieri. Ad aut̄ con
 gruitas pōt esse ex p̄te sac̄i alio remedij. nā sac̄iale remediū respicit ope
 rationem ecclesie: sed opatio talis non extendit se ad paruulum nisi extra
 vterum quando natus est: et visibilibus pōt subijci sacramentis.

.i. aliquem

sup. p̄p̄uū

Si quem baptizans et casu nomen omittas

.i. puer

.i. nō h̄t̄ in baptizatus

De quocunq; sit hic serui nunq̄ reprobat̄ur

.i. mulierē

.i. nōiatur. sicut vtr̄

Et si baptizans ancillam nomine serui

.i. viceversa

.i. renouatur

Aut econuerso: baptismus non iteratur

.i. ep̄us

.i. imponat

.i. baptizans

Confirmator eis det nomina: siue sacerdos

Hic autor ponit q̄dā notabilia de baptismo fluminis dicēs. Si al̄ q̄s
 puer cutuscunq; sex? fuerit siue muliebris siue virilis baptizatur: et ei nomē
 in baptismo nō imponit: sic qd̄ nomen eius ex casu omittit: tūc tal̄ obliuio si
 ue omisso baptismū nō impedit. Ad hūc est: qd̄ ip̄posito noīs nō est de cōn
 tra baptismi. sed est q̄dā accidentalē in baptismo: q̄a p̄ tanto imponit nomē
 in baptismo: vt vnus hō cognoscatur ab alio. Deinde autor subdit aliud
 notabile dicēs: qd̄ si aliqui cōtingat qd̄ ancilla baptizetur nomine serui: et eō
 uerso seruus baptizetur nomine ancille. tunc illa negligentia nō impedit
 baptismi: sed ep̄s vel suffraganeus aut alius simplex sacerdos p̄t talib?
 sic baptizatis postea nomen imponere. Circa litteram s̄mo notandus
 p̄ modum dubitationis. vtrum in hac dimissione nominis baptismus vi
 dietur p̄o quo sciendum qd̄ ad baptismum requiruntur duo. Pr̄mo requi
 runt essentialia. sc̄dō accidentalia. Et ex p̄sequenti ad dubiū r̄s̄idetur qd̄ si ip̄
 se baptizans omittit essentialia: tūc baptismus nō valerit: sed si omitte
 rit solū accidentalia baptismus manet bonus. Vñ sicut supra patuit tria re
 quiruntur essentialia: et vere ad hoc sacramentū. Pr̄imum est trina immersio
 vel aspersio aq̄. Secundum est debita p̄o: ū forma seu platio Tertium
 ē debita intētio. s. qd̄ sacerdos hoc intēdit facere qd̄ ecclia vel exposulat.
 Et si vnum ex his essentialiter requisitis ad baptismū defuerit. tūc baptis

Summula Raymundi

in uoyclat. Sz accitralr requiritur ad baprisinū ipositio noim. ita q̄ illi nō
men iponat: r̄ si nois ipositio a casu omittit baprisinū n̄ uiciat. Secō nota
dū ex q̄ tres sunt imeritōes baprisinū: dū puer baprisatur. tūc dubitatur
vtr̄ puer sit baprisat⁹ i p̄na vel sc̄da vel terra imeritōe vel i oib⁹ trib⁹ sil
Ad hoc n̄r q̄ baprisin⁹ solū sit i oib⁹ trib⁹ imeritōib⁹ sil: nō i aliq̄ seor
sum. r̄ h⁹ rō ē. q̄ ipm corp⁹ p se n̄ facit hoīem nec aīa p se fac̄ hoīez. nec ec
mēta p se p̄stituit hoīez. It̄ illa tria sil p̄fecta faciūt hoīez i ec̄: q̄ a sil p̄na
vel sc̄da vel terra imerita nō p̄stituit baprisinū. sed baprisinus sc̄lum cōstit
uitur ex oibus istis tribus imeritōibus sim. ul. Et si sacerdos negligens
fuerit in aliqua triū illaz imensionū vel asp̄tionū: tū baprisin⁹ ualz quo ad
puer̄ nō aīr ad sacerdotē: et sic optet ipm sacerdotē agere p̄nam s̄m dī
ctamen discreti cōfessor̄ p̄ tali negligētia facta. ¶ Tertio notandū. pos
natur casus q̄ aliq̄s puer̄ bapriset r̄ dicat sic. Ego bapriso te in noīe p̄ris
r̄ filij. et tūc imediate p̄dat loquelā r̄ moriat ur. r̄ tūc cler̄ accedat et dī
cat: r̄ sp̄s̄cti. tūc q̄ritur an ille puer sit baprisatus an nō. Si dicatur q̄ sit
baprisatus. vel q̄ est baprisatus ab aliq̄ vel ab aliq̄b⁹. Si nō sit baprisat⁹
ab aliq̄. q̄ ab aliq̄bus: q̄ nō est baprisatus ab vno: sed a duob⁹. r̄ sic seq̄tur
q̄ talis puer sit bis baprisatus. r̄ tūc talis puer cū h̄ctis est reputand⁹.
Ad hoc n̄r q̄ ille puer est baprisatus. r̄ si tūc q̄rat. vel ab vno vel a pluri
bus. N̄r q̄ talis puer ē baprisat⁹ a plumb⁹ seu ab aliquib⁹ p̄ modū vni⁹
Sz t̄n̄ alijs docto. dicit q̄ mel⁹ r̄ tutius ē q̄ ille sc̄da sacerdos de nouo re
sumendo formā uerbor̄ incipiat eū baprisare. Quarto notandū. dubita
ret aliq̄s d̄ sacro eucharistie r̄ baprisinū et diceret. ex q̄ in sacro eucharistie
est vni⁹ deus r̄ indiuisus. q̄re tūc hoc sacrum nobis p̄ponit sub duplici
sp̄. s. panis et uini. r̄ etiaz puer ter immerus sel baprisat. N̄r q̄ hoc sit
duplici d̄ causa. Prima ad designandū plenariā refectōē aīe: q̄ sicut cor
pus plenarie reficitur ex cibo et potu et nō ex cibo t̄n̄ vel ex potu t̄n̄. sed
ex vtr̄sq̄ simul: sic d̄s n̄r iesus x̄ps dedit se nobis in plenariam refect
onem aīe. de q̄ iohannis. vj. Caro mea uere est cibus r̄ sanguis me⁹ uere
est potus r̄ ē. q̄ sub duplici specie p̄ponitur. Sec̄da causa est: q̄ x̄ps sump
sit totam nām h̄ianam ad se. s. corpus r̄ aīam. q̄ nobis sub duplici sp̄e p̄po
nitur. q̄ p̄ sp̄m panis designatur corpus: q̄ panis trāsmutat̄ in corp⁹: s̄
p̄ sp̄m uini designatur aīa. q̄ h̄z sedē i sanguine s̄m medicos: r̄ t̄so uini ibi
trāssubstantiat̄ i sanguine x̄pi. q̄ ē vni⁹ d̄s r̄ idiu sus. t̄o sub duplici sp̄e
p̄p̄d̄. r̄ sic silr puer ter immerus r̄ asp̄sus sel baprisat. Et hoc ē manifeste
p̄tra hereticos: q̄ dicit q̄ x̄ps nō assumpsit totā nām h̄ianam: q̄ dicunt
eū uiuere p̄ deitatē solū et nō p̄ h̄ianitatē. q̄ ē est falsum: vt p̄ i ca. Lū cr̄
stus de here. nam d̄s assumpsit totam nām h̄ianā. s. corpus r̄ aīam: d̄m̄d̄
erat incarnat⁹ i vtero b̄t̄e m̄ḡinis marie ex gr̄a sp̄s̄cti. ¶ Quinto notandū
p̄ modū dubij de heremofoditis. i. hoībus habentibus vtr̄q̄ sexum: quo
noīe debeant baprisari. N̄r q̄ in talibus hoīb⁹ debet p̄siderari discretō
sexus r̄ q̄ illaz discretōnū maḡs est cognoscibilis r̄ aptior illa sub discre
tione debet baprisari. r̄ s̄m hoc etiam noīa d̄nt imponi. Si p̄o p̄tingeret
q̄ uirilia latent in aliq̄ puero r̄ baprisaretur sub noīe mulieris: r̄ postea

Nota

Nota h̄c et ap̄t̄

puero crescete virilia exitu ptereret z apparetet tunc puer no e rebaptizatus: s; ipe pfirmatiois nome pr mutari z puentis aliud ipont. Si no p fuerit pfirmat' asq; virilia iei p ent apparere, tunc simplex sacerdos nom ei ipositu i baptismo pr mutare z aliud puentis nome ipone. **Utrio scie** du. q; ro qre i pfirmatioe pr nome iponi e ista: q; i pfirmatione no me ipositu pr variari. g; a fortiori i pfirmatioe alicui pr nome ipont. Eps em cum pfirmat ali que q; vocat petr' pr eu noiare alio noie. s. paul' vel iohannes. **S; dices** ex q; ita e q; i baptismo remittit pctm originale: tuc dubiu est an in pma vel scda vel i tertia imersioe remittit. Vbi dicit alt' docto. q; i tertia imersioe. **Lur' ro e:** q; tuc baptisim' e coplet' s; an copletione sacri fi pr sacm aliqd opari: g; zc. Vbi ar docto. dicit q; i q;libz imersioe dimittit tur pctm originalia. **Et ex illo** sequit q; puer nisi sel imersus e baptizatus vn' scrus iho. b; q; puez sel immergi i sacro fonte baptismatis sufficit: s; tu sp seruanda est puetudo romane ecclie. **Un' si in scia mfe ecclia eet co** suctudo semel immergi puez: illa puetudo esset obseruanda: si ter iteruz esset seruanda: sed tu vt supra paruit puenientius videtur esse trina imersio seu aspersio ad designandum mysterium sancte trinitatis.

De cognatione et affinitate que contrahuntur in baptismo.

.f. spūalem ^{sup. baptismatis}
Patrem compatrem fratrem mihi fons parit iste

.f. de baptismo ^{.f. p'is spūalis}

Quae leuat inde pater: carnalis filius huius

.f. spūalis .f. vxor legitima p'is spūalis

Sit mihi tunc frater: sic commater mea mater

.f. muliebus ^{representat} .f. cognatiōis

Sexus femineus tot depingit tibi gradus:

Supius autor determinauit d baptismo. Hic pñr vult dterminare d cognatiōe z affinitate q; p'rahit i baptismo. z cū hoc ostendit effectū baptismi: vocat q; cōpater erit p' baptizati. z sic pñr cōmat erit m' baptizati. fili' ei' erit frat' baptizati. z filia erit soror baptizati: z sic isti erit int' se mutuo patres z mres: sorores z frēs spūales. **Curca** istam pmo notandū ex quo hic in ista h' d cogitōe. sciētū e q; ista cogitō e triplex. Nam qdā e spūal: quedā carnal' z qdā legal'. d his duab' vltis cogitōib' nihil ad ppositū: s; tm de pma f d cogitōe spūali q; definit sic. **Cogitō** spūal e qdā attinctia spūalis ex donatiōe sacri z spūal' pueniēs. z ista est triplex. q; aliq; d; pr. aliq; cōpater: z aliq; frat'. Nam aliq; leuans de sacro fonte baptismatis filium d; cōpater. q; sicut p' carnal' pducit filiu ire. sic p' spūalis pducit filiu grē. **Et d; pater** a con: qd est fil' et p' q; sicut semel sumus nati a p'e carnal' sic sel renasumur a p'e spūali. seu a cōpatre. et sic talis vocat p' spūalis. **S; sic cōpatres** dicunt h' duo p'es. s. carnal' et spūalis. **S; frat' spūales** d;

Summula Raymundi

confratris leuatis z leuati. vñ considerandū ē qd cōpatres i fōte z cōpatres i
pfirmatiōe reputant p eadē affinitate. z ipediūt mīmonū p̄trahēdū z cō
tractū. z rō ē: q̄ illa est vna cognatio spūal quā carnal nō p̄t dissoluere.

Secōdo notandū: sra d̄t q̄ baptisim⁹ facit frēm z sororē. hoc ē itelligēdū q̄si
cōp̄ h̄z filii: tūc ille fili⁹ z baptizat⁹ dicit frēs spūales. Sic p̄s̄r si cōp̄
hūerit filiā tē filia ei⁹ ē soror spūal baptizati. z sic illa affinitas ipedit mī
monū p̄trahēdū z dirimit p̄tractū. S̄z q̄reres: vtz sp̄ talis cogitio ipedit
mīmonū p̄trahēdū z dirimit p̄tractū Ad hoc r̄r̄ p̄ distinctionē. s̄ cogitio
spūal p̄cedit mīmonū vel nō. si n̄ p̄cedit cogitio spūal: tūc n̄ ipedit mī
monū cōtrahēdū nec dirimit cōtractū. vbi gr̄a. Si mī i necitate seruaz
puez suū p̄p̄ hoc mīmonū n̄ ē sepandū: z ponat q̄ dolose faciat: tunc ei
d̄z inūgi p̄na cōdigna. Si autē cognatio spūal p̄cedit mīmonū: tunc ipe
dit mīmonū cōtrahēdū et dirimit cōtractū. ¶ Itē dubitat̄ ex q̄b⁹ factis
p̄cedit tal cogitio spūalis. Ad hoc r̄r̄ fm̄ Johā. andree l. iiii. decreta. q̄
solū cognatio spūalis contrahit p̄ baptisim⁹ z cōfirmatiōē. Et hoc p̄z q̄
solū p̄ ista duo facta sit talis cognatio seu affinitas: q̄ diuidit mīmonū
p̄tractū z ipedit cōtrahēdū: s̄ cathexism⁹ facit cogitioē spūalē: q̄ cogitio
ipedit solū mīmonū cōtrahēdū. n̄ autē dirimit cōtractū: sicut hoc p̄z in
s̄l. nā ponat q̄ q̄s votū fecisset castitatē: tūc illud votū ipedit mīmonū
um cōtrahēdū z n̄ dirimit cōtractū: sic etiā in cathexismo. S̄z sec⁹ ē d̄ vo
to solent sicut sacri ordinēs z h̄mō: q̄ hoc votū dirimit mīmonū contra
ctū z ipedit cōtrahēdū: sic eodē modo facit baptisim⁹ z cōfirmatio.

¶ Itē dubitatur. vtz in̄ leuantes contrahitur aliq̄ cogitio spūal. ad hoc
dubū r̄r̄. q̄ in̄ leuantes nulla contrahitur cogitio nec affinitas: s̄ sp̄ p̄t
contrahere mīmonū nisi aliud obstat ipedimētū. Sed ex hoc vltim⁹ du
bitatur. vtz vxor contrahit cogitioē spūalē cū leuato. R̄r̄ q̄ eadē est af
finitas in̄ vxorē z vtz q̄ vtz z vxor dicit vñ corpus esse z vñ aīas h̄re
p̄ vniōē mīmonū: vt p̄bit̄ latius infra. ¶ Itē dubitat̄. vtz i sacro p̄fē
siois etiā p̄trahit affinitas. nā vtzq̄ fm̄ iura aliq̄s v̄l aliq̄ d̄r fili⁹ vel filia
p̄fessous. R̄r̄ q̄ sic: sed solū in̄ p̄fētē z p̄fessorē. ¶ Quēq̄ v̄ fonte leuans
vngēdo siue tenēdo. Siue cōfirmādo: sua p̄t a fatēdo. Filii⁹ ille tibi spūal
erit. S̄z tñ affinitas q̄ cōtrahit̄ ex cōfessioē nō ipedit mīmonū: nā sacer
dos h̄ns filiū fili⁹ bñ p̄t ducē i vxorē cui⁹ cōfessioē p̄ sacerdos audiuit.
S̄z si illa p̄ginē baptizauit: tūc fili⁹ ille talē ducē n̄ p̄t: imo si duxit̄ eēt
sepandū. ¶ Itē dubitat̄ vtz filij duoz cōpatrū seu pueri p̄ quoz neutrū
deuentū est ad paternitatē p̄t cōtrahere matrimonū. R̄r̄ fm̄ decreta.
de cognatione spūalē vbi sic d̄r. Filij duoz cōpatrū p̄ quoz neutrū deuen
tum est ad paternitatē. licite mīmonū cōtrahunt nisi cōsuetudine repug
net. Et si p̄ altez eoz vel vtrūq̄ euentū ē ad paternitatē. hoc sic declarā
capiendo exemplū tale. H̄beat vn⁹ vtr vnū filiū q̄ vocetur plato: z pater
platonis rogat aliū vtrū vi fiat cōpater ipius leuando platōē de sacro
fonte. quo leuato: tūc talis vir leuans nullā filiā suā p̄t desp̄sare plato
ni: si etiā haberet decē filias. Et rō est: q̄ p̄ platōē deuentū ē ad paternita
tem. Si autē plato haberet alios fratres: tunc talis leuans istis fratribus

pulizaa Dubia

Nota

posset aliquam filiarum suarum copulare. Ratio est: quia p neutru illorum
 deuenit ad paternitatem. **I**te dubitatur. utz decem vel centum vel plures
 possint ad unum puerum fieri copatres. et utrum circumstantes puez non le
 uantes ex nuntia multitudine copatru etiam cotrahant affinitatem. ad hoc
 dubium rident lib. iiii. decreta. cap. Quatuor vbi dicitur. sufficit vnus copater: si tñ
 plures sñ. oēs erunt copatres. Et subdit ibidem. et idē ē de confirmatione
Ultimo notandum. sicut potest elici ex iam dictis: tunc cognatio spi
 ritualis contrahitur in confirmatione. et cotrahitur in baptismo qd sic de
 claratur. quia ille q ducit aliquam puellam ad confirmationem. tunc nec cum ipsa
 nec cum mte ipsius potest matrimonium cotrahere: sicut puella que ducit ser
 uum ad confirmationem. nec cum isto nec patre ei⁹ potest matrimonium cotrahere
Unde est sciendum q viginti sunt casus qui impediunt matrimonium co
 trahendum et diuidunt contractum: puenientes ex baptismo et confirmatione
Primus casus est inter leuantem et leuatam. Secundus casus est: inter pueros
 leuantis et leuati. Tertius casus est inter vxorem leuantis et leuati. Quartus
 casus est inter parentes leuati et leuantem. Quintus casus est inter vxores
 leuantis et parentes leuati. Sextus casus est: inter baptizantem et baptiza
 tum. Septimus casus est inter pueros baptizantis et baptizati. Ex isto se
 quitur: si sacerdos hz filium: iste non potest contrahere matrimonium cum puella
 quam pater eius baptizauit: et e converso: si est filia ista non potest contrahere ma
 trimonium cum masculo quem pater eius baptizauit: sed sunt sorores et fratres
 spirituales. **O**ctauus casus est inter vxorem baptizantis et baptizati. Ex isto
 patet q si sacerdos hz vxorem et baptizat aliquem masculum: tunc iste non potest con
 trahere matrimonium cum vxore sacerdotis. **N**onus casus est: inter baptizantes
 et parentes baptizati. Decimus casus est inter vxorem baptizantis et pare
 tes baptizati. Et sic sunt decem casus respectu baptismi q impediunt matrimo
 nium cotrahendum et diuidunt contractum. Et eodem modo ex parte confirmationis pue
 niunt decem casus q impediunt matrimonium cotrahendum et diuidunt contractum.
Primus casus est inter confirmantem et confirmatum. Secundus casus est: inter pue
 ros confirmantis et confirmati. posito q ipsi habeant vxores et pueros. **T**er
 tius casus est inter vxorem confirmantis et confirmati. Quartus casus est in
 ter confirmantem et vxorem confirmati. Quintus casus est inter vxorem confirmantis
 et parentes ipsius confirmati. Sextus casus est inter representantem et con
 firmatum. et sic iste representans est pater in confirmatione. Septimus ca
 sus est inter pueros representantis et confirmati. Octauus casus est inter vxorem
 representantis et confirmati. Nonus casus est inter vxorem representantis et pa
 rentes confirmati. Decimus et vltimus casus est inter vxorem confirman
 tis et parentes confirmati. Et sic similiter sunt decem casus respectu con
 firmationis sicut respectu baptismatis. qui impediunt matrimonium co
 trahendum et diuidunt contractum.

De officio diaconorum.

.i. cum sacerdos abest sup. aliquis infirmis

Nullo presbytero presente diaconus egres

*nota velle
 virginis puer
 mag qui ipse
 matrimonium
 contrahendū
 nō potest tñ bñ*

Summula Raymundi

^{.i. eucharistiā} ^{.i. confessionē} ^{.i. firmē.}
Det corpus domini: crimē simul audit eorum

^{.i. firmos} ^{excōcatōe} ^{tumulat} ^{infantes}
Hos non a banno soluit: sepelit: puerosqz

^{.i. nō in fonte baptisim} ^{.i. p̄p̄nquior}
Baptizat: non fonte sacro: nisi promptior vnda
^{p vel} ^{baptizandis} ^{crudelior}

Nulla sit: aut vbi mors mergendis acrior instat

^{.i. sacro crismate} ^{in eccliam} ^{mulieres} ^{post partum}
Non crismabit eos: inducit purificandas
^{hec verba} ^{sup. diaconus.}

Non dicet dominus vobiscum hic: nisi quando
^{ad sanguinē xp̄i p̄ficiendū} ^{diaconus}

Lantat euangelium: calicem bene preparat idem
^{sicut} ^{sup. tenet} ^{diaconus}

Canonicas horas vt presbyter ipse tenebit
^{.i. multi hoies} ^{sup. plebanū} ^{ad sumendum}

Si populus multus ad te venit ad comedendum
^{.i. corpus xp̄i} ^{sup. diacon⁹} ^{hoib⁹} ^{plebanus}

Sanctum pascha: potest hic hoc illis dare si tu
^{.i. mandas} ^{.i. alter} ^{.i. sacerdos} ^{pp̄lis}

Precipis: aut alius si desit presbyter illis

Hic autor icōdētāl̄ docet off. cū diaconoz ⁊ p̄tinaf ad p̄tē p̄cedētē. q̄a
pus autor dēstinauit d̄ baptisimo. h̄ic p̄r̄ vult dēstinauit d̄ offō diacono
noz. ⁊ vidit illa ps̄ i tot pres̄ q̄t̄ autor: p̄dit doctr̄nas. p̄tes p̄b̄t. **Hic** p̄p̄
nia doctr̄na mgr̄ vult q̄ q̄n̄ sacerdos ē ab̄s̄ v̄l̄ i s̄ufficiēs hoib⁹ q̄ ad t̄d̄com̄
ip̄oz. t̄c̄ diacon⁹ ex iussu sacerdot̄ ⁊ ex ab̄s̄t̄ia p̄s̄b̄ri p̄r̄ audire p̄fess̄ōez p̄
s̄firm⁹ d̄c̄ corp⁹ xp̄i: ⁊ si i s̄firm⁹ c̄t̄ i b̄ano seu i excōcatōe: t̄c̄ diacon⁹ n̄ v̄
eū absolue a b̄ano ⁊ ab excōcatōe nisi sub tali p̄ditōe: si dual̄ q̄ p̄mittat
eū ad sup̄iores. i. ad illos q̄ h̄nt̄ auctoritatē absolue d̄i cū ab excōcatōe. ⁊
rō illi⁹ ē ista: q̄ ille n̄ p̄r̄ ser̄ā ap̄ire q̄ caret clauib⁹: s̄ diacon⁹ caret ill̄ clau
bus: q̄ ille clauēs sunt tradite solū p̄s̄b̄ris vt elict̄ ex d̄bis q̄ d̄ns n̄ d̄t̄
ad br̄m̄ petr̄i. i. q̄d̄c̄iqz ligauer̄ sup̄ terrā ⁊c̄. **Hic** hoc solū loq̄bat̄ ad p̄s̄b̄
teros ⁊ n̄ ad diaconos. **Hic** illo ps̄ q̄ diacon⁹ n̄ p̄r̄ ligare: ⁊ p̄ p̄ns̄ etiā n̄ p̄t̄
solue: q̄ illi⁹ ē solvere cui⁹ ē ligare: s̄ diacon⁹ n̄ p̄r̄ aliq̄ excōcatōe. q̄ nō
p̄r̄ aliq̄ absolue ab excōcatōe. **Hic** mgr̄ subdit sc̄d̄a ⁊ doctr̄inā d̄ic̄ez q̄
ip̄e diacon⁹ et p̄r̄ baptizare pueros t̄p̄e necitat̄: s̄ hoc n̄ d̄z facē i sacro fōre
s̄ i alta aq̄ nisi acrior mors i s̄taret puero: ⁊ q̄n̄ alta aq̄m̄ h̄c̄ n̄ poss̄ h̄c̄ bap
tizet puer⁹ i sacro fonte ne puer mouat̄ sine baptisimo. ⁊ rō illi⁹ est ista. q̄a

facer fons baptisim e scificatus seu sacrificat^a p^ofo. z to fact^o ill^o ad so
 los p^ofos p^oinet. Deu^o m^ogr subdit ter ta doctna dices. q^o diacon^o i abs^o
 tia sac^oos^o mulieres purificadas p^o i eccias irroduc. Deu^o subuigit dices
 q^o diacon^o n^o dz crismare pueros. Et ro ill^o e ista. q^o man^o ei^o n^o st crisma
 vncre. q^o s^o statuta eccie null^o p^oumat tag^o crisma nisi p^o me^o za p^ous crisma
 ta. Et hoc p^o q^o sac^odos sol^o p^o q^otuor digitos p^oncipales ab epo cosectis
 p^o rang^o sac^om vnctois vl^o crisma. Si no cu digito n^o crismato p^osumptuo
 se t^ogeret crisma ille mortalit^o peccaret. si no ex neglig^otiavl^o i gratia p^oi
 geret tuc peccaret venialr. z tn ill^o me^oz cu q^o t^ogeret diligit cet ablu^o
 du z tuc illa ablutio a sac^odore i igne ardere vl^o i aqua fluere dz p^oici. Deu^o
 vlt^o subuigit alt^o documtu dices. q^o diacon^o n^o dicat: d^ons vobiscu: nisi q^o
 legat euageliu. An e sac^o q^o diacon^o volēs legē euageliu: dr d^ons vobiscu
 p^o hoc exhoras p^ol^o q^o s^oba euagelica aurib^o attete p^ocipiat z corde duo
 to arcedat. s^o als n^o dr diacon^o d^ons vobiscu. q^o ista st s^oba ad sac^odorale di
 gnitate p^otineta. q^o illi n^o pcedit nisi ad s^oba euagelica. Deu^o subuigit d^o
 ces. q^o diacon^o dz p^opare calice z lege horas canonicas vt sac^odos. Deinde
 subuigit vltimu documtu dices si tpe pasche e mltitudo hoim cōcantiu
 tuc ex iussu sac^odor^o diacon^o p^o t^o dare corp^o d^onicu. Circa li am notadu q^o
 aliq^o t^oter^o h^oit sic crime nec audit eoz^o z aliq^o h^oit sic crime sil^o audit eoz^o)
 sic q^o illa s^oba pont^o affirmatiue ab aliqb^o: z ab aliqb^o negatiue p^oro isto no
 t^oadu q^o p^o p^ocordia dicesdu e sub forma distinctois sic. q^o p^offlor e duplex:
 q^o d^o e sac^ometals. z q^o d^o e venial. Cōfessor sac^ometal e q^o h^oz clauēs eccie. z ad
 tales p^omas duo req^orit p^omo aut^o: as discernēd^o. z illa p^opetit solū sac^o
 doti. q^o solus sacerdos h^oz discernē lepra. t. p^octm. Scdo req^orit p^otas absol
 uēdi. ita q^o habeat absolue a culpa. z hoc it^o p^opetit sac^odori. q^o hoc d^ons
 solū p^omitit aplis q^o fuerūt actu sacerdotes et eoz^o successorib^o vt st sac^o
 dotes iā actu existētes. vñ dicit. Quoz remiseris p^octā z c. S^o p^offlores
 nialis dr eē ille q^o solū p^offloēz audit veniale z nō ei p^oniaz ipent. z illud
 p^opetit ipis diaconis. An sciēdu q^o p^onia e vñ sac^om h^ons i se rna. f. p^o r^o r^o
 nē. p^offloē. z satisfactōne. Mō ad p^opositū l^o e dicesdu. q^o capiēdo p^omo
 mō p^offloē tuc legit s^oba negatiue. S^o capiēdo p^offloē scdo mō. tunc s^oba
 legit affirmatiue. Scdo noz ad. sicut h^o ex s^oba tuc diacon^o n^o dz dare cor
 pus xpi alt^o q^o nisi ex iussu z licētia sacerdot^o seu plebanu. Ad hui^o e talis
 q^o ill^o n^o e dispētare corp^o xpi seu porrigē euz^o n^o iū erest p^osecrare. s^o diacon^o
 n^o ite rest p^osec^ore corp^o xpi. q^o diacon^o etiā n^o ite rest dispētare corpus xpi.
 seu porrigē. Minoz h^o Mar. ca. vlt. sic s^olt^o nec ipē diacon^o p^o crismare pu
 eros vt h^o in s^oba. Et rō hui^o e. q^o null^o ite rest crismare nisi q^o actu crisma
 tus e. s^o diacon^o n^o e h^omo. q^o z c. Mator nota e de se. S^o minor sic declaraf
 q^o diacon^o p^omo crismaf cu sit sacerdos. p^oro q^o nota distinctōne. q^o diacon^o
 nū h^ore aliqua efficacitā itelligit duplr. vno mō s^ortute p^opa. altomō s^ortute
 aliena. mō s^ortute alia v^o pura s^ortute sui sup^ooz diacon^o p^o dispētare corp^o
 xpi tpe necirats. z cū h^o p^o baptizae puēos z mulieres irroduc. z ifirmos
 cōicare z mortuos sepelire S^o ipē diacon^o s^ortute p^opa h^oz i se duplicē effi
 caciā seu duo officia. p^omu q^o ipē euageliū dei p^odicat. Scdo e q^o ad missa

Handwritten notes:
 p^onia q^o p^offloz
 p^onia q^o p^offloz
 p^onia q^o p^offloz

Summula Raymundi

pōt ministrare. Nā dō pōt care verbū dei pōt hoc q̄ isō qd̄ ore fōdicat et
hoc ope adimpleat. Scōo em̄ dō ministrare ad missa pōt hoc q̄ dō eē mīnī-
ster altaris. z sic ista duo pōt sibi p̄tute p̄p̄a. Cū dīacon⁹ dī a dia qd̄ ē
duo. z cano. nū. nere. q̄ ip̄e duo in dīuino officio misse canit sc̄z euāgelīū
z ite missa ē. Et dī a dia qd̄ ē duo z tonās. i. laborās. q̄ ille laborat ī duo
bus ordīnib⁹ maiorib⁹ ministrādo ī ecclīa dei legēdo euāgelīū z p̄parādo
caltcē. Itē nota p̄ modū dubī. vtz multitudo ordīnū sit ncc̄ari. vel sic.
vtz ordo ī sc̄ā ecclīa sit ncc̄ari. Et videt q̄ si. Et sic declarat. q̄ vbi est
vnitas ibi nō dō eē dīspantās. S̄z ī ecclīa dei ē vnitas. iō nulla ordīnū
dīspantās. Maior sic declarat. q̄ vbi multitudo ibi p̄fusio. S̄z q̄ dīspantās
facit mltitudīnē z nō vnitatē. igit̄ zc. S̄z mīnor h̄t ad. Ep̄. p̄. iij. vbi
dī. Solliciti sūt e vnitatē fidei. S̄z ī acti. apost. vbi dī. Et erat eis vna
mīa z vni cor. Ad hoc dubīū r̄r. q̄ ordo ī sc̄ā ecclīa ē ncc̄ari. pōt
fussioē tollendā. Tūc ad p̄batōnē maioris q̄ dī. vbi ē mltitudo ibi cō-
fussio: dico q̄ hoc ē vtz si ibi ē multitudo sine ordine tunc ibi ē p̄fusio. S̄z
si ibi ē multitudo cū ordine tūc nō ē p̄fusio. Tūc ad mīnorē q̄ dī. q̄ ī ec-
clesia dei ē vnitas ibi r̄d̄et q̄ vnitas ē duplex. nā qd̄ā ē vnitas alaz. z
qd̄ā ē vnitas officioz. Tūc dī. lz ibi nō sit vnitas officioz ad que officia
diuersi ordīes requirūt. Et adhuc ē ibi z dō eē vnitas alaz. vbi h̄t ī acti apo-
st. dī dūbitatur vtz vnus caracter ip̄mak ī oīb⁹ ordīnib⁹. Et vbi q̄ sic.
q̄ sicut ē ī sacro baptīsmatis: sic ē ī sacro ordīnis. S̄z ī baptīsmo solū im-
p̄mīf vnus caract. lz p̄ter ter imer gal̄ z ita et. ā ī sacro ordīnis t̄m vn⁹
ī ordīnīf caracter. Ad hoc dubīū r̄d̄et. q̄ cūlibet ordīni specialī caracter
ī p̄mīf. Et rō ē ista: q̄ nullus ordo. ē reit̄ r̄adus. igit̄ cūlibet ordīni im-
p̄mīf ē caracter. S̄z tūc ad rōnē dicit q̄ ī isto casu nō oportet q̄ ita
lit de sacro ordīnis sicut ē de sacro baptīsmi. q̄ baptīsm⁹ daf̄ p̄ vnū of-
ficiū t̄m. q̄ t̄m vnus caracter ip̄mīf ibi. S̄z ī ordīnib⁹ mul. a dant officia
q̄ p̄ter dīuersitatē officioz cūlibet ordīni daf̄ specialī caracter. vt ac-
colit̄is diaconis subdiaconis z p̄b̄is. Ultimo dūbitat. vtz mulier potest
recipere sacros ordīnes. Et videt q̄ sic. q̄ mulier pōt baptīzari. sicut de
beata Anna p̄phetissa legit̄ z Sybilla. ergo concludit̄ z infert̄ q̄ mulie-
res possunt sacros ordīnes recipere. p̄ntia tenet a maior. q̄ mīnus ē ill
quē ad ordīnes. p̄moueri q̄ p̄phetīzari. q̄. Ad hoc t̄ndent doctores sa-
cre scripture. q̄ mulier nō pōt p̄moueri ad sacros ordīnes. z si p̄moueret
īgnoranter nō rec̄pet caracterē. Et rō h̄m⁹ ē ista. q̄ ip̄a mulier ē imago
viri: q̄ vir ē imago iesu xpi. Et sic ip̄a mulier mediante viro affīatur xpo
z non īmediate. z q̄ nō pōt rec̄pete caracterem nec p̄moueri ad
sacros ordīnes. Sed tūc ad rōnē dicit q̄ ad hoc q̄ aliquis potest p̄p̄he-
tīzari nō requirit̄. q̄ ip̄e sit sanct⁹. q̄ cap̄ phas p̄phetī s̄unt cū dī x̄t. Et
ped̄ vobis zc. z tamen nō fuit sanctus. z ergo magis ē alīquē p̄moueri
r̄ ad sacros ordīnes q̄ posse p̄phetīzari. z ip̄a mulier nō pōt ordīnari.

Nota

De mulieribus menstruosis

^{.i. mulier sup. mēstruū caueat} ^{vt nō ingrediat}
Femina que patitur videat ne progrediat

^{.i. sanctā ecciam fluxus mēstruū}
In loca sancta: nisi dolor abscedat prius eius

^{videat sup. mulier maculet loca sancta}
Vel saltem caueat sibi sic ne polluat ista

^{sup. mulier sua spnat. .i. libidinē carnalē mēstruū}
Atq; viri vitet consortia dum dolor viget

^{mulier .i. puerperū añ purificationē}
Hec si post partum moritur non purificata

^{tal mulier .i. ad tēplū dei s. p. sacerdotē}
Fertur ad ecclesiam: post hoc infertur et ista

^{sup. sui .i. a pctis talis mulier mūdara}
Corpons a maculis si custodita videtur

¶ Ista ē vitia ps hui⁹ capituli. in q̄ pte mgf vult dicere de mulierib⁹ mēstruosis. z cōtinuat ad grē pcedētē sic. Postq̄ auroz determinauit de bas prismo z ei⁹ effectib⁹. z ex quo ita ē q̄ baptism⁹ cōrigat fieri circa pueros q̄s mulieres patiūt. rō mgf i fine illi⁹ caput ofidit q̄liter mulieres mēstruose z ip̄gnate vbeat ordinare vitā suā. z didit istalps i tres ptes fm q̄ ponit tres cautelas siue tria documēta de mulierib⁹ mēstruosis: ip̄gnat⁹ Scōp⁹ sibi (Hec si post partū) tertia ibi (Sept⁹ hanc moneas) Quō ad fmā grē vult intantū. si aliq̄ mulier fuerit q̄ patiat pestē multebē. i. mēstruū: illa nō d̄z intrare ecciam dei. pp̄ reuerētā sacramētū z pp̄ loci sctitātē. Et si casu ecciam dei intraret vel alta sancta loca visitaret: tūc caueat ne ecciam dei maculet stillādo. et cū magna prouidētā caueat z diligētā ne virū illo tpe cognoscat. q̄ alias ḡnaret pueros leprosos vel cū rufis crimb⁹. Tunc ibi (Hec si post partū) mgf ponit scōdam cautela z siue doctrinā dicēs. si al qua mulier moritur in partu pueroz: tūc ipsa mortua debet ad ecciam portari z debet introduci a sacerdote. Et licet mētra ē tū purificat. i. mundatur a maculis corp⁹. i. ab imūdia mēstruositatis.

¶ Circa istam est p̄mo notandū. q̄ auroz dicit notant i ista (Femina q̄ patitur) z hoc dupliciter exponit. P̄mo sic: femina q̄ patit supple mēstruū Scōdo sic. femina q̄ patit supple ex dolore partus. Et vtrūq; illoz p̄tē d̄z stare. q̄ sic declarat. q̄ q̄uis mulier patiat in partu iuxta illud dicitur creatoris. In dolore partes filios suos z c. sic etiā bene p̄t stare ista cuz dicit. Femina q̄ patit mēstruū. scz appropinquāre hora ptus. q̄ quis mulier patitur mēstruū p̄tinuū z s̄r post partū. z rō q̄cūq; modo patitur siue ante partū siue in partu siue post partū. tunc non debet intrare ecclesiam dolore z passione eius vigente. h̄uitus rō est. q̄ h̄mōi mulieres sūt humide: z si tūc illo tpe intraret ecclesiam dei tunc possent ipsam pollucere

Summula Raymundi.

per imūditā mēstrui. 7 ideo debent cauere ne trent ecclesiā isto tpe vel si intrant caueant ne polluāt domū dei. qz si sic polluerēt eccliam seu alia loca sancta macularēt tunc grande peccm̄ pmuterēt. Secō ē notādū. auro notāt qd in lra. qz hmoi mulieres si dnt hfe pfortia cū viri cox tpe passio nis mēstrui. Quā rō ē ista. qz mēstruū ē vald̄ imundū 7 qñi venenū salua re uerentia. 7 si tūc illo tpe vir coiret cū ea tūc vlti⁹ posset ifici cū veneno 7 cū malis hūorib⁹ qz forte morte paret. 7 hoc eēt sibi horribile peccm̄. qz mulier hoc patēs si appeteret coitū tale studiose eēt homicida. Itēz ex alio dato qz viro nō obessz nec aliq̄ picitatio corpaltis accideret. tñ ipse puer qz hoc mō gnāf lepra inficit 7 erit leprosus. qz ipi⁹ viri sperma i matricē mulieris receptū ificeret veneno. 7 p pñis gnānt pueri leprosi. Et iō ad ista pcaueda mulier nō dz hfe pfortia cū viro suatempoze fluxus menstrui.

Tertio notād qd sit mēstruū. vnde menstruum sic definit. Est liquor in ipece crudi sanguinis ab ipis p locū deputatū confluēs. ab ipis hūoribus indigestis generatus. Un̄ notādū qz iste liquor generat ex eo qz qñ mulieres ad refectionē nature sumūt nimū de cibo 7 potu non potentes bene digerere. qz nālter sunt frigide nature sicut dicit medici. qz calidif sima mulier ē frigidior frigidissimo viro: 7 cū illd̄ qd sumūt ad refectionē nature non possint digerē. cū naturaliter sit frigide nature sicut dicit medici nec in stomacho decoquere. tūc materia qz ipso imānet residua 7 i digesta di fundit p totū corpus 7 hñt in crudū sanguinez. Et cū natura nō abundat in supfluis nec deficit in necessarijs quātū est in seipsa tunc cogit istā materiā exire. talis autē matia cū non possit alibi exire exiit p locū porosū 7 deputatū sibi. scz vuluā. 7 illud dicit mēstruū. Sz tpe viri eū sint valde calide nature: tūc p caliditate hoc in digestionē digerūt in stomacho 7 psumunt 7 bene decoquūt. sic qz talis materia in ipis non est residua. 7 iō nō eduertitur in crudum sanguinē. 7 p psequēs etiam nō patiuntur menstruum. 7 dato qz aliquod fuerit residuum in vtris. tamē hoc exiret p ipos crines 7 barbā. Et hec ē cā originalis qre mulieres carent barba. qz mulieres illā materiā emittūt p mēstruū. Viri autē p barbā 7 crines. iō viri nō patiūt mēstruū. Sz tñ aliq̄ viri sūt ita pessime frigide nature qz et patiūt mēstruū sicut mulieres si tñ p mēbz virile patiūt. Sz p anū sine p culū. Itē sciēdū qz oēs mulieres 7 virgines postqz ad erātē pueniūt idifferēter patiūt mēstruū. Sz tñ qdā magi qdā pō minus. qz mulieres 7 virgines calide nature singulis mensibus patiuntur semel. nisi qñ mulieres sunt impregnate. quia tunc ante horam partus continue patiuntur. sed mulieres 7 virgines frigide nature in suo genere in singulis mensibus patiunt. vel qñqz plus patiūt. qz tale mēstruū pgregat ex nimia hūmoy indigestoz supfluitate. Et sic tūc iste mulieres siue virgines qz hñt multū de hmoi humoib⁹ bis vel pluries patiuntur in vno mēse. qz autē minus habēt de hmoi humoib⁹ ille in vno mēse semel patiūt. Itē dicit medici 7 ipse Albertus magnus. qz mēstruū est ita imundū 7 venenosū qz si funderetur sup arbores virētes: tunc tales nō crescerēt nec fructum pducerent: sic qz illud lignū infructuosum. 7 sterile fieret. Itē dicit pō i

Nota

Nota per mēstruū

Nota

de somno et vigilia. qd si tale menstruum fuerit sup speculū nouū tūc spes
culū nouū maculat ex mēstruo. et sicut si mulier mēstruosa inspiceret hęc
lū nouū tūc facit nō sepā a speculo macla. et si speculz sit vtrū tūc facit res
par. Sicut patet qd mulieres mēstruosa hōies inspicit et inficiūt vsum ad
mortē sic basilicū. qd tūc tales mulieres vndiqz iplere sūt cō malis hōi
bus. et sic mēstruosi hōies vndiqz erent. et tūc hōi hōies etiā petūt ex
itū p oculos. et ita tūc tpe hō pvisū tpe mulieris inficit facit ad mortem. Et
etiā aer inficit p mulierē q aer tūc defert ad hōies p piquū ita fote q talis
aer corruptus hōies inficit ad mortē. Et iō tales mulieres cauēat tpe mē
strui ne accedat ad pueros iacētes i cunis ne inficiat eos. qd tales sūt fra
giles nase. q valde facit ad mortē inficerēt. Et iō dicit nobilē Quicena. q tal
mulier magis inficit cū visu q cū tactu. et dat rōne de sup. qd oculi sūt magis
porosi. et iō ppter porositatē oclorū tal mātia citi⁹ transit p oculos qd p alia
mēbra. Itē dubitat vtrū mulier tpe illi⁹ inficiat pōt reddē debitū carnis
vel exigē. Et vidē q nō. vt hēt i leuitico vbi dicit. Mulieres mēstruosa ne ac
cesserit. Et dicit glo. i. v. qd illo tpe nec dicit reddē nec exigē dicitū carnis. Sicut
i oppositū arguit sic. leprose mulieri ē reddēdū dicitū carnis. q mulieri mē
struosa. qna i. qd lepra ē infirmitas hūior q passio mēstruosa. Sicut aīo p
extra dicit iungo leprosoz l. i. iij. nā illa infirmitas nō diminit matrimoniu
vt patet i iura. Ad dubiū rōndet p distinctionē. qd illo actu sūt duo. vñ est
voluntariū. sicut exigē dicitū carnis. et aliud ē nēcessariū sicut reddē debitū car
nis. Ad d. qd illo qd ē nēcessariū hoc ē faciendū. sicut illo qd ē voluntariū ē omittēdū
Cā pmi ē ista. qd mulier si ē sua sicut viri. sic etiā vir si ē suus sicut mulieris. Alii
dicit q mulierē pati illā infirmitatē itelligit dupl. vno mō nafalr. et
delz sicut i mēse ppter defectū calorū nātis. et isto tpe vtrū dicit accedē mulierē
Alio mō itelligit qd patiat illā infirmitatē pter naturā sic q qnqz dicit labo
rar i illa infirmitate. et tūc i isto tpe vtrū ppter accedē mulierē. Itē nota qd si vir
vel mulier petit dicitū carnis tpe festiuitatis. vel i loco sacro vel tpe leui
nit. vel tpe mēstrui tūc peccat mortāl. sicut alijs dicit extra illud rōs licite
ppter dicitū carnis sine magis pctō. Et dicit notat sine magis pctō qd nūqz
vel raro fit sicut pctō. vñ dicit. Festa sacerqz loc⁹ ieiunia mēstrua pius. Si
petas coitū mortāl peccas i ill. Et isto scqz qd certis tpebus vir et mulier li
cite pnt reddē dicitū carnis. sicut hīs dicit si ppter licite exigē. Alio notādū. qd
qnqz mulier apta ē ad fluxū mēstrui tūc apta ē ad virtū pfortiū. vñ mulier
vel puella a tredecimo āno vsqz ad quāquingenta ānos nafalr patit mēstruū
et hīs tpebus apta ē etiā ad virtū pfortiū. vñ dicit. A decēterio mulieris mē
strua cernit. Ad quāquingenta durat purgatio tāta. Et hoc i aliqz bene pple
tionar. qd in oib⁹ nō eodē mō ouit mēstrua. sicut pmi pūz et postertus pmi
magis et min⁹. qd quāto mulier calidior ē tāto min⁹ patit de mēstruo. cū
caliditas illā materiā plūmit. Et quāto mulier ē frigidior tāto magis ē
mēstruosa. cū frigiditas illam materiā psumere non potest.

sup. mulierē

a puero impregnatam

Septus hanc moncas vt dum se prole grauatam

Summula Raymundi

^{.i. sua pctā} ^{sup. mulier}
Senserit excessus q̄ pure confiteatur
^{.i. corpe xpi} ^{.i. seipam} ^{.i. añ tps parēdi}
Et viuo pane sic se premuniat ante
^{.i. qñ} ^{.i. agguat} ^{ad mortē vel ad vtrā}
Dum dolor viget eam partus: sit et ipsa parata
^{.i. in tpe ptus} ^{accedat} ^{incōueniens}
In pariendo quia q̄ visitat est inhonestum
^{sacerdos mulierē} ^{hec doctrina diligēter aduertēda}
Presbyter hanc: ideo sit cautio sufficiens hec
^{.i. si ē nccitas} ^{psuetudo} ^{mūdatur}
Non est lex sed mos si mortua purificatur

*Circa mulieres
 ignatas*

^{sacerdos ecclie} ^{sup. mulieri} ^{sup. tūc} ^{.i. statutu ecclie}
Presbyteri introitu dat huic dū viuit et est phas
Cum magister ponit aliam cautelam circa mulieres ignatas dicens quod si aliquis sacerdos curam animarum gerens suam parochialem mulierem nouerit esse guaratam tunc debet esse monitus. Item si fornicaretur visitet ecclesiam seu domum dei: et ibi oia peccata sua confiteatur et premuniat se corpore christi. ut quoniam tempus parietis istat quod ipsa sit parata ad vitam vel ad mortem. quia mulieres septem in partu moriuntur. et ideo dicit se parare corpus dominico quod tunc sacerdos non indiget visitare eas: cum hoc inhonestum videtur. Circa istud est notandum. quod mulieres maxime leduntur in partu et cum magnis doloribus parunt per exitum infantium. quia ibi fetor exitus per locum valde artum et strictum. ita quod maxime homines mulieres ledunt. Unde dixit dominus ad Eua et ad mulieres sequentes. In dolore partes filios tuos. Et ideo omnes mulieres idifferenter parunt in partu. sed tamen quaedam magis et quaedam minus. sed quod hoc sit lucidum per se in sectis mulierum. Secundo notandum. quod mulieres homines debent purificari ut scripta preedicit. Et ratio est quod si valde immunde tunc per exitum secundine. unde secundina est illa curis vel pellicula in quod voluit fetor vel in quod iacet puer in vtero matris: et si mulieres tunc in partu liberantur a tali pellicula tunc signum est sanitatis earum. Et ideo quoniam infantes nascuntur in secundina tunc dicuntur rustici quod talis infans cum felicitate et cum oia prosperitate circūdatur. Et vltimum dicitur quod talis secundina est applicata umbilico pueri cum vna parte et per obsterices secrete diuiditur a puero et per easdem remittitur ad locum psuetum. et dicitur vltimum quod si mulieres per partum habent immundiciam sibi attractam. et quod ab introitu ecclesie per ipsas ab ecclesia deputatur sequestrare. Tale vero finitio tunc deputat orientes ad ecclesiam per benedictam aquam per se purificat ab immundicia corporis attracta per partum et secundinam: et per sacerdotem introducunt ad designandum vnitate illarum cum ecclesia. Tertio notandum quod mulier debet premuniri cum pfessione et conuentione dominica ut scripta preedicit et hoc est preceptum: quia ipsa mulier tunc per se est in articulo mortis constituta. quia nullum a salutatum patitur in partu sicut mulier. Et ratio est ista. quia quanto plus sensus delicatus est de tanto plus patitur. et per passio christi maxima fuit. et hoc ideo. quia eius complexio fuit nobilissima. Et ergo cum hoc iter oia aialia sit aial nobilissima. ergo mulier per

Nota

patit in partu q̄ aliq̄ aliq̄ aīal. q̄ ip̄a patit itāri q̄ ip̄a t̄met piculū mor-
tis se iure. q̄ seq̄ de p̄mo ad vltimū q̄ ip̄a mulier d̄s p̄munit cū p̄fessioe
r̄ cōcātiōe. P̄mo q̄ ē sciēdū q̄ pena siue passio ē duplx. Nā q̄dā ē pena cōis
r̄ q̄dā ē pena p̄ticulari. Lōis ē viri r̄ mulieris sil. r̄ ista pena ē nectis. vñ i
Benedi d̄ns dixit ad Eua r̄ Adā. In q̄cūq̄s hōā comedertis morte morte
mini. Alia ē pena siue passio p̄ticulari. r̄ ē t̄m mulieris. vt h̄. f. i. Gen. nam
ip̄a mulier p̄mo p̄sensit diabolo i padiso i morsu pomi r̄ tradidit viro. vñ
d̄ns dixit. In dolore paries. r̄ sic oēs mulieres patiunt in partu. Igitur
colligif de p̄mo ad vltimū q̄ mulieres debent eē p̄munitē cū sacro ecc̄ie
stia t̄do mulieres debent esse p̄parate cum sacro p̄p̄t remouere inhone-
statē. q̄ maxime inhonestū est si sacerdos illis p̄tibus mulieres visitaret
etiā hoc maxime sunt imūde. iō an̄ t̄ps p̄rus debēt se p̄munitē cū coipe
p̄p̄t. Vltio notandū q̄ infans iacens siue iclusus in secundina. sicut mes-
dici dicūt: tūc in tali caput ei⁹ ē sursum h̄ns cubitos suos sup̄ genuar̄ quā
libet manū ad vñū oculū r̄ mēbra subitūt cōglutinata. r̄ q̄n t̄ps pariendū
affuerit: si debita generatio fit: tunc secundina trāsfertur sic q̄ p̄mo na-
scit caput. r̄ si tunc aliter fieret generatio nō fieret debita. r̄ mulier ē val-
de p̄calosuz si forsan mortē possit euadere. Et ideo q̄dā mulieres ḡtus
laborāt q̄ alie p̄p̄t diuersuz modū secundine. i. diuersuz modū embionis
Et iō ne forte mulier ex piculo morte p̄ueniretur tūc ip̄a p̄mo suadet
sibi p̄munitē cū sacramētis ecc̄ie. Alij aut sic dicunt q̄ infans inclusus
in secundina iacet in matrice sub pectore pendēs sursum cū capite ad imū
vero cū pedib⁹ r̄ nō extēsis. imo mēbra p̄stricā sunt: ob hoc ne mulier le-
dak̄ nūmū r̄ t̄pe partus nō simul r̄ semel exat. s̄ q̄dā mēbra p̄ p̄a⁹ r̄ q̄dā
p̄ posteri. r̄ t̄do si debito mō fit generatio tūc talis partus trāsfertur: ita
q̄ s̄p̄ma ps tendit ad imū. r̄ inferior pars tendit sursum. ita q̄ p̄mo na-
scit caput: postea alia mēbra. Et si hoc mō infans p̄ducif ad esse tūc mulie-
res nō multū patiūt. q̄ iste est debit⁹ modus pariēdi. vt dicūt phyfici. Et
si aliter fit ḡnatio: ita q̄ p̄mo nascit. man⁹ vel aliud mēbr⁹: ita q̄ nō p̄mo
nascitur caput. tunc ibi est indebitus modus pariēdi. Et q̄n sic fit tunc
mulieres grande r̄ maxime patiunt in partu. r̄ q̄n q̄ dubium est vt ip̄e
cū infantibus possunt euadere mortē. Partu t̄do factio matris q̄ exit per
vulvā in locū eius reuertif p̄ astuciā obstetricū. Et ideo seq̄tur illud q̄d
ip̄a p̄tēdit. videlz q̄ an̄ partū mulieres ip̄gnate debēt se p̄munitē cū sacra-
mētis ecc̄ie: vt gr̄a diuine maiestatis eis in suis laboribus r̄ dolorib⁹ sub-
uentat. q̄ valde inhonestū esset q̄ sacerdos deberet eas visitare in partu
cū sacramētis ecc̄ie. Istō t̄n non obstante si p̄tingit casualiter tūc ip̄e sa-
cerdos licite p̄t eas visitare ne absq̄ cōfessione p̄ritiōe r̄ cōcātiōe des-
cederēt. S̄z t̄n cauti⁹ ē q̄ seā partū p̄parēt cū sacra p̄munitōe p̄p̄t causas
q̄ assignatas. r̄ hoc ē de iurē d̄e l̄e. Et hec dicta de p̄mo libro sufficiant.

**Liber secundus tractans de matrimonio et de
casibus que sequestrant matrimonium.**

Summula Raymundi.

.i. in hoc libro

sup. in iure pfirmata

De declarabo que sunt sponsalia scri pfo

sup. datus

.i. pecunia

sup. facta

Annulus aut arra data vel pmissio simplex

sup. facta cū pmissioe

.i. matrimonii

Aut iuramentum faciunt sponsalia. carnis

quatuor: enūerata sup. mrimoniū

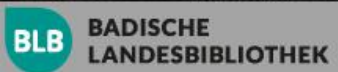
Hec precunt copulam

De Matrimonio

Cyste est liber scds huius summula: i q̄ autor vult de finire de mrimonio
 z de ei effectib⁹. z p̄nuat ad p̄cedēcie lras sic. Post q̄s m̄gi de finire de
 q̄busdā factis. videlz de sac̄ eucharistia extrēa vnicōe. baptismo. z b̄p̄m
 matōe. Hic i p̄nti sc̄o libro vult de finire de mrimonio z de ei effectib⁹
 b⁹. Et diuidit i duas ptes. In p̄ma de finire de mrimonio. In sc̄da icidē
 talit̄ ponit q̄dā notabilia d̄ sacris ordinib⁹. Sc̄da tbi (Vem̄ p̄rabē. zc.)
 Prima ps adhuc diuidit i duo. p̄mo d̄m̄iat d̄ mrimonio. sc̄o ponit per
 suasioēs circa mrimoniū vtilēs. Sc̄da tbi (Si greḡ alteri⁹) P̄mū pane
 crū adhuc i duo. p̄mo facti q̄ d̄ crūe. Sc̄o ponit q̄dā icidēcia mrimo
 niū ipediētia. tbi (Reddē si coitu) p̄es p̄tebūt i p̄cessu lre. Quātū ad p̄
 mā p̄tē d̄ sic. q̄ sp̄salia h̄nt fieri quatuor modis. p̄mo p̄ anulū dationē.
 Sc̄o p̄ dona z clenodia siue p̄ pecuniā. Tertio sp̄salia h̄nt fieri p̄ sim
 plicē p̄missionē. Quarto p̄ iuramētū. vt q̄n aliq̄s iurat q̄ aliquā vellet ducē
 i vxorē. z ecōuēso iurat q̄ vel it ip̄z ducē i virū. Et hec sp̄salia debēt p̄ce
 dere mrimoniū. Notā d̄ circa lram fm̄ Joh̄s andree iūsuma sua: sp̄salia
 sic de scribūf. Sp̄salia sūt p̄m̄: s̄iōe futuraz nuptiaz ad ip̄a p̄ficiēda
 vt dicēdo. ego duco te i vxorē. Et d̄nr sp̄salia a d̄bo sp̄dco. des. q̄ t̄dē ē.
 q̄d p̄mitto. q̄ ibi vt z mulier p̄mittūt sibi iūnicē fidē. P̄o q̄ notād̄ q̄ sp̄
 salia h̄z textū sūt quatuor modis. p̄mo sp̄salia celebrāf p̄ anulū dationē
 vt q̄n sp̄sūs tradit sp̄sē anulū. Sc̄o celebrāf sp̄salia p̄ p̄missionē pec
 uniaz vel altiaz rez sicut q̄n dant velle aut alie res i signū hui⁹ q̄ ibi sc̄a
 sūt sp̄salia. Tertio sp̄salia fieri h̄nt p̄ p̄missionē simplicē. vt si dico.
 ego ducā te i vxorē z sub bona fide tibi p̄mitto. Quarto sp̄salia celebrāf
 p̄ iuramētū vt dicēdo. Per deū viūū ego duco te i vxorē. Et t̄st. iij. mod̄
 ponūf i lra. Sz q̄dā adhuc addūt q̄ntū. z hoc extra lras. i. q̄ sp̄salia q̄nq̄
 sūt p̄ obligatioē. vt q̄n p̄curatores p̄ueroz nōdū discretōz m̄uo se ob
 ligāt ad mrimoniū ex pte āboz p̄ueroz p̄mittētes z dicētes. Quicunq̄
 mrimoniū hoc frāgeret ille dabit decē marcas puri auri. Il̄ duob⁹ p̄cura
 toib⁹ p̄fētētib⁹ sp̄salia sūt sc̄a. h̄z t̄n ē notād̄ q̄ illa sp̄salia p̄ ip̄os p̄uē
 ros p̄nt fuocari. vt p̄z. l. iij. d̄creta. vbi d̄ d̄sp̄satiōes mille sūt q̄ i cunis
 sūt. s̄l̄r̄ ibi vult. p̄uer nisi p̄ bono pacē fieret p̄iūgi n̄ d̄nt. Et p̄uen̄ ibi vō
 cāf q̄ ḡnare z accipere n̄ p̄nt. Itē ibi d̄ d̄ q̄ mrimoniū solo p̄fētū p̄rabif. zc
 Sc̄o d̄ notādū q̄ d̄ba p̄ q̄ p̄rabif mrimoniū sūt duplicia. q̄dam de fut
 turo. vt sūt illa v̄rba. accipiam. ducam. quedam de p̄nti. vt accipio ducō

Epilū pūm: vt si vir dicet: ego ducā te i vxorē: z ecouerſo illa: ego ducay
te i vxorē: ſcōt: vt si vir dicet: ego ducō te i vxorē: z illa ecouerſo: ego
duco te i vxorē: ſcōt: ut illa e dūca: q: tales q hoc faciūt p dūcā pūm nō pūm
ſcōt: q: ipe nō pūm pūm dūcā ipa viuet: nec ipa aliū ipō viuet e. S; ſbā
dūcā nō hāc tāā efficacā: q: pūm mutare pūm: ſcōt: eo q iſte q fecit pūm
one p dūcā ſcōt: ipa pūm dūcā: z illa pūm: alii: q: iſta pūm: vincū
vigor: nō hāc. S; tū pūm: ſpōſaliū q ſit p dūcā pūm: ipa pūm: pūm: dūcā: a
em ſequit copula carnalis aut nō z vterq: aut ſit teſtib⁹ pūm: aut nō. S;
ſit teſtib⁹ pūm: ſiue carnal copla ſcōt: aut ſi ipa e vxorē: z ecouerſo
ipe e vxorē: tā i eccia militate q: triūphate. ſi ſcōt: pūm: ſbā pūm: ipa
nō ſit teſtib⁹ pūm: ipe pūm: ipa: euadē ſi vult z ecouerſo ipa ſi vult: ſ; tū co
rā dō oipotē ipa e vxorē: ei⁹: z exuerſo ipe e vxorē: ei⁹: z ecciaz militate i illo
dēce pūm: ecciaz tū triūphate. ſ; dēu oipotē nō pūm: dēce: ſ; ipe noſcat oc
culca cordū pūm: pūm: z futuroz. *Notādū q eccia e duplex. ſ; militā z*
triūphā. Eccia triūphā e regnū celoz z tal eccia nō decipit: nō decipit:
ſ; dūcā: vt ſi aliqz hōvira ſua i hō mō ſpreuent: ecciaz triūphate. ſ; ſgnū
dēc ad iſcel pūm: hāc vitā. Et ſic iſtū q i xpo hīrāt: triūphū ab hoſtib⁹ ei⁹ ca
pūm: q: vitā mudanā i pūm ſeculo ſpernūt. id ecciam triūphate. ſ; regnū
dēc ad iſcel. Tū ſcōtū ſicut dēc e pūm: eccia triūphā nō decipit: qd
ſic declaraf. Pōnā i caſu z grā exēpl vt aliqz coeat cū vidua vel cū ſgt
ne quā alto mō ad pſentū ſuū: puocare nō pūm: dē ad eā: pſentia mūz dō
tu ego ducā te i vxorē: z i mulierē meā: ita tū q iſtū illi nō ſit eā velle
dūcē poſtq: cognofcit eā copulā tūc pūm: eā ſpudiare: z ſic eccia triūphā
nō decipit talē: eo q nō coit ad hoc vt illā ducat: q: iſtū ei⁹ ſit eā ſi vel
le dūcē: z tū ipa e ei⁹ vxorē: corā deo. S; dō dēcū erat q eccia triūphā
nō decipit talē: eo q ſi coit ad hoc vt illā ducat: q: iſtū ei⁹ ſit eā ſi vel
le dūcē: z tū ipa e ei⁹ vxorē: corā deo. S; dō dēcū erat q eccia triūphā
nō decipit. Vbi grā. pōnā q aliqz pūm: ſcōt: iſtū et tota volūate ali
quā puellā ſibi i vxorē dūcē ita tū q carnalis copula ſequit ſiue ſi. pōſtea
eam repudiat z nō ducāt i vxorē vel i mulierē ſuam: tūc in hoc eccia triū
phā nō decipit: ſ; ipe decipit ſeipm: q: aīaz ſua eternā dānabit: ex eo
q eſt vxorē: ſua corā altīſſimo deo: z eā dūmūt nō pūm: ſi aut dūmūt eā: tūc
reus eſt iſtū. Sic etiā intelligēdū e d muliere. S; eccia militans e cri
ſtiantia vel eccia iſtū: i hoc mūdo: q: tū oīa ſacrā recipim⁹ z i fide con
ſeruamur. z dō eccia militans id: q: ſicut aliqz militat z cū hoc actuā la
bozāt i corpe triūphū recipit: ſic z iſta eccia iſtū: i mūdo adhuc militat
z aſſidue laborat vt triūphū recipiat. q: talis eccia qd qd decipit z qd qd decipit
piſ. Pūmo dico q ipa decipit: qd ſic declaraf. pōnā q aliqz pūm: aliqz
puellā dūcē vel aliquā mulierē pūm: teſtib⁹: ſiue fuerit de iſtū: illius
ſiue nō: opret q iſtā ducat in vxorē ſnā: q: eccia militans ipm cogit ad hoc
ſi aut ipam dūcē noluerit: tūc oīa ſacrā eccie ſi dēganf: ſic eccia mi
litans iſtū decipit: q: nō ſit d iſtū ſua illam velle dūcē: z tū coactus
ab eccia ipam ducat. S; dō dico q eccia militans qd qd etiā decipit. qd ſic
deklaratur: q: pōnā q aliqz alicut ſgūm vel mulierē p dūcā pūm: tēptis

*etia Raylitas
Et Triūphā*

Summula Raymundi

pmittat: et tota sit iterio ducendi ea: tal aut pmisso fiat testib? ab hinc? tunc
tpe pt ea repudiare si voluerit: dato etiã qd copula carnal' ibi sequit' a fuit
sine nõ. s; tñ ptra salutē ipi? c hoc: q; ipa vroz sua e corã do: et sic eccia mi-
litãõ dect pñ: et sic tñc p; quõ diuersificãt spõsalia pmiffa p; d;ba pñt' tps
Si ar tal' pmiffio fiat p; d;ba futuri tps. hoc e duplr: vl seqt' copula carna-
lis vel nõ. si copula carnal' seqt'. tñc o; q; iste q; pmittit istã ducõp; d;ba fu-
turi tps vt ducat ea i vroz: q; ipaz carnalit' coguit: et ipa e vroz ipi?. Si
ar n seqt' copula carnal' tñc pt ea euadg corã do et corã eccia: q; ista n e v-
oz ci?. Itẽ dubitat' tñc q; hant' p; rabi' spõsalia tbi rñr q; it' septēnes. q; a
tbi p; rabi' publica honestas nisi malicia supplet' etatē: sic q; añ septēnuz
cognoscẽt se mutuo carnalr: tñc iter eos dñt spõsalia celebrant añ septē-
niuz: vñ qdã doct. dic. Septēnes puẽt' tã sũt spõsali' apti. p; q; rñt' d;ccimũ
mas p; rabi': hęc duodenũ. hoc o; sic it' ell' g: q; puẽt' septē añoz pñt' pmit-
tere spõsalia: s; qñ vñ e. ruy. añoz et mulier. xij. tñc pñt' p; rabi' mĩmonũ
q; s; subdit' tñ doctoz: q; pubertatē p; r' atulit' mĩoz expectat' iue nec et ly
hic resurre. Q; o ill' euidẽtia vltio dubitat': vñ spõs' et spõs' sũt p; pellẽdũ
ad mĩmonũ p; celebratõnẽ spõsalũ. rñr s; iohã. andr. p; d; d;ctõnẽ vel
g; sint maiores vel minores. vel vna psona maior et alia minor. si pmo sic
q; sint maiores? sint i tpe pubertat': tẽ p; pellẽdũ sũt ad mĩmonũ si p; rabi'
rñt' spõsalia i septēnio: nisi eẽt aliõ ipedimẽtũ: vñ q; vñ? istoz vells' irat'
religionẽ: si ar psecuta e copula carnal' tẽ n p; rabi'. si scdo vñ q; sint mĩ-
nores: tẽ n s; p; pellẽdũ: q; n sũt debite etat'. si tertio: vñ q; vna psona sit
maior et alia minor: tñc vel maior vult et minor n vult: et sic n sũt cõpellen-
di: n aut' minor vult et maior n: tunc sũnt cõpellenũ ad mĩmonũ.

Nota

Octo s; rñg p quor
spõsalia p; rabi'

Soluuntur casibus octo

.s. quod sequitur

Subscriptis: videas casus studiosius istos

.i. mea vroz

.i. claustrum

Inuito me sponsa velit mea religionem

.i. añ copulã tñmi thori

.s. factũ. i. ih; bẽ possũm

Ante thori sedus intrare: nec hoc indibebo

.i. mea

.i. remore. i. recedo inueniri

A patria longe si cedo q; reperiri

.i. valeo

.i. nõ cõstans

Non possum: vel ego sum factus homo vagabũdus

.s. hĩc de vagando. i. ouerter

.i. imũdatus

Per terras hĩte nubit reliquo: maculatus

.i. tali ifirmĩtate

.s. nõ fuit copula

Si lepra fuero cognatam si prius eius

Loguoni: vel si sit nobis equa voluntas

f. carnal. r. .i. ambab⁹ p⁹fontis .f. caste viuēdi

Istis absolui: vel si quis polluit istam

f. mōis dicit⁹ spōsalia hōcarnaliter coguit. f. vxorē

Quam desponsauit: q non possit reprobari

.i. infirmitas p⁹ra legē .i. circūdat

Corbus siue dolor enormis detineat me

.i. alteri puelle p⁹ n⁹ba de p⁹nti .i. sequatur

Si dedero relique sponsalia q comitetur

.i. carnalis copula .i. mior ancilla

Larnis amicitiam: minor aut veniens ad adultam.

.f. octo iā dicit⁹ .i. m⁹imoium

Etatem casus isti sponsalia solunt

Legge diligenter

Hic auctor enumerat octo casus mediātib⁹ q⁹ spōsalia solunt v⁹l mediātib⁹ q⁹ m⁹imoium ipedit⁹ z vult tm p⁹ cāu pmo. si fecisti p⁹missione p⁹er ba futuri t⁹is: sic q⁹ copula carnal n⁹ fuit sequuta: si tūc ipse vel ipa volue rit intrare religione. tūc spōsalia dissoluūt. **Qu⁹ rō** ē ista. q⁹ vniūq⁹ p⁹ in meli⁹ cōmutari. s⁹ meli⁹ ē intrare religione q⁹ m⁹imoium: q⁹ ipse hō tute⁹ p⁹ fuit dō i religioe q⁹ i m⁹imento. t⁹g⁹ rē. Et rō illi⁹ ē ista: q⁹ ille q⁹ ē i matri monio ille ē ipedit⁹ mūdānis negociis curā gerēs d⁹ suo m⁹imento z mu lier⁹ z alioz v⁹ d⁹ ap⁹ls. **Dis h⁹ā vxorē q⁹ sunt hui⁹ seculi negociā custo diat.** Scōs casus ē iste. si fecisti p⁹missione p⁹ n⁹ba p⁹nti: z copla carna lis siue lit. secuta siue n⁹ z si postea lōge ab ea recedas: sic q⁹ fact⁹ es vaga būd⁹ p⁹ vniuersā terrā ipa cū alto viro nubē p⁹. **Quo q⁹ notādū:** q⁹ p⁹tra illū casū noua iura p⁹clamāt. q⁹ dicit q⁹ tal⁹ mulier n⁹ d⁹ aliu⁹ v⁹z ducē eo viuere siue ipse sit lōge ab ea siue p⁹pinq⁹: nisi ipa veraciter sciat ipm eē motuū. z si sup⁹ducēt aliu⁹: iuste p⁹cedēt. Et ill⁹ d⁹ inu⁹tr⁹ iohēs i⁹heutonte⁹ z alij iuriste: vt p⁹ i⁹ decre. q⁹ ei⁹ ē vxor⁹ corā dō. z dato q⁹ ipa aliu⁹ duxit: p⁹ lōgū tēpus isto redeūte opt⁹z derelinq⁹re se d⁹ z redire ad p⁹mū: q⁹ est ei⁹ vxor⁹ corā dō. **Ter⁹ cas⁹** ē iste. si alter illoz ē leprosus. tē p⁹ fieri sep⁹atio iter eos. q⁹ le prosi d⁹it eē exclusi a cōitate hoim: s⁹ n⁹ illi libēter subinucē copulāt: ad mittant. z ist⁹ d⁹ i⁹relligēdū ē tā d⁹ viro q⁹ d⁹ multē: q⁹ q⁹ illoz supposito⁹z in⁹firmatur lepra p⁹ separā ab alto. **Quar⁹ casus** ē. si fecisti alicui vorū cus tus cogēā pus aliq⁹iter cognouisti. vel m⁹imoium cū ea p⁹traxisti. hoc ipes dit m⁹imoium dissoluit spōsalia. **Quitus casus** ē iste. si ē eq⁹volūtas ma ris et fele. s⁹ si abo p⁹ponit caste viuē: q⁹ vt sit m⁹imoium dissoluit. s⁹ spōsalia manent. **Sextus casus** est iste. si aliquis esset fomicatus cū aliqua que lucide potest p⁹stari q⁹ sit mechatus: talis potest dimittere virum z ecō uerso. **Septimus casus** est. q⁹ si contraxisti matrimonium cum aliqua p⁹ verba de p⁹esenti. Et postea transis ad aliam. et das ei sponsalia et

Summula Raymundi

rebus cũ ea: rē illa scđair etinet qm carnalr cogulst: 2 p̄maz relinqre dēs
Octau^o cas^o ē: si puella si ē mafa. s. q̄ sit ista 24. ānos: 2 facit alicui p̄mit
sōes: tūc ille p̄mit sōes seu vora si stabūt. i. q̄ spōsalia q̄ ip̄a facit p̄it dē
solui. 2 rō ē: q̄ ip̄a ad annos discretōis n̄ p̄ueit: q̄ illo tpe adhuc fatua fu
it: 2 potuit facit decepti. Circa istam p̄rio ē notandū: q̄ int̄ istos cas^o p̄m^o
q̄r^o ē o crāu^o ipeditūt m̄fimonū p̄rahēdū 2 d̄rimūt p̄tractū. Sz alij q̄n:
q̄ cas^o ipeditūt m̄fimonū p̄rahēdū s̄ nō d̄rimūt p̄tractū. Scđo notādū
q̄ p̄ter hos p̄dictos casus ista tūc extra ista adhuc sūt alij casus mediari
bus q̄b^o spōsalia d̄soluūt. **Pr̄m^o casus** ē iste: qm vir 2 mulier fornicat
sp̄ialr. i. recedit a fide. Scđo ē susceptio sacroz ordinū: vt si aliq̄s ē d̄ia
nus vel subd̄acon^o: illd̄ soluit spōsalia. **Terti^o casus** ē: si aliq̄s p̄mittat ali
cui ad certū t̄p̄s q̄ ducat eaz i vxorē: 2 si ē monū^o illo tpe: tūc illo tpe reuo
luto spōsalia sūt rupta. **Quart^o cas^o** 2 vltim^o ē ille. si infuenerit cogitio sp̄ial
sic i tali cogitōe fuit fr̄es 2 sorores sp̄iales: 2 tūc itex spōsalia sunt rupta.
Tercio notandū ē ista d̄t q̄ igress^o religiois d̄minuit spōsalia. 2 rō h̄c
istā: q̄ tūc hō mouit i m̄do secularib^o negotijs abrenunciando. **Pr̄o q̄ notan
dū** ē q̄ triplex ē mors. q̄daz ē mors copul. q̄daz secularis. 2 q̄daz sp̄ialis
Mors copul ē qm aia sepat a corpe. s̄ sp̄ial ē qm aia sepat a d̄o p̄ p̄m.
Sz secularis ē qm hō sepat a m̄do: 2 abrenūciat oib^o secularib^o negotijs 2 vult
solū xpm. sic d̄t ap̄ls. Vltio ego: s̄ laz nō ego: vult aut̄ i me xps. 2 isto mō
hō mouit p̄ igressuz religiois: q̄ tē abrenūciat oib^o q̄ h̄c. **P̄rio em abrenū
ciat libe volūtati p̄ votū obediētē: scđo abrenūciat d̄lectatōib^o carnalib^o
bus p̄ votū castitat̄: tertio abrenūciat oib^o negocijs secularib^o p̄ votū pau
tatis. Sz illa tria sūt eēntialia ord̄is. s. obediētia: castitas 2 volūtās paup̄
tatis. **Quarto notandū**: vna ē int̄ spōsalia 2 m̄fimonū. Cū m̄fimonū
d̄t qm iam est p̄sequuta copula carnalis: s̄ spōsalia d̄cūtur aīq̄ copular
nalis subsequitur. 2 sic spōsalia ichoant m̄fimonū. copula h̄o carnal̄ ter
minat m̄fimonū 2 p̄sumat. **Mō mors copul** d̄minuit spōsalia 2 m̄fimo
nū: q̄ facit vacare d̄ificia. q̄ si miraculose aliq̄s sacerdos a mortuo sur
geret: p̄bēde 2 d̄ificia q̄s p̄ h̄abuit nō eēt et restitūde Sic codē mō ē d̄
m̄fimonū. videlz si vir alicui^o mulier̄ suscitaret a mortuo: ad istū v̄r̄
redire nō debz: q̄ talis mors diuidit m̄fimonū etiam actu contractum.
Quinto notandū est. in ista d̄t: si aliq̄s cognouit cognatas alicui^o: postea n̄
p̄t eam ducē i vxorē cui^o fuit cognata. Dubitatur q̄. v̄trū i oī coitu p̄taha
tur affinitas siue legitime siue nō. Et v̄trū q̄ sic: q̄ affinitas est personar̄
p̄unitas ex copula carnali p̄ueniēs. mō si affinitas p̄ueit a copula car
nali. 2 i oī coitu ē copula carnalis. q̄ v̄trū q̄ oī coitu p̄rahitur affinitas. Et
p̄batur hoc idē per ap̄lum q̄ d̄t. **Dis** q̄ adheret meretrici sit vnū. cū mere
trice. 2 per consequens ex hoc contractur affinitas. Sed in oppositū ar
guitur sic. oīs extra ordinaria pollutio nō d̄rimūt m̄fimonū. sed simplex
fornicatio extra thoū legitimū est extraordinaria pollutio. q̄ talis nō d̄
rimūt m̄fimonū. Ad istud dubiū r̄r̄: q̄ fornicatio siue sit in legitimo tho
ro siue nō. 2 q̄cuq̄z mō sit fm̄ nām seu nālter. si aliq̄s cognouerit cogna
tam alteri^o nō d̄t turrare m̄fimonū cũ ista. cũ ex fornicatōe simplici ex**

Nota

*Raymundi
mōs scđo
sp̄ialis*

tra m fimonu perahit affinitas sic i matrimonio: z deficta mulier vir no
pr alia ducet nisi i qnta linea. cu ex oi fornicatio de cotrahatur affinitas nas
liter vt ia dicitur e. Lic ad rone an oppositu bi. q aliqua commixtione seu
pollutione ee ext raordinaria itelligit duplr. vno mo q no fit i hoio legi
timo. Alio mo q no fit fm cofuetudinem comitendi. Si pmo mo: tuc
impedit matrimoniu: si scdo mo tunc non impedit.

sacru matrimoniu manifeste cora testibus

Coniugium. Sacrum coram populo celebrari

sup. matrimoniu. sup. celebradu inh. bemus

Precipimus: ne sit foris ecclesiam prohibemus

Sup. auctor. b. c. m. f. a. u. t. h. p. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. i. t. e. m. i. a. b. e. r. m. i. a. t. i. o. n. e. s. a. c. r. o. m. i. m. o. n. i. o. n. i. s. z
didit i duo. na pmo b. r. e. m. i. a. t. i. o. n. e. s. e. d. o. p. o. t. i. t. q. n. d. a. c. a. u. t. e. l. a. o. n. d. e. s.
cora qb? psonis dz celebrari mrimoniū: scda ps ibi (tota parēta) Quā
tū ad pma pte vult. qz cōiugū siue mrimoniū dz fieri corā p. lo i facie ec
clesie. z n foris ecclesiam v. l. i. aliq loco occulto. rō ē. qz si fiet i loco secreto: z
qñqz fierēt illudōs z deceptōs z ne p. i. g. a. r. h. o. c. t. u. c. m. i. m. o. n. i. u. dz fieri i
facie ecclie z i publico. Q. u. e. r. a. t. i. o. n. e. n. o. r. a. d. u. s. q. n. q. p. m. o. d. c. a. u. s. m. a. t. r. i. m. o. n. i. o. n. i. s.
n. i. s. s. e. d. o. q. d. s. i. t. m. i. m. o. n. i. u. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. t. e. r. t. i. o. v. n. b. i. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. d. i. c. t. o. a. q. m. i. s. s. i. o. n. i. s.
m. o. n. i. u. s. i. t. i. s. t. i. t. u. t. i. o. q. n. t. o. i. q. l. o. c. o. z. t. i. p. e. ē. i. s. t. i. t. u. t. i. o. Q. u. a. r. t. u. a. d. p. m. i. s. s. i. o. n. i. s. d. i. q. z. q. t. e.
t. u. o. r. s. u. t. c. e. m. i. m. o. n. i. u. s. c. a. e. f. i. c. i. e. s. m. a. i. s. s. i. o. n. i. s. f. o. r. m. a. l. i. s. z. f. i. n. a. l. i. s. C. a. e. f. f. i. c. i. e. s. ē. d. u. p. l. i. c. i. t. e. r.
p. l. e. r. i. s. m. e. d. i. a. t. a. C. a. e. f. f. i. c. i. e. s. i. m. e. d. i. a. t. a. ē. p. s. e. n. s. u. s. m. o. d. u. s. v. i. r. i. z. m. u. l. i. e. r. i. s. p. h. b. e. d. p. n. c. i. a. v. i. r. p. s. e. n. t. m. u. l. i. e. r. i. m. u. l. i. e. r. v. i. r. o. s. i. z. e. a. e. f. f. i. c. i. e. s. m. e. d. i. a. t. a.
ē. i. s. t. i. t. u. t. i. o. d. i. n. a. q. z. b. s. g. l. o. r. i. o. s. i. s. i. s. t. i. t. u. t. h. o. c. s. a. c. r. i. m. i. s. e. a. n. a. i. s. ē. v. i. r. z. m. u. l. i. e. r. i. s. z. p. u. b. l. i. c. i. t. e. r. i. s. z. c. a. f. o. r. a. l. i. s. ē. m. o. d. i. s. s. u. b. a. r. r. a. n. d. i. t. i. s. c. a. f. i. n. a. l. i. s. ē. v. i. r. i. l. e. r. q. z. q. d. a. f. u. i. t.
a. n. p. e. c. c. i. t. i. s. z. q. d. a. p. p. e. c. c. i. t. i. s. C. a. f. i. n. a. l. a. n. p. e. c. c. i. t. i. s. f. u. i. t. p. i. s. g. h. a. u. s. i. s. c. a. f. i. n. a. l. i. s. p. p. e. c. c. i. t. i. s. f. u. i. t. f. o. r. n. i. c. a. t. i. o. n. i. s. c. u. r. a. t. i. o. Q. u. a. r. t. u. a. d. s. e. c. d. o. n. o. r. a. d. u. s. q. m. i. m. o. n. i. u. s. c. e. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. i. t. v. i. r. i. s. z. f. e. l. i. c. i. t. i. m. a. p. u. b. l. i. c. i. t. e. r. i. d. i. u. i. d. u. a. p. s. u. e. t. u. d. i. n. e. s. u. a. s. B. i. n. e. s. a. t. e. r. i. s. i. n. v. i. r. i. s. z. f. e. l. i. c. i. t. i. s. i. n. p. l. a. l. i. v. i. r. o. r. u. m. z. f. e. l. i. c. i. t. i. s. i. d. e. o. r. v. n. s. o. l. v. i. r. d. z. b. f. e. v. i. r. i. s. z. f. e. l. i. c. i. t. i. s. m. u. l. i. e. r. e. z. e. c. d. u. e. r. t. o. z. i. s. t. a. d. e. s. c. r. i. p. t. i. o. n. e. t. a. g. u. f. o. c. e. s. c. a. u. s. e. P. r. i. o. t. a. g. u. f. c. a. m. a. i. s. s. i. o. n. i. s. c. u. b. i. v. i. r. i. s. z. m. u. l. i. e. r. i. s. s. e. c. d. o. t. a. g. u. f. c. a. e. f. f. i. c. i. e. s. c. u. b. i. (i. t. i. m. a. t. e. r. t. i. o. t. a. g. u. f. c. a. f. o. r. a. l. i. s. c. u. b. i. (p. u. b. l. i. c. i. t. e. r. i. s. z. q. d. a. f. u. i. t. c. a. f. i. n. a. l. i. s. c. u. b. i. (i. d. i. u. i. d. u. a. p. s. u. e. t. u. d. i. n. e. s. u. a. s. Q. u. a. r. t. u. a. d. t. e. r. t. i. u. ē. n. o. t. a. d. u. s. q. m. i. m. o. n. i. u. s. b. i. q. s. i. m. i. s. s. i. o. n. i. s. m. u. n. i. t. i. s. q. d. i. e. z. ē. q. d. o. f. f. i. c. i. e. s. v. n. b. i. s. e. i. s. d. m. a. r. i. t. i. o. c. a. n. i. s. W. u. n. t. a. t. u. a. d. e. u. e. r. t. i. p. l. e. b. o. S. z. d. i. c. e. s. q. r. e. m. a. g. i. s. b. i. m. i. m. o. n. i. u. s. q. b. p. r. i. m. o. n. i. u. s. B. i. s. i. t. q. i. d. q. z. n. i. s. p. l. e. c. c. u. p. a. t. a. d. g. h. a. n. d. u. p. l. e. q. b. p. q. z. b. e. a. b. i. q. m. i. s. i. p. t. u. d. e. l. o. r. o. s. a. i. l. a. c. t. a. d. o. s. e. u. e. n. u. r. r. i. e. d. o. l. a. b. o. r. o. s. i. a. i. d. e. c. e. p. t. u. o. n. e. r. o. s. a. z. s. i. c. m. u. l. i. e. r. p. l. u. r. e. s. l. a. b. o. r. e. s. h. z. c. i. r. c. a. p. l. e. q. b. v. i. r. i. s. i. d. o. p. l. i. s. b. i. m. i. m. o. n. i. u. s. q. b. p. r. i. m. o. n. i. u. s. Q. u. a. r. t. u. a. d. q. r. t. u. s. a. q. m. i. m. o. n. i. u. s. s. i. t. i. s. t. i. t. u. t. i. o. ē. n. o. r. a. d. u. s. v. n. i. s. i. a. d. i. c. t. u. ē. q. c. a. e. f. f. i. c. i. e. s. h. z. s. a. c. r. i. f. u. i. t. i. p. e. b. s. i. d. b. i. q. i. l. l. b. s. a. c. r. i. m. p. i. e. t. a. s. t. z. e. f. f. e. c. t. e. a. b. o. s. i. t. i. s. t. i. t. u. t. i. s. z. i. s. t. f. a. l. i. t. z. p. s. e. c. u. r. i. t. e. i. l. u. d. s. a. c. r. i. m. a. d. a. l. i. a. z. c. u. a. ē. i. s. t. i. t. u. t. i. o. s. z. d. i. c. e. t. q. s. i. q. l. o. c. o. z. i. q. t. i. p. e. ē. i. s. t. i. t. u. t. i. o. t. i. r. i. i. a. m. e. n. i. s. s. i. m. o. l. o. c. o. s. i. p. a. d. i. o. s. z. i. t. i. p. e. t. o. c. i. d. o. z. s. i. c. t. e. p. z. d. i. g. n. i. t. a. s. h. z. s. a. c. r. i. f. u. i. t. q. a. r. o. n. e. i. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. s. t. u. c. h. o. c. s. a. c. r. i. m. ē. d. i. g. n. i. s. a. l. i. s. s. i. n. v. n. i. s. a. c. r. i. m. e. d. i. g. n. i. s. a. l. i. o. s. t. e. l. l. i. g. i. t. e. u. r. d. u. p. l. i. c. i. t. i. o. n. e. e. f. f. i. c. i. e. n. t. i. c. s. i. c. b. a. p. t. i. s. m. ē. d. i. g. n. i. o. s. a. l. i. s. s. e. c. d. o. m. o. r. o.

Summula Raymundi

ne excellentie. sic eucharistia est dignior alijs: quod intelligit pluribus modis. Tertio modo ratione contentis. et sic ordo vel confirmatio est dignior alijs. Quarto ratione unionis sine institutionis siue significatio: et sic matrimonium est dignius alijs. quia in matrimonio est duplex coniunctio siue unio. Prima est animorum. quia ibi animus mulieris coniungitur animo viri. Secunda coniunctio est corporum in copula carnali quam unio proprie dicitur: unionem fidelis cum christo. unde apostolus dicit. Qui adheret deo est unus cum deo. et quia talis unio in matrimonio significat unionem dignissimam. videlicet unionem anime cum christo: ergo ratio istius unionis illud sacramentum est dignius alio sacramento. Etiam significat unionem dei: quia deus veluit se unum habere nature. ergo sic duo corpora coniunguntur in unum: sic deitas fuit coniuncta humanitati in christo. ergo ratione istius unionis excellit alia omnia sacramenta et institutiones ecclesiasticas. **Quantum ad quantum.** scilicet quantum illud sacramentum est institutum est non tantum quod quidam dicunt matrimonium esse institutum sub his verbis. Crescite et multiplicamini et replete terram. sed hoc videtur minus. Ratio est ista: quia ista verba fuerunt placata tempore Noe post diluuium: sed matrimonium tunc fuerat ante institutum. Sed sic dicit aliter quod sit institutum per hoc verbum quod protulit adam cum euangelio. sed de populo et de die eam dicit. Hoc os ex ossibus meis: et caro de carne mea: ut habet Genesis et tamen nullus dicit tibi quod esset viri sui: sed ipse cognouit eam ex inspiratione diuina. Unde dicit. Propter hoc desinuntur pater et mater et adherent viri sui. **Item** notandum. sicut iam dictum est quod matrimonium sit institutum per hoc verbum quod protulit adam dicens. Hoc os ex ossibus meis etc. Ex isto arguitur sic. ab isto institutum est matrimonium quod protulit verba institutionis. sed adam protulit verba institutionis. ergo ab adam matrimonium est institutum. quod videtur esse falsum. quia supra dictum est quod christus instituit hoc sacramentum. Ibi tamen quod in matrimonio sunt duo. scilicet spiritualiter humanitatis: modo sicut in matrimonio sunt duo sicut iam dictum est. sic ipsi matrimonium est institutum per hominem et inspirationem diuinam. Sed tunc ad rationem dicitur quod matrimonium non est institutum ab homine in quantum homo: sed matrimonium institutum est ab homine diuinitus illuminato et in quantum gratia spiritualiter in eo operabatur. **Ultimo** notandum quod ecclesia militans debet esse causa huius copulationis. scilicet matrimonij: ita si unus istorum vellet decipere alium: ut vir mulierem et e contra: sic ecclesia militans non debet hoc admittere nisi esset causa legitima impediens: sicut patet dictum est de casibus. ergo matrimonium debet fieri coram ecclesia et testibus presentibus publice seu manifeste: ut elicitur ex intentione littere.

.i. tota progenies .i. viri et mulieris

Tota parentela sexus utriusque probabit

sup. matrimonium .i. aliquibus impedimentis

Contractum: reprobis ne casibus euacuetur

matrimonium expresso per verbum presentis temporis et non cum verbo alterius temporis.

Hoc de presenti consensu non alio stat

.i. rationabili causa sup. hominem .i. sepe sup. sacramentum

Abique pia causa nemo diuertit illud

.i. ipe deus .i. virū et mulierem

Unio summa duo facit vnum: de sibi qui de

.i. segregat sup. in carne

Quia hoc vnum: deus esse quod imperat vnum

Postq̄ autor determinavit d̄ m̄mōnto hic tā ostēdit quōd q̄lī m̄mōntū
 um debet celebrari: et corā q̄b̄ p̄sonis. et vult q̄n̄ sit extractio m̄mōntū per
 sp̄sum et sp̄sam: tūc illa d̄ fieri corā tota parētia vtriusq̄ sex̄ ne p̄mo
 dā aliq̄b̄ casib̄ poss̄t impediri: et illa extractio d̄ fieri cū v̄bo d̄ p̄nti et non de
 futuro: q̄z aī nō stare m̄mōntū nec tate tenere. et null̄ hoīm d̄ illā cōs-
 tractionē matrimonij separe nisi eēt legitima cā. Tūc addit rōnē: q̄a q̄d
 deus cōiūxit hoc hō nō separet: s̄ d̄ cōiūxit illa duo. q̄ nullus hō separet: et si
 q̄s separet absq̄ l̄ima cā h̄et p̄petuū dolorē cū m̄fringeret mandatū deī
 Circa h̄am est norandū q̄ nullus d̄ separe hos hoīes absq̄ causa l̄ima
 et absq̄ aliq̄ casu de p̄dictis casibus: q̄z sicut deus q̄ est trīn̄ i p̄sonis et v̄n̄
 in essentia: sic etiā illi hoīes sunt v̄nū. q̄z h̄ duo sunt in p̄sonis. s̄. vir et mul-
 er: t̄n̄ sunt v̄nū p̄ copulam carnalē. q̄ nullus hō d̄ separe hos ab invicem:
 q̄s d̄ gloriofus p̄iūxit. Et q̄ litera dicit: quos deus coniūxit hō nō separet
 Sec̄do notandū. q̄ verus p̄cessus et recta forma in matrimonio sic d̄ fieri
 postq̄ vir et mulier p̄ueniunt t̄b̄ simul ad ecciam cupientes copulari: tūc
 vir stet p̄mo a dextris et mulier a sinistris: tūc ipe sacerdos p̄mo querat
 p̄sentiam vtriusq̄. s̄. an velint se mutuo in matrimonij ducere. Post hoc
 faciat sacerdos querat a parentela et a p̄plo circumstante an sciunt casus
 illud m̄mōntū impedientes. His ita factis sacerdos dicat. Ego cōiū-
 go tibi katherinam hanc v̄ginē vel puellam vel viduam vel quō noīatur
 sup̄ corpus et aiām et fidem tuam et ei p̄his oībus diebus vite tue sicut licit-
 tum est: et vt diligas eam in p̄s̄is sicut in aduersis. in infirmitate sicut i sa-
 nitate. et in hoc salutē aiē tue q̄ras et ei p̄his vt sibi p̄cures necessaria vite
 et si incurrat aliq̄d piculū corpis ip̄am nō deseras: sed ip̄ius salutē sicut sa-
 lutē aiē tue q̄ras. Et eadē verba sacerdos dicat cōplete ad puellam vel ad
 viduā s̄m̄ exigentiam: ego coniūgo tibi hūc vir̄ petrū vel quō tūc noīat sup̄
 corpus tuū et aiām tuā vt ip̄a sis obediens oībus diebus vite tue diligas
 et honores et nō molestes. fiduciam tuā et adhibeas sicut tibi p̄i et ab eo nū-
 q̄ recedas: et si incurrat aliq̄d piculū corpore necessaria vite ei p̄cures
 inq̄rū potes sicut q̄ris aiē tue salutē. Hoc facto sacerdos cōiūgat man̄
 amboz adinuicē sic dicens Ego coniūgo vos in nomīne patris et filij et
 spiritus sancti. Et quos deus coniūxit hos homo nō separet absq̄ p̄ca eā
 Et sic matrimonij est confirmatum et coniunctum. Tertio est notandū
 q̄ duodecim sunt casus impedientes matrimonij p̄trahendū et diuidētes
 cōtractū. v̄n̄. Error. conditio. votum. cognatio. crimen. Cultus d̄spartit as-
 vis. ordo. ligamen. honestas. Si sis affinis. vel si coīte nequibis. Hoc soci-
 anda negant connubia. facta retractant.

Quo quo sciendū. ex quo error impedit matrimonij qui est p̄mus casus
 de his duodecim. Tūc est notandū q̄ error ē quadruplex. scilz error persone

Summula Kaymundi

ffone
Conditio
Error
Fortune
Qualitas

errori conditio. error fortune: error qualitas. Nam primus error persone est
quod si credere me contrahere cum katherina et contrahere cum agatha: tunc ibi est error
personae quod sumere alias quam propositum. et sic ibi matrimonium contrahendum et contractum
videtur: quod ibi est error. Item contra hoc auctoritas sic: ut habet in Genesi de iacob quod fuit plus
tribus annis pro Rachel: et postmodum data fuit ei Lyra una despecta cum fuerit
oculus: ibi fuit error persone: et tamen matrimonium non fuit ibi diminutum quod non fuerit se
perari. Secundo probatur hoc idem legitur de Isaac quod volebat benedicere Esau. et benedixit
iacob: ibi benedictio fuit adimpleta in iacob et non in Esau. Et hoc arguitur
sic contra eundem casum. nam sicut est benedictio sic etiam de matrimonio: Item
benedictio revocari non potuit: nec matrimonium: nam contra: Item mater per suffi
cientem similitudinem: Item minor declaratur de Isaac quod voluit benedicere Esau et benedi
xit iacob: tunc benedictio non potuit revocari a iacob: et etiam de sic de matrimonio
sic quod non potest revocari: Item in oppositum arguitur sic: sicut est in contractu et in pro
ductione: sic est in productione matrimonii: Item error impedit in contractu et in pro
ductione: non error impedit matrimonium. Maior est nota per similitudinem minor per
eo quod si emerit auxilium et aliquid daret mihi cupit tunc contractus emendari non potest firmus
per hoc ad rationem primam ubi fuit mentio facta de iacob et Lyra ubi error persone di
xit matrimonium omnimodo consensus utrovisque non sequitur. unde consensus est duplex
Nam unus est consensus precedens copulam carnalem: et alter est consensus qui subsequitur
copulam carnalem: modo si iacob non habuit consensum precedere carnalem copulam tamen
habuit consensum subsequente copulam carnalem ad Lyram. et ergo per consensum istum
quod habuit servavit ipsum matrimonium. Tunc ad rationem secundam ubi dicitur in iacob
cutione et matrimonium: quod benedictio est res divina. ergo de voluit sic habere quod quod Isaac
voluit benedixit Esau quod benedixit iacob: Item in matrimonium consistit in manu dante
igitur et. Secundo error est condicionalis: et est talis quod si credem me contrahere cum
Lyra: si non esset libera: tunc matrimonium non est. Tertio error est fortune: et est ille: ubi si con
trahere cum dante et contrahere cum Lyra: postea error non impedit matrimonium.
Quarto error est qualitas: ut si credere me contrahere cum Agathe et contrahere cum
Mathe hoc etiam non separat contractum matrimonium. Secundo casus est ubi solvere sic
est per alio: ut antea paruit: tertio casus est condicionalis quod casus concluditur in primo.
Quinto casus est cogitatio spiritualis: quod casus est crimen: quod propter homicidium in iacob
matrimonium. hoc forte sic est intelligendum quod si ecclesia timet homicidium futurum
et tali modo tunc illud crimen matrimonium dissolvit: si nec ipse nec ipsa al
terius habere possit: sextus casus est disparitas cultus: quod impedit matrimonium: ut si
vir est christianus: mulier vero iudea: septimus casus est visus. videlicet: quod quod est
a non est gignis et impedit matrimonium. unde quodam doctor de hoc casu sic dicit: non levius
ereculat visus si grauis aut violenter occidit: casus est ordo quod etiam impedit matri
monium: nonis casus est ligamen quod etiam impedit matrimonium: et hoc est verum cum
ligamen precedit matrimonium: quod si subsequitur ligamen non recondit matri
monium: decimus casus est honestas publica quod etiam impedit matrimonium: et
quod illa sit putus visum est et infra dicitur: undecimus casus est affinitas.
duodecimus casus est cum aliquis non potest coire. id est reddere debitum
carnis. De quibus casibus lucidius determinetur postea.

Quinto notandum est. quod quidam heretici habent errorem de matrimonio dicent

tes ipm mrimontū nō eē sacm. Et arguit sic. sine sacris nō saluari pōt. s; hō pō saluari sū mrimonto. igit mrimontū nō ē sacm. Vatoz sic deca-
rāt. q; sū bapti smo nō saluari pōt. z sic d' alijs sacris. Vnoz d' clarāt sic
q; multi hōes sū mrimonto saluāt. vt notū ē. Rñr pōt imouē istū erro-
rē hēticū q; sacra sūt duplicia. Rā qdā sūt sacra sū qd' hō saluāt sicut ē ordo
mrimontū siue pūgū. q; si hō nūq; iraret pūgū nec accipet ordies ad
huc alijs nō obstātib' ignū dei adipsat. S; qdā sūt sacra sū qd' hō nō pō
saluari. vt ē baptis'm'. z iō manifeste p; q; argumētū eoz nūq; pcludit. q;
dicūt logici q; ex pur' p'cularib' nūq; seqt. qū mō eoz argumētū pcedit
Secō arguit sic. nullū sacm ē p'ctm. s; mrimontū ē p'ctm. q; mrimontū nō
ē sacm. pna t; i festio. Vatoz p; de se. Vnoz p'bat. q; i mrimōto sit pec-
catū origiale. igit z c. Ad argumētū rñr q; minor ē falsā. S; tunc d' d' p'ctō
origial' q; hoc ē psecutiue z ptractiue. q; i mrimōto p'uderā f' tria. sc; p-
lis g'natio. fides itē. z g'a psequēs. z qū illa tria tenēt reglarit' tūc ma-
trimontū non currit in peccatum nisi consecutiue.

.f. in matrimonio .f. mulieri

Legitime iungi sibi noli quam violasti

.f. p adulteriū

.f. seqntes

Turpis adulteri vicio si tres tibi casus

.f. p'radicūt

.f. ministrasti

.f. si liquid

Obstant hi; q; procurasti forte venenum

.f. malum

mulieris

Aut aliquid simile quo vir sit mortuus eius

.f. mulier

cupis

.f. in ptractu p' p'ba de futuro

Qui iungi queris: si contractura fidem dat

.f. mulier

.f. p' p'ba de p'nti

.f. fidem

Illa tibi tecum vel presentem dat eandem

.f. extra lram posit

septē

.f. mulier

Lasibus in reliquis poteris sibi legitimari

sup. tam scripta de viro

Hec econuerso scribantur de muliere

Supi' autor dēmiat d' mrimōto ltimoz. h' tā dēmiat d' mrimōto illi
moz. Et dicitur i duo. nā pmo fac h' q; dicitū ē. Secō ponit q'dā casus q;
faciūt retinē mulierē q; p'misit adulteriū. Secō ibi (Lasib' i reliq's) Et le-
gat lra simul sic. Si aliq's p'cūbit cū mulierē: cū illa nō d; p'rabē mrimontū
si aliq's casū seqntū occurrit de istis. Quoz p'm' ē. si vir dicit p'sē sū v' p'si-
litū v' mstrauit venenū q; mlier d'bet viz l'ficē. z illo viro sic i'fecto ipse
si d; p'rabē mulierē i vxorē siue mrimontū cū illi mulierē. Secō cas' ē iste
si aliq' mlier h'et viz i'firmatē. z si p'mittit alii p' p'ba d' p'nti q; p' mortē sui
viri velut ipz dicit: tūc illd' mrimontū nō t; nisi viro mortuo. Alij sic fm ca

Summula Raymundi

sum exponit, tu noli iugit ista mulieri: q̄ viuere viro dat fide p̄trahēdi m̄f
monū p̄ obitū viri sui. De assignat istā q̄ illa mulier te nesciēte possit vt
ro morte iferre. Tertius casus ē. si mulier coguit carnalr aliquem vtz viro
et̄ viuere z ducat sp̄salia ad iucē: tūc illa n̄ tenet vt viuere: nisi p̄ mor
tē ibi seq̄t copula carnal. Deū subdit ibi (Castus i rellqs) dicēs q̄sdā, casus
ē q̄ facit r̄tine mulierē adulterā: volēs si vxor alicui p̄misit adulterius
ita q̄ vir et̄ nesciat, si tūc aliq̄s illoz casuū q̄ sequitur iter fuerit: tūc opoz
tet q̄ tal vxorē suā repudiata fuerit. Quoz casuū p̄m̄ ē. si vir fornicator ē
vt mulier: tūc vir n̄ p̄ vxorē suā sp̄diare. Rō ē. q̄ ibi ars studitur ante.
xii Casto. Tu q̄z fac sile. Secus casus ē. si vir alicui mulier p̄sensit vel
tusserit vt ipa facēt adultū q̄cuq̄z mō hoc fiat. siue fiat coactio mō siue p̄p̄
iopia: siue p̄p̄ m̄datū supiorz: vtz regz vel p̄ncipis. tūc vir ipaz sp̄diat
n̄ p̄t. Tertius casus ē si ipa mulier latēter fac adulterū: ita q̄ marit̄ et̄ n̄ p̄
p̄duce testimoniū d̄ h̄mōi scō: tūc n̄ p̄t repudare ipaz. Quartus casus ē. si ipa
mulier absq̄z velle suo z violēt ē opp̄ssa. tūc itez vir n̄ dz sp̄diare ipam.
Quintus casus ē. si ipa mulier credit virū obisse z p̄mittat adultū cū extra
neo: viro aurē p̄cipite adhuc n̄ dz eā dimitte. Sextus casus ē si vir coguit
eā postq̄z scuit eā fornicatā aliū de: adhuc eā nō dz dimitte. Septimus casus
ē. si vir loge ē vel recessit a muliere: hoc p̄ lōgū spaciū t̄p̄s: ita q̄ mulier t̄
mis vuz p̄p̄t viri absentiam: z ita p̄mittat adultū. tunc ipē vir adhuc n̄ dz
eā dimitte. Mō si ex h̄s oibz casibz aliq̄s p̄ solū vñū ipē d̄ret: tunc vxorē
adulterā n̄ p̄t dimitte. Si n̄ nullus casuū tā dictoz affuerit vxorē adulte
rā licite p̄t repudiare. n̄ tñ ex suis ipsi voluntate: s̄z ex p̄sensu suoz supioz z
corā ecclia militate. Itē sciendū q̄ doct. sacre sc̄pture sup addit octauū ca
sū. v. delz q̄n vir infidel p̄uertit ad fidē catholicā muliere manere i infidelita
te. et hec mulier si ducat aliū: z postea etiā p̄uertit ad fidē catholicā: tūc
p̄m̄ vir tenetur eā reassumē. Itē notādū q̄ ex ista auctoritate trahitur talis
doctrina. q̄ si aliq̄s habuerit p̄cubinā: z aliq̄s illoz casuū ista enūciatoz
affuerit: tūc ipē cū ea m̄rimoniū p̄trahē n̄ p̄t. Si aut a t̄q̄s istoz casuū n̄
ipedit: tūc ipē cū ea m̄rimoniū p̄trahē p̄t. Et sic eod̄ mō itelligēdū ē de
muliere sicurō viro. Itē notādū sic h̄t ex ista z ex iure. q̄ si aliq̄s habuerit
vxorē q̄ p̄miserat adultū qd̄ cū testionto probari p̄t. tūc p̄t ipaz repudiare
z ab ista p̄t separari. sic tñ q̄ hoc fiat ex p̄sensu supioz z corā ecclia militate
Ultio notandū p̄ mō dubitatiois. vtz aliq̄s cogitēs aliquā mulierē car
nalis vxorē suā viuere. an tūc ille postea vxorē suā mortua p̄t p̄trahē m̄ri
moniū cū illa quaz p̄us coguit. Et vidē q̄ n̄. q̄z affinitas ipedit m̄rimoniū
s̄z affinitas ē cognatio p̄ueniens ex copula carnal. et ibi fuerat copula
carnalis. q̄ ibi vir z mulier vniti erant. q̄ copulaz carnalē. q̄ ibi fuerat co
pula affinitat̄. z p̄ p̄ns n̄ p̄t se sumē in m̄rimoniū qd̄ fuit probandū. Ad
hoc dubiū r̄t q̄ licite p̄t p̄trahē m̄rimoniū: dū aliq̄s illoz triū casuū
p̄m̄oz n̄ affuerit. s̄z si aliq̄s affuerit tūc ipedit m̄rimoniū. S̄z t̄ licet rōz
d̄t q̄ copula carnalis illi me n̄ fac affinitatē q̄ ad bonaz famaz. Ad sic r̄t
fm̄ aliq̄s: q̄ iter istos nō ē affinitas. q̄z affinitas ē iter diuersas p̄sonas.
s̄z h̄ nō sūt diuerse p̄sone. q̄ vir z mulier sūt vñū q̄ copulaz carnal. Et

nota pulchro
casus d' mariti

Nota

aliter dicitur: quod ibi est affinitas: et illa affinitas est occulta: et de occultis non iudicat ecclesia. Aliud dicitur: talis affinitas bene impedit matrimonium pertrahendum cum sanguinea adultere: et tamen si impedit matrimonium pertrahendum cum ipsa adulta per se. Et hoc tunc videtur dubitari. ut per aliquos interfectores possit pertrahere matrimonium cum uxore interfecti. Aliud quod sic: quod talis interfectores forte non cognovissent de matrimonio pertrahendo.

Si potes abstineas prima muliere sepulta

potes caste vivere .s. in matrimonio .i. luxuria impugnari

Et si non: melius est nubere quam nuptis viri

In ista parte auctor ponit quodam documenta siue quosdam persuasiones circa hoc matrimonium. Et dicit sic: si aliquis habuerit uxorem: et ista diuina promissione mouet si talis sit se abstinere a libidine et a coitu nullo modo ducat alteram uxorem. Si autem vir non potest se abstinere melius est ut ducat uxorem quam quod nihil occupet carnalia impugnet. quod melius est nubere quam nuptis viri. id est a luxuria impugnari. Circa istam notam auctor ponit vnam persuasionem quod vir mortua muliere prima aliam non ducat. Ratio est: quod melior est status castorum quam coniugatorum. nam secundum triplicem statum datur triplex fructus. ut in quibusdam datur celestis fructus. videlicet seragimus. et coniugatis tricesimus. Et si aliquis se preabstinere maluit primum percipitur. Si autem abstinere non potest propter antiquam et malam consuetudinem tunc melius est eum nubere quam nihil vivere in luxuria ut dicit apostolus. quod tunc forte committeret maiora peccata. Item dicit apostolus si non caste tamen caute. et hoc sic exponitur de matrimonio in hoc sensu: quod matrimonium est licitum propter fornicationem evitandam. sed tamen hoc dicitur apostolus aliter exponitur dicens: si non caste tamen caute. id est in loco secreto vel in angulo. Item per hoc. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus. Sed alii doctores pedecant illa verba. melius est nubere quam viri: inferretes ex hoc quod nubere est bonum. quod omnis copulatio presupponit positum dicit de ambobus copulatio. Ibi tamen ut dicitur loquitur quod copulatio capit dupliciter. prope et improprie. prope capiendū tunc presupponit positum dicit de ambobus copulatio improprie non tunc si oportet sic sumit hic in aliis consensibus ordinibus. ut ibi fides christiana est melior iudaica. Item notandum quod bonum est prima uxore mortua virum abstinere: ita quod aliam non ducat. Ratio est: nam si aliam duxerit bigamus efficitur. et per dominum inabilis ad susceptioem sacrorum ordinum. nisi bigamus duabus. id est duo. et gamma mulier. quasi duas habens mulieres. Item nos tenendum quod in isto sacro sunt tria sicut in aliis sacris. scilicet sacram. res sacri. sacram. et res sacri sicut. Sacram tamen est cogitatio exterior vel exterior per evidentia signa facta. sed res sacri tamen est duplex. scilicet prima. et est gratia que facit hominem declinare a malo et facere bonum. Alia est secundana. et est signum unionis christi et ecclesie quod sicut se vir semel desponsavit mulieri: sic christus se semel desponsavit ecclesie cuius caput ipse est. sed sacram. et res sacri est aiaz counctio et corpus iduissibiles. Item nota. quod tunc homo intrat matrimonium ad fornicationem evitandam et ad proles generandos. Alio nota. dicitur est quod error est vna conditio matrimonium impediens pro quo dubitatur. ut nobilitas impediatur matrimonium pertrahendum et dirimatur tractum. Et videtur quod sic. quod secundum magister sententiarum. si aliquis pertrahit cum nobilitate et talis

Summula Raymundi.

nō ē nobilitas videlicet tractat. & sequitur quod nobilitas impedit matrimonium. Sed in oppositum arguitur sic. accipitur si impeditur matrimonium: sed nobilitas est accipitur igitur nota est de se. et si maior. Ad hoc dubium rursus quod in matrimonio est duo scilicet essentialia et accidentalia scilicet materia et forma. materia est persona. forma vero est virtus aliarum id est virtus. et tunc impeditur matrimonium. Sed accipitur essentialia scilicet nobilitas et virtus. et tunc non impeditur matrimonium. Sed tunc ad rationem possit dici quod nobilitas re dupliciter loquimur. vno modo capimus nobilitatem per subiecto nobilitatis. hoc impedit matrimonium. ubi gratia. si credere me trahere cum persona nobili tunc est in dubio hoc impedit matrimonium. et hoc probat ratio prima. Si autem loquimur de nobilitate accidentaliter subiecti: hoc non impedit matrimonium. et hoc probat ratio tertia.

.i. deputata tpa. .i. danf. .i. qd. .i. matrimonium
Tpa certa patet quod hoc liceat celebrari

.i. neceritū .i. p aliquos filius
Et tibi non oportet aliquo scripto referari

.i. regles .i. casus .i. nō debito pcesu
Iuuenies plures quis non ordine recto

.i. nrimonijs .i. subuidimus .i. casus
Las coniugit: nunc nos distinguimus hos sic

.i. vir .i. mortue mulieris .i. parentela
Tu de defuncte mulieris sanguine nullam

.i. mulierē .i. accipias .i. virū de pgentē viri sui mortui
Proxi ducas: ecouerso nec et illa

b^o phibet. p^o tps phibitū ē ab aduētū dñt vsq; ad oct. ephe. fm ē a q^o dragesima vsq; ad oct. finit. In oib^o alijs t^oib^o pñt fieri solēnitates nuptiarū. imo psonē q^o sit nrimoniā r^o dñte his t^oib^o dñt eē caste. Et dic^o vltim^o (Et tibi si op^o ē) volēs rātū q^o ista tpa i nullo scpto repñtari dñt. Rō est q^o ista tpa strigunt q^o i. lxx. et i aduētū dñt mltoties sūt solēnitates nrimonijs qd^o tñ d^o ture si d^o fieri. et q^o illa tpa strigunt. igitur autor h^o noiarim explicat ista festa. Et subdit aliu casū dicēs. si vxor alicui^o mort^o r^o alia si d^o ducē d^o strpe pñt viri. Circa istaz notād ista festa h^o enūerata impediūt nrimoniū: s^o si dñmū r^o tractū. et q^o h^o his t^oib^o solēnitates fieri si d^o tñ si sit nrimoniū eq^o bñ d^o fuarit si rūpi siue dñmū. Scdo notād: q^o ist^o t^oib^o nō posse nrimoniū atceptari itelligit dupliciter. vno q^o nūq^o ad nrimoniāle r^o tractū. alto mō q^o nūq^o ad solēnitates nuptiarū. pmo mō possit fieri singlis t^oib^o. s^o scdo mō nō. Rō ē ista q^o solēnitates nuptiarū impediūt hōies i duotidē. s^o q^o ist^o t^oib^o hōies mag^o dñt eē vuoti et ad futū dei ppari q^o alijs t^oib^o. s^o h^o mō solēnitates phibet. et nō solū solēnitates nuptiarū. s^o et nrimoniāles. Tertio notād. q^o cūq^o tpe sit r^o tract^o nrimonijs sp^o stabit. siue sit t^oib^o nrimonijs et facit siue nō. nisi aliq^o cā lagitia pcesserit. ppter quā stare nō p^o. Et si sequitur q^o tpe neceritatis. s^o r^o tractū p^o celebrari: siue t^oib^o nrimonijs: siue non.

*Plura p[er] lo
quendo
m[ul]t[um] p[er] lo
quendo*

Nā ponat q̄ iter a' ique masculin[us] & puellā facta eēt spōsalia: & ipe n̄ possit
se abstinē i p[ri]b[us] illis nisi cū d[omi]n[us] sua p[ro]cūber. tales p[oss]ūt celebrare m[at]rimo
niū cū p[re]sens superior p[ro]p[ter] scādālū & opprobriū euitādū. Quarto notādū
sup[er] dicitū ē q̄ cōditio ē scōs casus ipeditēs m[at]rimoniū cōtrahēdū & dicit
mēs cōtractū. P[ri]o q̄ scōs q̄ cōditio ē duplex. q̄dā licita & possibilis. alta ē
illicita & impossibilis. P[ri]a cōditio ipedit m[at]rimoniū. Vbi g[ra]tia. si aliq[ui]s vult
p[ro]trahē cū aliq[ui] & d[omi]n[us] ego accipiā te i v[ir]o[rum] si deder[is] mihi cētū marcas. vel
sic. ego ducā te i v[ir]o[rum] si placeat meis parētib[us] mō si talis pecuniā p[ro]mit
faz si dat. vel si recedit: a p[ro]missio illū ipedit m[at]rimoniū cōtrahēdū. s[ed] si cō
secuta ē copula carnalis: tūc talis cōditio n̄ ipedit m[at]rimoniū cōtrahēdū
S[ed] si similit[er] i illo casu qm̄ dico: si parētib[us] meis placeat: tūc tibi n̄ ē m[at]rimo
niū. s[ed] spōsalia r[ati]p[er] p[ro] cōditionē licitā & possibilē. Alia ē cōditio illicita
& impossibilis. & ē duplex. vel em̄ ē iter v[er]z m[at]rimoniū vel si. si nō: tūc talis
cōditio nō ipedit m[at]rimoniū. Verbi g[ra]tia. qm̄ ego accipiā te i v[ir]o[rum] si deder[is]
mihi aureū mōrē. ista cōditio ē illicita & impossibilis: & si d[omi]n[us] m[at]rimoniū tā
p[ro]tractū nec ipedit p[ro]trahēdū. Alia ē cōditio illicita p[ro]tra v[er]z m[at]rimoniū
Vbi g[ra]tia. qm̄ dico. ego accipiā te i v[ir]o[rum] si admitt[er]e vel multos amatores
p[ro]p[ter] pecuniā. & illud ipedit m[at]rimoniū p[ro]trahēdū si subsequuta copula car
nalis: s[ed] si subsequuta ē copula carnalis. tūc si ipedit m[at]rimoniū p[ro]trahēdū nec
d[omi]n[us] p[ro]tractū. Ultio notādū. q̄ circa m[at]rimoniū si d[omi]n[us] alit[er] fieri siue exerce
ri nisi qd̄ licitū ē: & qd̄ n̄ ē p[ro]tra statuta romane ecc[lesi]e. sic q̄ anic[us] nō sumat
et[er]na[m] amicā. q̄ si hoc fieret tūc iter v[ir]ū & mulierē d[omi]n[us] celebrari dicitur: &
qd̄ nō v[er]ū ē. & h[oc] inq̄ntū se legitime ducit in thoro legitimo. Et h[oc] ma
gister manifeste inuit in textu vbi vult q̄ null[us] v[ir]o[rum] d[omi]n[us] ducē aliquā mu
lierē & strpe siue p[ro]sanguitate siue mulier[is] mortue. s[ed] d[omi]n[us] ducē mulierē alie
nā. i. mulierē d[omi]n[us] aliena p[ro]gente. & sic eod[em] mō mulier facit. si v[ir] ei[us] transi
t in viā carnis vniuers[e]. & hoc r[ati]g[is]t[er] autor ibi (nec illa v[ir]um)

.f. aliq[ui]s i loco seclero .f. i m[at]rimoniū

Si vir occulto solus ducat mulierem

.f. p[ro] v[er]ba .f. votū d[omi]n[us] spōsatiōis cōmittat

Et de presenti sponsalis pactio fiat

.f. cōtunctio .f. ambo[rum] .f. sc[ilicet]

Copula carnalis si consensum comitetur

.f. mulier oipotenti .f. v[ir]o[rum]

Hec coram domino sua diuix esse probatur

.f. mulierē .f. testificatio. .f. r[ati]o[rum] .f. decip[er]

Hanc quia teste caret: si defraudare laborat

.f. captēdo .f. altā mulierē. i. i facie ecc[lesi]e .f. corā p[ro]p[ter]

Ducendo reliquam solēnter et manifeste

.f. admittit .f. xp[ri]stianitas .f. v[ir] .f. muliere

Sustinet ecclesia: q̄ et ille recedit ab illa

Summula Raymundi

.i. trāsibit .i. iuris .i. redēptōis .i. illusor .i. ad etnas dānatiōes
Ibit pro meritis sine spe deceptor ad oculos

Nota

Postq̄ autor detm̄iavit de m̄imonio manifesto. h̄ cōsequēt detm̄iat
de m̄imonio clādestino z occulto. Et dicitur in duas ptes fm̄ q̄ ponit du
os casus. ptes patebūt i p̄cessu. Dic̄ ḡ p̄mo sic. si aliq̄s masculus ducit ali
quā femellaz i occulto. s. nec corāz eccia nec corāz pp̄lo: s3 absētib⁹ testib⁹
z pacto sp̄sals. i. votū d̄sp̄satiōis fiat p̄ ḡba p̄ntis t̄p̄to: siue copla car
nalis seq̄t siue n̄. talis ē v̄ro: sua corā deo. S3 si forte eaz d̄fraudare velit
z dimitte ex q̄ carz testimo: z ducat aliaz i facie eccie z manifeste corāz
pp̄lo p̄ma d̄missa. h̄ eccia militans hoc admittit. t̄n̄ ob hoc tal̄ illusor z so
phista q̄ p̄maz dimisit pennit̄ in inferno h̄rabit. Notand̄ p̄ maior̄ itelle
ctu i se ē scēdū. q̄ qdā iurisp̄tu ponūt talē casū circa d̄claratiōē i se q̄ sit
aliq̄s vir q̄ p̄traxit m̄imoniū secreta cū aliq̄ puella p̄ ḡba de p̄nti subicu
ta copla carnali. z postea vult eā defraudare p̄trahēdo cū alia multē v̄ vir
gine i facie eccie corāz v̄r̄ idoneis testib⁹ p̄ntib⁹: tūc p̄ma ē v̄ro: sua corā
deo. sc̄d̄a v̄o corāz pp̄lo. Tūc postea ipe cogitās se male fecisset p̄siderās
p̄ct̄m̄ suū eē magnū vadat z p̄iteat. Et ponat v̄lti⁹ q̄ p̄iteat officiali. z ta
lis det ei p̄siliū dicēdo. si vis saluare animā tuā debes redire ad p̄mā d̄
mittēdo sc̄d̄az. Et tūc v̄lti⁹ ponat q̄ mulier sc̄d̄a citet eū ad iudiciū. q̄: s3
m̄imoniū ē solēnit̄ z manifeste celebratū i facie eccie corāz testib⁹ idoneis
z p̄mā si. igit̄ tūc a tali iudice p̄pellat̄ ad sc̄d̄az d̄mittēdo p̄mā. z hoc p̄p̄
solēnitare celebratā. nō idē iudex dic̄ q̄ d̄z manē circa p̄mā. s3 hoc i p̄fess
sione. z t̄n̄ iudicat eū manē circa sc̄d̄az i iudicio p̄p̄ p̄ntiā testib⁹. Tūc du
bitat qd̄ illoz ille facē d̄z q̄: tūc v̄ro: eē p̄tradictio i ipe officiali. q̄: i p̄fessi
one dixit q̄ deberz redire ad p̄mā. s3 in iudicio dic̄ oppositū. s. q̄ transfe
rat se ad sc̄d̄am. q̄: p̄traxit cū ea m̄imoniū manifeste. Et v̄ro: eē p̄tradis
ctio. Ad hoc dubiū iurisp̄tu sic r̄ndēt. q̄ ibi n̄ ē p̄tradictio: cap̄ēt̄s funda
mētū ex logica. q̄: d̄cūt̄ logici q̄ ḡba p̄tradictio d̄z fieri ad v̄o: s3 sic n̄ ē hoc
Rō ē q̄: idē iqn̄tū idē n̄ d̄t illa abo. nā in p̄fessōe officialis sedet loco dei
z dat p̄siliū in foro p̄scie. Sed officialis in iudicio sedet sicut minister ec
clesie z iudicat fm̄ forū manifestatiōis z p̄scie. Et sic manifeste videtur
q̄ ibi nō ē p̄tradictio. S3 di. qd̄ t̄n̄ ille d̄z facere si officialis p̄pter excessū
exd̄icaret eū. H̄r̄ q̄ turtus est q̄ aliq̄s excedat m̄datū eccie seu iudis
cis q̄ p̄ trāsgrēdat̄ dei p̄ceptū. q̄: cū p̄ma ē factū verū m̄imoniū. s3 se
cretum fuitz non in facie eccie celebratū. Sc̄do ē notādū. q̄ m̄imoniū
est duplex. Nam aliquid ē clādestinū siue secretū. z aliq̄d est m̄imoniū
manifestum siue publicum. Clādestinū ē qd̄ fit secreta solū inter p̄trahē
tes. S3 manifestū est qd̄ manifeste d̄t in facie eccie plurib⁹ v̄ris idoneis
z mulierib⁹ p̄ntibus. Et differ̄ illa duo m̄imonia sic. 2: m̄imoniū ma
nifestū habet tale privilegiū. q̄ si postea p̄bare alq̄d impedimentū: vt affi
nitas vel aliq̄d si se: sic q̄ ibi celebrat̄ d̄uoritiū: tūc nihilominus omēs
pueri legitimi existūt. z hoc p̄pter honore m̄imontj manifesti. s3 m̄imo
niū clādestinū tale privilegiū non habet. q̄: si postea p̄baretur aliquid

Nota sine p̄ntiā
m̄imoniū
manifestū
siue publicum
siue p̄ntiā

impedimentū ppter q̄ separarēt: tūc oēs pueri nati essent illegitimi.

.su. de prelatiōe p̄tractus

(sint

Vxor nihil vnavalet: duo testes ad min⁹ al

.i. caste viuat .i. valeat honesta h̄ p̄ba

feia p̄tineat q̄ possit salua manere

.i. viri .i. cupit .i. virum ducē

Itius si vult post mortē nubere nubat

.i. ex h̄s .i. vir mulierē decepsisse cupiēs m̄liere

Si p̄trit⁹ hic: hanc dolet illusi l̄te: petēs quā

reliq̄r p̄mo .i. in facie eccie .i. peractum

Deserunt: scio quod solēnter ē celebratum

.su. idoneis

Nō reuocare pōt: nisi testibus hoc peragat

.i. pena tue deceptiōis mulierl

Vnde ruina tue fraudis tibi sit erit: et cui

.i. p̄missiōez q̄ ad cognitiōez carnalē .i. vxor

Ante fidē deder⁹: tua nō erit: vsq; secunda

.i. scda muliere su. mulier

Mortua sit: nec ab hac contū q̄ras: q̄a p̄ma

sup. vxor .i. mulierē .i. p̄bente

Est tua: q̄uis ad hāc neq̄as ih̄ibēte venire

.i. sc̄tā .i. quia eccia vult q̄ scda sit vxor

Eccia: qz stat hic pro muliere: secunda

.i. suadeo securius recedat remote

Lōsulo q̄ potius cedat cū cōiuge prima

.i. i. exiliū .i. i. patria .i. cū scda vxore

Exul: q̄q; domi maneat cum postertore

.i. ex h̄s .i. vir .i. delicti ad saluādū aiām suā

Lōcius ip̄e sui facti sibi subueniat sic

.i. defraudatiōez .i. deceptiōez .i. cū aliq̄ puella

Fraudē siue dolū licet intendat manifeste

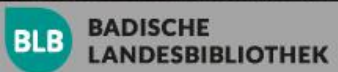
.i. mulier l̄ima .i. i. tali defraudatiōe sup. a tali

Sponsa quā ducit: erit hec sua: nō reuocat

.i. p̄nia relinquat .i. mulierē

Pena sue fraudis sit: q̄ non deserat ip̄am

Hic autor ponit aliu casu cu hoc ondes modu p̄stā di m̄monū clādestinū. z cū hoc magz declarās cas sum p̄tractuz. Et vult p̄mo q̄ m̄lier n̄ p̄ p̄stari p̄tractū cū vno te ste sz oz q̄ ad minus sint duo testes idonei. Tūc subdit doct̄ nā q̄ ad mult erē deceptaz q̄ est. rāf dece p̄roz pennit i inferno hira bit. z ista p̄t̄ ma vxor casta p̄maneat. z ip̄o deceptore viuente aliū nō ducat qz ip̄e est maritus et corā deo: sed post mortē ei p̄t ducere aluz. s̄vult. sz tam ille illusor q̄ p̄ma dimisit z defraudata duxit a liam.

Summula Raymundi

Ultio p[er]t[ur]b[atur] peccati sui ventens ad primā dolēs ip[s]am illu[s]i[s]e petēs istā
vt ip[s]i i[st]at[ur] excessus suos. nā tūc ecclesia non p[er]mittit vt dimittat scdā
vxo[re]m quā i facie ecclie duxit solēnt[ur]. Et ideo ip[s]az nō p[er] dimitte[re]. s[ed] adducto
testimonio q[uo]d p[ri]ma fuit vxo[re] sua secreta. tūc tal[is] erit p[er]ca ei[us]: q[uo]d illa p[ri]ma quā
d[ef]raudauit nō erit vxo[re] sua q[uo]d ad coitū. s[ed] sit vxo[re] sua corā d[omi]no. et tūc i facie
eccie duxit eā. igit[ur] nec p[ot]t ip[s]az itato ducē donec scdā quā in facie eccie
duxit mortua sit. Sic et nec q[ui]rat coitū a scdā. q[uo]d ip[s]a non est vxo[re] sua sed
p[ri]ma. q[ui]nt[us] tūc nō p[er]t ip[s]e m[is]t[er]i[um] m[is]t[er]i[um] f[aci]t[ur] d[omi]no scdā ad p[ri]mā. q[uo]d eccia hoc non
p[er]mittit. et sic ip[s]e manēdo cū scdā aiam suā et[er]nal[iter] dānat. Ergo d[omi]n[us] aut[em] cō
sultit[ur]: et dat t[ame]n cōsiliū. q[uo]d p[er]t[ur]b[atur] dimitte[re]do scdāz exeat t[er]ra: cū p[ri]ma ad lō
gū quā distātiā et se i[n]t[er]c[us]t[ur]at: q[ui]s q[uo]d maneat domi cū posteriori. et sic p[er]
saluare aiaz suaz et als nō. Subdit ponēdo aliū casū et vult t[er]tū. si q[ui]s i[n]t[er]
dat d[ef]raudat aliquā puellā siue itēdat fraudē vt dolo cū aliq[ui] puella legit[ur]
mādo. et q[ui]nt[us] sp[er]saz postea ducat manifeste. tūc hec. i. p[ri]ma erit vxo[re] sua:
et nō fuocat a p[ri]ma. Et pena sue fraudis sit ista. q[uo]d nō d[omi]n[us] p[er]t[ur]b[atur] p[ri]mā. Vel s[ed]
aliq[ui]s ista sic leg[er]it. si aliq[ui]s eēt q[ui] libet[ur] p[er]trahet cū aliq[ui] lib[er]a: et forte ip[s]az aliq[ui]
cogit[ur] nō p[er]t nisi p[er]mitter[ur] corā aliq[ui]b[us] testib[us] q[uo]d velit eā ducē. et illa p[er]t[ur]
t[ur] ita q[uo]d copula carnal[is] seq[ui]t[ur] tūc post q[ui]s ista cogit[ur] q[uo]d de itētiōe sua nō fu
it q[uo]d ip[s]az ducē velle[re]t et forte velle[re]t se saluare p[er] hoc q[uo]d ad m[is]t[er]i[um] requir[er]
p[er]t[ur] vtriusq[ue] s[ed] volūtas ei[us] nō fuit eā velle ducē. iō rōe ist[us] vult eā repu
diare. Tūc ista vult q[uo]d ip[s]e nō p[er]t se p[er] hoc saluare. imo eccia militans cogit
ip[s]m q[uo]d ip[s]az p[er]t[ur] p[er] vxo[re] sua. q[uo]d p[er]ducē testimoniu[m] p[er]t. Et pena sue fraudis
erit q[uo]d nullo mō ip[s]az d[er]erat seu d[er]onat. q[uo]d vxo[re] sua ē. et s[ed] de itētiōe sua nō
fuit ip[s]az velle ducē. q[uo]d testes et ecclia militans ad talē vntionē ip[s]m p[er]pellunt
gila ē lectura scdā. s[ed] tūc p[ri]ma mag[is] v[er]o eēt de itētiōe p[er]t[ur] lre. Circa istaz
ē notā d[omi]n[us]. q[uo]d si aliq[ui]s p[er]trahet puellā cū fraude siue cū dolo. s[ed] q[uo]d dicit. ego
sumā te i vxo[re] meā: p[er]t[ur] m[is]t[er]i[um] copulā carnalē. ip[s]a aut[em] credēs p[er]t[ur] suis.
et sup[er] hoc dat ei copulā carnalē. ip[s]e aut[em] nō itēdēs eaz ob[er]uare: et postmodū
i facie eccie: et corāz v[er]o idoneis mittēt sibi alteraz d[er]p[er]sare. Tūc illa p[ri]
ma quā ita p[ri]mo d[ef]raudauit sua vxo[re] ē corāz deo et corāz eccia. cū illa d[er]
fraudario sit testib[us] p[er]t[ur]. Scdō ē notā d[omi]n[us]. si q[ui]s dicit i illo casu. tūc i m[is]t[er]
monio d[er] p[er]currē volūtas vxo[re]z q[ui]s ego nūq[ui]s habui volūtatē q[uo]d eam s[ed]
p[ri]maz volui sumē i m[is]t[er]i[um] n[on] s[ed] v[er]o: q[uo]d possū eaz p[er]diare. Ad hoc tūc q[uo]d
eccia militans eū cogit q[uo]d eam iumat p[er] vxo[re]. q[uo]d ficta fraus nō p[er]currit ad
m[is]t[er]i[um] nec i[n]frigit illa. q[uo]d eccia iudicat de manifestis. et sol[us] de[us] d[er] oculis
tis. Et iō q[ui] i facie eccie d[er]t. ego sumā te i vxo[re]. Tūc ex istis p[er]t[ur] dicit q[uo]d
eccia iudicat v[er]o q[uo]d illa sit vxo[re] ei[us]: dūmō p[er]sentus et volūtas de ore vxo
rūz p[er]sequit[ur]. Hā et eccia militans nō iudicat de istis q[ui]nt[us] i m[is]t[er]i[um] cludunt.
s[ed] sol[us] de[us] illa h[ab]et iudicare. Tertio notā d[omi]n[us]. sic iug[er] d[er]t[ur] ē: tūc votū etiaz
ē v[er]o casus q[ui] ipedit m[is]t[er]i[um] cōtrahēdū: et d[er]t[ur] cōtractū. Pro q[ui] sac[er]
dū q[uo]d votū ē duplex. simplex. v[er]o: et solēne. Votū solēne ē q[uo]d fit cū aliq[ui] solē
nitate. v[er]o d[er] Job. and. q[uo]d votū solēne fit p[er] susceptionē ordanū sacro[rum]. v[er]o
grā. si q[ui]s p[er]trah[er]et sp[er]s[er] alia cū aliq[ui] et si nō nouiss[er] eā carnalē. et si votū ist[us]
factū p[er] eo q[uo]d deberet fieri claus[er]alis. et sic de illo postea i[n]formaretur: tūc

Nota

Simplex
Votū
Solēne

ibi fit fieri duorum qd iteret claustru. Sz votu simplex e qd fit sine solentia
 re. vt si fit aliqd i corde suo voues obfuarie castitate : tale votu no ipedit
 mimoniu tractu sz tñvotu solene ipedit mimoniu pprehendumz dirimit
 tractu hanc dem e qd votu simplr castitat; n dirimit mimoniu tractu
 Lora h' instat sic. hō pl' ligat ad vinculu mai' qd ad vinculu min'. sz vici'z
 pñtate e mai' vici' mimoniu: igit mag' ligat ad castitate qd ad mimoniu
 nu. Dato: e nota. sz minor pbat. qz pñtata z castitas pñtatur dō gl'io
 so. sz mimoniu pñtatur hōi. z c. Secdo at sic pñtata id. iste tractu. n valz ut
 qd iplicat pñtate mortale. sz i mimonio iplicat pñtate mortale. igit no valer
 Dato: e nota. qz facta excludit oia pñtata mortalia Sz minor pbat. qz qñ
 cuq; iste pe. ut thoz tuc peccat mortlr. Tertio sic at. pl' e tunc d pceptu
 dei qd pceptu eccie. sz pceptu eccie dirimit mimoniu. id pceptu dei qd e
 votu simplex pmissu. Dato: e nota d se. sz minor pbat. qz affinitas e p
 ceptu eccie. z hec dirimit mimoniu. qd pceptu dei qd e votu simplex.
 Hic circa istu casu e notad sic dem e lupi. tuc votu i plex ipedit mimoniu
 nu pprehendu de futuro. sz no dirimit tractu id d pñtate subsecura copula
 carnali. Ad e sic dicit doct. qz i voto simplici solu vnu occurrit. f. pmissio
 z p' illa pmissioz adhuc fit ee dñs illi' rei pmissio. qz simplex pmissio no
 trahere dñu rei pmissio. qd votu simplex solu ipedit mimoniu pprehendu.
 sz n dirimit tractu Sz i voto solent sūt duo. f. pmissio z donatio pmissio
 qz pñtatur. donatio qz donat z trahere voluntate i manu alii' z i alii' pñtate.
 Sic eo dmo i mimonio st duo. f. donatio. qz donat se vxori. z rei pmissio
 et e ibi. qz pñtatur ea ducē. Et qd votu solene ipedit mimoniu pprehendu
 cu z dirimit tractu. qz hz i se duo. f. pmissioz z donatioz Sz votu sim
 plex solu vnu illoz fac: qd n dirimit tractu mimoniu sz ipedit solu pprehendu.
 qz hz i se solu vnu. f. pmissioz. Ad tuc sic d istu dō qd pñtatur mimoniu
 isto mo tal n perat thoz qz qñtate qz petierit n oz alr peccat. sz si pe
 nit mulier tūoz reddē dbitu cu cordis amaritudine. Tūc ad rēnos i oppo
 situ nñ. pmo ad pñtate qñ af. hō pl' ligat ad vinculu mai' z c. pcedit maiz
 ad bonu itellectu. Sz cu dō i mimoniu. qd vinculu pñtate fit maiz vinculo mimoniu.
 Hñr qd illd e vey qd ad illu cui pñtatur. qz pñtatur z castitas deo
 pñtatur mimoniu alr hōi sz qd ad mimoniu tuc maiz e viciu mimoniu
 qz i mimonio st duo. f. donatio: qz vtr dat fide mulieri. Et ibi e pmissio. qz
 pñtatur ea ducē. sz i simplici voto e vna telu. f. pmissio. igit. zc. Ad rēz
 scdaz. qñ af. iste tractu n valz i qd iplicat pñtate mortale. Hñr qd hoc e vey
 put petre dbitu. qz se peccat mortlr. Et aut n petur. sz ez vi reddat ad
 peritōne mulier: tuc n peccat mortlr. sz reddat cu cordis amaritudine.
 Ad f. daz rōez qñ af. plus e imēdu pceptu dei qd eccie L' cedat mator z
 ad pñtationē finalr dicat qd votu simplex no est pceptu. sic qd dirimat maiz
 trimoniu tractu sed votum solenne bene.

.i. m. herē sup. p sanguinitatis
Sponsam ducendi tibi linea quinta dat ausum
 .i. de propa pzene .f. dicitu sup. qntā lineā i scdo tertio qrtō qdub'
Sanguine de proprio: quod non concedimus infra

*Vir Equit
 qui hinc est
 qd razi mabi
 monia*

Summula Raymundi

sup. consanguinitatis existentes sup. vir sup. vir
Inq; gradu quarto consistentes ego vel tu
.i. copulamur

Non aliquo casu mulieri iungimur vni

Supius magis determinauit de multis casibus in primis. h. p. p. p. p. de linea consanguinitatis. s. i. q. g. d. u. siue i. q. linea p. r. contrahi in primis. Et dicitur il la p. s. i. duas ptes. n. a. i. p. m. a. u. t. o. r. f. a. c. i. t. h. o. c. q. d. i. c. t. u. m. In scda pte autor ponit quidam casus. Scda p. s. i. b. i. d. o. r. t. u. a. s. i. t. u. a. s. i. t. Q. u. a. n. t. u. m. a. d. p. m. a. z. p. t. e. m. a. g. i. s. t. e. r. v. u. l. t. t. m. q. i. s. t. i. t. u. t. u. m. e. s. t. i. u. r. e. q. n. u. l. l. i. m. i. n. i. m. o. n. u. d. u. c. a. t. a. l. i. c. u. a. z. h. g. i. n. e. v. e. l. m. u. l. i. e. r. e. q. e. i. s. c. d. o. v. e. l. t. e. r. t. i. o. v. e. l. q. u. a. r. t. o. g. d. u. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. s. i. b. n. q. u. i. t. a. l. i. n. e. a. d. a. t. t. i. b. i. a. u. s. u. l. t. i. c. e. t. i. a. m. d. e. s. p. o. n. s. a. n. d. i. s. i. u. e. d. u. c. e. d. i. t. v. r. o. r. e. a. l. i. c. u. a. z. d. e. s. a. n. g. u. i. t. e. p. r. o. p. r. i. o. v. e. l. d. e. p. r. o. g. e. n. i. e. p. r. o. p. r. i. a. z. s. i. a. l. i. q. u. o. m. o. d. o. e. s. s. e. n. t. a. l. i. q. u. i. s. t. a. s. i. t. a. s. i. t. n. e. a. z. i. l. l. i. n. o. n. d. e. s. p. o. n. s. a. r. e. m. u. t. u. o. q. z. e. g. o. v. i. r. z. t. u. v. i. r. e. x. i. s. t. e. n. t. e. s. i. n. q. u. a. r. t. o. g. d. u. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. n. u. l. l. o. m. o. d. o. p. o. s. s. u. m. v. n. a. m. v. r. o. r. e. d. u. c. e. s. i. n. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. t. p. t. i. s. i. n. p. r. i. m. a. s. c. d. a. t. e. r. t. i. a. v. e. l. q. u. a. r. t. a. l. i. n. e. a. E. t. i. a. z. s. i. c. u. e. n. i. e. r. i. t. q. e. g. o. z. t. u. e. e. m. i. t. e. r. t. i. o. v. e. l. q. u. a. r. t. o. g. d. u. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. t. u. m. o. r. i. e. r. e. r. i. t. t. u. c. e. g. o. v. r. o. r. e. t. u. a. z. r. e. l. i. c. t. a. m. n. o. n. p. o. s. s. u. s. u. m. e. s. s. i. s. i. e. g. o. e. e. m. i. q. u. a. r. t. o. g. d. u. z. t. u. i. q. u. a. r. t. o. i. d. e. h. o. c. p. o. s. s. i. b. i. e. r. i. t. C. i. r. c. a. s. t. r. a. m. n. o. r. a. n. d. e. e. x. s. t. r. a. a. u. t. o. r. i. s. c. o. n. s. i. g. i. f. i. c. a. l. i. q. u. i. s. v. i. r. i. n. p. r. i. o. s. c. d. o. t. e. r. t. i. o. v. e. l. q. u. a. r. t. o. g. d. u. e. r. i. s. p. t. d. u. c. e. a. l. i. q. u. a. m. m. u. l. i. e. r. e. v. e. l. h. g. i. n. e. q. e. i. q. u. a. r. t. o. g. d. u. E. t. r. o. e. s. t. i. a. q. u. i. t. e. r. i. p. o. s. n. e. e. s. t. a. l. i. q. u. i. c. o. g. n. a. t. i. o. S. c. d. o. n. o. r. a. n. d. e. q. h. c. i. r. c. a. s. t. r. a. z. i. u. e. s. t. i. g. f. q. d. s. i. t. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. q. d. s. i. t. l. i. n. e. a. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. z. q. d. s. i. t. g. d. u. s. Q. u. a. n. t. u. m. a. d. p. r. i. m. u. m. r. i. t. q. c. o. g. n. a. t. i. o. s. i. u. e. c. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. C. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. c. o. g. n. a. t. i. o. p. s. o. n. a. z. a. b. v. n. a. s. t. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. s. p. r. i. m. a. l. i. p. a. g. i. n. e. c. o. n. t. r. a. c. t. u. E. t. s. i. c. s. i. m. a. l. i. q. u. i. s. C. o. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. v. i. c. u. l. u. p. s. o. n. a. z. a. b. v. n. a. s. t. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. c. a. r. n. a. l. i. p. a. g. i. n. e. c. o. n. t. r. a. c. t. u. E. t. d. i. c. t. u. s. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. a. c. o. n. q. d. e. s. i. l. z. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. q. u. i. s. i. t. d. e. v. n. o. s. a. n. g. u. i. t. e. d. e. s. c. e. d. e. s. P. r. o. q. e. s. c. i. e. n. d. u. m. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. d. u. p. l. e. x. N. a. q. d. a. e. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. f. o. r. m. i. c. a. o. n. a. z. q. d. a. l. e. g. i. t. i. m. a. N. a. i. l. l. a. d. i. c. t. u. s. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. l. e. g. i. t. i. m. a. q. u. i. s. i. t. i. n. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. i. v. r. o. r. i. s. s. i. u. e. q. u. i. c. o. n. t. r. a. h. i. t. p. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. e. v. r. o. r. u. a. z. s. i. c. d. u. e. s. o. r. o. r. e. s. l. i. m. e. s. u. n. t. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. p. c. o. p. u. l. a. c. a. r. n. a. l. e. v. r. o. r. u. a. m. o. p. r. i. o. s. i. f. a. m. a. r. i. t. e. t. e. l. l. i. g. i. t. d. e. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. e. l. i. m. a. S. z. d. f. o. r. m. i. c. a. t. o. r. i. a. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. e. s. t. r. a. m. i. n. i. m. e. d. z. g. l. o. s. a. r. i. q. z. p. o. s. s. i. d. a. r. i. c. e. r. t. u. s. c. a. s. u. s. i. n. q. u. i. s. i. n. i. m. i. m. o. n. u. s. s. u. m. e. r. e. n. t. z. c. e. r. t. u. s. c. a. s. u. s. i. n. q. u. i. s. u. m. e. r. e. t. S. z. q. a. d. s. c. d. o. n. e. s. c. i. e. d. u. m. q. l. i. n. e. a. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. E. s. t. m. u. l. t. i. p. l. i. c. a. t. i. o. p. s. o. n. a. z. a. b. e. a. d. e. s. t. r. i. p. e. d. e. s. c. e. d. e. n. t. i. u. s. s. i. m. a. l. i. q. u. i. c. e. r. t. u. s. t. u. g. d. u. S. z. q. a. d. t. e. r. t. i. u. m. e. s. c. i. e. d. u. m. q. g. d. u. s. s. i. c. d. e. s. c. r. i. b. i. t. E. s. t. m. u. l. t. i. t. u. d. o. p. l. o. n. i. z. i. q. c. o. g. n. o. s. c. i. f. q. d. i. s. t. a. n. t. i. a. c. o. g. n. a. t. i. o. i. s. a. l. i. q. u. i. p. s. o. n. e. d. e. n. t. s. i. u. e. a. b. l. u. c. e. d. i. s. t. a. t. q. z. a. l. i. q. u. i. s. u. n. t. i. n. p. r. i. m. o. g. d. u. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. a. l. i. q. u. i. s. c. d. o. a. l. i. q. u. i. t. e. r. t. i. o. z. s. i. c. d. e. a. l. i. s. C. i. r. c. a. t. e. r. t. i. o. n. o. t. a. n. d. e. q. l. i. n. e. a. c. o. n. s. a. n. g. u. i. t. a. t. i. s. e. t. r. i. p. l. e. x. n. a. q. d. a. s. i. t. p. a. s. c. e. n. s. u. s. q. d. a. p. d. e. s. c. e. s. s. u. s. z. q. d. a. z. a. c. o. l. l. a. t. e. r. a. l. i. b. N. a. l. i. n. e. a. p. a. s. c. e. n. s. u. s. h. z. q. u. i. t. e. r. t. i. o. g. d. u. s. i. p. r. i. m. o. g. d. u. s. u. n. t. p. a. t. e. r. z. m. a. t. e. r. i. n. s. c. d. o. s. u. n. t. a. u. t. i. s. z. a. n. a. i. n. t. e. r. t. i. o. s. u. n. t. p. r. o. s. a. u. t. i. s. z. p. r. o. a. n. a. i. n. q. u. a. r. t. o. a. b. a. u. t. z. a. b. a. n. a. S. z. l. i. n. e. a. p. d. e. s. c. e. n. s. u. s. e. n. t. i. a. h. a. b. z. q. t. u. o. r. g. d. u. s. i. t. a. q. i. n. p. r. i. m. o. g. d. u. s. u. n. t. f. i. l. i. i. z. f. i. l. i. e. i. n. s. c. d. o. g. d. u. s. u. n. t. n. e. p. o. t. e. s. z. n. e. p. t. e. s. i. n. t. e. r. t. i. o. g. d. u. s. u. n. t. p. r. e. p. o. t. e. s. z. n. e. p. t. e. s. i. n. q. u. a. r. t. o. s. u. n. t. a. b. n. e. p. o. t. e. s. z. a. b. n. e. p. t. e. s. S. i. c. e. n. t. i. a. i. n. l. i. n. e. a. c. o. l. l. a. t. e. r. a. l. i. s. u. n. t. q. u. i. t. e. r. t. i. o. g. d. u. s. i. n. p. r. i. m. o. s. u. n. t. f. r. a. t. e. r. z. s. o. r. o. r. i. s.

*Quid sit consanguinitas
linea
et qz ad qz consanguinitas*

forores. in secdo sunt sobolus et filij duoz fratru. in tertio sunt filij sobolis
 noz. in quarto sunt filij illoz. Et hoc manifeste patet quia ista intelligitur de li
 nea collateralis: ita quod matrimonium non est contrahendum nisi in quinta linea vel gra
 du. quia per lineam per ascensum et descensum consanguinitas multiplicatur in infinitum. et
 dicitur doct. et sic tunc in lineis ascendenti et descendenti prohibetur contractus.
 quia dicitur doctores: si adhuc per divinam potentiam esset sic aliquis in mundo tunc nul
 la mulier cum eo posset ducere matrimonium. **¶** Quarto notandum. ponatur cas
 sus quod unus sit in tertio. vel in quarto gradu et alter in quinto gradu. tunc dubi
 taf. utrum possint contrahere matrimonium. Ad hoc quod bene potest contrahere. si unus est in quarto
 gradu et alter in quinto gradu omnimodo gradus sit excessus altius gradus. etiam dicitur
 aliquid esse infidelis contrahentes matrimonium in gradu prohibito. et si postea
 convertantur ad fidem catholicam tunc illud matrimonium statuitur. quia baptismus videtur
 satisfacere de tali peccato. **¶** Quinto est notandum. ista dicitur: si aliquis duceret uxorem il
 le deus ducet aliquam in quarto vel in sexto gradu. et si in secundo vel in tertio. istud dicitur
 solum est intelligendum de persona simpliciter et de populo vulgari quod copia est: et sunt
 rustici milites cives sive clericos. Sed tamen reges et principes potest contrahere in ter
 tiio vel in quarto gradu. **¶** Sexto ratio est ista. quia reges principes barones
 sunt pauci vulgares vero multi. igitur reges principes et eorum filij et barones et
 eorum filij potest contrahere in tertio vel in quarto gradu. et hoc propter faciem fir
 mioris et securioris. **¶** Ad hoc quod reges mutuo inter se affinitatem contrahunt. sicut et prin
 cipes et barones tunc omnis populus eorum erit magis securus et pacificus.
¶ Ultimo notandum. quod in veteri testamento tunc iudei contraxerunt in tertio
 in secundo vel in quarta linea. quia tempore illo et circa originem mundi medice erat qua
 ritas hominum. et igitur ut augmerentur homines tunc iudei in secundo vel in tertia linea
 contraxerunt matrimonium. sed modo non debet fieri. quia nunc mundus satis aug
 mentatus est. et ideo iam ante quintam lineam non fit contractus.

.i. defuncta

.i. de parentela eius

Mortua si tua sit mulier non sanguinis eius

.i. ducas

.i. quod continet infra quantum gradum

Accipias vllam quam linea quinta figurat

.i. si non cognouisti super. talis mulier

.i. faciendum est

Incorrupta licet moratur: idem teneatur

¶ Hic ponit quidam casus circa matrimonium contrahendum. Et dividit in tres
 partes secundum quod ponit hic tres casus. Secundo casus ibi. (Si cognouisti) tertio ibi.
 (Si qua) et c. **¶** Quatuor ad primam partem vult si uxor tua sit mortua et aliam volue
 ris ducere: non ducas aliquam que est de sanguine illius et que est in quinta linea
 et ultra. **¶** Et datur quod ipsa solum esset tibi promissa et nondum carnaliter cognouisti: idem
 teneatur. scilicet quod non ducas aliquam de sanguine eius in quarta linea sed ultra.
¶ Circa istam notandum quod casus littere stat in hoc. si al quis habet uxorem quam
 non cognouisset carnaliter propter eius abstinentiam. et si mulier tunc moratur
 tunc incorrupta tunc ille sponsus adhuc non debet aliam ducere que est infra
 quintam lineam seu quintum gradum illius linee mulieris.

Summula Raymundi.

Secūdo ē notā d nā pus dcm ē q i ol cottu p rrahif affinitas. Pro q ē sciend q affinitas p rrahif t p l p qua gñaf publica honestas p rrahif qñ qō p rrahif cū aliq d gñe v l mulie n subsecuta copula carn. l. ita q vñ uio p sup pōitōz mouf. s. v. r v l mulier an copula adhuc p rrahif affinitas iter p rrahif guineos illi mortue mulieris vel d gñe. z tñ tal n d p rrahif cū aliq nū m qnta linea. Secūdo p rrahif affinitas p actū fornicatōni. qz p h gñaf public ca honestas. qz oēs p rrahif uet it i affines q sic coguit istā. z tñ d p rrahif mī. mōiū nisi i qnta linea. Tertio p rrahif affinitas p mutuū cōsefū que se qf copula carnal. t gñaf publica honestas p qua p rrahif affinitas it oēs cōsanguineos vni z mulieris. Tertio notā d vti sup expōitū ē. q mīta st mī mōiū ipedit a cōtrahēdū z dirimētia cōtrahēdū. z it hcc fuit quies rata cognatio. Pro q sciend q triplex ē cognatio. nā qdā ē carnal. z qdā ē spūal z legalis. Et ista triplex cognatio hz ortū a triplī lege. s. a lege nā l. a lege diuina. z a lege positīua. Nā a lege naturali cognatio carnal. s. hz ortū. qz nātū ut oēs cōsanguineos cōtrahif sic gñaf amicitia q ipedit mī mōiū. Sza lege diuina cognatio spūalis. qz facta hnt efficacitā a xpo. z tō cognatio spūal hz efficacitā a lege diuina. Sza lege positīua cognatio te galis hz ortū. qz ista tūc a volūate hūana. Et d istz nū hnt ad p pōitū. s. s. lo d cognatio de carn. l. s. qz si st causā alte ipediētes mī mōiū cōtrahēdū z dirimētes cōtrahēdū de istz sufficiēt pus dictū ē. Ultio notā d. ex q b iolū a xpo cognatio de carnal. tūc d. b. iū ē v r z cōsanguitas ipedit mī mōiū. Et vbi q nō. qz int adā z eua fuit maxia affinitas. qz alter fuit de alto z tñ poss. debāt mī mōiū. qz dñs cū eis pmo mī mōiū istituit. t gñaf manifeste vbi q affinitas siue cōsanguitas n ipedit mī mōiū. Itē ex alto sic. nū l. a mulier ē pl cōiūcta viro qz eua fuit cōiūcta a de. alio tñ nō obstante adā cōtra mī mōiū cū eua. gñaf vbi q cōsanguitas n ipedit mī mōiū. Sza q eua fuit pl cōiūcta a de. s. laraf sic. qz eua fuit tomata ex colla a de t gñaf fuit ei pl cōiūcta a marie. Sza i oppositū ē auroz i līa q dē q cōsanguitas ipedit mī mōiū. Et vbi d h i l. c. i. vbi d. ois hō n accēdat ad p rrahif s. gñaf s. ut. Nā ē sciē d. q mī mōiū n d p rrahif cū cōsanguineis p rrahif triplice causā siue lege. Pro p p d. crame leg. nātū. qz apō omēs hoies hec lex nātū rectif q filii n cōtrahat cū mīre. nē p rrahif cū filia. Secūdo p rrahif i hūitōēz leg. diuine. qz v s. patuit tē plone p rrahif cōsanguinitatē p rrahif dē a mī mōiū. Tertio p rrahif i hūitōēz leg. ecclie. qz hodierna die ecclia ad huc i hūitōēz cōtrahē mī mōiū ista qntū gdu cōsanguinitatē. Qlīz ar ecclia i se pmo gdu p mī l. i. solū cōtrahē mī mōiū. nūc aut i qnto gdu p mī l. i. Et rō p mī ē. qz nūc dicit charitas iter cōanguineos q olim ad rātū n dē ctebat. Et rō s. d. ē. p rrahif obitōēz iterueniēre ne fiat error tē tā istitūtū ē ab ecclia i qnto gdu cōsanguinitatē cōtrahē mī mōiū. Tūc ad rōnē rāt. qz cōsanguitas iter adā z eua n fuit ex propagine carnal. s. ex miraculosa formatione. illa n ipedit mī mōiū. Sza ad scōam p rrahif rōnto qñ v nūlla mulier ē pl cōiūcta viro suo z. Iti rāt q eua maxie cōiūcta a de itelli gñaf dupl. Vno mō s m carnalē cōiūctōnē. z sic n fuit maxie cōiūcta a de. Alio modo p miraculosa formationē. z sic tūc eua fuit maxie cōiūcta a de. modo dictū ē q miraculosa formatio non impedit matrimonium.

*Manalis
Cognatio spiritualis
Legalis*

Nota

sup. vir carnalr .i. ex casu

Si cognouisti casu proprie mulieris

.i. forozem sup. hmoi. i. aliqm

Germana: siue matrē: vl' cōsilem quā

.i. requiras multere. i. carnalit

Personā: nō ius repetas ab ea cocundi

sup. vxor .i. q. abstineas a coitu

Si tua legitima cōsentit: perpetuo tu

sup. te sup. tua vxor .i. petent

Abstineas si nō p̄senscrit: huic repetēti

.i. actū cocundi sup. mulier

Intra thori reddas iur? : hec tua n̄ sit

.i. vxor sup. a te. i. ppetratū

Lōiur: et grauit cōmissuz dilue crimē

.i. aliqū .i. duceres .i. p coitū deslorasti

Si quā p̄traheres quā tu coitu violasti

sup. mulieres sup. viro .i. despōsabitur

Illius neptis tibi nunq̄ legitimetur

.i. ignorant p̄ sanguinee sup. viro

Inscus huic iūctus si sis: a te separet.

.i. pgnoscat sup. multans sup. tale

Noscat et ecclesia factū rōne probatuz.

mulier. i. vxor nūq̄ p̄t tecū cōtrahē m̄rimoniū. si aut̄ nesci? cū ea contra
xisti tūc sepanda ē a te: q̄ n̄ potes l̄t̄me cōtrahē m̄rimoniū cū ea: q̄ ibi est
affinitas. et hoc d̄z cū pbata rōne fieri et cū cōsensit epi. Circa istam nota q̄
p̄ declarandē l̄re p̄d̄t tal casus: si eēt due forozes. 2vñ? cognoscēt vnam
carnalr: et postea sumēt aliā l̄t̄me: tūc dubitat an tūc cū p̄ma debēt cōtra
here copulā carnalē vel cū scda n̄ cū p̄ma: q̄ scda ē sua l̄t̄ma: nec cū scda:
q̄ p̄u? coguit et? forozē carnalr q̄ ē germana ei? : et id̄ d̄z se abstinē p̄petue
vt d̄: l̄sa. H̄t̄r q̄ cū nulla illaz d̄z cōplē actū carnalē: id̄ q̄ vñā forozē p̄u?
coguit. et si tūc scdaz accipet (vt d̄: scdōs casus) eēt sepandi: nec d̄z coḡscē
p̄ma. q̄ nō ē ei? l̄t̄ma vxor. s̄z ambab? mortue p̄t accipe aliā cū q̄ hoc fa
ciat: et sic p̄z q̄ iō coitū ē affinitas: q̄ s̄z p̄mā coguit fornicatoz: t̄n̄ illa f̄z
m̄carū: q̄ p̄d̄t q̄ n̄ p̄t sumē scdaz: q̄ ibi ē affinitas q̄ ip̄d̄t. m̄rimoniū con
trahendū. Itē nota ex l̄sa h̄t̄ q̄ si vir coḡsceret germanā vxor̄ sue: tūc ex
hoc p̄deret ius cocūdi: siue petitionē debiti carnis ab vxore p̄p̄a. Contra
hoc arguit sic: illd̄ qd̄ nō sepat m̄rimoniū nō sepat virū a petitionē debiti
carnis: s̄z vir si coḡuerit coḡtā vxor̄ sue illd̄ n̄ sepat m̄rimoniū. ḡ r̄f. 2da

Ubi autem potest
alios casus circa
matrimonium. Et
vult: si casualiter
eueniat q̄ cognos
ceres forozē vl' a
mitam tue mulie
ris. et si postea p̄ce
peris: tūc nūq̄ de
bes actum cocūdi
nec cū p̄p̄a mulie
nec cū alia exerce
Sed si ip̄a p̄sente
rit abstineas p̄pe
tue a coitu. si aut̄
n̄ p̄senscrit: tūc ip̄
sa rep̄te redde et
coitū: q̄ ip̄a vxor
tua ē q̄rtū ad iura
carnalia: s̄z tu non
dēs petē. Deinde
subdit: ibi (si quaz
r̄f.) d̄icēs: si tu vl'
olasti aliqūa muli
erē p̄ coitū: et po
stea cū ea cōtrare
ris m̄rimoniū: tūc
nept̄ vel filia ista?

Summula Raymundi

forē nota d se. qz magz ē separe mrimonū q̄ a petidē debiti carnīs sepa-
rari. Minor p̄ s se: qz si vir cōgēit cōsanguineaz vxor̄ sue: ex hoc tūc nō
tenet celebrari dūorū: q̄ vidē qz p̄ hoc etiaz n̄ amittit ius carnīs l' r̄ho-
ri. Ad hoc r̄r p̄ diffictōz. qz aliq̄c cōgēit cōsanguineā vxor̄ sue itelligit
dupl̄r. Anomō an cōtractū mrimonij: alto mō p̄ cōtractū mrimonij. Si
an cōtractū mrimonij cognouerit cōsanguineaz vxor̄ sue. hoc ipedit ma-
trimonū cōtrahēdū z dirimit cōtractū: si p̄ cōtractū mrimonij cognoue-
rit cōsanguineaz vxor̄ sue. tūc solū ipedit ius petēdi debitū carnīs: nāz si
h̄ separet mrimonū: tūc q̄libz factū postz separt ab vxore sua qn̄ accede-
ret ex cōgētam. ergo seq̄ qz solū tal' amittit ius petēdi debitū carnīs: qz q̄
trēs cūqz petierit peccat mortāl̄: I tē scēdū. Illa l'ra / Hōstet ab ecclia / sū-
pta ē ex decreta. d dūor̄ ca. Porro vbi dī. vir nō p̄t dimittere vxorem si
ne iudicio ecclie: nisi notorium sit impedimentum matrimonij.

.i. furtive. f. aliq̄s

sup. aliqua

Sup̄ autor expe-

Si furtim pueros genuisti de muliere

.i. alteri viri

.i. phibe

.i. matrimonium

ditur d mrimonio

i q̄ gñant pueri le-

gitimi: hoc p̄t des-

terminat d eodē i q̄

gñant pueri illegi-

timi. z vidēt in rot-

pres q̄t p̄t magz

casus d h̄mōt pue-

ris i mrimonio il-

Lougis alterius: inhiibe ne zingū q̄s

.i. cū istis pueris legitimis

.i. legitima

In teos celebret: a quostua ptur it vxor

.i. duceret

.i. cū cōsanguinea

Cōtrahē cū nepte nepos cū fr̄e sorozes

legitime gñat. z vult tm̄ q̄ ad p̄mā. si aliq̄s vir gñat pueros d aliq̄ mulie-
re illegitima siue cōcubia sua: z cū hoc gñat ali q̄s filios l'imos cū p̄pā vxo-
re sua: tē talis vtr̄ siue mascul' oz ih̄bē ne aliq̄s illoz p̄p̄oz illegitioz cō-
trahat mrimonū cū suis pueris legitimis q̄s genuit ex sua p̄pā vxore tē. Et
rō ē: qz als fr̄es z sorozes: nepotes z neptes iter se cōtrahēt mrimonū q̄s
p̄t ē ih̄bitū: qz tm̄ i q̄nta l'nea d̄z fieri cōtract' mrimonij. Dubitat vtz
fili' illegitimi p̄t eē h̄des p̄narū possessionū cū pueris legitimis. z vidē qz
sic. qz d̄t p̄pā: qz fili' n̄ potat iniq̄tatē p̄ris vel mulieris. i. mris: qz fili' n̄
ē i culpa: s̄z p̄t v̄t m̄ q̄ adulterij cōmiserūt: d̄ vidē qz fili' legitim' n̄ exclu-
dūt a paternis possessiōib' siue h̄ditatib'. s̄z i oppositū sūt cōter cōs terri-
ste q̄ ponūt d̄iam iter l'imos z illegitios: qz legitimi sumūt h̄ditatē. ille-
gitimi nō s̄. Ad hoc r̄r qz isti filij illegitimi n̄ sumūt p̄ nāz h̄ditatē. S̄z
q̄n d̄t fili' nō potat iniq̄tatē p̄ris tē. Ad hoc r̄r qz fili' potat iniq̄tatē
p̄ris itelligit d̄ dupl̄r. Anomō q̄ ad penā c̄nā: z tē d̄t qz fili' n̄ potat iniq̄-
tatē p̄ris. A tomō itelligit q̄ ad penā corpālē: z sic puer d̄t p̄t potat iniq̄-
tatē p̄ris. Alij at sic dicūt qz puer d̄t potat iniq̄tatē p̄ris q̄ ad iniq̄tatē
pene. n̄ at q̄ ad iniq̄tatē culpe. Alti' dubitat: vtz p̄ sacm̄ mrimonij cōfo-
rat gr̄az. z vidē qz n̄: qz ill' d̄t a volūtate d̄pēdet nō p̄fert gratiā: s̄z mrimo-
niū d̄pēdet a volūtate. q̄ matrimonū n̄ p̄fert gr̄az. Datoz p̄z. qz nos cōs
volūtate h̄m' z sic tūc gr̄a d̄pēdet a volūtate: tūc om̄s h̄rem' gr̄am
q̄d ē factū. minor p̄bat: qz mrimonū ibi fit p̄ p̄sensum vtriusqz: igit matri-

no

monitū depēdet a volūtatē: s; i oppositū af sic. cō sacm noue legi pferit g-
 etiā: s; mrimoniū ē sacm noue legi. s; mrimoniū pferit gram. tenet pntia
 v se Wato: pba: q; sacra hnt origine a passioe xpi siue efficacā a q; pfer
 tur nobis gra. s; minor: v; v se. Ad argm rit q; sacm mrimoniū cōfert
 graz: q; sacm mrimoniū excusat culpā. Ad: q; si copla carnal sit debito
 mō i mrimonio tūc fit sine pctō: q; tñ cēt cū pctō extra mrimoniū: nam
 ois fornicatio extra mrimoniū ē pctm mortale: vt. d; pphē Perdes cōs
 q; fornicant abs te. Un sciēdū q; mrimoniū pferit gram ppter triplex bonū
 qd ē i mrimonio. s. fides. ples: sacramētum. Et q; ibi ē copula triplex.
 scilicet: copula sanguinis. copula vitis: et copula inseparabilis. et sic ex hoc
 hnt triplex bonū. Nā pmo ibi ē copula sanguis. q; ibi vir cuz sola muliere
 ptrahit mrimoniū: ex hoc tūc gñat q; mrimoniū h; bonū fidei: q; ex
 hoc generat amor. charitas. s; f; et fides. Scdo ibi est copula vitis. ppter qd
 sequit bonū plis ad cultū dei. Tertio ibi ē copula inseparabilis ppter sac
 mentū mrimoniū: q; ē sacramētū inseparabile. Tūc ad rōnē qñ d;: illd qd
 depēdet a volūtatē nō cōfert gratiam. Nā q; v; ē: illd qd pte et adq;
 te depēdet a volūtatē q; hoc nō cōfert gratiā: mō mrimoniū maxie depē
 det ab institutōne diuina. ideo nō solū a voluntate.

sup. aliquem. i. pduxit extra thoriū legitimū sup. puerū

Si puerum genuit in adulterio mulier: quem

esse coheredem pueris aliis velit: ista

incurrit piculū eterne dānatiōis remoueat illegitimā.

Mortis mit casum: nisi caute subtrahat istum

Aut locet in claustro: vel quod faciat remouendo

hunc patris aut fratru domibus: q; spurius hic est

Lum pueris puer esse patris si spurius hic vult

cellet ab inceptis mater: ne scandala mortis

hinc crescant: quod tangit eam de proprietate

det veris pueris: vt sic redimat scelus ille

**Hic autor ponit aliu casum i mrimonio i q; gñantur pueri illegitimi Et
 vult q; si cōtingit q; aliqua mulier cōcipiat puerū in secreto cū aliquo viro
 illegitimo: et ille puer iter legitimus collocet: et nutriet. sic dubiū est quid**

Summula Raymundi.

factura sit circa tale puer. ibi mgt vult illā doctrinā: q̄ si tal' mlier vult
eū de ppetuā dānariō tūc n̄ faciat istū spurū p̄cipē in hēditatib' p̄ris
cū alijs puer' suis l̄imis: q̄ spur' ē z facit rapinā puer' l̄imis. S̄z qd
sit factuū cū illo r̄idz ista: q̄ m̄ dz eū i formare q̄ h̄arclaustrā: et mulier
secrete hoc dz tenē: q̄ si scierit hoc filij l̄imi vel p̄r tūc possit m̄fz offēdē.
vel puer' illegitimū iterficē. Circa istaz ē notādū: vt etiā ex ista p̄z q̄ m̄
et credat q̄ pueri eoz sint l̄imi s̄z tū q̄q̄z sint illegitimi z spurij: hoc mu
lieres secrete tenēt ne scādaltzēt. vñ oēs tales pueri illegitimi h̄ar i se tres
p̄tēdēs: vel em̄ sūt supbi z p̄posi l̄ luxuriosi: z h̄ar etiā p̄monē blēsi vt
p̄z i illis metr'. Ex sua nā tra suat spurij ista. Qd sūt p̄posi. mēdaces lu
xuriosi. Sermonē blādū blēsi h̄ addū' istis. Scōdō notādū: q̄ tales pu
eri religiōi d̄nt tradi vt vult ista. Ex tūc dubitat: vtz tal' spur' d̄at tra
di religiōi: z vtd: q̄ n̄ q̄ n̄ illi s̄ habit' dz tradi religiōi: s̄z tal' spur' d̄at tra
di religiōi. Vato: ē nota q̄ solū habiles d̄nt tradi religiōi. Minor p̄bat: q̄ oēs
spurij sūt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordies s̄m dispēlatōe: z p̄ oēs nō
dz tradi religiōi. Ad hoc r̄ar. q̄ ibi p̄cedit maior: s̄z q̄n̄ d̄i minor q̄ tales
sūt inhabiles ad suscipiēdū sacros ordies. Ibi d̄i q̄ hoc ē vtz si vellet ma
nere i seculo q̄ tūc s̄ inhabiles: si āt irāt religiōne vel aliq̄ claustrū. tunc
dispēlat cū eis p̄p̄t fauorē ordis: sic tūc tales erūt habiles ad suscipiēdū
sacros ordies. ḡ tal' spur' dz irare religiōne vt vult ista. Ultio nota: s̄
dictū ē i ista p̄cedit q̄ talis p̄r v̄l m̄ dz reuelare puer' illegitimos ne p̄tra
hant m̄t̄imontū cū puer' legitis: z hoc iō ne sic frat' p̄trabat m̄t̄imontū cū
sorore. Et hoc tūc dubitat: vtz p̄r vel m̄ d̄at hoc reuelare. z vtd: q̄ non
q̄ p̄r ē p̄ceptū dei q̄ p̄ceptū eccie: ḡ n̄ dz et reuelare. Vñs notū ē d̄ se: d̄
p̄ceptū d̄ ē m̄t̄ q̄ p̄ceptū eccie. s̄z p̄ntia p̄bat: q̄ ex reuelatōe ḡn̄at p̄r i
m̄t̄i irreuerētia a filijs illis illegitis. qd ē p̄tra p̄ceptū d̄i: q̄ d̄i i eūā. Ido:
nota p̄. c̄m z ma. s̄z si p̄trahūt m̄t̄imontū cū alijs legitis: hoc ē solū p̄tra p̄
ceptū eccie: ḡ vtd: q̄ nō d̄at eis reuelari. Ibi r̄ar q̄ vnū qd̄z illoz ē p̄cep
tū dei. nam d̄ p̄mo h̄i i decē p̄ceptis z in euangl'. vbi d̄: Honorā patrem z
matrē. De scōdō h̄i i Reuif. vbi enumerant̄ duodecī p̄sone inter q̄s non dz
p̄trahi m̄t̄imontū p̄pter affinitatē. ḡ talis dz esse cautus vt p̄caueat hoc
ne frater sic cōtr. h̄t cum sorore. neq̄ nepos cum nepre.

.i. subtracto

.i. ego raymundus

Sic de sublato puero iubeo faciendum

.i. suffocatus puerū sup. mater

Ut si puer hic oppressus quem genuerunt

.i. occultando .i. suā negligētā sup. puerū loco sut pueri

Sic abscondendo sua probra: locans alienum

.i. clandestino

sup. tam dictum

Hoc de secreto dicto tibi consilium do

sup. factū

.i. notum

Est via plana tibi vicium si sit manifestum

Cubic autem ponit tertium casum circa infirmitatem in qua gignantur pueri illegitimi. et vult quod si contingit aliquis talis casus quod aliquis mulier est huiusmodi puerum vult ante vel dimidiis siue infantem apud se interfecit vel oppressit. vel etiam quod puer natus morte mortuus est. tunc mulier timens se privari hereditate cum pueri. vel timens se aliquid periculum mortis intrare siue a viro infirmi propter oppressionem pueri. tunc mulier heredes hoc periculum euadere abscondat illi puerum oppressum et accipiat alibi alium puerum alicuius paupercule. et procedat cum illo puero alieno: ac si esset puer suus proprius versus ad etatem. tunc dubium est quod sit faciendum cum illo puero. Rursum quod careat propria hereditate. et si numeret tunc faceret rapinam pueri legitimis vel alij ad thorum legitimis pertinentibus. Tunc ibi (Est via plana) in generaliter specificat dictum suum dicens. si hoc factum est manifestum quod sic egit: tunc via est plana. scilicet quod si admittit eum maritum ad hereditatem. si autem hoc factum maneat secretum: tunc mulier per illi puerum obstat omnes res: tunc pro illo talis mulier cruciabitur in inferno. quia fecit ipsam alij legitimis filiis. Circa istam nota quod crimen etiam est contra casum impediens matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. ut si aliquis committit crimen manifestum. sic aduulterium vel homicidium siue sit vir vel mulier. tunc tale crimen impedit matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. Exempta gratia. ut si vir faceret aduulterium cum alia muliere et mulier propter hoc testetur probare. tunc hoc crimen diuimem tractum. et sic totum per fieri diuimem. Ideo dicitur de muliere. In quibus casibus aduultera propter refectionem suam parit. Secundo notandum. quod adhuc ultra predictos casus alij ponit casus impedientes matrimonium pertrahendum et diuimem tractum. ut ponat quod aliquis vir per verba de presenti pertrahat matrimonium cum aliqua muliere. elapso autem alio tempore eandem cognoscit tamen tradat suo conjugio. hoc iudicatur sit aliquid quod cum ea solent celebrari matrimonium mulier deo matrimonio coassuetudo libertate circumscripta recedit ab eo petens viro pro copulatione coram iudicio ipsum postulando. tunc quod vir deus maneat causa finem vel secundum. Rursum quod viro pro cuius presentia est imposita mulier deo propter honestatem moneatur et petatur ne presentiam viro repetat: et ne cum secundo maneat si presentiam non videtur. Si vero presentiam non presentiam tunc deus restitui potest marito. et ille aduulterium commisit per mulierem obijce non presentiam. quia cum sua voluntate tradita est alij viro hoc inuita. Tertio notandum. ponat in casu quod aliquis iuratus vel iuratus velat ad ecciam cum muliere petens copulationem et non presentiam expamere de presenti. Tunc quod vir deus faceret illi deus mulierem copulare. Rursum quod sic. quia verba de presenti non solum sunt de presentia matrimonium sed et quod sufficit consensus. quia talis iuratus vel iuratus per signa manifesta presentiam ostendit presentiam matrimonium presentiam ad presentiam. Et sic talis iuratus non exprimat verba de presenti nisi adhuc est de presentiam: saltem cum presentiam signa euidentia presentiam matrimonium ostendunt. Sed secundo de presentiam et presentiam. quia ista non presentiam presentiam matrimonium durante tali infirmitate. sed cessante illa infirmitate et sanitate recuperata: tunc possunt licite contrahere matrimonium. ut infra dicitur.

.f. vxor .f. pueri m̄ .f. puez .f. suscept
Non mea sit mulier eius quem fonte leuau
 .f. nutu amboz .f. masculus
Communi de consensu si vir mulier qz

Summula Raymundi

sup. castitatis .i. uocet .f. vir .f. mulier
Votum solenne faciant: licet iste vel ista
.i. societate legitimi .i. dicant .i. nō posse deficere
Si consorte thori fateantur nolle carere
.f. firmiter .f. tale
Stat votum: punire reum iubet ardua pena
.i. nō sua voluntate .i. mascul⁹ .i. aliq̄ dgo
Si non sponte sua claustrum puer atq; puella
.i. pellit .i. stroire .i. annus
Logitur intrare: cum debita venerit etas
.f. claustrū .f. puerū z puellā religiosofū
Exeat: exire si vult: nec eos tenet ordo
.i. vxor .i. copulata ē viro
Femina si nupsit aly tua: te rediturum
.f. exis .i. ad domū viro .f. mulier
Desperata domum: tibi redditur hec redeunt
.f. vxor .f. exis .i. pueniēt .f. tuam .i. associat .f. viro scō
Illā tua licite post mortem iungitur illi
.f. scōarie .f. m̄fimonij .i. p̄ficet
Qui nupsit: nouus hic consensus: et integer implet
.i. culpa .f. m̄fiet .i. nō bñ mēte intēta .i. p̄petrauit
Vindicta caret hec: quia mens non conscia fecit
.i. seruus .i. ancilla .f. aliq̄e .i. de baptismo iuicē
Masculus aut mulier puerum de fonte leuantes
.i. m̄fimontalit .i. copari .f. t̄les .i. cupiūt
Legitime iungi si querunt non prohibentur
.i. carnali .i. pacta .f. isti .i. diuiduntur
Legitime copula celebrata non separantur
ego ray .phibeo .i. filijs z fillab⁹ pucros .i. de sacro baptismo
Nolo meis pueris pueros quos fonte leuanti
.i. m̄fimontalr p̄ sed
Legitime iungi: fratres tamen atq; sorores
scz pueroz .f. filijs z fillab⁹ .i. puenienter
Ipforum copulare meis pueris bene possum
.i. de baptismo .i. filiū vel fillā .f. tua legitima
Si de fonte meum puerum susceperit vxor

.i. decedete vroz

ē mulier legitima

Te moriente tua nec esse potest mea: nec tu

.i. decedete

.i. copulati .i. vroz

De moriente mee poteris iungi mulieri

.i. matrimonii

.i. documēta .i. p^o contractū m^o matrimonii

Extra contractum non stabunt ista: sed infra

Circa m^o ponit alios casus vtilis z bonos circa m^o matrimonii. Et vult tm̄ q̄ ad p̄mā p̄tē ponēdo tria documēta t̄p̄oz. Prīmū ē istū si aliq̄s leuat puerū de fonte baptisimat: tūc matrē illi^o pueri leuati t̄p̄e leuās n̄ p̄t sumere ad t̄p̄oz legitimū. Ad ē q̄ talis mulier ē cōmater illi^o. z iter cōmatrē z cō patrē ē spūalis amicitia q̄ ipedit t̄p̄oz legitimū: q̄ n̄ p̄t mutuo copulari. Scdm̄ documētū ē. si vir z mulier ex cōi p̄sensu āboz facerēt votū solēne sic q̄ vellēt manere casti z cōtinētes: vñ suppositū illoz postea nō posset carere copula carnali. tūc ille q̄ ē fractoz z trāsgressoz voti alle d̄z sumere p̄niam p̄tali trāsgressione voti. Tertū documētū ē. si aliq̄s puer n̄ volū tane tradit ad claustrū anteq̄ h̄z vsum rōnis z discretions. tūc talis puer licite pōt exire claustrū cū puenerit ad debitos ānos. i. ad ānos discretionis si sibi placuerit. z hoc ē verū si nōdū fecit p̄fessionē. s̄z p̄fessionē sc̄ā tūc talis puer ē obligat^o ad ordinē illū. tūc tibi (sc̄ia si nupsit) m^o ḡr̄ intētū suū exequit^o ponēdo aliū casuz de m^o matrimonio dicēs. si vtr̄ litimus alicuius mulieris visitaret loca sc̄ā. vtr̄puta Romā v̄l terrā sc̄ām. vel eq̄taret cōtra paganos. z ille vir diu n̄ rediret ad patriā. z mulier ei^o q̄reret ip̄m cū magna diligētia: z tandē mulier iformaret q̄ vir ei^o eēt mortu^o: z sic m̄t̄t̄t sibi aliū virū despōsare. tūc p̄mo viro redeunte mulier tenet scdm̄ de relinq̄re: z trāsire ad p̄mū. z si p̄mus vir i eodē āno moreret: tūc mulier pōt ecōuerso trāsire ad secūdū virū. s̄z tūc de nouo d̄z fieri p̄sensus vroz ruz. q̄ q̄d p̄t factū ē de illo: mulier fuit m̄cia. tunc tibi (Mausculus aut mulier) m^o ḡr̄ ponit tria notabilia. Quoz p̄mū ē q̄n aliq̄s vir cū aliq̄ muliere leuat vñ puerū de fonte sacri baptisimi: tūc nō inhibemus eos ad iungēdū m̄t̄t̄t. i. i thoro litimo copulari. Deīn subdit scdm̄ documētū dicēs. pueri mei nō p̄t copulari cū illis pueris q̄s ego de fonte sacri baptisimi leuaui. s̄z bene possunt copulari cū fratribus z cū sororibus illius pueri leuaui. Deīn m^o ḡr̄ subdit tertū documētū dicēs. si tua m̄t̄t̄t legitima sumpsit puerū meū de fonte sacri baptisimi. tunc te moriente ego non possuz illā sumere ad t̄p̄oz legitimū. z sic ecōuerso me moriente tunc tu non posses sumere meā vrozē ad t̄p̄oz legitimū. Et rō hui^o est ista. q̄ tibi ē amicitia spiritalis: que dirimit p̄tractum z impedit p̄tractū matrimonii.

Circa litteram est notandum. q̄ duplex est votum: sc̄ilicet votum simplex. z est quando aliquis vouet absq̄ magna deliberatione in occulto z non in publico. vt si aliquis voueret q̄ in quartis ferijs nollet portare lineamenta vel aliquod huiusmodi: tunc illud votum non ligat quo ad homines: nec impedit matrimonium. Aliud est votum solenne. et il-

*Exemplum
voto
z solenne*

Summula Raymundi

lud votum fit cum magna deliberatione mentis et in facie ecclesie coram sacerdote vel episcopo. ut quoniam aliquis sumit ordinem diaconatus vel subdiaconatus vel presbiteratus. tunc vouit castitatem deo et episcopo et hoc in facie ecclesie. Et si nunc illud votum de se solenne et impedit infirmitatem. quod dicitur per psalmum. Mouete et reddite. modo per se intelligitur de voto solenni. quod de voto solenni est magis vis et si de voto simplici deo quod non dicitur: quod adhuc votum simplex est duplex. Nam quoddam est votum necessitatis. et quoddam est votum voluntatis. Nam votum necessitatis dicitur illud si quod nullum saluabitur sicut abrenunciare diabolo et huare fide catholicam. Et illud votum vouetur in cathedra dei puerorum. scilicet ubi abrenunciatur diabolo et peccatis eius. et sicut vouetur huare fide catholicam. Et quatenuscumque aliquis transgreditur illud votum tunc peccat mortaliter. et pro illo ponit illi penitentiam. Sed votum voluntatis est bonum aliquid ad quod aliquis homo non tenetur. quod si in isto potest saluari esse. et tamen si sponte et voluntarie se obligat ad istud votum. tunc postea tenetur illud huare et exequi. sic est votum continentie: abstinentie vel pigrinasationis: et similia. Et duo presertim exiunt ad hoc quod talium votorum fiat redemptio. scilicet superiorum auctoritas. Et ut si ipse vouens est senex: debilis vel infirmus. Etiam requirit superiorum auctoritas. scilicet licentia. quod nemini propria auctoritate redimere votum suum vel mutare. **¶** Secundo est notandum. quod mulier non potest facere votum solenne absque consensu viri sui post contractum matrimonium vel e converso. ita quod mulier si velit absque licentia viri se ieiunare per aliquot dies in hebdomada in aqua et pane. vel quod velit obhuare continentiam vel castitatem. tunc ad illud votum non restringitur viro contra dicitur. quod mulier in illo casu non tenetur: sed est sui viri. et e converso. Et tunc quod in hoc fieret similitudo aliter. ut habetur in decretalibus. extra de voto. Nec contra verum similitudo potest voueri aliquid sine consensu domini sui. Si vero nec puer ante annos discretivis seu pubertatis. Si vero alienatus a mente. scilicet si postea fuerit compositus rationis sue et presentiat et adhuc vouerit: tunc tenetur implere tale votum: alioquin. Item nec episcopus nisi cum licentia pape. Nec monachus nisi cum licentia sui superiorum. ut patet in decretalibus. et hoc intelligitur de voto abstinentie. **¶** Tertio notandum. quod nulla mulier ad secundas nuptias migrare presumat donec de morte mariti sui certum constet et manifeste sciat ipsum esse mortuum. Et illud habetur in. iij. decretalibus. de secundo nuptiarum. Sed si aliquis mulier crederet virum suum legitimum esse mortuum ita quod deus sic crederet: nec ille reperiretur: et straheret cum alio viro solenniter in matrimonium tunc ipsa mulier excusatur ab adultio et fornicatione si primum vir rediret: propter ignorantiam. **¶** Quarto notandum. quod mulier in illo casu excusatur ab adultio cum inquit moriturus et cum magna diligentia. et si mulier interim cum secundo viro generasset filios. tunc illi filii sunt legitimi patris hereditatis. sic quod potest possidere omnes patris possessiones. et illa mulier immediate quoniam primum vir reuertitur: tunc amplius non habeat copulam carnalem cum secundo viro. quod si hoc faceret mulier fornicaria et adultera esset. Si autem post hoc mortuus fuerit primum vir: tunc potest a nouo redire ad secundum virum a quo fuerat separata. Sed tamen oportet quod hoc fiat cum consensu viro cuius. Sed interim quod mulier non est certa de morte mariti eius: tunc non debet ducere alium virum donec ei sit certum et manifestum: sic quod videatur aliqua euidens signa ex quibus potest elicere mortem sui mariti. vel quod hoc dicatur sibi per homines fide dignos. sic quod mors sui viri sufficienti testimonio approbatur.

Votum
Necessitatis
Voluntatis

no

Quiro notādū qd ex ista vbi dicitur (masculi? a mulier) hñ tale documētū qno
 me ppiqat siue affinitas ouit ex baptismo puuloz & illa affinitas ē it ba
 ptizate & baptizati. qd ē pñtas spūal ex pte baptizati. & filiaro ex pte ba
 ptizati. Et qd ē se qd tal ista. qd nul? baptizās cū baptizato pñt pñt hñ mñs
 monū. Etiam fili? baptizantis cum filia baptizati nō pñt contrahē matris
 monū: qd ibi ē ppiqas seu affinitas it baptizati ē & pñt baptizati qd ē pñt i
 tas. Et qd ē se qd alia ista qd baptizās nō pñt pñt hñ mñs monū cū mfe bapti
 zati: qd ibi ē ppiqas sū affinitas spūal qd ē mfe baptizate & mfe baptiza
 ti: & hec dicitur mñtas. alqñ affinitas sū ppiqas spūal sū it filios baptizati
 & baptizati. & hec dicitur spūal sū mñtas. & illi iterū si pñt iuce pñt hñ mñs
 & alqñ etiā affinitas siue ppiqas spūal ē mfe baptizati: & ē it illos d euz
 d fere sacri baptisū suscipiūt. & hec dicitur cōpñtas siue filiaro. Alqñ si it
 baptizati & exorē leuanis: eā d fote sacro. & hec dicitur cōpñtas siue filia
 ro. Alqñ erit iter baptizati & filios suscipiēs: eū d sacro fote. & hec dicitur ff
 mñtas. alqñ erit iter suscipiēs & pñt suscipi: & hec ppiqas d cōmñs
 ras. & iter oēs has pñtas pñtas sū decreta. pñt hñ mñs monū. **Quo**
 notandū d casib? pñt cas? ē iste: pñt qd alqñ mulier itret valuas ecclie ad
 bñdicēdū cū alijs spōs: vel ad itroducēdū. ibiq; reclamās affirmādo se
 nūq; i vtrū mñs monū icidisse. tūc qd vtrū istū multen sit credēdū. & vtrū
 spōs siue marit? illi? mulier? sit examinand? nñt qd talis spōs nō ē exa
 minand?: naz ppter astutiaz harū mulierū si cū tñ idoneis testib? pñt
 rā hñ pñt. **Secū** casus: pñt qd alqñ mulier vel hgo die sedū sit iocū
 ta a viro veniēs ad eccliam vñ bñdicē: reclamās & hñ spōse deponēs asse
 res se nūq; i mñs monū vtrū icidisse: vel ppter metū penū sēnsū addidisse
 tūc qd vtrū hñc hñt siue mulier sit credēdū. nñt ad cassū qd tal met?
 seu tior ē fidelit? itrogand? & pñt rānd?. naz si talis tior fuerit iucē? tūc
 mor ab eo sepā: nisi ipōte volūtari e cū eo manē voluerit. **Tertū** cas?
 ē pñt qd aliq; rex ppter discordias suozū filiozū reciperet vxoēs eozū ita
 qd ista discordia mitigaret: tūc qd vtrū vxoēs tpe discordie dñt eis. istū
 id casū nñt qd sic & sic pñt hñc filijs noliz reddē vxoēs: tē itriditū possit
 loio? regiōib? & territorijs i qd? iste ecnt coartate. **Quartū** cas? ē pñt qd
 aliq; dat i. xij. anno vnaz puellaz alicui marito: & pñt qd illa puella ab i
 tio iure ei fuisse tradita. & tñ retinēs eū. hñ ano. xv. elapso & xvj. nihil loē
 ei: tūc qd vtrū illa puella. i. xvj. anno ipā reclamāte possit ab eo sepāri. **Id**
 casus nñt qd si hñc puella a. xij. anno vsq; ad. xv. annū & i. xvj. etiam recla
 mass: tūc possit ab eo sepāri. hñ si i anno. xv. & xvj. nō reclamass: tē nō pñt
 pari ab eo: qd mora tantū tps pñtōez excludit. **Quitū** cas? pñt qd ali
 q; studēs icipiat diltgē aliq; & nesciat iuentre modū quō possit eaz am
 plexare & cāgscē: tūc postea dliberando transeat ad aliaz religioe assu
 mēs hñtū hñt & eligat i pedissē quaz alicui? regie. quaz postea perat vt et
 speret o: tūc mñs hñtū qd factū voueat castitatē i man? abbatisse & pñt
 vxoē pñtē hñtū: hñt assūmēs hñtū. elapso autē tpe pñtē cū abbatif
 sa eaz cōgscat: ipe hñtū vt gñet pñt pñtōez hñtū talē postpōit et in
 hñtū seculari pmanet. tūc qd vtrū eūde ordnē igrediet vel aliū. **Et** ad ca

Summula Raymundi

sum qd nō eūdē ordinē dēat intrare: qz vir cū viro in monasterio habitā
 dy: sifr z mulier cū muliere. z hgo cū hgie: s; ipe tēf intrare ordinē d q nūqz
 exeat: s; p̄tinue delictū dēst: at p̄niam adiplēdo. vñ p̄s. Couere z reddite
 qz i isto casu filia cogit m̄ez: qz oēs moniales sūt filie abbatis: ad nēce
 ē vt ille gūter p̄m̄tear: qz grauit peccauit. **Ultim^o casus** ē iste: ponat qd
 aliqz scriptor i curia regis diligit filiā regis q̄ sit. xij. annoz. puella vero iu
 rat ei maritari z ipe ec̄ouerso: tpe nō elapio rex vult eam tradē alicui no
 notario z illud cū iuramento cōfirmasse: p̄ nō norariū extra regnū p̄ter
 nens filiā alteri tradēdo: illa nō puella nolens p̄mitte hoc p̄pter iuramē
 tum z nō mirat se cognosci ab alio: z qñ signū sponie sup caput ei⁹ fuerit
 positū ip̄a deponit se asserēs virginē. **Tūc** querit qd sit faciendum in ta
 li casu. **Ad casum** breuiter responderit: qd de iure primo marito est tradē
 da s. ipsi notario salua meliori correctione.

Propter fornicationē tuam legitimam
 .i. p̄pter fornicationē tuam legitimam

Propter adulterium si dimittis mulierem
 .i. sine muliere

Innuptus maneat. sic dico reconciliari
 sup. mulier .i. excedis sup. pctō

Si sibi nolueris. nam si peccas in eodem
 .i. lege cōsimili .i. retinere

Conditione pari cogeris eam rehabere
 .i. ordinē sacrū intrare sup. mulier

Claustrare poteris licet adultera negat
 .i. mulier aliqua coartari

Femina non debet cogi cum fure marito
 .i. manere delinquit vir

Diuere: furari nisi desinat. attamen ille
 .i. fecerit furti

Si venit occulte coitū non deneget illi
 .i. intra thōt sup. sue

Reddere si coitum vir non poterit mulieri
 .i. intoxicationibus.

Sive beneficiis infectus perpetuis sit
 .i. cū alijs fraudibus

Sive dolis aliis: coeundi pura voluntas
 sup. ambobus sup. exercere actum

Cum sit eis: et non possunt: dum tertius annus

^{.i. fecerit} ^{.i. defect⁹ coeūdi} ^{.i. separant}
Præterit: et maneat quod obest: tunc dissocientur

^{.i. sub celebriatōe diuortij}

Lege sub ecclesie: nisi sponte velint simul esse

^{.i. sit quasi soror cum fratre}

Si forte non poterit: mulier saltem soror: hec est

^{.i. deficient} ^{.i. ad generationē p̄tinentibus}

Si careant membris genitalibus iste vel illa

^{.i. iste et illa} ^{.i. ad iudicandum}

Quique sur sexus iungantur ad inspiciendum

^{.i. causam} ^{.i. expumant}

Qui rem iurati dicant: examine quorum

^{.i. discretio} ^{sup. homines}

Causa siet occulta: discreti iudicium dent

^{.i. postmodū} ^{.i. cum alta}

Postea si coeat hic: cum reliqua muliere

^{compellit} ^{sup. mulierē}

Logitur ad primam communem lege redire

^{.i. stricta in membro muliebri}

Si nimis est arcta mulieri subueniatur

^{sup. mulier apta}

^{sup. viro p̄ior}

Hec habilis fuerit eadem reddi sibi debet

^{.i. tribus annis}

Annis inde tribus: alii si facta marito

^{.i. p̄desse videant} ^{viro} ^{transactis}

Nil profint: aliam licet sibi ducere: lapsis

^{sup. aliq̄} ^{.i. occulta medicina} ^{medicina}

Ungento vel secreto medicamine que si

Hec p̄t̄ alios cas⁹ m̄rimoniū impedietes. q̄z p̄m⁹ ē iste: si aliq̄s d̄mittat mulierē p̄p̄ fornicatōz: si n̄ vult ei recēd̄tari tē d̄z manē cast⁹: si aut̄ n̄ manet cast⁹ sed alia fornicat cū alia muliere: tē cogit̄ f̄d̄tē ad p̄mā. sic pari lege fit q̄ m̄l̄ter adultera n̄ p̄viro ih̄bē claustr̄z intrare si vult. Sc̄d̄s cas⁹ ē iste si aliq̄ m̄l̄ter h̄z furē q̄tra suā volūtatē fac̄ furtū tē n̄l̄s p̄fessor d̄z et p̄sulēq̄ maneat cum eo: nisi ip̄e velit desistere a furto: atramen si mulier non maneat cū illo: si vir i occ̄trovenēit ad mulierē: perēt iura th̄oz: tē n̄ debz il li d̄negāre: q̄ ē illi: t̄ria v̄ro: s̄z tal̄ m̄l̄ter si d̄z cū eo p̄cūbē i mal̄festo p̄p̄ p̄ictz eunt d̄. ne tal̄ m̄l̄ter v̄idat̄ p̄iceps furti. T̄rti⁹ cas⁹ si aliq̄s vir ē q̄ n̄ p̄ red

Summula Raymundi

dere iura puigala. vitz couit ppe cas accitales: vt si ceter itoxicat? ita q
e nis frigid? q e ifece? aut maleficijs. mo si t e aboz voluitas coctidit
z n pntit dnt ambo fil? pmoari ad tres annos: si t e illd maleficiu cessat
tuc n dnt separi si ar n cessat tuc dnt ab iuce separi: s; si volut fil e casti
z iuce pmoari hoc pnt face s; si vna psona siue mulier siue vir si velt sic
cu a to manet e dnt separi. **Quart? cas? e iste.** si vir vel mtr carcat vshals
b?. ita q n hrent mebra gentalia sic q coite n possint. z si cet d: fecer? er pre
multer? vel viri. t e hoc d; mitti ad illos q st iurati. z isti dnt valde occu- te
respice ex p: e cui? sit defect? tal? opis co. iudi. z sm hoc dnt iudicat vrtu
vir z mulier pnt reddere siue age iuce iura thoz l f h: z qdlibz os dari suo se
xui ad examinadu: z h? oz fiet occulte. z si defect? si e ex pre mulier? t e oz
redire ad maritu. si ar defect? e ex pre viri: vtr durt alta z cot cu illa se
cuida t e cogit tre ad p na z dimittit e scdaz. **Quit? cas? e iste.** si si vula e
nis arca: ita q vir no pt mebru suu iduce sic q ea carnalr cogit: tuc sm
medicos q scut securari seu expun d ralis? oz eis subueit medicamie sed
to: ita q reddat hils viro: s; th claps trib? dms si t e n dualeit: t e p fieri
duoru int eos. si ar illa mulier e hils alci viro: tuc v ue d; idre ad p
mu vtz. na q rone e h. hils viro z? eade rone erit hils viro pmo. **Notas**
du ex lra h: q iponitae viciu corpus mti nomu p: rahedu ph. bes et dim
mes ptractu. z prigit aliqn ex defectu q: rar? vitz an ipa det erminat u
an anos maturos l vtroqz an. xij. annos l: emella. z. xiiij. annos i viro. ali
qn ar prigit ipona talis ex nali dispone: q: forte nalt er e nis frigid?: z l
la frigiditas ipedit mimonu p: rahedu. n solu i viro s; etia i mulie. aliqn
veit ex castratoe: vt si vir eet castrat? z o: bar? tuc hec e iponitae gnanu z
illa castratio ipedit p. e. z id t e phus i lib. d. aia. A. a. i. s. m. u. opm e i vuetu
b? ipstrane gnanoz n hntu? z n o: bar? ex silib? s; ita gnan. aliqn no ipo
teria prigit ex maleficijs vitz ex icantariode mulier. z hoc prigit dupli. qd
vel talis ipona e tpaltis ita q solu ad modicu tps durat: t e no dimittit m
monu cotractu nec ipedit cotrahedu. Si no illa ipona e cotinua z heqns
t e ipedit mimonu p: rahedu z dimittit ptractu: vt p: ex d coipe viciato.
Notadu: pof cas? q aliqs mascul? accipiat vxore qz hz p vnu vl p tres
meses l p itegz anu z ceseat se ee frigide nae ita q n pt coite cu ea: z v:
cat cora iudice q n possit ea cogice ppe frigiditate: t e qf vtz sit si pand?
ab ea l n. Si vxor hndi frigiditate affirmat z iudicu certu illd cogicat:
t e pnt separi ab iuce sub talt rone q ipe ma? cu? n ducat alia i mimonu
si ar alia durtit z illa mimonu alr co: guert t e re? erit pluz. z tuc plecta
pna q illi desup inuigil? pellant tre ad pma. **Notadu pof q aliqs cotra**
har mimonu cu puella. r. vl. xij. anoz: z cu ipaz velt cogice n possit: illa
ar mulier tpe medio icidat egritudine magna: ita q penit? amofiet viro
iutit: t e qf vtz possint separi. iust doct. si mtr ptractu hoc a na q n a lctice
vir sic q n medicamie medicop p sanari z viro hilitari: t e vtro vaf pias
ducedi alia vxore. si ar ipostez p aliqd subsidu reddere? habil viro: t e de
iure vir tef redire ad pma. **I t e pof i casu q aliqs cuius hcat vna filia**
xv. anoz tradat eaz altcu viro i lrimu mimonu. iste ar vo lcs t e d e b

bitū nāe si potes pphibitātē puellē qd narrās pentib⁹ puellē. mī nō re
cipiēs eā adhuc videt eā eē nō gine: z si pētes dirīgētes p medico scipiūt
psiliū ab eo qd facit. medic⁹ spiciēs puellā cogitat eā eē vix z si puellā
z sic p icisionē maifestant mēbra virilia. sic q oia ad vix reqsita ibi appa
reāt: tē qd sit faciēdū. Bñt deero. iur⁹ q ille vir p̄t ducē aliā vxorē: sif
puella q̄ ē facta vir p̄t ducē aliā. z sic p̄t fieri q vxor m̄fimonialr duxit vx
orē. Nōtō notādū ponat q aliq̄s mascul⁹ duxit aliquā puellā i vxorē q̄
p mltos ānos fuit icognita ab eo. ista puella dferēs lras ad ep̄m affirmās
se eē icognitā petēs se separt ab eo: tūc q̄ vix debeat separt. inr. si mulier
eēt i cā sic q̄ exptū ē p discretas mulieres: tē mulier d̄s iduci z informari
vt itret religione: vt i castitate dō fuit. Si at vir fuerit i cā: tūc mulier
dat libera volūtas z trahēdi cū alto. s; si vir postea redderef habil: tē vx
or tē redire ad eū. I tē dubitat: pōat q aliq̄s cōphēdat vxorē suā i māt
festo p̄t qd eā a se remoueat. ista nō i alienis p̄tib⁹ assumēs hitū religio
nis aut monialū. z postea vir ducat aliā vxorē cū q̄ ztrahat p̄les pueros
viuētē p̄ia vxorē: qd p̄cipēs p̄ima vxor exeat monasteriū repetēdo vitū
suū. tūc q̄ vix tenet redire ad eā z dimitte sedāz. Bñdēt deero. iur⁹ q il
le vir ē cōpellēdus vt relinq̄t sedāz z ducat p̄nam: z scde mulier datur
libera volūtas cōtrahēdi vel ducēdi altum virum legitimum.

.i. intrans .i. monasteriū te nō p̄sentiente. i. vxor sup. illa vxor
Ingressus claustrum sine te tua spōsa: redibit

.i. vtrū desideras mulierē .i. postulanti sup. mulieri

Ad te si petis hanc: nec poscenti sibi reddas

.i. debitū .i. nō es su⁹ maritus quo ad debitū

Iura thori: quia nō suus es: tua sit licet ista

.i. nō .i. mortuo sup. viro sup. nos raymundus

Ne te defuncto reliquo nubat prohibemus

.i. i m̄fimonū. i. p̄pellor. f. puellam .i. iuncta

Ducere si cogor aliquam: nec sit mihi iuncta

.i. carnalr carnal sup. carnal sup. mulierē.

Carne: pater meus aut frater bene ducit eandem

sup. mulier. i. integer

Si non consensus illi purus fuit in me

.i. legitima .i. carnalis .i. vir vel mulier

Ex vxore mei fratris si tu genuisti

.i. filiam .i. d̄tore. f. m̄fimonialr sup. filia.

Prolem femineam: licite mihi iungitur ista

p vel .i. ecōuerso intelligit de viro

Spue meo nato: casus conuertitur iste

Summula Raymundi

.f. legitima .f. carnalis carnalis s; e nouerca
De muliere mei patris que non mea mater

.i. genita filia p vel .f. pueris .i. copulaf

Edita filiola: mihi siue meis bene nubit

.i. taliter tenere dēs .i. cōiunctis

Sic de personis teneas tibi sanguine iunctis

.i. alteri? prochie .i. mulier plebauū .i. accesserit .f. mulierē.

Si gregis alterius ouis ad te venerit illam

.f. mrimontaliter .i. tu? prochie? .i. p vxore legitimo.

Non tuus agnoscat aries pro conuge: donec

.i. illud .i. liquet ista mulier .i. ab oi viro

Hoc constat q; sit ouis ista soluta marito

.i. de alia villa exiis .i. transierit .f. plebanū

Masculus alterius ville si venerit ad te.

.i. de populo .f. plebano .f. legitime .f. aliquam

De grege commisso tibi nō ducat mulierem

.i. solutus .i. tamdiu .i. legaliter .i. attestetur

Qd sit liber ab hac donec de iure probetur

Hic autor ponit alios casus circa mrimontū. q; p m? ē: si aliq; vir sumē
puellas z ipa curreret d viro itando ordine. tūc vir p̄t eaz postulare d or-
dine. z hoc facto: si puella tūc postularer d viro copulaz carnalē: tūc p̄t et
denegare. z rō ē. q; ipa vout castitatē: vt ois montalis facit qñ irat clau-
strā. Si aut vir postularer d ea iura cōiugalia: tūc ipa mulier tenet reddē
viro. z pena illi? mulierē ē q; si ille vir moreret q; ipa nūq; nubet alteri vi-
ro. Deū subdit scdm casum dicēs: si aliq; p violentiam cogit a p̄cipue vt
alijs sumē vxorē: z ipa ppter necessitatē cōsentit. s; si cogit eaz carnaliter
p? pmissionē: tūc ipō discedere ab ea sequit die z imediate: tūc frater illi?
vel p̄t p̄t sumē eandē. Deinde subdit terciū casum dicēs: q; aliq; p̄t du-
cere filiam vxoris sui p̄tis sub tali cōditione: si illa filia nō est nā siue car-
nalis sui p̄tis. Nbi grā. Si aliq; vir duceret viduam: que vidua h̄t filia
ab alio viro. si tūc p̄t sumit viduam: tūc filius p̄tis p̄t sumere filiam illi?
vidue. z sic ille nō sumit filia illi? p̄tis (cū ipa nō ē filia ei? s; carnē) s; so-
lum s; vocē. Deū subdit quartū casum dicens: si vxor fratris alicuius
ipō fratre mortuo sociat alteri viro. z pariat filia cū eo tūc frater prior
vir p̄t ducē filia quā habuit eaz scdo viro. z sic cōsimiliter si placet filio
tūc p̄t ducē sororē prior? viri. Ex hoc aut sumunt iuriste vna rlam q; p̄t
p̄t ducere mrem z filius filiam quā nō genuit p̄t illius. Tandē subdit qñ
tum casum dicens. si aliq; ouis .i. parrochiana alteri? veniret ad te z vellit
ducere maritū de tuis parrochianis. tūc talis plebanus non debet ei ali-
quē arietem dare. i. virū d suis. nisi prius sciat q; illa mulier sit soluta a q;

libet viro: ne postea diuortiu inter eos celebraret. Ultimo subdit casum
dicēs q̄ aliq̄s masculi⁹ alteri⁹ velle n̄ v̄ sumere aliquā vxorē de grege tibi
pm̄i s̄o nisi p̄bet q̄ tal' vir eēt libē p̄ditōis. Bō ē. q̄ vir fo r̄e h̄er aliq̄s ca
sus ipeditēs m̄i moniū. Circa h̄az notādū: q̄ vxorē alicui⁹ itrare rel
gionē p̄rigit dupl̄r. vel em̄ copula carnal' fuit p̄us pacta vel n̄. Si p̄mū: tē
n̄ v̄ itrare religioē sine p̄sensu viri: nec vir sine p̄sensu m̄lieri: nisi aboin
traret ordinē: si aut̄ copula carnalis n̄ p̄cessit: r̄ absq̄ velle viri ip̄a p̄ itra
re ordinē. q̄ tuti⁹ r̄ securi⁹ ē dō fuisse i castitate q̄ m̄udane iuue: r̄ iō scōz
hic sustinet r̄ n̄ p̄mū. Itē si vir ē uet' r̄ antiqu⁹ r̄ mulier iuuenis: tē ip̄e lē
cite p̄ itrare religioē: r̄ hoc ē uex si d̄ea p̄sumit icōtinētia. r̄ si tūc mul
uoluerit p̄ licētari ad religioē: saltē m̄liere legitima p̄sentiere. Sc̄do est
notādū p̄ modū dubitatiois: v̄t p̄ d̄ns aplicus h̄eat disp̄sare v̄ m̄i monio
p̄tracto v̄t si vir s̄i p̄sensu m̄lieri itraret religioē: v̄t tē d̄ns aplic⁹ pos
set disp̄sare cū viro: sic q̄ i religioē p̄manēt sine p̄sensu vxorē l̄time. r̄ir
q̄ nō: q̄ papa n̄ disp̄sāt i illo cāu cū tal' r̄ i q̄ plurib⁹ calib⁹ v̄n d̄ns apli
cus p̄tio n̄ h̄z disp̄sare p̄tra articulos fidei xp̄iane r̄ p̄tra ḡniale statutum
eccie romane: s̄z ip̄e aplic⁹ p̄tra statutu q̄d n̄ ē oīno ḡniale: sicut d̄ p̄tinētia
sacerdotū vel alioz h̄mōi b̄n p̄t disp̄sare. r̄ t̄n aliq̄ dicit q̄ d̄ns aplic⁹ p̄
disp̄sare cōtra ḡniale statutu eccie. Sc̄do d̄ns aplic⁹ nō h̄z disp̄sare cum
his q̄ s̄t cōtra statuta monachoz nisi ex maḡ cā: sicut augustin⁹. m̄i nores:
p̄dicatores tē q̄ n̄ d̄nt h̄re aliq̄ bona p̄p̄ta: q̄ illi dicit m̄dicu: r̄ q̄ papa n̄
disp̄sāt cū istis: r̄ si hoc facēt: cōtra statutu iur' facēt. Tertio aplicus n̄ h̄z
disp̄sare i his q̄ i sua nā sunt mala: v̄t si illa q̄ s̄t p̄hibita i statutu roma
ne eccie: sicut ē sy monia r̄ h̄mōi. Quarto aplicus n̄ disp̄sāt cū bigamis:
s̄z q̄ ordināt bigamū ad sacros ordies: cū istis d̄ns aplic⁹ p̄t disp̄sare. Ul
timo d̄ns aplicus n̄ p̄t disp̄sare cōtra dicta euāgelij sc̄ri: s̄z b̄n p̄t disp̄sare
cōtra ius nāle. Tertio notādū d̄ casib⁹. P̄m⁹ ē iste. ponat i casu q̄ ali
q̄s p̄noctans i domo alicui⁹ ciuis: r̄ filia hospiti: circa eū reptat: q̄ nōdum
eā coguit r̄ cogit p̄ v̄olentiā eā obf̄uare. r̄ ip̄e facit p̄missu q̄ eā velit ob
seruare: r̄ seq̄nti die recederet ab ea: tūc q̄ v̄trū ip̄e sit coact⁹ eā obf̄uare
vel nō. ibi r̄ir q̄ si talis ē coact⁹ ad eā p̄ v̄olentiā: r̄ nō coguit eā carnalit̄
p̄ p̄missū: tūc n̄ tenet redire ad eā sine eā obf̄uare. sed illā puellā b̄n p̄t
m̄i monialiter ducē p̄r vel s̄t et⁹: vel ip̄e p̄t licite recedē cū disp̄sate epi
Si aut̄ ip̄am coguit carnaliter p̄ p̄missum: tūc nullo poss̄t separi ab ea: r̄
sic tenet eā obf̄uare. Itē q̄d maḡ ē: si ip̄e soctus coguit filia ciuis p̄ v̄o
lentiā aq̄z p̄r veniss̄: r̄ tūc postea p̄ v̄olentiā cogeret eam ducere non
staret tunc m̄i moniū. Sc̄ds casus. ponat i casu q̄ p̄r r̄ m̄r mutuo h̄erent fi
lios: et postmodū eueniat q̄ vnus illoz h̄erit causam sepatis: sic q̄ snia
diuortij diuulgatur cōtra ambas personas: et si tūc postea secrete se car
naliter cognoscerent et generarent filios et filias. tūc dubitat an tunc fi
lii essent participes paterne hereditatis. vel v̄trū eēt pueri legitimi. r̄ir
q̄ nō: q̄ p̄m̄i pueri fuerūt legitimi aq̄z snia diuortij erat diuulgata. Si
aut̄ v̄tra sniam diuortij remansissent r̄ generassent: illi essent illegitimi:
r̄ sic tūc ex cōseq̄nti non d̄nt cēpticeps paterne hereditatis. ¶ Tertius

Summula Raymundi.

casus ponat i casu qd aliqs sit diues: sicut dicitur factu fuisse de qda rege fran-
cie qd cu sua vxore gnare pueros n potat. tade puer pulcre dispdis a mer-
catoribz fuit adductz idumz aureis z regalibz iduz qd erat sibi repira?
z p modu fec vxore sua lace i puerpio dicez ea pepisse eude puez: z si re-
iste rex p dina gras p ocauu annu siue altu nouu filiu z ltimu obtinerz
tuc qd vtz pm cu scdo dz ee pnceps pnie heditary. z ponat qd iste puz
puer credat se ee filiu ltimu: sicut volcs hie pre heditary z n separi ab hedi-
tate: tuc qd qd sit faciedu. Ad huc casu duplz rnr: na qda sic dicit qd tal
puer pm no pt ee pnceps pnie heditary. z si pntes hoc admittent. pecca-
ret mortali: z faceret rapina d pntis bonis. z heditates pntis filijs suis
legitis auferet. Ponat qd aliq mulier ducet vtz que credit ee libez qui
tn pus vxore ltimu hret: tuc qd vtz cu pma deat ptrahe vel cu scdo. Ibi
rnr p distictoz: vel g ista mulier sciunt vtz istu huisse alia: vel n. si sciunt:
tuc mrimontu n stabit: nec eu obfuare dz: si n sciunt: hoc e duplz. vel igno-
rat simplr. vel p illd ipus iteri qd eu hnt. Si scdo mo tuc pma mortua dz
ea obfuari. si ar pmo mo. qd igravit simplr qn accepit ea z postea scuit
z isup illi comasit: tuc n pt ea ducē p vxore pnie mulier. Quart cas e
pdat i casu qd aliqs vir cu multi aliq diute iucez pmasissz z postea vir vel
let separi ab ea z pdat cora iudice ea ee ancilla z pette legari ab ea. tuc
dubitat an illa sit sepanda ab eo. Ibi rnr qd si tal coguit ea carnalr p qd
tpe iudex audiuit ee ancilla: tuc no tenet separi ab eo. Si at n cognouit
ser ea carnalr z tpe pbat ea ee ancilla cora iudice. tuc tpe vir tct fstritē
pecunia qua cepit p dote. z sic tuc separi i noie dni. Quint casus ponat
qd aliqs diacon hz vxore ltimu: z eps velit sepere eu ab ea qd excoicatos
z ille nihil aduertat sua excoicatonē: tuc qd vtz eps deat cu copelere ad
hoc qd ea dimittat. Rnr qd si talis voluerit tra hie ad sacros ordines: tuc
tpe licite pt ea dimittē: z tuc p ei? laudabile puerfationē pēt pmoueri ad
sacros ordines iudicari illi pnia desup. Sextus casus ponat qd aliqs faciat
sibi despōsan vna puella vel vidua p pccūā vel diuitias: ita qd sic sic
vellet ea fraudulenti accipe: z hz terra in calcis siue in ocreis: z dicat. in
terim qd ego transeā sup istā terrā ego ducā te i vxore: denotando terras
quā hz in calcis: z ambobz pssententibz deponat terrā d calcis dicens se
no ambulare sup istā terrā quā denotauit. Tūc qd vtz tal sit sepand? sū
no. z vidi qd sic: qd ibi mrimontu fuerat ptractū pditionalr: ex eo qd tpe p-
misit ea ducē iteri qd trāfiret sup istā terrā quā i calcis vel i ocreis hret
z qd vidi qd tpe solutio z separatō In oppositū ē fōra mrimontu vbi dō qd
dō pūxit hō si separat nsi mors. Ibi rnr qd tal n sit sepand? ab ea: qd tpe illa
pditio n ipedit mrimontu qd eccia n iudicat d occult: s3 solū d manifest
tō illa fallacia eā n fallit. Ultim cas? ponat qd aliqs ducat vna qd hz str
ctā vuluā vt eā no pt cogēce carnalr. z tū ista impgnef. Et ponat vltim
casu qd aliqs cu vna ptraissz mrimontu: s3 nodu copula carnal fuisse pse
quira. ille no existēs i balneo semen virile emitte ret: puella autē sibi des-
pōsati ad eudē locū veniret. z sicut narrat cōmētator: z Albert? i secre-
mule: z tuc ponat vltim? qd matrix illi? ptrahat semen. vir no ei? videns

Folium. LXXVIII.

puellā ab eo incognitā eē ipgnatā nō volēs eā ducē: dicēs eā cū alto viro eē fornicatā: tūc qñt qd sit faciēdū in tali casu. **¶** Ibi rñr breuit̄ stāte meli ori corectione: si puellā pōt habē firmū testimoniū p nāles p̄ hoōz p̄ aliof viros idoneos circa hācīmām q̄ ipgnata sit a seie illi? ipe tenet eā ducē. s3 .i. duas vxores in firmo m̄fr .i. aliq̄s (si sec⁹ fuerit si tenet.

Si duxit binas mulieres ltime quis

virū relinq̄t .i. tu iudex .i. cogē .i. quā duxit. **¶** Hic sugaddit alt os casus dicēs q̄ si altq̄s h̄ret vxore ltimā ille si d3 ducere aliā. si ac ducit aliā: tē ipe d3 cogi ad hoc vt redcat ad p̄mam

Hūc vt dimittat debes arcere secūdā

.i. mulierē. muller coplata fūit. s. vtr̄. s. q̄ dimittat scōz ducere aliā. si ac ducit aliā: tē ipe d3 cogi ad hoc vt redcat ad p̄mam

Hāc ecōuerso si nupsit illa duobus

.i. d. me .i. ipediētes p̄mū p̄tractum. **¶** Hic ē tñi dicē. si altq̄s vir duceret duas vxores ad thoz ltimū: tunc sacerdos d3 virū

Excipe ltimos casus interuenientes

.i. in exēplo .i. tua p̄ sanguinea .i. foras sis

Ut si p̄ma tua sit neptis: vel tua forte

.i. tua amica .i. p̄ma mulier. s. p̄ baptisimā p̄firmariōem

Affinis: ve soroz hec sit tua spiritualis

cogere mediante iure vt dimittat scōz mulierē 2 maneat cū p̄ma. **¶** Et hoc quert̄ sic. si altq̄ mulier h̄ret duos viros siue ducet3 duos viros ad thoz ltimū: tūc sacerdos d3 eā cogere mediāte iure vt dimittat scōz virū 2 maneat circa p̄mū. hoc ē vtz si eā ltimā si adess̄. q̄ si vir h̄ret duas vxores: 2 illi postmodū declararet q̄ p̄ma mulier eēt de affinitate viri 2 infra q̄ntū ḡdū: tūc ibi p̄t fieri sepatio. 2 tūc manē d3 circa scōz mulierē. **¶** Circa lraz notā d̄ q̄ rō lre s̄m sc̄m Tho. ē ista. q̄ q̄dāmō ē p̄tra ius nāle vnā p̄sonā h̄re p̄les cōiuges. Etā ē p̄tra ius septū. P̄mū p̄z sic. q̄z finis m̄firmōis ē plus ḡnatio 2 ip̄t̄ ad laudē dei educatio. mō q̄uis vnus vir poterit plures secūdare mulieres. tñ filij p̄limaz vxoz nō p̄nt sil bene educari ad laudē dei p̄t mulier r̄tas. S3 tñ min⁹ vnā mulierē plures viros h̄re. q̄z plures viri nō secūdāt mulierē: s3 bene secūdāt atē ipediunt vt p̄z d̄ publicanis mulierib⁹. Etā q̄ sit p̄tra ius scriptū p̄z p̄ Apost. vt. Alligat⁹ es vxori noli q̄rere solutionē. s3 q̄ ducit scōz p̄mā viuēte p̄tit solutionē p̄me mulieris vt p̄stat. q̄m ad p̄ma recedit: 2 sc̄de mulier ad heret. Irē matrimoniū significat vnionē xp̄i: cū ecclia. s3 signū 2 signat⁹ d̄it se p̄formare 2 iuicē cor̄ fidē. s3 hoc non facit vnio mulier⁹ 2 duoz viro r̄u. nec vn⁹ viri 2 duaz mulier⁹: q̄re pot⁹ non d̄z matrimonuz. **¶** Sc̄do ē notand⁹ q̄ ille casus quē ray mūdus h̄ ponit ita firmū 2 stricte ligat q̄ si paganus (q̄ h̄ret p̄les vxores) quert̄ ad fidē: tūc deberet seruari 2 iter⁹ rogari ab eo quā pus s̄p̄s̄s̄ sine duxisset. 2 illā tenet retinē. alā autē d̄mittē. **¶** Tertio ē notādū q̄ illud impedimētū qd̄ autor h̄ tangit i lra ē iter illos q̄ h̄t p̄iuges viuētes. 2 istud ipedimētū vocafligatiōis. Et d̄z tē illd̄: cū qd̄ alteri p̄iugit carnalr 2 m̄firmoalr. 2 ipedimētū ligatiōis n̄ solū tenet qñ aliq̄s p̄iugit alr carnalit̄. secūra copla carnali. s3 etiā tenet

Summula Raymundi

qñ aliqđ pñsigit alit dñmō interuent pñsensu de pñti. vt pz extra de spō
salub⁹. Quarto norād. q causa pñt quā vir poterit dimitte vxorē ē nima
z iordnata fornicatio. z cū tpe dimittit eā nō pñt aliā cogñcē pñi modera
mē pñs vñsi. z si vxor: tūc ab eo si ē carnalr cognita z aliū virū admittit
adultē ē. qz verū mñmōnū ē iter illos. lz tbi carnalr copula si fit sequita.
Ultio nota. z ponat casus q tpe noctnali ventat vn⁹ fur ad hospitiū vn⁹
q hz pulchriā vxorē: z volēs irare a marito audiat. q surgēs qñ credat sa
lē extra domū circūqz ābulārē. z tūc fur irat p ostiū accedēs vxorē sub
illi⁹ pñtis tñaz subagitādo. q facto recipiat vestimēta aliq z recedat. z ma
rito reuētere ad vxorē volēs eā pñolari. z tūc tñā rñdet dicēs. tu apđ me
fuisi hic z me subagitasti z cogñisti carnalr. Tūc dubitat ex q auduit ip
sam esse cognitā a fure: vtz tñā sit tenēda p adultā. z vtz tñā sit sepanda
ab eo. Rñt q nō. ex q tñā creditur furē fore maritū eñ: z fuit decepta per
pñba furē: tūc nō ē ab eo sepanda. Si autē furē nouisset nō fore maritū eñ
z fornicationē cū eo cōmississet. tūc cēt adultera z sepanda ab eo.

.i. vxor pñtia .i. vitas vxor: leprosa

Si tua sit coniunx infecta: licet fugias hanc

.i. accipere .i. non potes vxorē .i. qñsqz

Ducere non debes aliam donec moriatur

requit puldeas mulieri. .i. nutrimenta

Ipsa fides q vult des corporis huius alimenta

vales caste vitas .i. potes abstinē .i. mulier leprosa

Si potes abstinere: si non: eandem tibi carnis

.i. tribuat .i. transgresso: lēmi tñon .i. si aliā cogñerit

Debita persoluet: vel adulter eris aliunde

.i. pñet mēbro virū .i. nñtat virū

Si vir castretur sua nunq̄ deserat illum

.i. relinquat mulierē .i. illa sustinet defectum

Femina: nec vir eam quocunqz modo patiatur

¶ Hic mñt ponit aliū casus de mñmōnō dicēs. si tua mulier est infecta
cū aliq veneno vel cū aliq infirmitate vel cū lepra tūc pñt illā eāz mñmo
nū pñt dissolui z separi. z pñt separationē z dissolutionē vir nō dñt sumē aliam
vxorē nisi tñā sit mortua. z si tñā ē lēgēs z egena: tūc vir tenet ei pcura
re z dare nutrimentū corpus. Tūc tbi (Si potes abstinere) vult tñm. si ma
scul⁹ pñt tñ dñt pñnēl viuē. vñ si vñsqz velit eēre tūc noscat vxorē leprosa
siue infectā: ne aliūde adultū pñt. Tūc tbi (Si vir castretur) ponit doctū
mētū siue aliū casus dicēs. si vir pñaret mēbus sex tonalib⁹ siue genitalib⁹
qñsqz mō hoc fieret: tūc tñā mulier nō dñt eū pñt hoc deserē. z eēduerfo si
mulier occuparet apostematib⁹ vel alijs infirmitatibus pñres vel pñs
annos vel plures. tūc pñt ea vir non deberet mulierē derelinquere.

Folium **LXXIX.**

Circa istam nota. ex q̄ vir & vxor sunt vna caro: & cū hoc aīo dñt inuicez
comozari. & si vir tūc nō p̄r h̄e abstinet̄ a carnis: vnde tunc d̄z postulare
debitū carnis: ex q̄ ip̄a eet infecta cū aliq̄ veneno vel cū ali qua īfirmitate
vt l̄ra dicit. & sic erit dubiū an ip̄e d̄z postulare iura coniugalia ab ip̄a vxore
īfecta. an ab alienā. nōn p̄mū q̄ sepatio est facta. etiā nō scōm. q̄ si al̄s
faceret: fieret adulter. Ibi r̄s̄r s̄m textū: q̄ mulier leprosa siue veneno in
fecta d̄z ei p̄soluere debitū thou ne fiat adulter. Et hoc est verū si ip̄e vir
nullaten⁹ p̄t̄ coitu carere. **S**ecūdo ē notā. m̄ḡ i l̄ra ponit duos casus.
p̄mū de lepra. scōm de castratione siue de inhabilitatiōe. & ambo debent
intelligi dūmodo accederēt post copulā carnalē. q̄ ante copulā carnalem
tam lepra q̄ castratio īpediūt matrimonii p̄rahēdū & dirimit p̄tractum.

Ter̄tio notandū s̄m sc̄m Tho. p̄iur infecta lepra post copulam carnalē: l̄z
tenet viro reddere iura coniugalia: nō autē tenet ei viro cohabitare. q̄ si tam
cito inficit q̄ ex coitu sicut ex fr̄quēti cohabitatione. Si autē al̄s coniuguz
posset abstinere meli⁹ ēēt. q̄ vt sic possent ḡnari puen leprosi. vel ip̄e vir et
quandoq̄ possit infici ab ip̄a muliere: vt dicit l̄ra. ergo si potes abstinere
fr̄em suū debet manere cū sano ne inficiant̄. Et dicit l̄ra. Ducere non de
bet aliā: & ibi innuit q̄ lepra nō ē īpedimētū īpediēs matrimonii p̄ra
ctū.

Ter̄tio ē notā. q̄ sp̄s̄alia lepra supueniēte licite possunt disrupti &
solui. & san⁹ ad copulā maritalē p̄sumēdā p̄pelli nō d̄z. vt d̄z de coniug. le
pro. c. vi. **Q**uarto notā. q̄ vir san⁹ mulieri leprose de necessitate p̄t
dere d̄z: vt ē de vicru & vestitu: & l̄z istī sunt separati ab inuice p̄pter hoc
ne alter ab altero inficiat̄. n̄ q̄ ad eoz. bona q̄ possident separati nō possunt

Quinto notā. Et l̄ra habet q̄ ip̄e vir post copulā carnalē si fiat impos
tes q̄ prius fuit potēs. tūc mulier nō d̄z cū relinq̄re p̄pter hoc Et p̄s̄l̄iter
ecōuerio. si ip̄a mulier postq̄ est cognita a viro fiat impotēs & ei inepta:
tūc ip̄e vir p̄pter hoc nō debet eā dimittere. Rō illius est talis. q̄ matri
monii ē vinculū indissolubile qd̄ statū p̄ totā vitā coniugatorum non in
teruenient adulterio. **U**ltimo ē notandū. qd̄ cōsiliū ē vt iste qui ē ma
gis ap̄tus ad coitum cōtinent̄ viuat ne fiat adulter. **D**mn̄s em̄ ille adul
ter est qui cognoscit altam mulierem a sua legitima vxore.

.i. mulier p̄ma .i. articulo mortis simplici fornicatiōe deflorasti
Si sit in extremis quam simpliciter violasti

.i. p̄missione .i. p̄trahē .i. cessante
Atq; fidem dederis hanc ducere velle fugato

.i. infirmitate mulierem p̄ hoc q̄ aliā duc̄
Quorbo: si ducis aliam periurus es inde

p̄niam facias .i. p̄tractū .i. dissoluo hoc ē cū sc̄da vxore d̄z manē
Digne peniteas: pactum non solum secundum

.i. carnalit .i. p̄cubina
Post nūramentum: nisi cognita sit tibi prima

Summula Raymundi

Si michi iurasti q[uod] velles ducere bertam
Et ducas agathā: cōtract^o tūc stabit et tu
Quā tu duxisti tua non erit illa coactus
Hec eadē tua sit ad eā si sponte redisti
Si tibi p[re]sentit: nec tu sibi: nubere nulli
Huic l[et] vsq[ue] tuā post mortē: nō p[ro]hibet lex
Ducere te reliquā: nec cogere te val[et] illd
Meli duxisti quia promisi tibi nummos
Et n[on] illos dederim: nō separat iste dol[us] nos
Tūc ibi (Si m[er]it tu) vult si aliq[ui]s iuravit sumē bertā ad thoz[em] trimū r sumē
tur satisfacc iuramēto cū p[ro]nia. r hoc ē v[er]y eo sciētē q[uod] sup[er]sit agathā. Tūc
tibi (Quā tu du.) sup[er]addit aliū casū di. si aliq[ui]s ducēt vxorē coactē tē non
tenet eā obfuarē si postea si adhibeat p[re]sensū: nec copula carnalis tibi adhi
bet: r si ita euenerit q[uod] mlier p[re]sentit vxoro r v[ir] nō p[re]sentit vxori. tē m[er]it nō
p[ro]p[ri]ū iuramētū. r sic ille q[ui] iuravit ducē p[ro]mā r sup[er]sit aliā a p[ro]mā factus
ē p[ur] r l[et] p[ro]t[er] dit. r si strahēt scōbz p[ro]p[ri]ā p[ro]mā adhuc decubere. r
alia imediate movēt a[n]i[m]ā eā noscēt carnalr. r p[ro]mā viuere eā sumē tē satis
facēt iuramēto. s[ed] nō itē tē q[ui] iuravit eā sumē. r hoc fecit. s[ed] itē debet scōbz
sumē si vixit. r p[ro] hoc nō satisfecit. ¶ Scōbz notand[um] q[uod] si aliq[ui]s v[ir] p[ro]tra

.i. manifeste

.i. desponsare mulierē sic dictā

h[ic] m[er]it sub:

.i. desponsos sic dictā .i. matrimoniu .i. cū scōbz

.i. q[uod] false .i. cū tormētis

.i. mulierē .i. v[ir] vxor .i. mlier inuitus

.i. mulier vxor mulierē .i. voluntate .i. reuenisti

.i. mlier .i. p[re]sensū p[ro]b[is] v[ir] mulieri p[re]sens[us] alteri v[ir]o

mulieri .i. licitū ē .i. donec mortuus es .i. nō inhihet

virū mulierē .i. inducendo altam vxorem

.i. mulierē .i. pecunias

.i. tibi v[ir]o .i. ista defraudatio

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

.i. p[ro]cubina p[ro]u-

hinc sponsalia de fuso cum concubina sua iam laborante in extremis addendo iuramentum. Ita quod per illud iuramentum ipsa cognita reducat reliquam se de puritate et de mane cum se habet. et ultra etiam preterit cum dicit. Si sit in extremis. Tertio notandum de lra. (pactum non solue scdm) Ad illud lrae est ista: quod cum se habet mulier presumat in multis momentis et ad suam perfectionem redactis: sed cum prima quoniam nodum subsecuta est copula carnalis. nodum presumat in multis momentis. sed solum facta sunt sponsalia. sed si aliquam cognovisset carnalem: tunc in multis momentis esset presumat in perfectionem. sed se habet nullum est. sed de lra. (De iuramentum) Quarto notandum ibi (Si mihi iurasti) quod si alius quod per alium per sponsalia cum aliquo nomine vel muliere addito iuramentum. et deinde contrahit in multis momentis cum reliquo non obstante illo iuramento ipse de mane cum se habet. et hoc per se habet lra: de iuramentum. c. de spon. sed si in utraque contraxit per sponsalia de fuso. tunc deus cum prima stare propter evidentiam ne agat puritatem. sed si iste iurat primo mulieri vel alteri ad manum suam sit cognita siue sit: tunc tenet eam suam est. Quinto notandum quod sic iura proclamant tunc in multis momentis de hoc facit libere et bona voluntate. unde si alius fuerit coactus sine proprio sensu tunc in multis momentis non habet locum. Unde sagaces sacerdotes hanc rem tenent scilicet: sic quod quoniam sponsus et sponsa veniunt ad domum dei et petunt copulari: tunc sacerdos cum magna sollicitudine deus interrogare si spontanea et ex proprio sensu proprio velit in multis momentis utrare. imo etiam deus interrogare si sponsa dilectio sit inter eos. quod si illa inveniat in eis tunc fiat copulatio in multis momentis in nomine dei. Sed si sacerdos post cognoscere quod alii illorum de proprio sensu in multis momentis non utraret. sed coactus: tunc non se copulandi ne postea fieri irruerent in sacro vel alio sacramento sequere. sed quod unde aliam relinquere. Unde si alius esset coactus ad mulierem et maneret cum ea per dimidium annum et copula carnalis non subsecuta: res in illo tempore nec adhibeat proprio sensu voluntatem ad eam. tunc vir non tenet eam tenet propter mutua et diuturna cohabitacione. Sexto notandum ibi (Si me duxisti) dicitur quod tunc tunc iura dicunt quod fraus et dolus puniri debent. sed huiusmodi oppositum videtur hic in hoc casu. Nam quod talis dolus non puniatur tunc id quod iste vir et quidam dolose et propter finem debuit in multis momentis irratione contraxit in multis momentis. nam magis propter peccata sua diutius quam propter purificationem contraxit. Sed de iure non punitur illud delictum ne malefic daret viam et occasione repudiandi suas uxores. vel quod factus alios post allegare in huiusmodi dolo. Etiam ille dolus non sufficit tollere essentialia illius in multis momentis sicut facit error conditionis vel persone. quod ista duo impedimenta tollunt sensum. sed cum isto dolo de quo loquitur ista stat habet sensum. Ultimo notandum dicitur est supra lra (Si mihi iurasti) Ad huius lrae est: quod in multis momentis fundat in contractu determinato. sed iuramentum nullam velle ducere nisi berta facit contractus indeterminatum. eo quod plures vocant hoc nomine berta. Si ergo iste certe et determinate contraxit cum agatha tunc stabit iste contractus indissolubili. et tertio illud lra videtur (qua tu dixisti) est ista. quod sensus liber est de essentialia in multis momentis. et habet se quodammodo sicut forma essentialis ipsius matrimonii. Et forma matrimonii est quod dat esse rei. ideoque deficiente forma rei tunc nihil fit. sed deficiente sensu alterius persone contrahentium quantum ad illam personam non erit matrimonium. Si autem altera persona contrahentium consentit quantum ad illam erit matrimonium: unde dicit lra. sed si dicitur quod etiam talis persona non potest nubere alteri: non obstante quod altera persona alteri nubat.

Summula Raymundi

Iuramento confirmas .i. in mīmonū iuramētum
Si iuras nolle mulierē ducere: post hoc
^{sup. mulierem} ^{sup. tu}
Contrahis iste manet extractus: p̄tearis
^{.i. fal. um iuramētū cōmīssit}
Qd male iurasti domino factas satis inde
^{sup. tu} ^{sup. peccata}
Si semel abstineas peccata lapsus in ista
^{sup. peccata} ^{.i. reiterare} ^{sup. dicta}
Nō iuras eadem non perpetrare. sed hec te
^{intelligere} ^{.i. iuramētū feceris}
Scire volo: quotiēs iuraueris: hoc totiēs tu
^{sup. perpetratis} ^{.i. p̄niam} ^{.i. sustinere}
Pro iuramētis penas absoluerē de bes

Hic m̄gr subdit alios casus d̄ mīmonū dices. si a'iq̄s iurauerit nolle su
mē vxorē: r̄ iuramētū facto r̄ aliq̄ tpe lapso susp̄erit vxorē an tūc iuramē
tū ipediat cōtra: tū. R̄ndet l̄ra q̄ n̄. q̄ cōtract' ille stabit. s̄z ipe d̄z satisfā
cere deo p̄ iuramē. o q̄ fecit. **T**ē ibi. (Si semel) auroz ponit aliū ca ū per
modū doctne volēs. si aliq̄s abiurauerit p̄cā sel' p̄missa nūq̄ velle facere
r̄ si tē ille relabit i ead' p̄cā tē nūq̄ āpl' d̄z iurare se nolle p̄mittē ista p̄cā
Imo pun' ed' ē. q̄tiēs āpl' p̄miserit iuramētū. **C**irca l̄ram nota q̄ m̄gr
b̄ rāgit aliō ipedimētū ipediēs mīmonū p̄trahēdū r̄ d̄rimēs p̄tractuz
d̄rimēs p̄tractū. s̄z b̄n' error' d̄ditōis. **S**cdo nota. circa istū casuz p̄mū. si iu
ramētū r̄ vorū eēt solēnti tūc hoc iuramētū ipedit mīmonū cōtrahē
dū. de q̄ iuramētū solēnt' d̄ictū ē s̄. vt si aliq̄s p̄moueret ad ordinē diaco
naris vel subdiaconat' tūc fac' iuramētū solēntē. r̄ si tūc ille p̄trahit mī
monū: tunc tale iuramētū r̄ vorū solēntē ipediūt mīmonū p̄trahēdū
r̄ d̄rimūt p̄tractū. q̄ l̄ra autor' d̄z intelligi de simplici iuramētōz n̄ solēnti
Tertio notā q̄ si aliq̄s abiurat p̄cā p̄us p̄missa r̄ postea relabit i ead'
peccata: tē ipe tenet dupl'r penitē. nā tenet penitē p̄mo de iuramētū scdo
de p̄cō iurato p̄missa q̄ntēscūq̄ illō amodo fecit. **Q**uarto notā. aliq̄ est
m̄r q̄ p̄cā sel' p̄missa r̄ p̄fessa si sc̄ario ead' p̄cā pagerēt q̄ tē illa p̄cā res
uit fecerēt q̄ quōdā viua fuerūt. s̄z alit' d̄icit q̄ p̄cā sel' p̄missa r̄ p̄trahē de
planctā n̄ reuultiscūt si iterato p̄mittūt. q̄z illoz d̄ns nūq̄ p̄cordabit. nec
et vnū p̄cū d̄z bis p̄firi saltē si cōfiteat' alit' q̄ h̄z aut oziratē absolūēt.
q̄z al' diuidēt cōfessionē r̄ sic tē d̄currerēt diuidētis circa factū q̄ nō d̄z
fieri. **Q**uinto notā. s̄m sc̄m **T**ho. r̄ s̄m **A**ost. q̄ q̄s iur. iuramētū ge
nerale r̄ n̄ obligat se ad spectale tūc ḡnaltas cōfessionē r̄ obscurationē pa
tit. si q̄ cōingit euentre casū inopinātū de q̄ si q̄s cogitasti cū iuramētū

fecit nullo mō fecisse non tenet hoc iuramētū adimplere. 2 q̄ dicit i lra (Si iuras nolle etc.) Alta causa eiusdē lre. q̄ iuramētū q̄ q̄o iurat si velle ducē vxorē nō ligat abas psonas. s̄z solū iurāre. q̄ si duxit mulierē ampli⁹ nō solū sui ē iuris. s̄z etiā mulieris. q̄ tenet satiliacē iuri. eo q̄ h̄z mlierē vtz pmanēdo cū ip̄a 2 reddere ei debitū carnis cū petit. s̄z erigere debitum carnis ab ip̄a sine peccato nō p̄t. S̄z dī. nūqd̄ tale iuramētū ip̄edit m̄imo nū cōtrahēdū. Et vidē q̄ sic q̄ oē iuramētū qd̄ sine piculo p̄t adimpleri nō d̄z irritari s̄z magis p̄fici. s̄z q̄ tale iuramētū sine periculo aie p̄t adimpleri imo etiā in salutē aie. eo q̄ non ip̄edit hoīem quantuz ad celestia regna igitur istud moderandum est iuxta p̄dicta.

Legitime contum si iuras reddere nolle

Si petit hūc dico quod iurasti nihil eē

Huic iuramēto si non consenserit ipsa

Querē nō tibi do p̄sortia carnis ab illa

Hui⁹ post mortē tibi ducere nō h̄z vllam

Si facis in bāno p̄tractū nō renuocabo

Contingepost bānū te cōsilio sapientū

sup. vxorē .i. n̄ velle
sup. tu vir .i. n̄ velle
hic m̄gr superad
dit duo documēta
dicens. si vir fecit
vorum p̄tinētē in
thoro imo muliē
nō p̄sentiet. te. 2 si
mlier postulaf vel
let debituz carnis
dicēs se non posse
carere. tūc h̄z fecit
iuramentuz p̄tinē
tē tñ debet solue
debitum mulieri.
Si autē mulier
fecit cōsensum ad
vorum p̄dictum
seu iuramentum.
tunc vir non tenet

persolvere debitū carnis. quia tunc hoc factum est in voluntate ambozuz
Et si ille idem vir qui iam fecisset vorum viueret donec mulier moueret
tunc nūq̄ post mortē illi⁹ mulier debet aliā cognoscere carnaliter nec
deberet aliā ducere matrimonialit. Deinde subdit scdm̄ documentum dī
cēs. q̄ si aliquis p̄traheret matrimonium qm̄ essent interdicta ecclē si aruz
tunc h̄c matrimonii stabit. sed lugēda sunt p̄cā: eo q̄ ip̄e fecit contra mā
datū ecclē. 2 id d̄z vixē p̄m̄ consilium sapientum viroz 2 sui confessoris.
¶ Circa istam no. q̄ qm̄ aliq̄ mulier si p̄t p̄tinētē vixē tūc iuramētū est il
licitū 2 nō d̄z tūc iurare cōtinētā vite ne mar⁹ periculū sibi icurrat. Si r
dōm q̄ vir nō d̄z p̄tinētā vite vouere cū scit se h̄re vxorē. q̄ continent v
uere non p̄t. ¶ Sc̄do notād. nō ē licitū q̄ aliq̄o iure nolle reddere deb
itū carnis p̄p̄tē vxori sue. eo q̄ tenet ei reddē q̄tēs ip̄e vir fuit petitus a
muliere. s̄z tñ cū timore dci. Un̄ t̄pibus sacris cū hoies debēt cōicare vel
pascha celebrare. tē ad minus vir p̄ q̄tinor vel sex dies a p̄p̄ta vxore de
bet abstinere. 2 illud iuramētū intelligendū ē non esse licitum qm̄ vxor nō
consentit viro. p̄t tñ vir ex consensu sue vxoris continenter viuere.

Summula Raymundi.

Tertio notan. q. si aliqs iurat tenē votū p̄nētic ita q. p̄ mortē l̄time vro
 ris nūq̄ aliā velit ducē vxorē. tūc illi dē p̄uādū. 7 sic tūc p̄ mortē mulieris
 tenet p̄nētic viuē. s. si aliqs maliciose eā obiurat 7 odiose: tūc ista p̄nē
 dolo 7 fraude h̄ic d̄z q. ip̄a viuēre n̄ h̄z illi p̄ posse ad d̄bitū carnis erigēdū
 Quatro notand q. iterdictū ab eccia p̄ tres dies ip̄edit m̄imonū p̄m
 hēdū s. si dirimit p̄tractū. Quito notand. l̄ra d̄r. (Si sis i bāno) tbi n̄gi p̄
 hoc inuit q. qdā s̄t t̄pa q̄b̄ ihibet q. n̄ d̄z fieri m̄imonū. de q̄b̄ parui d̄.
 An illi t̄pib̄ p̄tracti p̄nt sp̄salia 7 et m̄imonū q̄b̄ selū p̄sensu p̄tracti. s. 7
 p̄tractio vxoris ad solēnitates n̄ priaz. p̄hibet. Sexto notand q. p̄ oī
 to p̄hannū p̄t itelligi snia excoīcatōis. q. ip̄i excoīcato oīa sacra denegā
 vt it̄ra patebit. s. t̄n excoīcat̄ si cōtrahit m̄imonū cū aliq̄ mulie v̄l h̄gie
 ille cōtract̄ stabit: s. p̄nīaz agē d̄z p̄ iobediētia eccie. Octio notand. h̄o
 hut̄ l̄fe ē. q. oē iuramētū sic 7 votū p̄supponit possibilitatē. s. q. fm̄ aplm̄
 vir q̄ ad reditōem d̄biti carnis n̄ ē sui iuris. s. vxor: 7 ecōuerio. s. q. h̄z
 iuristas null̄ p̄ iuramētū suū d̄z aliq̄ facē p̄udiciū. igit̄ nec p̄t iurare
 castitatē sine cōsensu mulieris. Si aut̄ m̄l̄ cōsentur: tē iuramētū stat. 7
 tūc deberēt muruo viuē sic frater cū sorore. v̄n fm̄ iura q̄n vir iurat se nol
 le reddē d̄bitū carnis seu iura p̄ugalita. tūc hoc iuramētū p̄dit us̄ rigēdi
 d̄bitū carnis: s. n̄ us̄ reddēdi. ex q̄ hoc n̄ h̄z i p̄r̄re iura s. ē i p̄r̄re suo
 r̄. et p̄dit us̄ reducēdi. aliā vxorē p̄ mortē illi. Rōē. q. q̄ntū i cōiur: tūc
 votū p̄nētic p̄mitte vout. q̄ tēf̄ suare i q̄ntū m̄cū p̄t. Credo t̄m̄ meliori
 iudicio iternuēre 7 de discussioe fontoz: si aliqs ab iuraret reddē d̄bitū
 carnis v̄n certe 7 l̄time vxor: ita q. p̄ istā iurat d̄z n̄ p̄dit us̄ ducēt aliā
 vxorē p̄ma mortua. nec etiāz p̄dit us̄ ex gendi d̄bitū carnis ab ista sc̄da
 mul. ē. cū sic simplr n̄ p̄mit̄ cōnētiāz. s. si l̄ra itelligēt. q. si aliqs ab iu
 raret colre cū mulie simplr 7 v̄niuersalr: tē l̄ra statz i d̄rate simplr. Et
 tbi (Corrige p̄ bānū) An cōsiliandū ē talib̄ q. faciāt p̄nīaz de illo ad se
 cerū cōtra statutū eccie 7 q. scandali zauerūt ita ecciaz. An p̄dicte p̄sone
 ita clandestine m̄imonū cōtrahētes maḡ se supponūt piculo. naz poss̄
 sup. vel h̄go

Si bequina deū sponsuz pelegerit: atq;
sup. vot. i. cañilos sup. h̄go

In signū crines p̄sciderit: ista marito
i. tale m̄imonū n̄ p̄t reuocari

Si nubit nupta maneat. s. peniteat q
i. cessat sup. cōnētie cōtrahē m̄imonū

Infreqit votū: p̄hibetur nubere talis
sup. talis h̄go i. si cōtraxit si p̄t reuocare

Renubat p̄hibe: nuptā noli reuocare

Impubes si sit tibi desponsata puella
h̄go i. copulata. i. h̄go si h̄no annos pubertat̄

annihilat. i. hanc de spofatione .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Irritat hoc factū si vult cū sit duodena .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
.i. copula carnalis .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Carnis amicitia si nō pcellerit vlla .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
marito nō pcellente .i. copula carnalis .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Inuito sponfo: si nō commixtio carnis .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
.i. talis puella mrimoniū .i. vir .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Intereat: pōt claustrari: cōtrahit iste .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
.i. muliere nubere .i. puelle .i. claustrū .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Cū reliqua si vult: huic nō exire licebit .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
exire .i. hgo .i. copulari .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
Hoc l: ipa velit: nec deiceps nubē cuiq̄ .i. accesserit .i. duodeci anno. hanc autoz subitū
 turamēto seu voto. s3 mrimoniū reuocari n̄ p̄. Deū lubūgū alitū docu-
 mētū dicēs: si aliqua puella tenera z iuuenis de spofare añ annos puber-
 tatis: tūc postq̄ ipa venerit ad annos discretiōis seu pubertatis: p̄t reuoca-
 re illa spofalia .i. mrimoniū p̄tractū z hoc ē vey si copula carnal int eos si
 ē sequuta z ipa p̄t claustrari sine velle spofī. z si spofus postulare eā de
 claustro: n̄ d3 exire ad eū cū illo p̄morādo. nec ipa postmodū d3 nubē alit
 viro. Circa istam notandū q̄ hoc qd̄ autoz intēdit i lra ē itelligēdū d̄ voto
 simplici: q̄ hoc ipedit mrimoniū p̄trahēdū: s3 n̄ dirimit p̄tractū: vt l3 aliq̄
 hgo v̄ puella i signū voti p̄tinēre deponeret crines. tñ depositio crinū
 nō solēizat votū. z l3 dictū sit q̄liter votū solēizat. tñ ad mrimoniū dirit-
 mēdū sufficit votū solēne qd̄ solēizatū fūcit p̄ susceptōes sacri ordīs aut
 p̄ p̄fessionē factā alicui religiōi p̄ sedē aplicā approbate. vt p3 ē d̄ voto z
 voti redēptōe. Scdo notādū l3 actū ipi p̄tractū quē z ipubes cōmittūt
 p̄t reuocare cū se viderit deceptos tpe pubertatis. etiā si p̄ p̄traxerit p̄
 filia: ipa p̄t reuocare qñ añ tps pubertatis nō h3 vsum z rōnē d̄bitā: tñ si cō-
 senserit postmodū: amō reuocare n̄ p̄t. z iō ipis p̄terz ponūt tutores v̄sq̄
 ad decimū q̄rtū annū: q̄ ipos regē d̄nt vt p̄tuoze viuāt: z eoz bona ne inu-
 ri liter p̄sumāt. Tertio notandū q̄ sola copula carnal reuocat vxores de
 claustro: iō si aliq̄ puella d̄currēt a viro ad claustrū copula carnal non p̄-
 uia: nō d3 redire: z tpe vir p̄t p̄trahē cū alia: z hoc ē vey si nō dederit p̄sen-
 sum q̄ ipa possit irare religiōnē Quarto notandū. dicēt d̄s. tñ sepe sup̄
 us dictū ē q̄ votū ipedit mrimoniū p̄trahēdū et dirimit p̄tractū: quō h̄ d̄
 q̄ nō dirimit p̄tractū. Anr q̄ sup̄ d̄cū intelligit d̄ voto solēnt: s3 hic au-
 eoz loquit d̄ voto simplici: q̄ p̄ absconsionē crinis vel come manu p̄pā si so-
 lēizat votū. z itelligit hęc lra fm hoc cū d̄r. (In signū crines abscondat)
 Si h̄o tal̄ puella vel hgo facēt votū solēne: sic q̄ solēnt et absconderef co-
 ma. si cōtrahēt mrimoniū nullū eēt. Quinto notādū p̄ meliori itellectu
 lre: q̄ fm tura puella d̄: pubes in .xij. anno. z mascul⁹ in .xiiij. anno. z isto
 tpe mascul⁹ z mulier p̄t sibi nūcē cōmisceri. tūc d̄: i textu (ut itat) Et rō ē

Summula Raymundi

q: ad mrimontū requir' p'sensus volūtarī? q: vltim' p'supponit delib'rat
onē & discretionē: s; q: mascul' sub. xij. anno & pulch' sub. xij. anno carē
discretōe & matura delib'ratōe: idē tūc n̄ hnt' p'sensus volūtarī. & ex p'nti
an̄ h'c t'p's n̄ pnt' p'rahē mrimontū. vñ si h'c puella (s; q: i'ra) viderit se de
lusaz eā puenerit ad. xij. annū p' illū p'racā mrimontū rritat' e. vñ d'elia:
& hō: ē v'z si istā irritatōnē n̄ p'cesserit copula carnal' & hoc d' idē q: i' m'
tis vigor nāe & malicia p'cupie supplet' et arē: ita q' carnal' se cōmūcēt an̄
t'p's. si ḡ in. x. aut. xij. anno fuēit carnal' copula p'cra stabit mrimontū.
f. vxorē f. ancillā

Ancillam liber si ducat: et hanc putat esse

f. liberam f. liber f. vxor

Iugenuam: si vult non hec sua sponsa manebit

f. sequuta f. carnalis copula

Inter eos q̄uis fuerit cōmūctio carnis

f. delusum

Cum se deceptum videt atq; scienter ad eius

f. cognoscendo eā carnal' f. vir f. ancilla f. vxor

Transcat amplexus semel iste: fit hec sua sponsa

f. est intelligendum

Sic cōuerſo si nupsit libera seruo

h'ic autor addit alios casus d' mrimontū dices. si eēt aliq̄ nobil' & liber
petēs vxorē nobilē & liberā & daret sibi ancillā. q̄uis ille liber cognoscat
eā carnal' dū pcepit se vltim' p' reuocare mrimontū. s; dū liber sciverit
eā ancillā eē & desup eā cog'scat carnal': tūc stabit mrimontū: nec p't reuo
care. Sise e' si aliq̄ nobil' v' libera sumeret aliq̄e suū vt putat h'c liber
Circa istā notādū. q' tale ipedimētū v' esse ipedimētū p'ditōis: et cū
hoc cōmittit' error p'sone: vt parit' supra. Secōdo notādū. q' ille q' ē seruil'
cōditōis nō pōt petere separationē a libera p'p' cōditōnē: si aut' nobil' vel
liber petēt: tūc possit fieri separatio. Et s' si liber duxerit liberā quā putat
eē ancillā: tūc tal' error nō pōt dirimē mrimontū. Tertio notādū. q' vir
liber q' duxerit ancillā. & cognuit eā fore ancillā. si nō iurēdit eā retinere
ampl' nō d' eā cognosce: q' si eā cog'scat p' hoc: tūc eā repudiare nō pōt
Quarto notādū. q' p'p' istā p'ditōnē ille q' p'rahit eā aliq̄ de q' caput cau
tionē & fideiussores q' sit libera: & tū postea p'cipit eā esse ancillā: pōt ille
liber statim ab eā separari si vult. Quinto notādū. si vir liber ducet ancillā
quā putaret liberā: & ipse liber postq̄ sciuēit fore ancillā eā cognosceat car
naliter: non pōt eā repudiare. Ultio notādū. q' cōditio libertatis p' re
stringit hōiem q̄ aliud accēs. Etiam p'cessus generationis p'pter vilita
tatem carnis sp' inclināt ad pessimum. nam si aliqua fuerit seruil'is. eē ge
neratū erit seruil'. ḡ talis cōditio potius impedit matrimonij. Etiaz q'
seruitutem pōt impediri finis matrimonij. f. p'ficatō: q' seru' est sub p'd

te sui dñi: vel ancilla sub p̄tate sue dñe. ergo non p̄t vir h̄c p̄tate v̄o: is
fuitis p̄ditionis nisi p̄sentiente dño. Cū notandū. q̄ duob⁹ modis liber
nō p̄t repudiare ancillā si eā duxerit. Primo qñ scit eam eē ancillā: et ḡ
d̄c s̄ra hoc remouēdo (h̄c putet esse ingenuam) Secōdo si ignoraret eā esse
ancillā: postea sciuerit: et tñ eque bñ cognoscat eam carnali v̄bis v̄l sc̄is
tūc tenet eā iterū seruare. q̄ qd̄ semel placuit: amplius displicere nō p̄t
z videtur placere. p̄pter carnalē copulam subsequitam
.i. marit⁹ .i. ad habitandū .i. v̄roz

Si vir eat r̄thomā mansurus ibi: sua sponsa
de iure .i. virū .i. nō tenet sed si p̄grinatur.

Iure sequetur eum: nisi q̄ si sit peregrinus
.i. thoro legitimo

Si sponsum thalamo susceptum deserit v̄roz
.i. aliquod talis v̄roz .i. maritū

Et fugit in claustrum: fugit na redibit ad ipsum
.i. vero .i. signo .i. ostendit

Si cerro poterit examine virgo probari
.i. p̄bber

Sexus iuratus examine hoc mulieris
.i. palpatōnes .i. aspectus

Per digitū tactus aut intuitus oculorum

Hic auctor ostendit alia documenta de m̄t̄monito dicēs. si aliq̄s exiret patrē
am relinquēdo p̄p̄tā v̄rozē alibi p̄rahens moriā: tūc mulier tenet seq̄v̄z
et hoc ē v̄z si vir nō sit vagabūduz z instabil̄ vt sunt ioculatores vel fistu-
latores: q̄ si sic tūc honesta mulier nō v̄z eū sed. Deinde subdit sc̄s docu-
mentū. si aliq̄s sp̄suz h̄ret sp̄iā que prima nocte curreret de eo et ure-
traret claustrū. tūc illa sponsa fugitiua v̄z redire ad v̄z: nisi p̄ tractū mē-
bu seu p̄ intuitū oculoz possit certitudinal̄ p̄bari q̄ esset virgo.

Circa istam notandū: q̄ ex quo vir est caput mulieris. tō si vir itēdit h̄itare
alibi: siue r̄thome siue arhens: dūmō ip̄e velit eē instabilis: mulier honesta
et p̄bā tenet seq̄ v̄z. Si aut̄ vir esset instabil̄ z vagabūduz: tūc mulier n̄
obligat eū seq̄: nisi voluntarie h̄c velit facere: vt faciūt v̄rozes ioculato-
rū z fistulatoz. z sic de aliis. Et si in casu v̄roz alit̄ cuius ioculatoz aut v̄z
vagabūdi seu instabil̄ eū seq̄ recusaret nō p̄t aliq̄ iure ad hoc cogi.

Secōdo notandū q̄ p̄ aspectū corpis al̄ q̄ mulier p̄t p̄bare h̄ḡnē. z i isto
est potius ei credēdū q̄ v̄ro. Et istā p̄batōnē testari dñt honeste mulie-
res que diligenter hoc examinare dñt p̄ tactū vel p̄ visum vt docet litera
Et si repertū fuerit q̄ illa sit virgo: tūc talis si velit intrare monasteriū
potest manere in claustrō sponso nolente. Si vero fuerit inuicta q̄ sit cor-
rupta: tūc cogitur ad maritum suum redire.

Summula Raymundi.

Tertio notandum scire illo casu quod sponsa dicit se esse virginem: et sponsus dicitur oppositum dicens scipsum cognovisse carnaliter. tunc dubitatur quod sit faciendum. Rursum quod iurat se mulierem de examinare sponsam: et tunc ille multes dicit iuramentum affirmare quod sponsa sit. et si appropinquat eam deo pro manere in claustrum. si autem corruerit caput mulieris: et mulier tunc sequitur virum sicut cetera membra sui caput. et propeleda est mulier ad cohabitandum viro suo et ad sequendum eum: si alibi vult habitare et moram trahere. Et sic est si fuerit romana pegrinandi causa vel aliter ad mercandum quod tunc non necesse est mulierem sequi nisi velit hoc ex propria voluntate facere. et de ista muliere si sit pegrina? Item pro se de casu sciendum. quod quis deo desponsata est vel etiam in lecto cum viro dormierit: si non est cognita carnaliter ab eo: propter irrationem religionem: ut septem super dictum est. si pro copula carnalis non propter irrationem religionem: quod iura sunt magis religionem quam mirumoni: quod illi magister habet quod propter gravitatem salutis anime. sed religio est etiam contra est continentia magis colligit salutem anime seu promouet quam mirumoni: quod continentia est magis deus vel super deum est. a. de baptismo. f. puer

Si de fonte leuati vros meam quem generauit

.f. muliere nihil iudicij derogat vros

Ex alia: preiudicium non coniugii fit

.i. corrigat .i. facta .i. voluntarie

Puniat ecclesia si sint commissa scienter

.f. aliqua facere non potest .f. legitime.

Nec in tramentis: nec vota queunt mulieres

.i. sine consensu maritorum .f. factum votum .i. consensu patris

2 bisque viris facere: sic non pueri sine patre

.i. acta .i. ratificant .f. perfecte etatis exis

Facta valent vidue: sed filia filius extra

sup. illa vota

Annos: que faciunt confirmo nec reuocabo

.i. cum meo preiudicio

Non sine iure meo debes transducere sponsam.

.i. in alia parrochia .i. ius meum .i. sponsa

In reliquam villam: mea portio pendet ab ista

.i. intendas

Si numerare gradus mihi vis consanguinitatis

.i. dicitur poni in primo gradu .f. carnales

Huius principium dant fratres atque sorores

.i. quoniam vult ab altero distat .i. in quinto gradu .i. propter cohabitare

Alter ab alterutro quinto membro bene nubit

sup. directe

.i. strabit.

Linea descendens de te nunq̄ tibi iubit

.i. ad lineā lateralem

.i. cupis

Ad transversalem transi si nubere queris

sup. linea. i. quinto ḡdu

.f. quarto vel tertio

Illa loco quinto non infra dat tibi sponsum

Hic autō pōit altā p̄ticulā. i. q̄ dat alta documta circa m̄fimonū occurrētia. 2. sūt q̄tuor i. nūero. Primū ē q̄ vxor n̄ d̄z se part̄ a marito suo ob eaz eam. q̄ leuauit pueꝝ mariti ex alia muliere generatū d̄ fore baptis matris s̄z si fecerit ip̄a hoc sciens ecclia d̄z eā p̄tre. Secūdo documtu ē q̄ votū nō d̄z qd̄ voueꝝ p̄ multeros l̄tinas sine p̄sensu mariti. etiā hoc n̄ p̄nt facē pueri s̄i p̄sensu p̄ntū. S̄z vidue hoc facē p̄nt: filij 2. filij 2. filia si fuerit extra thoꝝ rū l̄tinū i. annis maturis p̄nt facē turamēti aut votū. Tertū documtu ē q̄ sp̄ōsa n̄ d̄z duci d̄ vna villa in aliā: nisi portio l̄tima de f̄o plebano. q̄ r̄tū documtu ē. q̄ q̄ p̄cedit nūerare gradū consanguinitatis d̄z fr̄es 2. sorores ponere i. p̄rio ḡdu. 2. illi q̄ distāt ab iuice i. q̄nto ḡdu siue i. linea ascēdēte 2. de scēdēte. siue i. linea trāsuersali: tales p̄trahere p̄nt 2. capere se mutuo.

Circa istam notandū p̄rio: q̄ r̄o p̄mi documtu ē tal: q̄ cognatio spiritalis adueniēs i. m̄fimonū. p̄summato nō frangit m̄fimonū: 2. q̄ si vxor alicui leuat pueꝝ d̄ fonte sacro quē genuit ei⁹ marit⁹ d̄ alia muliere nō dirimit m̄fimonū q̄uis ibi ḡh̄at cogitio sp̄ualis: q̄ si fuisse aq̄ p̄tractū m̄fimonij se perasset m̄fimonū p̄trahendū. Secūdo notandū q̄ vxor alicui⁹ leuās puerū mariti sui gētiū d̄ alia muliere d̄ sacro fonte. vel hoc facit sciens vel ignorāter. si facit sciēter ip̄a puniri d̄z vt d̄t l̄ra. si ignorāter nō est puniēda.

Tertio notandū circa sc̄dm documtu. q̄ p̄sone volentes vouē vota l̄ ea emittē d̄nt esse libē p̄ditōis: etiā d̄nt h̄re etatē l̄tinā ad vouēdū propter p̄mū religiosi vouē nō d̄nt. p̄pter sc̄d̄z pueri q̄ nōdū veniēt ad aīel discretōis n̄ p̄nt vouere. Q̄d̄ at̄ religiosi nō p̄nt vouere sine disp̄satiōe ē r̄o: q̄ q̄cunq̄ nō h̄nt liberā seu p̄p̄riā volūtātē nō p̄nt alteri vouere vel suam volūtātē cōmittere: sed monachus nō h̄z liberam volūtātē: q̄ monachus nō p̄t vouere: p̄na tenet. sed maior p̄bat ex dicto p̄hilosophi q̄ nihil dat qd̄ nō h̄z. Minor p̄bat: q̄ oīs monachus dedit volūtātē suā superiorī: vt ab̄ati vel p̄ioni quando ipse fecit professionem. Quarto notandū circa tertium documtu: q̄ versus illius documtu q̄dam t̄x̄tus h̄nt in cap̄lo de sepultura: sed nō est vis vtrū hic vel ibi exponitur. 2. si querat. Ista est p̄tio vanda d̄o plebano de sponsa q̄n ducit̄ ad alium locum. Q̄d̄ q̄ hoc debet teneri s̄m locum p̄suetudinē diu obseruāram. d̄us vniūmodo non sit contra statuta canonum. quia consuetudines de sacris canonibus recedentes non debent obseruari. Vltimo notandū circa q̄rtum documtu q̄ modus numerandi gradus consanguinitatis tam i. l̄ines recta q̄ trāsuersali parit̄ supra circa litteram istam (sponsum ducendo) et ergo desuper supersedeo.

Summula Raymundi

Sup. hominibus .i. vtile
Dumibus est votum solenne tenere necesse

sup. voto sup. hoī .i. recedere sup. votū
Non ab eo cuiq̄ concedimus ire, sed illud

.i. facilt̄ .i. varias .i. difficile

In leuius mutes tibi sit nimis est onerosum

.i. cū dispensatione malous .i. variatio

In manibus stet maioris mutatio talis

Ista ē vltia ps istū capli. I q̄ autor pōit aliū casū aliq̄ respiciētē mīmo
nū dices: q̄ q̄cūq̄ fac solēne votū d̄ illū suare: sed si ob vtilitatē cogit
rale votū p̄modose n̄ possz adiplē tē possz vti medicamine cū p̄silio idoneo
p̄fessorz, s̄q̄ tale votū sibi alleuiat ex auctoritate ep̄i l̄ alteri sup̄iorz: et in
leui⁹ mutes. Circa istaz notādū q̄ p̄ns ista loq̄t solū d̄ voto solēni: d̄ voto
āi simplici n̄h̄l d̄: alio tū n̄ obstatē vald̄ necariū ē vt votū simplex tene
aturz iplcat. q̄ scriptū ē. **U**uete et fideite dō d̄no v̄o. Dicit ergo aliq̄ au
tor: p̄ns ē iustificēs ex eo q̄ si detmiat d̄ voto simplici. R̄n̄ q̄ n̄ ē iustificēs
q̄ sup̄iorz d̄n̄ ē: q̄ ip̄a ecclia cogit ad votū solēne p̄ficiēdū et n̄ ad votū sim
plex. An̄ q̄cūq̄ frāgit votū solēne h̄uc denegat oē sacm̄ xp̄ianitat̄: et d̄
ip̄a ecclia cogit tale ad istū votū p̄ficiēdū. **S**ecūdo ē notādū ex q̄ ista p̄ns fac
mētōes d̄ voto tūc vidēdū ē d̄ ip̄o voto. vñ votū sic definit. Est alicui⁹ vo
ni cū deliberatiōe facta p̄missio. et d̄: norant̄ alicui⁹ bonū q̄ si aliq̄s pro
mittit malū n̄ ē tenēdū nec oēt v̄ez votū. et si ip̄e iſt̄iget votū nō peccat.
Tertio ē notādū q̄ votū solēne fit trib⁹ mōis. **P**rimo p̄ ordinū sacroz
sup̄iorz. vt subdiaconat⁹. diaconat⁹: et sic d̄ alijs: q̄ diacon⁹ et subdiacon⁹ fa
cit votū d̄o et ep̄o. et q̄cūq̄ transgrediūt illū a simplici sacerdote absolui n̄
d̄nt. **S**ecūdo votū solēne fit p̄ ingressū religiois. et hoc i. p̄fessioe. **T**ertio fit p̄
hirus susceptōes: vt si aliq̄s recipit hīrū religiois: et l. monachoz p̄fessoz
et si ē vsus sp̄ali hīrū p̄fessiois: et sp̄alr̄ sub hoc fec̄ votū: si tē trasgredit̄ est
fracto: voti solēnis. **Q**uarto notādū q̄ h̄o votū fit trib⁹ mōis. p̄mo cū de
liberatiōe: sed d̄cū firmo p̄posito: factio cū obligatiōe: d̄ q̄b⁹ mōis ē et p̄ patuit
Quinto ē notādū q̄ aliq̄ hoies sūt obligati ad votū et aliq̄ n̄: q̄ p̄uē q̄ nō
dū venerit ad ānos pubertat̄ n̄ sūt obligati ad votū vt patuit d̄ i. mlt̄ cas
sib⁹. **S**exta monach⁹ n̄ obligat̄ ad votū illū q̄b̄ ē p̄tra flām ord̄is. s̄q̄ faciūt
votū q̄ vellēt dimittē ordinē et vellēt ire et alleuare onus. **S**icut furtioli nō
obligat̄ ad votū. nō ē: q̄ nō sūt cōpotes suarū rōnū. **S**icut famul⁹ nō obli
gat̄ ad votū illud q̄b̄ est p̄tra voluntatē d̄nt̄ sur: vt prius dictū est. **S**exto
est notandū q̄ ad cōmutatiōē voti req̄runt duo. **P**rimo autoritatē. quia
n̄l̄s p̄r cū seip̄o disp̄sare: s̄ req̄rēdus ē ille q̄ h̄y autoritatē: vt cōp̄ vs̄ sa
pa. q̄: fm̄ illōst̄i. dispensatio seu voti p̄mutatio ē vigor: istius turis p̄ti ad
quē spectat misericordis relaxatio. et q̄ d̄: l̄ra. **I**n manib⁹ stat maior⁹ tē. **S**e
cundo req̄rūt cā sufficiens q̄re q̄ nō tenet suare votū nā nisi cā sufficiens
sup̄abūdauerit votū neq̄q̄ alleuiat. **S**eptio notat̄. fm̄ Raymū. votū oner

rosuz i leu? e comutadu vt letuntiu i elemosynas. Itē si q̄s vouit pegrina-
 tiones z firmitatib? nō p̄r cōplētūc expēse q̄s eēt cōsūptur? z labor z li-
 mitia dñe i altos pios act? ouert. Circo notandū vtz votū augmētāt me-
 ritū. Et vtd? q̄ nō. nā ois fūcēs d̄uolūtariē placz magz illi q̄s fūcēs ei d̄
 tūc: s; ois seruiēs et ex voto seruit et de iure z d̄ voto. s; seruiens sñ vo-
 to seruit libē q̄ vtd? q̄ votū nō augmētāt grām. In oppositū at est magz
 sūiāz z d̄ cō. theologie. q̄ volūt q̄ votū augmētāt meritū. z declarat hoc
 sic: qz si sñ tūc claustrales seu religiosi inutiliter faciēt p̄fessionē: qd̄ sñ ab-
 horret tota xpianitas. An̄ q̄ actus q̄ sit post votū pōt fieri duplx. Uno
 mō in eq̄ū charitate sicut an̄. Alio mō in minor charitate q̄ antea. si p̄-
 mo mō tūc seruitium in tali est maioris premij et meritū. Si aut̄ scdo mō
 tūc seruitiū illud a voto deo impensum est minoris precij z remune-
 ratiōis. q; Dum cor nō orat in vānum lingua laborat.

hoiem sup. m̄t̄moniu nos raymundus

Quem contra ahere prohibemus in ordine sacro

*De sacramento
ordinis*

Personam: nisi papa prius dispenset in illo
mal. ficus sup. clericus casu recedere maleficiū clericū

Si malefactor hic est et ab ordine cedere: ius hunc

Compellit: nunq̄ sponsam ducat sine papa
coartat vxorē m̄t̄monialr sine disp̄satiōe pape

Limine si rapitur quo promeruit capitalem
.i. i. alq̄ vicio sup. clerie? p quo crimine sñiam

Limine si rapitur quo promeruit capitalem
q̄ interficiat sup. secularis sup. clericū .i. prius

Diuidiam: iudex non indicet hunc: nisi primum
degradet clericum

Ordine de sacro deponat episcopus illum

**Quisq̄ auctor i p̄cedētib? caplis determinat d̄ aliq̄b? sacris. hic tā i p̄st̄ ca-
 plo determinat d̄ alio sacro. s. ordie. z videt i duo. p̄mo determinat d̄ ordib?
 sacris. Scdo icidē: at̄ determinat d̄ mōdichis fugitiis d̄ claustris. P̄tia p̄
 adhuc i duo. p̄mo determinat d̄ ordib? sacris. scdo ip̄s̄lr regredit sup ordine
 ei? mām p̄ractingo. scda ibi (si laic?). P̄tia adhuc i duo. p̄mo fac qd̄ d̄
 ctū ē. scda pōt qd̄dā documētū d̄ clerice? malefici. scda ibi (crimine si ra.)**

**Quātū ad p̄mū d̄ sic. ois p̄sona exis i malex ordie z sacro nō p̄r abē
 m̄t̄moniu nisi hoc fiat p̄ disp̄satiōez pape. z si eēt aliq̄s sacerdos q̄ post ca-
 sit malefactor z irregular. ita q̄ postea p̄uaret offd̄ z b̄nficio: tē ille adhuc
 si p̄t̄ irrare m̄t̄moniu p̄t̄ caracēs ideblutes et ipsos: s; si fuerit cōstitut? i
 m̄t̄monib? oib? tē tal p̄t̄ p̄cedē ad m̄t̄moniu sine disp̄satiōe: v̄l p̄t̄ v̄l eri?
 p̄uoceri. Circa istaz nota q̄ ordo ē duplex. s. ordo sacer: et ordo nō sacer
 et ille vocat̄ minor: videt̄ ordo accolitatus: et alij m̄t̄monio: e. s. de quit uo**

Summula Raymundi

dictū ē pus ibi (oib⁹ orem⁹) z illi pstruti i tall ordie mior si sacro pfit cō
trahē mrimoniū sū dīspēsatiōe pape. Ad h⁹ ē: qz si tales abstine si pnt: tē
melt⁹ ē cū trima muliere alaz suā saluare qz cū multz illegitiz dānari etna
liter. z si viter⁹ i ordib⁹ sacris pcedēt z abstine nō possēt. tē ipi fontica
tionē cōmittēt z maxie peccarēt: qz tūc xpm corde imūdo z malb⁹ pollu
tis i altarib⁹ tractarēt. vñ qdā metrista. Tangē cū gandes meretricē qū
audes. Palmis polluz regē tractare salutē. Pre. Si missam dic⁹ pus am
pler⁹ meretricē. Ibis ad antra stiz qm xpm crucifig⁹. Et iō istz i miorib⁹
ordib⁹ exstib⁹ melt⁹ ē nubē qz nls vñ p luxuriā. Sz ordo sacer ē: vt ordo
subdiaconat⁹ diaconat⁹. z pbyterat⁹. z isti cōmutari si pnt. nā exstes i ill
ordib⁹ nō pnt p trahē nisi p dīspēsatiōe pape: qz fecerūt votū selēne p su
sceptiōe sacri ordis. sic qz vouēt caste viuē. vñ fūre. z pplm ei⁹ i fide xpia
na iformare. z iō iusticia hoc pūadet qz clerici volētēs pcedē in sacris or
dib⁹ bñ pspiciant vt pnt caste viuē. si pnt tunc ad sacros ordines pce
dāt i noie dñi. si nō pnt caste viuē: tūc melt⁹ est sacros ordines pmutare
z vrotē ducē: qz postea suscep⁹ sacris ordib⁹ cū vxorb⁹ alioz fornicari z
aiam ei⁹ eternā dānare. Sz clerici greci nō curā castitatē seu votū ca
stitatis: qz suscipiūt sacros ordines z celebrāt dina officia hñtes vxorele
gitimas. z vñ: ipis qz eoz filij filijs principū in nobilitate comparantur
Secūdo notandū. ex q dictū est de voto qz triplex est votam s. votū pntin
te. votū abstinentie. z votū pegrinationis. z cū qd ibet illoz pōt cōmuta
ri i melius: ideo dubitat vtrū votū cōtinentie pōt cōmutari i melius. z
videtur qz nō: qz nihil est melt⁹ cōtinentia et castitate. qz votum cōtinentie z
castitatis nō pōt mutari in melius. An qz in omni voto sunt respiciēda
duo: et maxime in voto pegrinationis. Primo respiciēda est cā: qz des
bet fieri dispensatio: qz forte talis est senex: nō potens ambulare. vel sou
te si recederet de loco fierent lites et guerre Secūdo respiciēda est su
penous auitas: qz iste qz habet aut oritatē vñ taxare expēsas z fangu
tiones viay qz facere possēt. z illud totū vñ sumere et mittere ad illū locū
ad quē talis fecit votū. Sed si votū abstinentie iterū pōt mutari i melius
diuus si est delicatus z teunare nō pōt tūc debet dare elemosinas z alia
opa pteritis facere. Sed de voto pntinente aliqui dicūt qz nullo mō pōt
mutari in melius. qz nihil melius ē cōtinentia: sed illo non obstantē papa
in isto voto pōt dispensare cū oibus nisi in articulis fidei. An legit qz est
qdā magn⁹ dñs z possessor multarū terraz qz habuit vnicū filium z iste
erat monachus: tunc patre mortuo timebat guerra illaz terrarum ppter
carentiam dñi: hoc vidēs aplicus dīspēsauit cum isto: qz tales subditi no
lebant aliqū eligē dñz nisi heredē terrarū: et sic p dīspēsatiōe pape iste
monachus ptrauit mrimoniū: z post qz habuit pueros potētes regere ter
ram: tunc cogebat reintrare claustrū. Ex quo pōt qz votū pntinente infir
gitur p dīspēsatiōem pape. Sz tūc ad rōne dñi. qz aliqd cōmutari in meli
us intelligit duplicat. Vno mō in melius spectale. et sic spectale ē melius
cōtinentia. Alio mō qz cōmutetur in melius commune z generale: na qz
pōt cōmutari in aliqd qd esset comunitati melius: z sic bñ pōt cōm

*Abstinentie
vota continentie
pegrinationis*

mutari i meli⁹: vtz i exēplo tā dicto Tūc ibi (crime si repiat) pōt qdā documentū respiciēs clericos maleficos dicēs. si aliq̄s cleric⁹ sit i maior ordie z faciat furtū. hēsim. rapinā. icēdiū. vel homicidiū. z si i tali facto p iudiciū seculare apphēus fuerit tūc iudex secular⁹ si v3 diiudicare eū: sed v3 p̄itari ep̄o q̄ eū ponat ad p̄petuos carcēs: vel eū deponē pōt de sacr⁹ ordimb⁹ z postea itez p̄itare iudicio seculari. q̄b tūc eū p̄dēnare p̄r. ¶ **T**ertio notandū. q̄ tal cleric⁹ q̄ facit. furtū homicidiū vel h̄mōi ille referri v3 ad ep̄m vel ad papā q̄ ip̄m degradat: et postea iudicio seculari tradat vt p suis crucief maleficijs: q̄ tūc nō cleric⁹ s3 late⁹ meref dicit. z iō requiritur vna cautela ad ista tā dicta. q̄ clerici i ordimb⁹ p̄stituti nō dānāf iudicio seculari. z dato q̄ ip̄e cleric⁹ eēt malefactor: adhuc nō v3 p̄itari iudicio seculari: s3 ep̄o vel pape q̄ ip̄m deēdārū ab ordibus sacris faciat: z postea p ut dicitū ē iudicio seculari tradit. Et iō tales dñt p̄bart añq̄ recipiant ad ordines ne sint malefactorēs vel h̄mōi ne cōtingat eos postea degradari. **Q**uarto notandū q̄ clerici z ordinari h̄nt illud proganū q̄ publice non puniant nec p̄uāt manifeste vltā nisi p̄r. s3 deēdārū. z si nō deēdarent: tē ad p̄peruos carcēs icludant si ē pena mort⁹. S3 cā penē p̄r p̄mo publicat⁹ añq̄ carcerib⁹ icludūf. sic q̄ ponentē sup scalā z cā criminis sup capita eoz describeret. z postea carcerib⁹ icludūf. ¶ **T**ē notandū. q̄ nō ē facile aliquē deēdārū nisi h̄ra cā ltime deēdārū: vt si aliq̄s fuit subdiacon⁹ l p̄sby⁹: t⁹ fact⁹ ē malefic⁹: sic latro vl raptor: tūc tal p̄ntef dño aplico l ep̄o q̄ eū deēdārū iuri seculari p̄scriptū p̄dēnet. ¶ **T**ē notādū. si aliq̄s l̄ratus h̄ret l̄tīmā vxorē z dimittet ip̄am z ad sacros ordines accedēt absq̄ cōsensu vxoris. z dato q̄ talis eēt lacerdos: tē papa ip̄s deēdārū rep̄itat vxorē sue: s3 si vxorē adhibuiss⁹ p̄sensuz z dato q̄ eēt subdiacon⁹: tūc ad ipsaz redire nō cogitur. q̄ votū fecit solēne p̄ susceptionē sacri ordis: dato etiā q̄ tal nōdū p̄cessisset s3 solū castitatē vouisset h̄ns volūtatē procedēdi cū cōsensu vxoris sue: t̄ hoc vxorē si eundē admittēre vellet tūc ip̄e nō admittitur redire ad ip̄az: sed oportet illū procedē ad sacros ordines sic vouit. ¶ **T**ertio notandū q̄ q̄cūq̄ ē i excoīcariōe sciēs se irregularitatē incurrisse. e si receperit sup hoc p̄umacit sacros ordies: tūc tal p̄petue est deēdābus. imo dicit qdā docto. q̄ tal clericus p̄umacit cōmīscēs se diuis in excoīcariōe ligat⁹ p̄petue irregularitatē incurrit. Et volunt vltē⁹ doctores q̄ nullus cū eis pōt dispēsare. Si aut talis ignoranter incurrit irregularitatem. tunc dñs aplicus pōt cum eo dispēsare.

i. l̄ratus intēdit p̄tinetē sup. p̄sensu

Si laicus doctus vult caste viuere: puro

vxoris sue intēdit p̄tinetē sup. p̄sensu

Coniugis assensu procedat in ordine sacro

Cl̄ric autor sp̄alr determinat v̄ sacro ordine. Et diuidit in sex p̄tes fm q̄ sex ponit documēta v̄ sacris ordibus. p̄tes p̄tēbūt. Dicit q̄ p̄mo sic. Si aliq̄s late⁹ fuerit h̄ns vxorē q̄ vult caste viuē z religionē iurare tal pōt admitti ad sacros ordies si sit cū p̄sensu vxoris: si nō ū sit cū p̄sensu vxoris p̄o

Summula Raymundi

cedere nō dicitur. **Quod** p̄mo. ex l̄ra h̄i q̄ si vir intēdet procedē ad sacros ordines. tē hoc dicitur cū p̄sensu vror̄. z q̄ p̄mo dicit probari abo in etate si p̄nt manē i cōtinētia z caste viuē. nā si i eis p̄sumptio q̄ vir vel mulier nō p̄t manē i cōtinētia p̄tina tē ip̄e nullo mō dicit admitti ad ordines sacros sine p̄sensu vror̄. Si aut fuerit ambo annosi ita q̄ ē p̄sumptio i eis dicit nua abstinētia: tūc vir sepe ab vxore z ad sacros ordines admittat. **Et** talis sepatio dicitur sic fieri. q̄ p̄at i cāu q̄ aliq̄s laic⁹ doct⁹ h̄at vxorē legitimā. z talis vellet separari ab ea vt ip̄e i ordib⁹ sacris procedē posset nō si tales abo adixit p̄sensu ad h̄mōi separationē z diuortiu: tūc ducatur ad iudiciū sp̄iale p̄tē p̄p̄o z parētela vtriusq̄ sex⁹. tē si fuerit p̄sone iuuenes z iudex z p̄ntes istaz p̄suade dicit vt nō diuortiat. q̄ d. blā ē vtrū ex vtraq̄ p̄tē possent p̄manē i castitate: q̄ vt ait ap̄ls. **Quod** p̄tē iste castitate suare q̄ sp̄ nouerit p̄soria multaz adamare. q̄ d. nō h̄i. **Itē** p̄suadet illis q̄ si manēat. q̄ dato q̄ diuortiat. z postea ip̄e vel ip̄a n̄mū i cōde retur ita q̄ abstinē h̄ possit: tūc si ip̄a carere noluerit: oz q̄ ei reddat iura carnalia: dato etiā q̄ cēt ordinat⁹: z h̄i sit p̄p̄t magnū piculū euitādū. q̄ si tal iura carnalia reddē nollet. tē adultera fiet aliūde. q̄ cēt maxumū peccatū. z tō si iuuenes p̄sone fuerit nō admittatur q̄ vir ad sacros ordines procedat: si aut senes fuerit z annose p̄sone: tūc testib⁹ p̄tē coraz iudice diuortiat z sepantur. z ip̄e ad ordines sacros procedat fm̄ debitū modū. **Eodē** mō intelligēdū ē d̄ muliere volēte caste viuē z intrare monasteriū. q̄ oz q̄ fiat p̄sensu vtriusq̄ coraz iudice sp̄iale testib⁹ p̄tē. **Secūdo** ē notā. q̄ si sit sepatio tali mō int̄ p̄sonas aliq̄s iūmas: tūc oz q̄ ambe p̄sent iuramentū q̄ velint caste viuē: alio separari nō p̄nt. **Et** dicit q̄dā docto. q̄ si vir separet hoc mō ab vxore sua volēs pedē i ordib⁹ sacris: tē ocbz intrare claustrū et monachari. **Sz** i h̄i alij docto. dicit q̄ nō cogitur intrare claustrū: s̄ sufficit q̄ caste viuat z i ordib⁹ sacris p̄cedat. **Si** aut aliq̄s aliq̄ duxit vxorē vniuē castitate: tē oz eū intrare claustrū z ibi caste viuē p̄p̄t sui voti trāsgressiōes. z ip̄a q̄uis claustrū n̄ intraret: nō oz vt caste viuat. q̄ in eodē viciō ē i quo z ip̄e. **Tertio** notādū. q̄ aliq̄s volēs p̄mueri ad sacros ordines oz diligētē p̄bati ne aliq̄ h̄at impedimēta q̄ ip̄e p̄cessit possit impedire. s̄. vtz ne sint bigam⁹ vel excoicac⁹. z sic d̄ alijs. **Si** nō impedimēta h̄ent: tūc nō admittat. si nō nullū h̄y impedimēta tē admitti oz ad sacros ordines i noie dicit. z hec admittit oz fieri pure p̄pter deū ne sy monia committat. **Quarto** notādū. d̄ i l̄ra q̄ late⁹ caste viuēs cū vror̄ p̄sensu p̄t p̄cedere ad sacros ordines. **Quinta** h̄oc ar̄ sic sicut se h̄y ordo ad m̄simoniū: sic se h̄y m̄simoniū ad ordinē: s̄ sacer ordo ipedit m̄simoniū z trahēdū ē m̄simoniū ipedit sacros ordines. **Dato** p̄p̄t ex similitudine. s̄ m̄thoi pat̄t ex p̄t dicit. **Sz** i oppositū ē auto z i l̄ra. **Ad** hoc dubiū n̄r distinguēdo de electiōe: mani quedā est ecclia orientalis. q̄dam occidentalis. **Ecclia** orientalis d̄ esse ecclia grecor̄: s̄ ecclia occidentalis est ecclia oim̄ lat̄inor̄. **Et** iste due ecclie p̄ueniūt i hoc q̄ tā i ouē: alij q̄ i occidentali ecclia clerici p̄stunt i m̄simonijs p̄t trahere m̄simoniū. **Secūdo** p̄ueniūt i hoc q̄ sacerdotes vtroq̄q̄ nō p̄nt trahere m̄simoniū. **Sz** dicit i hoc q̄ greci i ecclia orientali que

*omnia orientalis
occidentalis*

nunc se sacerdotes videntur in matrimonio p^o contracto an sacerdotum: s^o postea
 non potest contrahi. Sed hoc non est in ecclesia occidentali et apud nos licet quod tam
 sacerdotes nec videntur in matrimonio p^o contracto seu prius contracto an sacer
 dotum nec potest contrahi. Tunc dicitur ad dubium quod si intelligitur quod laicus potest
 procedere ad ordines sacros cum consensu uxoris sue: tunc ipse recipit pote
 statem ordinis. i. caracterem indelibilem et executionem etiam prout s. p^o tatez
 legem missam. Si autem intelligitur sine consensu uxoris sue tunc recipit exe
 cutionem prout s. Et hoc sequitur quod si vir procedit ad sacros ordines tunc
 mulier debet vouere castitatem. et post mortem ipsius mariti cum nullo viro potest con
 trahere matrimonium. Sed ad rationem hanc quod illa similitudo non est bona nec for
 male consequentia que data est inter matrimonium et sacrum ordinem: quia nullus in sa
 cris ordinibus constitutus potest contrahere matrimonium. sed aliquis constitutus in
 matrimonio potest promoueri ad sacros ordines: quia in matrimonio est minus
 vinculum in ordine autem est maius vinculum. nam pius est se obligare domino
 deo quam homini: sed in sacris ordinibus obligat se homo domino deo. in matrimo
 nio autem obligat se homini. Ultimo notandum quod ecclesia permittit fieri ritum
 ab imperfecto ad perfectum. sicut illud. Habent de virtute in virtute: sed quia or
 do est status altior et perfectior matrimonio: ergo habens uxorem potest ac
 cipere sacros ordines si non fuerit irregularis et consensum uxoris habue
 rit: sed converso non potest sacerdos ducere uxorem: quia tunc fieret descensus a
 perfectiori ad imperfectum quod non admittit ecclesia. Requiritur autem con
 sensus uxoris: quia vir non est sui iuris sicut apostolus et sanctus Thomas. Qui
 recipit sacros ordines nesciente vel contradicente uxore peccat mortaliter
 et debet redire ad uxorem precipue si hoc fecerit post carnalem copu
 lam: et non debet deferre coronam.

i. qui non accipit ordinem unum pro alio. i. deponetur. s. ordine

Ordine qui saltum fecit punietur ab illo

filium .i. proderit .s. p. fornicatione

Si te progeniit thorns illicitus canear ne

.i. sine dispensatione

Indispensato tibi donetur sacer ordo

Hic autor ponit secundum documentum per modum notabilis de sacris ordinibus di
 cens. Si aliquis vult procedere in sacris ordinibus et fecerit saltum. s. quod fuerit
 subdiaconus antequam esset accollatus: vel fuerit presbyter antequam esset diaconus. tal
 de iure privatur ordinibus sacris et non solum penam. pro suis egerit excessibus
 et penam factam potest resumere sacros ordines et potest tunc licite procedere sine
 forma ecclesie. Deinde subdit aliud documentum dicens. si aliquis esset geni
 tus in thoro illegitimo: vel quod sit spurius: tunc ille non potest accipere sa
 cros ordines donec a papa dispensationem acceperit: et habita dispensa
 tione in ordinibus sacris procedat sine forma ecclesie. Circa istam no
 tandum: quod quicumque vult promoueri in sacros ordines et facit saltum. ille est
 de facto irregularis. Exempli gratia: ut si aliquis promoueretur ad ordi
 nem subdiaconatus et non esset accollatus: vel si promoueretur in presbyterum:

Summula Raymundi

et non est diaconus: tunc ut dicitur est ille qui facit saltum et incurrit irregularitates que
videntur in sacris ordinibus: procedit si per sine dispensatione pape: quia nisi irregularitas
ne dispensatione per procedit ad ordines sed ille est irregularis. §. 2c. Pro quo sciendum
est talis facit saltum ex malicia: vel ex ingratitude. Si prius modo tunc talis de simpliciter de
poni seu degradari nec amplius ad sacros ordines est admittendus. si autem facit ex ingi-
rancia tunc talis non debet ministrare in suo ordine. s. q. legem euangelium vel epistolam. nisi
hoc sit cum dispensatione pape vel episcopi. Secundo notandum circa sacros documentum. s.
q. si aliquis illegitimus vult procedit in sacris ordinibus: tunc dicitur quodammodo doct. q. episcopus
vel archiepiscopus potest secum dispensare quantum ad salutem anime non tamen ut possit procedit ad
aliquos prebendas vel curas aiaz. ita imo q. intrado claustrum talis
possit procedit in ordinibus sacris: sic q. solus habeat curam anime sue et non aliorum. si vero talis
legitimus vult recipere sacros ordines ad prebendas vel ad alia beneficia curam anime
sua habita: tunc non potest dispensare cum illo nisi solus dominus applicus. Tertio notandum
ille homo debet legitimus qui gignatur ex matrimonio suo et legitimo: vel qui gignatur ab his qui matri-
monium contraxerunt in facie ecclesie. Et si postea diuortium celebratum fuerit in eis:
propter aliquod impedimentum: nihilominus tamen omnes illi pueri sic gignatur dicitur legitimi. et
hoc est verum si contrahentes matrimonium crediderunt se bene contraxisse: vel ad minus una
persona credit se bene contraxisse. Si vero ab ipse persone crederent male contraxisse: tunc
pueri sic gignatur dicuntur illegitimi. Quarto notandum q. quidam pueri dicitur legitimi
tamen: ut si isti qui de thoro legitimo gignatur: quidam naturales: ut sunt generi ex soluto et solu-
tuta. et quidam nec sunt legitimi nec naturales: ut sunt spurii. Et non notandum q. isti pueri di-
cuntur spurii qui gignatur in adulterio: ut si aliquis vxoratur habet plures cum muliere
non propria vel e converso. Quidam autem sunt legitimi: ut sunt illi qui procedunt ex legitimo
thoro. et isti dicitur sine aliquo dispensatione possunt accipere ordines et non alij. Quinto
notandum q. aliquos legitimos dupliciter. Uno modo per dispensationem. et sic pueri
qui nec sunt naturales nec legitimi legitimum ad omnes actus secularis et spirituales
Allo modo aliquos legitimos per matrimonium contractum: ut si solus gignatur cum solu-
ta. et si postea contrahunt matrimonium: tunc illi pueri prius illegitimi legitimum
per subsequens matrimonium. sed hoc non est de spuris: quia tales gignatur per adulterium
Et si ista bene debet q. nullus illegitimus debet procedere ad sacros ordines nisi ex
speciali dispensatione. Ultimo notandum q. filij illegitimi prohibentur ab
ordinibus sacris tripliciter de causa. Prima causa est dignitas sacri ordinis
qui vultur personis non debet porrigi: quia scriptum est. Nonne scilicet dare cantus. Secunda
causa est detestatio paterni criminis. Tertia causa est: quia presumitur q. filij sus-
mirator paterni criminis. quia malicia parentum inducit presumptiones contra filium
suum. ut habet de. xij. sciens. Item si spuris intrerit religionem tollit ab eo irregu-
laritas: ut patet. xix. dist. que. vij. Non licet.

.i. excoicatione

.i. donatur

In banno tibi si sacer ordo datur scio q non

.i. inde .i. libereris .i. nisi presentatus fueris dno aplico.

Hinc absolueris: nisi presentando pape te

hic auctor ponit quantum documentum de sacris ordinibus dicens. Si aliquis est in
banno vel in infamia excoicationis: et corumacti scienter vel ingrater iuraverit

*vide pulgrea
dubia an
puerū sit legit
hinc ut legit
aliqui nati*

culo vel non. Si non manet in seculo: ita q̄ intrat religionem: tunc disper-
sat cum eo ep̄s propter fauorem ordinis. Si autē manet i seculo tūc ep̄s
non p̄t cum eo dispensare: sed soluz dñs aplicus. Et etiā ille d̄z non ser-
uare formā eccle q̄ nō irat p̄ ostiū: sed aliunde sicut fur et latro. Et ille rē
d̄: furat sacros ordines q̄ eos suscipit absq̄ determinata forma ecclesie.
Uñ sciend̄ q̄ vera et determinata forma in ordinibus sacris est ista. p̄mo
vt quis examinat. sc̄do intulaf. tertio p̄clamat. et deinde ab ep̄o ordina-
tur. Et q̄ qui nō ē examinatus vel intulatus vel p̄clamatus: si recipit or-
dines furatur ipsos. Item si aliq̄s p̄cedit ad sacros ordines sub titulo alt-
cuius beneficij et non h̄z beneficiū ille furatur ordines.

.i. aliquis .i. suo .i. recessēs

Monachus ex claustrō fugiens: si pb̄ hic est

.i. ad claustrū .i. tale officū diuinū

Et redeat: prohibetur: ei celebratio misse

quāq̄ p̄niam agat .i. disp̄set

Donec peniteat et factum papa resoluat

.i. tal̄ monach̄ sic q̄ nō d̄z ministrare i ordinib̄ susceptis

Aut in perpetuum suspenditur ordine tanto

.i. de his monachis .i. apostatas

Hec his de claustris sunt scripta: suos fugitiuos

.i. q̄s abbas excōicat .i. monachos .i. autortas

Qui damnare solent: hos soluit gratia pape

¶ Prius autor determinauit de ordinibus sacris. hic determinat de mo-
nachis a claustrō fugitiuis. Et diuiditur in duo. Primo determinat de
monachis fugitiuis ordinatis in presbyteros. Secūdo de nōordinatis
in pb̄ros. Sc̄dm̄ ibi (Si fugit ex claustrō) Dicit ergo primo q̄ monach̄
pb̄ qui fugit de claustrō et itez reuertitur ad claustrū: talis non debet ce-
lebrare missam donec peniteat: et papa cū eo disp̄set de tali negligentia
Si autē talis ē diacon̄ debet suspendi ab ordinibus et non debet ministra-
re in suo ordine: nisi prius peniteat s̄m decretū superioris sui. ¶ Primo
notandū: q̄ littera intelligit de his monachis quos excommunicauit ab-
bas illius claustrī: vbi tales monachi fugientes existebant. quia forte sub-
traxit calicē vel aliquid h̄mōi fecit. et talis currens de claustrō et iterū re-
diens. nō p̄t celebrare missam nisi p̄us secū fuerit dispensatū. et talē auto-
ritatē aliq̄n abbas p̄t h̄re a dño aplico. si autē nō habuerit istā autoritatē
tūc oportet eū ire ad dñm papam q̄ solus cū eo disp̄set. Dicunt tñ aliq̄l
q̄ in isto casu abbas illius claustrī posset cū eo dispensare. Itē ista d̄z itelli-
gi de istis monachis fugitiuis q̄ sunt excōicati a suis superioribus. si autē hu-
iusmodi monachi non sunt excōicati: tūc eoz superior p̄t cū eis dispensare
¶ Sc̄do notandū. littera loq̄tur hic de apostatis. Uñ apostata sic defini-
tur. Et temerarius recessus a statu fidei obedientie vel religionis. Uñ

*De monachis
a claustrō fugi-
tiuis et d̄ p̄niam agat*

apostatas

Summula Raymundi.

triplex e apostata. s. a fide: ab obediētia z religione.

triplex e apostata. s. a fide: ab obediētia z religione. A fide dicitur aliquis apostatari quoniam dimittit catholicam fidem et adheret fidei hereticorum vel aliorum in fide delictum. Ab obediētia dicitur aliquis apostatari quoniam facit contra precepta dei vel canonis precepta. Et ista apostasia dicitur mulierum ad amorem et eam quoniam fecerit contra preceptum dei. Tertia apostasia est a religione. et est quoniam aliquid contra religionem erit post professionem factam. Et de tali apostasia loquitur hic textus. An possunt apostatari de facto et excommunicari. et non solum illi. sed omnes eis adherentes. sed si de apostasia non potest probari et testimonium in multis. tunc quibusdam receperunt sacros ordines: tamen non potest ministrare in suis ordinibus nisi facta dispensatione.

Si fugit ex claustris laicorum conuersus: et ideo
i. p. traxerit eum in matrimonium i. viro
Duxerit uxorem: cum crimine constat ab isto
mulier i. tres iuret i. suum
Hec eat: et ppetat correctio apostata claustrum
i. si fecerit professionem i. matrimonium

Hic autor dicitur de monachis fugiunt laicos et ueris dicitur si aliquis monachus conuersus fugerit ex claustris tunc uxorem et uxorem intelligeret eum esse monachum fugiunt tunc ipsa de te loquitur et inducit quod redeat ad

Si fuerit sua nota professio: coniugium scilicet
i. professio i. monachum et uxorem
Si nullam fecit: tamen illos equa voluntas
i. diuidit i. p. neter scz. abobus

Separat: ut caste uiuant iungitur istis
claustrum. et ipse conuerso intras claustrum de corrigi a superioribus monasterii et de manere in isto. Si autem sciat quod ipse erit in claustrum ante professionem: et in anno probationis tunc talis conuersus potest manere in matrimonio cum uxore sua: nec tenetur redire ad monasterium. Primo notandum: quod conuersus exiit claustrum post professionem et annum probationis: talis debet cogi redire ad claustrum suum et debet potestatem priam pro tali excessu agere. Si autem ante professionem exierit et ducat uxorem: potest cum illa manere quoniam non dicitur ligari ad claustrum. tamen si uxorem suam admittere uoluerit: ab eo caste uiuere potest si non potest reddere murum ubi. Secundo notandum: ex quo in presentibus ista sic in precedentibus habitu est de matrimonio. tunc est sciendum quod triplex est bonum matrimonium. scilicet fides: factum et plerumque. Primum bonum est fides: quoniam ibi est indissolubilis coniunctio animarum et corporum. Secundum bonum est factum: quoniam ibi nullum diuortium de celebrari. Tertium est bonum plerumque. scilicet ad cultum dei. Et propter hoc fit triplex coniunctio in matrimonio. Primum ibi fit coniunctio singularis: quoniam solus uir coniungitur mulieri. et propter istam singularem coniunctionem omnis bonus fidelis: quoniam in eis duas personas est una dilectio. sed si tertia superuenit statim renouatur dilectio. Secundum est ibi coniunctio indissolubilis. et ex hoc est ibi matrimonium quod est factum. Tertium ibi est coniunctio utilis. et ex hoc oritur bonum proles: quod generatur principaliter ad cultum dei. Ergo triplex est coniunctio: et triplex bonum matrimonium. Et si coniunctio singularis correspondet bono fidei. sed bonum indissolubilis bono matrimonium. coniunctio uero utilis bono proles.

*bonum fidei
indissolubilis
et plerumque*

Secundo notandum quod in matrimonio est triplex actus coniugal. Quidam est licitus, quidam fragilis, et quidam prohibitus. Actus licitus est triplex, quidam simpliciter fit propter plus gratiam omnem, et iste est actus virtus et meritorius. Secundus fit in reddendo debitum thori, et iste etiam est licitus, quia vir tenet reddere mulieri debitum carnis. Tertius est propter fontem caritatis evitanda. Et hoc est dupliciter, vel in coniuge, vel in se, si in coniuge tunc non peccat, si autem in se, peccat. Secundus actus coniugalis est fragilis, et iste fit propter dilectionem, et hoc dupliciter, vel propter dilectionem uxoris vel fornicariam. Si uxoris peccat venialiter, ubi gratia aliquid non cogit, et in hoc peccat venialiter. Si autem diligit eam fornicariis tunc in hoc peccat mortaliter, ubi gratia dicitur aliquid, si tamen non esset uxor mea adhuc vellem eam cogitare si possem, et sic tibi est dilectio fornicaria. Tertius actus coniugalis est prohibitus, et iste fit pluribus modis. Primo fit in tempore quod prohibitus est ab ecclesia, scilicet in adventu domini, in quadragesima, et tempore firmitatis mulieris, et sic consequenter in quatuor temporibus anni, et in alijs multis, quibus non licet exercere tura carnalia. Item non dicitur fieri in locis consecratis, nec est dicitur fieri per modum scitacionis, quia quiescunt homo iurat seipsum ad hoc peccat mortaliter. **C**ontrario notandum, quod sit aliquid huius uxoris et cognoscat carnaliter fornicari uxoris sue, tunc dubitatur ut deinceps possit cognoscere uxorem suam. Rursus secundum plures doctores, quod si ipse de peccato abstinere, quia tamen uxoris sua sua sanguinea seu affinis efficiat ex coitu peccato cum fornicari uxoris. Et quoniam videtur, ut talis deus dimittit uxorem suam vel non. Rursus sub distinctione, quod vel talis cogit fornicari uxoris scilicet, vel ignorant, si ignorant non debet dimitti, quia talis error non operatur divorcium, si autem scilicet fecerit tunc uxor potest ab eo separari, si autem non separantur, tamen ipse vir debitum thori non

ne opte

De vita et honestate clericorum (deberet petere)

Inhibemus sacerdotum
Plurimus in domibus personas presbiterorum

f. mulieres f. sacerdotis
Suspectas esse mater foror atq; sororis
f. domibus .i. sanguine
Filia vel fratris in eis sint vel prope neptes
f. sacerdotes .i. firmis .i. pbrs .i. paupibus
Hi pro posse suo miseris; locis vel egenis
tpalla .i. bnfaciat xpifidelibus
Et xpi seruis sua dent et comoda present
f. sacerdotes .i. phibitorum
Hospitij; nec sint hi lulozes vetitorum
f. sicut .i. taxilloz
Ludonij; velut est alee; globi; decionum

De vita et honestate clericorum

Uste est tertius tractatus huius libri, in quo autor dicitur de vita et honestate clericorum. Et dividitur in duas partes. In prima autor facit quod dicitur est in secunda dicitur terminat de vita et eius speciebus. Secunda dicitur de prima adhuc

in duas, nam primo facit quod dicitur est. Secundo determinat de symonia ibi. (Si res dicitur) Prima adhuc in duas, primo facit quod dicitur est. Secundo determinat de bellis

aut ex supbia vite. Concupiscentia carnis est luxuria. concupiscentia oculorum est auaricia. supbia vite est ipsa supbia. Et in istis ho peccat tripliciter. scilicet in deo. in proximo. et in semetipsum. in deo peccat per supbia. in proximo per auaricia. in semetipsum per luxuria. Et in istis peccatis potest homo facillime satisfacere per bona opera. scilicet per orationes. ieiunia et elemosinas. quia homo per concupiscentiam supbia potest satisfacere per humiles orationes et deuotas. Secundo homo peccat per auaricia in proximo. et huic peccato potest satisfacere per largitionem elemosinarum subueniendo pauperibus. Tertio homo peccat per luxuria in semetipsum. et huic peccato potest satisfacere per ieiunia. Ad id per scriptum merito sacerdotes hortantur ad bona opera. scilicet ad misericordiam ad dandum elemosinas. et sic de aliis. quia omnia que possident sunt elemosine per se iustitiam in redemptionem animarum et in adeptione celestium curie. quia cum eis pure dant propter deum que ad vitam eorum. ideo illa quibus ad necessitatem non indigent debent dare propter deum. scilicet pauperibus secularibus vel aliis sacerdotibus egenis vite sustentationem non habentibus. Ultimo notandum circa sacerdotibus documentum. quod sacerdotes non debent ludere. Pro quo sciendum quod in aliis usibus casibus potest ipse sacerdotes licite ludere. scilicet pure causa recreationis. quia forte sacerdos fatigatus ex studio vel orationibus ad recreationem adipsam licite potest se in honestis ludis pariter exercere. Pro quo sciendum quod ad ludum licitum requiritur plura. Primum requiritur honestas personarum: et sic ipsi sacerdotes cum honestis hominibus non debent ludere. ut cum communi populo vel vulgo. nec etiam debent ludere cum mulieribus. quia hoc principaliter ipsis est inhibendum. ut patebit de circumstantiis ludi. de quibus dicitur infra. Secundo requiritur honestas instrumentorum: et ideo sacerdos cum globis et cum tabillis ludere non debet. ut manifeste dicitur terminis. Tertio requiritur honestas temporis. quia ludus non debet fieri in diebus celestibus et in noctibus. et ceteris illi errant que in nocte natiuitatis christi luduntur tabillis. Quarto requiritur honestas materie. scilicet quod ludant per vna assatura vel cantero ceruicie vel vini. vel per parua et modica pecunia. et si ultra aliquis transgredere. tunc ludus fiet illicitus. Quinto requiritur honestas motus. scilicet quod sint bene moderati in ludo. ita quod iste ludus fiat in gaudio sine bello. sine ira. sine inuidia. sine detractione. sine fraude et sine omni dolo. Cuius notandum secundum theologos: ludus sacerdotum ideo est prohibitus: et non solum sacerdotibus imo omnibus christifidelibus. quibus concurrunt plura vitia. Primum ibi occurrit auaricia in hoc quod habet desiderium lucrandi. Secundo occurrit voluntas spoliandi. et sic aduenit rapina. Tertio occurrit usura. quia proponit cum parua pecunia magna pretium ibi occurrit mendacia et iuramenta que iniqua sunt et prohibita. quia dicit scriptura. mendax os necat animam. etiam scriptum est. ne quis iurauerit per celum neque per terram. Etiam ibi datur scandalum circumstantibus. et hoc fit contra prohibitionem ecclesie. Etiam ibi fit peccatum omissionis. quia isto tempore possent exercere bona opera. id propter ista que sequuntur ex ludo ipsis sacerdotibus et clericis ludus est prohibitus. sup. sacre scripture. scilicet per

In libris studeant sermonibus: et recitando

.i. miracula et gesta sanctorum patrum .i. quod est iustum
Sanctorum in vitas: et agendo quod sit honestum

q. 2

Summula Raymundi

Inhereant .s. eis omniſſarum

Inuiſigent curis animarum nocte dieq;

.i. ſi ſequitur uirtus .i. uita humana p. ſi ſeſibus xpianis

Si ſit opus corpus animam deint pro grege ch: iſti

nihil pſiciat .s. p. ſofos ſacerdotes

Nil faciant quod non decet hos: ſint hi moderati

ueſtimentis .i. habitu .i. uianur

Ueſtibus et cultu ſic uiuant exteriori

.i. q. .i. iſoſmatores ſubditoum

Ut ſint doctores et ſint exempla ſuorum

.i. ſ. iſoſmare p. p. d. cattones .i. honeſta

Et quod lingua nequit ſaltem doceat bona uita

Clericus autem onditur in quibus clericus et sacerdos se exercere debet. Et sic: sacerdotes et clerici debent studere in libris in quibus uideatur uitas et passiones sanctorum. et illas recitare debent laicos ut sumant in hoc exemplo corrigendi se: et nihil debent agere nisi quod sit honestum. Et debent omnibus temporibus uigilare in curis animarum: ut ipsi alias sui gregis deo commendent: et subditos eorum in bona uita prouentur et debent omnia sua agere in caritatis modo et processu ordinare. et illud quod noluerit sibi fieri etiam alijs non faciatur. Et debent ponere corpus et animam suam pro conseruatione animarum fidelium si necesse fuerit et si aliqua uirtus ex eo potest fieri et debent esse moderati in uelutibus et cibarijs seu uictu et amictu. ut et alijs christifidelibus succurrere possint. Et sic ipsi debent uiuere ueritate que et cultu exteriori ut sint bonum exemplum suorum subditorum. et dato quod ipsi subditum non possint instruere in bonis: tamen instruere ipsos bonis exemplis. **C**eterum homo non licet dicitur quod sacerdotes debent studere in libris: et debent studere uita sanctorum et hanc recitare populo. Non est quod ipsi non alijs negociari debent nisi quod uigilent in curis animarum: quod ipsi se sepe debent occupare cum alijs bono facto ut non otiosi inueniantur. quod de apostolis. Nolite locum dare diabolo. quod quod diabolus otiosum inuenit istum ueris occupantibus occupat et ipsum seducit. et sic tunc talis perpetue confunditur. et eo quod otiosus dat locum diabolo. ut patet de Salomone. quod iterum quod fuit in instructione templi deo placuit. sed postquam desinebat et otiosus fuerat: tunc idolatriam exercebat. Et sic diabolus ipsos otiosos seducit cum ueris operantibus. ne ergo hoc prouocet: tunc ipsi clerici non debent otiosi: sed debent studere in libris intractare passiones sanctorum recitando populo. **S**ecundo notandum quod ipsi presbiteri diligent debent custodire animas suorum prochtalium ne seducantur per malas suggestiones diaboli. quod dicitur apud. Sobrius estote et uigilate. et tunc homines oues commisit sunt sacerdotibus ut ipsas non lesas sed perfectas et columas et firmas in fide stantes deo commendent. **T**ertio notandum. de autoribus ista: quod si fuerit opus tunc ipsi presbiteri et plebanus debent ponere corpus et animam. uita animalem pro saluatione christifidelium et pro populo eius commisso. **P**rimo quod sciendum quod sacerdotes non sepe debent hanc facere nisi uideatur utilitate aliqua ex eo potest fieri. sed si nulla utilitas potest fieri sequitur tunc non debent facere. unde sacerdos stans pro uno homine non debet moueri pro populo. sed solum si considerat quod sit ardua causa. sed quod oues uellent desicere in

fide catholica p[ro]p[ter] p[er]secutiones v[el] p[er]p[et]ras aliq[ui]s. t[un]c sacerdotes d[omi]n[us] ip[s]as
 confortare vt sint fortes in fide. v[er]u[m] apostolus. Fratres estote fortes & so-
 brij in fide. Et sic etiam ip[s]i sacerdotes debent facere suis parochialib[us].
 nam debent doctrinas & auctoritates ip[s]is recitare. & si ip[s]i credere nolue-
 rint tunc morti se tradant vt suos subditos in fide p[er]seruent. sed si non vt
 deant vtilitate ex morte sua venire t[un]c faci[en]t sicut fecit x[rist]us. q[ui] c[um] iudei
 volebant eum lapidare tunc abscondit se & exiit de templo. q[ui] nondum
 venit t[em]p[us] p[er]p[et]ras ei[us]. Sic sicut m[od]o faci[en]t sacerdotes si n[on] viderit vti-
 litate ex morte sua p[er]uenire. Quarto notat. iuriste ex p[ri]ncipio s[er]ua trahit cau-
 sas q[ui]e p[er]tract[ur] m[on]imonialis sit p[ro]hibet[ur] sacerdotib[us]. n[am] ad ip[s]um sacerdotem
 plura requirunt. P[ri]mo em[er]it ad v[er]y sacerdotem q[ui] ip[s]e d[omi]n[us] studet in sacra-
 scriptura: & p[ro] hoc curabit m[ul]tras vanas cogitatio[n]es q[ue] occurrerent ip[s]i occio-
 so: q[ui] n[on]a memoria h[ab]et se sicut molendinu[m]. in q[ui] si ponit bonu[m] frumetu[m] bonu[m]
 molit. s[ed] si p[er] ip[s]um picce rep[er]it. Sic sicut m[od]o e[st] de ip[s]is sacerdotib[us]. i. si n[on]
 studeat i[n] sacra scriptura v[el] miracula p[er]p[et]ras scrib[er] habet: t[un]c ip[s]i occupat
 se malis occupationib[us]. Et n[on]a memoria h[ab]et se vt rex. q[ui] q[ui] aliq[ui]s rex oc-
 cupat in bello: t[un]c o[mn]es subdit[us] sui occupat. ibid[em]. s[ed] q[ui] ip[s]e e[st] liber & solut[us]
 t[un]c q[ui]bet t[ra]nsit q[ui] vult. Sic sicut m[od]o e[st] d[omi]n[us] memoria & aia. q[ui] q[ui] ip[s]a occupa-
 pat in sacra scriptura t[un]c o[mn]es sensus occupat in sacra scriptura. s[ed] q[ui] n[on].
 t[un]c q[ui]bet sensus occupat in delectatio[n]e p[ro]p[ri]a & obiecto. & sic h[oc] cadit i[n] m[ul]-
 tiplices cogitatio[n]es. q[ui] t[un]c sacerdos trahit ex occupatio[n]e tali p[er] studiu[m] sacre
 scripture. Per domesticam d[omi]n[us] p[er]curatio[n]e v[er]y v[er]y & p[ro]u[er]o[rum] i[n] m[on]imonto
 numis occupat[ur] sacerdotes. q[ui] p[er]tract[ur] m[on]imoni[um] e[st] ip[s]is p[ro]hibet[ur]. q[ui] sicut d[omi]n[us]
 cit L[et]om[er]ator q[ui] nulla d[omi]n[us] t[ra]n[si]t v[er]y ad sciam sicut ip[s]a castitas. q[ui] opposi-
 tu[m] castitatis q[ui] i[n] m[on]imonto p[er]sistit ip[s]e d[omi]n[us] i[n] h[oc] e[st] ne g[er]t tollat tale bonu[m]
 t[un]c p[er]tract[ur] m[on]imoni[um] ip[s]is sacerdotib[us] e[st] p[ro]hibet[ur]. Sec[un]do ad sacerdotem req[ui]r[ur]
 rit p[er]uersari[us] maturitas. q[ui] itez tollit p[er] m[on]imontu[m] p[ro]p[ter] instabilitate[m] ip[s]i
 saz mulieru[m]. q[ui] vt sic mulier traheret v[er]u[m] de p[er]uersario[m] m[ul]ta & bona. v[er]u[m]
 Lu[ca] sc[ilicet] sc[ilicet] e[st] & c. Ne g[er]t tollat hoc bonu[m] t[un]c itez p[er]tract[ur] m[on]imoni[um] sac-
 dotib[us] e[st] p[ro]hibet[ur]. Tertio req[ui]r[ur] ad sacerdotem b[en]efici[um] & officij & aiaz sibi p[ro]mis-
 saz fidelitas. vt h[ic] Job. vii. vbi d[omi]n[us] d[omi]n[us]. petre amas me & c. Et istud bos-
 nu[m] itez possit ip[s]e d[omi]n[us] p[er] m[on]imontu[m]. Quarto req[ui]r[ur] q[ui] si necesse fuerit aiaz
 sua d[omi]n[us] p[ro]p[ter] o[mn]ib[us]. & hoc itez tolleret p[er] m[on]imontu[m]. q[ui] i[n] m[on]imonto e[st] plu-
 ralitas filio[rum] & filiaz q[ui] t[un]c sacerdos deberet p[er]se eis necessaria corp[or]is
 p[er]curado & sic n[on] posset att[er]ere sacerdotal[em] dignitate[m] & diuinu[m] officiu[m]. v[er]u[m]
 metrista. Plurib[us] i[n]t[er]us minor e[st] ad singla sensus. Quito ad v[er]y sacerdo-
 tem req[ui]r[ur]. q[ui] si necesse fuerit t[un]c ip[s]e d[omi]n[us] subuenire paup[er]ib[us] i[n] x[rist]o. i. ex[em]p[li]s
 i[n] elemosynis. i. reb[us] ext[er]iorib[us] & i[n] alijs bonis. Et dicit q[ui]da[m] doct[or]. q[ui] meli[us] e[st]
 ip[s]i sacerdoti q[ui] subueniat c[um] doct[ri]na q[ui] c[um] elemosyna. Et assignat r[ati]o[n]e[m] tale[m]
 q[ui] aia p[er]f[ec]tio[n]e[m] e[st] corp[or]is. s[ed] bona doct[ri]na nutrit aiam. elemosyna aut[em] corpus
 g[er]t seq[ui]t. p[ro]p[os]it[us] q[ui] bona doct[ri]na sit melior elemosyna. Et q[ui] greci nolleb[un]t
 statuto ap[osto]lico obedire. s[ed] v[er]ba voce & v[er]ba[m] app[er]ellauer[un]t. igit[ur] o[mn]is doct[ri]na
 na & sapietia ab eis e[st] ablata. S[ed] quoda[m] o[mn]is sapietia & doct[ri]na vigeat ap[osto]l[ic]o
 eos. n[un]c aut[em] o[mn]is doct[ri]na & sapietia lara e[st] ad nos & ad ecciam n[ost]ram.

Summula Raymundi

Quales aues venaticas clericis phibemus
Nisos, accipitres, falcones his ibibem⁹
.i. garulātes portatores .i. canes venaticos
Nō sit clamosi: bibuli catulos nec hūtes
.i. pbrī facere
Venaticos: pñt opus exercere necesse
.i. reficere sup. tales pbrī
Ut religare libros: vel scribere p pñcio: si
paupes diuitiaz presbyteris
Sit inopes rerū: vel eis substantia desit
talia instrumenta .i. volatilia
Retia tēdacula que sunt ad aues capiēda
.i. talia a talia .i. puas feras cleric
Aut leporos vel bestiolas pmittim⁹ istis
.i. publica sup. clerici
Uel que clamosa nō sit venatio: possunt
.i. prendere sup. eis
Piscari licite: piscatio publica desit
sup. tal piscatio honesta sup. clerici
Sz priuata, pia dū quenuit sit eorum
opatio .i. q sunt honesta opentur
Actio: que liceant iter se gaudia tractēt
sup. pbrī omittant canonicas .i. aliqd
Non pretermittant horas aut officij qd
lares sacerdotes nihil dñt opari p deductione tps. hoc dubiū remouen
do dicit. q clerici pñt exercere ista q patēt in littera. scz q possunt exiēde
re recta sua. vicz ad piscandū p sua necessitate. etiaz pñt capere aues vt
aludes. z sic de alijs. Et sicut pñt capere feras vt leporos z asperios
z sic de alijs. Sz tñ cū securitate z cautione fiet. dū scz talis venatio non
sit clamorosa publica: manifesta. sz secreta z submissa. Etia clerici possunt
gaudia exercere inter se. scz disputare in sacra scriptura. sed tñ clerici non
debent omittere horas canonicas de die nec de beatavirgine. ¶ **P**rimo
ē norandū circa istam. autor hic prohibet clamorosam venationē sacerdo
tibus. pzo q nota. q venatio est duplex. quedā clamorosa. z qdam nō cla
morosa. pma ē prohibita sacerdotibus. scda est eis cōcessa: si talis venatio
sit cā necessitatis vel recreationis vel utilitatis. Unde sacerdotes sūt
duplices. quidam sunt episcopi: z illis potissime prohibita est. Nam si fa
cit episcopus venationem clamorosam debet suspendi ab officio per spa

cū tritum mensum . sed si sacerdos simplex facit venatōem clamorofam
 tunc suspendit ab officio per spacū duorū mensū. ¶ Secūdo est notaf
 hic dicit de negocijs secularibus que sacerdotes exercere possunt. Pro q
 est sciendū q negocia secularia sunt multiplicia . quedam sunt ex sua na
 tura inhonesta . vt usura symonia . z illa prohibita sunt tam secularibus q̄
 clericis . quedā sunt negocia secularia que ex sui natura sunt honesta . z il
 la cōcuntur tam clericis q̄ laicis . videlz vendere frumenta que ip̄s cre
 uerūt z cōsimilia . Sed ista negocia secularia honesta ex aliquibus circun
 stantijs fiunt inhonesta . Et istarum circumstantiarū sunt quatuor . scilicet
 locus . tempus . causa z persona . Primo fiunt inhonesta ex loco vtz si vēs
 dit in loco sacro . q̄ hoc est prohibitum in euangelio quando dñs reppu
 lit ementes z vendentes de templo dñs . Domus mea domus oratiōis
 vocabitur . Secūdo ex tempe videlicet si fiunt tempe prohibitōis diebus se
 stiuis . Tertio fiunt illicita ex persona . quia vendere z emere indifferent
 clericis non est licitum ne mercatores videantur . Quarto fiunt illicita
 ex causa . vt si mala intentione faciunt scilicet propter defraudare proxi
 mum . ¶ Item notandum . dicit in littera q̄ sacerdotes non debent p̄f
 mittere horas canonicas . dubitat ergo . vtrū sacerdos omittēs horas pec
 cat mortaliter . Et videt q̄ nō . q̄ sacerdos non peccat mortaliter omittē
 do missam . ergo non omittēdo horas canonicas . An̄s p̄ de se . q̄ si sacer
 dos abstinet a missa . ideo semper non peccat . q̄ dicit beatus Aug⁹ . nō lau
 do nec vitupero sacerdotem q̄tidie missam celebrare . Sed p̄nta p̄batur
 q̄ plus videt esse omissio misse q̄ horarū canonicarum . S; in oppositum
 est ista q̄ dicit q̄ quilibet sacerdos est obligatus ad horas canonicas i rei
 veritate . Et s̄m iusticiā nō solū sacerdos . s; etiā cū hoc quilibet b̄ficiat⁹
 vt p̄ extra de celebratione missarū . ca . p̄mo . Ad illud dubiū r̄ndet q̄ pre
 cepta sunt duplicia . q̄dam affirmatiua . q̄dā negatiua . Affirmatiua semp
 obligāt z non put semp . sicut est seruare horas canonicas . q̄ ad hoc sacer
 dos semp tenetur . nisi p̄uentus magna infirmitate p̄t quā horas canoni
 cas implere nō p̄t . Sed precepta negatiua ista obligāt semp . put semp
 vt non furaberis . nō mechaberis . Et ad illa precepta hō semp obligat⁹ . z
 n̄ ē aliquis casus in q̄ homo posset licite trāsgredi illa p̄cepta . Tunc dicit
 rōnem negando p̄ntiam q̄n arguit . sacerdos licite p̄t omittre missam
 ergo licite potest omittre horas canonicas . Et tunc dicit vlteri⁹ q̄ missa
 non cadit sub precepto dei . sed est voluntaria . sed dicere horas canonicas
 cadit sub precepto dei .

sup. presbyteros

.i. vetamus

Hos ancillarum prohibemus inesse choreis

caneant

.i. tumult⁹

.i. rusticorū

Et fugiant strepitus laicorum siue tabernas

.i. egentis

.i. donec

.i. diminuunt

Ut plus pauperibus xpi tribuāt; moderentur

q 4

*Et dicitur
 ea q̄ dicitur*

Inimmula Kaymundi.

.i. p[ro]prios sumptus .i. cibi z potus
Expensas proprias: sumendo superflua vitent

Cl[er]ic[us] h[ic] autor subdit aliã doctnã de vita z honestate clericor[um] d[ic]es. clerico[rum] si decz ducẽ choreas publicas v[el] aliq[ui]s acillas p[er] circulũ. Enã clerici d[omi]n[us] fugẽ strepit[us] laico[rum] z tabernas. z moderate d[omi]n[us] viuẽ z dare paup[er]ib[us] de p[ro]p[ri]is bonis. z si d[omi]n[us] viuẽi crapula. i. sup[er]fluitate. z i voluptatib[us]. C[ir]ca ista[rum] p[ri]mo notãd[um]. autor d[omi]n[us] q[uo]d cleric[us] si d[omi]n[us] ducẽ choreas. l[ib]er[us] t[ame]n e[st]. q[uo]d cleric[us] d[omi]n[us] e[st] speculũ virtut[is] z p[ro]p[ri]i. z i oib[us] opib[us] bonis d[omi]n[us] esse exemplar alijs hoib[us]. si q[ui] ip[s]i chousant t[ame]n publice sup[er] ip[s]os cõde vulg[us] p[ro]clamat. z si t[ame]n grãde pctũ p[ro]mittit. q[uo]d chorea n[on] e[st] v[el] raro absq[ue] pctõ fieri p[otes]t. q[uo]d sac[er]dotes d[omi]n[us] vitare choreas multex. z oia s[er]ua. ne d[omi]n[us] alijs malũ exemplum. Scõdo notãd[um]. q[uo]d chorea sic definit. Est circul[us] cathenat[us] cui[us] c[ir]c[um] e[st] diabolus. P[ri]mo q[ui] scitẽd[um] q[uo]d diabol[us] circa choreã s[er]u[us] gladiũ s[er]u[us] mltos. P[ri]mo h[ic] gladiũ euaginatũ z exurũ. z c[um] illo gladio diabol[us] iformat mltos vt exuat z deponat pallia. z hoc facit t[ame]n vt circũq[ue] videãt. sc[ilicet] ante z retro. a dextris z a sinistris. Scõdo h[ic] gladiũ acutũ. z c[um] illo iformat mltos vt exornet z p[re]paret se aq[ue] veniat ad choreas vt possint ibi v[er]is z circũstãtib[us] cõplacẽ. T[er]c[io] diabol[us] h[ic] gladiũ iordinatũ. z c[um] tali regit oes circũstãtes q[ui] iordiate chousat. q[uo]d s[er]u[us] ducit choreã vsus sinistra i signũ malicie Et de li loq[ui]t[ur] Prouerbi. iiii. vbi d[omi]n[us] Uias q[ui] a dextris s[er]u[us] nouit d[omi]n[us]. q[ui] aut[em] a sinistris puer se s[er]u[us]. T[er]c[io] diabol[us] h[ic] gladiũ scidẽte circũq[ue] z ex o[mn]i p[ar]te. q[uo]d ille gladi[us] scidit e[ss]e s[er]u[us] s[er]u[us]. p[ro]scidit e[ss]e auditũ i h[oc] q[uo]d turpia audit. vlt[er] q[uo]d lasciuia vider. olfactũ q[uo]d facit respiratiã vestimentoz. gustũ z sapere q[uo]d oes illas delectat oes obruminat z masticat. z tactũ p[ro]scidit: q[uo]d mollicie lasciuie p[ro]igit z sic ille gladi[us] circũq[ue]. Et t[ame]n de eis v[er]i i Apoc. Ne ve vobis sic habitant[ur] in terra. Et p[ri]mo ve dabit[ur] eis s[er]u[us]ina d[omi]natio q[uo]d defignat alienatões regni celest[is]. P[ro] scõdo ve dabit[ur] eis ifariabil[is] it[er]m[us]. P[ro] tertio ve dabit[ur] eis itollerabilis pena Uideat q[uo]d chousas ne cadat i illos gladios. z p[er]sequẽs i eternas d[omi]natio[n]es. Tertio notãd[um]. ista b[ea]t[us] q[uo]d cleric[us] si d[omi]n[us] ire i tabernis z i alijs locis suspectis. Rõ e[st]. q[uo]d i multiloq[ui]o si d[omi]n[us] p[er]ctũ. vt p[er] p[ro]bearũ B[ea]t[us]. Si q[ui] cleric[us] e[ss]ent i tabernis z i strepitu laico[rum] t[ame]n e[ss]ent i multiloq[ui]o z vanitatib[us]. q[uo]d sine pctõ fieri n[on] p[otes]t zc. Tertio notãd[um]. q[uo]d cleric[us] d[omi]n[us] vitare ctaria supflua. z hoc t[ame]n ne itret pctã. sc[ilicet] i vomitũ v[el] i luxuriã. v[er]i m[er]ita. Luxuriat raro si b[ea]n[us] pasta caro. Etã v[er]i vitare supflua p[ro]p[ri]o diuersos morbos euitãdos. v[er]i Uicena. P[ro]les mouit gula q[ui] gladio. atq[ue] clamor beat[us] B[ea]t[us]. di. Clerici n[on] i ip[s]is mag[is] dedit[ur] s[er]u[us] gule q[ui] glorie z q[ui] h[ic] gunt glorie. z mag[is] truce[m] marthã q[ui] marcu[m]. z mag[is] s[er]u[us] d[omi]n[us] i salmõ q[ui] i salomõ. De q[ui] b[ea]t[us] B[ea]t[us]. vlt[er] d[omi]n[us]. D[omi]n[us] e[st] de cleric[us] q[ui] vnũ s[er]u[us] z aliũ e[ss]e volũt. nã multes s[er]u[us] doctoz b[ea]t[us] eq[ui] parivolũt. neut[er] s[er]u[us] actu h[ic]. nec e[ss]e pugnãt vt mltici milites nec euageltzãt vt doct[us]. z sic neut[er] illoz ordĩne seruiant. T[er]c[io] vnũ e[ss]e volũt z aliud facere nolũt. q[uo]d volũt vocari cleric[us] s[er]u[us] euageltzare nolũt. T[er]c[io] volũt e[ss]e milites z pugnare nolũt. z sic neut[er] debite sunt. nec alquis est ibi. ordo sed sempitern[us] ho[mo] i s[er]u[us].

Chorea sup[er]flua optima

notã

Summula Raymundi

minime peccat sacerdoti. **W**ior p3 p phetā dicere. Fornicatores et adulteros iudicabit dñs. Et his tribus rōnib⁹ quibus cleric⁹ debuit esse q̄ dicitur q̄ fornicatio occulta n̄ sit peccatū mortale. Ad aliud dubiū rñr q̄ sacerdos q̄tūcūq̄ sit secret⁹ nō excusaf a fornicatiōe: et p̄ p̄ns nec a peccato mortali. ut patuit ex dēris: s̄ tūc ad rōnē q̄ dicebat. Si nō p̄r cē cast⁹ et c. dē illa s̄ra autor⁹ iteligit solūmō p̄suasive et nō p̄sultive vel admittive. q̄ dicitur tūc⁹ ē secreta q̄ manifeste facē. Sed ad scōdaz q̄ dicitur aliq̄ nati sub tali p̄stellatiōe vel tali intelligitur dupliciter. Uno mō ḡra corpis vel p̄ modū inclinatiōis corpis et sic nat⁹ sub tali vel tali p̄stellatiōe magis inclinaf ad hoc q̄ ad aliud. Alio mō intelligitur q̄ ad aiām. et sic nō est vey: q̄ plane te nō necessitant sed inclinant: ergo cōstellatiō nō excludit peccatum.

.i. existente .i. in bonis t̄p̄alib⁹ et b̄nificijs.

Patri presbytero puerum succedere nolo

.i. filij .i. nō p̄nt

Presbyteri nati nequeant succedere patri

.i. p̄mis hereditatib⁹ .i. i. carat⁹ b̄nificijs .i. missam

In patrimonio vel cura vel celebrando

.i. filijs .i. p̄lacet

His dispensare si vult poterit bene papa

.i. homo .i. p̄r excoicare .i. clerici h̄ntes p̄trem

Nullus habet banno nisi persone specialles

.i. h̄ntes cor̄p̄ aut dicitatem

Ut sunt pastores vel eorum legitimated

.i. ep̄i .i. excoicare .i. locis nō admittitur

Quique suis locis bannire solent: aliis non

.i. specialles sacerdotibus .i. data autoritas

Unica nisi sit eis super his collata potestas

.i. locū det .i. capellanus

Pastori cedat de iure vicarius omnibus

proprijs pastor .i. pastore .i. missam .i. ecclesia

Legitimus nullus sine quo celebrabit in illa

hoc ē vicia p̄s̄t̄ capli i q̄ autor p̄ modū notabilis ifert q̄ddā documētū d̄ filijs p̄s̄oꝝ: nō p̄nt succedere p̄ri i p̄t̄mō. i. i p̄mis h̄ditatib⁹ nec i b̄nificiō. Deū p̄nt aliud documētū: q̄ null⁹ h̄r̄ alios bannire nisi sit p̄sona specialis: ut ep̄s̄: p̄p̄s̄it⁹: et officialis. et h̄r̄ i p̄p̄is loc⁹ h̄r̄ bannire. si d̄o celi propria. et nō h̄r̄ alios i bannū facē extra diocēsim propriā: nisi ex specialit̄ accessiōe eis collata. **Q**uomō notādū: ista d̄ q̄ filij sacerdotū non d̄nt succedere p̄ri i b̄nificijs hoc ē distigūēdū: q̄ filij sacerdotū vel volūt manē i seculari nō. Si n̄ s̄z it̄r̄ā: religioes: n̄c̄ promouētur ad sacros ordines i

*De p̄s̄t̄
is et eoz filijs*

ne dispensatio: qz tuc ordo dispensat cu eis. *Primo* qz tñ sciedu qz filij sacerdos
 tu i religioe ipediuntur aliqb casib. s. qz no pnt promoveri ad dignitates
 qz n pnt fieri abbates: poies: guardiani: z sic d alijs. si vo tales manet in
 seculo: tuc e distiguendu: qz vel volut pseq bnficia pns d iure est. sic si pnt
 sibi gra. si pr alicut huss curatu bnficia: tuc d iure coi filij n possit sequi
 ad illud bnficiu. Aut itelligit qz possit seq cu dispensatioe. z hoc e triplr. Na
 qns cu casib fit mag dispensatio. s. qz pnt pseq alta bnficia qz pna. Alio
 mo fit cu eis maior dispensatio. s. qz pnt coseq bnficiu pnu mediate z non
 mediate. s. vt ipe est terci vel qrt p ptem. Tertio cu hys fit dispensatio
 in xia. s. qz a papa rata dispensatioe dotat qz imediate pna pnt consequi
 Sedo notandū p modū dubij: qz aliqs dubitare possit qz hys dispensare
 hys sacerdoti. An qz si tales pmouet ad ordines minores: ad bnficia
 no curata: tuc eps pr cu eis dispensare. Si aut pmouent ad ordines ma
 iores sine ad sacros ordines tuc sol dñs aplicus pot cu eis dispensare.
Primo notandū qz bona clercor dnt diuidi in quatuor ptes. *Primas* p
 te dnt seruire p se z p familia sua. Sed in pte pnt dare ad restauraciones
 ecclesiaz. s. edparando libros z calices z alia nec. stria ecclesie. *Tertias*
 pte dnt dare paupibus aduentibus pure ppter deu et no ppter laude
 f aliquid aliā cam mundiale: z ergo no dnt bona eoru hstrionib: uculato
 ribus vel meretricibus dare. *Quarta* vo pte clerici dnt suis parentibus
 no ppter affinitate: sed pure ppter deu dare de suis bonis. Et h c bñ de
 signatū est p Joachum ppheram qui oia bona sua in quatuor ptes diuisit. p
 nam misit in teplo. scdm dedit aduentibus: tertiam pte dedit paupib
 amicis suis. quartā reseruauit p se et fam l. a sua. Sed heu clerici nichil
 curant de talib: neqz em curat deu neqz sacra scriptura: neqz exēpla scro
 rā z scra: neqz diabolū neqz hoīem: sed poti sumunt bona eccie i taber
 nis z cū meretricibus pessimis z hstrionibus. z inqñtū quis magis est h
 strio et garrulosus: intantū cū magis diligunt. *Pr* si em bona eoz sic inu
 tilitur exponit. g. ve ve et trez ve ipis qui ita bona xpi inutiliter exponi t
 ex eo qz istud qz istis offert pure ppter deu illud sumunt cū meretricibus z
 cū alijs neqz ois hoibus. et illud qd donat no est ipsoz propriū. s. e here
 ditas et possessio xpi: qz illa bona xpo offerunt: sed qz clerici gerunt vices
 xpi in hoc mūdo: qz ista bona tollunt. ergo ve ve z in infinitū ve istis
 cū non curant scra euangelia et sacra iura ecciarū: sed viuūt bestialit fm
 placitum eoz absqz iuribus. qz paupib: z xpi fidelib: denegant f. usū pa
 nis: cū tñ ip: s. aliqn possit porrigi frustū auri vel argenti. qbus tñ dō glo
 riosus z ois pcepit benefacere i pluribus locis sacri euangelij dicēs. *Qd*
eni ex minimis meis feceritis. *Itē* dicit ex sacra scriptura Sicut aqua ex
 tinguit ignē: sic elemosina extinguit pctm. Et alibi dicit. *Datē z dabit vobis*
Lo. medite pingua z mittite pte eis qui non preparauerūt sibi. *Itē* alibi
Paupes em semper habetis vobiscum: me autē no semp habebit. *Quis*
bus sacerdotibus ita no facientibus dicit p. heta. Non sic impij non sic zc.
Itē ex alio: *Ad* lz scrm dari cambus. *Itē.* Induratū est cor: pharaōis. *Et*
go ve istis clericis sic facientibus: quia eternaliter damnabuntur.

*na de bonis
 de 210243*

Summula Raymundi.

.i. cū astutia hufus .i. aliquos

Raude v[er]o arte mala mundi si quos spoliasti

*De raptoribus
vobis et furibus*

Si raptor fueris: aut **vsurarius** aut **fur**
iam dicitis

His si consilium dederis vel opem: scio q[ue] non
t. transitus ad limina sc[ilicet] d[omi]ni

Te via sanctorum: nec crux: nec passio christi
f. in cōfessione .i. furta vel spolia

Absoluat: quin sint hec omnia reddita reddi
f. ablata p[ro] reddi .i. postula

Si poterint: si non: quos lesisti peccate q[ue] te
f. supportari h[ab]ent f. spoliū .i. peccato .i. intentio.

Sustineant: sua sit reddendo parata voluntas
f. peregrinaberis

Ieiunes: ores: facies iter atq[ue] labores.
f. valet f. hoib[us] f. ablata

Quantūcūq[ue] potes pro lesis v[er]o sua reddas
f. reddere

Fac sic si nequeas aliter: via verior hec est

Istud ē sc[ilicet] cap[itu]l[us] ist[us] tractat[ur] .i. q[ui] d[et]erminat v[er]o raptōib[us] furtib[us] et alijs malefactorib[us]. et p[ro] hoc cap[itu]l[us] diuidi i[n] tot p[ar]tes q[ui] ponit doctrinas. p[ar]tes p[re]b[er]it p[ri]mo v[er]o sic. si spoliasti aliquē fraude vel mala arte i[n] hoc m[od]o. v[er]o si fueris raptor: vsurarius vel fur vel dederis p[ro]hib[er]i vel auxilium istis: t[em]p[or]e n[on] te absolue p[ro] nisi furta vel rapta reddant: si reddere poteris: q[ui] nec v[er]a sc[ilicet] v[er]o nec via seu limina sc[ilicet] d[omi]ni: nec crux x[risti] nec passio x[risti] te absoluit. Si aut[em] redde[n]s si poteris: t[em]p[or]e peccate illos q[ui] lesisti q[ue] te sustineat et q[ue] tibi dimittat p[ro]p[ter] deū: et h[ab]eas voluntate reddedi. et sic q[ui]cūq[ue] potes satisfacias p[ro] ip[s]is lesis et ieiunando: orando. Furedo et laborado. q[ui] si ē alta via tunc q[ui] saluari potes. Q[ui]mo notā hic h[ab]et i[n]tra d[omi]ni sp[irit]us q[ui]b[us] aliena tollit. f. furtū: vsurā spoliū et rapina. d[omi]ni t[ri]b[us] v[er]o dicit ista: sed d[omi]ni furto vidēdū ē hic. Sc[ilicet] d[omi]ni q[ui] p[ro] furtū sic definit. Est subtractio rei aliene corporal[is] mobil[is] g[ra]t[is] luc[ri] faciēdi i[n]uito d[omi]ni suo fraudulenti. D[omi]ni p[ri]mo (subtractio) v[er]o ip[s]a subtractio facit furē et nō voluntas. R[ati]o q[ui] h[ab]et h[ab]et voluntate furādi: si nō furat n[on] est fur. D[omi]ni sc[ilicet] d[omi]ni (rei aliene) q[ui] si recipet suā p[ro]p[ri]etate alienā: p[ro]p[ter] h[oc] ip[s]e n[on] dicitur fur nisi t[em]p[or]e i[n] cā[us]a istā rē obligasset alieni: q[ui] si t[em]p[or]e recipet fur dicitur. v[er]o f[ur] (corporalis) ad d[omi]ni rē inco[m]p[ar]tis: q[ui] nec videt nec palpari p[ro]p[ter] v[er]o alia sp[irit]us q[ui] nō p[ro]p[ri]etate furari. D[omi]ni (imobilitate) p[ro]p[ter] rē imobilitate q[ui] etiaz furari nō p[ro]p[ter] v[er]o ē mausio. p[ro]p[ter] t[em]p[or]e et sic de alijs: q[ui] solū q[ui] moueri p[ro]p[ter] furatur. D[omi]ni c[on]t[ra] v[er]o v[er]o.

quid sit fur

(gfa lucri faciēdi) q; si aliq; recipet aliquā rē nō cā lucri nō d; furtū pnt
 fuisse. vt si aliq; recipet aliquā hginē religiosaz nō cā lucri s; cā libidinis alle
 magis d; commisi sic rapinā q; furtū. Et vltē (inuito dño suo) q; si ali
 q; recipet aliquā rē cū plensu dñi illi nō diceret fur. Alio d; (fraudulēt)
 eo q; d; furtū sit fraudulēt. et d; fur a neie furmus. i. obliuro: q; fur furat
 tpe obliuro. I tē nora dupl. x. furtū: qdā maiē estū: et qdā secretū. Fur
 tū n. antestū ē qñ aliq; cū re subtracra apphēdit. Sed furtū secretū est
 quando aliquis cuz re subtracra non apphēdit. Et de vtroq; furto intell
 git. ita q; talis fur tenet ad restitutionē. vñ hoc ē q; furtū gnale nomen ē
 ad oia furra: s; alia sunt noia spālia. sic sacrilegū et alia q; plura q; ltra pa
 tebūt. Quid norandū. ita d; q; nō ē alia v; a sanis faciēdi d; furto nisi q; abia
 tū restituat q; d; būs Aug. Petm nō dimittit nisi abiatū restituat. Et
 am dicit dñs in euangelio. Ligatis manibus et pedibus piscite eū in re
 nebras exteriores donec reddat nouissimū qdrātē. Et alibi in euang. d;
 Reddite q; sunt cesaris cesari: et d; q; sunt dei: imo nec placet deo sacrifici
 cū nec obligatio sine restituōe et recōciliatiōe fris. vñ sup matheū legit
 Pius recōciliari fratri tuo et tūc venias et offeras munus tuū. Quo q; sci
 endū q; tales q; sic obligant ad restituōē vel pnt hēre: vel nō. Si possūt
 hēre hoc est dupl: vel cū remittit a lesio vel nō. Si remittit a lesio a q;
 bus bona receperūt: tūc nō obligantur: si nō remittit eis: tunc obligant
 ad restituōē inq;strū hnt. Si aut nō hnt tunc lesus debet expectare pū
 .i. furra ecclesis egens guozem foru
 naz donec illa
 pnt exolut. St
 tūc isti lesi mor
 tui s; tūc tenēf

Si male q̄sita des claustris paupibusue
 qbus abulisti defrauder. s
Et nil des lesis: sic dando decipieris
 .i. nullus locus grē .i. reddēti potentia restituē hēdib?
Nō locus est venie si sit tibi reddere posse
 .i. grē. i. postpone .i. furra redde hōū: et si hēdes
 nō fuerint: tūc
 dñt facē h̄m pñ
 lū p̄fessor; vel
 epi q; interest
 talia disp̄care
Spem venie pone: male vel q̄sita repone
 vltima pñā. s. in agone existis Si at illi de ni
 hilo hnt satisfā
 cere: tūc dñt p̄
 ts opib? .i. tei
Despertina tibi contritio si datur: et sis
 sup. tua oñdendo tibi misericordiam
Pure cōfessus peccata: deus miseretur
 aliquo modo sp̄clata .i. rapinā
Si potes: et reddis q̄ sunt ablata pillam
 sup. sufficiunt sup. quo ad salutē aīme
 ntis: orōnibus
 seruitijs: et ali
 is laboribus sa
Nil lachryme gētus: p̄fessio s; dare p̄dest
 furaris .i. equū .i. volūtarie mōachis. q; auctor docet
 in littera.

Summula Raymundi

nihilominus es fur ad salutē sup. tali monacho
Raptor et es: quia nil prodest q̄ restituisti

vulnere .i. medicoz .i. laboro inutiliter
Si tibi frango caput et inungo pedes: aro littus
sup. tu fur sup. tibi p̄si p̄ furtum.

Si pius esse cupis medicus: loca lesa refana
lesi mortui .i. etiam defuncti fuerint

Si si defuncti sunt: heredes vel eorum
egens .i. veles furta .i. licite

Ecclesiis vel pauperibus potes hec dare tute
sup. bona accepta confessorum

Hec que rapta pntes de consilio seniorum.
i. reddas turpe acq̄sita sacra scriptura

Restituas habita male: lex quia sic iubet esse
sup. p̄t fieri sup. q̄ dicitur ē cōdēnant furē

Non aliter sed quid dicunt aliud perimunt te

Ch̄c aurozōndit q̄b̄ b̄a ablata s̄ restituēda. z̄ d̄r. si male acq̄sita des
ecclesijs vel paup̄ib̄ z̄ si restituas eis q̄b̄ s̄ur ablata t̄c̄ deceptis. z̄ si h̄s
t̄m̄ i posse q̄ potes reddē: t̄c̄ tibi daf̄ loc̄ Idulgētie: z̄ d̄s p̄s̄cē sp̄m̄ ve
nie z̄ male acq̄sita penit̄ reddē. S̄ si isti q̄b̄ b̄a illa ablata sunt sint mor
tui: t̄c̄ licite potes illa bona dare paup̄ib̄ v̄l ecclesijs s̄m̄ p̄s̄lū tui p̄feso
ris. z̄ si q̄s dixerit oppositū p̄nitiō ē tāq̄ trāsgressor̄ p̄ceptoz. z̄ tal̄ d̄ci
pit te ducēs te i et̄nā p̄natiōem. Q̄m̄o notādū. q̄ d̄i i f̄a q̄ ille q̄ male
acq̄sivit bona t̄c̄ ea reddē leso z̄ n̄ alteri. R̄ō ē. q̄ si alteri reddēt b̄a ab
lata t̄c̄ adhuc nō ēēt satisfactū lesis. q̄m̄ adhuc carēt b̄ōs eoz̄ iuste. sed d̄
ceret aliq̄s: si fur vel latro d̄z̄ restituē leso b̄a ablata: t̄c̄ poss̄ et̄ iustificē
p̄p̄t̄ furtū cōmissuz. q̄ vid̄ q̄ nō sit faciēdū: cur̄ oppositū t̄m̄ d̄r̄. R̄ur̄
q̄ ille fur vel raptor d̄z̄ caut̄ e agē p̄s̄tando illa b̄a suo cōfessou. z̄ ille ea re
s̄tuer̄ z̄ sic iuxta furē nō erit p̄iculū. Sec̄do nota. i. s̄m̄ leges tenet̄ red
dere q̄d̄r̄plū: z̄ fur occult̄ d̄plū. t̄m̄ s̄m̄ canones sufficit ip̄m̄ reddē abla
tū z̄ nō p̄l̄: vt̄ p̄ extra d̄ rapro. T̄r̄t̄o notādū: q̄ oīa q̄ hic dicit̄ d̄ resti
tutiōe spoliato. itelligi d̄nt̄ d̄ h̄m̄ v̄n̄ restituāt. s̄ si raptor nō h̄z̄: t̄c̄ p̄t̄
accēdē istos q̄s lesit p̄ spoliū vel eoz̄ h̄des z̄ petere vt̄ illi idulgeāt. Itē
notādū q̄ isti spoliati eoz̄ heredes mortui s̄nt̄: t̄c̄ raptor vel fur d̄ illa
bona dare paup̄ibus. vel ad cōstructionē ecciaz̄ vel viarū. Et̄ ratio ē. q̄
cū spoliati mortui s̄nt̄: cū hoc eoz̄ h̄des: tunc illa bona vacant̄ x̄p̄o cui
h̄des sunt paupes. adeo m̄ito illa bona d̄nt̄ h̄re. S̄ si spoliatus d̄m̄it̄
h̄dē post̄ se: t̄c̄ illi talia bona d̄nt̄ dari: causa est. q̄ illa bona post̄ mortē
lesi sunt p̄p̄ua i p̄ius h̄dis. ex q̄ ip̄e succedit leso in bonis. Dubitat̄ v̄rū
fur tenet̄ restituē p̄ctus. cū te furata. v̄bz̄ ḡra. Ponat̄ q̄ equus sit res

Summula Raymundi.

eteri exemplū habeant inde: et ubi allegatur dictū apli qui dicit. Tradite
 huiusmodi hoīem sathane ad turritū hoīs. Ibidē dicit etiā qd ipsi nolunt adim-
 plere dictū euāgē. ubi dicit. Si videris peccatē pro secrete argue eū: sed ar-
 gue eū corā aliq̄o testib⁹. Tertio manifeste corā oī pplo. et si nō velit dīsi-
 dz moneri ab ecclia: qz vna oīs morbida ificit totū gregē. Et ex his oib⁹
 h: qd p̄sbr tēf manifeste arguē quēlibz peccatē: et hoc n̄ p̄t fieri nisi p̄det et
 manifestet p̄tīm ei⁹: qd fieri ē p̄ra p̄dicta. Ad istud dubiū t̄m qd p̄tā sūt
 duplicata: qdā em sūt occulta: et talia nullo mō d̄z p̄sbr reuelare si ei occur-
 rit i p̄fessōe. Alia sūt p̄tā manifesta: et d̄z his iresligūt ea q̄ sūt dicta i xl.
 dist qz qd peccat manifeste corā oib⁹ corrigi d̄z: qd nō occulte peccat d̄z cor-
 rigi occulre. Tertio notat. Ista d̄z qd sacerdos nō d̄z p̄dere p̄fessionē seu cō-
 fiteat: qz p̄ hoc p̄sbr possit incurre penā caput: et sic tal' efficeret irregularis.
 Sic em d̄z b̄tūg Aug⁹. Ad scio p̄ p̄fessionē hoc scio min⁹ qd nescio Et
 q̄ neqz signis neqz nutib⁹ d̄z manifestare. Si at n̄ ē i p̄fessōe: tē secus est
 qz tūc scit vt h: s; ea q̄ p̄cipit i p̄fessōe scit vt d̄z. et q̄ minime reuelat d̄z
 Tertio notandū. cōfessio manifestat duplr: vno mō directe alio mō indu-
 recte. Indirecte manifestat duplr. vno mō qn̄ laudat aliq̄m i p̄pua p̄sona.
 alio mō qn̄ laudat ip̄m i p̄sona aliena. In p̄pua p̄sona sic manifestat: vt si
 aliq̄s vir h̄t et suspitionē d̄ muliere: et sic p̄fessor laudaret eā corā marito
 et si mulier postea adulteraret et si sacerdos tūc taceret nō laudās eā: tam-
 tal vid: manifestasse cōfessionē. Secūdo manifestat i p̄sona aliena. h̄t q̄ gra-
 si duo cōfiterent vni sacerdoti. et iste sacerdos vnū laudat et d̄ reliq̄ tacet.
 tūc tā vid: eē p̄ditō: p̄fessōis: qz tūc statū suspitio h̄t d̄ isto alio q̄re eū et
 si laudat: s; directe aliq̄s vid: manifestare p̄fessionē qn̄ aliq̄s i p̄sona p̄-
 nam vel culpā vel vtrūqz sil: vū qn̄qz i p̄sona p̄sona t̄m:
 vt si dicit: hodie p̄fessus ē mihi iste hō: et turpis et p̄ctō: magnus. Secūdo
 manifestat culpā t̄m: vt si p̄fessor dicit: hodie p̄fessus ē mihi homicida. et
 ponat qd t̄m vn⁹ sit et cōfessus isto die. Tertio manifestat culpā et p̄sona
 sil: vt si aliq̄s dicit: ille ē turpis hō: fecit em tale neq̄as vel peccatum.
 sup. aliq̄m excoicationis

Si contra furem banni sententia detur

.i. spoliatus .i. absoluetur

Si furto lesus instet fur hic religetur

.i. sacerdoti cōstaret .i. possit sup. furem

Si tibi constiterit qd fur dare nil queat: illum

.i. occulte .i. a tali absolutione.

Secrete soluas: ne scandala proueniant hinc

.i. stric⁹ et p̄pna .i. spoliata sup. qd

Artus miungas cum possit reddere reddat

.i. inhibem⁹ sup. illos .i. restituere valent

Nolumus absolui qui furtum reddere possunt

Si dñs seruo sua nō det: et iste labor
 subtrahit suū .f. talis .f. seruus
Furetur p̄ciū: fur est: nec furta tenet
 .i. restituere furti .i. deleat
Reddet ei: s; crimen p̄fessio diluat ipsū

Hic autoz penit
 aliqd documtu vclē
 si aliqd sit ex dōca-
 tus p̄p̄ furtū et pe-
 tat se absolut ab ex-
 cōicatione: dz eū ab-
 solue s; stat ei q; fur
 nō p̄ reddē bona q̄
 subtraxit et hoc dz fieri secrete ne extm scādala proueniāt. et dz sibi inūgē
 vt q̄siq; poterit ista bona h̄re et colligē vt penit⁹ restituar: et si fur reddē
 sufficēt bona: tūc nullo mō debēt eū absolue nisi p̄uo reddēt. Tūc subdit .fi
 fuus aliqd furat dño ei⁹ p̄miū qd̄ pro fuitio meruit et dñs ei dare noluit
 iste fu⁹ d: fur: si tñ tēf̄ istruē ablata: s; p̄ solā p̄fessioez tollit crimē. **Q**uotā
 p̄i p̄io ex ista h̄re: si aliqd nō p̄r ablata restitue ipse dz absolut a snia excōi-
 cationis ne ei gñent scādala. et maxie si h̄z volūtate simplr restitue d: q; bo-
 na volūtas h̄r pro effectū: q̄re et p̄na denegēda n̄ ē. ex q̄ glouos⁹ dz si vult
 mouē p̄ctōr: et hoc p̄z eē d̄ rap̄. S; tñ si fur vel raptor: poss; ablata resti-
 tuē rē ipse nullo mō p̄r absolut nisi restituar: q; p̄ctm̄ n̄ dimittit nisi ablatū
 restitua. et hoc p̄cipue vep̄ ē d̄ ist; q̄ p̄nt restitue. **S**ecdo notādū: fu⁹ q̄ fur-
 rat dño suo p̄miū de furtū: mittit furtū. et h̄ ē vep̄ i q̄dib; casu p̄sili. Et
 sic p̄r aliqd̄ p̄mitē furtū i re p̄p̄a. et h̄c n̄ ē icōueniēs. **T**ertio notādū
 p̄ modū dubi; aliqd̄ sumēs mentionē eū snia sup̄ aliquē furē gñalt: sic q̄
 nescitur q̄s sit ille fur sic q; i gñalt dicat: q̄cūq; recepit h̄c rē ē matou snia
 excōicationis. et talis postea veniēs ad p̄fessionē et bñ h̄z vñ satisfaciāt: s; n̄
 vult satisfacē: si ḡ talis igerit se dño offō: dubitat vep̄ p̄fessor su⁹ deat ce-
 lebrare corā eo vel n̄. et vid; q; n̄: q; si celebraret corā eo et sciret eū esse in
 snia excōicatōis statū eēt irregular; et suspēsus ab offō. Si nō corā eo n̄ ce-
 lebraret: tē statū h̄re f̄ suspicō cur corā eo n̄ celebraret: et illo mō statū gñā
 ref̄ scādalu tali. n̄r q; p̄fessor i hoc cāu iōp̄tū p̄r dz vitare ne celebrat corā
 eo inōp̄tū ē sine scādalo: et si celebrat corā eo et scādalu euitaē n̄ p̄r p̄pter
 hoc n̄ suspēdit ab offō. q; scit tale crimē sic dz et nō sic h̄o q; scit p̄ p̄fessio-
 nē: et q; dz noluit pdē secreta. q; suū traditōrē alijs discipul; noluit mani-
 fēstare: ḡ sacerdos illa q̄ scit p̄ p̄fessioez inōp̄tū dz mime manifestare dz.
Sz sec⁹ ē si aliq̄ cēt et reuelata extra p̄fessioez. **Q**uarto notā. aliqd̄ fur
 veniēs ad p̄fessioez volēs satisfacē leso q̄ ē i p̄rib; alienis. nūq; tēf̄ eū q̄
 rere. **N**ñr p̄ distictōez: q; vel iste q̄ obligat scit lesū eē i certo loco vel n̄. Si
 nō tūc n̄ obligat ad q̄rēdū eū: s; facē dz p̄siliū discreti p̄fessor; vel diocesa-
 ni. Si nō scit lesus eē i certo loco: tūc itez eō d̄ signēdū. vel eim̄ sumpr⁹ extē
 dū se ad pecuniā furatā: vel nō: si extēdūt se ad futurā pecuniā: tūc sum-
 pr⁹ n̄ tēf̄ mādū rōz residuū leso p̄ntari. Si at̄ sup̄r⁹ n̄ extēdūt se ad pecu-
 niā furatā tūc n̄ tēf̄ eū q̄rere. **U**ltio notā. m̄gr̄ d̄r i ista q; fu⁹ q̄ subtrahit
 dño p̄miū de furtū n̄ tenet et restitue. **P**ro q̄ sciēd; q; aliquē eē furē intelli-
 git dupl; . **A**no mō h̄e. et sic dz fur q̄ recepit aliena sic pu⁹ visū ē. **A**lio mō
 illudiarie. et sic fu⁹ d: fur q̄ furat dño suo tñ iōp̄tū ē d̄ p̄miuo deseruato et

Summula Raymundi

nō pl⁹. q² d: fur ppter hoc: q² si cōp̄hēderet ⁊ dñs vellet malignari: tē pos-
set iudicari ad mortē: s; tñ nō obligat restituere. ⁊ hoc in q̄tū furrū nō ex-
cedit p̄mū deseruitū: sed sola p̄fessio d̄ illud crimē tollere.

subtracta .i. ille tenet restituere sicut fur.

Furta scienter emens cum fure luat scelus ipsum

.i. raptus

.i. inuenire

De spolis sentimus idem si non reperire

.i. valeres

.i. egentis sup. ablatum

Personas lesas poteris: tunc pauperibus des

.i. gfa .i. offensorem

amicorum

Nomine lesorum valet hoc annabus eorum

sup. p. furto

.i. illud p̄mū

Si fur vel raptor quod eis dederas dare noluit,

sup. tārū dicere .i. fures vel raptores

furtibus

Hoc est si non dent quod pro furto dederas his

.i. p̄cipalē pecuniā .i. postules

Non capitale tuum repetas ab eis: quia iusto

sup. illud

.i. p̄uersa

.i. tribuisti

Iudicio perdis quod iniqua lege dedisti

cōparasti aliquid .i. gfa restituisti

Si tamen emisisti furtum spe restituendi

sup. tui tumentum

.i. subtractam

Ut si vicinū vaccam vel rem spoliatam

.i. p tali pecunia

vacca

solidos

Pro solidis tribus emisisti bene que valet octo

.i. misericordie

Hoc pietatis opus est: si capias solidos tres

sup. tunc vicino .i. rem furatam

.i. vera conscientia

Et reddas furta: iubet hoc intentio sancta

¶ Hic autor pōit aliū documētū. ⁊ ē tale. Si aliq̄s emit scient̄ bōa aliq̄
scit furata ē: tal̄ erit re⁹ i facto: ⁊ d̄ p̄ntri tāq̄ fur. ⁊ eodē mō itelligen-
dū ē d̄ ip̄is spolijs. ⁊ iste q̄ sic emit bona furata si n̄ p̄t rep̄ire lesū: tē illa bo-
na d̄ dare paup̄ib⁹. q² hoc valebit aīab⁹ lesorū. ⁊ si p̄rigēt q̄ lesus rep̄erēt
sua bona furata ab illo q̄ emit ⁊ fur nollēt ei reddē p̄mū. p̄ q̄ emit: tūc em-
ittuas lesō p̄ minorū pecūia q̄ valēt. tūc exerceas op̄ pietatis: ⁊ dēs a red-
dere tē furata dū restituat tibi p̄mū. p̄ q̄ emisisti. p̄ ut exēplū iītra: vt si e-
misisses vaccā p̄ trib⁹ solidis q̄ v3 octo: tūc si dēs pl⁹ rep̄erēt: nisi tres solidos.

et dicitur lesio restitue vacca sua. **Quo nota.** Ista dicitur si aliquis emit furtum ille e-
 rit p[ro]p[ri]etarius cu[m] fure. hoc est si ipse scit illa re esse furatam. si autem ignorat tunc excusatur. y
 ignorat: quia ignoratia excusat p[ro]p[ri]etarium. Pro quo sciendum quod duplex est ignoratia: aliq[ui]d e-
 ignoratia iuris. et aliq[ui]d ignoratia facti. Ignoratia iuris est quod quis aliquid ignorat fieri sibi
 non debere: ut si quis ignorat quod non debet emere spoliis vel furtum: talis ignoratia minime
 excusat. Ignoratia facti est quod quis ignorat aliquid sic vel sic factum esse. ut si quis emere
 aliquam rem et credit ipsam bona fide acquisitam esse. modo si talis res esset subtracta il-
 lo ignorante talis ignoratia excusaret eum: sed tamen quibus tenet facere diligentiam in qua-
 reudo an illa res sit bona vel male acquisita. et si aliquis mala suspitione iuente po-
 terit emere non debet. **Secundo notandum.** ex ista habetur quod iste qui emit furtum sciens obligatur
 ad restitutionem sic principaliter furti. hoc tamen intelligendum est sub distinctione: quia iste qui
 emit furtum: vel facit scienter: vel ignoranter. Si sciens tunc obligatur ad restitu-
 tionem. Si ignorans hoc est duplex. quia enim vel emit sub bona fide: vel mala: vnde
 illud dicitur emi bona fide quoniam aliquis scit et credit bona esse acquisita hoc quod vult emere.
 Sed illud dicitur emi mala fide quoniam aliquis scit aliquam rem esse subtractam. et tamen non vult
 scire: modo ille qui emi bona fide multos attrahit valet. Primo enim va-
 let ad hoc: quia si talis res sit subtracta ipse non obligatur simpliciter ad restituendum
 si autem fuerit restituenda: tunc sua pecunia debet restituere eo quod vult hoc ablatum
 re habere. Secundo potest: quia talis potest illam rem alienare: quod tamen minime facere potest
 si mala fide acquisisset. Tertio valet: quia si talis res perit ipse non obligatur
 ad restitutionem. Quarto valet: quia ipse potest agere in hoc contra venditorem. Si
 autem mala fide emisit: tunc simpliciter tenet ad restitutionem. Tertio notandum
 aliquis emit furtum scienter duplex. Uno modo ad restitutionem: et sic lesus debet dare
 ei pecuniam capitalem et recipere e contra subtractam. Secundo aliquis emit furtum
 tamen non ad restitutionem: et talis amittit suam capitalem pecuniam.

*De naufragio
 et de rebus*

Qui bona naufragium patienti siue ruinam

*sup. p[ro]p[ri]etaria .i. fractura nauis .i. iacturam marium
 .i. inuenit .i. in quocunq[ue] loco .i. ablata*

Tollit vel repperit vbicunq[ue] sit et nisi reddat

.i. scius .i. eterne mo[rt]is .i. mandata .i. leges

Est reus eterne pene: precepta statu ta

.i. mos sup. alicuius .i. h[ab]itum

Nec consuetudo terre: nec principis illum

sup. ab officio .i. sacerdos

Excusant, deponatur si clericus hic est

Ubi autor ponit aliud documētū s[ed] pena illo[rum] q[ui] spoliāt istos q[ui] passi sūt
 naufragii dicitur. Quicunq[ue] spoliat istos q[ui] patiuntur naufragium ruinam vel
 iacturam. et si non reddat ablata rei scilicet eterne pene. istos si excusat aliquid p[ro]ceptū
 vel statutū p[ro]p[ri]etaris: nec etiā consuetudo terre. Et si talis est clericus tunc deponatur
 ab officio. Notandum primo quod isti patiuntur naufragium quorum naues in mari
 periclitantur: vel p[ro]pter tactum lapidum: vel p[ro]pter nimiam tempestatem. Et dicitur
 nonne nauis et frango frangis: quasi fractura nauis. modo quicunq[ue] spoliat

✱

.f. iuētor

.f. inuentis

Summa tibi detur ex his: opus est pietatis

.f. iuente .i. p̄fidioz hoim

.i. fm p̄siliū p̄fessorum

Res iudeorum si sunt sic distribuuntur

Chic autor ponit alia doctrinā de istis q̄ sunt iuste spoliādi dicēs: q̄ gēs deo iūmca de iure p̄t spoliari. s̄l̄t̄ r̄ publico hostis. Et isti q̄ subiecti nō s̄t spio cesarij d̄nt spoliari. r̄ etiā q̄cqd̄ aliq̄s aufert ab hoste suo publico dū s̄ mō iusta sit causa belli: hoc t̄pe licite p̄t retinē. s̄ nulli⁹ d̄z amicu⁹ suū spoliare: nec illos q̄ ei nūq̄ nocuerūt. Subdit aliū documētū dicēs. si aliq̄s i ueniat aliq̄s res: ille p̄t eas suare. ad restituendos. r̄ si si iuenerit d̄nz illa r̄u rex iſra anū: tūc t̄pe p̄t licite illas res dare paup̄ib⁹. Et si t̄pe nō ē idi gēs tūc nihil d̄z de reb⁹ istis retinē. s̄ si ē paup̄ tūc ē opus misericōdie ut sibi d̄ istis bonis moderata sūma tribuat. Et si talis res ē iudeoz tūc d̄z erogari fm p̄siliū p̄fessor. **C**Horā. p̄mo. tria s̄t genera hoim q̄ licite p̄nt spoliari. P̄mo oēs q̄ s̄nt p̄tra deū. i. p̄tra fidē catholicā: ut saraceni: hērici r̄c. Et cā ē. q̄ ex q̄ isti iūmcanē deo: id nō d̄nt possidē illd̄ qd̄ dei ē. s̄ q̄ omnia bona dei sunt. ḡ r̄c. Et quātū min⁹ tales fideles h̄nt: de tanto min⁹ p̄nt p̄pianitate ipugnāc. Scōz genus q̄ p̄nt licite spoliari sunt hostes publici: hoc ē v̄ez dūmō bellū sit iustū. r̄ iste spoliās h̄z iustā cām p̄ se. s̄ secus eēt si spoliās h̄ret causam iniustam. **T**ertū genus hoiz qui possunt spoliari sunt isti qui sunt p̄tra impatoriē. r̄ hoc ē verū q̄n ē aliq̄s verus impator: q̄ defendit ecciam Romanā. sed secus est si aliquis schismaticus uolenter possideret imperium: sic q̄ non esset electus. **S**cōdo notandū. ista dicit q̄ res iuēte sunt restituēde. hoc intelligendum est sub distinctione. vel scitur cuius ille res sunt. vel ignoratur. Si scitur tunc debet fieri restitutio isti. Si autē ignoratur tunc est distinguendum. quia vel inuentis est oppressus paupertate: vel non. Si non: debet totaliter dare pauperibus. Si est oppressus paupertate: tunc pars d̄z dari iuētor: q̄ istud iuentū debz dari pauperib⁹. s̄ cū iste iuētor sit paup̄. ergo pars debet ei dari. **T**ertio notandū. hic dat vna cautela: q̄ iuentū d̄z proclamari in ecclesia vtrum aliq̄s ibi esset qui perdidisset. r̄ si tunc iste non repetit cuius fuit illud iuentū: tunc inuentor debet facere fm p̄siliū sui p̄fessoris. **A**lti mo notandū. quid sit faciendum de thesauro inuento sub terra. R̄ndetur p̄ distinctionē. vel iste thesaurus regitur in loco p̄p̄o. vel alieno. Si in loco p̄p̄o: tūc nō tenet ad restitutionē. q̄ oīa sunt sua que sunt in p̄p̄o loco. Si in loco alieno. hoc ē dupl̄. vel iuēnt thesaurū studiose. vel casualiter. Si casualiter: tūc partū tenet restituē r̄ partim resuare. Si autem studiose: tūc obligat ad totā restitutionē. Item fm sc̄m Thomā res iuenta q̄ nūq̄ fuit in possessione alicuius: sicut lapilli p̄ciosi r̄ gēme in litore maris: iste res danf iuēnti. r̄ non oportet q̄ ille res restituat. Sic eodem modo est de thesauro per longiua t̄pa sub terrā occultato.

.f. iustit̄ .f. r̄ ex̄is

.f. t̄pe mortis .f. alios

Accusas frustra damnatus sub cruce fures*no homa h̄*

Summula Raymundi

A. fides adhiberi .f. dānato .f. qz gaudū ē miser; z ē. **Hic** autor post
Nec credi debet tibi: nec tua vba valebūt **alia** documēta
iusticia .i. dānauit .i. executor iudicij. i. pōs. i. occidit **tuxta** furtū z ra
Quē us dānauit tortor suū crimie punit **pinā** dicēs. post
.i. subtracras .i. custodiēdas **sup. res** qz data est sen
Si res furatas seruādas dē tibi: quas tu **sup. furē** vel sup
.i. noscis .i. furtiue .i. subtracras. i. secum? .f. furas **aliū** malē cum
Et sic scias furtim sublatas cautus illas **tunc** non est po
.f. eas .i. vinculū excoīcardis **bi** credendum,
Reddas nec teneas: si bannū pena sequat **nec** eius accusa
.f. pena banni .f. custodiēt .f. furē **tiones** si quas fecerit
Nō nocet illa tibi si reddere me monuisti **tende** z excus
.i. ablatū .i. possessōr .i. reddat equalēs sibi aut suis hēd. **tor** iudicij si pec
Furatum vero dño vel quod valet eque **cat** in hoc qz pu
.i. tu refuatoz .f. furti eo qz refuasti res ablatas **nit** iuste damna
Absolui debes: qz conscius inde fuisti **tos** Aliud docu
.i. a tali furto l. dāna .i. occurrāt .i. malora **mentum** subiū
Inde pericla tibi ne pronemāt grauiora **gtur**: z si istud
.i. rebus .i. admittē **custodiēs** Si des alicu
Et cū furatis peream potius sine q̄ tu **res** spoliatas vt
.i. manifestāre .i. delictū **furatas** vt ipse
Ne p̄dentelinas viciū quod nō meruisti **custodiat** eas:
.f. aliq̄s .f. hoies .f. hoibus **tunc** si iste sciat
Si res furantur plures et trāseat ex his **eadē** esse subtra
sup. hō .i. ad restitutionē **sup. qd** receperunt **cras** tūc restitu
Unus ad emendā totū dare iure tenetur **ere** debet caute
.i. efficiens .i. delictoz **z** si iste monuit
Hic qui non causa fuit iductua malozū **furē** vt reddat
.f. talis .i. q̄ nō fuit cā efficiēs **illas** res leio:
Reddat qd poterit saltem qd tangit eūdē **tunc** et nō nece
.i. inq̄stū p̄ .i. secū ex hites **bit** erecicatio q̄
Et valet inducat cōsures reddere furta **sequitur** tamen
.i. inducat .f. ablatū **sup. at** latum **ille** nō debet res
Cōsures moncat qd hnt ad restituendū **stitū** illas res
Subdit. si plures furantur aliquam rem: tunc vnus ex istis volū no egere **vero** dño rerum
sed magis furti
ne pericula ide
oriantur. videt
cer ne iste cū tu
re interficatur.

penitentiam debet totum ablatum restituere si ipse induxerit alios ad su-
randum. si autem non induxit alios reddat in quantum potest. vel ad minimum illa-
lam partem que tangit ipsum. Et ipse debet suos alios socios inducere in qua-
rum potest: ut ipsi etiam partes eorum eodem modo restituant. ¶ Primo notandum.
quod fur damnatus et quicumque damnatus ad mortem a quolibet actu legitimo
est exclusus: quare non admittitur ad accusationem. sicut in foro spirituali ex-
coicatus non potest esse actor vel accusator. Respondeverunt tamen iudices seculares
fures accusatos examinare et non ad accusationem et ad testimonium furis sim-
pliciter damnare. Quod accidit quodam tempore quod fur deberet suspendi. et vidit quedam
gaudere et ridere de suo suspendio. quem ridente fur consideravit et dixit. ecce
socium meum. qui apprehensus primo suspendebatur. quod factum fur fatebatur se odio
accusasse illum. scilicet propter risum et gaudium quod habuit de morte istius. Ne ergo
illud amplius contingat statutum est ut tales damnati ad mortem non exaudiantur.
¶ Secundo notandum. ille qui habet bona subtracta tenetur ea restituere non
proprio domino istarum rerum. sed magis furi. Causa est. quia possent multa exinde
provenire pericula. quod sic declarat. nam ipse possent cogi ut proderet furem quod
postea forte interficeret: quod domino malum esset cum homicidium incurreret.
Possent etiam contingere quod ipse fur propter invidiam diceret istum fuisse socium suum
et sic iste cum fure possent interfici. ut patet in exemplo predicto. et sic de alijs mul-
tis periculis quod possent inde provenire. ¶ Tertio notandum. ista dicitur quod iste
quodcumque alijs plures res subtraxit: si vult agere penitentiam tenetur totum restituere
Sed tamen hoc intelligendum est sub distinctione. quia vel iste recipiens consentit in toto
vel non. Si non consentit in toto tunc si obligatur ad restitutionem totius. quia
non fuit causa totius damni. si autem consentit in toto: sic quod induxit alios ad fur-
tum. tunc obligatur ad causas: quia consentiens et faciens pari pena puniuntur. Et
etiam si fuit causa totius damni per inductionem aliorum ad furtum quod tunc etiam totum re-
netur restituere. Pro quo dubitatur. si unus ex his satisfaceret leso: an tunc etiam
alii tenerentur ad restitutionem. Respondetur quod non. quia ex quo satisfactum est leso de
ablatis et subtractis. ergo tales non tenentur ad restitutionem. ¶ Quarto
notandum. istud dictum de rebus inuentis vel subtractis verum est: si ta-
lis res sit alicuius hominis fidelis. nam si res subtracta esset alicuius sarraceni
vel heretici: tunc melius est quod distribuitur pauperibus quam quod restituatur sar-
raceno vel heretico. Ratio illius patuit in sententia precedenti. ¶ Quinto
notandum per modum dubitationis. utrum subtractio cuiuslibet rei sit furtum
Et videtur quod non. quia si aliquis in extrema necessitate reciperet panem ad co-
medendum ne moreretur. tunc illud ablatum non dicitur furtum. quia omnia propria in ne-
cessitate sunt communia. et si tunc habet necessitatem: sic propria alterius esse sunt communia
Et sic videtur quod illud ablatum non sit furtum. Respondetur quod subtractio alicuius rei sit
duplex. uno modo cogente necessitate. alio modo non sed ex nequitiosa voluntate.
si primo modo aliquis sumeret panes quod esset adeo pauper quod nihil haberet pro quo sibi
emeret. nec etiam de eo perire administraret. tunc talis non diceretur fur nec
tenetur ad restitutionem. et pro penitentia si etiam faceret furtum: cum tempore necessitatis omnia propria
alterius sunt communia. ut dicit Hieronymus. Si non pauperis me tempore necessitatis occiderit
sibi me. Et si esset aliquis qui reciperet panem in tali necessitate. et si tunc apprehenderet

centis vel hereticis. et etiam bene aliquando pugnare pro patria vel pro re
 amissa repetenda. si non licet spoliare innocentes. **¶** Notandum primo. aliquos volentes ire
 ad bellum debent diligenter advertere utrum iusta sit causa belli. Ad hoc est. quod si causa belli iusta est
 tunc potest licite tuare dominum suum. imo quibuslibet strenuus miles. quibuslibet bono decurio. et
 pater ecclesie potest subditi principis in tali iusto bello quod sit pro ecclesia vel pro patria cum
 domino suo dominum mori. Si autem causa belli esset iniusta: tunc nullus tenetur eam tuare. quod
 si facit contra peccat. **¶** Secundo dicitur de eadem impedire et pater eam informare ut ab iniusto
 bello desistat ne deuolet sanguinem et sudorem miserorum absque licita causa. **¶** Secundo
 notandum. quod quedam conditiones sunt advertende ab ipso qui offert bellum. **¶** Primo
 debet respicere utrum bellum sit iustum et causa belli. quod si causa belli esset iniusta: non esset licitum
 tu bellare. **¶** Secundo debet respicere personam bellantis. scilicet utrum sit talis cui bellare licitum
 est. quod bellare non est omnibus licitum: sed solum regibus: principibus et dominis terrarum.
¶ Tertio debet advertere quales sint adversarii. quod non est contra quemlibet licitum bellare.
 vnde contra romanum imperium impatorum non est bellandum dum iuste defendat ecclesiam.
 sicut nec contra monasteria. nec contra viduas vel virgines. **¶** Quarto talis
 debet advertere modum belli. scilicet quod non sit nequiosus vel vitiosus. **¶** Quinto debet advertere
 intentionem bellantis. scilicet quod ipse iustum finem intendat. **¶** Sexto debet advertere id quod fit
 bellum. **¶** Tertio nota. contra sarracenos et hereticos licitum est bellare. Ad hoc est
 quod tales sarraceni: heretici et alij infideles tales inimicant deo et hinc catholice: tunc debent
 inquantum potest ut eo minus possent nocere christians. et etiam ut ipsi ab errore eorum
 possint reuocari. quod in hoc principes: barones: et milites tenentur tuare ecclesiam et eam
 defendere. et omnes tales sub statuto romano ecclesie tenentur mori pro fide catholica. et tenentur omnes adversarios catholice
 fidei persequi et debilitare ut fides vigeat et floreat et non deiciatur sarracenorum et
 hereticorum: sed ut obnubilentur fides eorum. quod propter ipsum cum suis subditis si
 fideles manserint usque in finem coronam glorie possidebunt. **¶** Quarto nota
 notandum. ut he conditiones melius intelligantur tunc est sciendum quod ad iustum bellum
 potest requiri res pro qua pugnat. scilicet quod bellum fiat pro defensione romane ecclesie patrie
 vel republice. vnde quod aliqui dicitur rex est causa belli: tunc bellum est iustum. **¶** Secundo
 requiritur persona. quod persona talis debet esse secularis non religiosa. quod religiosi
 non tenentur bellare. sed solum seculares. **¶** Tertio requiritur modus et mensura. quod ipse
 bellans debet habere quod iuste querere et non vitiosum. **¶** Secundo nota. quod contra illos
 qui sunt ita crudeliter et ferociter quod nullo modo cessant a bello nisi prius totum
 destruant. **¶** Quarto requiritur intentio. scilicet ut bellum non fiat propter avaritiam vel
 invidia: sed propter bona intentione. **¶** Quinto requiritur causa quod fons iste sibi res
 abstulit. ut si eadem illas lucras potest licite bellare. **¶** Sexto requiritur autem ut
 scilicet quod tale bellum fiat ab autoritate superioris. imo quod illa sit contraria ad bellum
 tunc dicitur iniustum. Si autem aliquis illorum defuerit: bellum dicitur iniustum.
¶ Quinto nota. verum est clericus pueniat bellare. Ad hoc est. quod non. ut habetur in xliij.
 q. extra de bello. dupliciter de causa. **¶** Primo ne pro tumultu bellorum impedianter in
 preparatione diuinorum. scilicet in laude dei et in orationibus. **¶** Secundo quod clericus non est
 perit occidere: sed magis eis cooperit ut sint parati pro sanguine effundere pro christo et pro
 proximo suo. et non debent deferre arma nisi ex iusta causa. et si transierit in loca periculosa tunc potest
 deferre arma ad terrorem hostium: sed non

*nota pulchra
 subia hinc bella*

*utrum genciat de
 uno bellare*

Summula Raymundi

debent pcutere. vt habet. xliij. quest. i. nisi vim vi repellere eos decet. Sic
 si quandoq; pfect. pter interfuerit bello iusto vel aliquis clericus r non ius
 terfecit vel mutilauit aliquem nec causam mortis pstitit: tunc ille sacer
 dos non est degradandus vel abloffcio suspendendus. si militet ille cleri
 cus potest promoueri ad sacros ordines saltcm si idoneus fuerit. Si autē
 istud bellum est iniustum: r ibi homines fiunt occisi: licet tpe non egit: sed
 tamen et ipurabitur: tunc non potest promoueri ad factos ordines. vt ha
 betur. iij. q. i. ca. xlii. Item fm Guilhelmum. si in bello dat aliquid cleri
 co de rapina: ab his quibus licuit: hoc potest tenere si bellum est iustum
 Si autem per se reciperet aliquid: tunc hoc totaliter tenetur restituere.
 Ultimo dubitatur. vtrum subditi possint mouere bellum. Respondet
 si miles habet aliquid contra comitem: tunc primo requirenda est autori
 tas regis vel superioris. Et si tunc illa causa discutit non potest bellum
 committiur.

*De hostibz
 spoliantibus
 innocentes*

Bellatores cur innocuos spoliatis
.i. eos spoliando magis

Atteritis miseros r eis plus hoste nocet?
.i. friuole .i. protegitis

Errores vestros temere defenditis: et sic
.i. loquunt .i. illud .i. nurrantur

Dicitis: accipere quo nos pascamur oz
.i. ipis .i. nurrimentū vfm nurrimentū

Si vobis et equis alimētū queritis: vltra
.i. i eoz domibus .i. licentia

Tollere qe qd hnt homines qd pstitit ausū
.i. cū nris monitōibz spoliū raptoribus

Nostros p̄sulis ipsum vobis inhihetur
.i. pmittimus vobis spoliū .i. bellatores .i. necaria

Saltē p̄sulimus dū vos trahit ardua cā
.i. in rapiendo .i. incōtenti

Accipiendo graues ne sitis et imoderati
.i. clientibus r stipendiariis .i. phibetis

Heu seruis vris spoliū cur non inhihetis
.i. magis admittet suoz .i. exoluetis

Sz cōsentis horum scelus ergo luētis
.i. omne illud sup. otra deū

Totū r restituas quod et illicito rapuisti

C hoc est ps
 vituna ist? Cas
 pituli. in q aus
 tor iē par os of
 qui spoliāt is
 nocētes hoies
 r misos dicēs
 pmo sic. Dvol
 bellatores qre
 spoliatis hoies
 innocentes r
 miseros. r ma
 gis infert dāna
 btō q hostes. q
 si dicens valde
 male factis in
 hoc. Et ergo
 male defendi
 tis r temēare
 vestrum erro
 rem cuz dicit.
 oportet nos ec
 cipere victum
 nobis r equis
 nostris si ergo
 solum quens
 alimentum. s
 tunc p̄sunt
 vobis ausum

Bello: vel dubio: cū nō discernere possis
sup. alius bellū .f. illā dubiā .f. eterna

Que sit causa mali: cām defendere mors ē
.f. in extremo iudicio iudicante

Nec in defensa christo veniente manebit
.f. sumptibus .f. in bellum .f. sumptibus

Expensis propriis vadatis nō alienis
.f. dñoz .f. vestre

Cū dñis vestris: de quoz munere vestra
possessiōes pcedunt .f. bellatores .f. possidētes

Pred: a dependēt: sed qui coguntur hñtes
.f. p spoliū parcē dñe spolando

Nil nisi qđ rapiāt: parcāt tñ in rapiendo
.f. innocuis hñens

Inquantū possunt ipse: ipsosq; relinquo
transitis .f. vos egeni

Curritis ad bellū miseri quos nulla ptās
.f. postulat .f. angit .f. volūtos

Euocat aut cogit: non excusare potestis
cōmittitis .f. facto .f. dura pñia

Qđ facit: p quo grauis idulgētia vobis
mulier .f. pñonis ancille

Feia raptor: pueri: serui: famuleq;
.f. rapta .f. absq; voluntate

Hec non restituent si consensu sine raptis
sup. ex illis rebus

Sunt vñ: doleāt magis: a raptoze recedāt
.f. aliquo modo sicut

Qui possunt: veluti psona non sibi tñcte
.f. tales psona sup. famulantes

Ut sunt ancille serui nutrix alieni
.f. donum alienis

Si speciale datum sit eis volo restituant hoc

lū: qui non habet vt et de proprijs expēsis in itinē possit prouidere. tal p̄t

tollere ab hoī
bus quicquid
habet vltra alt
mentum quasi
diceret nullus
ergo districte
prohibem⁹ ne
talia faciatis.
sed tamen cuz
vos habetis

causam arduā
tunc debetis
moderare spo
lium ⁊ non esse
nimis graues
tunc subdit vt
cens q̄re vos si
inhibetis vñs
fuitis ne spolia
faciāt. q; si vos
plentis eis tē
eritis rei i isto
facto ⁊ tenemī
illis restituere
qđ illicite rapu
istis. ⁊ etiā in

bello vbi si sel
tis vos hñe tu
stā cām. q; ma
lā cām defen
dēē mors aie.
Tunc subdit.
q̄cūq; vult ire
ad bellum ille
debet ire sub p
prijis expēsis.
⁊ nō sub expē
sis alterius. s; ⁊
tamen si aliq;⁹
cogētur p dñz
suū a q̄ ip̄e hz
bona sua vt cū
eoyadatat bel

Summula Raymundi.

rapere moderate vitā p̄fuerit et nō crudelit. Subdit. aliq̄ sūt q̄ currūt ad bellū nō vocat̄ nec coacti p̄ aliquē modū. Isti si spoliāt̄ aliquē nō p̄nt se excusare. s̄z oꝝ eos agē p̄niam de isto facto. Itē subdit aliq̄ docum̄tū q̄ vꝛor raptoris filij serat̄ et ancille nō tenent reddē rapinā si vñ st̄. et hoc si plenisuz nō habuerit: s̄z tñ alle p̄sone extranez allent famuli si aliq̄d d̄ his spolijs q̄hos eis datū fuerit: iste tenent hoc totalr̄ restituē. ¶ **Notandū p̄no.** s̄st̄ qui h̄nt bona aliq̄ sub aliq̄ p̄ncipe tenent̄ ip̄m seq̄ ad bellū q̄n̄vocant̄ sub expensis p̄p̄ris. q̄ p̄p̄ hoc cōcessa sunt eis ab ip̄o p̄ncipe castra et ville. et sic de alijs vel alta bona. Et si ip̄i aliq̄d rapiāt̄ a paup̄ib⁹ tenent̄ restituē et satisfacē lesis. S̄z tñ si aliq̄s eēt paup̄: iste possz rapē: non tñ p̄ q̄ eēt necessariū ad victū et eq̄s suis. ¶ **Secūdo notandū.** si aliq̄s nō eēt p̄ncipi obligat⁹. q̄ forte illa bona ab eo possidēt. iste si intrer̄ bellū cū tali dño et recideret aliq̄ bona q̄cūq̄ modica vel maḡ: tenent̄ reddē lesis. Et q̄ p̄suadet̄ cui libet q̄ si p̄ncipalr̄ cogat̄ ire bellū q̄ maneat̄ i p̄tib⁹ suis et nō am̄phibet paupes q̄ p̄p̄ hoc eternā dānationē possz icurrē si nō redder̄ itegre ea q̄ abstulit. ¶ **Tertio notandū.** circa q̄ntū docum̄tū vtz vꝛor raptoris filij et ancille tenent̄ reddē rapinā q̄ vñ st̄. R̄nt̄ q̄ nō. et hoc ē vtz d̄ his q̄ st̄ fuit p̄ditio sic ē emptio. et et illi ē vtz si isti fuit nō p̄buerit d̄ illū vel p̄sentū vt spoliū fieret: q̄ vt sic tunc ip̄i tenerēt reddē oīa bona spoliata ita bene sicut raptor: q̄ ip̄i p̄mēdit̄ se eadē pena q̄ raptor: p̄m̄f. q̄ reus et p̄sentis eadē pena p̄m̄uit. ¶ **Quarto notandū.** q̄ fuit q̄ fuit raptor: p̄ victū vel pecunia: statim cū p̄cipit d̄m̄ eē furē vel raptorē d̄z ab eo recedere et seruitiū resignare. R̄d̄ ē. q̄ si maneret cū eo postq̄ p̄c̄peret cū esse furē tunc ip̄e videret̄ et cōsentire in furto vel rapina. et sic obligaret̄ ad restitutionē sicut raptor. ¶ **Quinto notandū.** sicut etiā sup̄ paruit̄ tūc vꝛor raptoris vel fur̄ postq̄ eū p̄cipit eē raptorē vel furē: ip̄a p̄t ab eo recedē quantū ad habitationē: si tñ p̄libi denegare copulā carnalē si ip̄e secrete eā exigeret. nā i manifesto exigē copulā a muliere eēt p̄culosus fur̄ et mulier nā fur̄ possz captuari et snia capitali iudicari. et si se tūc cōm̄fessisset mulier tūc mulier diceret̄ rea in furto. et sic etiā posset iudicari ad mortē. ne ergo hoc periculū eueniat: tūc fur̄ segregatus d̄z eē a muliere et cū ea in manifesto nō p̄uersari nec copulā carnalē exigere debet. s̄z bene p̄t facere occulte. ¶ **Sexto notandū.** q̄ p̄sone sunt p̄uocare raptorib⁹ duplr̄ q̄dā sepabilr̄ quedā inseparabilr̄. Inseparabilr̄ vt vꝛor et filij ante annos pubertatis. q̄ tē d̄nt obedire parētib⁹. Sepabilr̄ vt ancille: famuli q̄ sunt libez: q̄n̄ p̄cipiunt d̄m̄ eē furē: tūc imediate ab eo debent recedere ne videantur ei p̄sentire. ¶ **Septimo notandū.** de vꝛore raptoris q̄bus debeat vti bonis. R̄nt̄ def̄ p̄ diffictionē. vel ip̄i h̄nt aliqua bona p̄ rapinam acquisita. vel bona in se acquisita et ex hereditate. Si p̄mū tūc mulier potest vti rapina. Si autē h̄nt aliqua bona per rapinā non acquisita hoc est duplr̄. vel illa sūt se parata. vel mixta cū rapina. Si sunt separata tunc mulier d̄z vti illis bonis. Si autē mixta sunt tūc ip̄a iterū nō tenetur vti eis: s̄z implorare d̄z p̄sentū et auxiliū amicor̄. et debet viuere de p̄p̄is suis laboribus et donibus. ¶ **Octauo notandū.** ponat̄ in casu q̄ nihil h̄nt amplius nisi q̄d per rapinā

*Nota valde
pulsiva dubia
circa bellū*

acq̄sūtū ē. z q̄ m̄r n̄ p̄r lab̄are nec h̄nt allq̄ bona p̄ se nec dotata de qb̄ rē
 mulier viue d̄z. R̄nt q̄ ista r̄z f̄. cē fm̄ p̄siliū sui p̄essor̄ v̄l d̄z q̄ i n̄citate
 p̄r viue d̄ ill reb̄ p̄ r̄. p̄mā acq̄sūt̄. q̄ n̄ p̄r v̄mē i labore p̄po. nec ip̄t h̄nt allq̄
 bona se gata. q̄ q̄ntēscū q̄ v̄t̄ l̄ d̄is p̄ r̄. p̄mā sc̄q̄nt̄ cū dolore cordis d̄z v̄t̄
 ill̄z z cū v̄a p̄ r̄. uide sic cogitādo. q̄ n̄ all̄ v̄t̄ a poss̄ p̄suare nullaten̄ v̄ll̄z
 ill̄z v̄t̄. **Dono** no. q̄cqd̄ rapt̄o: i bel̄o illicito recipit ē p̄tra iusticiā. s̄z q̄ i u
 stū ē v̄m̄cūz reddē qd̄ suū ē. q̄ q̄cqd̄ recipit i bello illicito ē restituēdū. z
 n̄ solū d̄ns belli tenet restituē. s̄z etiā cēs subditi q̄ sequūt̄ d̄nz. Et s̄z ex t̄
 more sequūt̄ t̄n̄ p̄l̄ tenet̄ d̄m̄ timē q̄s̄ h̄oim̄. Et hoc ē v̄z q̄n̄ sc̄it̄ cē illic
 tū. si aut̄ dubitat̄ an bellū sit iustū an i. iustū subditi n̄ tenet̄ restituē. s̄z s̄z
 p̄d̄arij n̄ excusat̄ sic subditi. q̄ n̄ tenet̄ obed. re sic subditi. Et i dubio n̄
 d̄nt se p̄mittē d̄sc̄r. m̄m̄ v̄t̄ tuēt̄. aliq̄ē i p̄udiciū alit̄. q̄ d̄ic̄ l̄ra. defendē
 cām̄ dubit̄. ē mors aic. q̄ tales ḡuit̄ peccāt̄. s̄z ē vult̄ n̄ a q̄ trā eites ad
 bellū h̄ntes possessiōes tuas a p̄ncipe saltē sufficiētes tenent̄ p̄p̄is suis
 exp̄sis bellare. q̄ n̄ tenet̄ dare cēsus d̄ bonis suis sic rustici. **Ultio** notā
 d̄. d̄iceres. m̄ḡ v̄t̄ d̄z s̄ib̄ij p̄ r̄. d̄icē q̄ dixit̄ s̄ q̄ sc̄ia rapt̄o: n̄ d̄berz cō
 morari rapt̄o: vel fur. b̄ aut̄ d̄ic̄ q̄ d̄z v̄t̄ rapt̄is. s̄z d̄icunt̄ all̄ q̄ p̄us
 loq̄bat̄ de occulto furto. s̄z h̄ic loq̄t̄ de maliesto spolio. s̄z meli⁹ fm̄ p̄dicra
 d̄: qd̄ d̄ loq̄t̄ r̄pe necitat̄. s̄z q̄n̄ v̄t̄o: familia z p̄ueri als̄ n̄ p̄nt̄ n̄uiri. s̄z p̄l
 us loq̄bat̄ de r̄pe poss̄. l̄uat̄. q̄n̄ mulier p̄r recedē a rapt̄o: z als̄ p̄r se nu
 trire: t̄c̄ quis mō non debet̄ et p̄morari

.i. rē sacrā. i. symoniac⁹

Capl̄z q̄rtū

De simonia

I v̄edis vel emis sac̄p̄ symō icipis cē

i q̄ vult̄ d̄c̄mia
re de symonia

Cōsiliū si tu das vel permittis es idem

Et cōtinuatur
ad p̄cedētia sic

Si p̄lat⁹ es et poter̄ scelus hoc reuocare

postq̄s̄ auto: d̄
simiauit de fur
to rapinat̄ bel
lo. hic d̄c̄miat̄

Nec reuocas: pena symōis te punit̄ equa

de symōia. Et
p̄t̄ in tot p̄tes
diuid̄ q̄t̄ it cas
suspositi de sy
monia. p̄tes l̄
tra d̄icēf. D̄ic̄

Si pater aut m̄e vel amic⁹ m̄ūera dant: te

q̄ p̄mo sic. Si
tu emis v̄l v̄e
dis rē sacrā er̄s

Non pcurante: dū uoueris hec data pro te

Amplius ecclesie tali desiste p̄esse

Symoniacus. z si n̄ es p̄lat⁹ z admittis q̄ tui subditi hoc faciunt z petes

reuocare z nō facis et eris symoniac⁹ vel puniēd⁹ tan q̄s̄ symoniac⁹

Et iā si pater tuus vel m̄f vel all̄q̄s̄ all̄ dat pecuniā vel mun⁹: z p̄ illud munus

pcurat tibi all̄quā eccliam te i ḡrante: t̄c̄ postq̄s̄ tū p̄cepis t̄c̄ imediate

debes illā ecciam relinq̄re. z apli⁹ ei n̄ p̄esse. z oia p̄cepta debes reddē. qd̄

Summula Raymundi

si nō fecerit symoniac^{us} est, et p^{ro} tali facto cū tali eccle^{sia} fructu levīs fesse eter
nalis dānabit. Et hoc ē de iⁿterione oīm turistar^{um}. **P**rimo notā. symo
nia sic describit. Est studiosa cupiditas vel voluntas emēdi vel vēdēdi ali
qd spūale vel qd ānerū ē spūali. **D**icit p^{ri}mo studiosa cupiditas. qz si alicui
p^{ro}ferat bñficiū nō studiosa cupiditate ip^{se} nō ē symoniac^{us}. **V**bi grā. si paren
tes alicuius dederūt pecuniā p^{ro} bñficio ip^{so} iⁿgrāte n^{on} censet^{ur} symonia
cus. s^{ed} tal^{is} statim post q^{ui} scit et p^{ro}cipit d^e resignare ecciam et de p^{ro}cept^{is} sa
tisface. **D**icit sc^odo. voluntas: qz sola voluntas facit symoniacū. **V**bi grā. tu
habes voluntatē emēdi bñficiū. et s^{ed} si emis. tūc etiā symoniac^{us} es corā deo
qz sicut hō p^{ro} solā voluntatē reddat^{ur} vsurari^{us}. sic p^{ro} solā voluntatē hō etiā red
dit^{ur} symoniac^{us}. **D**icit tertio. emēdi vel vēdēdi. p^{ro} hoc excludit oēs p^{ro}tractū
aliūde si satisfactū: s^{ed} aliq^{ui} cū pacto iterueniēte. **D**icit q^{ui}nto spūale. nā si v^{er}
dit dom^{us} vel ager ab aliq^{ui} talis ab eo nō censet^{ur} symoniac^{us}. **D**icit vltio. vel an
nerū spūali. sic ē t^usparronat^{us}. qz hoc si ē spūale s^{ed} ānerū spūali. **R**ō ē. qz
t^usparronat^{us} si solū dat cleric^o s^{ed} etiā laic^o. s^{ed} ē q^{ui}ddā ānerū spūali. **S**c^odo
notā. l^{it}ra d^e d^e. dās p^{ro}litū ē symoniac^{us}. **R**ō ē ista. qz reus et p^{ro}sentis pari pe
na puniēdi sūt. s^{ed} dās symoniac^o p^{ro}litū censet^{ur} idē cū eo. vt Raymundus
manifeste tāgit iⁿ tertio. **T**ertio notā. symonia fit s^{ed} m^utura decretala q^{ui}
mun^{us} dat^{ur} p^{ro}re spūali. **P**ro q^{ui} notā. qz mun^{us} ē triplex. **N**ā q^{ui}ddā ē munus
a manu: q^{ui}ddā a lingua. et q^{ui}ddā ab obsequio. **I**n mun^{us} a manu fit p^{ro} pecuniā
largitio. **S**z mun^{us} lingue fit p^{ro} petitiōes et p^{ro} p^{ro}camina vt si aliq^{ui} rex vel
p^{ro}nceps petit aliq^{ui} vt ferat tali tale bñficiū: tūc t^ubi fit mun^{us} a lingua. Sic
tunc q^{ui}ddā doctores tur^{um} dicūt q^{ui} isti dicūt^{ur} symoniaci. **R**ō ē qz iste p^{ro}ces fit
sicut vniū mādātū. **S**z si aliq^{ui} simplex hō vel miles petat p^{ro}ncipē vel re
gē vel aliq^{ui} aliū dñm magnū vt tali daret bñficiū tūc nō d^e symoniacus
s^{ed} simpl^{iter} dat talis ill^{ud} bñficiū p^{ro} p^{ro}ces vel p^{ro}camia. **S**z mun^{us} ab obsequio
fit vt si aliq^{ui} alteri fuit et p^{ro} illo seruitio daret ei seruitiū spūale p^{ro} hoc
nō cēt symoniac^{us}. **E**x q^{ui} tunc elicitur qz p^{ri}mo mō munus facit symoniacū
s^{ed} munus a manu. **Q**uarto notā. qz munera p^{ro}nt dari licite q^{ui}q^{ue} modis
Pri^{mo} mō gr^{atis}. **P**ro q^{ui} ē sciēdū. ad hoc qz munera gr^{atis} den^{er} p^{ro} siderat^{ur} q^{ui}
o^{mn}is modis. **P**ri^{mo} p^{ro} sideratur q^{ui}ntas dantis et q^{ui}ntas accipiētis. et hoc p^{ro} sc^odo
vbi grā. vt si paup^{er} dat dicit aliq^{ui} munus tūc h^{ic} suspitio de eo. qz dices
d^e dare pauperi. **T**ertio p^{ro} siderat^{ur} q^{ui}ntas muneris dari vtz sit magnū vel
parū munus. **Q**uarto p^{ro} siderat^{ur} q^{ui}ntas ep^{iscop}is. vtz tūc dat q^{ui} bñficiū vacat
vel an dat aliq^{ui} bñficiū vacat. et quis mō p^{ro} gat tūc sp^{irit}us est suspitio. **S**c^odo
mō munus a mā licite dari p^{ro}te alicui p^{ro} officio p^{ro} p^{ro}cedo ad qd talis nō est
obligat^{us}. **V**bi grā. si aliq^{ui} trāsies ad curiā romanā dat vni q^{ui}ntuo: grossos
vel solidos vt p^{ro}pleat bñficiū suū curiā iⁿtrādo et tērando bñficiū ad qd
ip^{se} obligat^{us}. et sic tūc v^{er}icari^{us} suus nō iudicat^{ur} p^{ro} hoc symoniac^{us}. **T**ertio
mō munera p^{ro}nt dari licite p^{ro} operib^{us} licit^{is} et deb^{itis}. **V**bi grā. ep^{iscop} vel arch^{idia}
conus p^{ro}secr^{atus} ecc^{lesie} ille h^{ic} recte munus moderatū. p^{ro} hoc tū nō
censet^{ur} symoniac^{us}. **Q**uarto munera p^{ro}nt dari ad redimēdū exactiōes. **V**bi
grā. vt si aliquis est tenēs res ecc^{lesie} p^{ro} longū t^{em}p^{us}. mō ali quis sacerdos nō
p^{ro} ab ip^{so} alienare t^{er}res res ecc^{lesie}. nec p^{ro} iudiciū nec aliq^{ui} ali^{ud} nisi p^{ro} p^{ro}ter

*nota pul. qz
dubia circa
symonia*

munera vel pecunias. mō si sacerdos dat munera tali p̄ ista re spūali: p̄ hoc nō cēsetur symoniac⁹. Quinto munera dan̄ licite p̄ elemosinaz largitionē. hoc ē p̄ vita etna p̄sequēda. et ista d̄r al̄ qd̄ spūale. q̄ nihil ē spūalius vita etna. et p̄ hoc tal̄ si reddit̄ symoniac⁹. Et sic p̄ q̄ m̄n̄era possunt dari quōs modis. Q̄ uirō notandū. v̄tū ē prius q̄ mun⁹ est obsequio fit ab̄s symonia. Pro q̄ tamē est sciendū. q̄ obsequiū ē duplex. nam q̄ddam ē obsequiū corpale: q̄ddā spūale Corpale ē duplex. nam q̄ddaz ē obsequiū corpale honestū. q̄ddaz ihonestū. Honestū ē vt si aliquis fuit ep̄s p̄ bono ep̄i et totius dioceſ. et post hoc transeat ad curiā r̄omanaz seu obtineat b̄n̄ficiū p̄ talē ep̄m. p̄ hoc talis nō cenſet̄ symoniac⁹. S̄ obsequiū inhonestū est. qd̄ ē p̄tra deū. et p̄pter tale obsequiū aliquis reddit̄ symoniac⁹. S̄ in obsequiis spūali: b̄ n̄l̄s d̄r fuitre p̄ b̄n̄ficiis nisi alicui b̄n̄ficio eēt ane x̄i officiū. sic q̄ illō officiū tenet̄ pagere a b̄n̄ficio. vt aliq̄ legē de beata v̄gine vel de aliquo sancto p̄pter hoc talis non reddit̄ symoniacus. Ultimo notandū. q̄ b̄n̄ficiū est duplex. nam quoddam est curatum et quoddaz nō ē curatū. mō quicūq̄ perit pro b̄n̄ficio curato p̄ se vel p̄ alio. ille redditur symoniacus. Si autē illud b̄n̄ficiū nō est curatū tūc licite potest petere d̄o se vel pro alio: sic qd̄ non incurrit symoniam.

.i. verū collatorē dedit

Contra patronum tibi si dedit ecclesiam quis

.i. tu debes resignare .i. p̄hibitum inuenio

Non maneat in ea: tua nolo sit hec violenter

.i. monachis .i. aliquam

Est symonia grauis summam si fratribus vllam

summā pecunte

Das spe prebende: vel si promittis eandem

Totum restitue symonis quod adeptus es arte

Chic autor ponit aliū casū de symonia dicens. si aliquis pmoueret ad aliā ecciam vel aliq̄ b̄n̄ficiū iuito patrono. i. nō collatore illius eccie vel b̄n̄ficio ille non d̄r manere in illa eccia: v̄tolēter. Subdit. grauis ē symonia si quis aliquib⁹ hoib⁹ det sumā pecunte vel aliq̄ mun⁹ sub spe acquirit̄ b̄n̄dā. et v̄n̄squisq̄ tenet̄ restituē q̄ symoniace adept⁹ ē. Pro q̄ notat̄. circa l̄fam q̄ null⁹ d̄r retinere ecciam: vel aliq̄ b̄n̄ficiū p̄tra volūtatē patroni. i. veri collatoris. Cur⁹ cā ē. q̄ al̄s cōmitteret rapinaz. qd̄ sic p̄z. q̄ ip̄e iuito d̄no tractat rem alienā. et id̄ talis grauis ē puniēd⁹. Secūdo notandū. q̄ qui dat aliquid mun⁹ aliquib⁹ sup̄iorib⁹ vt ip̄i recipiat̄ cū in p̄fratrem et sibi assignent certā prebendam talis est symoniacus. et si p̄bēda sibi est assignata debet eam resignare et de perceptis satisfacere. alias eternā d̄nationē incurrit. Tertio notandū. ex q̄ h̄c d̄r de patrono. Patronus sic desinitur. Est ille qui habet potestatem presentandi clericū ad

*De patrone
reueren*

Si petri: hanc licite poterit petere nec oblatio

Expensis q: sic rudes atq: labori

Si male verax sup ecclia redimas hanc

Ad redimenda tua pctā potes dare qd vis

Cleric: aut frēs laici: mōachi: mōiales

Dānāt sine spe: si spōsa pecūta claustr:

Vel data cessit igressum: null^o in istis:

Dispēsare pōt claustro maneat q i isto

Ubi autem ponitur alius casus dicitur monia dicitur. Si quis daret unam pbenam p alta simonia dicitur. La huius est ista: q: hoc solum spectat ad epum. sed transponit clericum de vno loco ad alium. Subdit si alius epus cōsecraret alios ecclesiarum reperit moderatam summam pecunie: ista licite cōsecraret: q: ista pecunia non datur p consecratione ecclesie: sed p labore et expensis.

Hec dicitur p redimenda sua si alius in eo velit cum impedire. Et subdit clericus vel frēs laici vel mōiales q p pecunia aliquē vel aliquā in claustrum recipiunt si pnt istud receptum retine p vlla dispensatione: q: simonia est. **Q**uoniam notandum: si ista q mōiales siue mōachi si dnt aliquid recipere a fratribus suscipiendis: dubitat q si aliquid pecunia daretur religioni sine pacto: vix licite et sine symonia pnt recipere: nisi q si nulla pactio inuenitur: tunc licite pnt recipere pecuniam si eis aliquid pbeatur. **Q**uā p̄suetudo est in aliquibus claustris q aliquid irras religionē facit vnā gēnālē p̄natiōis frīb^o p̄nrib^o: et hoc est laudabile et sine symonia: si aut pacto aliquid inuenitur symonia p̄mittit. **S**ed dicitur: si aliquid claustrum cetera ita effectum q vix valeat satisfacere frīb^o p̄nrib^o: nūquā tales licite pnt aliquid exigere ab alio itrae volere. **N**am q̄ncūq; aliquid claustrum oppellit est pecunia q vix vales frīb^o p̄nrib^o: satisfacere: tunc dicitur qdā q ista pnt dicitur nos recipem^o te in frēm si possem^o hęc necaria: et tunc ista licite pnt recipere et repetere p̄monium illi^o si ne symonia. **S**ed t̄tra hoc est opinio aliorum doctorum q dicit q paupertas in hoc si p̄ eos excusatur: q: paupertas est amara r̄tra quā dñs ap̄lic^o dispensat in p̄. **S**ed notandum q h̄ dubitat vix possibile est aliquid hominem dispensare cum symoniacis. **N**am q aliquid hominem dispensare d̄ symonia v̄ d̄ alto peto d̄religif̄ dupl̄r. vel i p̄p̄ia d̄tute: vel i d̄tute xp̄i. **I**n p̄p̄ia d̄tute nulls hō dispēsare p̄: s̄ bñ i d̄tute xp̄i: q: dicit dñs petro et successorib^o. **Q**uod dicitur ligaturis sup ter. r̄c. **T**ertio notandum: q si epus petat imoderatam summam pecunie tal p̄t et denegari: q: tal summa pecunaria p̄t esse in loci possibilitate: et epus nō d̄t extigē aliquid pecuniam q̄n celebrat ordines: nec etiā i p̄firmatione: q: si faceret committere symoniam: et postea tenet restituere. **S**ed dicitur: tñ p̄ sacra eucharistia datur pecunia: q̄ multomagis i celebratioe ordinū et i p̄f

putra dubia de symonia

Summula Raymundi

stone: Aliis p3 ex cōi ritu ecclie: q3 infirmantes q3 procurant cōlonē corpo-
ris xpi ponit nūmū supra mensam quē capit sacerdos. Rñr q3 p3o sacra
eucharistia nō ponit nūmus: s3 solū p3o satisfactōe labours. Quarto no-
tandū. Ista v3 q3 aliq3 nō pōt manē in claustro q3 intrauit p3 donatiōe pecu-
niar. Et rō est: q3 oē illud q3 aliq3 acq3it sy moniace h3c tenet restituere
erā q3 illud recept3 est sy moniace: nō pōt manere in claustro. Quinto no-
tandum q3 aliquis potest intrare religionem dupl̄eiter: scilicet ex pacto et
sine pacto: si ex pacto intrauerit. scilicet dare aliquā pecuniam: cōmittit sy-
moniam: si aut̄ intrauerit sine pacto: tunc non erit sy moniacus dato etiā
q3 daret bonam summam. Sexto notandum. q3 sy monia cōmittit dupl̄.
Primo ex pte recipientis: vt si aliquis non vult recipere aliq3 ad religio-
nem nisi promittat sibi pecuniam. Secūdo cōmittit ex pte recepti: vt si q3
audeat promittere pecuniam vt recipiatur in p3frat̄e. Et iā cōmittitur q3
p3e vt r̄u3es. s. q3 faciunt pactū ex vtrāq3 pte r̄c.

.i. beneficium

.i. redditus

Ecclesiam pastor tibi si locat vt minuat res

.i. p̄cementes

.i. als

.i. ecciam

Te contingentes: quia non daret hanc tibi si non,

hoc turpe p̄ctū

.i. ex illo

Condicio turpis hec intercederet: vnde

.i. collatore

talis peccator

Cum pastore tuo sy moniacus esse probaris

.i. spalem

.i. eterne

.i. rā clericus q3 collator

Post mortem mortis in sede sedibus ambo

sup. ille

.i. crimine

Qui tibi succedit in tali labe scienter

.i. in eterna damnatione

.i. h3

In regno sathane totum regnabit: et iste

.i. bñficiū

.i. in iste resignare

Non potes ecclesiam tali dimittere forma

.i. conferatur

Qd̄ mihi detur ea: faciens ita conditionem

.i. clericus

.i. exponat

Nullos inutiliter res expendat crucifiri

.i. rebus

.i. male seruat

.i. rebus xpi

His nec abutatur: sed cum ratione fruatur

.i. egenis

sup. illa res

Et det pauperibus et sanctos vertat in vsus

.i. furto

.f. clerico

Histrion vel meretrici vel turpis nil ferat a te

omittis .f. psonis suspectis

Perdis quod dat eis christum faciens inimicum

.f. de tuis donis .f. psonis suspectis

Panem ne pereant des: et nihil amplius addas

sup. ruis .i. paupibus

.i. necesse habet

Cognatis miseris natura quod indiget hoc da

Chec est vltia ps ista? capli. i q mgt poit altō documētū d̄ symonia dīcēs:
 si aliq̄s pleban⁹ vel collator p̄mittēt vni eccliam v̄l bñficiū vt minuet res
 illi⁹ ecclie vel hoc fiet cū cā iudice vel cā alteri. tē pastor cū bñficiato esset
 symoniac⁹. ⁊ eternā mortē p̄ illo incidēt. Subdit al. d̄ documētū dī. q̄ nll⁹
 p̄ alteri resignē bñficiū vt ip̄e subleuet ⁊ vsurpet fruct⁹ illi⁹ bñficij resign⁹
 ti. Ad ē. q̄ icurrēt symoniā. Subdit aliud documētū dī. q̄ qlibz bñficiat⁹
 cū bōa rōne d̄ p̄sumē fruct⁹ p̄bēde: ⁊ n̄ d̄ abuti. s̄ si q̄cōq̄ supfluat⁹ hūc
 rit hoc d̄ p̄uētē ad vsū pietat⁹ dādo paupib⁹ ⁊ miser⁹ psonis: vt s̄ paruit
 d̄ vita ⁊ hone. cle. Subdit aliud documētū dīcēs: q̄ ip̄i bñficiat⁹ nō dnt da
 re p̄mōniū xp̄i h̄strionib⁹ seu sp̄at⁹ m̄krib⁹ vel ip̄onestis hoib⁹. Ad est
 q̄ oia ista p̄dūt: ex eo q̄ t̄les n̄ s̄ hēdes xp̄i. iō p̄mōniū xp̄i n̄ dnt subleua
 re. De iñ maḡ subdit vnā cautēlam suandā q̄: aliq̄s ex p̄cedētib⁹ dubi
 taret: vt n̄ nihil ecclie dandū. Vbi r̄ndet maḡ q̄ qñ talis cōḡseret illos
 infirmantes tūc debēt eis exhibē p̄pter necessitatē corpis panē ne fat̄ e
 mouant ⁊ nō ampli⁹ eis dari d̄ ne ad lasciuā corpis itē p̄uocārētur
 sed potius d̄ suis miseris cognat⁹ exhibere pietatē q̄ h̄strionib⁹ v̄l scur
 rombus aut meretricib⁹. **Q**uimo notandū ista d̄: si aliq̄s patron⁹ p̄ferret
 alicui clerico eccliam sub tali p̄ditione: vt posset res ecclie minuire: ista am
 bo est. n̄ symoniac⁹. Ad est ista. q̄ iste clericus emit istā eccliam p̄pter d̄
 minutionē redditū: quos redditus patron⁹ aufert. ⁊ ois talis emptio est
 symonia. **E**t. iō si collator alicuius ecclie velit sibi vsurpāe aliq̄s res ecclie
 cleric⁹ nō d̄ ei p̄sentire: q̄ d̄ iure tenet cleric⁹ eccliam ⁊ res eccliarū p̄te
 gere ⁊ defensare vsq̄ ad mortē. **U**n̄ iura dicūt q̄ q̄cunq̄ cleric⁹ transfert
 aliq̄s res ecclie i man⁹ alterius: talis d̄ factō ē excoicatus. **N**ō notandū
 nullius patron⁹ d̄ p̄ferre eccliam p̄ditionalr sic dicēdo illā eccliaz dabo t̄
 bi si velis mihi d̄mittere decias ecclie. q̄ si clericus sub tali p̄ditione reci
 peret eccliam: tūc ambo incurreēt symoniā: ⁊ exponerēt se et et ne dānatō
 ni. **I**tē symonia nō solū cōmittitur circa collatiōes eccliar⁹: s̄ etiā cōmitti
 tur circa sacros ordines. **V**erbi gr̄a. Si aliq̄s voluēt p̄cedere ad sacros
 ordines nō h̄z bñficiū: sed pent ab aliquo dño p̄uisionē sup quo possit
 p̄cedere: ⁊ p̄mittēt dño q̄ post suscepiōne sacroz ordinum vellet illi il
 lam hereditare: tunc sic p̄cedens reddit⁹ symoniacus: ⁊ si talis est ep̄us
 sup cuius p̄uisione hic p̄cedit et ordinat eum: tunc ordinans et ordina
 tus reddunt symoniac⁹: ⁊ tūc ep̄s debet suspēdi ab officio p̄ tps aliquod

no b̄m yulogza

Summula Raymundi

Sz ordinar^o dz suspēdi ab officio donec cū illo fuerit dispēlati p dñs apli
 cū: qz solū dñs apli^o hz cū eo dispēlare. Tertio notādū: qd cūqz res hā
 qd bñficiū ea rōe vt det suo p sanguineo vt amico tal^o ē symontac^o. rō ē ista
 qz tal^o hēditat ecciam siue bōa xpi: qz si debēt fieri spūali^o: qz bñficiū dñt
 libē religri: r dñt vacare p^o morte. g tal^o sic facies ē symontac^o. Quarto ē
 notādū: qz symontac^o ē gūe petri: r ē maximū m^o oia petā: qz tā i veteri g i
 nouo testō inuenit qz mltre plage sūt illate qz pmitte^o symontac^o. Sz dñt
 tur qd hēat dispēlare cū symontac^o. Ad hoc rñr p dñi. qz aliqz v^o sciēt
 irat symontac^o vel i grant: si i grant: tē epō p^o cū eo dispēlare si statū relig
 uerit bñficiū. Si ar sciēt rē p^o enomitatē pcti nlls hz cū eo dispēlati
 re nlls dñs apli^o. Quiso notādū: nlls clerico^o dz dare meretricib^o vel hē
 strōib^o v^o alijs psonis suspect^o v^o bonis xpi. Cā hū^o ē. qz clerico^o possidet
 p^o moniū xpi: r tō qd d^o vltra nccitatē obtinet hoc n^o ē er^o p^o p^o. Sz p^o nū ē
 paupm qz sūt sui xpi. Sz g clerico^o daret hoc p^o moniū xpi psonis suspect^o
 tē p^o areret paupes talib^o bōis: sz tñ hoc n^o dz fieri. Sz si vidēt eos velle p^o
 p^o famē: tē p^o eis dare panē vt eos p^o seruet i vita: qz tpe nccitat^o clemo
 sina nll^o ē denegāda. Un circa elemosinā tria sūt p^o siderāda: P^o nū ē qz
 elemosina dz vari v^o p^o p^o r nō de alienis: qz ille qz dat elemosinā v^o alte
 nis r nō v^o p^o p^o suis assimilaf illi qz sūt vnicū i p^o nra p^o macta. Si ē
 em^o iste n^o p^o arēt g^o futū p^o. sic r iste qz dat elemosinā v^o suis p^o p^o: n^o
 p^o t futū acceptabile v^o. Secūo dz p^o siderare. vt det factō cordie. vñ rec^o
 ordo ē incipe a seipō r a suis p^o sanguinet. Deū alijs paup^o b^o. Tertio dz
 hē bonā itēriōnē. nā ille qz vult dāe elemosinā dz eā dare bōa itētiōe. s. p^o
 re p^o deū r n^o p^o vanā laudē. r tō ad p^o p^o v^o h^o strōib^o v^o dñm ē. qñ de
 ricus dat eis aliqd: hoc n^o dat eis p^o deū: sz p^o ter laudē vane glie vt lau
 dēt eū hoies corā p^o p^o. id v^o t. f. aug^o. Instrōib^o dare ē demōib^o imolare.
 Vltio notandū: qd cūqz vult petē p^o bēdam suo p^o sanguineo vel sibi nō debz
 promittē patrono aliqd neqz seruitū neqz dona qz als cōmittē symontac^o
 eo qz promitteret dare seculare pro spūali. qz simplr petat p^o p^o deum

De usura
 et sig^o p^o p^o b^o

Sure species varie sunt nomina quarum
 .f. doctorū intueamur specterum
 Nullus habet: facies tamen inspiciamus earum
 .f. denarios proximo .f. pcedis .f. mimitis
 Si nummos fratris prestas pro pluribus: aut si
 Res promptas vendis signando tempora longa
 venditor .f. tribuas .f. es
 Ut tibi plus detur tunc usurarius extas
 .f. denarior .f. certum .f. vendis
 Pro septem marcis ad tempus equum mihi si das

sup. equis marcas vendito
Qui vix quq; valet: hec vire species est
ille res locare .i. pignori posire

Alger sine domus tibi si sunt inuadiate
sup. aliqb? .i. acceptis .i. ager vel domus

Pro marci: istis pceptis: pignora dicta
de iure libera ee ppo .i. alias

Iure vacare suo dño: debent alioquin
.i. magis .i. etiã pmitit vsurã

Si pl? in capis simili macula maculat
tale nephas pmitto vnã .i. cecedo

Usurã facio si marcã pfecto per annũ
galinis .i. modio illoz leguminum

Pro pullis: vel p maldro pise: vel auene
.i. ante tps merendi

Ante die mellis nũmos potet dare tali
sup. sub tali frumentoz

Conditione mihi q certo tempe maldra
maldra pecuniaz

Tot reddã tibi qd potet tua sũma valẽ
vtra sũmã capitalẽ erit vsurari? Deu subdit scdas spẽm dicẽs. si aliqẽ rẽ

deret rem p m? rã tpe nec frats alieit. z si pñgerz sibi lögũ tps seu t munuz
vt eo pefo? vedet ee vsurari? De q subitugit exẽplũ dicẽs vt si vn? ven

derz equũ q vte valerz qnq; marcas. z darz eũ p septẽ eet vsurari? Sub
dit terciã spẽm dicẽs. si aliqẽ h? et agrũ vl domũ p pignote aliqẽ. tũc ille

dz dare fructũ dño suo. z si obfuar facit vsurã. z si dñs plus sumerz vltra
obligata tũc tpe fieret vsurari? De tũ subdit q rã spẽm dicẽs. si aliquis

pcedat alteri vnã marcã z sumat p ea certã mesuraz pisa vel auene. z co
gitaret sic i mẽte. tu merito accipias hoc munusculũ qz pcessisti marcã pe

cuniaz illi penũ añũ tũc talẽ vsurari? Subdit notabile q licitũ e pcedẽ
alteri nũmos añ melle vt melle finita potet alti tot maldra qz sufficitũ

sumã recẽpẽsare. ¶ Pmo nota. circa istaz. q vsura e duplex. qdã e spũa
lis qdã e corpã. vsura spũal h? fieri i reb? spũalib? z pmet ad doctores

z pdicatores. z illa e laudabil. vñ canif de scis p fesso ab? pecunã dñi de
dit vt digne suã vsura. vñ dz i euãglio. fue neq; cur nõ dedisti pecunã

z c. z ego venies eũ vsura eregissez illã. Sz vsura corpãlis h? fieri i reb?
secularib? vt patebit i sequentib?. Secdo notãd. q vsura sic definit sũmura

Usura e qdã detestabile qd sotti accidit pactioe z t rãtione pcedere. Et il
lã detestabilez dclãrãt iuriste sic. nã pmo d? est qdã detestabile suple vt

¶ Istud e caply
qntũ ist? tracta-
tus. i q autor de
fimar de vsuraz
de ei? spẽb? z cõ
rtuual ad ficede
rã sic Postq; au
tor i caplo pcedẽ
ti detemiatũ d
symonia. h? pñ p
seqt. detemare de
vsura. Et possit
hec ps? dñdi in
tot pree qz ponit
spẽs vsure. ptes
patebũt. Et vult
q multre s? spẽs
vsure. ita q nlls
põit scire cõplete
noia illaz specte
rũ. z id tacit? noi
bus pna i pẽs h?
fieri qñ aliq; alii
pcedit pecuniaz
vt ei plus reddat

Usura Corpãlis
Usura Spũalis
Usura sup

Summula Raymundi

nō. et hoc potest loco gñs. qz oīs vsura ē detestabil. s; nō p̄t ecōtra. Sed
 vñ qd̄ for̄t accidit qz qd̄ recipit vñra for̄t ē vsura. Dicit̄ dñi (pactio ē
 pcedēte) p̄bi gñs. si dicerēs ego pcedā tibi duas marcas eo qd̄ anuarim
 deo mibi sex grossos de ill'o. tūc illi grossi faciūt vsurā. Dicit̄ etiā sc̄ito
 ne pcedēte) vt si pcederē vni tres marcas illa itē dō qz dat̄ ex mibi iterum
 expēsas v' aliq̄d h̄mōi: tūc illa sc̄ito faciūt vsurātū. Et tal' vsura ē dupl' r
 .i. publica z palleata. publica ē qñ expēse vñra for̄t aliq̄d p̄mittit vt dicit̄
 tert'. s; palleata fit i occultis ptractib'. sic i sc̄da s; ē qñ vēdo tibi rem car
 us prop̄ expectare. Itē aliqua est vsura exterior. vt q̄ fit pacto aliq̄ pcedē
 te. Aliq̄ aut̄ est vsura interior. vt q̄ fit ex sola inte. tione. Tertio nota: dñi
 si aliq̄s dat̄ t' aliq̄d debitorū. vñz ibi p̄mit' tal' vsura. Ibi tñ p̄ d̄sitionē
 qz aliq̄d dare debitorū p̄t intelligi dupl'. vno mō ex pacto. alio mō ex sola
 voluntate. Si hoc fit primo mō tunc ibi cōmittit vsura. Si autē sc̄do mō
 tunc nō p̄mittit vsura. Quarto notandū. si aliq̄s hz agrū vel domū p̄ pig
 note: ille non facit vsurā vt aliq̄ doctorēs v' līt. tūc ex illo dubitat qz pe
 cunia ecōmodata alicui facit vsurā q̄uis quis euz pecunia ecōmodata
 plus p̄d' lucr. r' q̄s p̄ p̄t gñs. Rñr qz rō huius p̄t ē talis. qz hoc lic' ē s;
 s; illud nō ē. Qd̄ sic declarat. qz qñ aliquis rem lo. atā ecōmodat p̄ ope
 cunia. tunc ibi talis non t'āstert vñz rem in al'ū. s; adhuc t'ā ē dñi illius
 rei locata. s; ip̄e solū transferit vsurū rei. qz talis p̄ducēs re locatā non p̄t
 destruere vel annūllare. sic autē non ē de pecunia. r' aliq̄s transferi pecu
 niā in vsurū rei. ita qz talē pecuniā talis p̄t facere qd̄cumqz voluerit. r' sic
 non est de re locata. q̄ hic p̄mittit vsura r' ibi non. r' q̄ alicuius licite p̄d' ac
 cōmodare agrū vel domū vel aliq̄ h̄mōi p̄ pecunia. Quinto notandū
 tbi. Ante dñe mēsis: qz licitū ē dare aliquid circa festū pasche vt reddant
 frumenta in autūno p̄ cadē re sub eo valore. put tunc sunt. Et autē fit pas
 ctum p̄ certa pecunia r' frumētā mag' soluit circa autūnū r' sc̄it hoc
 raciter tunc p̄mittit vsura. Unde notandū. summam pecunie p̄ soluz dare
 alicui p̄ frumētā i futurū dandis dupl'. p̄mohet reddat mibi frumētā s; b
 talit' forō: q̄ tpe solutis i futuro. r' sic p̄mittit vsura. s; csi simplex emt' o.
 Alio mō vt reddat mibi certas mēsuras. r' hoc adhuc dupl' tal'. vel certe
 estimat qz illa frumenta tpe solutionis erūt cariora q̄ nūc sunt vel dubi
 tā. si primo tunc p̄mittit vsura. si sc̄do tunc non p̄mittitur vsura.

publica Dubia
 de vsura vñz

De faredon
 hūo quo p̄t emē
 frumētā dñi

.i. s̄uētēs cōparat frumētā Est licitū qz emat fruges vel vīna sac̄dos qñ sacerdoti sup. fruges p̄bfo Cū sibi nō crescūt: ex his sibi si sup̄est qd̄ .i. vendit .i. car' vt nō sup esse Nō vēdat graui' ne mercator videatur sup. iam dicitū s̄uēt .i. monachis r' monialib' Iud p̄cise licet omni religioso .i. p̄biter .i. aliq̄d .i. p̄biter .i. aliq̄d .i. p̄biter .i. aliq̄d	Hic autor supaddit alia documēta ad spēs ip̄e vsure Et opatur hic in lra quatuor nā p̄mo: dicit nar de sac̄do r' bus quōd' tōsi p̄t emere tra
--	--

^{sup. numos} ^{.i. modlo}
Quatuor aut quinq; p maldro q dat auene
^{.i. ante tempus} ^{.i. viciaf}
Numos añ diē mellis; maculatur eodem
^{.i. usura} ^{.i. recipe manifeste}
Ernie; de rebus sicoibus accipe plane
^{sup. raf res. i. nutrimentū} ^{sup. illud qd vēdi pōt}
Sive sit annona; vinū; vel lana; vel omē
^{.i. ast tpa emptionis} ^{sup. tpb?} ^{.i. lucrari}
Añ diē emptū; qbus illud crescere possit
^{sup. carnalis} ^{.i. filij} ^{.i. acq̄sita}
Si patris vsuris pueri cōtractu scienter
^{.i. alodia} ^{sup. tales} ^{pueri vsuram}
Predia possideāt; nisi restituant; in eadē
^{.i. cadunt} ^{sup. viure} ^{.i. in q̄ fouea} ^{.i. ruinā fecit}
Labunē foueā pater ē qua lapsus eorum
^{sup. eoz} ^{sup. sic acq̄sita} ^{.i. i eadē foueā}
Et successores qbus hec sunt nota sequū
^{mlr} ^{sup. viro} ^{.i. libera sui}
Feia defuncto si vult forte salua mariti
^{.i. restituat} ^{sup. reddat}
Vsuras reddat; spoliatū; furti; rapinas
^{.i. turba} ^{.i. talia vicia}
Hec furiosa cohors vsure furta rapine
^{.i. p̄denāt} ^{.i. vsurarioz} ^{.i. vix p̄t h̄e medicinas nisi reddā}
Interimūt aias; vix contra sunt medicie
 tum ad scdm dicit sic. Si aliquis ante tempus mellis daret nummos sus-
 os pio maldro auene vel pio lanavel pio vino postq̄ esset mellis. ille icur-
 reret vsuram. Deinde subdit h̄ertū documentū. *Ibi* (Si p̄tis vsu.) z vult
 q si pueri possidēt scienter predia z bona patris cum vsura acquisita vel
 etiā eoz successores z heredes. tūc tenentur restituere. alias cadent i can-
 dem foueam, cū parre. Et si h̄c sciēter faciūt. Tunc quantum ad quartū
 dicit lra (sunt vix opra medicine). *i. q vix p̄t h̄e medicinā nisi restituat*
¶ P̄mo est norandū. q fructus debent cōputari fm fortem. z tñ fallit i
 vno casu. vt si laicus intusse poss. deret bona eccl̄iaz. vel tila que ip̄e oblis-
 gat clerico. q̄ pesser illi eccl̄ie: tūc ille clericus nō tenet fruct? p̄putare i
 forte. qz hoc ē iniustū. p̄pterea ne ista bona veniāt ad vsum eccl̄ie. tūc ip̄e

mentar blada
 Scdo ostēdit
 quō vn̄ p̄r pe-
 cuniā dare añ
 melle m. Ter-
 tio determinat
 de pueris qui
 possidēt p̄to
 patris cū vsu
 ra acquisita.

Quarto ifert
 medicamē ip̄-
 sis vsuratis.
 Quātū ad pu-
 mū dicit. qd li-
 citū est q sac-
 dos emat frus-
 menta z vina
 si sibi ip̄i si cre-
 scūt Et si eme-
 ret vltra eius
 necessitatem:
 tūc alia potest
 vendere sed si
 grantius qz ip̄-
 se emit ne vis-
 deref esse mer-
 caroz. z hoc ef-
 licitū ē of relis-
 gioso tam mo-
 nachis q̄ mo-
 nialib?. Quā

Summula Raymundi.

clericus cito v3 retere rare ad man⁹ illi⁹ laici. vt pz extra de vsuris. Secdo
ē notand⁹ q⁹ vsurarij tenent vsurā restituē. z si nō velit restituē: tūc dñr co
git ad restitutionē. vt dicit iuriste extra de vsuris. Tertio notā. q⁹ male
fest: vsurarijs qdā officia ecclesiastica ihibet. Pmo ihibet eis accessus alta
ris offerēdo. nā si q⁹ acciper offerentiū eoz ille tenet restituē. vt pz extra
de vsur⁹. Secdo ihibet eis ecclesiastica sepultura. Tertio ihibet eis oia ec
clesiastica sacra. pncipalr eucharistia ihibet nisi velint penitē z illd reddē
z p tali facto satisfacē. Quarto ē notā. q⁹ pueri q⁹ possidēt pda acq⁹ita p
vsurā a p⁹re dñr ea reddē. imo nō tm̄ ipsi s3 oēs successores z hēdes eoz ten
ent vsuras reddē. z nō tm̄ vsuras. imo etiā rapinā z furtū hui⁹ vsurarij.
Et si nō fecerit erūt vsurarij. et hoc si sciūt se possidē vsurā furtū vel raptū
nā. vt pz extra de vsur⁹. Pmo q⁹ sciēt s⁹m sapientē. tūc q⁹ tūc p⁹ce coignas
bit ab ea. q⁹ tūc tūc vsurā p⁹is dānāf nisi restituat z mac
lāf eadē p⁹ce. i. vsura. imo de⁹ mltos punit filios t⁹palit p⁹ p⁹ca paren
tū Et si fuerit imitatores p⁹m sceler⁹ etnāl⁹ dānāf. vñ i Exodo Ego sū
de⁹ tuus fortis visitās p⁹ca. parētū i filijs tuis i tertia vel quā g⁹atidēs
i hys q⁹ odef⁹ me. Quito ē notā. q⁹ vsurarij z raptos in lra bñ pparant
ad iuce. q⁹ ois vsurari⁹ ē raptor z nō ecōuerso. nā vsurari⁹ recipit aliena
z abo obligant ad restitutionē. Sexto notā. q⁹ ois auar⁹ clōgab⁹ a deo
tm̄ p⁹apue vsurari⁹ qd theologi sic declarāt. q⁹ ipe vsurari⁹ ē peior diabolo
q⁹ diabol⁹ nō dimittit pctōū m̄m̄m̄ pctm̄ ipunitū nisi tal⁹ faciat p⁹iam.
sic vsurari⁹ nō dimittit vnū grossū nisi debito satisfaciāt. Itē vsurari⁹ pe
ior ē toto iferno. q⁹ ifern⁹ in passioe dñi restituit illa q⁹ nō fuerit sua. S3
ipe vsurari⁹ i passioe dñi nō potuit moueri ad dimittēdū vnū obo.ū debito
rū. vbi tm̄ tot⁹ ifern⁹ mouebat. z restituit imediatē illa q⁹ nō fuerit sua. iō
peior ē eo. Et iā vsurari⁹ ē peior oī fure. q⁹ fur furat p⁹ iermcdia. s3 vsura
ri⁹ furat sine medio. q⁹ oī nocru⁹ depaupar z erhēditat homies. Et iō
Abachuc proph⁹a de eo dicit sic. Si fures itrossent ad te z latrones p⁹ no
ctē vtiq⁹ nō sustinisses s3 clamores suscitasses. s3 p⁹ra vsurariū clamare
nō potes. z in hoc est peior oī fure. Etiam vsurari⁹ ē peior iuda traditōe
xpi. q⁹ iudas pecuniam reddidit. vt habet p⁹ bñm Martheū dicētē. Pna
ducrus retulit triginta argēteos dicēs. peccauit tradēs sanguinē iustu. qd
minime facit vsurari⁹ q⁹ nō restituet debito: nō dimittit grossū. Et iā vsura
ri⁹ ē peior oī creatā. qd pz ex eo. q⁹ vsurari⁹ vedit qd oib⁹ ē cōe: z hoc ipe
appropriat sibi. q⁹ ipe ē cōe oib⁹ qd ipe vedit. Et iō dicit isa. (vix est medi
cina) z hoc ē vix n. si ipe illd pus restituat. z si ipe p⁹ reddē nullo mō v3 ab
solut nisi reddat. q⁹ pctm̄ nō dimittit nisi ablatū restituat. De q⁹ etiā i ier
rate dicit Job. q⁹ celi i i i i i eoz reuelabūt z terra surget aduersum eos.
Itē oia elemēta a: horrent vsurarios accipe excepto igne. v. h. b. f. p. be
atū Martheū. Itē vos maledicti in ignē etnū. Pmo q⁹ nota q⁹ vsurarij rap
tores z fures raro soluantur. vñ proph⁹a. Ge qui cōgregat non sua. Itē
in actib⁹ aploz. pecunia tua tecū sit i pditōne. nā tales rarissime restitu
unt q⁹uis bene possent restituere. q⁹ oib⁹ illi⁹ dī. mittite in tenebras extō
res eoz donec reddat nouissimos quadrates. q⁹ dī in textu. (Int. nūmū)

*putra dubia
ita vsuraz*

362

Ultimo notādū. dub. taf. circa lram. vtz vsurario vsure sint restituēde
 q̄s dedit alijs. ex q̄ vsurari? nō absoluit nisi reddat vsuras. An q̄ vsura
 nō nō sit restituēde vsure q̄s dedit alijs nisi prius restituat oēs vsuras q̄s
 ipse recepit. Itē dubitat an is recipere elemosynā ab vsurarijs. An q̄ si pu
 taf q̄ vsurari? nō sit impotēs ad restituēdū vsurā. tūc licet sit ab eo capī
 elemosyna. Si autē p̄sumit q̄ reddat ipotēs tūc non est licitū ab eo capere
 elemosynā. imo si quis recipit. tenet reddē istis a quibus orta est vsura.

.i. gentioz .i. defmict .i. illarum rerum **Hic autoz**

Si pater assignet agrorū siue domozum ponit alia docu
 .i. vadimonia .i. p̄scrutādo mēta volēs . si
 aliq̄s assignat

Pignora nubilib⁹ pueris de percipiēdo puer⁹ nubilib⁹
 .i. vltra pecuniā capitalē .i. nō dī vsura bona. tūc illi q̄
 accipiūt eos i

Quod superest sorti signate; nō repro batur mirimonia p̄it
 sup. alieu⁹ .sup. aliq̄s .i. p̄uentē sup. bona licite accipe to

Obligat eccie miles licite bona que de tū assignatum
 .i. eccia possidz. f. miles .i. famulari sup. eccie licz aliqd vltra

Hac tenet; ipse nihil seruire tenetur eidem bonis. Deinde
 .i. fuitio corpali sup. bona .i. soluta subdit scdm do

Corpis obseq̄o: qui sunt prius ista redēpta cumētū dicens
 sup. tibi habēt .i. vaditū .i. cautela quicūq̄ miles

Si placet accipias pignus sub cōditione possidz aliq̄ bo
 sup. pignus .i. re habueris pignore na sibi p̄cessa

Tali; q̄ vacet hoc tua qm̄ resūpseris ex hoc ab eccia obli
 .i. p̄cessero pecuniaz scz neq̄ pullū neq̄ aucā gat isti eccie et

Si tibi p̄stitero sūmā sperās nihil ex hoc infra istam obli
 .i. recepturū .i. talis p̄ctō; i tali casu tur fuitre huic

Ne percepturum; non vsurarius hic suz eccie. Deit sub
 dit terrū docu

aliquis recipet pignus ab aliq̄ sub hac p̄dictione q̄ q̄scliq̄ a fructib⁹ vel a
 laboribus illi⁹ pignoris int̄tū subleuat et q̄ntū ei p̄cessit. tunc vs et resti
 tuere pignus sine reuocatione sūme p̄cepte. z hoc nō ē vsura. Ibi gra. si
 ego p̄cederē vni marcā p̄ q̄ ipse poneret mihi equū. si tūc illū equūz tādū
 obfuarē donec fructū vni marcē acquisiuit tūc p̄ hoc restituro ei equū z
 non reuoco pecuniā sibi p̄cessaz. z sic tunc ibi nō ē vsura. **Circa lraz nō**
 tandū. vsurarij sunt duplices. nā qdā sunt publici. z qdā puati. Si s̄t pu
 blici tūc punitā i lctā eccia multiplici tormēto. p̄mo p̄ sūnaz exēciatōis
 scdo p̄ puatiōez p̄muniōis. tertio p̄ abnegatōez eccialice sepulture. z sic
 de alijs. Si autē vsurarij puati isti sunt multiplices. Nā qdā sunt ex facto
 vt qui p̄cedunt pecuniam iudeis z nomen vsurarij non h̄nt lz s̄t p̄cipēs

Summula Raymundi

lucroz. Alij scilicet scilicet. ut si qd dedit alij pecuniā cā dei vsq; .z. si qd
 est spar aliqd subsidij sibi. tē illa scitio fac eū vsurariū. Et sic p3 quō sola
 spes facit vsurariū. Alij dcedūt pecuniā ad tminū vsq;. illo aut tmo clap
 so nolūt vsurariū dlatōne facē n. si habnerit aliqd ex ea. Alij se q veducit
 cari? ad tps expectādo qd p pmpria pecuniā. sibi gra. vt si dare equū pro
 octo marc; p unū exoluēdū quē tū p pmpria pecuniā dare p qrtuo: marc;
 vsurari? sū. Scdo no. p modū dubitatōis. vt z vsura sit possibil. Et vidz q
 sic auctate Hieronymi q dicit. ab istis vsurā exige qd nocē dīderas. Et illa
 eq auctate hī q ab isto accipiēda ē vsura cui qd nocē dīderat. Et sic tu
 dei a nobis exigit vsurā. q: nobis nocē dīderat. Ad sic declarat. qd qd
 alicui nocē pū ille exigit vsurā. s; inde? xpiano nocē dīderat. Igit inde?
 a xpiano exigit vsurā. Maior ē nota auctate Hieronymi. s; minor pbat
 qz iudei sūt ita idurati cordis q si xpianis nocumēta sferre possit ipi non
 dmitterēt. S; i oppositū ē lfa i mult; loc;. Rfr q vsura n ē possibil. s; ad
 auctate scri Hieronymi d; q d; sic itelligi. qd nocē dīderas. s; nllī desi
 deras nocē. igit nullo debes vsurā exigē. Alij aut sic rīdēt. q null? d; re
 cipe vsurā. nec iudeo? a iudeo: nec a xpiano: nec a pagano. z sic ecōctro
 nō d; fieri. z qd qd accipit vsurā ad restitutiōne obligat. Lic ad aucta
 tē d; si bñ inspiciat tūc auctas ē bona. qz dicit. ab istis vsurā exige qd nocē d
 sideras. s; qz nulli debes dīderat e nocē q a nullo debes vsurā exigere
 Utro no. p modū dubitatōis. vt z lectores z mgrī i schol dnt accipe cō
 modū de lectōib; z exercitijs. Et vidz q nō. qz null? d; vedē tē spūale.
 s; scia ē res spūal. q sciam nō d; vedere. Maior p3 p definitiōne symonie
 s; minor pbat. q: scia nō ē res corpalis. qz nec vidēti nec palpari pū. q ē res
 spūalis. S; i oppositū ē cōtra schola. Pro illo scitō. spūalia sūt duplicia.
 qdā sūt i relatōe ad spūalē. sic sūt septe facta. z qd qd talia vedūt pmit
 tūt. s; moniā. vt baptisū ē qdā spūale. qz i eo pferit spūalitas. z qd qd
 vedūt baptisū p scio tal symoniā pmitur. nec psuetudo aliq eū excusat
 nā tal nō mereē dicit psuetudo. s; magis corruptela. Alia sūt spūalia q sūt
 i relatōe ad spūalē corpus z aīe. sicut scia q ē i aīa. z si itavedūt symonia nō
 cōmittit. Pro q scitō. rectores scholarū sūt duplices: qdā sūt pbēdati. q
 dā nō. Qui nō sūt pbēdati illi pnt exigē sufficētē pmtū p eoz laboribus.
 Si aut sūt pbēdati hoc ē duplr. vel sufficētē sūt pbēdati. vel nō. Si mi
 nus sufficētē tūc illi pnt aliqd sumē p laborib;. Si aut se sufficētē pre
 bēdati tūc a suis nō dnt recipē qd qd. S; bñ pnt recipē ab alijs. s; a dūit
 bus. z illud debent dare ministris in ecclesiā quā ipi pbēdati sūt.

.i. pecuniarum .i. cedo .i. sub tali

Si mercatori tibi summam presto sub illa

.i. conditōne

Forma: q soluas expensas atq; labores

.i. sub eqū forma

.i. pte capio sup. in tali optōe

Sorte pari quicq; dederit fors participo: tunc

^{.i. pmerit}
Non est usura nisi vertere ^{.i. ponere} ^{.i. puerse fortune} **sortis inque**
^{.i. pericula} ^{.i. summā tibi concessam}

In te damna velim: capitale meum repetendo
^{.i. pditio} ^{.i. lucrū} ^{sup. inter nos}
Perdere lucrari sub eadem lege iacebunt
^{.i. puententer pcedis}

Domne pecus licite tibi das hac conditione
^{.i. utilitas sup. pecoris} ^{.i. pncipet}

Quod fructus eius communis diuidat vsus
^{.i. mala fortuna} ^{sup. tale pecus}

Si mala fors venerit et perdam: perdimus ambo
^{.i. fructus} ^{.i. que ponderatio}

Usus si redimam qui pensio dicitur esse
^{sup. pecuniarum} ^{annuatim}

Et certam summam tibi solvam quolibet anno
^{.i. confirmo} ^{sup. ipso}

Approbo cum summa pecorū numero moderetur
^{sup. cōtractui} ^{.i. cōsumptus}

Hic includantur expense siue labores
^{sup. mihi concessum} ^{tibi sup. pecuniar}

Si moritur pecus hoc ex quo teneo dare summam
^{.i. vsus} ^{.i. recipiam} ^{.i. cutem 2 lanam}

Nec fructus capiam: tibi nil nisi vellera reddam
^{.i. tale vlcium} ^{pecus}

Usuram facis hoc si vs reddi tibi vnum
^{.i. spoliatus} ^{.i. occasio}

Si predatus ego fuero q culpa refundi
^{sup. ipsum} ^{vsio} ^{.i. p m exigētiam iuris}

In me non possit: a te sum iure solutus

**Hic autor ponit alia documēta de vsura. Et p̄t l̄q̄ d̄m̄ d̄l̄ duas ptes
 fm̄ q̄ ponit duos casus. 2 d̄l̄. si alq̄s dat mercatori aliquas pecuniā 2 sal-
 uo labore 2 saluis expēsis eq̄l̄iter pecuniā recipit cū mercatore. hoc non ē
 usura. nisi iste dans pecuniā velit dānū sortis vertere i mercatorē. s; dānū
 e lucrū vs̄i ver̄s̄q̄ eē cōia vt usura nō p̄mittat. Subdit. licitū est cuilibz
 pecus 2 q̄dcūq; educere sub hac p̄ditione. scz q̄ isti duo dans 2 recipiens
 h̄m̄ōi pecoris fructum eq̄l̄iter eq̄l̄at. 2 si in hoc casu q̄ spoliū auferat pec̄**

Summula Raymundi

Illud: tunc quibus per illud fructus auferat. Etiam si contingit quod aliquis emat fructum al-
 cuius pecoris sub aliquo certa pecunia per annum. hoc pro fieri sine usura dummodo pecu-
 nia modeste sine pecoris expensis et laboribus. Et si moueat pecus illud in casu
 quod recipiens habeat fructum. tunc ipse non tenet domino suo reddere aliter quam uellet. et si
 dominus repetente uiuum pecus ipse erit usurarius. Etiam si per perdam suam sponte auferat
 pecus et recipiens non sit in culpa. tunc ipse non tenet aliquid reddere domino. Item illud est solus
 tuus. Quod est non quod licitum est pecuniam ab alio recipere ipse cum illa pecunia in se
 negotiatur super danum et lucratur utruosque prout tamen exponit pecuniam quam laboribus
 tunc ille laboribus Item nihil de pecunia possint. tamen licet et tulle pro accipere aliquid
 gratia. si ego diues prestare alicui pauperi sex marcas ut ipse exerceret mercimonia
 tunc ille mercans licite pro summe parte eius quam acquirit cum pecunia sibi percipit. Et
 quando non pecunia pro alicui duplici prestari. Quod rone mutui et sic nihil de summa
 ultra summam capitale. et si aliquid recipit usura est. Sed si prestat alicui rone
 sex marcas. et si tunc quod ultra summam recipio usura est. Sed si prestat alicui rone
 societatis. et illud si reddit hoies usurarius. ut si darem mercatori decem mar-
 cas ut det mihi dimidietate lucrum sub equalibus expensis et sub equalibus danorum
 tamen non est hoc iterum ista. Ultimo non quod in traditio omnium vel aliorum aialium triplex est
 tractus. primus est locatio tamen. secundus societatis tamen. tertius conditio. Quod de tra-
 ctu locatio tamen ponit tunc expensis. ut si ego habeo centum oves et locauro eas
 apud te sub tuis expensis. et quod tu debes mihi prestare medietatem fructus illarum omnium
 tamen in lana quam in lacte in iis. tunc quod ab isto recepto si fuerit usurarius. Alius tractus
 rone societatis tamen. ut si ego habeo viginti oves et tu totidem. et ego dimidia meas
 tuis sub equalibus expensis et laboribus et fructibus. et quod quod fructu ab his utrarum
 est usura. et si moueat una meorum omnium quod tunc loco illi mouere uelle summe uiuum
 socio meo nihil pro eo summe tunc facio usuram. Tertius est tractus rone conditio.
 ut si prestare tibi aliquos nummos pro istis oibus ad preceptionem lucrum et damni aborum.
 et tenedo sub expensis laboribus tuis. si tunc prestes illos nummos in alio uisus
 piguiores et dares mihi iterum si quantum portio mea exigeris ac si habes oves est
 usura. Item non quod aliquid adtingat alium casum et est ille. ut si aliquis apponat centum
 oves et aliter fructus
 .i. aliquam summam pecuniarum

Si nummos aliquos mihi quis det oves ad
 .i. fructum .i. iterum (conditio)

Usum diuidum: vel do tibi quod ualeat eque
 .i. hunc tractum proles. .i. nequitosas fallacias

Hunc scio multum diuersa sophismata miscet
 .i. dant tallum aialium .i. pecuniam

Et certa soluit omnium sub nomine pestam
 sup. oves .i. pessima .i. usure .i. spes

Cum nullas habeat: epissima tenor est lex
 .i. pro magna pecunia

Pro multis marcis que res creditur: et eadem
 non reddit usuram

Pro paucis redimunt promptis: sathane pneri sunt

Istis predictis sic emercando sophistis

Denuo concludit doctissimus iste magister

Hec e vltia ps isti ca. i q̄ autor p̄t vlti. documētū h̄ tractat^o dī. sc̄q̄s al
teri pecuniā daret vt emēt oues: empt̄s out̄b^o daret ei mediū fructū illaz
out̄ū hoc si reparatur p̄ vsura: s̄ tñ circa hoc p̄rigūt mlt̄a mala sophistica
.i. si aliq̄s daret alī pecuniā ad emēdū oues i certo nūcro: 7 ille n̄ emerz
oues. 7 tñ daret ei certaz p̄siaz p̄ lana 7 lactincius ac si h̄fet oues: t̄c i tas
li facto p̄mittit vsura. Circa istaz notā. si aliq̄s mutuaēt alicui aliquas
rē p̄ maḡ pecuniā 7 postea r̄dimēt p̄ pua pecuniā: t̄c ille maḡm p̄mittit vsu
ram 7 s̄it^o e sathane 7 p̄ditiois. Sec̄do e notā. si aliq̄s iuenerit res iud̄i
vl vsurarij 7 restituēt illas leso. i. s̄it q̄ dederat vsurā. t̄c dubitat vtz vsu
tari^o satisficē illi a q̄ s̄cepit vsurā. r̄r̄. ille iuenerit h̄mōi res d̄z enūciat vsu
ratio 7 h̄ic leso restituēt. 7 si tūc vsurari^o adhibet volūtarē: tunc vsura
rius satisficē leso q̄ ad illā rē. Tertio notā. si aliq̄s p̄cedēt alī pecuniā 7 vt
tpe necitaz ei p̄cedēt ecōuerso. t̄c dubitat vtz sit vsura. ibi r̄r̄. si tali p̄po
sito p̄cedat q̄ et p̄cedat tpe necitaz vsura e. q̄ d̄ euaḡs. Durū dātes
7 nihil tñ spantes. 7 iō si ex mea p̄cessiōe spero recōcessiōez: facio vsurari.
Quarto not. si aliq̄s p̄cedēt alicui annonā veterē p̄ noua. vtz ēt p̄mittit
vsurā. R̄r̄ sub distic̄tōe: q̄ si p̄cedēt illi veterē annonā vt fletur in opiaz
t̄p̄. t̄c n̄ e vsura: si aut p̄cedat illi vt eo pl^o p̄sequat̄ illi: tūc cōmittit vsura.
Vltio notā. si aliq̄s veterēs denarios mutuaet p̄ nouis. vtz i hoc cōmit
tat vsurā. R̄r̄ sub distic̄tōe: si tales noui denarij p̄ualeant veterib^o: t̄c
cōmittitur vsura: q̄ talis dat rem petozē pro meliori. q̄ cōmittit vsuram.
Si aut denarij sunt eiusdem valoris tunc non committitur vsura.

I pro mortali septem tibi iungo carenas
.i. adimplere .i. sancti.

De penitentia

Te decet has lucere: veluti patres statuere

Dido vel officium tibi tenet utilitas ve

Communis: debes expensas siue labores

Harum summare: summam diuertere sanctos

Judicio vel consilio maioris in vsus

est sine penitentiā et fletu: quod ille definitōes nō valēt. **Prō** q̄ sc̄dū q̄ duplex ē
 fletus. sc̄l. interior et exterior. **Interior** ē quē hō fac̄ lachrymādo. sc̄l. fletus
 interior ē q̄ peccat̄ ex illo q̄ aliq̄s cū cordis amaritudine delect̄ et peccat̄ om̄is
 sis. **Ad** d̄: q̄ hā p̄nia nō p̄t fieri sine fletu interiori: q̄ nullū peccat̄ dimittit
 nisi cordis amaritudine p̄terat̄. **Quinto** notat̄. **Delect̄** aliq̄s: vñ tē p̄nia p̄
 cedit. **Rur̄** q̄ p̄nia procedit ex dictamine iusticie: dicit̄ em̄ iusticia q̄ quis
 libet hō hēat id qd̄ suū ē: et alteri dimittat sibi qd̄ suū ē. et q̄ cuiuslibet lesio. sc̄l.
 faciat p̄ sua lesio: vñ d̄t **Aristo.** p̄nia sui r̄ct̄ et iusta q̄ p̄clariss̄: mā p̄turū
 ē iusticia: nā ip̄a tribuit unicuiq̄ qd̄ suū ē. **Uñ** quilibet hō d̄o et p̄prio. et si
 b̄sist̄ en̄ **Et** tria. sc̄l. creatori honorē redē p̄tōi d̄iam iudici timorē. **Prō** mo
 etiā tē nēf̄ tria. sc̄l. sup̄iori obediētiā. eq̄l̄i p̄cordiā. inferiori benivolētiā. **Et** tria
 sibi s̄t. nēf̄ tria. sc̄l. cordi m̄d̄it̄: et oū custodiā: et carni disciplinā: et quicū
 q̄ p̄tra illa fac̄ ille d̄t penitēre. **Sexto** notat̄. q̄ tres sunt p̄nie cor
 r̄dentes triplici peccatō. **Uñ** oē peccat̄ aut fit p̄ delectationē cogitaciōis aut
 p̄ turpe eloquū aut p̄ sup̄biam. **Primo** hō peccat̄ p̄ delectationē cogita
 tiōis: qñ ip̄e fingit sibi delectatiōes malas. **Secundo** peccat̄ turpiter loquēdo
 ut qñ p̄fert h̄ba r̄u: pia et inordinata. **Tertio** peccat̄ p̄ sup̄biam. **Et** illi
 triplici peccatōi cor̄dēt tres p̄cie p̄nie. **Primo** peccatōi cogitaciōis cor̄dēt cō
 tritio cordis. q̄ qñ hō h̄z turpes delectatiōes in cogitaciōib̄: sic d̄z h̄c cō
 tritio ē p̄ illo peccatōi p̄missio. **Secundo** peccatōi. sc̄l. turpi eloq̄ cor̄dēt or̄s confes
 sio. q̄ sicut locutus est turpia ore: sic p̄romittere d̄ illa p̄fiteri p̄ ore. **Tertio**
 peccatōi. sc̄l. sup̄bie. sc̄l. male op̄atiōi cor̄dēt satisfactio d̄ peccatōi commissi p̄ malā
 op̄ationē. **Septimo** notat̄. **Duplex** est peccat̄. sc̄l. originale et actuale. **Originalis**
 est illud peccat̄ qd̄ p̄trahit̄ a parentibus p̄missis. sc̄l. ex adā et eua. et tale pec
 catū delect̄ p̄ baptisimū. **Secundo** peccat̄ actuale est illud qd̄ quis cōmittit p̄ sa
 cū siue actū illicitū. et est duplex: qd̄dā veniale: et hoc multiplic̄ delect̄. p̄
 mo p̄ aq̄ b̄ndict̄e asp̄sionē: sc̄d̄ p̄ d̄i cā or̄ationē: tertio p̄ ep̄alē b̄ndictionē
 q̄rto p̄ circuitū cimit̄eris. **Sed** aliud ē mortale: et tale delect̄ p̄ p̄nia et verā
 p̄ritiōnē. **Et** adhuc ē alia d̄tia int̄ peccat̄: et qd̄dā est peccat̄ mortale: et qd̄dā
 capitale. **Primo** peccat̄ mortale est dictū vel factū vel p̄cubitū p̄tra p̄ceptū
 dei: vñ qñ qd̄ d̄t vel facit vel d̄siderat̄ p̄tra p̄cepta dei peccat̄ mortaliter.
Secundo peccat̄ capitale ē septuplex: ut p̄z i hac d̄cōne salūgia: et d̄ist̄ sicut sup̄
 et s̄feri mortale et capitale. q̄ oē peccat̄ capitale ē mortale: sed nō cōuērsō.
Octavo notat̄. q̄ duplex ē p̄nia: qd̄dā ē p̄nia canonica: qd̄dā voluntaria ar
 bitraria. **P̄nia canonica** est q̄ infligitur a canone: et dicunt̄ canones q̄ hō
 mo p̄o vno peccato mortali deberet penitēre p̄ septem annos: illo modo
 q̄ in s̄c̄l̄dis scrijs nō comedat carnes: et s̄c̄l̄s quartis abstineat se a ta
 ctu s̄c̄l̄is. et s̄c̄l̄is s̄c̄l̄is ieiunet in pane et aqua. **Et** de tali penitentiā loq̄
 tur **Raymundus** cū dicit. **(Si p̄ mortali t̄c̄.)** Sed quia h̄mana natura
 ex n̄tia fragilitate est ita infirma et debilis q̄ nō sufficit hoc adimplere
 ergo penitētia est nunc voluntaria et arbitraria. quia stat in voluntate p̄f̄
 soata. **Uñ** s̄p̄issime cōtingit q̄ vnus hō decies vel ceteris vnus peccat̄
 mortale vna die cōmittit: vñ habet q̄ recipe tot̄ ānos penitēdi. et ergo cū
 hoc nō potest fieri: tūc penitētia est remissa ad voluntatē discreti p̄fessoris

*no bene est
 opte d̄ta
 d̄p̄h̄ q̄no q̄
 p̄ q̄ra*

quod fit p̄p̄

no b̄

Summula Raymundi

f. q. ille sit ibi in dext. loco xpi & iungat pniaz fm ppetate pfone. & c. h. d. d. ligent iſpiciat ei de circuliarias. nā si hō peccauit p ſp. bñ. tūc dō ſibi in iugē ſatisfactiōz p hūiles ordēs. Si nō peccauit p gula vel luxuriā iungat ſibi vt ſatisfaciat p abſtinētia & ieiuniā. & ſic d. alijs. Ultio notand. q. hōmō ieiuniū qd dō debet facē p pctō morali p ſeptē annos illo mō q. in ſcōis ſexti & q̄ntis ſextis vinct abſtinent. put dem ē d. harena. & interſiatur q̄ſi a carne aliena: qz dō ē aliena? ab ſu carnū. ſi alij dicit q. harena
i. pegrinatōes (na inſpiratur q̄ſi carnis carētia

Qui loca vicina querunt vel qui ſtationes

Non abſoluentur penis ſpiritualibus iſtis

i. in illa indulgētia i. pena purgatorij

Sed quod ibi ſit eis hoc purgatorius ignis

i. de cetero i. ab immundicia

Auferit ſi deinceps viciozū labe quieſcunt

i. hō i. hō i. p ſua poſſibilitate i. agant pniaz

Debilis ac pauper proprio propoſſe laborent

ſup. illud i. niſi dñm det

Et ſibi quod ſuper eſt ſupplebit gratia chriſti

i. peniteret i. robuſtus

Si probra ſic lucret diues vel corpore fortis

i. ex illo i. occasio peccandi

Inde daretur ei peccandi larga voluntas

i. hōm i. in unero i. deſi et i. enere i. pnie.

Nullus ab impoſito ceſſabit pondere pene

ſup. ipe i. pſiciat i. ſonus

Quin quantum poterit ſecurius expleat illud

i. det i. ceſſit ſup. pape

Hoc quod in eccleſia dedit indulgentia ſacra

i. q̄s audet reprobare i. fidelium i. occurratur

Quis reprobet quin in his animabus ſubueniatur:

i. hōi i. indulgētiā i. temeritas peccandi i. indulgētiarum

Nulli propter eas audacia datur vt harum

i. p̄t ſpē. i. pcti i. edificet. i. ſeti p̄tes i. inſtruerit

Spe pondus ponat ſeniores quod ſtatuerunt

i. indulgētie i. tormēta i. illo q̄ p̄t deſec ū nō p̄t p̄ſice p̄niam ſuaz

He redimunt penas in eo qui nil valet vltra

Hic autor ponit alia documēta de pnia dicens. si alicui iūctā ē pnia. s. pegrinatio i lōgiquas pres 7 vadit ad pres ppinqs. tal' sicut solut'. sed polica punit i purgatorio. Subdit de pnia pauper 7 debilitū. qd hō de bit vī paup d3 laborare i qntū p ad agēdū pniaz. 7 si n̄ p pnia iūctā ad plere iūctā qd sup est illi grā xpi adimplebit. S3 illū n̄ d3 extēdi ad hoīes fortes i corpe vel et ad d. uires. qz ex illo daret magis occasio peccādi. Grē subdit q null' d3 cessare alpnia ei iūctā nisi expleat sā qntū deuoti'. vāle ar. Etia niks d3 reprobare. sctās iūctōes 7 indulgentias romane eccie. qz cū iūct' indulgentis subuenit aiab'. **E**t est p p indulgentiā pcessaz ecclesijs niks d3 capē audaciā peccādi. s. q tpe peccet tpe venie. qz vtiqz nlla peccata manēt i punita. 7 qntū hō d3 facere agē ac si indulgēte n̄ eēt pcessē. et niks hō d3 penā pti solū dicit. s3 d3 ea securi' penitē 7 pati. nā si hō edificat fūdamētū de' mificois erit ei. **E**t si hō suat iugū eccie. tūc d. uina grā vel indulgētia ei fulgebūt. Etia indulgētia liberat penas purgatorij sic q hō nō punit'. **Q**uomō notā. p statōes i pposito i religif spūalis grā q pterf hōi a deo. **U**n' p iūctudo romana fuit qd ei die dūico statio 7 spūal grā fuit in vna eccia. 7 ibi oīo clerici' puenit 7 laudē dei decātauit. **E**t tales statōes p mifericōdiaz dñi trāslare sūt ad alias ecclesias aliaz ciuitatū 7 regionū. **E**t si alicui iūct' qd debet satisfaccē p statōes aut p alias pegrinatōes cūdo ad pres lōginqs. 7 si talis trāstret se ad pres ppinqs p hoc non satisfaccēt. 7 si talis i hoc casu moreret aī satisfaccōne puniret in purgatorio. **S**edō notā. q indulgēte solū valēt pcessis 7 pntis n̄ exntib' in pctis mortalib'. nā sic mchz mortuū nō p vnuificare: sic et indulgēte nō p sunt aīc mortue. 7 exnti i pctō mortali. **E**t q hōi n̄ p sunt indulgēte iteri qd ē i pctō mortali. **A**lij doctores dicūt q indulgēte valēt ad hoc. vt hō satisfacciat de pctis oblit'. qz hō qnqz ē oblit' mitor pctōz de qb' libenter satisfaccit s3 iūctat ea. **E**t id scā eccia iūctat indulgētiā q hō d pctis oblit' ris satisfacciat. **A**lij doctores dicūt q indulgēte valēt ad pnia negligēt cōpletā. vt q hōi illa negligētia tolēt indulgēte s' iūctate ab eccia. **A**lij doctores dicūt q indulgēte valēt ad pniaz 7 ad penā a candē iūctatā. de q dī crū ē i iūctā pcedēt. **T**ercio notā. autor dicit illa de pnia debilitū 7 pauperū q iūctā debent pficere pro pctis eoz iūctatū valēt. s3 talis pnia debilitū ē multū iūctā 7 infecuta 7 nllō mō ē firma. nā dicit i pculator de iūctis. q nō pōt exple pnia nō dico q talis pnia. nec dico q liberat. qsi diceret si de' vult pōt ei exhibē mifericōdiaz 7 grām suā. 7 id si qd vult ee secur' pte penit ear ad tantū quantū peccauit. **Q**uarto notā. illa dicit q null' d3 peccare p p spem venie. sic q vult peccare 7 pniaz agē. **R**onem assignat doctores. qz qn aliqz peccat p p spem venie. tūc illū qd ē pcessum ad salutē cedit in pditionē. 7 illū qd iūctatū ē p p bonū iūctatū ad malum. **Q**uinto notā. q hō d3 pnter p p fessione oīs p pntōne cordis. 7 satisfaccōnez optis. **U**n' triplicia sūt opa. qdā sūt opa satisfaccōnia tñ: 7 sūt illa q hūt i purgatorio. et talia delet pctā cōmissa. **A**lia sūt opa satisfaccōnia 7 meritoua. sicut sūt illa opa q exercem' in hac vita. **A**lia sūt opa q nec sūt satisfaccōnia nec meritoua vt sūt opa dānator. qz dānatio n̄ satisfaccit p

Summula Raymundi

delictis nec etiā meret aliqd. qz i pñti vita ē tps grē. tps misericō. tps me
 redi. z tps sc̄i fructū di. Et q̄ d i hac vita n̄ penitet: i purgatorio penitebit
 z si ē dānat? nūq̄ penitebit. Sexto notā. vtz pñia serotina etiā pñt z sit
 meritoria. Et at q̄ nō. nā ois pñia meritoria dz ec̄ volūntaria. sz pñia sero-
 tina n̄ ē volūntaria. q̄ zc. Maior pbat. qz nlls coacte dz penitē. Sz minor
 pbat. qz i pñia serotina siue sera pctā dimittit hōlem. z hō n̄ ea. q̄ seq̄t q̄
 pñia serotina nō ē meritoria. ¶ In oppositū at q̄ sit meritoria autoutate
 Ezechiel dicit. I psona xpi. i q̄cūq̄ hoīz pctōz ingemuerit p pctōz suis
 oim pctōz suoz sz plus non recordabit dñs. P̄o q̄ notandū q̄ pñia sero-
 tina multū ē difficilis siue insegura ppter duo. P̄o ex pte hoīs. qz tē hō
 punit multz tribulationib⁹ z dolorib⁹ ppter qd suffocat ois pñtia q̄ dz si
 eri p pctis. Nā videm⁹ exēplū q̄ si hō parit i vno mēbriov in ocul vel in
 dētib⁹ tūc p nimio dolore n̄ p̄t q̄cūq̄ agē. qd q̄ erit qñ volēt in oib⁹ simul
 Sc̄do pñia serotina ē difficil ex pte finis: qz hō ppter illū finē dz penites
 re vt velit satisfacere p illo q̄ fuit creatorē vñq̄ offendit. qz in hac satisfā
 ctioe nec p̄t acq̄rere grāz nec amorē dei. sz hoc non p̄t facē in pñia sera. qz
 ista pñia ē mag⁹ ex timore q̄ amore. Et illi q̄ sero penitēt affumulant nauis
 gantib⁹ q̄ timēt se submergi cū reb⁹ z bonis. ne q̄ n̄ submergāt p̄ticiūt
 allq̄s res de nauis vt ip̄a nauis leuius trāsect. z hoc n̄ faciūt ex amore sed
 ex nimio timore. Sic et i pposito ē cū oib⁹ hoīb⁹ q̄ sero penitēt. nā si non
 cēt pena etna quā oēs timent? nūq̄ forsan peniteremus. Et q̄ dicit bñs
 Aug⁹. Pñia sera raro ē va. Sz dicit aliq̄s. quō tñ ē de latrone q̄ p̄debat
 in cruce z penitebat cū pñia seraz saluat⁹ ē. Dicit ibi q̄ hoc fuit ex specis
 ll grā z p̄uilegio. f. q̄ fuit salu⁹ fact⁹. qz ip̄e pñs fuit q̄ ip̄z saluat⁹ curare
 potuit. Ad rōnē i oppositū ē dicēdū. qz pctā p̄t dimitte hoīes quo ad ac-
 tum exteriorē: sic q̄ nō p̄t ea ampli⁹ exercere. sz ip̄e dimittit acta q̄ ad di-
 splicētā interiorē sic qz pctā displicēt ei i corde: sic qz talia ampli⁹ facē ab-
 horret. Et sic finalr dicit. q̄ suis aliq̄ pñia serotina ē vera. tñ hoc ē raro. qz
 qñ sit tūc sit ex spectali iusticiā spūsc̄i. T̄tio notā. diceret q̄s qd mouet
 nos ad pñiam. R̄st fm bñs Bern. qz sunt multa. P̄o bñficia a deo rece-
 pra. f. q̄ hō creat⁹ ē itelligēs sciēs. a noctivis p̄seruat⁹. bonis mūdi dētat⁹
 scia iformat⁹. z multz alijs bonis bñficiat⁹. Sc̄do bñficia recipiēda sc̄ye
 ra grā z etna glia. T̄tō sup̄plicioz fuga. f. pene iferna. Quarto flagel-
 la dei. f. ifirmandes z varijs lāguozes qui multos ad pñiam ducunt.

*De sepulchro
 catholico*

sup. prochtan⁹ .i. inducat
I tuus infirmus habitum sumat monachorū
 .i. religionem sup. in claustrō
In claustrum veniens moratur tibi sepelitur
 sup. prochtanus sup. plebano
Nam tuus ipse fuit: ideo tibi portio datur
Hereticus: latro: fur: vsurarius: et qui

.i. p[er]str[ic]t[ur]at[ur] d[omi]n[us] .i. interficiat .i. gladio interficiat
 De laqueis permunt aut ense necant manifestum

.i. p[er]str[ic]t[ur]at[ur] sup. dictor[um] sc[ilicet] in cimiterio
 Si scelus horum sit: nobiscum non tumuletur

.i. tales .i. p[er]niam agat sup. p[er] p[er]str[ic]t[ur]at[ur] .i. malefactor[um]
 Si si peniteant: satis et faciant: del eorum

Heredes: tunc a nobis non eiciantur

.i. sua par[et]ela .i. furi vel latroni

Del si proximitas sua subueniat morienti

.i. valebis .i. violētia .i. i cimitio

Eyce b[on]i poteris illum quem vis sepeliunt

Constitutum est cap[itu]l[um] s[ecundu]m ista definiat[ur] de sepulchris ecclesiasticis, et p[er]tinuat ad p[re]cedētes sic. Postq[ue] aucto[ritas] defunxit de p[er]niam, h[ic] p[er]determinat de ecclesiastica sepultura. Et dividit[ur] tot p[ar]tes q[ue] ponit documēta. p[ar]tes patebunt in p[re]sentia. Pr[imo] dicit sic. si aliquis infirmus prochan[us] mutavit habitū terrā de religionē. v[er]puta claustrū: et mori[er] i claustro et ibi sepelit[ur] plebanus de iure p[otes]t postulare suā port[io]nē canonicā ab eo. Subdit aliud documētū dicit q[uod] fures, latrones, usurarij, heretici, zisti q[ui] suspēdit[ur] iaqueo, et qui interficiat se gladio vel alio instrumēto, tales nequa[m] debēt sepeliri i cimiterio: dum tamen scelus eor[um] sit manifestū. Sed si tales agerent p[er]niam an[te] mortē vel hēdes eor[um] post mortē satisfacerēt p[er] eis agēdo p[er]niam: tūc b[on]i possent sepeliri i cimitio. Subdit q[uod] aliquis fur vel usurari[us], latro vel h[er]etic[us] violēter i cimiterio sepelit[ur]. talis ecōuerso d[omi]n[us] effodi[er] et elici de cimiterio. Pr[imo] notat[ur] aucto[ritas] dicit, si prochan[us] infirm[us] mori[er] i claustro et sepelit[ur] ibidē tūc pleban[us] p[otes]t postulare ab eo suā port[io]nē canonicā. s[ed] i intelligēdū sub v[er]sificatiōe, q[uod] vel tal[is] intrat claustrū san[ct]i v[el] infirm[us]. si san[ct]i intrat et p[er]tinuauit ibi q[uod] aliqd[am] r[ati]o. tūc pleban[us] non p[otes]t postulare suā port[io]nē ab eo. Si aut[em] infirmus intraverit, hoc ē dupl[ic]i, vel i eadē infirmitate mortu[us] ē: vel non. Si p[ri]mū tūc plebanus p[otes]t postulare suā port[io]nē ab eo. Si aut[em] nō ē mortuus i eadē infirmitate s[ed] p[er]ualuit et ite[ra] icidit i infirmitate: tūc sacerdos non p[otes]t postulare suā port[io]nē canonicā ab eo. Sec[un]do notat[ur] de q[ua]ntitate illi[us] port[io]nē diuersi diuersimode dicunt. nā quidā dicūt q[uod] sit tertia p[ar]s offertori[um] q[uod] dā aut dicūt q[uod] sit q[ua]rta p[ar]s offertori[um], q[uod] dā aut dicūt q[uod] sit medietas. Alit[er] tūc b[on]i fm doctores, q[uod] sit derelinquēdū ad p[er]suetudinē terre. nā si p[er]suetū ē q[uod] tertia vel q[ua]rta p[ar]s zē. d[omi]n[us] dari. tūc i illa p[ar]te pleban[us] debet stare cōtent[us]. Tercio notat[ur] q[uod] sepulchra sic describit[ur]. Est abscon[dit]io subterranea fidelis hōis mortui in loco definiato vel debito q[ui] negat fide carētib[us]. Et dicit[ur] notat[ur] (fidel[is] hōis) ad exclu[si]o[n]ē infideles hōies q[ui] nō sunt sepellendi cu[m] hōibus fidelib[us], et illa descriptio solū dat de sepultura ecclesiastica et licita. Quarto no. aucto[ritas] dicit q[uod] fures et latrones et usurarij nō sunt sepeliēdi in

In quocūq; mori te contingit sepeliris
.i. loco tumuleris hic autē po-
.i. sacerdos .i. in tali loco .i. mortuo nit alia docu-
Non alius s; ibi celebrans ius obtinet i te:
illa tria .i. proclianū si aliq; pugil
Predia delictū: psona: meum faciunt te
.i. sacerdos .i. i tpe noctis .i. nō accedat hoīem si rauerit bellū
Presbyt i nocte tenebris nō visitet egrum.
.i. infirmus .i. iacuit .i. infirmi cu; fure p sua
Qui sex siue dies plures decubuit: hi quos
.i. sub rancus .i. demantur ser sepeliēd. s
Impugnat subitus mortis dolor excipiūt
ē: q; tal suppo
nit se pericio
 mo itis: cū hoc mortu⁹ ē i bello illicito: s; si d; sepeliri i cimiterio. Sub
 dit aliud documētū d; sepulura: d; i cū q; villa mortū aduena siue p egrū
 nus i eadē villa ē sepeliēd⁹. Subdit. si aliq; i proclia ppa mortū: vult
 alibi sepeliri: tūc pleban⁹ i cui⁹ proclia mortū: d; capē suā portionē cano
 nicā. subdit. si aliq; proclian⁹ ducit i aliā proclia: tūc oīa q; plebanus su
 stult dnt reddi d; plebano. Subdit. si aliq; portat d; vna villa ad aliā: et
 si ibi mortū si hīs ibi domiciliū vel hīrationē: tal si d; ibi sepeliri: s; magis
 i ppa villa vbi p̄tinet ad proclia: r d; q; proclia pu⁹ ē duct⁹ siue portatus
 s; si aliq; h̄et plura domicilia i diuersis loc; tūc i q; locū loco mortū ibi
 ē sepeliēdus: r nlls ali⁹ nisi pleban⁹ illi⁹ eccie in q; mortū p̄t aliqd ab illo
 sumē. s; portionē canonicā. Subdit q; tria faciūt aliqūē proclianū eccl. s; p̄
 dia. i. possessiōes: delictū r psona. subdit vlti⁹. q; nlls p̄sbt tpe noctis d;
 visitare aliqūē infirmū q; decubuit p sex oīes vel plures. nisi tal p̄strut⁹ fu
 erit i extremis. Qūo notā. q; ille q; mortū i duello: ita q; sit duellū cū fure
 tal si d; sepeliri i cimiterio. cā ē: q; duellū ē illicitū sic alte pugiōes vulga
 res. Secūdo notā. q; pegrin⁹ siue aduena p̄t sepeliri vbi mortū. s; sit ex ei⁹
 procliam. r tō h⁹ ē. q; ipse ē nimis distās a p̄tia. sic q; nō p̄t cōmodose illuc
 venire siue portari. iō i crā eccia admittit q; pegrin⁹ sepeliat vbi mortur
 Tertio notā. sicut sacra iura canonica dicūt: tūc q;lib⁹ hō p̄t eligē ecclia
 sticā sepulturā i q;cuq; loco voluerit: s; tū hoc vtiq; d; fieri cū p̄sensu ple
 bani vel saltē sine dāno pleban⁹: de cui⁹ proclia est ille q; sepelietur.
 Quarto notā. tria sunt q; faciūt aliqūē eccl. proclianū siue d; foro alicui⁹ q;
 p̄t domiciliū aliq; sortis forū. Sic etiā p̄t delictū: q; vbi aliq; delictū
 ixi penetrare d;. Sicut p̄t psonā aliq; sortis forū alicui⁹ eccie fm q; lra tna
 tēdit. r hī⁹ lra annos discretiōis seqtur psonā p̄s: q; tūc nō p̄t eligē se
 pulturā alibi. Et i mulier seqtur vix i sepultura ecciastica. Quinto not.
 circa lram istā. vbi mgi vult q; q;cuq; aliq; lstr n⁹ decubuit vltra sex d;
 es vel plures: tūc tpe noctis sacerdos cū corpe rpi nō d; visitare infirmū.
 Rō ē ista. q; maxie pculosuz ē tpe noctis deferre corpus dñicū: nisi fir ma

Summula Raymundi

grna neccitas. Pro q̄ sciēdū q̄ sacerdotē visitare isfirmū p̄ noctē dect̄ bēntē
p̄ sex vel octo dies itell̄gat̄ dupl̄r. Alio mō q̄ tal̄ sit posit̄ i articulo mor-
tis. Alio mō q̄ nō sit posit̄ i articulo mortis. Si p̄m̄i tūc sacerdos tenet
eū visitare ne aliq̄ negligētia certa ip̄i cōtingat. Si alii nō est posit̄ in ar-
ticulo mortis tūc ip̄e nō tenet eū visitare ne aliq̄ piculū scurrat: h̄re i ali-
q̄bus regiōib⁹ mortis ē q̄ q̄n̄ si euenit q̄ oz sacerdotē visitare isfirmū tēpe
noctis: tūc hoc fit cū maḡ solēnitate cant⁹. ⁊ virt̄ discreti captunt sacerdo-
tē ⁊ ducit eū ne aliq̄ piculū scurrat s. cadēdo vel h̄ct̄us alto: at̄n̄ si i aliq̄
regiōe nō ē illa p̄suetudo: tūc q̄bet h̄s cū audiuit cāpanā ⁊ p̄sōm̄ visita-
tē isfirmū dz suū ostiū ap̄ire: ⁊ corpus d̄n̄icū cū lumine seq̄: vt itēp̄ t̄la p̄-
cula remoucantur: ⁊ tūc de illo merentur speciales indulgentias.

.i. in exercitacione

.i. vtantur

Di sunt in banno presenti lege fruantur

Judicium timeant: sententia iudicis ipso

.i. snia

.i. in iusta

.i. iusta

Si ligat hanc teneant: licet hec sit iniqua vel equa

Aut se defendant vel solui seq̄ laborant

In causam trahere licet istos iudice coram

sup̄ citare vel trahere

Et tamen hi nullum possunt nisi primo solui

Capitulum aliud i q̄ determinat d̄ snia exercitacionis. ⁊ d̄ iudicij i duas p̄tes
nā p̄mo determinat d̄ exercitacione. sc̄do d̄ absolutōe t̄bi (p̄sul) P̄ila po ad-
huc i duo. nā p̄m̄o facit q̄ d̄ d̄ctū ē: sc̄do p̄dit q̄dā obp̄uanda circa exerci-
tos: sc̄do t̄bi (stent for̄ ecciam) P̄mo vt sic. Exercitaci d̄nt̄ frui hac legem
si sūt exercōmunicati tūc d̄nt̄ timē exercitacionē: ⁊ d̄nt̄ obedire suis imp̄iōi-
bus: siue tal̄ exercitacio sit iusta v̄l n̄. Ad ē. q̄ exercitaciō ē mēb̄ū purit̄udis
eccia: id̄ ne ex tota eccia v̄lescat exercitacio ē timēda: q̄ si iuste ē illi illa
ta tūc dz se defendē i iudicio opponēdo suā innocētā ⁊ p̄curādo suā absolu-
tione. ⁊ exercitaciō nō p̄nt̄ aliq̄d̄ trahē i cām nisi fuerit p̄t̄ absoluti: h̄ ip̄t̄
ab alijs hoib⁹ p̄nt̄ trahi ad cās iudicarias. Pro illo nota. ē q̄ snia exerci-
tacionis sic describit̄. Est xp̄ianoz ⁊ d̄noz officio ⁊ ⁊ xp̄i fidelit̄ cōtione se-
gregatio. ⁊ d̄: norant̄ (xp̄i fidelit̄) ad excludēdū iudeos q̄ nō exercitaciō m̄-
si sint stre: q̄ tā s̄ posit̄ extra ecciam. Si fr̄ nec brut̄ a aialia p̄nt̄ exercitari
q̄ si colūba auide sumēt corp⁹ d̄n̄icū i elcuaride a manib⁹ sacerdot̄: t̄ co-
lūba nō ē exercitacōda. Itē nota q̄ due sūt sp̄s snie exercitacionis: vt etiā s̄
tactū ē. i. snia maior ⁊ snia minor. Snia maior est duplex: q̄dā ē lata a ca-
none: q̄dā ē lata ab hoie. Ista snia q̄ ē lata a canone ē multiplex: vt s̄
q̄ casus norāē p̄m̄o casus. q̄ ic̄ d̄nt̄ in h̄sīm d̄ facto s̄ exercitacōda. nec i to-
q̄ta aliq̄s s̄ cū eis p̄uersari: q̄ stat̄i sūt i snia maiori canonis. Sc̄do casus
q̄ fauet h̄ct̄is stat̄i ē i snia exercitacionis maiori lata a canone. P̄m̄o cas⁹

De snia
exercitacionis

quibus sponde man? suas i clerico violens: q clerico e ordinat? : r cui? ordo
 vere e approbat? ab eccia: ille est i snia maior excoicatiois lata a canone
 Quar? e hoies q pht defende r no defendit ne man? violter iponant i
 clerico ordinatu. vel si sunt superiores no ihibetes i ferioib? suis: isti etiaz
 scidit i sniam maiorē latā a canone: Quis casus e: q dicitur ecciam roma
 nā no ee capat eccie militat. i. oim xpianoz. isti etiā icidit i sniam maio
 rē latā a canone. r pht ee plures casus maioris snie q ptebūt postea. Alia
 e snia maior lata ab hoie. s. a iudice r illa e duplex: nā qdā v. p pumacia
 .i. qñ aliqs citat r spernit cōparere iuri: ruc sup ipm vaf snia maior ab ho
 mine lata p pumacia. Sz alia est q fit p aliq re. vbi gfa. Si aliqs tenef
 alicui eccie decias. q pfito tpe certo tpe no dederat phabita monitioe. su
 per illū vaf snia maior lata ab hoie p re. r p talib? sententiis latā ab hoie
 nullus hz absolue nisi q fert sniam: r d snia maior intelligit ista. Sed snia
 minor est qñ aliqs excoicatio picipat. Et cōter oēs hoies q committunt
 pctm mortale sunt in minor snia excommunicationis. Ultimo notandū
 q excoicatio adhuc est duplex. s. maior r minor. Maior est qñ ihibet cō
 municatio hoim r sacramentorum. Sed minor excoicatio est qñ ali
 quis separatur solū a cōmunicatioe sacramentoz. Et iuriste dicitur. q si
 aliquis esset constitutus in maior sententiā excoimunicatiois r celebra
 ret velingeret se diuini de facto esset irregularis: sed aliquis episcōs
 in minor snia excoimunicatiois non esset i regularis

Stent foris ecclesiam hominum consortia vitent

.i. nullus hō .i. excoicatis .i. in participando

Nemo loquatur eis: nullus communis eis sit

.i. excoicatis .i. signa

Potus sine cibo: nec eis dabit oscula pacis

.i. excoicati .i. sine p̄sensu iudicis

Non absolventur sine iudice: si manifesta

.i. excoicatoroz pctm .i. excoicatio

Horum sit culpa: mortis timor acutus instans

.i. excoicatos absolut: .i. satisfactio

Hoc licite soluit si cautio debita detur

.i. excoicatis .i. filij .i. vxores

Istis annexi pueri: serui: mulieres

.i. cū excoicatis p̄o quia

Commoneant timide: quoniam dependet eorum

.i. nutrimentum .i. excoicatos

Dictus ab his: sed qui poterit dimittere tales

Summula Raymundi.

.i. a vinculo excoꝛcatis .i. terrā excoꝛcator.

Soluatur a banno: fines horum peregrinus

.i. pambulat .i. aliquis

Pertransit licite princeps vel rex populorum

.i. in excoꝛcatis .i. suus pplus .i. excoꝛcatis

In banno si sit sua gens communicet illi

.i. reges et principes .i. illis .i. subditi

Istos corrigere licet vt faciant satis atq;

.i. laborent .i. ab excoꝛcacione

Et studeant q̄ soluantur quocunq; modo sit

.i. suam .i. suum .i. aliquis

Percutiens matrem vel patrem filius: idem

.i. eterna maledictione filium

Perpetuo dolcat anathemate: donec in ipsum

.i. debita .i. de istis peccatis

Digna refundatur vindicta malis super istis.

.i. excoꝛcatus.

Percutiens patrem vel matrem sit maledictus

.i. de facto excoꝛcatus .i. soli p̄as pape.

Ex facto: soluit hunc vnica gratia pape

.i. secreta excoꝛcatis

Actio secreta velut in furto moderetur

.i. ex tali excoꝛcatis

Consiliis vel ope confessoris: q̄ ab inde

.i. pericula .i. occulta liberari sol

Scandala non veniant et cauta solutio fiat

.i. sacerdotē .i. ego raymūdus .i. participet

Presbyterum solui nego si communicet istis

.i. indigne .i. presbyter .i. sit .i. absolutus

In iuste si non celebret nisi primo solutus

Hic p̄dit aliq̄ obfusa circa excoꝛcatis di. Excoꝛcatis dicit stat for̄ eccl̄as si ingrediēdo eādē: et dāt vitāe forma hoim. et n̄lls d̄z cū talib; loq̄: nec d̄z eis p̄gaudē i cibo: et potu nec aliq̄ d̄z eis exhibē osculū pac̄ q̄n̄ agn̄ d̄i cā tal̄ nisi p̄r̄ absoluat et si illi i excoꝛcatis māifesta: tē si p̄nt absolui nisi a iudice excoꝛcatis. et h̄ ē v̄ez si si fuerit i extrēis d̄mō def̄ cautio sas̄ fa cēdi. subdit q̄ p̄sōe p̄iūctē ip̄is excoꝛcatis sic s̄t v̄p̄es filij et sui p̄nt cōp̄ta

re: qz eoz nutrimenta pcedūt ab excōicatō. s; qdēq; cōhīraret cū istis excōicatis p̄ eos dmittē. p̄ hoc vt n̄ noccat illi inia excōicatōis Subdit autē nō documētū dicēs. pegrinū z viatores licite p̄trāsire p̄r terrā alicui⁹ regis v̄l p̄ncipis q̄ ē i banno: hūc subdit sui dñi rē ducē vt satisfaciāt et vt p̄curent absolūtiōs. Subdit di. fili⁹ p̄cutiēs p̄fēs v̄l m̄fēs d; p̄petue volere d; hoc facto. z ē excōicat⁹ donec satisfaciāt: z n̄lls p̄r eū ablolet nisi dñs a postolice. Subdit: si aliq̄s cēt excōicat⁹ p̄p̄t aliq̄d factū secretū: pura futū: tē istī excōicatio tāta illigat p̄nia: z d; moderari p̄ auxiliū sapiētis p̄fectis s̄ous ne p̄la scādala in ouant. Subdit di. si p̄sbf excōicat⁹ siue iuste siue iuste fuerit tal nō d; celebrare missam nisi p̄us sit s̄olue⁹ a tali excōicatioe. Notādū p̄mo: qz vxores filii z sui p̄nt ip̄is excōicatis p̄manē. Rō ē: q̄a meli⁹ ē vt p̄maneat eis q̄ qz fame p̄irēt: qz p̄p̄t mat⁹ iedueniēs m̄m⁹ iedueniēs ē eligēdū. Scōdo notādū. qz n̄lls d; h̄re actū cū excōicatio nec i loq̄ la nec i mēsa nec i plateis nec i oraculo nec i ciuitate nec i cāpo. v̄p̄z cē. q. Atq; d; excōicatioe. Tertio notā. qz pegrinū p̄nt terrā excōicatoz p̄trāsire z etiā subdit p̄nt p̄ncipē excōicatioē seq̄. Rō ē ista: qz si pegrin⁹ t̄minū intētū voluerit p̄scq; o; qz p̄paret sibi necāria ab excōicatis. Et subdit p̄pter hoc sequit̄ dñm. qz bona rōona a dño recipiūt vt ip̄i fuit. qz optimū ē vt ip̄i adherēt. s; cū tali p̄ditōe qz ip̄i s̄p̄ dñi iducē p̄ncipē seu dñm vt satisfaciāt z absolue⁹ ab excōicatioe. Quarto notā. ista d; (nec oscula pacis). An i aliq̄b⁹ regionib⁹ p̄suetudo ē qz amici i plateis obuiātes mutuo int̄ se p̄bēt oscula pacis: z illo mō vsi fuerit apli. z i signū illi⁹ danē n̄c oscula pacis i celebratione missaz. z sic nec oscula p̄mo mō d; dari ip̄is excōicatis. Quinto notā. dubita. v̄p̄z maḡ sit occidē p̄fem vel m̄fem qz vxorē istimā. Et vidē qz maḡs ē occidē vxorē qz p̄fem v̄l m̄fem: qd sic p̄bat. Ille maḡs peccat qz peccat p̄tra iura: s; occidēs vxorē peccat p̄tra iura. qz maḡs ē occidē vxorē qz occidē p̄fem v̄l m̄fem. Vator ē nora. s; minor p̄bat: qz p̄t mo mō aliq̄s peccat p̄tra legē n̄e. eo qz lex n̄e vult. Qd tibi nō vis fieri n̄ facies ali: s; n̄lls vult occidē ab alijs. qz n̄lls occidat alterū. Scōdo peccat p̄tra legē sacri. qz qdēq; interficit vxorē i imā dirimit m̄t̄monū: qz duplex p̄ctm̄ p̄nitur. s; interficiēs p̄fem vel m̄fem solū peccat p̄tra legē n̄e qz seq̄ qz interficiēs vxorē maḡs peccat qz ille qz p̄fem v̄l m̄fem interficit. Sed i oppositū at sic: vir i aliq̄ calu h; dberare vxorē. s; i nullo casu h; dberare p̄fem v̄l m̄fem. qz nun⁹ ē p̄ctm̄ dberare vxorē qz dberare p̄fem vel matrē: cū vir sit caput vxoris. S; minor p̄batur: qz n̄ ē licitū offendē p̄fem v̄l matrē. qz min⁹ ē p̄ctm̄ occidē vxorē qz p̄fem. vt p̄batū ē. Ad hoc t̄m. qz v̄trūq; ē malū: t̄m v̄nū int̄ illa duo mala ē detestabil⁹. alio. qz detestabile ē occidē vxorē: s; t̄m detestabil⁹ occidē patrē vel m̄fem. An d; p̄hs. viij. ethicoz qz tria bona sunt nobis collata a pentib⁹. s. cā eēndi. qz qz h; eē hoc p̄ri ci palr a d; h; zōn̄r a pentib⁹. Scōdo bonū nutrimentū: qz gentes nutriunt filios Tertio bonū informatiois. qz pueri n̄ solū nutriūtur corpalt̄ a pentibus s; etiā spiritalr nutriūtur. et hoc est cū bonis informationibus z s̄rutū istructionib⁹. Sicut h̄. viij. ethic. qz dicit maḡs z pentib⁹ equalēs n̄ reddūtur. z qz p̄p̄t illa p̄dicta bona hō p̄t peccat i offēsiōe p̄ria vel m̄fem

Summula Raymundi

¶ In offensione vxoris, et sic te rir q hoc e vey d peris. tuc scilla perā sūt. h
ppē plura bñficia ipēa mai? ē occidē pfem vel mfez qz ipificere vxorem

*De absol
tione h^o h^o*

.i. eps coloniensis .i. absoluat .i. proclianū.

Presul aggrippinus non soluat ouem trecrentem,

.i. ab excommunicatione .i. illud .i. eps colonensi

A banno: nisi sit concessum desuper illi

.i. pcr m .i. remittit .i. remissio .i. non valet

Nec scelus indulget: hec indulgentia nil est

coloniēsi .i. trecrentis eps .i. indulgentia

Huc si vni confert indulgendi valet illa

.i. eps .i. ouibus

Quiq; suis confert vel indulgētia talis

.i. antistes

Nullus in alterius villa presul celebrabit

.i. data .i. autoritas.

Presulis officium: nisi sit concessa potestas.

Qui citat absentes in banno vinculat illos

Errat si non sit hoc ostensum prius illis

Non licet vxores vel fratres siue sorores

Aut proprios pueros enormi verbere cuiq;

.i. pcutere .i. mris .i. castigatio .i. phibet

Edere: cum pia sit correctio non inhibetur

mlier q est in puerio .i. verberetur

Nulla puerperio decumbens percutiatur

.i. femine

.i. inmodatur

Femina: percussor huius banno religatur

In hac pte autor: dēminat d absolutōe et pūnas sic. Nā autor pā de
remiauit d ipa excoīcatōe. hic pūr dēminat d ipa absolutōe. et possit
ps dīdi i tot ptes qz pōit documta: vt ptebit i pcessū. et trahūt ex lra pfa
documēta: qz pūū ē: qz eps vni? dīocēf nō pōt aliqūē absolue alter? dō
celis nisi sibi eēt spātr cōmissū et pcessū: et si altē fiēt absolutio nō valet
Subdit scōz documtu di. qz nulls pūl dōz exerce officiu alter? pūl i pūla
tu alter? nisi pcessa sibi pte e. Subdit tertiū documētū dīocē: qz nullus
ciat? absens pū ligari vīculo excoīcatōis nulli et pus sit nota citatio. et fac
ciens oppositū marie errat. Subdit qrtū documētū di. qz nulli licitū est
pcutē vxorē: frēm: sororē vel pūnos pueros pcuti dē enormi: qz ipa core

ctio d3 ee pia ⁊ charitativa ⁊ tal nō ē phibita. Subdet vltimū documentū: q̄ pcutiēs mulierē de cūbētē i puerpio ē excōicāt⁹. ⁊ nlls vir d3 cognoscē mulierē carnalr tacētē i puerpio. Dubitat aut vtz excōicāt⁹ p̄t intrāe ecclēsiā ⁊ audire s̄monē seu vba xpi. Añr s̄m plures docto. q̄ talis licite p̄t irrare eccliam ad audiendū s̄monē ⁊ vba xpi: q̄ talis i p̄dicari de ⁊ sermone possz forte aliqd audire p̄ qd̄ ipse puerteret a malicia sua. q̄ illi licitū ē irrare eccliam sub tali officio: s̄ in alijs officijs nlls excōicāt⁹ p̄t irrare. Q̄mo notandū: ex q̄ p̄ns dictū ē: q̄ ois pcutiēs clericū ē excōicatus et n̄ p̄t absolui nisi a papa: hoc ē vtz nisi talis p̄cussio clerici eēt p̄t aliquaz piā cām: vt causa discipline. i isto cāu m̄gr p̄t corrige discipulos. p̄t filios maritus vxorē. Pro q̄ nota q̄ locus cū clerico nō d3 eē talis q̄ sit noctuus q̄ nullus p̄t ledere aliū ⁊ se excusare dicēdo se locose fecisse. Sc̄do notā. p̄ modū dubij. vtz comedēs p̄t p̄cipare licite cū excōicato. Añr p̄ disti- ctionē. vel q̄ ipse comedens scit ipm esse excōicātū publice: vel scit eū esse excōicātū occulte. Si publice tūc nō d3 secū comedere: ⁊ si alibi esset vbi excōicatus comederet d3 surgere ⁊ nō secū comedere. als peccaret inozall ter. Si aut scit eū excōicātū occulte: tūc in occulto p̄t eū vitare: si hoc posset fieri sine scandalo: si aut timet scandalū p̄uente: non d3 eū vitare: sed quotienscunqz sine scandalo ipm vitare p̄t nō debet omittere.

De sacrilegio

Qui rapit ecclesie res furtum vel violenter
i. ecclesie .i. redditus ecclesia

Aut decimas eius: vel censum: vel quod ab illa
i. pcedat .i. allq̄ ecclesiam

Dependet: vel qui vicio violauerit ipsam
i. modo .i. excōicatus

Qualicunqz sit hoc ipso facto maledictus
i. tu .i. dedicatas

Es vir sacrilegus si res sacras violasti
i. lesisti .i. monachum vel montalem

Si percussisti personam religiosam
i. allquē .i. de statu clericorū vt ab abbate

Del quem de clero: nisi sit percussio sancta
i. magr̄ licite corrigit confitentem

Doctor: discipulum: confessor: probra fatentem
i. licitū est .i. violentiam

Percutit: et licet hoc laico vim vi remouendo
i. nō credit esse .i. percussisse clericū .i. a sacrilego

Non est sacrilegus: ignorans excipitur qz

Summula Raymundi

^{sup. carnali .i. filia .s. tua}
Si cū matre mea: nata: muliere: sorore
^{.i. victose .s. clericus clericū .i. p.ussioe.}
Turpit hic qd agat hūc vberē corrige tute
^{.s. clericus .i. opa militaria exercens}
Hic si sit miles aliquem si transit ad actuz
^{.i. indecentē .i. p.ussor .i. talis pctōi}
Illicitum cleri lezor non sacrilegus sit
^{.s. ab excoicatioe .i. p.ussor clericoy.}
Absolui debet a papa lezor eorum
^{p̄ter q̄ tā dictis .s. esset in articulo mortis positus}
Casibus in reliquis: si precise morturus
^{.s. ab excoicatioe .i. p̄valent}
Soluit iniuncto sibi dum sanus fuerit q̄
^{.i. trāseat .s. papa .s. excoicatiois}

Ad papam vadat qui talia vincula soluit
dit aliud documentū dicens. Si q̄s p̄cutit clerū vel religiosum. nisi p̄cut
sio sit p̄pter rōnabilem cām: vt si doctor p̄cutit discipulū cā doctrine: est
sacrilegus: et p̄fessor p̄cutiens p̄fiterē nō est sacrilegus. Etiaz si abbas q̄
cuttat monachū suū cōfrēm p̄ suis maleficijs et excessib⁹ nō ē sacrileg⁹.
Etia si lat⁹ defendēt se p̄cutiēdo clericū q̄ eū iuadēt nō fiet excoicatio:
siue sacrilegus: q̄ vim vi repellētz. Etia si q̄s p̄cutit clericū p̄petrantem
aliquē actū illicitū cū m̄re sorore vel cū filia nō erit sacrilegus. Etia si al
q̄s p̄cutit clericū exercentē opa militaria nō erit sacrilegus. Subiū erit
am dicēs. q̄ oib⁹ alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit
sacrilegus. et nō p̄t absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s̄
tū dicit in iugē p̄nam si p̄ualeat p̄ ep̄m vel papā adeat p̄ absolutionē.
Primo notandū: q̄ ex q̄ p̄t dcm̄ est d̄ lesio: et d̄ pena lezor: vñ q̄cunq̄s le
dit clericū vel religiosū: ille icidit suāz maiorē latā a canone. Et ita d̄:
q̄ nō solū q̄ ledit sacerdotē vel diaconū: s̄ i cōt̄ d̄ clericū: q̄ sub illo noie
cōphendunt oēs clerici etc. Secdo notandū: q̄ i multis casib⁹ aliq̄s nō inci
dit excoicatioē ledēdo clericū. Prim⁹ q̄n aliq̄s vberat aliquē clericū bo
na intētiōe: et eius interest vberare: sicut m̄gr vberat discipulū suū qui est
clericus. p̄ excessib⁹ suis q̄s cōmisit: et p̄ hoc m̄gr nō incurrit excoicatioēz
salte si tibi ē modus debet⁹. et si m̄gr excedēt modū. s̄ q̄ tpe p̄icēt discipu
lū de vno angulo in aliū cū crinib⁹: sic q̄ enormiter ledet: tūc tal m̄gr
incidēt suāz excoicatioē. Secdo casus: q̄ q̄n q̄s leuter ledit aliū nō tūc
dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicatioē: vt si eēt duo secū et vñ
ledit aliū nō p̄dēs malū: tal nō incidit excoicatioē. Tertius casus. q̄n
q̄s iurat aliquē eē clericū quē ledit n̄ cadit i excoicatioēz. Pro q̄ scidit q̄

Itud ē aliud
capm in q̄ au
tor determinat
d̄ sacrilegio. et
p̄t diuidi i tot
pres. s̄t p̄nt
documenta. Et
p̄mo d̄ sic. qui
cunq̄ rapit bo
na eccie furti
vel violent⁹
aliquē alid: q̄d
depēdet ab ecc
lesia: aut q̄ vi
olat ecciaz: ta
lis d̄ fctō ē ex
coicatus: et
caſ sacrilegus
q̄ violat res
sacras. Subi
dit aliud documentū dicens. Si q̄s p̄cutit clerū vel religiosum. nisi p̄cut
sio sit p̄pter rōnabilem cām: vt si doctor p̄cutit discipulū cā doctrine: est
sacrilegus: et p̄fessor p̄cutiens p̄fiterē nō est sacrilegus. Etiaz si abbas q̄
cuttat monachū suū cōfrēm p̄ suis maleficijs et excessib⁹ nō ē sacrileg⁹.
Etia si lat⁹ defendēt se p̄cutiēdo clericū q̄ eū iuadēt nō fiet excoicatio:
siue sacrilegus: q̄ vim vi repellētz. Etia si q̄s p̄cutit clericū p̄petrantem
aliquē actū illicitū cū m̄re sorore vel cū filia nō erit sacrilegus. Etia si al
q̄s p̄cutit clericū exercentē opa militaria nō erit sacrilegus. Subiū erit
am dicēs. q̄ oib⁹ alijs casibus extra illos tam dictos ledēs clericū erit
sacrilegus. et nō p̄t absolui a simplici sacerdote nisi in articulo mortis: s̄
tū dicit in iugē p̄nam si p̄ualeat p̄ ep̄m vel papā adeat p̄ absolutionē.
Primo notandū: q̄ ex q̄ p̄t dcm̄ est d̄ lesio: et d̄ pena lezor: vñ q̄cunq̄s le
dit clericū vel religiosū: ille icidit suāz maiorē latā a canone. Et ita d̄:
q̄ nō solū q̄ ledit sacerdotē vel diaconū: s̄ i cōt̄ d̄ clericū: q̄ sub illo noie
cōphendunt oēs clerici etc. Secdo notandū: q̄ i multis casib⁹ aliq̄s nō inci
dit excoicatioē ledēdo clericū. Prim⁹ q̄n aliq̄s vberat aliquē clericū bo
na intētiōe: et eius interest vberare: sicut m̄gr vberat discipulū suū qui est
clericus. p̄ excessib⁹ suis q̄s cōmisit: et p̄ hoc m̄gr nō incurrit excoicatioēz
salte si tibi ē modus debet⁹. et si m̄gr excedēt modū. s̄ q̄ tpe p̄icēt discipu
lū de vno angulo in aliū cū crinib⁹: sic q̄ enormiter ledet: tūc tal m̄gr
incidēt suāz excoicatioē. Secdo casus: q̄ q̄n q̄s leuter ledit aliū nō tūc
dēs eū ledē: tūc in hoc nō incidit i excoicatioē: vt si eēt duo secū et vñ
ledit aliū nō p̄dēs malū: tal nō incidit excoicatioē. Tertius casus. q̄n
q̄s iurat aliquē eē clericū quē ledit n̄ cadit i excoicatioēz. Pro q̄ scidit q̄

Ignorantia e duplex. qda visibilis: qda invisibilis. Invisibilis e qn lefor nul
 lo mo pt discernere vix ille q offendit sit clericus aut no in vestib. z sic igno
 rantia excusat. Si vero visibilis. scz qn aliqs sit discernit illu que pcurrit i ha
 bitu clericali vel tofura seu corona q sit clericus tuc i grana no excusat
 eu. Quartus casus. q aliqs iuenerit aliquem clericu q turpit agere cu filia
 vel matre vel sorore seu vxore sua. z si tuc iuriat leterit eu si iurrit sniaz
 magna excōcatoris. Quintus casus. q si aliqs reponit se ptra clericu pro
 defensione bonoz suoz aut pprii corpis: ille etiā no iurrit sniam maiorē
 q: vim vi repellere scz. Verbi gra. si aliqs clericus conaret interficē laicuz. z
 ille laicus reputerz clericu: tuc ille no iurrit sniam excōcatoris. si hoc
 facit defensionis causa. Sextus casus. q si clericus est enormis vite z sepe
 monitus e ab epō z no cessat sz adhuc manet in sua enormi vita z nequi
 tia: tuc si aliqs ledet eu si eēt excōcator. Ultimus casus si aliqs lederz cleri
 cu ex iocosi iurrit sniaz maiorē. sz si aliqs casib⁹ ledes clericu incidit i sniaz
 .i. luxuria sup. ledendo (maiorē.

Si coitu: gladijs: aut igne det violasti
 .i. furtive .i. bona .i. rapuisti

Ecclesiam. vel si furtim res inde tulisti
 .i. dehdarus sup. ecciaz .i. institutio

Si spoliatus es hanc te dicit sacrilegium lex
 sequētes .i. retinet .i. eccie

Istud indicium conseruant atria templi
 scz det .i. lesus

Si quis in ecclesia percussus vulnere: sine
 .i. ponatur ibi interdicium

Morte sit: officium diuinum cesset ibidem
 quos .i. epō .i. recōsiliat

Donec presul eam renouet noto violenter
 .i. cimitertum

Sancta sepultura sic mortis vulnere lesa
 .i. no admittat scz eccia ab epō

Interdicatur donec prius hec renouetur
 .i. valet .i. snia excōcatoris

Si potes et non des eodem fune ligatus
 sup. iuuant pro illo pctō

Nil lacryme gemitus confessio: sed dare prodest
 .i. re sacra sup. loco auferz .i. talis peccator

Sacrum de sacro si defers sacrilegus es

F

Summula Raymundi

Non sacrum si de sacro fers diceris idem
.i. rem non sacram loco .i. sacrilegus
sup. auferas loco sup. crimine

Et sacrum de non sacro macularis eodem

¶ Hic autem ponit alio documentum volens: si alius violat ecciam p colatum vel p gladium vel p igne vel p furtu aliq bona ab ea subtrahedo: vel p spoliu violet raptedo: talis e sacrilegus et austrictus viculo anathemat. nec lachry me nec genuit nec qdch tallu pr illi pdesse nisi restituat pus q abstulerat. id excoicandus e vt p excoicandoz appellat ad restitutione. Subdit vltius ns dices. si aliqs i aliq eccia interficiat vel edaf. ibi dz suspedi diuini officii: sic q i ca n dz fieri celebratio missaz et alioz diuinoz officioz: nisi p dnz epm recoculiet. et si amiteriu e violatu p interfectione alicu? te ibi dz suspedi sepultura ecciastica donocetta p epm recoculiet. Subdit vltius ponedo regulas gnales de sacrilegio dices. ois sumes rem sacram de loco sacro erit sacrilegus. et iunods te sacra d loco no sacro erit sacrilegus. sily qn sumit re n sacra de loco sacro et e sacrilegus. Prio no. q sacrilegus sic desinat. Est sacre rei violatio vel eius rei usurpatio. vt qn aliqs violat vel usurpat re sacra talis e sacrilegus. Et d: qn sacz ledes. Secdo no. q sacrilegiu interpretat qn rei sacre lectio vel usurpatio vel destructio. Et comittit tripliciter. Prio rde psona. vt si aliqs misit man? volens i cler. cu? et rait moti ale. tal d: sacrilegus. Secdo mo sacrilegiu pmutat rde loci. vt qn aliqs violat locu dei seu locu sacz tal mof vici sacrilegus. Tertio pmutat rone rei ab late ab eccia. et fit tripliciter. Prio qn sacz tollit de sacro. hbi gra. si aliqs caperet calice ab eccia ille pmutat sacrilegiu. Secdo pmutat sacrilegiu qn sacz tollit de no sacro. vt si aliqs caperet calice de domo sacerdotis ille itez pmutat sacrilegiu. Tertio pmutat qn n sacru tollit de sacro. hbi gra. vt si aliqs recipet pecunia de eccia: ibi om trit sacrilegiu. nam eccia e sacra: pecunia no non est sacra. vt hf. xvij. q. iij. Quisquis.

.i. talia ornamenta

Purpura: cortine, vel vestes ecclesiarum

.i. aptari .i. solenitatibus

Non exerceri debent festis laicorum

.i. ecciam .i. ventis

Ad templum currens latro publicus aut homicida

.i. puans teplu .i. scz teplo

Aut spolians illud: manet indefensus ab illo

.i. auxiliu .i. malefactis

Adiutor vel consultor: vel opem malefactis

.i. sustineat sup. latro

Distribuens: talem penam patiatur vt ille

Ubi ponit aliud documētū dicens. qd purpura continet. v. vestes ecciaz
nō pnt accommodari nuptiis laicor. Ad hūc ē. qz hūcōi v. vestes cōparate
ad landē dei z setoz eius. s; qd aliū dōz attribui deo z aliū hoibus agit lat
cis non dnt dēdē ornamēta ecciaz. Subdit vltim⁹ dicens. si aliq; latro v
homicida vel spoliator curreret ad ecciam ille manet ibi idē defensus. Etā
adutores z defensores eorū dē. s; ali; malefici vtiū libertate eccie. Notā
dū p. no. qd latro z public⁹ spoliator currēs ad ecciam non defendit ab ec
clesia. Pro qd notand⁹ qd ois malefactor currēs ad ecciam nō dōz trahi ab ec
clesia. S; tñ ab illa regula accipit publicus latro z nocturnus spoliator q
pnt trahi ab eccia. Et rō ē. qz ipi auxiliū legi; invocant sinistra vel male. qz
legem derelinqunt. sed tñ hō liber si ad ecciam fugit ipē dōz ibi defendi
z non dōz trahi ad mortē vel ad mēbroz; mutilationē. s; tñ ipē dōz lesio satis
facere. Secūdo notandū ē circa p. acta. dubitaf si religiosus offendit cler
cū vtz tenet ad tantā pñam sicut secularis. Rñ p distinctionem vel il
le offensus ē religiosus vel nō. si est religiosus z iesto non est enormis tē
poret absolui a suo supior. v. p. ab abbate vel prior vel guardiano. si
aut iesto est enormis. tunc indiget absolutione sedis aplice. Tertio no
randam qd modū dubitationis. an mulier pcutiēs clericū pñatit sacr
legiū vel nō. Rñ p distinctionē. tñ clericus est tenēs mulierē vel solo
p. o. vel sacro z p. o. s. Si solo p. o. z mulier pcutit clericū sententiē v
culū incurrit. Si aut p. o. z sacro simul. z tunc cum pcutit vinculū sine nō
incurrit. Atamē dicit doctores sacre theologie qd ē pueniēs qd talis mu
lier perat absolutionē. Ultimo notandum. dubitatur vtrum aliq; qd per
curreret nullū credens ipm ē clericum cōmutat sacrilegium. Videtur
qz non quia qñs credit eum esse z non est clericus tñc illa intentio nō fa
cit eum cōmittere sacrilegium. licet ipē percussit eum.

f. ^{sup. aliq} ^{.i. viro perdicente} **Omnia res proprias inhibente viro mortura**

^{.i. testamētū facere} ^{sup. bonis} ^{scz viro} **Ecclesijs legare potest: communibus illo**

^{.i. perdicente} ^{sup. mulier assignet} ^{scz vestes} **Defendentemihil: vestes quibus utitur he sunt**

^{scz qd p. p. laboribus acquisiuit} **Res proprie: vel si numeros habet speciales**

^{.i. p. sentēcie} ^{sup. de rebus cōtibus} **Permittente viro poterit dare femina quid vult**

^{bonis} ^{.i. contradicentib⁹} **Vir de mobilibus: pueris obstantibus atq;**

^{.i. v. o. sua} ^{testamentū m. facere} ^{.i. disposit⁹ ad mortem} **Coniuge: legare poterit pro se mortuus**

De testamēto

Summula Raymundi.

Eger signatus et dives si nequit ire
.i. scē terre

Ad terras sanctas cuius signū tenet in se
.i. puetis p tradicētib⁹ .i. pecunte

Inuit⁹ pueris poterit trāsmittere sumam
.i. in ppua psona

Quam deportaret si psonaliter iret
.i. i vtilitate

Si moritur terre sancte vertatur in vsu
pos nūmos. Subdit scdm documētū dī. q̄ vir p̄t assigre testamētū mulie
p̄tradictēre z et puer⁹. Et solū ē vez de reb⁹ mobilib⁹. q̄ si vellet legare
domū totā tē m̄r p̄t reuocare. Deīn subdit tertū documētū dī. si aliq̄s se
cisset vora ad loca sc̄toꝝ z iciderz i ifirmitatē magnā ita q̄ viā n̄ possit at
tigē. tē totā sūmā p̄t mitē quā psonalr potuissz illic p̄sūpisse. Et si p̄s
morē an̄q̄ illā sūmā illac destinaz. tē illa sūma dz p̄t i vsum pietatis
P̄no no. qd̄ sit testamētū. vñ testamētū sic describit. Testamētū ē n̄e vo
lūtaz i his q̄ p̄t morē fieri volum⁹ exp̄ssio. Et dī: notat⁹ p̄t morē q̄ si fi
erz an̄ morē tūc n̄ dicēf testamētū sz mag⁹ legatū. Sc̄do no. q̄ testamētū
fit duob⁹ mōis. P̄no i sc̄pto z corā idoneis testib⁹. In sc̄pto qn̄ eligit ex
quorū: z ad h⁹ vocāf testes idonei: z scribit carta sub sigillo cū signo pu
blico. Sc̄do testamētū fit qn̄ vocāf testes idonei z exequorū erigit idos
ne⁹ sine carta. Tertio no. s̄ra dīc q̄ m̄lieres maritate n̄ p̄nt facē testamētū
de reb⁹ cōib⁹ absq̄ p̄sēu viri. P̄no illo ē sc̄d̄ q̄ res sūt i duplici vna q̄
qdā s̄t res multenb⁹ appropate. vt s̄t eaꝝ vestim̄ta z p̄p̄la capis. Alie s̄t
res vtroq̄ appropate. Et alie s̄t res vtriusq̄ appropate. Et d̄ p̄nt m̄l p̄t le
gare viro p̄tradictēre. z h⁹ dz fieri cū moderatiōe ne vir ḡuet i onē m̄imo
niali. Quarto no. si aliq̄s decubēs p̄mpre p̄dēt loq̄lā. si testamētū libēt ass
scribēt irātū testamētū. tē ibi dubitat⁹ vtz h⁹ testamētū sz vel n̄. P̄bi r̄hdent
doctores iur⁹ q̄ sic. sc̄z tale testamētū ē legatū seu tener ad iñi acti vocerit
nus exp̄ssisset. q̄ p̄ sola signa hō p̄t legare testamētū suū. Quito ē no. si ab
q̄s sac̄dos decederz tē ibi dubitat⁹ qd̄ de reb⁹ suis eēt agēdū. R̄n̄ sub tri
plici dist. vñ q̄ ille sac̄dos h̄bet bona ecclesiastica t̄m vñ bona m̄imōdialia t̄m
vñ illa bōa s̄t s̄l mixta. si p̄mo mō. tē sac̄dos d̄ ist⁹ reb⁹ n̄ p̄t facē testamētū.
q̄ bōa ecclesiastica succēdūt solū ecclie z successorib⁹ ei⁹. si sc̄do mō tē sac̄dos
d̄ bis licite p̄t facē testamētū. z eīd̄ ist⁹ q̄ p̄p̄s laborib⁹ acq̄sūt. si aut̄ illa
bōa s̄t mixta tē d̄nt d̄uidi. ita q̄ p̄ma ps illi⁹ dz venire ad vtilitatē ep̄i. sc̄da
ps ad vtilitatē ecclie. tertia ps ad vtilitatē paup̄ez. q̄ta ps ad vtilitatē
i uoz amicorū. Et n̄ d̄nt illa bona dari ad man⁹ amicorū. q̄ alio vtilite p̄e
derēt circa illa bona ea retinēdo: sic q̄ nō h̄re enī p̄tm in vsum ecclie. z p̄
tūm in subsidiū paup̄ez. mō si hoc fieret tūc ḡuet peccatū p̄mitteret. z q̄d̄

Capitulum
i q̄ aut̄ vñ: b
tmiare d̄ sc̄las
mēt⁹. Et trabū
tur ex tali cap
tlo tria docum
ta Quoz p̄mū
tē ē. q̄ sc̄la nō
p̄t assigre testa
mētū viro p̄ra
dicēre nisi h̄bet
ppas res vñ p
pos nūmos. Subdit scdm documētū dī. q̄ vir p̄t assigre testamētū mulie
p̄tradictēre z et puer⁹. Et solū ē vez de reb⁹ mobilib⁹. q̄ si vellet legare
domū totā tē m̄r p̄t reuocare. Deīn subdit tertū documētū dī. si aliq̄s se
cisset vora ad loca sc̄toꝝ z iciderz i ifirmitatē magnā ita q̄ viā n̄ possit at
tigē. tē totā sūmā p̄t mitē quā psonalr potuissz illic p̄sūpisse. Et si p̄s
morē an̄q̄ illā sūmā illac destinaz. tē illa sūma dz p̄t i vsum pietatis
P̄no no. qd̄ sit testamētū. vñ testamētū sic describit. Testamētū ē n̄e vo
lūtaz i his q̄ p̄t morē fieri volum⁹ exp̄ssio. Et dī: notat⁹ p̄t morē q̄ si fi
erz an̄ morē tūc n̄ dicēf testamētū sz mag⁹ legatū. Sc̄do no. q̄ testamētū
fit duob⁹ mōis. P̄no i sc̄pto z corā idoneis testib⁹. In sc̄pto qn̄ eligit ex
quorū: z ad h⁹ vocāf testes idonei: z scribit carta sub sigillo cū signo pu
blico. Sc̄do testamētū fit qn̄ vocāf testes idonei z exequorū erigit idos
ne⁹ sine carta. Tertio no. s̄ra dīc q̄ m̄lieres maritate n̄ p̄nt facē testamētū
de reb⁹ cōib⁹ absq̄ p̄sēu viri. P̄no illo ē sc̄d̄ q̄ res sūt i duplici vna q̄
qdā s̄t res multenb⁹ appropate. vt s̄t eaꝝ vestim̄ta z p̄p̄la capis. Alie s̄t
res vtroq̄ appropate. Et alie s̄t res vtriusq̄ appropate. Et d̄ p̄nt m̄l p̄t le
gare viro p̄tradictēre. z h⁹ dz fieri cū moderatiōe ne vir ḡuet i onē m̄imo
niali. Quarto no. si aliq̄s decubēs p̄mpre p̄dēt loq̄lā. si testamētū libēt ass
scribēt irātū testamētū. tē ibi dubitat⁹ vtz h⁹ testamētū sz vel n̄. P̄bi r̄hdent
doctores iur⁹ q̄ sic. sc̄z tale testamētū ē legatū seu tener ad iñi acti vocerit
nus exp̄ssisset. q̄ p̄ sola signa hō p̄t legare testamētū suū. Quito ē no. si ab
q̄s sac̄dos decederz tē ibi dubitat⁹ qd̄ de reb⁹ suis eēt agēdū. R̄n̄ sub tri
plici dist. vñ q̄ ille sac̄dos h̄bet bona ecclesiastica t̄m vñ bona m̄imōdialia t̄m
vñ illa bōa s̄t s̄l mixta. si p̄mo mō. tē sac̄dos d̄ ist⁹ reb⁹ n̄ p̄t facē testamētū.
q̄ bōa ecclesiastica succēdūt solū ecclie z successorib⁹ ei⁹. si sc̄do mō tē sac̄dos
d̄ bis licite p̄t facē testamētū. z eīd̄ ist⁹ q̄ p̄p̄s laborib⁹ acq̄sūt. si aut̄ illa
bōa s̄t mixta tē d̄nt d̄uidi. ita q̄ p̄ma ps illi⁹ dz venire ad vtilitatē ep̄i. sc̄da
ps ad vtilitatē ecclie. tertia ps ad vtilitatē paup̄ez. q̄ta ps ad vtilitatē
i uoz amicorū. Et n̄ d̄nt illa bona dari ad man⁹ amicorū. q̄ alio vtilite p̄e
derēt circa illa bona ea retinēdo: sic q̄ nō h̄re enī p̄tm in vsum ecclie. z p̄
tūm in subsidiū paup̄ez. mō si hoc fieret tūc ḡuet peccatū p̄mitteret. z q̄d̄

flat poteres huic crimi resistē & si resistit: sit rei i tali crimie. q̄ b̄ea sac̄do
tū vtiq; fm illā insticiā i q̄tuor pres dnt diuidi vt pdictū ē. Ultimo noz
tandum est. dubitatur vtrū vsurarius manifestus p̄t facere testamentū
Ibi r̄ndent docto. q̄ non: nisi ipse vsurarius satisfaciāt prius de vsuris.
vel q̄ ad minus cautionē sufficientem p̄stet d̄ satisfaciōe & vsuris.

.i. vir .i. duas vxores talis homo.

Qui binas duxit mulieres bigamus hic est

→ talis homo sic dictus .i. ad ordinē sacerdotij.

Bigamus admitti non debet in ordine sacro

sup. puellam .i. matrimonialr incorrupta

Corruptam si duxisti pro virgine: non te

.i. iste .i. remoueat

Error hic excusat: quin pellat ab ordine sacro

.i. an m̄rimonū cognouisti m̄rimonialiter

Quam deflorasti si duxisti minus obstat

.i. legitime duxisti p̄ verba de futuro

Si desponsasti binas et noueris unam

sup. ad sacros ordines

In tali casu procedere non inhiberis

.i. puella .i. castitatis

Virgo tibi nupta si virginutatis honore

.i. deflorata .i. anq̄ sup. carnalr

Prepoliata prius fuerit q̄ noueris ipsam.

sup. idē nescis .i. in hac deceptiōe

Istud et ignores: ista non fraude tueris

.i. carnaliter illo noīe diceris

Si cognoscis eam quin bigamus inde voceris

.i. castitatē voueas sup. aliquā incorruptā.

Si votum casti facias: ac inde puellam

sup. matrimonialr .i. infringendo

Duxeris intactam: quia votum transgrediendo

.i. transgressus .i. p̄sbyteratus

Precurricatus es: inde tibi sacer ordo negatur

.i. mulieris .i. post obtū talis homo

Huius post mortem: mihi bigamus esse probaris.

.i. vxor in aliq̄ fornicatiōe manifesta

Si tua sit contunx in adulterio tibi nota

Summula Raymundi

sup. te mulieri .i. post adulteriū erte
Commiscendo sibi sua probra: bigamus extas
.i. notū sit .i. adulteriū viro talis hō ipō
Si sonat hoc idem de te sis bigamus ex te
mulieris .i. adhereat.

Si dubium crimen huus sic pendeat et lis
.i. iura carnalia mulieri exigenti

Debita carnis ei reddas de iure petenti

Quod est aliud caplm huius tractatus. In q magi intēdit determinat q
bigamo dīcēs: q ille dī: bigam⁹ q accipit duas vxores succēssive. z nullus
talis dī admitti ad sacros ordines. Deinde subdit. alta documēta dīcens
si aliq accipit corruptā hginē: z credit eē hginē: ea mortua nō pōt arin
gere sacros ordines: nec ille error eū excusat: s; si ipemet dīstolā: eā: z po
stea sumēt eā ltime: tē hoc min⁹ obstat. Subdit scdm documētū dī. si al
q desponsat; se ad duas mīeres: z solū vnā cōgūit; ille nō inibet pcedē
ad sacros ordines. Tertū docu. ē. si aliq puellā tibi nuptā q pū ē spoli
ata hōie hgitat; z si tūc cōgscēs eā tñ vocēs bigam⁹. Quartū docu. est
si tu fecisti votū ptnētie: z postea nā istigāte accipias vnā tractā puellā:
tūc tu es pūaricat⁹ q sacz ordinē nō potes attingē: z p mortē illi⁹ biga
mus reputat⁹. Ultimū docu. ē. si mulier tua ē publica adultera te sciente
z si pmissuer; ei er; bigam⁹. z hoc idē dī te viro ē itelligēdū si trāsgredie
ris thoz itimū. z lz ipa ē publica adultera: tñ ea postulare debita carnis
a te dī iure dēs; et reddē. Sz postulās i qtuor tptb⁹ z alijs circūstāijs p
hibitis peccat z nō reddes. Notādū pmo. qd sit bigam⁹. vñ bigam⁹ sic de
scribit. Est psona irreglar; q p̄trahit cū vnā z dēiū cū reliq; lz bigamia sic
definit. ē irregulantis pcedēs ex fedē ptugalit vel ex aliq illi annexo. vel
ē viciū pueniēs ex diuisione carnis. eo q vnto vtri z mulier; feat vntonē
xpi cū eccia. q vnto oīno ē simplex. z sic bigam⁹ dī: a bis qd ē due z gama
mulier qsi duas hñs mulieres. vel aliq accipiat cū duabus mulierib⁹
Scdo notā. illd viciū sit multiplr. Pūo qñ aliq p̄trahit mīmonū cum
vidua: tūc tal dī: bigam⁹. Scdo sit qñ aliq recipit duas muliēs i duers
p̄tib⁹ z tptb⁹. sic q qñ vnā mort; q tūc aliā ducat Tertio illud vitium sit
qñ aliq ducit duas mulieres sil z sel: z mittit sibi eas copulare. Quare
to sit qñ aliq hz vnā vxorē dī iure z aliā sine iure. s; bī gfa: vt ille q habet
vnā vxorē ltimā: z aliā cui cōmiscet carnalr ille dī bigam⁹. Quarto quan
do aliq cōmiscet sue vxori quā scit eē adulterā. sic q p̄ adulteriū reddat
illi iura ptugalit: ille erit bigam⁹. Sexto qñ aliq credit se p̄trahē cū vir
gine z p̄trahit cū muliere: iste error nō excusat eū: quin vtiq; erit bigam⁹
Et istis sex modis sit bigamus q diligenter sunt p̄siderandi: nā sunt nes
cessari; q nullus raliū i ordib⁹ sacris pcedere pōt. Ultimo notandum.
dubitat. si aliq cognosceret hginē aū mīmonū cū qua postea p̄trahit
mīmonū. vtz ex hoc fiat bigamus. Et vtz q sic. q talis nō ducit hgi

De sortilegijs

nem sed corruptam. ergo talis erit bigamus. Ad hoc respondetur q talis
nō est bigamus: quia talis non diuisit carnem si saltē scit eā cognitā solū
ab eo: si ab aliq alio viro. si pō cognita ē ab aliq alio viro. tē cēset bigā?

Inc ego deberē recitare supstitiōes
post hoc .i. dicē .i. sortilegia

Quas faciunt hoies stulti: qb⁹ ificiūtur
supstitiōes .i. insipientes .i. pdenāf.
.i. corrigi .i. masculozū

Simplicitas potit cōpesci stulta virozū
doctoz .i. ppetet .i. supstitione

Sed q̄s sortilegas p̄pescet ab hac mliēs
.i. neq̄tas mulierū .i. manifestare

Sectas et trufas harū q̄ scribere vellet.
.i. ule trufas

Non completeret eas vituloz pellib⁹ octo
haz muliez .i. innumerabiles stulticijs mlieres

Stulticie mille vl̄ plures sunt q̄bus ille
potit .i. p mortali pctō .i. est manur

Utunt mortis p labe tamen reputatur
.i. literatus .i. magister .i. cōsbendere

Clericus aut scriba nō est q̄ possit h̄e
incantationū mulieres.

Harū noticiam: tū manet hec apd istas
.i. documentū stulticijs

Non est cōsiliū de talibus enumerandū
pro q̄ talis stulticia celi maris

Nāq̄ caret nūero veluti stelle vel arene
mulieres cōpellant .i. ab ill̄ incantatiōib⁹ .i. nisi

He cōpescant desistere talibus: et ni
tubet .i. doctozes sacri v̄culū exēdicatiōis

Qd docet ecclesia faciāt: sentētia banni
incātraces corupre .i. puniantur.

Has cōtra detur: deprehēse corripiantur
.i. acrius mulierū .i. nequicie

Strictius vt harū sic stulticie reprimā
k z arene mar; z tles incātraces p̄pescēde z p̄pellēde st a talib⁹ d̄sticē: z ni

istud est vltimū
caplum hui⁹ tra
ctatus. In q̄ ma
gister vult deter
minare de sort
legijs dices. ego
deberē post illa
tam dca enume
rare incantatiō
nes q̄s aliq stul
ti hoies faciūt q̄
bus ipi inficiunt
tur z ipa simplē
stira simplicitas
viroz p̄ cōpesci
sz q̄s tūc compe
scer icātraces
vt desistant ab
hac stulta simplē
citare. quasi dice
ret nullus. Et si
quis vellet scri
bere trufas haz
muliez ille si pos
set illas scribere
i octo pellib⁹ vi
tulozq̄ stulticie
tales sunt vltra
numez. Et nō ē
aliq̄s clenc⁹ vel
scriba tam doct⁹
q̄ pōt cogscē mo
dos incantatiō
nū. z tō non ē all
qd̄ siliū q̄ tales
modi enumerē
iuxta illas incā
traces seruant
q̄ sunt innumera
biles sic stelle ce
li z arene mar; z tles incātraces p̄pescēde z p̄pellēde st a talib⁹ d̄sticē: z ni

Summula Raymundi.

si desistant dñt acriter anathematizari z corrigi vt eaz malicia desinat.
C Notādū p illo qd fit sortilegiū. vñ sortilegiū sic dñfunt. Est qdā sup
nitrositas vel ars diuinādi vñ futura iuestigādi. vñ dñare idē est q futu
ra iuestigare. z sic dñatio ē ignoti seu futuri iuestigādi. z merito tal sub
tilitas n̄ dñ scia: qz ē dñūero maloz. s̄ ois scia ē dñūero bonoz honoz abt
lū: vñ i premio libu dñ aia. Secdo notā. autor vult q tor s̄ spēs sortilegij
q̄t sunt stelle celi z arene marj. z illas n̄ declarat ne audietes opē istas.
iō tacite nobis dñ eis desminat. Est in sciēdū q qddā sortilegiū fit i terra
qddā i aq. qddā i aere. qddā i igne. qddā i mortuis. qddā i garritu autū z
sic dñ alijs spēs. Sortilegiū qd fit i terra dñ geomātia. z dñ a ge grece qd
ē terra līne z māros dñatio q̄si diuinatio facta i terra. Sz qd fit in aq dñ
hidromātia ab hydros grece qd ē aq līne: z māros dñatio q̄si dñatio sa
cta i aq. Sz qd fit i aere dñ areomātia. z dñ ab aere z māros dñatio. Sed
qd fit i igne dñ pyromātia. a pyr qd ē ignis z māros dñatio. Sz qd fit in
morte dñ necromātia. z dñ a necros grece qd ē mors līne z māros dñatio
Et tal dñatio fit q̄si mortui cogūt z iurāt resurgē. z ad interrogata n̄
dere. s̄ qd fit i aspectu autū dñ auspiciū. z dñ ab aus z specio. q̄ i simpli
nō ē i vñ. z vñ itarū sic video. q̄si futura vldēs cognosces i aspectu autū
Sz qd fit i garritu autū dñ auguriū: z dñ ab aus z garrito: qd ē car auē dia
mare q̄si futura cogēs ex garritu autū. z sūt multe alie spēs q̄ scribi nō
pnt z ihibere s̄. z g oēs q̄ istj i s̄stūt peccār mortāl. An dñ scūs Augult.
Qui oib̄ istj i s̄stūt scūt se fidē dei dimiuisse. z irā dñ gūter incurisse.
Tertio nota. dubitat vñ cleric⁹ p̄t facē experimentū. Nā sub dñtūctōe
q̄ si illud seu tale experimentū fit p̄ aliquā certā sciam: vt puta p̄ astronomi
am z nō p̄ inuocationē demonū aut scias phibitas: tūc licitū est fieri. Sz
fit p̄ inuocationē diaboloz vel p̄ iurationē tūc est illicitū fieri: q̄ iste qui
facit tale experimentū obligat se eterne pene. Quarto notā. dubitat dñ lau
cis q̄ stant in medio chori z mittūt cantare missam p̄ defunctis. z hoc pro
tanto vt petant mortē suoz amicoz vel inimicoz. vñ ibi fit sortilegiū
Nā q̄ tal laicus dñ ab ecclia grauitē puniri p̄ tali facto. q̄ ē sortilegiū
Sz si talis hoc faciēs ē sacerdos: tūc ipse dñ i carcerari z ab officio suspēdi
Quinto notā. dubitat vñ isti p̄mittūt sortilegiū q̄ dicūt q̄ eis obuiat
lepus vel monachus i via: tūc h̄nt disfortunū. vel q̄si dñ mane: sicut i carhe
dia sc̄i petri p̄mo apparet passer: tūc dicūt se h̄re fortunā: s̄ si appet eis
coarctz tūc dicūt se h̄re disfortunū. Ibi r̄r q̄ ibi i veritate est magna spe
cies sortilegij. z hoc credēs mortāl peccant. z sunt excoicandi: z vñ la
tissacere de illo. z nisi fatissaciant obligant se eterne dñationi. Tūo du
bitatur de mulierib⁹ q̄ dicūt angelū p̄transire campo s̄ z dianā deā paga
noz silvas. z numerabilē multitudinē mulierz sup q̄sdā bestias eq̄tare. z
sic dñ alijs trufis. vñ hoc fit spēs sortilegij. Dñm q̄ est ḡuis spēs sortile
gij. q̄ angel⁹ sathane trūphat i eis z trāfigurat se i angelū lucj: z sic mu
lieres decipiunt p̄ angelū sathane. z nō ē mix. q̄ mulieres s̄ debiles i
stabiles i aīo. z cōparant aq: q̄ sicut aqua sicut faciliē trans̄it z labiē sic z
mulieres faciliē ruunt seu labunt in sortilegiū et in sectas hereticas

I Circumspectus dñi crimina presbyter audit
.i. puidus .i. pctā p pfectionem
.i. cōfidentes. f. psona. f. sit .f. psona

Circa personas, que pauper, debilis, et que
.i. scīs ignara .i. diues

Sana, vel infirma, locuples, vel in ordine sacro
.i. robusta .i. debilis .i. aliena

Fortis; vel fragilis in corpore; que peregrina
sup. et dñi videre .i. portando

Que sit deuota, que sit munus apta ferendo
.i. pñiam .i. pctis .f. illud mensuretur

Penam pro viciis: totum moderetur: in ipsis
.i. pfflor subueniens pctis medicinas

Presbyter occurrens viciis medicamina contra
sup. pñtētes .i. ad penas purgatorij

Imponens; et eos ad purgationa mittens
sup. pñtēter .i. melius .i. ad celum sup. pñtēte

Si nequit vtilius; et ad vltiora reducat
.i. pctā sed corriget populi .i. publica

Crimina non celet plebis manifesta sacerdos
.i. pñiaz agat .i. iustum emēdet pctā

Donec peniteat; et vt est dignum luat ipsa
.i. sacerdos .i. faciem .i. misericōie .i. pctōib⁹

Presbyter ostendat vultum miserantis; et istis
.i. callidus

Lena preponat si dispensat alijsq;

Dulcia preponat quibus est leue fortia ferre
.i. abstincens .i. benignus

Sobrius et castus humilis pius atq; pudicus
.i. callidus

Simplex et prudens vt serpens atq; columba
sup. sit

Pacificus mitis discretus presbyter omnis
sup. sit .i. peccata. f. manifestet

Hic mortem subeat citius q̄ crimina probat

De professione

ignatio: q; forte ignoat ignarus q; tale pctm tñi aggrauat. Quinto cõfessor d; respicere sexũ: vtz sit vir vel mulier q; ipi viro maior est inũgẽda pñia q; mulieri. Sexto d; respicere cõditionẽ psonẽ. f. an sit debilis v; sana. an pauper vel diues. et an sit in infirmo medio vel summo gradu v; statu. q; pñ hoc alit 7 aut d; illi pñia inũgi: q; supbo d; inũgi hũltis oĩõ auaro d; inũgi elemosy naz largito: luxurioso carnis maceratio. iracũdo charitas 7 dilectio. 7 sic d; alijs. Septimo cõfessor d; respicere ipõ. scz i q; tpe sit ppetratũ pctm. f. vtrũ peccauit i tpe sacro vel i tpe nõ sacro. De tano d; respicere locũ. f. an pctõ: peccauit i loco sacro vel i loco non sacro q; si pctm ppetrasset in tpe sacro vel in loco sacro: tũc maior pñia eẽt peccatori inũgẽda q; si ppetrasset pctm in tpe nõ sacro vel in loco nõ sacro. Circo noran. q; cõfessor d; celare pctã manifesta. sed si non velit aliq; penitẽtiã agẽ poss; eũ manifestare corã oĩ ppo 7 ipm respõdẽ vt p hoc in ducat ad agẽdũ pñiam. Et si eẽt aliq; magn' pctõ: q; desperaret iste deberet induci p cõfessionẽ ad pñiam agenda allegando miscõ: a; dei sic d; cendo. Deus glouosus est multũ misericors 7 non vult mortem peccatoris. sed magis vt agar penitentiam pueratur et viuat.

p ^{manifesta .i. occulta sup. aliqua} **ublica priuata solennis erit vicinorum**

^{.i. diuidi} **Pena modis eadem vult distingui tribus istis.**

^{sup. penitẽtia .i. tenet} **Est hec solennis quam quadragesima seruat**

^{.i. aliqũe qñ .i. eps inducit in tali claustro} **Vel quem dum presul in claustrum mittit: vt illic**

^{.i. pctã .i. mĩdet pñiam degradatus} **Inclusus sua probra lauet: sed clericus illum**

^{sup. pñia .i. pprio parrochiano} **Non faciat: nisi sit priuatus ab ordine sacro**

^{.i. faciat pñiam publicam} **Publica quam quis om proprie dicat manifeste**

^{sup. pñia .i. delicta confiteris} **Et peregrinetur vel agat penam manifesta;**

^{sup. est ille hõ oĩ die sup. pñiam priuatam} **Est priuata tua peccata quando fateris**

^{.i. confessio oris .i. peccatum} **Secrete: felix qui quotidie facit illam**

Ps. cor. opus. labem viciorum destruit omnem

Summula Raymundi

sup. pnoiatio .i. absit sup. penitenti pdest In ista pte aucto
Si tribus his unum desit modicum valet illa distigu pnia
sup. i monasterio sup. sacerdos ces. q. triplex est
Inclusus monachus, alienus religiosus. pnia. i. solenig pu
.i. interponant sup. pessione audiedo blica: puata So
Non intronittant se de curis animarum q. sacri cora po
vocati .i. populo pulo in qdragefi
Si non electi fuerint a plebe: vel eius ma: vt qn aliqsp
.i. epō in istis officijs. epm induant ad
Prefule: si sit vt abbas his consentiat hor. gar pnam: z tale
puentent sup. hō .i. sacerdotē pniaz pē aliqō cle
Auditur licite vagus et peregrinus ab oī ne? pagē nisi pns
sup. pprius sacerdos .i. pctā .i. sacerdos sit pua? sacro co
Dū tu assentit tua crimina quibus audit ca ē qua qō pprio
sibi. s. facere pegrinatōnē manifestā. Sed priuata est qn qō cōfitef lecte
te pctā sua. Et subdit. felix est ille hō qui talē pnam quotidie agit. Sub
dit (os). i. pffesso oris (cor). i. cōtritio cordis (opus). i. facti factio. hec tria
delēt oīa pctā z maculas vicioz: et si aliqd illoz trū defuerit pnia erit mo
dica. i. frustra. Subdit p modū doctrine aliud notabile dicit. q. nlls mo
nachus seu heremita dō se intronittē de curis aiaz: nlls ipse spāl a vno
aplico fuerit pcessus vel ab epō: atq. si abbas eoz monachoz ipis penna
at tūc pnt audire pffessionē: z hoc ē vep si sit ex p sensu plebani. Subdit vt
terius q. quibus pegrinus pnt pffertit cuiusbet sacerdoti. Subdit q. licētūre
pastore tuo quibus sacerdos pnt audire pffessionē tuā. Notandus primo fra
de pnia solēni: z illa fit p pctis enormib: vt est parricidū. maritidū
fratricidū z c. Et modus hui? pnie hī i canone. z est talis. Volētes penite
re: solēnt ventant in capite telunif vbi est: sedes epī: z repntēt se an foras
ecclesie duris iduris velib? nudis pedibus z caputib? z hoc est vep si est
vir: si autē est mulier tūc et indulget tonsura capitis z detectio. z dnt stare
facie declinata ad terrā: z sic hīru z vultu sunt ptestātes se cē eos z epus
reos ad ecciam introducat z legat cū mīstro seprē psalmos pniales ptra
tus i terrā z lachrymose p hoc surgēs ponit aquā bndictā i manū pffren
tis z cineres caputib? ipont. Deū epūs lachrymabili voce sic dicit. sicut
adā p pctm eiecr? fuit d paradiso: si tu esciendus es ab eccia: z tūc pccat
pnt epus vt extra ecciam remoueat. et in transitu epūs cū suo clero cantat
hoc rñsolū. In sudore vult? tui z c. vt hī in Genesi. Et tunc ille penitens
manet electus extra ecciam vsqz ad diē cene. i. qntā feriā an pascha. Tūc
itez eo redēte ad ecciam a pprio suo sacerdote pnt introduci: z ipē pnt
esse dno officio vsqz ad octauam pasche: s; nō cōmunicet nec osculū pas
euz cōmunicans sumat. Post hoc iterū debet manere extra ecclesiam vsqz

ad die ciner. et facit hoc tamdiu ol anno donec ephs cũ eo miscōi dispēset
 et dieb⁹ dñicas se publice añ valuas eccle flagellat. et i citate añ cruce hoc
 idē faciat. et tal⁹ dñi solēnt penitēs: vt inuit lra cũ dñi. (Hec ē solēnis). Sed
 endū scdo. q̄ q̄libz agēs pñiaz solēnt erit irreglar. et hoc ē vey si tal⁹ pñia
 sit illi iūcta a iudice: s̄ sec⁹ eēt si altq̄s agēt talē pñiaz ex ppo nutu: licet
 fac scūs iohēs baptista et maria magdalena ppter merā cordis duoridz
 Tertio nota. lra dñi. felix ē ille hō q̄ puatā pñiaz facē q̄tidie: q̄ q̄tiscunq̄
 hō vulnerat toties idiget remedio medicine: s̄ hō q̄tidie vulnerat ex il-
 lo q̄ q̄tidie peccat: q̄ pctā s̄ vulnera aīe. et sic hō q̄tidie idiget remedio q̄
 remediū ē pñia puata. q̄ p pñiam curat aīa q̄ p pctm vulnerat. Quarto
 no. q̄ mōachi et altēi sacerdotes si dñt audire p̄fessōz q̄ audie p̄fessōz p̄
 tinet ad p̄pūi sacerdotē: s̄ monach⁹ si ē p̄p⁹ sacerdos: q̄ si hz curas aīaz
 P̄o q̄ scidū q̄ p̄pūi sacerdos dñi mltip̄t. P̄o dñi p̄pūi sacer. q̄ hz iurisdī-
 ctione ordinarīa sicut ep̄t vel p̄pūi plebant sūt. vñ q̄cūq̄ p̄stet ep̄o suo a
 pctis absolut. scdo p̄pūi sacerdos ē q̄ hz iurisdīctōz p̄ncipalissimā. et sic
 papa dñi p̄pūi sacerdos. tertio p̄pūi sacerdos dñi q̄ hz iurisdīctōz dele ga-
 tā: sic sūt illi q̄ s̄ p̄uilegiati ab ep̄o vel papa: vt dñi d̄ frīb⁹ minorib⁹ et p̄dī
 carolū⁹: s̄ tñ ad huc s̄nt frēs qñ volūt h̄e p̄fessōes mittūt eos ad ep̄z vt
 det eis auctoritatē absoluendī. Ultimo p̄pūi sacerdos dñi q̄ hz bñficiū alt
 q̄ curatū. mō q̄libet prochtan⁹ ad mīn⁹ s̄el in anno p̄pūo sacerdoti tene⁹
 p̄stet: q̄ illi⁹ ē portare curā aīaz. Vñ nulli sacerdoti ē licitū de foro alte-
 rius altq̄e recipere ad pñiam. nisi sit cũ p̄sensu p̄pūi plebant. Ultio notā.
 q̄ q̄libet p̄pter ignoratā sūt p̄pūi plebant: p̄stātū magis intelligētē vt
 sitare vt in p̄fessōe meli⁹ expediat: sed tñ hoc vtiq̄ d̄z fieri cũ licētia ple-
 bant p̄pūi. Et quo tunc elicitur q̄ nulli sacerdotū est licitū de foro alte-
 rius altq̄e ad pñiam recipere nisi cum licentia sui plebant.

.i. plebano sup. homo sup. aliū

Presbytero infirmus absente suo petit omnem.

sup. habere sup. sua peccata

Quem poterit: si presbyterum cui confiteatur

.i. h̄e p̄t sup. simplex

Non habeat: laicus confessor vel mulier sit

sup. aliq̄e .i. crimina .i. p̄stendū

Ad baptizandum vel cordis probra fatendum

.i. in extrema necessitate

Mortis in articulo sufficit omnis homo.

sup. hō bonum .i. pctō .i. p̄t

Quis consilium dare pro facto valet illud

.i. auctoritate superioris .i. firmū sup. illud

Nomine prelati: sed vt ille ratum teneat quod

¶

Summula Raymundi

sup. p. prius .i. als
Fecit confessor: alioquin non valet illud
Si confessor: em te fecit episcopus esse
.i. pctis .i. in iunge .i. demantur
Pro vicijis penas inflige sed excipiuntur
.i. excoicatione .i. in altq^o casib^o.
Qui sunt in banno: quos non soluas aliquando
.i. de eo qd^o p^oinet ad solum papam:
Nec de solenni facto quid pertinet ad te
.i. in articulo mortis iponas infirmu
Si sit in extremis tunc iniungas: et eundem
.i. ad papam deus .i. sanu hoc e^o q^o ualuerit
Ire papam dominus dum saluum fecerit ipsum
.i. grande peccatum .i. absoluat
Factum solenne sibi solus papa resoluat

Hic autor ostendit q^o sit p^ocedu suo s^o p^o s^o abute: q^o p^o d^o d^o e^o q^o n^o n^o sit
p^ocedu n^o p^o sacerdoti. z hoc t^o m^o g^o de cla. mag^o d^o. si tu p^o s^o e^o abno
tuc tu infirm^o exis potes p^o s^o t^o culibz sacerdoti. z d^o: si infirm^o h^o p^o h^o cle
ricu t^o p^o s^o t^o laico: si h^o p^o h^o laicu tuc p^o s^o t^o multi eni ca^o necu at^o: q^o i
articulo mort^o q^olibz p^o baptizare z etia p^o s^o t^o audire: hoc t^o fieri v^o in
noie p^o lat^o. i. sup^o t^o s^o p^o s^o h^o v^o. Subdit d^o. si eps dat tibi autoutate
tuc tu potes culibz i^o i^o p^o s^o t^o p^o pctis: s^o ill^o q^o s^o excoicati i altq^o caus^o
si potes dare absolutioz. nec etia des te d^o solenni facto itromit^o: nisi h^o si
eret i articulo mort^o. q^o i illo casu potes te itromit^o e^o solenni facto iniugen
do p^o s^o t^o p^o altq^o enormi: s^o t^o hoc v^o fieri sub p^o d^o t^o d^o: v^o si p^o ualcat q^o pap^o
adeat p^o absolutioe v^o ep^o m. Notadu. Ista d^o q^o laici p^o s^o t^o audire p^o s^o t^o s^o
L^otra. nisi e^o p^o s^o t^o d^o. nisi ille q^o h^o auctoutate: s^o laic^o h^o h^o auctoutate: s^o g^o
z. Notat nota e^o d^o se: q^o auctoutas req^orit i p^o s^o t^o d^o: s^o minor p^o i hoc dicto
Quoz remiserit p^o t^o a^o. z hoc dictu solu i^o i^o s^o t^o d^o p^o s^o t^o z successioib^o
eoru d^o. i. d^o p^o s^o t^o s^o. In oppositu e^o ista: et etia h^o Jaco. ca. ij. vbi d^o. L^octi
alterut^o p^o t^o v^o a. Sup hoc d^o glo. q^o hoc dictu no intelligit solu d^o sacer
dotib^o. s^o etia d^o laic^o. Propt q^o d^o dubiu nota. q^o claus e^o multiplex. P^o s^o
e^o claus auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e^o d^o m^o t^o p^o t^o. z illa e^o cla
uis p^o p^o s^o t^o auctoutat^o. z illa h^o sol^o d^o. q^o sol^o dei e

no e pñtēdū. s; qñ pñt hñt xpiani hoies tē s; fñct sola pñtito cordis cū pñ
 posito pñtēdū. Scdo notā. dicit aliqñ hñe laico e pñtēdū. Bñr qñ articulo
 necessitas scūbete nō gñs est pñtēdū laico: s; mult; d; caulis pñmoyt cō
 fñctis informet qñ si i tpe necessitatis nō e sacerdos pñs. si tūc pñtetur
 laico tūc tpe ab eo aliqua pñt pñtēdū ad pñtitionē cordis. qñ cōfñtito
 oia sua dēletet. Scdo pñt oñōne: qñ tal; pñfessor tenet rogare z orare deū p
 eo. Tertio pñt iustificatiōne: qñ o; eū hñe scādalu z erubescētā. qñ laicū. qñ
 erubescētā e marīa ps pñe. Quare pñt tpe necessitatis nō gñs e pñtēdū
 laico. Tertio notā. dubitā ē aliqñ an pñt pñtēdū nūciū vñ pñt pñtēdū aliqñ
 possit pñtēdū. z vñd; qñ sic. qñ pñfessio e suo pñtō sacerdoti pñtēdū reuelatio s; hñ
 pñt fieri pñt nūciū vel pñt i fñs gñ tē. Scdo sic pñtēdū idē. pñfessio o; fieri pñtō sa
 cerdoti. vñ pñtēdū e. s; sacerdotē exñte longe ab iñfimo pñt illi pñtēdū scri
 bi. pñt nūciū dñstātā loci. igit sequit qñ pñt pñtēdū pñtēdū. In oppositū
 ē scrius Aug⁹. di. Qui pñtēdū peccauerit pñtēdū peniteat. Bñr pñtō ore
 fit pñfessio fidei ad Rom. vii. vñ sic dñ. Proprio ore fit pñfessio pñtēdū. Bñdēf
 tñqñtū cōfñssio ē actus sacri alt; pñtēdūne iñftrutiōis: tūc nō o; fieri pñtēdū scri
 ptum nec pñtēdū. sed tpe nō cessitatis ille actus est mentō. Per hoc ad
 argumētū pñmū rñdetur. Licet pñfessio est pñtēdū reuelatio. tñ vñtra hoc re
 quiritur debitus modus pñtēdū circūstantias causatus. Ad scdm argumētū dñ
 qñ pñt nūciū dñstātā seu absentā pñtēdū sacerdotis qñbz hñ pñtēdū pñtēdū
 liber sacerdoti quē hñt pñt i articulo mort; . Quarto notādum. si sacerdos
 sciet pñtēdū pñtēdū: tūc dubitā vñtū ille pñtēdū d; illa pñtēdū adhuc manife
 stare illi: qñ pñtēdū est tā multoz hoīm qñ solēt dicē qñ ego soleo facē oia
 sunt vobis nota. Bñdēf qñ d; manifestare: qñ hñ sacerdos sciunt illa pñtēdū.
 tñ hoc nō fuit pñtēdū modū iudicis et nō sciunt ea pñtēdū cōfñssionē. id talis hñ dñ
 uo sua pñtēdū tanqñ dñ iudicis d; manifestare. Ultimo notādū. sacerdos
 hñs executiōne absolutiōis ab epō nō d; solvere ex snia excōmunicatiōis
 quia nullus debet solvere ex sententia excōmunicatiōis nisi qui fert sen
 tentiam excōmunicatiōis. sed tñ si esset in snia canōis: tūc epō habz euz
 absoluerē. An ex illo sequit qñ simplex sacerdos hñs autoritatē ab epō si
 pōt absolue aliqñ ab interdicto vel ab irregularitate vel a snia excōmunicati
 ois nisi peteret qñ absoluat eū a snia excōmunicatiōis. sed ille casus nō notat
 ter expūm: tñ nō transit cū autoritate. Et ergo dicunt omnes iuriste qñ
 nullus debet absolui nisi sit in articulo mortis positus: qñ tunc qñlibet sim
 plex sacerdos pōt eū absoluerē sub tali cōditōe qñ si pñtēdū qñ tūc vadat
 ad epm vel ad dñm apostolicū qñ absoluat.

De rñtib; papalib; et epis

.i. peccata .i. pñtēt .i. epī. i. autoritatē
Crimina sunt quedam que spectāt pñsulis ad vñ
.i. dñi apñcti sacerdoti absoluendi
 Del pape quorum tibi non datur vñla potestas
.i. qñ coit cū cōsanguinea virginem .i. interfectoz
 Incestum faciens, deflorans aut homicida

Summula Raymundi

- ^{vsurpator: sacraz rex} ^{vs matris}
Sacrilegus. patris percussor. vel sodomita
^{.i. ep̄m} ^{.i. adibus} ^{.i. fustis incendiari⁹ sacri loci}
Pontificem queras. papam si miseris ignem
^{.i. lesisti} ^{.i. clericū} ^{.i. sy montacus.}
Si percussisti clerum. sy mon de fustis
^{.i. lras aplicas} ^{ad papā}
Vel si falsasti bullam pape simul ibis
^{sup. hō} ^{.i. fetū} ^{opprimis} ^{mulier}
Qui partum suffocat: aut que neglexerit eius
^{.i. propriū fructū} ^{sup. talis infans ex negligētia.}
Infantem mater: quocunq; modo moriatur
^{alicuius} ^{cū violentia} ^{sup. p prolem}
Si pater aut mater violenter leditur: aut si
^{sup. hō} ^{.i. pctm̄ extra sp̄m} ^{.i. traditionem}
Qui brutale nephas facit: aut in perditionem
^{.i. herum} ^{.i. occidit}
Si proprium dominum perimit. vel in ecclesia qui
^{.i. q̄ facit sacrilegium} ^{sup. in ecclesia.}
Sacra ledit grauiter: vel qui mech: tur: et ille
^{sup. ppriā} ^{psanguineā} ^{.i. carnali⁹ recogno at}
Qui matrem: cognatam polluit: atq; iozozem
^{.i. ep̄i} ^{.i. p̄atem} ^{pctā talia geru r}
Presulis arbitrium licet occulte subeant hi
^{sup. aliquē} ^{ppriū p̄byter} ^{inuenire}
Si confessorum preter te possit habere
^{.i. pctā} ^{p̄bytero} ^{.i. psanguinea vel oruasia.}
Non sua probra tibi tua confiteatur amica
^{sup. qd̄ dictū est} ^{.i. ministrans.}
De sacramentis idem intellige dandis
Hic autor: ponit alios cas⁹ spectātes ad papā vs ep̄m di. q̄ qdā s̄ crimla
qb⁹ se n̄ls cleric⁹ simplex h̄y itromittē: s̄ spectār ad papā vs ep̄m. Quoz
pmū ē. faciēs icesstū. sc̄bz vs flores n̄ginē aliquā n̄ p̄t absolut a simplici sac̄
dote. It̄ nec homicida. nec sacrileg⁹ nec pcussor p̄ris l̄ m̄is. nec sodomita.
nec pcuttēs clez: nec falsari⁹ q̄ falsificat bullā vs sigillū pape: nec m̄l
q̄ suffocat ppriū puez: nec iste q̄ cogit carnalr suā psanguineā. oēs ites
lā enūerati n̄ p̄t̄ absolut a simplici sacer dote: s̄ d̄nt mitti ad papā vs ep̄m

Et sciendum quod illa metra (Hoc sua pbra et c.) semper aliquis stat in fine: sic quod autor
 nunt talis doctrina per ea quod nullus deus audire confessiones sue ancille vel amice vel
 amasie. dandum ille potest habere alium confessorum. Et eodem modo intelligendum est de omnibus
 alijs sacramentis confessionis. Alij tamen illa metra habent circa principium sic quod au-
 tor potest promittit notabile per modum doctrine. et deinde casus enunciat. Et tunc illud
 notabile est ista. quod amasia vel amica si confiteretur amico tunc non habet erubescere
 tunc vel verecundiam. et quod erubescencia seu verecundia est materia per penitentiam. id est alteri
 potest dicitur confiteri. Nota magister enunciat plura per hoc quod solutio non pertinet
 ad simplicem sacerdotem. unde de uno peccato magister est confessio quod de alio. quod de quan-
 to peccato est enormiter de tanto hoc potest ligari ad confessionem et ad satisfactionem il-
 lius peccati. Tercio nota. triplex est peccatum. scilicet peccatum culpe. peccatum pene. et peccatum
 damni. et haec triplex peccato opponitur triplex bonum. scilicet bonum honestum. bonum de-
 lectabile. et bonum utile. quod peccato culpe opponitur bonum honestum. et peccato pe-
 ne opponitur bonum delectabile. et peccato damni opponitur bonum utile. Et de tali
 triplici bono habet primo ethicorum. Tertio nota. quod malum dicitur utile dupliciter.
 Primo propter eius considerationem quod dicitur malum consideratur tunc bonum in eo citius est
 gratia. quod duo opposita iuxta se posita magis elucescunt. Secundo malum est utile ad
 ordinationem. quod bene ordinatur. quod ordinatur quod puniunt iusticia et diaboli in inferno.
 Quarto notandum. si ista dicitur quod nullus deus audire confessionem sue ancille vel sue
 amasie: si ipsa possit habere alium confessorum. tunc illo non obstanti. si hoc fiat quod ab omni-
 ter eas: absolute stare. et tunc illud dicitur solum est consultum. quod quod hoc non fiat est utile
 propter hoc. quod ipsa confiteretur sine verecundia et erubescencia. quod non deus fieri. Talis
 tunc nota. multi sunt casus in quibus homo non tenet propter sacerdotem confiteri.
 Primo tunc necitatis. ut in articulo mortis. quod ut sic habet confiteri ut dicitur est
 Secundo tunc peregrinationis. quod peregrinus ad quicumque locum venerit potest peccata
 absolutionem si confiteretur. Tertio quoniam homines sunt obsessi in aliqua civitate. vel quoniam
 quod intrat in bellum. vel quoniam vadit per meramonijs. quod isti non possunt habere proprium
 sacerdotem. igitur possunt alios confiteri. Quarto si sacerdos non sit verus pastor. sed
 forte symoniacus est adeptus. Quinto si sacerdos est suspensus ab officio. Sexto
 si sacerdos est excommunicatus. Septimo. quoniam sacerdos committit luxuriam cum aliquo muliere:
 tunc illa persona non deus absolvet. nec talis deus illi confiteri. Non est. quod si talis confiteretur illi:
 nullatenus habet erubescencia: quod est materia per penitentiam. igitur talis deus confiteretur alii. Octavo si
 alius persona presumpserit de sacerdote quod forte ea affectat: in hoc casu et non tenet

Nota
 In fine dicitur
 audire confessionem
 ancille ut amasie
 non oportet

Dum tua peccata dicis confessio quod sit
 plena nos rapimus mundus
Integra psulim festina: frequens et amara
 .i. partita .i. confitearis
Integra quod non sit diuisa: simul fatearis
 .i. omne peccatum .i. omnes .i. est factum .i. homines
Dum scelus: nil abscondas: quo tempore per quos

propter sacerdotem
 confiteri: et de
 peccato licentia quod
 apud alium sacerdotem
 confiteatur propter hoc ne
 illud quod dicitur
 in medicina te-
 tur in periculis;

Summula Raymundi

A. fecisti peccatum .i. fecisti in quo loco persona fecisti **E**ger hoc quoties ubi cum qua quo quare **S**ic et amara: scelus factum quod non iteretur **S**it festina quia nescis quando morieris **A**ugmentat .i. cum pena pigrescit **A**rescit peccatum cum pena tardius illam **S**i facis, et grauior venit hic quersio christi **P**roiciens si te rapit hora nouissima: tunc mens **S**e trahit ad loca quo tuus est dolor: ubi mora **N**il tibi: qui fuerit festus ad hanc faciendam **I**sta frequens tibi sit: quia dum cadis hanc iterando **S**urgas atque nouus homo sis a corpore christi **T**e scelus enorme compellit iudicioque **P**resbyteri stabis: arceris lumine templi **D**onec eat tempus quo fuit digne probra lapsa **A**ccusans: nuda: directa: sit: et manifesta **E**t sit secreta: discernens: pura: morosa **S**it simplex: humilis: confessio plena fidelis

.i. fecisti peccatum .i. fecisti in quo loco persona fecisti
Eger hoc quoties ubi cum qua quo quare
Sic et amara: scelus factum quod non iteretur
Sit festina quia nescis quando morieris
Augmentat .i. cum pena pigrescit
Arescit peccatum cum pena tardius illam
Si facis, et grauior venit hic quersio christi
Proiciens si te rapit hora nouissima: tunc mens
Se trahit ad loca quo tuus est dolor: ubi mora
Nil tibi: qui fuerit festus ad hanc faciendam
Ista frequens tibi sit: quia dum cadis hanc iterando
Surgas atque nouus homo sis a corpore christi
Te scelus enorme compellit iudicioque
Presbyteri stabis: arceris lumine templi
Donec eat tempus quo fuit digne probra lapsa
Accusans: nuda: directa: sit: et manifesta
Et sit secreta: discernens: pura: morosa
Sit simplex: humilis: confessio plena fidelis

In ista parte ponit quidam casus obprobrios in confessione ne dicat. Nos confitemur quod quando aliquis confitetur sua peccata clericus quod talis confessio debet esse integra: festina frequens et amara sit integra: ut quod mihi presertim tatur. etiam sit abscondita. et non reueletur. Confessio enim exprimat quod tunc fuit factus tunc peccatum. Etiam per quos et quatenus in quo loco: et cum quibus quomodo. Et ipsa et sit amara: sic quod peccatum confessum non reueretur. Sit etiam festina. quia nulli nota est hora mortis. Et etiam in mora cetera peccatum. et condemmodo creditur pena. et sic agitur. quod oportet cum aliquo ens corpus christi mittere. et si illo modo moritur homo: trahitur ad locum perpetui doloris. et etiam confessio sit frequens illo modo quod si artum quod homo cadit per peccatum: surgat per penam: et non maneat in peccato enormi. et pro oino repellit hominem a comunione christi. Etiam confessio debet esse integra:

festina: accusans: nuda directa: manifesta. Similiter debet esse secreta
discernens: pura et modesta. ¶ Primo notandum. Ista dicitur de conditionibus
requiritis ad confessionem. Prima est quod confessio debet esse integra: sic quod vni fa-
teatur omnia sua peccata. quia talis confessio non est integra quam aliquis diuidit
eam partiendo vni sacerdoti vnam partem et alteri aliam partem propter er-
rorem bescetiam. Secundo requiritur ad confessionem quod sit festina. id est veloci et hoc plerumque
de causis. Primo ne homo morte preueniat. quia nihil certius morte. et nihil se-
certius hora mortis. vnde in euangelio dicitur. Vigilate et orate quia nescitis diem
neque horam. Item ex alio quod nescitis quia hora dominus vester venturus sit. Ex
emplum legitur de quodam sancto: quod illi reuelatum fuit quod anima alicuius esset dam-
nata. ille dixit ad aliam. Ach que neglexisti ipsam misericordiam respondit. Ach
nullus fuit qui propositum corrigere vitam sicut iam homines faciunt fideles. Se-
cundo confessio debet esse festina id est ex dilatione peccati et culpe crescat dilatio
pene. Exemplum. homo exercens vnum actum superbie statim assumit iram et inuidiam
et eius. Tertio. confessio debet esse festina. id est homo non tantum tardet et in peccato
seueret. tunc tarde vel forte nunquam ad misericordiam dei perueniet. quia consue-
ta derelinquere est difficile. Quarto debet esse festina id est quod per sanitatis et
facultatis homo tenet peccati. vnde sanctus Augustinus. Illi enim cepit iterum me-
tis ubi stat vis dolens. modo in extremis penitentia est difficilis. vnde videtur
quod tunc non solum vnum membrum pariter: sed omnia membra sunt. et homo preuentus
tali dolore non multum recordatur de penitentia. vnde dicit beatus Augustinus. Penitentia se-
ra raro est vera. et si est vera non est sera. Quinto debet esse festina. id est fieri
in tempore iuuentutis. Vnde quadruplex est etas hominis. scilicet puericia: adolescentia: iu-
uentus: virilitas et senectus. modo ad propositum homo debet penitere in quibus
tuor etatibus primis. sed qui penitet in quinta etate est similis illi qui habet
quatuor bonas naues et vnam malam. et habet bona mercimonia et mittit il-
la deferre per mare. modo si ille accipit malam nauim et imponit mercimonia sua
et mittit stare illas quatuor naues bonas ociosas: ille vno die fatuus. quia tunc
mercimonia cum malahauit submergit. Sic sicut et ille die fatuus qui pertrahit il-
las quatuor etates sine penitentia. et primo in quinta etate incipit penitere. Item no-
tandum: quod tertio ad confessionem requiritur quod sit amara: sic quod homo propter ita deplan-
gat cum cordis amaritudine. et ulterius cum proposito nunquam intendit ea committere
quod si homo propositum resumendi peccatum tunc non est verus penitens: sed deorsum penitentia. et
est confessio debet esse amara: sic quod non reitetur ipsum peccatum confessum. Quarto requi-
tur ad confessionem quod debet esse frequens. quia quatuor labit per peccata: tortos resurgere
debet per penitentiam. et precipue de peccato mortali. Item quanto requiritur ad confessionem quod
debet esse accusans. quia in confessione homo debet se accusare et non excusare. sicut faciunt alii
qui in confessione culpam alios homines. et dicunt se hoc peccatum fecisse per suggestionem
ne diabolicam et per inductionem alterius. et hec non est vera confessio. quia quod debet esse accu-
sare se excusare. vnde sapiens. Iustus prolo est accusator: suspensus. et sacerdos
volens celebrare missas primo facit confessionem generalem in signum illius quod prolo
seipsum accusat. Item sexto ad confessionem requiritur quod debet esse nuda. id est manifesta. vnde
homo torafr cor suum effundat sicut aquam. vnde psalmista. Effunde cor tuum sicut aquam.
Item dicitur notandum (sicut aquam): et non sicut lac vel vinum vel oleum. Sed est quod lac

Summula Raymundi

vinū & oleū relinquē post se colorē odorē & saporē. s; hoc non factū aqua.
Sic etiā cōfiteus d; effundere cor suū sicut aquā & non sicut lac qđ reliq̄
post se colorē. nec sicut oleū qđ relinq̄t post se odorē. nec sicut vinū quod
relinquit post se saporē. ¶ An sciēdū: color tūc manet i cōfessione qñ pecca
tor dicit peccā & occasiōes peccati omittit. i. causas q̄re talia peccā p̄petrata s̄t
vel q̄ itentide. Odor autē tūc manet in cōfessione qñ qđ p̄fitef peccā sua &
omittit icādala acta circa talia peccā. q; peccās multipliciter cōmittit scā
dala. Primo ad sut p̄sonā. q; tūc prout reddidit ad peccandū. Secūdo p̄mit
tit scādalu qđ ad p̄sonā cū eo p̄mittentē peccā. Tertio cōmittit scandalū
qđ ad hoies q̄ vident vel audiūt. q; tūc tales etiā mouent ad peccandū. mō
qñ aliqđ omittit illa scandala & sola peccata p̄fitef: tūc tibi manet odor in
cōfessione. Sapor etiā manet in cōfessione. vñ tūc sapor d; manere in cōs
fessione qñ qđ p̄fitef peccata & diuturnitatē peccati omittit. ¶ Pr̄ septimo re
gnit q; p̄fessio d; eē directa. An sciēdū q; duplex est p̄fessio. qđā ē directa
& vera. & qđā indirecta & nō vera. Directa p̄fessio ē qñ qđ confitef p̄ seipm.
Indirecta autē ē qñ qđ p̄fitef p̄ aliū. Secūdo & vltimo regnū q; p̄fessio sit
secreta. S; circa illō dubitat. nā diceret qđ. tñ etiā dicitū ē q; d; eē manife
sup. sequētes .i. iterum .i. peccā p̄fiteri sua. quō ergo si

Hi casus tibi dant tua rursus p̄ba fateri

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

Quiq; satisfacere spnit rursus fateatur

Si scelus enorme fuerit: tunc altior illud

Audiat: & penā dictet pro crimine dignā

Inq; voluntate peccandi qui remanebit

Confessus quod erat iterato confiteatur

Prauum peccatū graue penāq; requirit

Mortis in articulo positus ifigere penam

Si tuus idoc⁹ ē presbyter: eius adibus

Consensu reliquū qui sit sapientior illo

Si non cōsentit maiorē querere super se

.i. tu pfeſſor pccis demōſtres .i. illi faciendū hōc mſſe pōſte
Noli pro vicinis: tamē oſtēdas quid agēdū qſdā caſ⁹ i qd⁹

.i. ſani efficiā E egre ſi moriāſſe hō pccā pū⁹ cō
Sic: ſi quaeleant his ſubueniant et amici coſum feſſa tenet ſecū
deuota hūiles elyna corpoz caſtigatio dario conſiteri

Qſta: pcces: dona: ieiunia quattuor iſta dicēs: q pumo
redimūt .i. purgatoziū oꝝ hōlem itato
pſiteri qſi pꝛi

Abſoluūt aīas quas purgās dīnet ignis ignar⁹ z idoct⁹

tūc dꝝ trāſire ad aliū mag⁹ ſciētē. ſic q hoc fiat cū licētia pꝛiſi plebani. z
ſi ipſe nō dederit tibi licētia: tūc pꝛi cape licētia a ſupꝛioꝝ. ſiſr q ſpnt pꝛiam
ſtūcā ſibi p pccis ſuto: talis dꝝ illa pccā rurlus pſiteri. z etiā ille q ſuit i
volūtate ſua pccā velle iterare: ille illa pccā itato dꝝ pſiteri. Subdit q in
articulo moris alii cui⁹ ſfirmi null⁹ pſby⁹ dꝝ illi pꝛiam ſiungere. ſz pōt illi
dicē qd agere debeat ſi pualuerit: z poterit illi dicē q ſi ventat v illo mor
bo q veniat ad ipſm. Subdit q illa qtuor miſſa: pcces: elemoſyna z ieiu
nia abſoluūt aīas de purgatoꝝ. ¶ Pꝛio notand⁹: q in dꝛqſ caſib⁹ aliq⁹
pꝛi ſtare pfeſſionē. Pꝛimo ſi pꝛiſus ſacerdos eſt ignar⁹. Scdo ſi pꝛiſus
ſacerdos ſi habuerit auctatē. Tꝛtuo ſi itꝝ pꝛiſus peccare. Quarto ſi dē
uidit pfeſſionē. Quinto ſi pꝛiam ſit i ſiſcā nō ſuauit. Scdo notā⁹. q tꝛi
plex ē pccm. ſ. in deū. in pꝛimū z in ſemetipſm. iſta tria pccā hñt tria opa
ſatiffactiōis. ſicut ſunt oꝛones: elemoſyne. z ieiunia. qz q peccat in deum
pꝛi ſatiffacere p oꝛones. qz p oꝛones aliq⁹ recōſiliat deo. Sz q peccat i pꝛi
mū pꝛi ſatiffacē p elemoſynas: dādo eas paupib⁹ z pꝛimo ſuo. Sz qui
peccat in ſemetipſm pꝛi ſatiffacē p ieiunia z macerationē corpis. Sic eo d
mō in pꝛia tria occurrūt. pꝛimo culpa deſet. ſcdo gꝛa diuina ſfundit. tꝛi
tio pccā remittūt. z ſic de iſt⁹ tꝛib⁹ corrūdet tꝛia opa ſatiffactiōis. ſz ele
moſyna: oꝛō: z ieiuniū. nā delectiōi culpe corrūdet oꝛō. qz oꝛō ſit ad delectā
culpā. ſz inſuſiōi gꝛe corrūdet elemoſyna. ſz remiſſiōi pccī corrūdet ieiu
niū z corpis maceratio. Tꝛtuo no. ſi a dicē q illa qtuor miſſa: pcces z ē. va
lēt ad ſatiffactionē. Pꝛo q notā⁹. q ſatiffactio ē triplex. qdā ē pꝛia z vo
lūtaria. qdā volūtaria tꝛi. z qdā pꝛia z nō volūtaria. Satiffactio pꝛia
z volūtaria ſiſt ē iſta quā facim⁹ in pꝛiſi vīta p pccis nſis. nā dꝝ pꝛia qz p
nobis meritiō ſit. z dꝝ volūtaria. qz hō volūtarie facit eā. Scdo ē volunta
ria z nō pꝛia. z ē iſta quā nos facimus pꝛi deſcē aīaz in purgatoꝝ
exiſtū. qz aīe exiſtes in purgatoꝝ ſuauit ſuffragiſoamiſoz z xpſi deliū
z ſic ē volūtaria z nō pꝛia. qz hō volūtarie facit. ſz non p ſemetipſo: z
ſic nō ē pꝛia. Tꝛtia ē pꝛia z nō volūtaria. z ē illa quā aīe faciūt i pur
gatoꝝ exiſtes. z dꝝ pꝛia qz p pccis pꝛiſi ſuſtinet. ſz ſi ē volūtaria. qz ſi
cū velle coz eēt tūc libent ius ipſam nō vellēt hꝛe. Tꝛē no. ſi a dicēt q dona
ſeu elemoſyne oꝛones z ieiunia valēt pꝛi deſcē aīaz i purgatoꝝ exiſ
tū. Pꝛo q ē notā⁹. q oīa pccā mūdī. reducūt ad tꝛia. ſz ad ſupbiā: auarici
am: luxuriā. vñ Job. in canonica ſic iquit. Qmē eſt pccm aut ē ꝑcupiſcēs

XX Summula Raymundi

tra oculoꝝ aut supbia vite. Occupiscētia carnis ē luxuria. ⁊ ad illā redūcitur gula. Sz occupiscētia oculoꝝ ē auaricia. ad quā fducit accidia. Terris pctm̄ ē supbia vite. ad quā redūcitur ira ⁊ inuidia. sz de istis trib⁹ mōis possimus satisfacē p̄ tria opa satisfaciōis. s. p̄ ieiunū. orōnes ⁊ elemosinam. qz p̄ orōne satisfacim⁹ pctō supbie. sz p̄ elemosynā satisfacim⁹ pctō auaricie. s. dādo ip̄is paup̄ib⁹. sz p̄ ieiunū satisfacim⁹ pctō luxurie: ⁊ ex p̄sequē t̄ sigule. Mō ad p̄positū si alic̄ sit inuolūte hīs trib⁹ pctis: tūc bonū est vt subueniam⁹ eis hīs trib⁹. s. orōne: elemosynā ⁊ ieiunio: vt cui⁹ liberent̄ a purgatorio. qz iquātū plus sp̄edim⁹ eis suffragia: tanto cuius liberant̄ de penis purgatorij. An misericōdia quā facim⁹ magis idigētib⁹ plus ē ponderanda q̄ illa quā facim⁹ istis q̄ tantū nō idigēt. vñ. ps. Beat⁹ vir q̄ iustitiam suā per egriū ⁊ paup̄erē. An sciēdū q̄ ille dī paup̄ q̄ sit ip̄z tuare nō p̄. sicut sunt alic̄ i purgatorio. ille em̄ nullo mō p̄sit sc̄das tuare de pena cap̄ nūll veniente voluntate dei. q̄ eis magis faciendū est iuuamen de amicis suis ⁊ de bonis que miserunt hic.

.i. secreta manifestet .i. peccata

Presbyter occulta non prodat crimina plebis

.i. pctā manifestauerit puabitur .i. diuino officio

Que si prodiderit spoliabitur ordine sacro

.i. pnia .i. delicti

In populo pena peccati sic moderetur

.i. nimis paz .i. nimis multū .i. pctō .i. grauet .i. op̄ta

Ne minus aut nimium pro crimine faciat istum

facis est .i. itez dicas

Sufficit ne vnq̄ replices confessa: nisi sis

.i. pctm̄

.i. resumptio pcti

Lapsus in hoc iterum: tunc hec replicatio penam

.i. pcti

.i. in p̄stendo

Minuit et culpam dum mutas presbyterum tunc

.i. repertes .i. gratiā peccatorij

.i. eadē peccata

Inuenies veniam scelerum totum replicando

Chic autor ponit alia documēta dicēs. nullus sacerdos dz publicate secreta peccata hoim̄ audita in p̄fessione. ⁊ q̄cūqz hec p̄palauerit ē p̄uād⁹ officio ⁊ dignitate sacerdotali. Subdit et q̄ pnia q̄ ē hoib⁹ iūgēda p̄ pctis dz eē moderata. sic q̄ penttēs nō nimū aggrauef: nec etiā nimū sailleue tur. Subdit dicēs. sufficit q̄ hō semel p̄stet sua pctā ⁊ nō replicet ea i aliq̄ p̄fessōe nisi p̄perrasset iterato. sz si aliq̄s replicet eadē pctā que prius cōfessus est: tunc erit ei maior ventia. ⁊ hoc ē vey si p̄strens hoc fecerit ex nūllā cura timens aliq̄ pctā negligere. ¶ Primo notandū. lra inuit q̄ p̄fessō nō ē reuelāda. Ad hūc ē multiplex. p̄mo rōne honestat̄. sc̄do. rōne nau

Solum .C. XXXI.

cessitatis. tertio rōne utilitatis. Pmo rōne honestatis q̄ puenit ex parte cō
fessionis. q̄ hoc ē honestū in hoīe q̄ ip̄e celat q̄ debet secrete seruari. q̄ nō
honestus d̄i q̄ reuelat si reuelāda. Scdo p̄fessio nō ē reuelanda cā necessi
tatis. q̄ illa ē necessitas obligatiōis. nā quibet sacerdos tenet & obligat
celare p̄fessionē sibi factā. Tertio p̄fessio nō ē reuelanda cā utilitatis nā
utilitas ē talis q̄ eo magis ē dilecta. & p̄mittores sūt hoīes ad p̄fite dūz
q̄ q̄s hoīm vellet p̄fiteri si p̄fessio eius manifestaret. q̄si diceret nullus. &
q̄ sacerdos nō p̄t reuelare p̄fessionē. q̄ dat hoīb⁹ p̄ hoc p̄mittitudo p̄fite d̄i.
Scdo notat. dubitat si aliq̄s p̄fiteret aliquid secretū q̄d non cēt peccatūz
v̄z sacerdos tūc possit hoc reuelare. R̄s̄ q̄ non p̄pter duplicē cām. P̄m
mo p̄opt remouē cāz d̄m d̄tne. q̄ si sacerdos reuelaret. tūc cresceret d̄f
fidentia. Scda cā ē p̄ntas reuelādi. q̄ ex reuelatiōe redderetur suspicio
sus: Tertio notat. si aliq̄s sacerdos citaret ad iudicē pro testimonio tūc
dubitat v̄z t̄i posset detegere p̄fessionem. vt si aliq̄ p̄comiserat alicui q̄
velit eū dicere in iuramentum: & postea hoc negat. & q̄ illa p̄fiteatur hoc sa
cerdoti. & postmodū citat ad iudicē & etiam sacerdos cui p̄fessa ē p̄fessio
mo. tunc ex illo tā querit̄ v̄trum sacerdos d̄z t̄i detegere p̄fessionē vel si.
Et vid̄ q̄ sic. q̄ si nō detegeret i testimonio tūc fieret p̄iurus. q̄ alit̄ dicit̄
q̄ sciret. & vid̄ q̄ iuraret p̄iurū: q̄d est magnū p̄ctm̄. R̄s̄ p̄ d̄stinctiōz
Vel q̄ iste sacerdos t̄m̄ scit p̄fessionē vel nō. Si p̄mo mō: nullo modo
d̄z reuelare. & rō ē q̄ sigillū cōfessionis nullo mō d̄z infringi: q̄d t̄m̄ fieret si
reuelaret. Si autē nō t̄m̄ scit p̄fessionē. hoc ē duplici. vel q̄ scit an̄ p̄f
sionē vt post cōfessionē. Si scit an̄ & postea in p̄fessione. tunc illa obstruit et
os: sic q̄ postea hoc nō p̄t manifestare. Si autē scit p̄ cōfessionē: tunc ip̄e
t̄p̄e necitat̄ p̄t detegē. Alij autē dicūt simplicit̄ oppositi. l̄z sacerdos scit
an̄ p̄fessionē vel p̄: t̄m̄ nūq̄ d̄z reuelare. Et tūc q̄n̄ at̄ q̄ ip̄e fiat p̄iurus. t̄i
dicūt q̄ nō. q̄ ip̄e scit hoc sicut de⁹ & nō sicut bō. mō de⁹ noluit. p̄dē perā
hoīm: sic nec ip̄e sacerdos p̄dere d̄z. Q̄ si t̄m̄ d̄z q̄ falsū iurat. R̄s̄ q̄ ip̄e
iurat se hoc nescire in q̄ntū hō. & sic ip̄e nescit p̄ q̄ iurat. iō p̄iurus nō red
dit. sed scit hoc tanq̄ vicarius dei. & q̄ reuelare non tenet. Quarto notā
d̄i. si aliquis p̄fessor p̄tperet p̄ctm̄ nocēs toti cōmunitati. sc̄z q̄ aliq̄s cō
fiteret q̄ vellet subuertere castrū: claustrū vel ecciam. vel vellet tradere
ciuitatem vel vellet incurere heresim: tunc videt̄ q̄ ille talem casus poss̄
reuelare. q̄ cōe bonum est plus tenendum q̄ bonum paucorum. R̄s̄ d̄f q̄
lucide hoc p̄ctm̄ non est manifestandum: sed posset dicere sup̄ioribus q̄
vigilarent sup̄ gregē vel ciuitatē & c. ne damniū incurrerēt. t̄m̄ d̄z obticere
p̄sonā nec illo mō p̄ferre p̄ba. vt sic deueniāt ad noticiā p̄sone. q̄ als̄ tal̄
persona periculū mortis incurreret. & sic cōfessor fieret irregular̄. V̄rio
notandū p̄ modū dubij. si aliquis confitens esset hereticus. v̄z sacerdos
deberet reuelare ip̄m. R̄s̄ d̄f sub d̄stinctiōe. q̄ vel iste acceptatus est
heresim. vel est inclinat⁹ ad heresim. si solū inclinatus est ad heresim: tūc
sacerdos d̄z tacere & eū auertere s̄m̄ posse. S̄z si acceptat⁹ ē: sic q̄ cū auer
tere nō p̄t: tūc ip̄e p̄t dicere diocefano q̄ v̄gilet sup̄ gregē suū. & t̄ ip̄e dio
cefanus vigilare debet & inquirē hereticos ne subuertāt populum.

Folium C. XXXII.

remotas ptes faciēdo pegrinatīōes. qz si pegrinatīōes in lōginqs terras
faceret tūc pelosa possent eis puenire. sic qz possent defraudari p viros p
actū luxurie exercēdū. z sic de alijs malis. ad nō d3 p fessor: eis intingere
infirmus mulier (pegrinatīōes facē.

Eger: pcuriens et pregnans femia: nullū
sup. pnie dei onus hic ponit alia
documenta de

Portet onus: qz lex et gra subleuat illud
sup. mulierib? regla sup. mlieres. i. aliq? guamie cens. qz litem?

His non est posita lex sint ergo sine lege
sup. vel i ieiunio comedat .i. iaces i puerperio homoz mulier
pturiēs siue ip
gnata nullum
on? ieiunij h3.

In ferijs sextis edat oua puerpa queuis
.i. opportunū sit .i. infirmus .i. egeus qz illes i his ca
lib? absoluunt
a lege. Subdit

Quā necesse subest: ut i egris paupibusqz
sup. hoiem multi iterficiāt sup. hoim qz tal mlier pte
i sextis ferijs
oua et lactici
nia comedere.

Unū si plures occidant: quilibet horum
homicidū .i. integritat .i. interfectoz z in cā ncciratqz
paupes z infir
mi hoc et pnt
comedē. Subs
dit. si pler h3
mines interfi
ciūt unū: tūc q

Hoc luat infolidū: qz qlibet est homicida
.i. patitur idem ad occidendum libet hoz teneē
agere pntaz et
luc hoc homici
dū z deplangē

Quod luat occisor: luat hoc q cōsilium dat
sup. aliqua sup. hominibus illud pctm. qz

Virgo si rapitur a pluribus et violentē
sup. ex istis carnaliter .i. emendet libet hoz teneē
agere pntaz et
luc hoc homici
dū z deplangē

Unus noscat eam quis totum luat illud
.i. in similibus

Casibus in paribus semp sic ē faciēdum
illud pctm. qz

quilibet illoz ē homicida. z sicut occisor punit sic z ille q pbut p siluz ad
hoc vel auxiliū. Subdit. si aliq? hgo fuerit rapta a pluribus: z ab vno so
lo carnalit cognata. tunc qlibet illoz teneē agere pntam z deplangē illi pec
catū. Ec sic itelligit in simib? casibus. ¶ Primo notādū. sicut lra tntuit
tūc plura sunt genera hoim q nō obligāt ad ieiunū. Un sciēdū qz ieiunū
triplicit? soluit. primo q ad nutrimentū. scdo q ad essentiā. tertio q ad nutri
mentū z essentiā. Quātū ad nutrimentū tūc isti soluit q pueniūt tps vbi
nō comedēti vel q nimio delicate pparāt cibaria vel q magnā sollicitudie
nē vtrius hnt. Sz illi soluit ieiunū qntū ad essentiā q postqz comedē ice
perūt surgūt de mēsa ad aliqd rēspoltea redēūt z iterū comedē icptiūt si
cur ptus. z hoc facē pnt hui z ancile qui nō sunt sui iuris. Sz q ad vtrūqz
soluit qn quis sine nccitate comedit zc. ¶ Scdo no. p modū dubij. vtrūqz
illi soluit ieiunū qui comedūt zucay vel herbas. Bnt qz aliquis comedat
pfectū duplr. Primo cā refuatiōis nature. Scdo cā voracitatis. primo

Summula Raymundi

modo admittit. qz sic ieiunium non solum dūmō saltē moderatim sumit. s; scdo modo soluitur ieiunium. qz comedunt ea cōmuniter hoīes vt magis valeant bibere vel vt porus reddatur eis magis sapidus. ¶ Tertio notandum p modū dubij. vtz isti potatores q bibūt mane ante prandium et seculum ieiunium. Nō qz si talis potator a iuēture sic p̄suevit facere z nō cōmodo se dimittere posset. sic qz si dimitteret timeret cadere in infirmitatē. tūc tali bene admittit vnus haust⁹. Et dicūt doctores iuris qz solū debet esse vnus haust⁹ aq. s; tñ sec⁹ ē de istis q nō p̄sueuerūt sic facere a iuēture sua. nā tales solūt ieiunium h̄nicū qz bibūt an prandium. ¶ Quarto notandū. Ista dicit. si plures occidāt vnū tūc qlibet illoz tenet satisfacere Pro q̄ sc̄dū qz homicidiū ē duplex. s. corpale z spūale Corpale homicidiū ē duplex. q̄ddā a lingua. z q̄ddā a facto. Homicidiū a lingua fit tripliciter. s. p̄cepto p̄silio z defensionē. P̄cepto sic p̄lat⁹ fuit homicida xpi. qz p̄cepit crucifigē. Cōsilio. sic iudei fuerūt homicide. qz manifestū cōsilio dederūt ad crucifigēdū xpm. Tertio p̄tigit ex defensionē. i. dissuasione. vt si aliq̄s vellet interficē illū cū q̄ trāsires z posses hoc auertit z non faceret tūc eris homicida. qz nō impediuist qd bene impedire potuist. Sz ex facto aliq̄s dicitur homicida q̄tuor modis. Primo p̄p̄ iusticiā. sicut iudex dicitur homicida q̄n p̄p̄ delictū iudicat aliq̄m ad mortē. z hoc homicidiū fit s̄n p̄sō z factio sic potius meref. s; tñ nihilomin⁹ incurrit irregularitatē. Scdo fit cā necitatis z illa ē duplex. q̄ddā ē entrabilis. z illa nō excusat aliq̄m ab homicidio. Alia ē cā necitatis ieiuncta b̄ll. s. z tal' adhuc ē duplex. q̄ddā em̄ ē p̄pter propriā p̄sonā defendēdā. quedā etiā ē p̄pter res tpales defendendas. Si primo mō sic excusat ab homicidio. vt si aliq̄s p̄transiret cāpos cui occurreret inimic⁹ vel latro q̄ eū m̄teref interficē: z ip̄c non posset euadē si tūc talis inimic⁹ vel latronē interficeret non incurreret homicidiū. q̄m vt repellere licet. Si autē fit p̄pter res tpales defendendas tunc ip̄c non excusatur ab homicidio. vt si aliq̄s p̄trāsiret vīam z videret raptozē volētē sibi auferre res tpales: tūc ip̄c si occiderit raptozē nō excusat ab homicidio. Et rō est. qz prim⁹ tu⁹ pl⁹ diligēdus ē q̄ res tpales. at tamē s̄m istas hoc fallit in vno casu. vt si aliquis intraret heremus z remote esset ab hoīm cōmunitone. z haberet solū vnū panē. modo si aliq̄s vellet ab eo capere panē illū. tunc talis possit eū defendē tanq̄s propriā p̄sonā. z si illū interficeret excusaret ab homicidio. qz si panis recipet ab eo sine defensionē posset forte moui fama q̄d esset magnū periculū. Tertio homicidiū ex facto est casuale. z est duplex. q̄ddā adheret rei licite cū debita diligētia factēda. quod dā adheret rei illicite. z tale nō excusat. Quarto homicidiū ē a facto volūntario: z illud nullo mō excusat. vt cū homo volūntarie z deliberatōe p̄habita occidit aliq̄m hoīem. z hoc ē grāde peccatū. z aliq̄s factens tale homicidiū nisi magnā ageret p̄nam: visionē dei eternaliter carerebit. z hoc ē vtz de fidelis hoīe. s; sec⁹ ē si aliquis interficeret infidelē sarracēnū turcū seu hereticū. Sz homicidiū spūale ē q̄duplex. q̄ddā fit a corde. z est q̄n aliquis odit primū suū. vñ dicit scriptura. Qui odit primū suū homicida est. Scdz fit ex volūntate: vt q̄n aliq̄s suffocat bonā mētē: s; de q̄nto iumento ē melior de rāto dicitur plus homicida. Tertio fit q̄ ab

Solum .C.XXXIII.

de diffamat proximi sui & b'is. v'f' dicit q'da' doctor. q' horribile homi-
cidu' q' p'm' p' maleficia p'imi honore p'ua' & uarru' sp'uale homicidii
fit ex sacro q'u' aliq's in extrema necitate no' p'f'it e'f'urient' e' v'n' b'is l'ite
ronymus. Si no' p'auisi t'pe necitatis t'nc occidisti illu' qui mouit fame.
.i. penitentis .i. subleuari

Nolumus a penis iniunctis exonerari

sup. sancta cruce .i. via arripiat .i. compleant

Signatos: donec rapiant iter: aut redimant hoc

.i. destinando loco sui .i. r'ndendo de labore

Pro se mittendo reliquos ceteris sua dando
o'es isti hic enumerati atq; siles

Debilis. atq; senex. claudus. cecus. mulierq;

.i. ab itinere .i. hoc fiat mediante sacerdote

A cruce se redimant: agat hoc discretio prudens

.i. ad sanctu' iacobu' .i. ad roma' .i. visitare

Qui sancti iacob vel petri lumen adire

pmiserit .i. pegrinatio ad hierlm

Donerit: aut simile quid: crux hec omnia tollit

.i. si in p'ua p'sona .i. satisfaciat

Corpore si proprio votum sancte crucis implet

.i. absolue sup. p'dict' .i. claustrum

Soluitur omnibus his intrando religionem

manifestes .i. p'ca' p'iteris

Non co'peccantes pro das tua dum probra dicis

peccatu' .i. circumstantia v'z p' religiosi v'z seclares

Horum cognoscat confessor conditionem

scz p' nomina scz p'dere p'sonas

Et non personas: parat hoc penas grauioras

.i. maritatis .i. cognatis

Ut cum coniugibus: affimibus: ecclesiarum

.i. religiosi .i. associatis

Sanctis personis: viduis: et sanguine iunctis

.i. q' debent p'di i p'fessione

Sed pater et mater soror frater excipiuntur

**Hic autor designat de penitentia cruce signatoru' fm aliquos dicens.
Signatus cruce non v'z a p'na sibi iniuncta exonerari donec iter pegrino**

*De p'na
cruce signato*

Summiula Kaymundi

nonis ad sanctā terrā rapuerit vñ p se mittat aliquē dādo illi expēsas e
premiū laboris qđ ipse exponerz si mereret. Subdit. hō senex. octil. claud⁹
cec⁹. z mīr dñt se redime a pegrinatōe mittēdo aliquē ad frā scām loco
ipoz. Subdit. si aliqđ vult ire ad lūmina scđōz. i. ad scđm iacobū vñ ad sā
cđm petz. vñ ad qđ aliū limē scđōz. alle ab oib⁹ his soluit si itrauet religio
nē. Subdit aliū documētū dīcēs. si aliqđ facit cōfessionē ille nō vñ pāse
cū cōpeccātē: sic qđ diceret. alle fuit me⁹ cōpeccās noīando psonā noīe. s; vñ
notificare p̄fessorū p̄ditionē illi⁹ peccātis. q; tal⁹ p̄ditio multoties aggr
uat p̄ctm. vt si aliqđ fecit scđm cū aliq̄ sibi n̄ copulata m̄rimonialr. vt cum
p̄ sanguinea vel cū mōiali. Subdit vñ. qđ ab illo dicto exceptū p̄ z mī
q; si hūj peccāt cū eis vel ecōuetfo dñt p̄d i p̄fessōe. ¶ Primo notandū
qđ illi q̄ repetūt cruce z vouerūt ire ad scđāz terrā. vñ si sit eis hoc iūctū in
pnia. tales tenēt i p̄pua p̄sona hoc votū vñ talē pniam adp̄t: n̄ si oblatz
rōnabile ipedimētū. q; tunc ex licētia p̄fessorz p̄nt loco eoz alios mittē. z
hoc ē vñ si illō ipedimētū ē p̄petuū. si autē eēt trāsitorū z nōdū durab
le tūc ip̄i dñt expectare donec illō ipedimētū cessauerit tūc illā pegrina
tionē mer adiplere. ¶ Scđo notān. lra vt qđ vult absoluti a voto pegrina
tionis pōt absoluti p̄ igressuz religiois. Ad hū⁹ ē. q; meli⁹ ē penitē p̄ totum
ēps vite qđ ad vñū annū. s; qđ itrat religioē oī tpe vite suat in pnia. qđ
bet soluit a voto pegrinatōis p̄ igressuz religiois. qđ itcēt lra. ¶ Ter
tio notān. qđ aliqđ faciēs p̄fessionē nō vñ cōpeccātē manifestare. nisi p̄d
tio sui cōpeccātis aggruat p̄ctm. Vñ si aliqđ facit scđm cū sanguinea vñ a
p̄sona cū q̄ fierēt nuptie idebite. ibi cōditio cōpeccātis aggruat p̄ctm. z sic
in tali casu p̄ctm nō vñ alicut⁹ nomē exp̄imē simpliciter. s; solū p̄ditionalr
scđz dicat se fecisse p̄ctm cū moniali. cū sanguinea sua z cōis. ¶ Ultimo no
tādū. ex qđ hō satisfacē vñ p̄ p̄ctis suis. tūc sciendū qđ bona sūt duplicia. q;
dā sunt simplr mortua qđā mortificanda: s; bene itez viuificanda. Bona
simpliciter mortua sunt q̄ sunt in p̄ctō mortali. q; hō ex his in p̄ctō mortali
q̄uis posuerit se ad mortis pericula p̄pter xp̄m non meretur vitā eternā.
S; diceret. beatus Aug⁹. z Boet⁹ de cōsolatōe p̄bie dicit qđ nullū me
lū manet impugnatū. z nullū bonū irremuneratū. z ergo videt qđ hō i pec
cato ex his faciēs aliquod bonū opus meret aliqd. Ad idet qđ nullū bonū
manet irremuneratū. q; q̄uis illa bona non p̄sunt illi pro vita. eterna. tñ
valent illi ad ipetrādum grām terrene fortis. i. p̄ bonis tgalibus p̄mnu
tione terrene pene. S; bona mortificanda sunt qñ aliquis est p̄fessus z fa
ct bona opa z aliqñ relabf in p̄ctm tunc illa opa sunt mortificanda. q; p̄
peccatū mortificanē bona opa. z h̄mōi bona opa resurgunt. q; vad vitā eter
nam si peccatum dimiserit z penituerit. sed mortua simpliciter nec prosunt
nec resurgūt quo ad vitam eternam:

.i. sacerdos .i. indicādo .i. p̄ctm .i. p̄fessionē p̄ctōis
Confessor non monstrando scelus: imo notando
.i. facerem .i. p̄fector

Est satis vrbānum solitos inquirere cursus

Ex antro trahere colubri nimis e onerosu

.f. cu discretionē inuestigādo peccā .f. auditor

Non informator vicij sis: sed speculator

.f. viciosos .f. innocētes dānate

Egros tu sanes: sanos occidere noli

.f. ventiler .f. peccā

Si non transisset hoim scelus illud in vsu

articulare .f. ipotunum .f. esset

Scribere crudele nimū foret et viciosum

sup. peccatū enorme. f. sodomiticum

Hoc paucos hoies quis corrūperet: ablit

.f. peccatū .f. ex scripto .f. peccatoribus

Quod sit cōmune nimis est qd sit speciale

.f. cōfessore securus

Coram psbytero cōfundi tutius esset

.f. toto .f. etnaliter .f. iudicante

Quam coram mundo dānari iudice xpo

.f. i pnti in futuro .f. peccā

Dne qd est qd erit tūc tua probra videbit

.f. peccōre .f. dolor .f. dolor

Te grauis ⁊ grauior imo grauissim⁹ illic

.f. peccō .f. recedas

Expectat nisi de facto citius resipiscas

.f. i tua pscia .f. in facie

Atq; tuis oculis sis qualiscunq; videbis

.f. ⁊ gloria .f. p nobis peccatoribus

Laus tibi sit xpe qui tot tormenta subisti

videt tua peccata . qz in die iudicij oia peccata vnusquisq; manifestabit. et ex ppta pscia dei se ius

se pdenatū. ⁊ tō cito resipiscas siue resiltas de tuo forefacto cōterēdo ⁊

psciedo hoc. qz post pntionē dimittit dñs peccōt omia peccata sua. s; pntis

siabit donec hmoieā cōdigne luat hic vel in purgatorio. Subdit. **Et xpe**

fit tibi laus ⁊ gloria. qz tot tormēta subisti p nobis peccatoribus: nūc nos

p tuam misericōdiam veris gaudijs. ¶ Nota qz officij audite de cōfessiones

e magnū magisterij. ⁊ proptea requit exptos ⁊ maturos vtros q sciāt cō

fidetes charitat tue hortari ad pntēdū peccā sua oia ⁊ s; m; cōs circūstantias

Et si pntētes ex soliditate aut verecūdia aliq peccā nō pntēant: tō pntētor

hanc antoz post

alta documēta

dicēs. qz ipse cō

fe sior i pscios

ne nō dz mon

strare scel? pec

cator; s; magis

lqre hñ dñs

tū cursuz. i. qz i

psciedoz illi

gare pntēre vt

psciet sua pecc

ata. ⁊ hoc vid

tur lat; eē vs

banū. qz lat; la

bonosum ē ser

pentē ex antro

trahere s; mas

gis dz eē specu

lator ⁊ auditor

peccat; qz s; for

maroz vicij de

inde subdit de

cons. qz ipse pnt

tes dz oia sua

peccā mātēstas

re factoz. qz

tutus ē pntē

corā sacerdoze

qz corā oi ppo

i ore iudicij. nā

omne qz ē. quod

eraz qz eū rē

videbt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

ata. qz in die

videt tua pec

Summula Raymundi

pendēs caute attēdere an ex gemitu vř turbatiōe pñtēris adhuc aliquid
pctm̄ lateat in cordib⁹ coz. z tūc dñs cū magna cautela ex circūlocutiōib⁹
extrahē de corde pñtēris hoc pctm̄ z allucere ad pñtendū. Et vř hoc cōmo
dofius faciat dñs sibi ifinuare quō oporteat pñfessionē eē integrā. z si vnus
pctōz omittat ſcient q̄ tota pñfessio lit nulla. Debet pñtea pñfessor pñfir-
tere ſuum tuamē in ſatisfaciendo pro peccatis: z q̄ nullo mō diffidat de
dei miſcōdia quantūcūq̄ etiā pctm̄ enorme ppetrauerit. vñ ramen confite-
atur. S; non debet pñfessor a dñis de om̄i peccato querē vel de muta-
pctō ne vbi extrahere ſerpentē conat inducat eundē. Ideo magnā expe-
rientiā hoc poſtulat vř ſciat quō z apud quos hoc attendū lit. S; hē
noſtris ipſibus huc officio audēdi pñfessiones aliqui ſe ingerit z aliqui de-
putant. qui ramen ineptiſſimi z inerti ad hoc ſunt. ſed quem fructum ta-
les in eccleſia dei faciant extrus acta probāt. Quō autē in pctō carnis ex-
plorando confessor ſe debet habere docet ſequens littera.

.i. pctā multa .i. luxurie

Rimina ſunt plura carnis ſecreta: legentem
.i. p̄turbent manifestare

Indoctum ne confundant ea ſcribere nolo
.i. generalis .i. h̄m̄tib⁹

Et quia communis eſt omnibus iſte libellus
.i. modos peccādī ſimplicib⁹ .i. referare

Nolo vias turpes: communibus hic aperire
intelligē vias .i. merito .i. pñfessor

Scire tenetur eas licet omnis iure ſacerdos
generis h̄ant .i. diabolis

Inuector carnis ſathanas q̄ pluribus iſtam
.i. peccatis .i. h̄ō .i. deſimar maculas

Infecit maculis: felix extor: queat iſtas
.i. confessor .i. ſetalter .i. innocentiam

Inueltigator caueat ne ſimplicitatem
hominum .i. ificiat hominum

Simplicium frangat et corda fidelium ledat
.i. diuerſas .i. ſpecies p̄duxit

Multas luxuria radices protulit ex ſe
.i. ſpecies .i. p̄palare .i. aperte

Quas hic detegere formido tibi manifeſte
.i. quedā ſūt ſm̄ curſum nature naturā .i. manifeſtare

Quedam nature ſunt: quedam contra: eſerare

Folium .CXXXV.

peccatorum .i. modos .i. circūdet .i. fragilem

Horum nolo vias scelus ne circūualet egrum

In pcedētib⁹ auto: fecit mentionē spūale d̄ pctō enormi. videlz zoda
nūrico. hic excusat se d̄ ptractōez eorūde pctōz. Et p̄r diuidi lra. q̄ p̄imo
facit qd̄ dictū ē. Sc̄o assiēt causas. q̄re illa pctā nō d̄nt scribi et divulga
ri: vtiōs p̄io q̄ multa sunt pctā carnis occulta ne ista faciant p̄fusione le
ctōub⁹ i peritū tūc nolo ipā scribē: q̄ iste libellus est cōis et vsu oīm p̄pos
itus. q̄ nolo ip̄as turpes vias luxurie assiēre: n̄ oīs sacerdos tenet istas
vias scire: q̄ felix p̄fessor d̄z penitētes ex q̄tere d̄ q̄busdā vicijs z macul
diabolico. nā diabol⁹ carnē l̄ficat. z cū sacerdos sic itelligat de pctō debz
cauere z nō p̄fundat simplicitatē simpliciū hoīm: z vt corda fidelū nō cō
fundat nec ledat. Tūc luxuria multas h̄z spēs q̄s nō audeo maifestare. q̄a
q̄ q̄dā vicia luxurie sunt naturalia. z q̄dam p̄tra naturam. Morandū p̄
mo. q̄ auto: specialr̄ intendit aliq̄ p̄tractare d̄ luxuria qd̄ est pctm̄ mortā
le. z ē int̄ oīa inuidiosissimū: q̄ nō solū maculat aiām. imo maculat z corpus
vñ ab ista luxuria multa mala trahunt origine ipā em̄ luxuria est multum
damnosa: q̄ est delecratio momentanea. amaritudo p̄petua: p̄ quā sensus
debilitant: intellectus obumbraf: p̄pā caro p̄fundit: z torū corp⁹ destrul
tur. Sc̄o norandū. ex q̄ multe sunt spēs luxurie q̄s recitare periculosum
est: q̄ a tali recitatioe simplices p̄nt trahere occasione peccandi: q̄ mag
Raym̄ ūdus oēs illas species renuit z omittit recitare: nullū ponēs tra
ctatū spālē d̄ eis vel pctē p̄ncipalē: s̄z incidētāl̄ i quibusdā metris docz mo
dū s̄m quē sacerdos d̄z se regere circa ista pctā in cōfessione: vt manifeste
p̄ in lra. z innuit in lra quandā distinctionē pctōz illius luxurie videlz
quedam sunt h̄mōi peccata naturalia: quedam contra naturā. Ultimo no
randum. maḡ in lra ponit vnum documentū. videlz cet q̄ sacerdos a lon
ge potest inuestigare talia pctā: sed tamen in tali inuestigatione nō debet
plane illa pctā detegē. ne vt sic simplices in vicijs informet: s̄z d̄ pctis cō
munitibus z p̄suetis: p̄t magis exp̄se interrogare vt conuenienti⁹ possit
quā p̄dignam inuungere: q̄ nullus medicus p̄ sanare vulnera nisi p̄us
q̄ritatem vulnerū z cū hoc qualitatem z dispositionē cognoscat. z cōfor
ter est de confessione: que nullam penitentiam potest quis inuungere nisi
p̄ius sciat quantitatem et qualitatem peccati.

.i. supabūdante cibi .i. criminofum.

Deia: diuitie: crapule: potus: viciosum

.i. hoīem .i. tā enumeratis .i. bona opera

Te faciunt: et ab his nisi cessas nil tibi profunt

.i. modos .i. ostendam .i. interius

Articulos paucos monstrabo: tu tamen intra

.i. cōsideras .i. diuersa vicia

Si sapiū inuenias diffusa per omnia membra

Summula Raymundi.

Polluitur quinq; caro: sed causa triplex est .i. illius pollutionis **Magis** assignas **Magis** assignas
.i. maculae in nocte **Magis** assignas **Magis** assignas
.i. supfluitas **Magis** assignas **Magis** assignas
.i. qntu ad hunc retentiu **Magis** assignas **Magis** assignas
Ques turpis: **crapula**: **nata** **supflua**: **carne** **magis** assignas
.i. criminoſe **Magis** assignas **Magis** assignas
maculat **due** **pollutioes** **Magis** assignas **Magis** assignas
Inficiunt: **prume**: **non** **ultime** **sunt** **vitioſe** **Magis** assignas
.i. miſſam **Magis** assignas **Magis** assignas
aliq; ſmax pollutionu **Magis** assignas **Magis** assignas
Non **inconfellus** **celebres** **du** **pollueris** **ſic** **Magis** assignas
.i. hſe non potes **Magis** assignas **Magis** assignas
.i. miſſam **Magis** assignas **Magis** assignas
Habuerit **ſi** **non** **habeas** **vel** **eu** **q** **celebrat** **p** **Magis** assignas
.i. bonum **Magis** assignas **Magis** assignas
diuini officii **Magis** assignas **Magis** assignas
Fac **aliquid** **p** **qd** **digne** **pollis** **celebrare** **Magis** assignas
reddut hoiem vicioſus. z niſi ho ceſſat ab iſſ; niſi illi pſunt ſua bona opa
Subdit. q; moſtrabo paucos articulos q; ſi pſiderabis multa ex his inue
nies z diuerſa vicia. Subdit q; aliq; ſit pollutio in nocte. z ſit ppter tres
caſ. Pmo ppter turpes cogitationes habitas in die de mulierib;. Scdo
propt nimias crapulas. Tertio ppter ſupfluitate nature. q; forte hunc retē
tiva eſt ita debilis q; nō pōt retinere. z ſic natura ſagar purgat ſeipſam. z
pme due pollutiones inducūt pctm. ſz tertia nō. Sz ſi talis pollutio prin
cipit pſby foſ nocte. tē ſequit die nō celebrat miſſam niſi pſus pſteat. et all
qd ferat ſeu faciat ppter qd celebrare poterit. ¶ Notan. autor pū terigit
aliq; d luxuria. z illoz diueſe pntre eſt cauſe iducētes talia. vt q; poſſum; ita
fugē: cū malū nō euitaf niſi cognitū. q; mgr vult q; luxuria cauſet ex ocio
delutiſſo: diutiſſo: crapulis z potatōib; ſupfluis: q; enſerata nō ſunt vicia
qntū iſe. ſz ſvicia qntū ad penitēre. ſumū viciū eſt ocio. vñ cū ipe ocioſus
aliqd opari nō pōt pctio iſi ſit. q; d; flouilla. vicia dāt vicia. Et q; ſeni pa
tres vitabāt ſvicia. q; ſp orōnib; bonis ſimonib; z aliſ; hñdi opib; ocio
part fuerūt. z ab illo ocio cauſaf luxuria. z rō natural eſt. q; tpe ocio hūm
du qd eſt materia luxurie nō pſumit. q; iſligat luxuriā z ſuſcitat ea. tñ vici
cie iducūt luxuriā. vt p; p experientia de actib; z viciōib; delicioſis. q; in
ducūt magnā luxuriā. Sz diuitie faciūt hoiem vicioſus. z hoc eſt ſtelligent
di de iſſis q; abutunt diuitiſ; z q; d; pbs. Vultu perierit ppter diuitias.
ſiſt dñs in euāgelto dicit. Sic iſpoſſibile eſt camelū p forame acus trāſire.
ſic diuitie ſtrare regnū celoz. Et hoc etiaz p; de diuitie de q; loquit dñs in
euāgelto dicens. Homo quidā erat diues. z iduebat purpura qui perit gut
tam aque portit de manu iſazari ſup linguā ſuā. Itē crapule faciūt hoiez
vicioſum; q; qñ venter delicatis elbariſ; ſatiat: tñc pntue ad libidine las
borat. Item potatiōes faciūt hoiem vicioſum. q; ebrietat; maxime vici
at hoiem. z ebrius duplici pena puniendus eſt vt dicit pbs. iij. cth. cony.
Et ergo dicit apſ. Sobri; eſtote z vigilate. Crapule z potus inducūt in
luxuriā: ex abundantia ſupfluoꝝ hūmorum: q; hūmores luxuriā inducūt.

Summula Raymundi

Discedūt, vir sit femia; feia quoq; sit vir

Vir p se peccat; peccat secū mulierq;

^{sup. vir} ^{.i. ad modū belue assimilāt}
Bestiat ille suū corpus; sed beluat illa

Ista viri sit vir; et hic mulier mulieris

Pro vice sic vice reddūt, sic sexus vterq;

^{.i. eternā dānatōē} ^{.i. ruit} ^{.i. casum}
Mortis in interitū cadit; heu q; nēo ruinā

^{sup. sexuum} ^{p̄sternūē} ^{scz libidinē}
Horū cognoscit; sternūtur vulnere ceco

Semen vterq; necat nullo; puero pariente

^{.i. menstruosa} ^{.i. i puerperio}
Mēstrua si tua sit vltorite puerpa cōiun;

^{sup. iugem carnaliter} ^{.i. libidinose}
Hanc nō cognoscas nec tāgas turpit illā

Hi pneri inde nec tamen eis valet vxor

Proiciūt semen alias nec illud in agrū

^{sup. peccatores} ^{.i. peccata cognoscēs}
Quō curares quoy non vulnera scires

^{.i. verecundia}
Sufficit ecce pudor; obstat pcedere nolo

^{.i. sup̄est} ^{.i. p̄fessor discretō}
Restat longa via; satis est dictū sapienti

^{.i. moris luxurie} ^(rauit)
Qui stimulos carnis nouerit vel q̄s nūc

Cetera committo confessor sapienti

pectū sodomiticū sit qñ feia coit cū feia, 2 vir cū viro, vel hō cū aiali trō
nall. q; i tali casu vir bestiat corp^o suū, 2 sicut m̄r, tūc assilant bestis, 2 p̄i

Cōtēc beffeml
nat auro; de pec
catis enoimib⁹
q̄ p̄t pringere i
hoib⁹ in m̄fimo
nio, vel etiā tñf
quēcung; vix et
multerē viceus
q; nlls hō v; ex
ercere acry; car
nalē cū p̄p̄a mu
liere p̄ter curū
nature cōem; q̄a
rales modi vart
ante curū; na
ture sunt m̄r; q̄
nō manebūt sū
vindicta 2 oia ta
lla penitēs v; re
uelare sacerdoti
ore suo p̄p̄uo,
q; nlls nouit ra
lia meli; nisi t̄p̄e
q̄ p̄p̄trauit illa.
Deū subdit re:
prehēdēdo zodo
mitas viceōs, q̄
vos cūes zodo
mite q̄ exercētis
exercitia carnis
vobis ē zdolēn
dū. Subdit q; q̄
libet p̄ficiens se
men ad locū ide
bitū. i. ad locū a
ltū q̄ i mulierē
cadit i iteritum
mouit, 2 heu nēo
cōḡscit ruinā il
loz. Deū decla
rat illa p̄tā zōd
mitica di. q; tale

git aliqñs q̄ vir cū muliere mutār loca sua. ita. s. q̄ mīr obtinet locū vī
 n: z vir obtinet locū mulieris: z i hoc facto ambo scurrūt mortē q̄tū ad al
 mā: q̄ peccāt mortālī. Deīn subdit alloqñdo p̄fessorē dicens: quō tu cōfē
 sor potes sanare vulnera tibi si nota. q. di. n. l. s. mō. Deīn causat se autor
 dicens. q̄ vltērī n̄ ē p̄cedēdū i enarratōe talis pcti q̄s adhuc mīra eēt
 v̄ba d̄ talib⁹ pctis enomīb⁹. p̄p̄t eoz enomītātē: tñ hec dicta sufficiūt sa
 piētī. Tūc ibi (Vestrua si tua) autor vult q̄ vir si d̄z coire cū vxore suo mē
 struosa vel i puerpio exīte. q̄ si cōḡscēt eā z ferū p̄ducēt: talis aut fieret
 leprosus. aut deformat⁹ aut p̄tinue scabiosus. Subdit autor z cōtinue ra
 citē q̄oni. poss̄ aliq̄s dicē. q̄re nō enarrat autor plura vicia cōtra nām cū z
 multo plura s̄t. R̄nt autor q̄ p̄ nimia verecūdia plura enarrare negē nec
 vult maḡs ide dicē. s̄z cōmittit hoc cōsiderādū discretō cōfessorī q̄ cōfiterē
 desup̄stīrē h̄z. Q̄mo notā. q̄ lz autor h̄c tāgit aliq̄s modos ab hōiabi
 les. tñ manifeste n̄ d̄nt rectan ne idocri ex eis i formantē z malis occas
 sio peccādi varet: s̄z d̄z cōfessor cōsiderare cōditōes cōfiterē. z fm h̄ mōs
 derare z d̄scere iudicare cōfiterē. Secō notā. l̄ra v̄t q̄ vir p̄ se peccat in
 se. p̄io q̄ notā. q̄ aliq̄s peccat triplicē. s̄ i deū. i primū. z i seipm. Tūc
 aliq̄s peccat i deū qñ facit cōtra ei⁹ p̄cepta. In primū peccat qñ aliquis
 hōim aliq̄e diffamat vel innocētē punit. Sed in seipm peccat qñ aliq̄s no
 cet sibi. s̄. q̄ resecat vires corp̄is. z sic d̄ aliq̄s: v̄t p̄ luxuria. iō v̄t brūis
 paul⁹ q̄ ois fornicator peccat i pp̄iū suū corp⁹. Vltimo notā. q̄ qdā s̄t
 pctā q̄ s̄t p̄ cōcupiscētā naturalē i fornicatione. z qdā s̄t cōtra naturā
 q̄ n̄ sciēd. q̄ pctm̄ p̄ cōcupiam carnalē i fornicatōe fit int̄ vir z mulierez
 fm cursum nāe. z talis op̄atio ē naturalissima cū regulatī fit iuxta statuta
 m̄tis ecclē: qd̄ p̄ p̄resto. dicē. s̄. d̄ aīa. Nāissimū op̄m est gnare sibi s̄
 mille. B̄c etiā v̄t. In naturalib⁹ desideris pauci peccāt. S̄z pctm̄ p̄ cōcu
 piscētā innaturalē. i. cōtra nām fit. qñ aliq̄s hō appetit exercere cotū cū
 sibi nō deputato: q̄ mascul⁹ mulieri est deputat⁹: z mulier masculo: mō si
 cōtingerit q̄ vir desideraret exercē cotū cū viro vel cū bestia. tūc tale pctm̄
 d̄: cōtra naturā. z est pctm̄ sodomiticū: multū enorme: z talis hō d̄: eē pe
 sor bestia. vñ Aresto. in ethicis. hōmo p̄raus peior est bestia.

talis morbi .i. sanabilis .i. difficulter

D species lepre nunq̄ curabilis aux vix

.i. singulare peccatum .i. prona .i. familiaris inimicus

D speciale malum. mors prompta: domesticus hostis

.i. crudelis obit⁹ hōim .i. peccatorum .i. putredinis

D fera mors mortis: scelerum scelus: et fecis o fer

.i. detestabilis nequicia .i. consuetudinem

D detestanda rabies hominum nec in vsum

.i. pessima putredo super omnia vicia

D detestanda lucis turpissima fex victorum

Summula Raymundi.

^{captiuas sup. hoies i. infernum}
In quos illa queas hos: in foueam raris et illos
^{deglutis sup. pctores i. inferna i. mitis}
Absorbes: et sic viuos ad tartara ducis
^{i. non loquentes}
Tu mutos reddis quos inficis ora eorum
^{i. claudis i. peccatis}
Concludis nimis viciis obstante pudore
^{sup. ipoz i. peccatu diabolozum}
Tu nec eras hominum vicium: sed dmonozum
^{cessit i. imitari hanc pestem}
Dic homo quis mihi tibi dedit insidiari
^{i. remittere tam grande peccatum}
Indulgere deus tibi vix debet scelus illud
^{i. pulchritudo sup. desica sup. spem creauit}
D decus o species hominum qua condidit ex se
^{omnium rerum in pnti i. inquire}
Londitor ipse deus: nunc ex per giscere si te
^{sup. peccatis i. pctoz illoz i. penitentiam}
Ex his quem tetigit sceletum queras medicinam
^{i. cu diabol dāneris sup. peccata}
Ne cum demonibus pereas: qz demonis hec sunt:
^{sup. sunt i. perseuerandum.}
Crimina: non hominum: restat non ergo morandū.
^{i. miser sup. generalia his confessus}
Te pudet infelix si crimina confitearis
^{sup. peccatis i. inconsueta i. pergis}
Usus cōmuni bus: et ad incommunia transis
^{sup. peccatu in cōmune i. occideris}
Vix hoc vel nunq̄ dicitis: proprio cadis ense
^{sup. peccatu i. occultas sup. tuo}
Tu fetidum turpe sepelis in corde sepulcrum
^{i. factis sup. tue sup. tu hoim sup. tā vlti sepulcro}
Dile creas anime maledicte: quis extrahat a te
^{sup. hō i. miser i. his enormibus peccatis}
Es nimis infelix his qui furis agiteris

up. hoin .i. pondus

.i. oneratus

Quis lapidem tollit sub quo depressus es: aut quis

.i. grā dei adiunante sup. enomi .i. suscitabit

Te nisi volente deo tali de morte vocabit

sup. de ea .i. vtra actiua z vita cōtēplatiua

Non surges nisi sint marthaq; maria sorores

.i. in pñtia p̄fessoris .i. securius

Coram presbytero confundi tutius esset

.i. eternalit̄ .i. iudicance

Quam coram mundo damnari iudice christo

cognoscat .i. pctōr sup. vtram

Sentiat omnis homo peccans post contritionem

.i. deus .i. pctm auferre .i. pñtia

Qd dominus culpam tollit: sed pena manebit

sup. sufficiēter in hoc mūdo .i. in purgatorio

Donec eam luat hic vel igne futuro

sup. pctā oblita p quib; pñtia nō est cōplera in hoc mundo

Illic qui purgat: non est via certior ista

In ista pte magis p̄s̄r fac̄ exclamationē p̄tra zodomitas seu p̄tra pctm zodomitū dī. q̄ spēs lepre z o grāde z enorme pctm tu vir vel nūq̄ es curabile. o spālē malū z mors z hostis dōestit̄ z crudel̄ mors hoin. o scelus oim scelez. o imūdiata oim imūdiataz. o v̄stabil̄ rabies n̄ dūceda i vsū oim. o fer oim vicioz: tu es lues turpissima. tu em̄ aliq̄s illa q̄as. .i. captias z eos absorbes z i pfūdū iferni ias. z illos q̄s ifics reddis surdos z mutos z ora eoz claud̄ rōe nimit pudor. z tñ n̄ est dūtarat vicū hoin s; magis diaboloz. Subdit et. q̄s v̄dit rī ifidiari hoib; . q̄s gl̄os h; vir hoi idūlgē tale pctm. subdit vlt̄r. o dec̄ h̄im. o spēs hūane quā ip̄e vs creator ex se creauit nē exp̄ḡs̄c̄. i. cogita si aliqd̄ ex istis pctis te maculauit. tūc q̄ras medicinā vsup vt n̄ p cas cū diabolo moriar; q; illa pctā s̄ demū. q̄ n̄ de b̄t morari i ip̄is hoib;. subd. vlt̄r. o dī. miser pctōr te pudet p̄f̄t̄ pctā cōsa. si q̄ trāsis ad icōta tu vir vel nūq̄ p̄f̄t̄ber; illa. z sic p̄po gladio ificis teipm. tu em̄ hoc turpe pctm z feridū sepel i corde tuo. z fact; aie v̄le sepulcz. q̄s extrahet te ex illo sepulcro. q. vt. n̄l̄s. z q̄s remouebit lapidē sub q̄es sepult;. z q̄s reuocabit te a tali morte: nisi vs d̄ pctis ploras z penites. z tu nūq̄ i surges d̄ istis pctis nisi martha z maria. i. vita actiua z p̄tēplatiua sint sorores tue. Subdit et q; ois pctōr v; hoc scire q; q̄uis p̄ p̄ritōz p̄f̄s̄s̄ōz d̄ns tollit culpā. n̄ tñ tollit penā dōec pctōr luat maliciā suā hoc i p̄nti vita i purgatorio. Q̄uo nol. q; antoz p̄pat pctm zodomitū cū lepre p̄t̄ aliq̄s s̄l̄t̄ndies. p̄ma ē. q; lepra tñt oēs ifirmitates excellēt̄ orē ifirmitas: sic et̄ is ois pctā pctm zodomitū ē q̄si vnū d̄ pessimis. sc̄ d̄

Summula Raymundi

qz lepra e moib⁹ stagios⁹ e venenosus. sic et pctm zodomiticu e stagiosu z venenosu: tertia e. qz sic lepra difficul⁹ curat: sic pctm zodomiticu qd tu ad aiaz difficult⁹ se curari. z illd pctm e pnu d qtuor pctis q clamit ar d terra ad dñz dei pvidera. En scied q qruor se pctā clamāt ia i celli. pnm e pctm zodomiticu. z e illd qd ptra nām laborat. z huic pctō nil e qm⁹ vel turpi⁹. vñ i leuit. scribit. Mascu⁹ cū masco si cōmiscebit i cotu. qz abo miabile e. scdo pctm e homicidiu. vñ legit i gen. d abelz cayn. ecce vox sāguis fr̄is tui abel cla. zc. terrū e vox opphōz q clamat ad dñz dei: vñ legit i ecclesiastico. Nōne lacryme viduaz ad maxillas descēdūt. Artur vltimū e vox suoz clamās p detēto pmo. vñ be. Jacob⁹ i canonie. sua. ecce merces oparior q messuet regides vras q fraudati s̄ avobis clamāt z clamor eorum i aures domini intrabit. z sic d plurib⁹ alijs. scdo notā. auro: ex ista vult q nls hōim p̄r ex illo pacto zodomitico resurgē nisi martha z maria sint sorores ei⁹. vbi p marthā itelligit vita actia. vt i euā. martha martha sol. zc. z vita actia p̄sistit i dōis opib⁹. s̄ pnia q adiple p bona opa. id si hō vult resurgē a tali pctō zodomitico: o3 q hēat marthā. i. vitā actiā. s3 p mariā itelligit vita p̄replatiā q p̄sistit i orōib⁹ z i vniū speculatiōib⁹. z ḡ si qd vult resurgē a tali pctō o3 q hēat illā sororē. i. mariā s̄ dicat docto. q vita actiua fructuosior e: s3 vita p̄replatiua tutior z securior e. vñ b: i euāg. Mariā optimā ptē ele. z c. i. vitā p̄replatiuā. Tercio notā tādū ista dē. q dñs culpā tollit s3 pena remanebit. hoc e itelligēdū q p̄ cōfessionē pctā p̄fessa mutāt penā eternā i penā tpālē qz p pctō morali eter naliter dānamur. s3 q̄pato sum⁹ p̄fessi hoc pctm morale cū verecūditat cōtritiōe: tē pena eternā e mutata i penā tpālē: id e ista (s3 pena manebit) z hoc e qd aliq dicit. s3 pctā delectat. tñ relq̄e pctōz manebūt. Alio notā q licet adulterū sit mar⁹ pctm q̄ simplex fornicatio. tñ inter oia pctā turpē pctm zodomiticū (qd e ptra naturam) est pessimū pctm: qz est abominabile: qz i illo pctō hō bestiat suū corpus. imo nō est diabol⁹ in toto m̄tū ferno iclusus qn hoc pctm abhorret: merito ergo hoies non abhorrent.

f. Elix confessor et prudens hos tibi trado

.i. discretus sup. pctōes. i. cōmitto

seruandos: tua sit discretio quomodo quare

Lur quādo vel vbi p quos vel cum quibus ex quo

.i. impone .i. quententē pniām .i. peccato

Dicta penam tu condi quam pro crimine. simplex

sup. hominū pctōi sup. pniā

Isti debetur. alteri duplex: gravis illi

.i. meli⁹ sup. eternaz hoicm .i. pctō

Est magis ad vitam talem de labe vocare

^{sup. in inferno} .i. obturati^{iterum}

Qua sic defunctum moriturum viuere rursum

^{.i. grade peccati} .i. delicti ^{sine sensu pape}

Non seclus enorme vitij soluas sine papa

^{sup. sic et} .i. inuoloz .i. p'ris vel m'ris

Sacrilagus. cleri percussor. siue parentum

^{sup. sui} ^{sup. proprioꝝ} .i. v'roꝝ

Occisor fratris: pueroꝝum vel mulierum

^{scz mediante} .i. gladio

Ecclesie sancte violator igne vel ense

^{.i. luxuria} ^{scz cu sanguinea} .i. adulterij comitrens

Aut contu: duplex incestus: et omnis adulter

^{clarius} .i. interfectoz

Plenus et doceant: iungatur et his homicida

^{faciens perituum} ^{scz cum sacro}

Perurus domini cum corpore crismate turpi

^{aliquid scandali}

Quid faciunt: isti penas inuunt grauiorēs

^{sup. excussores} ^{ad auctoritatem papalem}

Tales vel similes rhomani vadunt: nisi serus

^{vel ppter malus inueniens} .i. ppter impotentiam.

Obstat feminus: aut debilis: aut senis etas

^{sup. cu talibus} .i. prelatoꝝum suoꝝ.

Tunc dispensetur de consilio seniorum

^{sup. p pnam} ^{magis} ^{peccatum}

Puniat ecclesia plus occulto manifestum

^{.i. trasgressioes. s. p'fessioes} .i. absoluant.

Dictas qui possunt qui pape soluere soluant

^{sup. sacerdotes} ^{sup. causis p'dictos. i. auctoritate}

Quidam maiorum soluant hos clane suorum

In ista pte au. p'nt remedia p'ra illa ta dicta di. S. felix 2 p'uides p'fessoꝝ

ego trado ti illos pctores ad sanandū a talib' crimib' q' b' afa coꝝ est lesa

Etia sis discret' d' circūst' atijs ag'uantib' illa pctā. 2 deis inestiga quō

dale pctm ē p'peratū 2 q'ntū sit ipm. 2 q'ntū sit factū 2 vbi 2 cū q' b' ē p'peratū

2 fm hoc dectabis p'dignā p'niaz p' h'mōi pctis 2 crimib'. qz aliq' b' dat d'p

pler p'ea: 2 aliq' b' simplex: aliq' b' aut dat p'ea facil seu leuis. 2 aliq' b' g'uts.

melit' em ē a morte ad vitaz reuocae qz q' ipi eternafr damnarēf Subdit

tu qui es simplex sacerdos non debes aliquem soluē ab enoni peccato:

Summula Raymundi.

si papa sic e victu sacrilegij pculsor clericor sine penit. occisor pueror
maritor suu vxor. l violator eccie p igne. l gladiu vel p coitu. l homicida
vel puit. z ille q turpe pcrim ppetrauit cu eucharistia vel crismate sacro.
qz qcuqz talia pmiserit dz tre ad dñz aplicu nisi fuerit mlt vt hō debil. qd
tē tu pffoz fm pliliū sapiētū poterz cū eis dispēare. It hñs aurouitar es
papalē p̄ oēs absolue. Q̄no not. q̄ i oī p̄fessōe p̄fessor dz inq̄re circū
stārias pcti: qz circūstātie sepe agguāt pctm̄ z allentāt. z fm hoc iūgēda
ē p̄tia. Sc̄do. not. au. fm aliq̄s volēs reddē rōnē q̄re p̄fessor dz eē sollicit
tus circa p̄fiteē. dz q̄ pl̄ ē reuocare aliq̄e a pctis q̄ resuscitare a mortu
is. rō p̄ ex isto. qz maior ē mors aīe q̄ corpis. q̄ maior ē resuscitatio aīe a
mortuis q̄ resuscitatio corpis. z h̄z hoc i lra dz stare vt uē: alij at ter. h̄t
credē. Tercio not. q̄ aliq̄s p̄stitut⁹ i pctō enormi sic ē sacrilegiū z p̄sile si
p̄r absoluti nisi a papa vl ab aliq̄ gerēte vicē pape: tñ excipiūf heies heies
debiles. z mulieres q̄ p̄nt i p̄ria absoluti: dū mō facti faciāt d̄ rali pctō. z q̄
ber i articulo mortis p̄r absoluti a simplici sacerdote. tñ illi iūgēdū ē q̄ si cō
ualuerit vt papā p̄ absolutōe accedat. Q̄rto not. q̄ p̄ oī pctō iūgēda ē
p̄tia occulta: z rō ē: qz ex p̄tia publica pctōū fit scādalu: p̄ q̄ possz deuenē
ad mai⁹ crimē. z pctōū p̄ pctō publico i eod̄ crimē iūgēda ē maior p̄tia
q̄ p̄ occulto. rō ē. qz pctōū public⁹ n̄ solū vrit malicia sua q̄tū ad se. imo et
q̄tū ad alios q̄b⁹ ip̄e p̄bz malū exēn̄ h̄z pctōū occult⁹ solū vrit malicia q̄tū
.i. excoicatioē .i. nullo mō .i. officiu missē (ad se z h̄z ad alios

In banno si sit nullo casu celebrabit

.i. sacerdos .i. diuitis officijs .i. interesse

Presbyter: hunc etiam sacris prohibemus uelle

sup. sacerdotali sup. quo ad eius gesta

Nil ex officio faciat totus laicus sit

sup. eccie exclusus .i. lex ecclesie

Si sit ab ingressu suspensus seruet vt est us

sup. sacerdos sup. vltimū d̄ officium.

Nullus in ecclesijs interdictis celebrabit

.i. principes .i. aliquo interdicti

Si domini terre fuerint pro crimine clausi

sup. sacerdoti .i. septimā .i. celebrare

Cuiqz per hebdomadam licet vnam dicere missam.

.i. eucharistiam .i. p̄secrandum

Ad christi corpus infirmis conficiendum

sup. interdictis sup. sacerdos

Omibus exclusus et priuatiu legat horas

sup. publice .i. pctā sup. cum eucharistia

Baptizat pueros. scelus audit. visitat egros

Predicat iste sue plebi; nec quid faciat plus
.f. publice sacerdos suis pp̄ls .i. cesset ab alijs
 .f. sacerdotē .f. laicorum

Hunc et exequias veluti laicum licet ire
.i. exēdicata .i. pro criminibus

Gens imbanrita pro labe sua benefactis
.i. priuatur .i. iuramenta fecerit .f. q̄ velut satisfacere

Hec caret ecclesie; nisi iuret iura tenere
seu principis .f. eius

Si comitis culpa fuerit prouincia tota
.f. sit .f. p̄pter .f. p̄ncipis .i. sc̄ipos

Interdicta; sacerdotes eius teneant se
.f. corā eis .i. secrete .i. valent

Sic vt non celebrent; priuatum dicere possunt
sup. eis deputatas .i. non cantando

Horas canonicas pro crimine voce silenti
f̄r sumere .i. eucharistiam .f. excommunicat

Infirmus corpus domini; non si moriantur
.f. in cimiterio .f. extra cimiterium

Hos tumultant; licite possunt alias sepelire
.i. tpe interdicit possunt predicare ⁊ baptizare

Sermones faciunt; pueris baptismum ministrant
.i. sp̄r̄ fieri tale sac̄m .i. baptismus.

In nullo casu confessio fons prohibetur
.i. septimana .i. licet semel celebrare

Semper in hebdomada licet vnam dicere missam
.i. ianuis clausis .i. pp̄lo nō p̄ite

Inculsis foribus; erecta plebe; sed isti
.i. eucharistia .f. conditione ecclesie

Non dabitur corpus domini; nisi sub specialo
.i. transgressione propria

Ecclēsie forma; proprio pro crimine si sit
.f. plebs .i. exēdicata .f. cautele.

Hec imbanrita forte tres ecclesie sunt
.f. p̄ncipis

Pro re conincta; aut si lis pendeat ex te

Summula Raymundi

Pignoris est p̄ia cautela: sc̄da cauentis
.i. facta p̄ p̄gnora cautela .i. iudicis
.i. eadem .i. cautela

Pro causa: sed posterior iurata fides est.
sine p̄gnorando .i. infirmus

Pro satisfaciēdo eger si nil habet vnde
fatiffaciat .i. nec p̄gnora nec fidelussor

Soluat nec p̄ ea quicq̄ sibi nulla negēt
z signant corp̄ x̄pi .i. paupes .i. excusat idigētia

Sacramentaz: qz nusep defendit egestas
matt̄rimoniu bap̄tism̄ .i. corp̄ x̄pi

Ordo: p̄ugiu: fons: p̄firmatio panis
.i. extrema .i. sacra e. i. catholice

unctio postrema: p̄fessio sūt sacra septē
.i. plurib̄ cur̄ fesse pores sequentibus

Tribus ecclesijs p̄fessis in casibus istis
si ita misa. si vna d̄pēdet ab alia. si p̄p̄ sac̄. ē. exēdica.

Si n̄ h̄ns: p̄dēns si raro pastor adherēs
si p̄p̄ p̄f̄b̄ d̄ḡderet addit vicino plebano

Si vice depositi traditur vna tibi
*aliq̄ puicia fuerit indicta p̄p̄ d̄n̄z illi. puicie: tūc n̄lsē p̄f̄b̄ d̄z ibi vna ce
lebrare tū q̄libz p̄f̄b̄ i hebdomada p̄t sef̄ celebrare vt p̄ficiat corp̄ d̄n̄i
q̄d si (op̄ effect) infirmis posset ministrare. Si s̄r sacerdos horas canonicas d̄z
legere p̄uari. s̄z publice p̄t p̄dicare baptizare z p̄fessioz audire. z si sacer
dos tpe interditi voluerit itereffe exequis laicor̄ nō d̄z interesse vt d̄n̄i
s̄z vt laic̄. subdit aliā doctrinā d̄ indicto volēs q̄n̄ p̄f̄s ē exēdicat̄ p̄ p̄
p̄f̄s crimib̄. tūc tal̄ p̄f̄s d̄z carē b̄n̄ficijs ecclesijs: nisi tūc fecerit iurā
mētū q̄ velit satisfacc. s̄z si loc̄ fuerit interditi p̄p̄ crimē p̄ceptis s̄u d̄n̄i
terre: tunc sacerdotes in tali loco nō d̄nt celebrare: s̄z puati horas canoni
cas dicē p̄nt z p̄fessioz audire. z infirmis corp̄ d̄n̄i ministrare. z si monā p̄t
sepeliri extra ciuitatē: etiā p̄nt smocnari sacerdotes: z pueros baptiza
re: qz i n̄lo casu phibet bap̄tism̄ aut p̄fessio z s̄p̄ i hebdomada s̄z sacerdo
tū vna n̄llaz d̄cē claus̄ iam̄is ab̄ntē p̄f̄s: z tali p̄f̄s si d̄z corp̄ d̄n̄i vari
n̄llū sub sp̄āi d̄nt d̄cē: qz vel tal̄ exēdicatio d̄pēdet a d̄no vt ex p̄te p̄f̄s
s̄p̄ p̄ cautionē inf̄ficiēte sacra p̄ p̄gnora l̄ p̄ fidelussōs fid̄ciū: t̄cōq̄ p̄f̄s
d̄z satisfacc. t̄c p̄ p̄f̄s ministrari corp̄ d̄n̄i. S̄z si aliq̄s cēt paup̄ i cymulo q̄
si h̄ret p̄gra vel fidelussores. illi p̄p̄ea si d̄z negari corp̄ d̄n̄i: qz paup̄as
excusat eū. t̄c subdit en̄f̄ciēdo sc̄pt̄ sacra q̄ pat̄t i l̄ra. Quis d̄t q̄ v̄ sac
dos aliq̄ p̄t duab̄ vel plurib̄ ecclesijs curat̄ fesse p̄p̄ tres cōs d̄n̄i*

Solum .C. XLI.

p[ro]p[ter] q[uo]d vna ecc[lesi]a e[st] ita m[is]era q[uo]d sacerdos d[icitur] fructib[us] ei[us] n[on] p[otes]t se nutrire: s[ed] id[em] sacerdos p[otes]t illas abbas h[ab]ere vel tres vel plures. Sec[un]da ca[usa] si vna ecc[lesi]a h[ab]eat de p[ar]te a reliq[ui]s sic q[uo]d vna e[st] m[is]a et reliq[ui]a filia: t[unc] v[er]o sacerdos iteru[m] p[otes]t illas h[ab]ere. Tercia ca[usa] si aliq[ui]s sacerdos cadat i[n] irregularitate vel de g[ra]da ref[er]at sic q[uo]d n[on] p[otes]t h[ab]ere sue ecc[lesi]e: t[unc] alit[er] pleban[us] vicin[us] ei p[otes]t h[ab]ere ecc[lesi]as ipsius degradati cu[m] sua ecc[lesi]a. Quarto notan[da] q[uo]d p[ro]p[ter] exercitacione[m] d[icitur] se ingerere d[omi]ni officio: t[unc] eode[m] m[od]o si p[ro]p[ter] fuerit susp[en]sus ab off[ic]io suo p[ro]p[ter] delictu[m] p[ro]p[ter] q[uo]d n[on] d[icitur] celebrare: q[uo]d alit[er] i[n]currat i[n] irregularitate. Sec[un]do nota[re] q[uo]d i[n]terdictu[m] e[st] duplex vnu[m] e[st] p[ro]p[ter] q[uo]d caput p[ro]p[ter] i[n]terdictu[m] cu[m] adhereret[ur] p[ro]p[ter] solat[us] ecc[lesi]e spoliis vel rapina: vel p[ro]p[ter] h[er]esim. Et sic dicitur q[uo]d p[ro]p[ter] e[st] i[n]terdictu[m] et hoc fieri p[otes]t du[obus] p[ar]tibus. s[ic]m[od]o auctoritate maioris. s[ic] minoris: q[uo]d si neq[ue] e[st] ita grande: t[unc] p[otes]t i[n]terdictu[m] fieri q[uo]d p[ro]p[ter] n[on] d[icitur] v[er]o d[omi]ni vel emi: nec d[icitur] p[ro]p[ter] sepeliri i[n] cimiterijs s[ed] talis e[st] s[ed] d[icitur] e[st] criminal[is] p[ro]p[ter] qua[m] se q[ui]t tale i[n]terdictu[m]. Alio m[od]o p[ro]p[ter] i[n]terdictu[m] solum. et hoc sic q[uo]d si d[omi]ni v[er]o d[omi]ni. et illud fit i[n] i[n]terdictu[m] minoris. Aliud i[n]terdictu[m] fit q[uo]d ad locu[m]: pura q[uo]d p[ro]p[ter] i[n]terdictu[m] tali loco. et i[n] tali p[ar]te si eri[m]us talia q[uo]d auctoritate exprimit i[n] l[ib]ro. s[ed] d[icitur] i[n] d[omi]ni ho[m]ines sepeliri. et tale i[n]terdictu[m] e[st] admissu[m] p[ro]p[ter] i[n]obedientia[m] p[ro]p[ter] q[uo]d si ip[s]i exercitacione[m] si curaret. et q[uo]d locu[m] d[icitur] i[n]terdictu[m] naz[ar]e a subdit[is] i[n]formant[ur] ut faciant iusticia[m]. et tale i[n]terdictu[m] fit d[icitur] fieri q[uo]d p[ro]p[ter] i[n]cipit p[ro]p[ter] vi et sine iusticia i[n] p[ro]p[ter] ecc[lesi]am. Tertio not[anda] au[tem] q[uo]d q[uo]d locu[m] e[st] i[n]terdictu[m]: t[unc] i[n] illo null[us] d[icitur] celebrare nisi i[n] hebdomada semel. et hoc e[st] v[er]o si p[ro]p[ter] i[n]cipit et eor[um] adp[er]t[ur] s[ed] si appellant a tali mandato: q[uo]d alit[er] q[uo]d ep[iscop]o si h[ab]et iusticia[m] causaz locu[m] i[n]terdictu[m]. et t[unc] p[otes]t fieri appellatio ad sup[er]ior[es] ep[iscop]o seu iudice[m]. et t[unc] licite p[otes]t celebrare adherentes appellat[i]o[n]i. Quarto notan[da] si t[em]p[or]e i[n]terdicti p[otes]t i[n]teresse exequi sola[m] co[m]m[un]e[m] i[n]te[m]p[er]e n[on] d[icitur] i[n]teresse tanq[ua]m clericus. pura i[n] religio[n]e dicendo vigiliis: s[ed] i[n]teresse debet ut laicus. Quinto notan[da] q[uo]d exercitacione[m] n[on] d[icitur] ab exercitacione[m] absolui: nisi p[ro]p[ter] satisfaciat p[ro] ip[s]o p[ro]p[ter] q[uo]d e[st] exercitacione[m] aut d[icitur] satisfactio[n]e[m] cautione[m] sufficiente[m] p[otes]t. Et hoc fieri p[otes]t tribus modis: ut patet i[n] l[ib]ro. Et hoc i[n]telligit[ur] q[uo]d si satisfactio[n]e[m] est pot[er]is. si aut[em] n[on] p[otes]t satisfacere: i[n]hilominus est ab soluendus: et sacra d[omi]ni ei ministrari sicut docet littera.

De ordine ecclesiastico

De ordine ecclesiastico.

- .i. o[mn]i s[an]c[t]o[rum] missam .i. cantas
- o **Quibus officium de sanctis d[omi]ni canis: p[ro]p[ter] a**
.i. i[n] tali missa.
- Lautetur tantu[m] prefatio quotidiana**
.i. v[er]o .i. i[n] die d[omi]nica .i. commemoratio
- Si cadit i[n] lucem domini requies animarum**
.i. d[omi]ni aiaz .i. transponere
- In feriam debes illam transferre secundam**
.i. alioq[ui]d .i. diem animarum
- Si finis presens non est transire necesse.**

Summula Raymundi

Modū ē penultimū caplm totū libu. i q̄ determinat d̄ eccl̄astico ordie. Et
p̄t diuidi i tot pres q̄ ponit documēta d̄ eccl̄astico ordie. Pro prima pte
vult q̄ qñ celebrat missa z officū d̄ oib⁹ scriis i die oiz sc̄torū p̄t an̄i sp̄ta
to. tūc ad illā missā d̄z dicit p̄fatō q̄ridiana. Subiūgit. q̄ celebrat missā in
craftio post festū oiz sc̄torū si tal̄ dies ceciderit i die d̄nica. s. dies alay ita
q̄ tal̄ dies oiz sc̄torū sit sabbato. z dies alay i die p̄ria tūc tal̄ dies alay d̄z
trāsfert ad sc̄daz feriā. p̄riaz z d̄z pagi officū de d̄nica. z hoc ē v̄p̄. si fi
nus nō fuerit p̄ns. tūc ulō festū alay lapsū i d̄nicā d̄z trāsfert. S̄z si fun⁹
ē p̄ns tūc nō d̄z trāsfert imo tūc ip̄a die d̄nica p̄ria post festū oiz sc̄torū d̄z
celebrari festiuitas oiz alay z dimittit officū d̄nicale v̄q̄z ad sc̄daz feriā
vel aliā feriā et usdē septiane. ¶ P̄rio nota. s̄ra dicit q̄ i die oim sc̄torū d̄z
dicit p̄fatio q̄ridiana. Ad ē ista. q̄ i illo die celebrat festū sc̄tē trinitatis z se
stū b̄tē marie h̄gis z oiz sc̄torū ac electo p̄ del. si q̄ ad missā diceret p̄fatio
i h̄die b̄tē h̄gis tūc videret q̄r̄m pageret officū d̄ b̄tē h̄gis. Et eodē mo
do d̄z d̄ sc̄tā trinitate z de alijs festiuitatib⁹. ¶ Sc̄do nota. q̄ illud dicitū
nō solū ē itelligēdū d̄ festo oiz sc̄torū imo etiā v̄p̄ e d̄ alijs festiuitatib⁹ p̄fatio
sc̄torū. excepto die ap̄loz. sc̄tē crucis z b̄tē h̄gis. q̄ q̄cūq̄ die talia festa ce
lebrat sep̄ eoz p̄fatio special̄ ē dicēdā s̄z i oib⁹ alijs festiuitatib⁹ p̄fatio
q̄ridiana ē dicēda. ¶ Tertio nota. q̄ h̄c fit mēto d̄ officio mortuoz. s̄
q̄r̄f vñ hoc habuit initiū. Respōdet q̄ habuit initiū ab ap̄lo del. et i vñ
fuit deductū p̄ b̄t̄m f̄idoy. ¶ Sc̄do q̄r̄f vbi habuit initiū officii mortu
oz. an i nouo vel veteri testamēto. Respōdet q̄ habuit initiū in veteri testa
mēto et hoc declaratur tripliciter. Primo sic legit em̄ in genesi. cū iacob
esset mortuus tūc ioseph et fratres eius tulerūt et deplanxerūt eū p̄ qua
tuor dies z postea sepelierūt eū. Secūdo declarat quia legit post q̄ mo
ses fuit mortuus tūc populus israheliticus deplorauit eū p̄ triginta dies
Tertio declaratur hoc auctoritate sapientis qui dicit. lucrus sapiētis filij
sunt septē dies lucrus autē filij stulti sūt septem̄ et ieternum ala eius
peribit. ¶ Tertio querit. quomodo mortuū sit sepeliendus. Respōdet
q̄ illo modo qñ aliquis tendit ad mortē. tūc ponit debet sup̄ paleas. et ma
nus eius sup̄ vētrē ad instar sc̄tī martini q̄ cum deberet mori petijt vt po
neret sup̄ paleas. p̄pter humilitatē si tūc ille ē c̄ticus d̄z legi passio sup̄ eū
si autē ē laicus tūc crux x̄p̄i sup̄ eū ponatur vt eo facilius incitef ad cōtri
tionē Deinde qñ morit̄ portigat illi lumē ad manus i signū illi⁹ q̄ mouen
tes p̄ noie x̄p̄i eternā videbūt lucē. ¶ Si tūc mortuus ē d̄bet pulsari cāpa
ne que sūt tube d̄z p̄ quas reueletur hoibus recessus illius hois v̄p̄to eo
hoies orient iuxta dicitū apl̄. alter alterius onera portabit. Deinde debet
lauari aqua mūda et aqua b̄ndicta aspgi. ad designādū q̄ post cōfessionē
et contritionē de hac vitā ad vitam eternam transiturus est. Deinde cor
pus portari debz ad sepulchrū. si est lat⁹ portat a laicis si cleric⁹ a clericis
z sic de alijs. Deinde debz poni ad sepulchrū ita q̄ caput vertat h̄ius occi
dētē. z pedes h̄ius orientē. vt quasi iacēdo adoret hūc qui ē orientē et alto
Deinde ponat ad caput corporis mortui crux. quā maxime fugit diabolū
q̄ d̄ns n̄ iesus x̄p̄s i cruce vicit diabolū z oēm eius pr̄tē annūciat.

scz natiuitas: pascha: pent hecoste: assumptio marie

In summis festis que quatuor esse memento

.i. nulla cadauera mortuoz hoim .i. sepelientur

Corpora non aliqua defunctorum tumulentur

.i. te deū .i. glia i excelsis dñi. .i. habeant

Te glo. nec aduētus: nec septuagesima seruet

festū crucez festa marie festa apostolorz .i. te deū z glia

Cruz et virgo suis festis et apostolus omne

credo canit festū michaelis .i. festū

Illud habent. nec cre. michael baptista iohannes

festū dedicationis .i. cū festo marie virginis

Et terribilis christus cum virgine matre

festū magdalene .i. festis duodecim apostolorum

Magdala cre. canit cum apostolis duodenis.

primomartyris

.i. innocentium

Credo caret stephani: festum simul et puerorum

.i. nō canit credo i festo michaelis: fessorz: virginum vel martyrum

Non credit michael: confessor: virgoqz: martyr

festū sczi marci .i. infra octauam pasche festum

Parens in hebdomadam paschale si cadit idem

.i. de sancto marco

.i. non ieiunatur

Collectam tenet ad missam: carnes comeduntur

.i. circa ecclesiam

.i. consueta

Fit circa templum processio reliquiarum

.i. festū sczi marci pasche nisi esset dñicus dies

Si post octauam venerit: nisi sit domini lux

.i. ieiunamus

.i. qualiscunqz sit il'a dies

Carnes non edimus lux qualiscunqz sit illa

in festo pasche in natiuitate xpi in ascensione domini

Missa resurrexi: puer: atqz viri galilei

.i. hz die ne longe in purificatione .i. dixit ad me

Festum palmarum: candelabrum. dominus lux

.i. illa officia in alijs diebus

.i. illis ab ecclesijs deputatis

Non decantari debent nisi tempore certo

.i. illi sacerdotes

.i. lucrū

.i. statuta ecclesie.

Hoc faciunt qui plus obulum q̄ iura sequuntur

Summula Raymundi

.i. cum festū natiuitatis cadit in illo die
Quō feria sexta christo nato comeduntur

.i. efficiunt hmoi leticie

Carnes: hoc faciunt pietas et gaudia festi

sup. heretice .i. contra fidem

Lede sophista quia falsum proponis et infers

sup. argumentum hmoi ordinatione

Nil valet ergo tuum tua nulla probatio contra,

.i. locū hñt in amissione p̄sueti ieiunij

Non gula nec venter comedunt sed sanctior ille

.i. dñs deus .i. mandat

Sanctus sanctorum sanctissimus hoc iubet esse

¶ Illud est magis potest aliud documentū seruādū i ordine ecclesiastico quod dicitur circa sepulturas mortuorum. quia i istis quatuor festiuitatibus. .i. i natiuitate xpi i resurrectione ip̄i. i ascensione. et i festo penthecostes non debet sepeliri funera. quia illi dies sunt dies gaudij et leticie. Nam i natiuitate dñi nostri ih̄u xpi gaudere debemus quia p̄ i dñis et vnicū filiū ad incarnationē p̄ nra redemptionē misit. Et i festo pasche gaudere debemus. quia filiū et nri p̄ris iesus xps dñs nri nos sua passione liberauit et ab inferis resurrexit. In festo autē ascensionis gaudere debemus. quia xps filius dei carne assumpta p̄p̄ta dñi te sua sup̄ celos ascendit i signū h̄ quod oēs hoies p̄cepta eius custodiētes i celis gaudent et leticijs et eternis exultabunt. In festo autē penthecostes gaudere debemus. quia p̄ i filius in dñis uisus est et h̄ dignatus ē nobis sp̄m̄ sanctū mittere. Et ergo isti dies sunt dies exultationis. id merito i istis diebus gaudere debemus. quia i istis alijs diebus imo magis tristitiam si fuerit aliq̄ funera i his quatuor festiuitatibus non sunt tumulanda. sed talis tumulatio i crastinū ē seruanda. Breue i missis defunctorum non debet. Gloria i excelsis. nec Alleluia. nec sequētia. nec credo. Ad huiusmodi quia in istis quatuor festis utimur uocab̄ leticie exultationis et iocunditatis. sed circa funera non sunt aliq̄ gaudia sed oīs tristitia et dolor. et ad hoc designandū tūc missa defunctorum lamētabiliter celebrat et cātat. Tūc tibi Te glo. ad potest aliud documentū dices. Te deū laudam. et Gloria i excelsis. i aduētū et i septuagesima usque ad festū pasche non cātat. Tūc subdit quod i festiuitatibus beate virginis et sctę crucis et oīs ap̄loy cātat Te deū laudam. Gloria i excelsis. Et i die michaelis et Johis baptiste credo non cātat sed i die dedicationis templi. et i die natiuitatis xpi. et i festiuitatibus dñis marie. et i solēnitatibus marie magdalene. et i die sctę crucis. et i solēnitare oīs ap̄loy et euāgelistarū credo cātat. sed i festo martirū non cātat. Deñ d̄: quod i die scti stephani. p̄uorū michaelis. et p̄ster oīm sctōrū p̄fessorū virginū et martirū. credo non cātat et hoc ē verū nisi talia festa ceciderit i dñicū diē nā tūc cātabitur credo. De h̄c dicit. si festū marci euāgeliste ceciderit i fra octauas pasche. tunc nulla memoria fit de eo: nisi col. dices ad missā. et carnes ipsa die comedere

tur. r pcellio q fieri solet circa segetes fiat circa ecclesia. si vero venit post octavas pasche: tunc illa die carnes no debet cōedi nisi fuerit dñic⁹ dies. Dehic subiūgit alia doctrinā dicens q qdaz sūt officia misse q nūq̄ debet legi sine cātar i anno nisi certis dieb⁹ qb⁹ talia festa sūt appropriata vt sūt ista officia. Resurr̄ erit i festo pasche. Puer natus in die natiuitatis dñi. Dñs dicit: i nocte natiuitatis dñi. Lux fulgebit i gallicātu eiusdē festi. Vtri galilei i festo ascēsiōis. Dñe ne lōge: i die palmar. Suscepim⁹ de⁹ in die purificatiōis. S; q legit ista officia extra ipso de puratū i lū pl⁹ diligūt peccatis q̄ iusticia r statuta eccie. Quia doctrina. qñ festū natiuitatis cadit i sextā feriā tūc licitū ē cōedere carnes ppter solēnitatē diei r gaudia festi. ergo null⁹ sophista d; ptra hoc disputare. q; sua sophistria tñmō extar apparētia. vt d; Bresso i s̄mo elēchoz. q; qñbz sophista b; apparēt er sciētis r nō vere sciēs. et q̄ nō d; aliq; replicare ptra hoc vt cōedātur carnes q; sc̄is sc̄oꝝ imo sc̄issim⁹ iubet hoc fieri. r hoc nō sit gra gule: s; q; de⁹ i sexta feria hoies creauit. r eodē die ipz hoies rēdemit. videlicet i bona sexta feria r qñ festū natiuitatis dñi iesu ch̄isti i sexta feria venerit illa libertas p̄rogatiue hoībz p̄fert. **N**otādū primo p̄ modū dubii ad sic institut⁹ adu. r̄ p̄i. R̄ndet a beato petro papa. S; qñ qñf. sub q̄ septemantis. R̄nd: sub quatuor. S; qñ qñf. quare sub quatuor septimāis. R̄ndet ad designādū quadruplicē aduētū dñi nri iesu x̄pi. Primus aduēt⁹ ē i carne. de illo legit i euāgelio Johānis vbi d;. Stanna filio iuda. Secūdus aduēt⁹ ē i mēte vñ i euāgelio Johānis legit. Ad dñm veniem⁹: mā sionē ap̄dē i faciem⁹ Terri⁹ aduēt⁹ ē i more catuilibz hoīs. de q̄ legit i euāgelio Mathei. vbi d; Si sciret p̄famulias qua hora fur vētur⁹ cēt vigilaret vtiq; r nō sineret domū suā p̄fodi. Quart⁹ aduēt⁹ ē ad iudiciū vniuersale. de q̄ cātar sc̄ā mat̄ eccia. Ecce dñs ventur⁹ r oēs sc̄i ei⁹ cū eo r erit i die illa lux magna. i. iustis. Secūdo notādū p̄ modū dubij quare in aduētū dñi nō cantat Le deū nec Gloria i excelsis. R̄nd q; Gloria i excelsis: nō cantat iō ad designādū q; iste hymn⁹ angelic⁹ p̄io fuit cātar⁹ in nocte natiuitatis dñi r iō omittit vtiq; ad diē natiuitatis: vt tūc eo deuot⁹ r solēntus cāret. S; Le deū: iō omittit. q; solū vtiq; eo ad p̄fetes. s; i aduētū dñi expectam⁹ iesū x̄p̄m aduēntē. S; quare nō cātar i septuagesima r q̄dra gesima. R̄ndet q; i istis festiuitatib⁹ sit modū peccēcie r passiōis dñi. et sic tūc obtricit oīa cārica leticie. s; illa p̄iata sūt cārica leticie. iō sc̄ā eccia omittit ista cārica leticie. Alio notādū. q; de p̄ta doctrina dicit Gualbert⁹ q; dñs i sine āni nasci voluit vt ostēderet i vltima etate mūdi se vēturū. In sexta em̄ feria hoies plasmauit p̄dū. et liberant iō p̄rogatiua libertas hui⁹ diei cōcessa ē. vt si festū natiuitatis ceciderit i sextā feriā carnis bus vtamur si tñ ex voto sc̄is sext⁹ r sabatino carnes vitares tūc etiā rali die vitare b̄beres. S; si aliq; s̄i voto i p̄ceptū hui⁹ festi hoc omittit mortalit p̄ccaret: q; forma; eccie s̄ iinger. Alia aut̄ dubia nota sunt ex te

ad quo sic instituitur aduentus xpi

Passio quando venit domini tunc gloria patri
.i. nisi ad psalmos .i. eccia sup. in officio diuino
Exceptis psalmis clerus dimittat vbiq;

Summula Raymundi.

- Gloria** qua cineres patri si non inhiberem
.f. passione .f. pichberem
.f. rñsouj .f. resumas
- Post versum** repetas ibi responsoria semper
hoc canticū .f. domini
- Te deum** nec aduētus: nec septuagesima seruat
.f. agnus dei .f. sed miserere nobis
- In cena domini** cantes agnus sine pace
.f. collecta eiusdē misse non flectantur genua
- Ad missam** genua collecte flecter e noli
.f. in bona quinta feria .f. consecra duas
- Dum missam** cene celebras tunc confice binas
.f. hostias .f. illarum .f. ecclesie
- Oblatas** domino: sumas vnam velut est mos.
.f. cōsecrato .f. hostiam
- Cum toto calice:** reliquā ponas vbi sanctus
.f. lumine pcedente
- Sit locus:** incensa candela tamen pccunte
.f. hoc canticum .f. bona sexta feria
- Portando cantes:** hoc corpus: mane peracto
.f. repositos .f. sacramentū
- Officio toto** reddas solenniter illud
.f. tu sacerdos .f. altare
- Ferto super mensam domini:** calici quoq; vinum
.f. iuxta ritū ecclie .f. inclinabis .f. altare
- Infundas et aquam:** tunc te curua bis ad aram
.f. erigendū figuram crucifixi
- Post medium** noctis ad tollendum crucifixum
.f. lecto vel plures .f. famulos
- Surgas atq; duos** vel tres assume ministros
vestibus indutos .f. dñe pbasti me
- Albis vestitos:** psalmum lege domine probas
illud canticum sic dictū
- Hinc exurge:** canas psalmum: deus auribus: addas
.f. cum redolentia thuris
- Antiphonam** repetas exurge: crucem semel aut ter

.i. ecclesiam

.i. illam antiphonā

fer circa templum cane cum rex gloria christus

Hec est alia pticula i q̄ autor pōit als doctrinas circa dinū officū pagēdas
 Quaz priā ē tal. qñ istat passio q̄ ē dñica q̄ cātatur: iudica me ds: tunc sa
 cerdos i dño off. cio nō d̄z cātare: glia p̄t nisi ad psalmos. sed ad r̄sfora
 r̄ alia ad q̄ solet cātari glia tē n̄ d̄z cātari. imo p̄ repetitōne r̄sforū d̄z re
 sum. s̄z a bōa q̄tra ferta vsq; ad sabbatū pasce nec ad offm̄ misse nec ad p̄s
 dicat glia p̄t. Subdit aliā doctrinā d̄ aduēto z septuagesima di. In ad
 uēto dñi z i septuagesima nō cātat. Te deū lau. glia i excel. z i missa q̄ ca
 nitur i cena dñi nō cantat agn̄ d̄i. cū illa cōclusiōe. dona nobis pacē. sed
 cū illa miserē nobis. Itē i collecta eiusdē misse: nō flectatur genua: z i tri
 bus dieb; n̄ deor̄ par. q; par tradita fu: r̄ iudeis. Tūc subdit q̄ sacerdos
 celebras missas i bona q̄nta feria d̄z cōsecrare duas hostias. vnā d̄z sumē
 illo die. reliquā d̄z reseruare i crastinū. z d̄z eā ponē ad locū sctuariōz cā
 dela accētia p̄cedēte. z cū portat cāter. hoc corp; qd̄ p̄ vobis zc. s̄z crastino
 officio pacto p̄dicā hostiā sumat solēnt ferēdo sup̄ altare. z sumat vinū
 z aquā ad calicē p̄secrādoz pagēdo s̄d̄z statuta eccie. Tūc (b̄t p̄ mediū)
 subdit doctrinā d̄ dño offō i nocte pasche pagēdo. volēs q̄ i nocte pasce
 pleban; d̄z stat̄ s̄r̄ zc p̄ mediū noctis z assumē duos p̄ tres mistros iduos
 s̄bis z legēstū ps. Dñe p̄balt. q̄ facto cāter. Exurge q̄re obdormis dñe
 zc. cū d̄u. De; aurib; repetēdo. exurge. q̄ facto accedat cū thure z cū re
 dolētia thuris leuet crucifixū d̄ sepulcro circuitū faciēs b̄s vs̄ ter cantādo
 deuote. Tū rex glie zc. Notādū q̄ p̄ hoc q̄ sacerdos d̄z surgē in medio
 noctis dāt̄ itelligi resurrectio dñi q̄ mediāte trāsum; ab eterna dānatio
 ne ad vitā eternā. z p̄ albedinē vestitū dāt̄ itelligi angeli iduri sola clar
 tatis q̄ resurrectōne xp̄i annūctauerit. z p̄ redolētiā thuris itelligit̄ n̄sa bo
 na opa s̄t q̄bus dēmus resurgē cū xp̄o vt̄ n̄se orōnes sint acceptabiles in
 p̄spectu dei. et nos mediātib; illis exaudiri mereamur a datore z guber
 natore omniū gentiū. a quo celum et omnia dependent.

De impositionibus historiarū per circulū anni.

*De impositionibus
historiarū per circulū anni*

ordo totius anni cognoscitur

a Qualis scripto sub tali noscitur ordo

in illo tpe anni .i. p̄cepit

Septuagesima sic lege q̄ deus omnia mandat.

sup. z tu lege cū hoc i q̄dragesima. i. libros

Quinq; libros moysi quos claudit passio christi

passionis christi .i. lamentationes

Tempore messie legis verba hieremie

.i. octauas pasche .i. euangelizauit

Post pascha legimus quod lucas exēmplificauit

Summula Raymundi

.i. q. liber regū v3 legi p^o penthecosten. videz in octava trinitatis

Post penthecosten regum liber erit in hostem

.i. vsqz ad kal. augusti .i. a kal. augusti vsqz ad kalendas

Donec ad augustum: salomon tunc argue stultum

septēbris leguntur parabole salomons

Per totum mensem sapientia proferat ense

.i. in tali mense .i. tales libros

Job lege septēbris: thobiam: udith et hester

.i. in octobri .i. libru machabeoz .i. lege

Octobris mense machabeus atqz recense

.i. dicta duodecim ppheraru .i. in nouembri.

Verba prophetarum bis sex lege mense nouembrius

.i. ad tale tps

.i. locum decēbris.

Donec ad aduentū domini veniesqz decēbris.

.i. lege sup. dñi illius p^o be .i. in ferijs

Profer in aduentu esae verba diebus

.i. p^o festū natirat^o xpi .i. epl^{as} pauli .i. termino hui^o libri

Post natale legas paulum. sic fine quiescas

Illud ē cap^olm vltimū istius libri in q^o post q^o m^o in precedēt^o determinat
uit de ecclesiastico et diuino officio i^o missa obseruādo p^onter determinat
de impositōnibus historiarū p^o circūm āni. Et illud vltimū cap^olm p^o dñi
di i tot ptes q^o ponit documēta de impositōnib^o historiarū p^o circūm āni:
pres patebūt i p^ocessu s^oe. p^oimo dicit sic. ordo imponēdi historias p^o to
tū ānū cognoscit sub tali scripto sequēt^o q^o post octauā epiphaniē impo
nūtur epl^{as} pauli cū historia dñe ne i furore: z legi^o vsqz ad septuagesimā
Subdit de septuagesima z pōit secūda^o historā z dicit sic. q^o i septuagesi
ma dñi legi quicqz libru moysi z decātarū cār^o iste i p^oncipio creauit deus
celū z terrā. S^oz a septuagesima vsqz ad passiōez dñi semp spāles histor
rie s^oz iponēde s^oz tñ sp^o legū quicqz libru moysi veteris testa. Ad ē. q^o illud
q^o dauid p^o lōgū tps an^o natiuitatē xpi ppheravit ill^o paul^o i iuseptis cō
cordauit z coordinauit. z p^o icarnatiōez ad laudē z ad gl^oz p^odicauit Sub
dit tēpore messie ponēs tertiā historā. s. q^o tpe passiōis xpi. s. an^o festū
pasche legūtur lamētatiōes q^o dieremias apta z lamētabili voce longo
tēpore an^o natiuitatē xpi passiōez deplāxit z ppheravit dicens. Plangite
vos z c. Subdit (Post pascha) vbi auctor docet iuenire aliā historiam. et
vult q^o i pascha legat omelia tñ de die p^o torā ebdomadā ifra octauā pa
sche s^oz post octauā vsqz ad festū pēthecostes legū^o act^o Luce euāgeliste
z alioz ap^oz. Tūc subdit post festū pēthecostes p^o torā ebdomadā agif
de spū^o s^octo. Tūc i octaua pēthecostes de scrā trinitate s^oz p^o torā hebdo
madā. S^oz tūc i octaua trinitatis imponit historia de^o oim auditor^o z c.

legit libri regū vsq; ad kal augusti. Tūc v: i lra (salomō tūc argue stul
 tū) vbi docet imponere aliā hystoriā dīcēs. Post kal augusti vsq; ad kal
 septēbus legit parat ole salomons. z tūc cāraf hystoria i pīcipio ante q̄
 de terrā faceret. Tūc subdit (Job lege) vbi docet nos imponere aliā h̄
 storiā dīcēs q̄ i septēbu cāraf de scrō Job. s. si bona suscepm̄. Tūc sub
 dit (Octobus mēse) vbi docet imponere aliā hystoriā dīcēs. q̄ i octobu le
 git liber mächabeoz. z cāraf hystoria Adaperiat dñs cor vim. Tunc sub
 dit (Verba pphetaz) vbi anctor docz iponē aliā hystoriā dīcēs. q̄ kal. no
 v̄bub̄ legit Ezechiel ppheta z alij pphete duodeci z cāraf hystoria. vidi
 dñm sedere sup solitū Subdit ab aduēru dñi legit. Esayas ppheta et etiā
 cāraf vltima et decima hystoria vsq; ad natiuitatē xp̄i cū cāricis specialis
 bus suis z singul̄ oieb̄ dñicis iponit vna noua hystoria i aduēru dñi. Cir
 ca pūmā ptē notandū q̄ rō illi lre ē ista. q̄ tpe passiois xp̄i pl̄ q̄ alio tpe
 cū xp̄o dolere debem̄ ip̄i mōitē maxime honorando. cantando. psallen
 do z siēdo. ecclesiam nudis pedibus itrando. missas audiēdo. elemosinas
 dando z cōsimilia p delictis faciēdo. vt eo citius nobis missis parcat et
 ignoscat nra peccata. Itē rō illi lre salomō tūc argue stultū est ista q̄ si
 cur dauid cōtrariabat p̄h̄l̄stets z alij pphete p lege eoz pugnauerūt. sic
 z nos postq̄ sp̄it̄m recepim̄ debemus p̄ra diabolū pugnare. z victis
 ip̄i delictis deo seruire debemus vt celestē curiam attingere mereamur
 Itē notandū circa illam ptē (verba pphetaz) q̄ Ezechiel vidit i sp̄i quat
 tuor aialia. i. quattuor euangelistas q̄ quatuor tomis aialitū sp̄igūf. q̄ xp̄i
 natiuitatē. passioz. resurrectioz z ascēsiōez oze z sc̄pto notificabat. Cū nota
 uat̄ depigit sub fora hoīs rō: q̄ ip̄e pl̄ tractat d̄ hūanitate xp̄i q̄z ali
 us euagelista. pura d̄ ei natiuitate quōd fuit icarnat̄ z hō fact̄. S; lucas d̄
 pigit sub spē bouis. q̄z rēcē sic bos ducit ad mactādū. sic lucas scribit pas
 lionē xp̄i q̄ mactat̄ ē sic bos. S; marc̄ depigit sub fora leōis: q̄z leo h̄z
 tā ē nam. cū parit i mōre pulcos suos mortuos trāsit ab eis. z p tridū re
 dit ad eos z fac magnū rugitū. ita q̄ resuscitant̄ z viu surgūt a mort̄. sic
 p̄pheta iur rexit a mortuis. mō marc̄ p̄ tractat d̄ resurrectioe xp̄i q̄z aliq̄s
 alioz. Sed iobes d̄ lgit sub spē aql̄: q̄z aql̄ alit̄ volat q̄z aliq̄ alia volū
 crū: sic et. i. iobēs alit̄ volauit z multū pl̄ tractauit d̄ dinitate q̄z aliq̄s ez
 uagelistaz. Itē notā. Daniel x̄p̄s v̄toz p̄dixit cū dixit aspīctes a longe
 S; lra: p̄p̄oe xp̄m nasciturū p̄tēret d̄ v̄gīe maria. vñ canit sc̄ra eccia. p
 phete dicit xp̄m nasci d̄ v̄gīe. Alit̄o notā. ipositio h̄ stozaz h̄ etiā p
 alios vt i cōputo manuali z ecclesiaco z i q̄z plurib̄ alis loc̄. q̄re h̄ breuē
 dca sufficit d̄ hystorijs iponēdis p circūlū annl. ¶ Et sic breuē p̄z editō
 z cōpeditū. q̄ lucide z clare z valde vtilit̄ docet plura nccāria circa sacra
 eccie occurrētia. Et vocat̄ summula Raymūd̄: q̄z raymūdus edidit et
 p̄p̄ilauit z a plur̄ libris canonicis eā extraxit. z etiā vocat̄ sūm̄la paugm
 q̄z paup̄ib̄ p̄posita ē q̄ nō p̄t stude tura p̄p̄ defectū pecuniaz Et si suas
 illa q̄ ego Raymūdus p̄sulo z p̄suadeo. z q̄ i h̄beo spernis. tūc metes vt
 vere dñm lesūm xp̄istū in sua maiestate summa. Qui cū sua m̄e v̄gīe
 maria singulisq; sup̄ioz ciuibz in seculoz secula sit b̄dīctus. Amen.

[Faint, mostly illegible Latin text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns.]

[Marginal notes on the right edge of the page, including the word 'Colonia' at the top and various lines of text.]